V. P. F. ALEXANDRI
A SANCTO FRANCISCO
CARMELITAE DISCALCEATI
OPERA SPIRITVALIA

STVDIO, ET LABORE
R. P. Fr. Philippi Mariæ à S. Paulo Sacræ Theologiæ Lectoris
Collecta, & Digesta,

A C

SERENISSIMO, ET REV.MO PRINCIPI

P. FR. BERNARDO
A B A D E N
FVLDENSIS, ET CAMPIDONENSIS

A B B A T I S

COADIVTORI MERITISSIMO

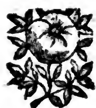
D I C A T A.

Conventus Carm. Discalc. S. Maria della Vittoria Rome

ROMAE, Typis Philippi Mariæ Mancini. 1670.

SVPERIORVM PERMISSV.

f. 88

PRINCEPS SERENISSIME, ET REVERENDISSIME.





AVPERVM Thesauros apud Principem quidem, sed Pauperum Patronum, imò inter Apostolicos Pauperes candidatum deponere liceat mihi, Princeps Serenissime, & Reuerendissime. Libellum amplitudini tuæ offero, sed non ex molis quantitate metiendum. Parua hæc arcula V. Patris Alexandri à Sancto Francisco eximiæ sanctitatis viri, & Negotiatoris Euangelici solertissimi, immensas Christi Pauperibus paratas claudit diuitias; siquidem quæ ille despecto sæculo, & inaudito

Christianæ magnanimitatis exemplo exuens Mundum, Eiusq; pompas ipsa die, qua Auunculus summi induit Pontificis infulas, in agro Reformati Carmeli bona reperit, inscripto de Pauperum Thesauris Opusculo, & alijs Pijs Tractatibus recondidit. Hos ego diligenti inquisitione collectos sub Tuo Serenissimo Nomine publicę expono vtilitati. Sub Tuo Nomine, quia decet Carmelitam Discalceatum Conuentus Romani Sanctæ Mariæ de Victoria multis incolam annis aliquo munusculo obstricta Tibi ex innumeris beneficijs Fratrum suorum studia testari: quia decet Pauperum Thesauros Principis, qui & vnicè Pauperibus diues fuit, & ex Pauperum amore in Pauperem voluntarium Reformatus est, nomine obsignari, muniri, decorari. Tè locupies alicui ex præteritis, quæ regias fasces, ac Purpuras Christi Sacco postpositas, viderunt, præsens hoc sæculum non inuideat. Sane breui epistolæ compendio egregia Tua facinora perstringere vniuersa perarduum.

Si partem tacuisse velim: quodcunque relinquam.
Maius erit. Veteres actus primamq; iuuentam
Prosequar? Ad se se mentem præsentia ducunt.
Narrem Iustitiam? Resplendet Gloria Martis.
Armati referam vires? Plus egit inermis.

Hercu-

Herculem te vel in Cunis exhibuiſti monſtrorum hæreſis, ac Vitiorum triumphator ampliſſimus; vt enim Puer ad Catholica Caſtra tranſires, aſſumpto Ephæbo Catholico, & arcani conſcio, & conſilij ſocio glorioſiſſimam fugam à Paterna Domo meditatus es. Iniecit violentia Parentis compedes ne fugeres corpore, ſed non animo, quo ab infantia Lutheri errores, & ſæculi fallacias auerſatus ſub alieno aſpectu pluribus annis Virum Catholicum, & Religioſum egiſti. Hinc licet

Nulla fides, pietaſque viris, qui Caſtra ſequuntur;

Tecum tamen militarunt, vt non immerito pro Te contra veræ Fidei hoſtes pugnauerit Deus, ac multiplices conceſſerit palmas. Quia tamen expugnatione Vrbium glorioſior de ſe ipſo Victoria, quę non niſi fuga comparatur, ſpretis Martis Laureis, dum Tibi benignior ridebat fortuna, fugiſti, viciſti, Mundum, Te ipſum; & vix poſt aliquos menſes ſtupente Germania in Monaſterij ſolitudine pænitens Eremita reperiris, habitu quidem ſæcularis, ſed factus moribus Religioſæ vitæ Monacis exemplum. Tandem & habitu ſæculo vale dixiſti, & quia tempori virtus non ſubiacet, vix Tiro communi Monachorum ſuffragio miles emeritus renuntiatus, non in-

Ful-

Fuldensis tantum, sed & in Campidonensis Abbatis Coadiutorem eligeris, vt sub Tua disciplina instituti Monastici reparetur rigor, decor refloreat. Quis enim regulares fastidiat labores tanti Principis eos diligentissimè subeuntis animatus exemplo? Fælices Domus, quæ Te Duce, ac Rectore gloriantur! Adhuc nihilominus sub modio latitas. Lucernæ tot tantisque fulgoribus emicanti sublimius debetur Candelabrum; sic illi non solius Germaniæ, sed omnium Catholicorum vota Vaticanum Montem præcantur, promittunt, vt inter Purpuratos Proceres toti luceat Ecclesiæ, suoque calore Orbem foueat vniuersum. Impleat communes Omnipotens voces, interim dum tantum Religionis Catholicæ bonum, vel impatienter præstolamur, ne graueris Serenissime, & Reuerendissime Princeps animi Tui magnitudine cum huius libelli munusculo oblatam mei grato humillimam excipere seruitutem, & qualecunq; meritis tuis exhibitum obsequium deuotissimum.

Romæ Kalendis Augusti 1670.

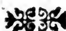
Amplitudinis Tuæ Serenissimæ, & Reuerendissimæ

Humillimus, & Addictissimus seruus
Fr Philippus Maria à S. Paulo Carmelita Excalceatus.

FR.

FR. PHILIPPVS MARIA A S. PAVLO

LECTORI.





ANDEM quod promiseram, exoluo. V. Patris Fratris Alexandri à Sancto Francisco mysticos, quos collegi tractatus, publico bono euulgo. Verum quia sicut ex parentum gloria liberi, sic ex authorum nobilitate sibi solent libri mutuare splendorem, mei videbatur muneris, vt his Opusculis vel in ipso exordio debitam conciliarem existimationem, quis ac qualis eorum fuerit Scriptor, tibi breuiter Lector exponere. Duplici tamen ex causa me immunem ab hoc onere sum arbitratus. Prima quia Ethrusco sermone, & fusiori calamo scriptam Vitam Auctoris edideram: Secunda, quia cum hoc proprij supra materiales, habeant partus intelligibiles, & maximè Ascetici, vt ad viuum animum scribentis referant, Scripta hęc ipsa satis ex se eximias Parentis virtutes producunt, & prædicant. Lege: & vix pauculis lineis decursis senties non nisi virum Deo plenum ex abundantia cordis ea, quæ dictauit, eructasse. Vi-

dere

dere vel ipsis oculis tibi videberis pauperem Euangelicam, Mundum, & omnia, quæ in eo sunt fastidientem, & vnicè æternis lucris incubantem; hominem Cœlestem non nisi in Deo thesaurizantem, & sicut eius vita absorpta erat cum Christo in Deo, sic eius viuere Christum esse, & mori lucrum! Hinc si cæterorum omnium, sicut & plurium iam perijt, Vitæ ipsius heroicorum actuum perijsset memoria, pauculæ eius paginę, quæ supersunt, satis meo videri communem totius Discalceatæ Familiæ de eo semper habitam opinionem posteritati suaderent, & firmarent, scilicet Ven. Patrem Fratrem Alexandrum à Sancto Francisco Carmeli Reformati Spiritus exemplar fuisse absolutissimum, nec non S. Matris Teresiæ, ac Ven. Patris Nostri Ioannis à Cruce sectandis vestigijs nemini cesisse, adeoque vnum & singularem præ cunctis extitisse, in quo vel à rigidissimis, & zelantissimis morum obseruatoribus nulla vnquam potuerit imperfectionis, defectusque nota deprehendi. Sic interiorem hominem, & externam corporis faciem occupauerat virtus, impleuerat Deus! Quamuis igitur grandia in se non minus ac reliqui Catholicæ Religionis Hæroes, exhibeat facinora admiranda Alexander noster, mihi tamèn & pluribus, qui eius virtutes proprius agnouerunt, etiam in minimis apparet maximus. Non inuidet diuina Charitas humanæ gloriæ artis, quæ sæpius in viliori, & minori mate-

ria

ria vſque ad miraculum laborat. Pyerius Pictor (ſi Plinio credimus) paucis fuit arte poſtferendus, & tamen inquit ille, Neſcio an ex propoſito deſtruxerit ſe, quoniam humilia quidem ſequutus, humilitatis tamen ſummam adeptus eſt gloriam, & eius telæ vt pote conſumatæ voluptatis pluris veniere, quam maximæ multorum. *Somniauerit Democritus non mixta tantum, ſed & vniuerſum Orbem phyſicè ex athomis conflatum, apertiſſima veritas eſt ad ſpiritualem pulchritudinem, & elegantiam in primis athomos deſiderari, ex athomis Coloſſos ſanctitatis effingi, deificumque amorem artem, & ingenium ſuum mirificè exercere, vireſque in athomis probare, cum vel teſte Seneca* Maior ſit amor, qui pari periculo minus redemit. *Minima quia faciliter contemnuntur ſummam, & vltra humanum poſſe exigunt vigilantiam, vt quis ſe in verbulo, in geſtulo, in quolibet ſui corporis, vel animi motu, lynceis & diuerſi ſpiritus oculis irreprehenſibilem perhibeat. Summa, & conſumata dilectione opus eſt, æquali intuitu, grandia & parua, humilia, & excelſa, quia Deo dilecto placent, reſpicere, & exequi, nec poteſt ſibi totaliter mortuus non Chriſto vnicè viuere, qui proprio ſenſui nec in leuioribus per totam vitam ex eius amore indulget. Hanc ergo excellentiſſimam artem Ven. Pater nos docuit, qua ſummi ex infimis euadamus,*

damus, & in athomis lucrosissimam aperuit nobis Cœlestium Thesaurorum negotiationem; Sic excedat imbecillitatem nostram feruor ille, quo ipse ad nutum obedientiæ ignitos carbones illesa manu tractauit, & se in ardentem Clibanum tali impetu, vt vix detineri potuerit, iniecit, ac pluries venenatas stomacumque mouentes bestiolas dentibus contriuit, & nisi diligenter, & opportunè sibi ex ore expuere fuisset impositum, deuorasset, ad Lauream veris obedientibus propositam consequendam, satis erit eius ad exemplum cunctam Religiosæ vitæ œconomiam in omnibus quotidianis exercitijs humiliter Prælati subdere voluntati, ac à se proprij arbitrij adhuc in minoribus rebus libertatem abdicare; Excedat imbecillitatẽ nostram admirãda eius vitæ austeritas, qua Reformati Carmeli pœnitentissimos asseclas longè post se reliquit; dum nullum tyronibus suis pœnitẽtiæ rigorem solitus erat permittere, quin ipse licet imbecillis valetudinis prior subiret, vt ad gloriam Pœnitentiæ martyrum facili negotio ascendamus, sub Charitate dulcissima tyranna in abnegatione perpetua leuissimarum delectationum, quas ex vsura vitæ huius in successiuo sensuum internorum, & externorum ministerio percipimus, nouam instituit carnificinam, & carnificum vices subeuntium molestos culicum, cimicumque morsus patienter pro Dei amore perferre, ac sustinere. Plura dictaret in V. Patrem affectus, &

deuo-

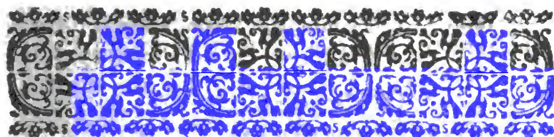
deuotio, sed parco calamo, ne præsentis instituti fines præteream.

Pauca te Lector admonitum tantum cupio, primum; non omnia, quæ Ven. Pater scripsit, colligi potuisse; nostro damno ex diuersorum Religiosorum, & secularium deuotione dispersa perierunt; Integra vnicè remanent Manuale Pauperum, nec non aliquot Soliloquia pijssima, & nonnullæ epistolę tam latiali, quam Ethrusco sermone scriptæ. Quia tamen vt suis locis notabo ipsius doctrinam de Oratione, de præsentia Dei, de acquisitione, & exercitio virtutum, de Oratione Dominica, alijsque similibus, in eius manuscriptis, vel alicuius Nouitij ipsius discipuli dispersam reperi, ne periret in diuersos tractatulos digessi. Ne igitur mireris si lactea illa eloquij vena V. Patris in his deficiat; Cibus eius est, sed non eiusdem manu paratus, arte conditus. Imò fateor me sermonis lepori in illis scribendis non attendisse, satis laudis me assequutum putans, si tanti Magistri spiritualia præcepta, sensusque proponerem. Placuit latinè scribere, vt non solum Italis nostris, sed omnibus Christifidelibus in huius Serui Dei Operum euulgatione consulerem. Commoditati etiam prospiciens in duas partes diuisi; Prima continet Manuale Pauperum alias Lugduni post mortem Ven. Patris editum, Soliloquia, Tractatum de Oratione mentali, & breuem expositionem in Orationem Dominicam;

Secunda, Tractatum de Dei præsentia, Scholam Virtutum, & epistolas. Fruere Amice Lector exiguo hoc meo labore, & ex Thesauris locupletissimi Euangelici Pauperis Patris Alexandri a Sancto Francisco ditare, meque horum bonorum fusis ad Deum precibus participem effice.

Vale.

IN-



INDEX OPERVM ET CAPITVM

Quæ hac Prima Parte continentur.

MANVALE PAVPERVM

Thesau-

EIVS-

EIUSDEM V. PATRIS FRATRIS

ALEXANDRI

A S. FRANCISCO

SOLILOQVIA ANIMAE FIDELIS.



RESPON-

RESPONSIO

SOLILOQVIA.

ORATIO AD BEATISSIMAM

VIRGINEM MARIAM.

ISAGO-

ISAGOGEN

AD ORATIONEM MENTALEM.

IN ORATIONEM DOMINICALEM EXPOSITIO.

CVm Pater F. Philippus Maria à S. Paulo Prouinciȩ nostræ Romanæ Sacerdos, ac S.Theol. Prȩlector Vitam scripserit, & opera tam Latino, quam Italico idiomate composita *Ven. P. N. Alexandri à Sancto Francisco* olim Congregationis Nostræ Definitoris Generalis, ac omnium Regularium virtutum dignissimi exempli collegerit, & Theologi quibus id commisimus in lucem edi posse iudicauerint, quantum ad nos spectat, tenore præsentium, vt prædicta Vita, & Opera typis mandentur, facultatem concedimus. In hoc Nostro Conuentu Sanctæ Mariȩ de Scala Vrbis prima Martij 1668.

Fr. Philippus à Sanctiss. Trinitate Præp. Gen.

Libellum

LIbellum inſcriptum *Manuale Pauperum*, triginta Theſauris ſpiritualibus locupletatum à R. P. Fr. Alexandro à Sancto Franciſco Carmelitano Diſcalceato, parum ante ſuum ex hac vita diſceſſum compoſitum, loco teſtamenti nobis relictum, vidi ex commiſſione Reuerendiſſimi P. M. Sacri Palatij, in quo nihil reperi, quod pias aures offendere poſſit, imò pijſſimas, ac deuotiſſimas Meditationes, ab authore profunda orationè magis, quàm arte, & ſtudio ex medullis Sacrarum Scripturarum, & SS. Patrum deductas, quas propterea dignas prælo iudico, pro publica omnium fidelium vtilitate.

Romæ Maij 1631.

Ita ſentio Fr. Damianus à Fonſeca Ordinis Prædicatorum S. Theologiæ Magiſter.

APPROBATIO.

LIbellum hunc *Manuale Pauperum*, R.P.Fr. Alexandri à Sancto Franciſco Carmelitæ Diſcalceati, quem Reuerendi P. F. Nicolai Riccardi S. A. P. Magiſtri auctoritate perlegi cenſeo & magnam redolere pietatem, & illo vnguento redundare, quo mortalium mentes ad cœleſtes delicias ſingulari quadam ſuauitate perunguntur: Ideoque dignum exiſtimo, qui ad publica commoda typis euulgetur.

Romæ in Pœnitentiaria S. Petri. Maij 1631.

Ita ſentio Stephanus Bubalus, Societatis Ieſu, & S. A. Pænitentiariæ Conſultor Theologus.

Impri-

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſſimo Patri Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtro.

I. de Angelis Archiepiſcopus Vrbinen. Viceſgerens.

Imprimatur,

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter Ord. Præd.

MA-

MANVALE PAVPERVM

Ad Theſaurizandum Theſauros non deficientes in Cœlo.

Theſaurizate vobis Theſauros in Cœlo.

Matth. *6.*

THESAV-





THESAVRORVM

Huius Opusculi Collectio.





ENEDICTA sit Sancta Trinitas, ęqualis vna Deitas, ex cuius altitudine diuitiarum, sapientiæ, & scientiæ, & incomprehensibilibus iudicijs, & inuestigabilibus vijs, propter nimiam charitatem qua dilexit nos, factum est, vt homo ex peccato, & delicto mortuus, & ad extremam inopiam redactus, bonis omnibus adeptis expoliatus, & omni ope, & merito bonum quodcumque iterum ex se adipiscendi destitutus, solùm abundans meritis, quibus diuinam iram, & æternos cruciatus super se thesaurizaret, ita conuiuificatus est in Christo, & consurrexit, & consedere factus es in cœlestibus in eodem Christo Iesu, vt per incarnati Verbi mysterium, & sanguinem illius, adoptionem filiorum, & remissionem peccatorum sit consequutus, & secundum Thesauros, & diuitias gratiæ illius non solum possit à se repellere mala omnia, quæ suis peccatis meruerat, sed etiam omnia bona sua recuperare, quæ peccando amiserat, immò etiam ampliora, & potiora superlucrari, & vitam

1. Christi merita.

A tam

tam æternam consequi. Vt sic in sæculis superuenientibus ostenderet Deus abundantes diuitias gratiæ suæ in bonitate super nos in Christo Iesu.

2. *Christi mater.* Per quem, & peccatores obtinuerunt in Aduocatam, & Matrem ipsam Dominam Mariam Dei Redemptoris Matrem, quæ semper pro peccatoribus intercedit, sine quibus mater non fuisset tanta digna filio.

3. *Christi fratres triumphantes.* Quod si Deus ipse Redemptor, & Mater ipsa Dei Saluatoris suas pro nobis offerunt preces, & merita, quàm dignum, & iustum est, vt omnium etiam Angelorum, & Beatorum, cum ipso, & per ipsum Saluatorem in Cœlo conregnantium vota, preces, & merita nobis peccatoribus patrocinentur?

4. *Christi fratres militantes.* Sed cùm idem Verbum caro factum sit lapis ille angularis in quo crescunt, & coædificantur in vnum corpus quicumque fideles credunt, crediderunt, aut credituri sunt vsque in finem, quàm conuenienter sibi inuicem communicant singula membra quidquid boni habent, & membrum alterius membri onera portat?

5. *Christus Sacerdos, et Hostia.* Et si omnes vnum Corpus sumus sub capite Christo, nonne merito ipsius sanguine, & carne nutrimur, & vegetamur, & vita nostra, quam emit pretio magno sanguinis sui, eodem etiam pretiosissimo sanguine quotidie conseruatur, & pro eadem est ipsemet Christus Sacerdos, & Pontifex, & Hostia ex hominibus assumptus, & pro hominibus constitutus?

6. *Christi promissio.* Vnde talis ac tantus Pontifex, qui omnia vitę, passionis, & mortis suæ merita nobis lucratus, & largitus fuerat, vt per eadem etiam omnia nobis lucrifaceret, consequenter promisit, & iurauit omnia nos accepturos quæcunque in ipsius nomine peteremus.

7. *Christi donatio.* Verùm cùm ipsemet Iesus Christus Deus verus, de Deo vero datus, & donatus nobis sit, quomodo non, & cum

cum ipso omnia nobis donatà sunt? & si donatà, quomodo nostra non sunt? & si nostra sunt, quomodo petentibus nobis negari poterit à Deo quod nostrum est?

Sed cùm parum, & exiguum sit quodcumque petimus, si ad Deum referatur, quomodo magnum, & difficile erit micas, & quę supersunt de illius mensa reliquias à Christo obtinere, qui totum sanguinem sibi necessarium ad vitam pro nobis effudit? *8. Christi micæ.*

Imò cùm idemmet Christus fecerit, vt nos essemus mēbra sua, & quod alicui membro fit, illi fiat, cuius est membrum, negari sibimet ipsi Christus non poterit bona, quæ nos petimus membra sua. *9. Christus caput nostrum.*

Et hoc magis, quia si diuinę misericordiæ, & bonitatis infinitus est thesaurus, immensa quæcumque bona, quæ ab ipso iam obtinuimus, & obtinere vlterius speramus, connaturaliter fluunt, & redundant ex ipsius fontis innata proprietate. *10. Christi misericordia.*

Nam si misericordia Domini plena est terra, quàm æquum est vt filij pleni sint misericordia Patris? *11. Christi Pater, Pater noster.*

Sed qui dedit animam suam pro nobis, cùm opus non esset, & posset aliter nos saluare, nonne si opus esset pro nostra salute, nunc etiam denuò pro nobis mortem subiret? ab eo autem, qui pro mea salute paratus est iterum mori, quid mihi pro mea salute negari poterit? *12. Christi cordis præparatio.*

Et si idem Iesus Christus Caro, & sanguis noster est, & ideò consequenter frater noster est, quomodo cùm habeat omnem substantiam huius mundi, & videat nos fratres suos necessitatē habere, poterit claudere à nobi viscera sua? *13. Christus frater.*

Sed, & fecit nos, & dixit amicos suos, ex quo professus est omnia se habere nobiscum communia bona sua. *14. Christus amicus.*

Et quia valde inflammat, & conseruat amorem, numquam velle præesse, vel parem esse, sed omnibus, & in omnibus velle subesse, ideò in forma serui venit non mi- *15. Christus in forma serui*

 nistrari,

nistrari, sed ministrare, & præstare nobis quæcunque pro nostra salute peteremus.

16: *Christus Sponsus.* Et vt indiuidua, & perpetua sua esset nobiscum consuetudo, & conuersatio, in fide desponsauit, & constrinxit nos sibi, vt non amplius duo, sed vnum essemus cum illo.

17: *Christus Dominus.* Et quia vnum erat, quod valdè nobis expediebat, vt nunquam nobis pro nostræ voluntatis arbitrio placeret ab ipso discedere, nostræ etiam rebellis voluntatis se nobis Dominum exhibuit, vt tantum bonum ab ipso obtinere etiam orando possemus.

18. *Christus legifer.* Potens est enim Deus omnem gratiam semper abundare facere in nobis, & ideò leges quascumque, & præcepta, & monita illius, vt suauiter, fideliter, & iugiter exequamur, semper petere, & obtinere facilè possumus.

19. *Christi vnio hypostatica.* Ab eo præsertim, qui propter nos homines, & propter nostram salutem Deus, & homo factus in humanitate sua sanctissima, præstantissima, & innumera bona, & talenta suscepit, & qui tanquam bonus Pastor, & Episcopus animarum nostrarum ministerium suum, ea pro nobis erogando, implet in ęternum.

20: *Christus iratus.* Diligit enim semper, & pascit oues suas, etiam quando in furore suo, & in ira sua arguit, & corripit illas, quas non insequitur, vt mactet, & pereant, sed vt ad pascua salubria compellat, & viuant.

21. *Christi hostis.* Et si enim aduersarius noster diabolus, tanquam leo rugiens, semper circuit quærens quem deuoret, quia tamen inimicus, & hostis illius est, non vult ipsum gaudere super oues pascuæ suæ, sed magis ab ipsimet ouibus contristari, confundi, & vinci.

22. *Christi memoriale.* Contra quem, & contra aduersa omnia, omnem armaturam nobis prębuit, cum posuit memoriale suum, Orationem dominicā in ore nostro, per quam, & omnis nostra indigentia suppletur, & omne malum à nobis auertitur.

Sed

Sed tanta est diuinæ pietatis abundantia, vt merita supplicum excedat, & vota, & dimittat interdum, etiam ea, quæ conscientia metuit, & adijciat, quod oratio non præsumit. 23. *Christi excessus pietatis.*

Non enim bonum Deo videtur, si beneficia nobis ab eo collata, pereant per quæ ad noua, & vlteriora beneficia nos semper disponit, tunc enim maiora à Deo meremur, cum maiora accipimus. 24. *Christi beneficium quodcũque.*

Et quod nostrum maximum bonum est, iustificatio impij gloria ipsius Dei est, & cura illi est de gloria sua, quam alteri non tribuit. 25. *Christi gloria.*

Et cum Christus datus nobis sit Iudex, ideò iustus cùm sit, quantum in ipso est iustum, æquum non iudicat perire quemquam illorum, quos tot thesauris, & regalibus titulis honestauit, & auxit. 26. *Christus Iudex.*

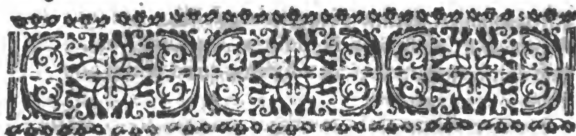
Ideò, aduocatum auxiliatorem, & magistrum donauit nobis Spiritum Sanctum de Cœlo, in quo sciremus & possemus quæcumque salutaria, quæcumque necessaria, & opportuna sunt ad vitam ęternam consequendam. 27. *Christus largitur S. Spiritum.*

Qui si non esset in nobis, sola ipsa peccata nostra essent in nobis, quæ, & si adeò detestabilia sint, vt mors potius sit præeligenda, si tamen pœnitentiam egerimus ex ijs etiam vberiorem fructum, & maius bonum possumus nobis thesaurizare. 28. *Christus peccatis offensus.*

Quare tot thesauros, & tantas promissiones habentes oportet semper orare, vt mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Christi. 29. *Christus oratione præuentus.*

Et vt perfectè, & sicut oportet oremus, beatus qui ab ipso sæculo, & sęcularibus curis, & inanibus desiderijs se elongauit fugiens, & mansit in solitudine, in qua cognoscat te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum. 30. *Christus in solitudine dilectus.*

EXHOR-



EXHORTATIO
Ad Thesaurizandum.





NIMA mea soror mea, si verè diues esse cupis, veras diuitias concupiscito. Qui diues esse cupiat, reperire in promptu est; sed qui verè diues esse cupiat, rarus admodum est. Quære à puero, & dicet tibi, quòd diues esse cupit, multorum, scilicet, nucleorum, seu lapillorum, quibus nugetur, & ludat; sed quasi verè diues esse ad huc nesciat, irridetur à viro, & à sene: interroga iuuenem, & senem; vterque etiam, quòd diues esse cupiat, respondebit; sed dùm argento, & auro inhiant, hi etiam subsannantur ab Angelis, & à Deo: quasi puero nihilo sapientiores verè diuites esse adhuc ignorent: eadem enim ratio, quæ pueri stultitiam conuincit, & istos redarguit. Desipit puer, qui ea in sacculo congregat quasi diuitias, quæ nihil sunt ei profutura, cùm firmior aduenerit ętas: at non item iuuentus, & senectus fines habent suos? Num possessio multa auri, & argenti proderit iuueni ad sapientiam tempore senectutis, aut

seni

ſeni ad immortalitatem cùm dies aduenerint tenebroſi? Vide Anima mea, quòd omnes iſti eas diuitias concupiſcunt, quæ poſt breuem, & inanem vſum proÿciendæ, & relinquendæ ſunt. Optemus igitur aliquando, & quæramus ea quæ hominem in æternitate virtutum verè diuitem faciunt eſſe, ac beatum. Vide quàm bonus ſit Deus, & quàm benignè, & iuſtè nobiſcũ agat; concupiſcere nos non prohibet, nouit ipſe figmentum noſtrum, quam procliue ſit ad lapſum in quo prohibetur. Sint diuitiæ, inquit, in voto, in cupiditate, hoc tantùm moneo, vt diuitiæ veræ ſint. Quis noſtrum panis, piſcis, ſeu oui cupidus, non vera hæc concupiſcat? Si enim lapidem pro pane, aut pro piſce ſerpentem, aut pro ouo ſcorpionem concupiſceret, non eſſet hęc cupiditas ad tuendam vitam, quod intendit; ſed ad perimendum, quod fugit. Ita & tu Anima mea, ſi falſas diuitias pro veris deſideras, depauperari cupis, non ditari. Ne igitur vagari incipias poſt diuerſa veſtigia ſodalium tuorum, quærendo, vbinam hæ verę diuitiæ reperiantur; audi vocem Dei monentis, vt eas theſaurizes in Cælo, vbi neque ęrugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, nec furantur. Audi, & quid per Apoſtolum doceat, vt theſaurizes tibi fundamentum bonum in futurum, vt apprehendas veram vitam. Noſtra igitur negotiatio in Cælo ſit, vbi & conuerſatio noſtra; non fluxa hęc, & caduca in terris quæramus; ſed ſolida, & æterna, quæ futuro ſæculo proſint: ad hæc nos inuitat Deus. O mens cæca hominum! adeò ne poſuiſti nos, Domine contrarios tibi? Vetaſti ſemel ne pomum concupiſcerem, ne ve comederem; prohibitum concupiui, & ad mortem comedi. Tot theſauros modò cupiditati meæ proponis ad veram vitam in Cælo; & ego hos theſauros à Deo ſic inuitatus negligo, qui pomum prohibitus concupiui. Tranſgreſſorem me fecit vna mulier, obſequentem non facit Deus. Bone Ieſu, illumina aliquando tenebras meas, ne ſemper obdor-

Matt. 6.

1. Tim. 5.

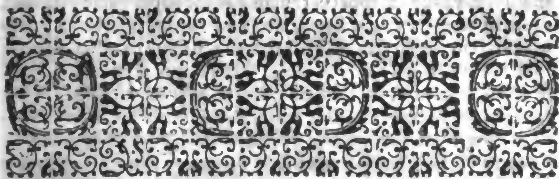
Gen. 2. 17.

miam

miam in morte. Signasti super me lumen vultus tui, vt quid in erroribus demergor? Expergiscere immortalis anima mea; sume te dignam cupiditatem dum in via es, dum peregrinaris; ne in die exitus tui inanis, & inops reperiaris, & inter viros illos diuitiarum computeris, qui nihil inuenerunt in manibus suis. Crede Domino Iesu Christo, qui thesauros tibi ostendit, & vitam æternam promittit.

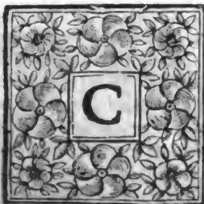


THESAV-



THESAVRVS PRIMVS.

Christi merita.



CLAVIS ad omnes thesauros, Anima mea, est Christus Iesus. O clauis Dauid! quæ aperis, & nemo claudit, claudis, & nemo aperit; introduc, quæso, egenam hanc sororem meam in cubiculum tuum; pone illam iuxta te, vt discat, vbi sint diuitiæ, vbi thesauri, vbi possessio multa auri optimi, ne egressa vagari incipiat post vestigia gregum suorum. O thesaurorum omnium thesaurus Christus meus, in te continens plenitudinē omnium diuitiarum, & ex te proferens quidquid pretiosum vsquam est, per quem meritorum omnium manifestatur origo, & ex quo hauriri semper potest, & tamen exhauriri vnquam non potest: Dilata hic anima mea concupiscentiam tuam, cogita quantum potes diuitiarum altitudinem; semper minor eris in voto eo, quod possidere in te potes. Expectabat pusillus grex noster, vt egrederetur de thalamo suo Christus meus, & peregrè proficisceretur; nam adeò erat genus humanum bonis omnibus depauperatum, & in miserijs constitutum, vt adspirare ad Regnum non posset; terra erat

inanis, & vacua, & mortis tenebræ erant super faciem illius; nulla in ea meritorum seges, nulla virtutum plantatio. Venit tandem desideratus Christus meus, oriens ex alto visitare speciem nostram, afferens à sinu Patris quo ditaret illam, & quamprimùm exosculatus est eam osculo oris sui: tunc facti sumus lætantes, tunc inspirauit in nobis spiraculum vitæ, multò melius, multòque fæcicius, quàm in principio, quando creauit Deus Cœlum, & Terram: tunc complacuit Deo dare nobis regnum, & vocatus est homo Deus, eò quod Deo in carne copulatus est; tunc iussit nos ab omni egestate liberatos vendere etiam, quæ possidere videbamur, & dare eleemosynam. O beatum gregem à Deo sic dilectum, & ornatum, & super omnia bona sublimatum. Sed vt vehementius amore Christi tui flagres, anima mea, & intelligas quàm incomprehensibiles sint diuitię, & bona quæ attulit tibi; meditare parumper viam, quam iste Gigas exultando cucurrit, & vide quomodo caput eius, manus eius, pedes eius vbique distillauerunt; ipsi quidem myrrham, tibi verò aurum optimum. Vis videre quantum auri, & diuitiarum congregauit tibi? Pondera in hoc itinere, primum illius gressum, primam actionem illius, primam cogitationem; dic, si potes, quantum ponderis, & valoris in eo sit? Si iudicio æstimare non vales, appende illam in statera, & pone ex parte altera peccatorum omnium abolitionem, totius Mundi redemptionem. Si vides quod parum sit, adde largitionem Gratiæ, adeptionem Gloriæ: & si adhuc hæc leuiora apparent; cogita alios Mundos possibiles, finge maiora dona: vide quod quidquid apposueris præter alteram Diuinitatis ad Humanitatem hypostaticam vnionem, minus erit. Igitur ò bone Iesu, si vnicus gressus tuus, vnica cogitatio, vnica lachrymula tantum promeruit: quid in tot itineribus, in tot laboribus, & ærumnis, quibus seruire te feci, ab adolescentia tua mihi promeruisti? Quid percussus alapa? Quid cæsus flagellis? Quid perfossus spinis? Quid in Cruce occisus? O abyssus meritorum immensa, intermina, & omni cogitatione maior! O quicumque indiges meritis (& quis es, qui non indiges?) festina, propera, curre ad foramina ista Petræ, ad cauernam Reguli; erue ex ea quantum vis, eme absque argento, absque pondere, absque mensura, eme quotidie, eme qualibet hora, eme momentis singulis:

gulis: sed quid dico eme? vtere, quia omnia illius tua sunt; tibi fatigatus est Christus meus, tibi flagellatus, tibi occisus: & cum in Baptismate renatus, Christum induisti, in possessione illius thesauri positus es. Christum itaque in corpore tuo circumferens, securus accede ad emptorium Aeternitatis; cum fiducia postula quidquid vis, accipiendo semper ditaberis, erogando non minoraberis: ó si tibi pro sæculi vsu talis census esset, vt ad quoslibet vsus semper sufficeret, dispendijs non subiectus; quomodo gauderes, & te beatum diceres? Ecce in possessione census est, cuius amplitudo nunquam decrescit, quo venale est Cœlum, ipse Cœlorum Dominus, & non agnoscis? æstimas sæculi diuitias, quibus pro tua cupiditate pauca, & plerunque etiam noxia consequi cum labore potes; veras Christi tui diuitias, & thesauros negligis. quibus id tantùm aliquando non obtines, quod nō petis, vel quod obtinere detrimentum est? Non sic mater nostra Ecclesia nos docuit, quæ per Christi merita semper petit, semper accipit. Quid in omni petitione, obsecratione, & oratione non audet, non præsumit? O Christiane meritorum Christi particeps, possessor, & Dominus, si intelligeres quantum bonorum, & temporalium, & æternorum his diuitijs consequi & ipse per te potes, & per eos qui pro te rogant, quantùm à peccatis te liberum, & immunem præstares; etsi fortè peccares, quàm citò ad hæc Christi tui merita confugiens per veram contritionem, & bonam voluntatem, peccatorum veniam, & iustificationem obtineres, & omnia præterea bona, quæ per peccatum perdideras, recuperares? Non enim pro iustis, sed peccatoribus venit ad thesaurizandum thesaurum tantorum meritorum Christus tuus. In hoc enim commendauit charitatem suam in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, mortuus est pro nobis, iustus pro iniustis. Veni igitur quicunque es pauper, ac debilis, cæcus, & claudus: ecce quàm bonum, & quàm iucundum commercium omnibus patet pro diuitijs cōparandis nemine excluso, nisi qui seipsum velit excludere. Ne timeas etiamsi homo sis & peccator; concurrere in his cum ipsomet Deo: Deus ipse Iustitiæ legibus se subdit, & in subducendis rationibus res tua, census tuus locupletior semper apparet, dum id, quod homo tribuit in pretium ex Christi thesauris, si ipsorum tantum ratio habeatur, plus semper est, quàm id,

quod retribuitur à Deo; & quæ pretiosissima sunt præmia, & dona Beatitudinis, & Gloriæ, ipsius hominis æstimantur merita. Scio Deus meus, remunerator meus, quod si me tantum respicis, benignè semper mecum facis, & retribuis mihi vltra condignum: sed quid si respicis in faciem Christi tui? quantum facis citrà condignum? Huic itaque tam bonæ negotiationi intentos nos cupiens Mater Ecclesia optat nobis dierum longitudinem, & diuturnam vitam, in qua operari, & negotiari magnum Gloriæ pondus possimus; & iure contristatur, si quis immatura morte decedat, quasi quæstum pro maiori Beatitudine non fecisse, damnum fecerit. Satage igitur, soror mea, sic innixa Christo, vt nauem tuam plenam cœlestibus diuitijs, & æternis mercibus optato in littore colloces, mercedem, retributionem, ac remunerationem operum, laborum, vigiliarum, ieiuniorum, patientiæ, humilitatis, & obedientiæ, & omnium meritorum Christi tui semper exige: tibi enim totum pro te exigendum reliquit, quod ipse minus pro illis recepit. Quàm magnam spem in hoc thesauro collocauerat S. Bernardus, qui infirmatus aliquando grauiter, cum extremum iam spiritum trahere videretur, ante Tribunal Domini visus est præsentari, vbi adfuit & Satan ex aduerso improbis eum accusationibus pulsans; cumque ille fuisset omnia prosequutus, & viro Dei esset pro se dicendum, nil territus ait. Fateor, non sum dignus ego, nec possum proprijs meritis Regnum obtinere Cœlorum: cæterum duplici titulo illud obtinens Dominus meus (hæreditate scilicet Patris, & merito Passionis) altero ipse contentus, alterum mihi donat; ex cuius dono iustè illud mihi vendicans, non confundor. In hoc verbo confusus est inimicus, & conuentus ille solutus, & homo Dei in se reuersus est. Apparuit ei postea B. Virgo cum Beatis Laurentio, & Benedicto, ad quorum Altaria fratrem, vt pro se oraret, miserat, & sanauit eum. Sic igitur & tu soror mea, in pretiosis meritis Passionis Dominicæ thesauriza tibi Regnum Cœlorum.

THESAV-

THESAVRVS II.

Merita, & intercessio Mariæ.

HOnoremus nunc in Thesauris Mariam Matrem nostram: sicut enim qui thesaurizat, ita & qui honorat Matrem suam. Eia paupercula anima mea, quæ æstuas diuitiarum siti, de fontibus vulnerum Saluatoris veni ad vbera Mariæ, accurre ad sinum Matris, amplectere Matrem, Mariam ostende Patri, & sufficit tibi. O pulchra negotiatio, cum de diuitijs inter locupletissimam, & piam Matrem, & Filium egenum agitur: ò quanta securitas obtinendi, vbi quæ intercedit, eadem est Mater Dei, & hominis! Anima mea quantum cupis, tantum aude, quia auctrix, & fons perennis omnis meriti Maria: quid enim non fructificauit illa nobis, quæ sicut vitis totam fructificauit suauitatem odoris? ita, vt neque in Cœlo, neque in terris alius vnquam perflauerit odor, aut perflabit vnquam, quam qui promanat ex Maria. In Christo enim restaurata sunt omnia, & Christus genitus per Mariam. O radix Iesse quid non meruisti, quando hunc hominem Deum germinasti? Hunc Virgo peperisti, hunc lactasti, hunc tulisti, fessum fouisti, eodem demum cum illo Passionis gladio transfixa es. Quare igitur ò Beata Mater, nunquam Filium interrogasti, quod fecerunt Apostoli; Quid ergò erit mihi? ò bone Iesu, si seruis tuis, qui relictis omnibus sequuti sunt te, sedes in Cœlo promittis, Iudices & Principes super omnem terram constituisti; quid facturus es Matri? Si potum aquæ frigidæ vni ex minimis tuis datum in centuplum remuneras, & æternæ vitæ promissione; sanguis quem tibi ministrauit Maria, lac, quod ex illa toties suxisti, quam mercedem habebunt? Nunquam, credo, interrogasti ò Maria, Filium de mercede, aut præmio, vt dignam Matrem esse illius te ostenderes, qui pro nobis natus, tulit esse tuus. Si Filius natus est nobis, nonne simul & Mater data est nobis? Meritò igitur nunquam postulasti quid tibi esset præmij ò Maria, vt peccatoribus integrum reseruares, quidquid tibi debebatur, & haberent semper peccatores quid à Deo peterent per te, ò Maria. Ne confundatis pusilla anima mea, de tanto bono tuo, audi adhuc maiora.

maiora. Parum fuit Mariæ omnia meritorum suorum iura peccatoribus quodammodò concessisse, mercedem suam, præmium, & coronam donasse; sed voluit etiam de bono vsu tam magni thesauri nobis prouidere: quid enim tam periculosum, aut inane, quàm diuitiæ multæ in manu pueri? Te igitur, soror mea, dominam esse voluit bonorum suorum: sed ipsa se constituit negotiorum tuorum actricem, ipsa coram Deo per seipsam curare rem tuam voluit, exigere, & petere quicquid oportuerit. Quod loquor, non ex me loquor: Audi anima mea, Matrem tuam Ecclesiam, quæ in die magno dormitionis Mariæ, in ipso peruigilio annuntiat nobis hoc gaudium magnum, & rem tantam non palam, non vulgo; sed senioribus tantùm, & Sacerdotibus inter secreta Mysterij enuntiat, & credit, Mariam, scilicet idcircò de hoc sęculo à Domino fuisse in Cœlum translatam, vt apud Deum pro peccatis nostris fiducialiter intercederet. Ergò ò B. Mater, ideò Cœlum petis, vt pro me impetres? ideò properas ad amplexus, & oscula filij, vt pro seruo nequissimo intercedas? Ergò delictorum meorum remissio, est gaudium, & merces tua. Verùm audi ò benedicta, vultum ne auferas à nobis; quare non posses etiam constituta in terris peccatoribus prospicere? Quę oculis propè videntur, magis hærent cordi, & si merita tua ò Maria, peccatis meis famulari debent, augeri hæc potiùs possunt in terris, quàm in Cœlo: meriti enim locus proprius terra est. Sed ò Mater, perfectissima immensæ illius Vnigeniti tui charitatis æmulatrix, audieras dum consolaretur nos Filius tuus, cùm iam profectionem in Cœlum cogitaret, expedire nobis, vt ipse vaderet; nam nisi abiret, Paraclitum non venturum ad nos; si abiret, missurum eum ad nos, tunc futurum vt gauderet cor nostrum. Quid pro peccatorum consolatione tunc cogitasti etiam tu pia Mater? Audio & te dicentem: expedit vobis vt & ego vadam, Aduocatum habebitis in terris, quem mittet Pater in nomine Filij, ille docebit vos omnia, & suggeret vobis omnia, quibus mandatis filij mei obediendo, diuites, & locupletes esse possetis; me Aduocata nunc indigetis in Cœlo, vt simul cum filio interpellem pro vobis; mittite me, sinite me abire, caula vestra in Cœlo mihi debetur. Sed eia ò Virgo, confidimus de Paraclito; sed vultum tuum fiduciatiùs deprecamur in terris: si abis,

& intras

& intras in gaudium Domini tui, ostendet tibi filius Patrem, & sufficiet tibi; dices cum alijs Sanctis in illa plenitudine gaudij: Non aliam mercedem cupio quàm te ipsum Deum; & ideò veremur ne nos peccatores desinamus esse gaudium tuum. Quid dicis ò Maria? Audio quid dicas nobis: adhuc modicum lumen in vobis est: sit beatitudo magna nimis ipsum videre Deum viuentem, me tamen Dei Redemptoris Matrem speciale quoddam hoc tangit gaudium, videre viuentem, & redimentem: vos igitur eritis semper etiam in Cœlo meum gaudium, de quorum redemptione gaudebo semper specialiter in filio. Surge iam, propera amica nostra, Aduocata nostra, Cœlum ascende, & fiducialiter age causam nostram ad Thronum Dei; satis dedisti peccatoribus pro merito, donentur nunc tibi ipsi peccatores pro præmio. O quàm benè tecum agitur anima mea, si intelligis quòd peccata tua, egestas tua, infirmitas, & miseria, & quicquid mali per Aeuam hæreditatum est, occasio, & initium quoddam est totius patrimonij, & census, & dotis, & præmij, quod collatum est Mariæ. Si magna, si potens facta est Maria, occasionem, ò peccator, tu dedisti, cur igitur in tanta egestate, & miseria positus non spontè, non celeriter, non confidenter accedis ad eam, quæ propter te tam diues, & tam potens, & tam beata facta est? Abhorres tu quidem ò benedicta, & abominaris peccatum magis, quàm vlla alia creatura; nam supra omnem creaturam Deum tuum diligis; Sed peccatores non abhorres, nec abhorrere potes, sine quibus nunquam fores tanto digna filio; immò inuitas, allicis, & trahis illos ad te, vt in eis peccatum, quod odis, interimas, & hoc bonum illis reddas pro tot bonis, quorum occasio fuerunt tibi. O quam iniuriam irrogas huic Matri, quicumque peccator opem illius negligis; spolias illam, quantum in te est, omnibus desiderabilibus suis: tolle veniæ largitionem, remissionem peccatorum, gratiæ munera, quid collatum apparebit Matri Redemptoris pro honore, quid Sponsæ Saluatoris pro dote? Vnde carnem, & sanguinem super omnia pretiosum te dedisse filio agnosceremus, propter nos homines, & propter nostram salutem, ò Maria, si aliquod vspiam salutiferum esset, quod mihi acquirere per illum non valeres? dicam audaciter; dum Mariam cogito, Christum iudicem non formido; im-
mò

mò quàm libenter concino, & infero cum vniuersa Ecclesia, iudex crederis esse venturus? Quid ergo? vindictam non timebo de peccatis meis? Immò ne habeas quid vindices, hoc infero: ergò modò subueni famulo tuo, quem pretioso sanguine redemisti; alioquin de pretio sanguinis tui iustus iudex non videberis; & quicquid sanguini tuo non concedis, hoc detrahis Matri. Vide igitur Domine, ne offendas Matrem, dum seruo irasceris. O Anima mea, quanta tibi securitas in Maria? Quid adhuc de paupertate times? si Deus tibi placatus est, & amicus, gaude, quia omnia cum illo possides; si iratus est, & inimicus, sis in tristitia, sed ne desperes, citò spem concipe: nam cum iratus fuerit misericordiæ recordabitur, & cuius misericordię, in ira potissimum memor esse potest? O Domine, certè credo misericordiæ memor es Mariæ, quam tibi præsentem esse cernis, & Matrem dici Misericordiæ voluisti. Sicut lætantium igitur omnium nostrum tam iustorum, quàm peccatorum habitatio est in te sancta Dei Genitrix.

THESAVRVS III.

Merita, & intercessio Beatorum omnium.

O Quàm ampla, & diues est Domus Dei; & quis introiuit in thesauros eius? Omnes aulici, & domestici eius vestiti sunt duplicibus, vasa, & phialas habent in manibus plenas, nō pro suis vsibus, qui nullius rei indigent; sed pro nostris necessitatibus. Eia igitur pusilla, & egena anima mea, si Regis, si Reginæ maiestatem in tam ingenti Aula vereris, accede ad conseruos, & fratres tuos, ad beatos illos spiritus, affer tecum vasa vacua non pauca; citò per illos à fructu bonorum omnium multiplicaberis, & erit abundantia magna domui tuæ. Ne formides, ne tanquam vna ex fatuis Virginibus repellaris; non accedis vacua pro præmio, sed accedis pro merito. O quam patentes sunt aditus huius Aulæ sic accedenti; vbi æquè ianitores, & Dominus inuitant ad petendum, quærendum, & pulsandum! O felix aula, in qua beatius est dare, quàm accipere; in qua

Aulici

Aulici omnes, non quæ sua sunt, quærunt, sed gloriam Regis, & quo plures sunt in Aula, plures esse cupiunt; & qui in maiori gradu sunt constituti, tantò se ipsis maiores alios, & excellentiores desiderant. Vbi tunc maius sit gaudium à Rege, quando egenus aliquis peccator ad limen plorat, quàm super centum Angelorum millium. Vbi est in terris similem Aulam reperiri? O verè Ierusalem beata; quàm gloriosa dicta sunt de te Ciuitas Dei! Quid hic in terra insanis, anima mea, vbi pro obolo in laboribus cum hominibus es, & pro lutoso honore flagellaris tota die? A sponte dantibus solida, & æterna contemnis, inania, & caduca per ambitum, & vim, seu etiam per fraudes extorques ab inuitis: tibi militat æther ad coronam vitæ; tu immemor peccato militas ad interitum. Vide quæ sint vota Angelorum omnium, quomodo cupiunt, quomodo expectant; vt citò impleatur numerus fratrum suorum? nonne ex specie tua, nonne ex semine tuo? Quid adhuc erubescis nuditatem tuam? pete ab illis vestes valdè bonas, & afferent eas tibi citò, quarum fragrantiam odoratus Pater cœlestis dabit tibi benedictionem, ex qua repleberis de rore Cœli, & de pinguedine Terræ, & fies dominus fratrum tuorum. Omnes illi administratorij spiritus sunt, ad congerendas tibi diuitias, quas ipsi magis tibi cupiunt, quàm ipsa tibi; sicut magis illi cupiunt gloriam Regis, quàm ipsa cupias diuitias tuas. Ne mireris pusilla anima mea, dum hæc audis; nam postquam caro tua, & sanguis tuus Cœlum occuparunt in Christo, & Maria, postquam multitudo Angelorum in excelso throno sedentes adorant virum, & mulierem; scito quod adeò illos tangit honor tuus, vt nihil magis quodammodo eos moueat, & angat, quàm videre consortem Regis sui, propinquum, & consanguineum Domini sui, in miserijs constitutum, egentem, captiuum, & ab hoste derisum. Quod de Angelis dico, hoc de Sanctis omnibus dico; imò eò magis, quia Sancti vident ad quantam gloriam nos semen Abrahæ simus apprehensi, ad quam Angeli non fuerunt apprehensi: tanti beneficij intuitu, quàm timent ne fortè iterum ad iram prouocatus Rex exclamet, pœnitet me fecisse hominem, & tantam illi dignitatem contulisse. Ideò & ipsi ad exemplum Reginæ ipsorum, & Dominæ, certant nos suis ditare diuitijs, & omnem in nos meritorum suorum abundantiam transfundere.

dere. Quare, inops anima mea, siue de virginitate candidas, siue de passionum tollerantia purpureas margaritas, & gemmas quæras, vide expositas eas tibi in portis filiæ Sion aditis patentibus: omnes isti beati mercatores, quos vides, congregati sunt, venerunt tibi; cogita quomodo de longè venerunt tibi, & quanta passi sint, vt securi aurum, & thesauros suos deferrent tibi. Cur non dilatatur modò concupiscentia tua ad cœlestia, & immensa, quæ tantùm inhias angustis, & terrenis? Quomodo verè vis ditari, si porcorum siliquas sequeris, gemmas, & aurum spernis? Vide quàm boni sint mercatores isti Hierusalem, merces pretiosissimas virtutum omnium proponunt, merita, quibus illas emas, gratuito ipsi commodant; quæ sum magnum putant rem, & pretium te possidere. Quid moraris? Quod si tam fatua es, soror mea, vt etiam sic oblatas diuitias negligas, vide quàm humaniter tecum agant; non ideo statim dedignantur, sicut mercatores terræ; cognoscunt figmentum nostrum: in ijsdem tenebris & ipsi ambulauerunt incolæ, & peregrini sicut nos, ijsdem circumdati infirmitatibus, expectant, & rogant donec nobis illucescat dies, & Lucifer oriatur, & retribuatur nobis sana mens, & bona voluntas. O quàm bona igitur, & iucunda cum Sanctis negotiatio! Quòd si maiori adhuc cum securitate, & dulcedine ad illos vis accedere, cogita inter illos multos adesse, qui in carne positi aliquo vel amoris, vel sanguinis, vel beneficentiæ vinculo tibi iungebantur. Quantum igitur ab his polliceri tibi potes diuitiarum, & munerum, quando, quæ illis contigit immutatio, & bonorum omnium plenitudinem, & charitatis incrementum contulit? Sed super omnia te lætificet, soror mea, quòd in terris custodem tui habes Angelum Domini, cui mandatum est de te, vt custodiat te in omnibus vijs tuis, quem, etsi oculis corporis non cernis, sicut Cecilia, Francisca, & plerique alij Sancti meruerunt videre, non minus tamen beata es, si fidei oculis illum cernas. Hic valdè, & vehementer diligit te, plusquam si affinis tuus esset, plusquam pater tuus, & mater tua: & quamuis perfectè beatus sit, libenter tamen in hac lachrymarum valle versatur tecum, vt nutritor sit tuus, curator, gubernator, & pædagogus à natiuitate tua vsque in senectam, & senium. Mirum enim quantum Angeli homines diligant, per quos dignati sunt Iesum Christum

ſtum proſpicere, quod per ſe non potuerunt; Ideò miro ſtudio, & cura, & ſollicitudine Dei voluntati, & mandato obſequuntur, in cuſtodiendis, & adiuuandis hominibus, quorum dignitatem reuerentur, & agnoſcunt multo melius, quàm ipſi homines faciant; vident nos re vera infantes eſſe, & tanquam cæcos nihil eorum, quæ ante pedes noſtros ſunt, videre; & vix diſcernere quid vtile, quid conueniens, quid nobis bonum ſit: ideò illuminant oculos noſtros, & oſtendunt viam bonam, per quàm ambulemus, & adſiant in adiutorium noſtrum, vt poſſimus omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, & eruamur, & liberemur à laqueis omnibus, & inſidijs, quas ſuperbi abſcondunt nobis: minimus enim Angelorum fortior, & validior eſt quolibet dæmone. Quare ſi quandoque cuſtos hic, & pædagogus tuus, ſoror mea, aduerſari tibi videtur in via, cum ardua, & difficilia, & ſenſui contraria ſuadet & oſtendit, ſcito hunc illum aduerſarium bonum eſſe, cui iuxta monitum Chriſti conſentire debes in via, ne male ſit tibi; ſicut è contra diſſentire debes, & reſiſtere, iuxta monitum Apoſtoli, aduerſario illi tuo vero, qui blanda, & voluptuoſa proponendo, & ſuadendo, circuit te, & quærit, vt deuoret. Huic igitur tam bono Angelo, ſi conſentiens eris in via, ſi iuuenem hunc pulcherrimum ante oculos mentis ſemper habebis, quàm benè tibi erit, quàm beata eris: nihil boni ages, nihil mali ſuſtinebis, quod Angelus iſte manibus ſuis non offerat coram Deo, vt præſtantiora ſemper tibi beneficia, & opulentiorem gratiam obtineat: neque enim dormitat, neque obdormit, qui cuſtodit te, qui adiutor, & protector datus eſt tibi in ſalutem. Veniat illa dies Sancte Angele, qua peractis huius vitæ laboribus, ſuſcipias ſpiritum meum ex ore meo, & reddas illum purum, & immaculatum Creatori meo, Creatori tuo; ſit per te gaudium hoc ſuper me peccatore coram omnibus Angelis Dei. Quid times ſoror mea, tot adiuta auxilijs, tot vallata præſidijs vim inferre Cœlo, & Regnum arripere?

THESAVRVS IV.

Merita, & intercessio Iustorum omnium.

SI terrena hæc inhabitatio, soror mea egena, grauem tibi reddit ascensum in Cœlum, & ex ijs, quæ de terra nostra oriuntur ditari nunc concupiscis, introducam te in cellam vinariam Regis, in qua recondita sunt vina optima ex electis illis palmitibus, qui manentes in Christo fructum multum reddiderunt, reddunt & reddent in terra nostra: meliora quidem sunt vbera vino; sed sit lac melius, vinum certè bonum. Ingredere igitur in cellam hanc Sponsi, vt lætifices cor tuum anima mea: vide in ea quàm benè erga te ordinata sit charitas iustorum; quomodo omnia poma noua, & vetera seruata sunt tibi. Cogita quæso congregationem hanc iustorum omnium quotquot in terris à sæculo fuerunt, & quot sunt, & quot in futurum erunt: pone inter eos non solùm, & qui in sua iustitia perstiterunt præordinati ad gloriam; sed quotquot amici Dei, prò aliquo temporis momento fuerunt, sunt, & erunt: percurre mente, si potes, omnia opera eorum, quibus Deo placuerunt aliquando, placent, aut placebunt vnquam: cogita deinde te in his omnibus ex perfectæ charitatis lege participem, consortem, & sociam; & æstima tunc, si potes, quantum diuitiæ tuæ crescere, & augeri in immensum possunt. Bone Deus, æterna veritas, nonne ore tuo dixisti aliquando, si duo tantùm ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illis à Patre meo, qui in Cœlis est? Quid igitur si de bono, & diuitijs meis consenserint decem? Quid si centum? Quid si mille? Quid si omnes illi, quorum numerum tu solus scire potes, qui omnia tempora in æternitate concludis? Quàm largè, quàm liberaliter daturus est Pater filijs suis, promissionis memor, portionem, quæ illos contingit? O quàm magnus, & quàm præclarus est funiculus hęreditatis tuæ, anima mea, si in isto consortio iustorum viuis! Et vt magis videas fœlicitatem tuam, scias, quod Pater iste cœlestis in istis, qui in bonum tuum consentiunt, non solùm æstimat opera, si quæ magna,

si quæ

si quæ hæroica præstiterunt; sed exigua quæque & modica ponderat, & ipsos capillos capitis iustorum enumerat, ne capillus sine mercede pereat. Quantùm igitur diuitiarum congregare potes, si & in capillis Sanctorum habes quod exigas? Lot Abrahæ meritis cum iniquis non reputatur in illo sodomitico incendio. Nonne & tu, filia es Abrahæ anima mea fidelis, quæ credis? Cogita, quæso, mecum attentius fœlicitatem hanc tuam: multa mala perpessi sumus in primo capite omnium gentium Adam, & per hanc vnitatem Capitis, traduximus ægritudines, miserias, & damna multa: sed gratias modò Deo semper agamus, qui per Christum, membris suis alia coniunxit capita, per quæ sanitatem, vigorem, virtutemque omnem, & bonitatem abundanter si sapere velimus, contraheremus. Sic datus nobis est Abraham, qui caput esset, & multorum meritorum parens, & in cuius semine omnes gentes benedicerentur. Sic Noë post diluuium; sic tandem expectatus à regalibus sedibus venit omnipotens Christus meus, in quo vno iustitiæ totius, & sanctificationis esset origo, quæ per totum corpus diffunderetur. Sic post discessum suum reliquit nobis Petrum, qui caput esset, & fundamentum totius Ecclesiæ, cuius fide, & pretiosis meritis tota consolidaretur, & benediceretur. Quàm igitur iustus Dominus, & quantum iustitiam dilexit! Per vnitatem cum capite damnati sumus, & per vnitatem cum capite salui facti sumus, modo praua quadam, & & obstinata voluntate per peccatum non disiungamur. O quantum in hac coniunctione inest fiduciæ! O Petre, si vmbra corporis tui non fuit in obliuione apud Deum, quid nos corpus tuum, & membra de membro? Si tantum virtutis de corpore tuo attraxerunt catenæ vincientes, quid nos ipsa mēbra corpus connectentia? certè nunquā puto rogauit Petrus, vt inanis illa species vacuę imaginis suæ, & pæne alia illa vincula vim salutis haberent, & tamen eius virtus in illis tam copiosè redundauit. Pro te soror mea, filia, & membrum illius, & rogauit, & etiam passus est; quantò igitur erit in te influxus ille benedictionis, & copiosior, & efficacior? Non vides quomodo in domo illa iucunda fraternæ vnionis, prius descendit vnguentum in barbam Aaron, quàm descendat in oram vestimenti eius? Age igitur nunc soror mea, loquere & tu ad imitationem Christi capitis tui, ad exem-



exemplum Præceptoris tui, qui enim præcepit, eadem nos inuicem dilectione diligere, qua ipse dilexit nos, loqui etiam simul nos instituit, sicut ipse loquutus est nobis. Nonne audis ab ipso. Qui manet in me, & ego in eo? Ego in Patre, & Pater in me est? dicas & tu; Petrus in me, & ego in Petro: mansit in me Petrus dum pateretur, & ego in illo mansi. O magna, ò pretiosa, ò admirabilis vnio charitatis, per quam & res, & personæ, & voces in vnum sic compaginantur! Audi, anima mea, quomodo huic vnitati intentus Paulus obiurgat te, & monet, ne amplius quasi ad caput illud primum Adam respiciens, extorrem te, & hospitem, & peregrinā dicas. Ciues, inquit, estis Sanctorū, & domestici Dei superædificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Iesu. Perge Paule; in quo omnis ædificatio constructa crescit in Templum sanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in Habitaculum Dei in Spiritum Sanctum. Quomodo in tam pretioso ædificio diues non eris anima mea? Quomodo in Abrahæ fide, in charitate Petri, & illius Coapostoli Pauli, & aliorum Apostolorum, & Prophetarum, & Sanctorum innumerabilium virtutibus fundata inops potes esse in merito, quæ lapidibus tam pretiosis, & tam multis, vnitatis compage coniungeris? Accipe inter tua Crucem Petri, gladium Pauli, lapides Stephani, Laurentij craticulam, & quotquot instrumenta pœnarum meritum, & gloriam Sanctis omnibus contulerunt. Dic deinde Deo tuo; Ecce Domine pro te lapidatus sum, Cruci affixus sum, sectus sum, gladio occisus sum; quæ reposita est mihi corona iustitiæ? si dicat tibi: quando vnquam vidi te lapides, Crucem, ignem, & gladium perferentem? Responde audacter: quod vnus ex Fratribus meis fecit, & ego feci; nunquid à dilectione illius exclusus fui? si tu Domine Christus meus, quod vni ex minimis tuis fit, factum tibi dicis; si Ambiano pauperi clamydem à Martino tributam, tibi tributam dicis, & cum illa ante nos appares, & illa vteris tanquam tua: cur non & ego etiam, purpuream chlamydem, quam martyribus donasti, imponam humeris meis, & cum illa apparebo ante conspectum tuum, & confitebor meam illam esse, & mihi esse donatam? eadem enim charitas, quæ Ambianum pauperem vnum esse facit cum Christo diuite, eadem & te paupercula

anima

anima mea, vnum esse facit cum tam opulentis iustis. Igitur iam intelligis quantum diuitiarum in hac cella reconditum sit, modò effodere velis, & experiri quàm bonum, & quàm iucundum sit, habitare fratres in vnum.

THESAVRVS V.

Missæ iuge Sacrificium.

VIdisti, soror mea, quantum à fructu vini multiplicari possis: sed quantò abundantiùs à fructu frumenti simul & vini, si modò attendis, multiplicaberis? Ascendamus nunc simul ad collem thuris, vbi Deo viuo, & vero quotidie offertur super Altare, non sanguis hircorum, aut vitulorum, sed Panis sanctus vitæ æternæ, & Calix salutis perpetuæ: vbi Christus meus, idem Sacerdos, & Hostia, idem semper in omnibus Sacerdotibus, & hostijs, quotquot ab ipso fuerunt, sunt, & erunt, pro te apud Patrem exorat clamore valido; vbi confidenter postulat, non vt solùm ex misericordia, & miseratione agatur tecum; sed vt iudiceris, & discernatur causa tua. O anima mea, ad quam peruenimus Abyssum thesauri? Quid vides in hoc co le? Nonne omnia Christus tuus? Cerne primùm teipsam, pro qua offertur: ecce abscondita es in Christo, & in ipso contineris tanquam membrum in capite; & ideò ipse in te & tecum orat tanquam caput tuum. Gaude, quia nulli magis, quàm Christo illud conuenit: desiderium animæ eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Si Sacerdotem intueris qui offert: & in eo agit Christus; lætare, quia de eo scriptum est. Et exauditus est pro sua reuerentia. Si Hostiam consideras, quæ offertur: totus latet in Hostia Christus, de quo habetur; quod per hanc, & non per aliam introiuit semel in sancta æterna redemptione inuenta. Si Deum, cui offertur, cogitas; Deum vides in Christo, à quo audis, qui videt me, videt & Patrem meum. Exulta, quia, de quo tempore veriùs dixit Dauid, quod esset tunc acceptaturus Deus sacrificium Iustitiæ? O Christe meus, Deus meus, Deus meus, Deus meus, quot nominibus meus? iterum dico iudica nunc animam meam, & discerne causam eius, & vide, &

discerne

discerne, an tantum sacrificium deceat, vt derelinquas pusillam hanc animam meam inter gentem non sanctam, egenam, dolosam, & iniquam? Hostia hæc, hostia est iubilationis, & hostia laudis: sed quomodo cantabo canticum Domini in terra aliena, inter peccatores constitutus? Non ita Domine iudicabis, qui venisti peccatores saluos facere, cuius nomen vocatum est Iesus, non solùm antequàm patereris; sed etiam antequam in vtero conciperetis. Ne dicas amplius igitur, soror mea, vtinam iuxta Crucem fuissem, cum pretium salutis nostræ tam largè in conspectu omnis populi eius per cruorem erogabatur: vtinam vel guttula pretiosi illius sanguinis oculos meos tetigisset; certè & cum Longino oculi mei vidissent, & gaudium mihi cum Latrone in Paradiso tunc fuisset. Quid dicis, anima mea, vbi est fiducia tua? Neque tunc tu aberas à Cruce, si rectè cogitas, in Maria Matre tua, & Ioanne fratre tuo; & nunc verè propè illam es quotidie, & per momenta singula, quando, siue mente, siue corpore prope Altare Dei, cum offertur, te sistis. O quanta fiducia, iuxta Crucem sic posita, habes semper quod postules, quod exigas. Quid non daturus est etiam nunc Pater, dum respicit in Crucem Christi sui? nonne illius voces manent in æternum; Postula à me, & dabo tibi? Imò si semel tantùm Pater in Caluario dedisti pro Passione dilecti Filij tui cruente peracta; quid pro eadem in Ecclesia iugiter repetita, & commemorata non es semper daturus? O anima mea, soror mea, modo si pauper ita es; vt non habeas de tuo, quod manduces, & bibas, & ideò clamas, & esuris; spera in Deo, & fac bonitatem, & pasceris in delicijs eius: vis videre in quam magnis diuitijs? Omnia excelsa tua, et fructus diuitiarum tuarum Domine super nos transierunt, quando tremendum hoc sacrificium instituisti, quando Vnigenitus ille, quem adorat multitudo Angelorum, cui omnis potestas data est in Cœlo, et in terra, transiturus de hoc Mundo ad Patrem ineffabili dilectione omnibus, et singulis se tradidit in escam, et in potum, et in sacrificium. O Domine quid mirum si ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis vterum, quando ad me redemptum conseruandum sic non horruisti os meum, et interiora mea? Ergo ò Pater Cœlestis, qui tuus est filius, meus est panis? O immensa dignitas animæ Christianæ, quam si fides

non

non adstruat, humana ratio non assequitur! Et tu egenam adhuc te dicis, quæ habes, quoties libuerit, paratum panem hunc supersubstantialem, quem possis pro omnibus tuis necessitatibus quotidie & recipere, & offerre? Quomodo pauperem te dicis, quæ habes ipsam Deitatem in censu? Cogita si vnus tantùm homo esset in Mundo, cui Deus largitus esset tantam gratiam; nonne illum præ omnibus Principibus terræ, præ omnibus Regibus, imò præ omnibus Angelis haberes? Beneficium hoc Dei sic totum est omnibus, quod totum singulis: puta, soror mea, te esse illum vnicum, & singularem, & agnosce qualis sis: sed caue dum hæc dico, tam magna cogitans ne extollaris; cum sedes ad mensam Regis, cum Christo pasceris, & Christum pro te offers, vel pro te offertur, Ancillam te semper dicito, & cum Maria magnifica Dominum tuum, quia respexit nihileitatem tuam, ex hoc enim beatam te dicent omnes generationes. O beata Mater, & intacta Virgo, liceat mihi concinere. Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum Nomen eius; Fecit potentiam in brachio suo; potentiam quidem magnam, quæ Deum tibi dedit in filium: sed potentiam non minorem, quæ Deum mihi dedit in hostiam, & in cibum, & in potum. O panis supersubstantialis (quod de pane dico, hoc de Calice dico) semper mihi ad vitam, & ad omnia salutaria paratus, in omni loco, & in omni tempore, in quo omne robur, omnis dulcedo abscondita est, panis, in quo beneplacitum est Deo super omnia alia sacrificia, oblationes, & holocausta, tu mihi fons perennis, & in causa omnium bonorum. Nam sicut nullum arbitror esse momentum si per vniuersum Orbem totam spectes Ecclesiam, in quo sacrificium alicubi non offeratur, ita nullum est momentum, anima mea, in quo Christus pro te non impendatur. Stetit semel Moyses in confractione in conspectu Dei, & placatus est Dominus super malignitatem, quam dixit facere populo suo: an non plusquam Moyses Ecclesia, quæ semper adstat in conspectu Dei, non solùm preces, & orationes offerens, sicut Moyses, sed ipsum corpus, & sanguinem Christi? Vide quomodo adest tibi semper Christus tuus in salutem. Si animæ, quæ cruciantur igne Purgatorio, iuge refrigerium, leuamen, & à vinculis absolutionem per hanc hostiam consequuntur, cum tamen in loco sint, in quo mereri amplius non possunt; tu

ſoror mea, quæ adhuc in via es, & per te ipſam accedere potes ad hunc Calicem, quomodo non abundantiùs hauries ab eo, & ſalutem, & vitam? Vide quantum homines, dum moriuntur, ſolliciti ſint, vt ſacrificia pro ſe offerantur; age modò dum viuis, ſacroſancta hæc myſteria frequenta ſemper, & meditare; quia melior eſt dies vna in atrijs Domini, dum viuimus, ſuper millia poſt obitum. Non enim mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui deſcendunt in infernum; Sed nos, qui viuimus, benedicimus Domino ex hoc nunc, & vſque in ſæculum.

THESAVRVS VI.

Promiſſio Chriſti iurata.

Ioan. cap. 16.

ANno à Creatione Mundi, quando in principio creauit Deus Cœlum, & terram, quinquies milleſimo ducenteſimo trigeſimo ſecundo: à Diluuio verò anno bis milleſimo nongenteſimo nonageſimo; à natiuitate Abrahæ anno bis milleſimo quadrageſimo octauo: à Moyſe, & egreſſu populi Iſrael de Aegypto anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio: ab vnctione Dauid in Regem anno milleſimo ſexageſimo quinto: Hebdomada ſexageſima quinta iuxta Danielis prophetiam: Olimpiade centeſima nonageſima quarta: ab Vrbe Roma condita anno ſeptingenteſimo octuageſimo quinto: Anno Imperij Tiberij Cæſaris decimo octauo: Sexta Mundi ætate, Ieſus Chriſtus æternus, æternique Patris filius, Mundum volens in ſuo diſceſſu magni, & prætioſi promiſſi dono conſolari, ante diem feſtum Paſchæ ſciens, quia venerat hora eius, vt tranſiret ex hoc Mundo ad Patrem, cum dilexiſſet ſuos, qui erant in Mundo, in finem diligens eos, Cœna facta cum Diſcipulis ſuis, in qua corpus ſuum in cibum, ac ſanguinem in potum ſub ſpeciebus panis, & vini ſumendum fidelibus reliquit; ſciens quia omnia dedit ei Pater in manus; aperiens os ſuum firmiſſimo iure iurando iurauit, & in hæc verba ſe, & Patrem

ſuum

suum nobis in æternum obligauit. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis. Petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum. O soror mea, si ita attenderes ad verba veritatis; sicut attendis ad verba mendacij; si quam præbes homini fidem præberes & Deo, quàm bene hæc audiendo tibi prospiceres, & pro præsenti sæculo, & pro futuro. Non exigo modò à te fidem illam, quam in ea proportione debes Deo maiorem, quantum præstat homine Deus, & veritas mendacio; noui quia infirma es, & ideò humana à te postulo: solùm hoc contendo, ne deteriùs agas cum Deo, quàm cum homine; & si fallere indignum homine putas, & credis ea, quæ promittit, etiamsi verbo tantùm, & non iuramento affirmet, tam indignè de Deo ne sentias, vt dignus tibi videatur, cui nec affirmanti, nec iuranti fides adhibeatur. Audi aliquando, soror mea, & inclina aurem tuam, & percipe quid iureiurando promiserit tibi Christus tuus, Deus & homo, quando in maiori charitatis excessu positurus animam suam pro inimicis suis, Cœna facta, vltimum condens testamentum, hæreditatem magnam nimis in vnico hoc promisso omnibus fidelibus reliquit dicens. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: vsque modò non petistis quidquam in nomine meo; petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum. Age modò, anima mea, & sume tandem te dignam cogitationem. Vide quantus sit iste, qui Promittit, complectere, si potes, quàm multa, quàm magna promittat; numera, & pondera quanta fecit antequam ista promitteret; & quanta post hæc promissa præstiterit, recogita, vt sic desinas tandem de tua egestate tristari, quæ omne desiderium tuum habes in potestate tua: ò si diues aliquis, & potens in Mundo, si filius Regis, si Imperator diceret tibi, pete quod vis, quantam fœlicitatem statim in te conciperes? quos tribunatus, comitatusque ructares? quanta tibi proponeres & accipienda, & alijs largienda. Ecce filius Dei, Rex Regum, & Dominus dominantium, cuius potestas æterna, & Regnum, Regnum omnium sæculorum, cuius voluntati, & ea, quæ in Cœlo sunt, & quæ in terris obediunt omnia; tibi, non sicut olim Patribus in Prophetis; sed per semetipsum ore suo loquutus est, & iureiurando affirmauit, te accepturum à Patre quidquid in nomine suo peteres;

res; & tamen adhuc tam magno, & pretioso promisso præuenta, spem non concipis, non excutis mentem tuam, nec exerces auaritiam tuam, nec protendis, nec dilatas cupiditatem tuam? Et quia te ex te, non ex Deo, metiris; nec minora petere ab eo audes, qui tanto te maiora promittit? Num Deum facies mendacem, & periurij reum, & dum ad nihilum tuum respicis, sponsoris omnipotentiam, & veritatem blasphemare præsumes? falli, & fallere hominis est; sed non hominis Dei est, qui testimonium de seipso perhibuit. Ego sum veritas, cuius verba cum Cœlo non sunt transitura. Sed vide pusilla anima mea, quàm nullam habeas ad non firmiter credendum excusationem. Cogita, Christus tuus quanta fecerit tibi antequam diceret, Pete quod vis: si rectè cogitas, non minora anteà exhibuerat, quàm deinde promiserit: Et quid enim, quæso, maius velle poterat, si tamen tantum velle poterat, humana voluntas, quam Deum hominem fieri? O Domine quid est hoc? verè præuenisti hominem in benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso; ità ne hominem magnificasti, & apposuisti circa eum cor tuum? similitudinem Dei, quam Angeli appetendo, peccauerunt, & in æternum damnati sunt, hanc dignatus es homini per admirabile illud commercium largiri, antequàm peteret, & concupisceret? Quid igitur vereris te non accepturam à Deo quicquid intra humanæ voluntatis limites continetur, quando quod humani desiderij finem tantùm excedit, Deitatem ipsam es consequuta? sed perge ad alia: non solùm largitus tibi fuerat suam Deitatem, cùm omnia facturum tibi Patrem promisit Christus, sed etiam vt præceptor, & magister tuus iam docuerat te, & instituerat, quomodo in terris quasi tanquam Deus, & filia Excelsi viuere posses: quomodo Mundum, & omnia, quæ in Mundo sunt, vinceres; quomodo humilitatis, & patientiæ ipsius sectando vestigia, sæcularia desideria transcenderes, & in carne præter carnem viuens, diuinam quodammodo vitam in mortali adhuc corpore traduceres: iam tibi ita omnia tam prospera, quàm ea, quæ aduersa videntur, contemperauerat, vt quidquid accideret, ad bonum tuum posset cooperari. Quid mirum si dicat pete, quod vis, qui docuerat etiam, quomodo eum diligendo omnia velle, & petere posses in bonum? Ex quo intelligere

p otes,

potes, quantò tecum liberalius egerit Deus tuus, quàm cum Adam Patre tuo; concupiscentiam enim illius coercuit ab esu pomi; concupiscentiam verò tuam extendit ad omnia, cum omnia vtiliter à diligentibus ipsam peti possint. Sed (ò amorem immensum) non solùm antequam omnia tibi promitteret Christus tuus, nascendo se tibi tradiderat in socium, docendo in præceptorem; sed etiam conuescens se dederat in edulium, adinueniens modum ineffabilem, quo ipse in te, & tu in ipso manere posses; ita enim in Sacramento admirabili se tibi commiscuerat, vt carnem illius manducando, & sanguinem bibendo concorporea illi efficereris, ita vt duo essent in carne vna, dùm ipsa in Christo, & Christus in te maneret. O bone Iesu, quid erat vltra, quod adijceres, Pete quod vis? si tu in me manes, & ego in te, quomodo non omnia bona tua mecum sunt: & si in omnibus bonis tuis non satiat se desiderium meum; quid vltra petere potest, in quo satietur, cum omnia bonitate tua sint plena? Ità est soror mea: iurauit Dominus Christus tuus omnia daturum Patrem in nomine suo, quando ipsemet in tot mirabilibus suis se tibi iam tradiderat. Vide igitur quantam promissioni suæ fidem conciliauerat, qui antequam omnia tibi promitteret, seipsum tibi dederat, & iam præstiterat, vt modo tam tibi connaturali, cum voluptate, & gustu Deo tuo fruereris. O si verè fidelis esses, soror mea, cum toties ab Ecclesia verba illa audis, Dominus tecum, quàm diuinè de te sentires; quàm sepè caneres cum Maria: Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum Nomen eius; ecce enim beatam te dicunt omnes nationes: nulla enim natio tàm grandis est, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut adest nobis Deus noster. Verè Emanuel, nobiscum Deus: quid enim tam in nobis, quàm cibus noster? Sed perge adhuc, & postquam vidisti, quæ præmiserit Christus antequàm faceret tam solemne promissum, vide quid gesserit post factam promissionem; pone ante oculos tuos noctem illam, in qua ista tibi loquutus est, & promisit; horas illas omnes, quæ post sermonem sequutæ sunt, mente percurre, vsque ad postremam, in qua dilectam animam suam pro tua salute exhalauit; & vide, quid magis humanam fidem excedat; Deum potuisse tam vilia, tam indigna, tam dura pro te pati; an potuisse tibi promittere, daturum Patrem

suum

ſuum quidquid in nomine ipſius peteres? Certè ſi de Chriſto tuo rectè ſentis, facilius capere potes, & debes, quomodo magis conforme illi ſit, & conſentaneum omnia tibi præſtare, ac facere poſſe quæ promiſit, quàm omnia illa potuiſſe pati, quæ pertulit: ſummo enim bono magis congruũ videtur benefacere, quàm mala pati. Si igitur experimento vidiſti, quod ea pro te ſuſtinuit, quæ magis à Deo remota, & aliena videri poterant; quomodo non credes etiam tibi daturum bona ſua, quod maximè proprium eſt ſummæ Bonitatis? Habens igitur tantum promiſſum, etiam ſanguine, & occaſione immaculati agni conteſtatum, & conſecratum, poteris adhuc de illius veritate dubitare? O ſuperineffabilis benignitas, & humanitas Saluatoris noſtri Dei, qui non ſolum ex tot, & tam immenſis beneficiis, quæ tribuit nobis; ſed etiam ex operibus iuſtitiæ, quæ idem ipſe operatus eſt pro nobis, voluit, vt haberet homo, vt quidquid fideliter peteret à Deo, ſecurus acciperet: ſic enim debes accedere petendo, ſoror mea, ad Thronum Gratiæ illius, vt eundem etiam cogites Tribunal Iuſtitiæ: & ita petere, vt etiam exigas. Conferas nunc promiſſiones hominum cum promiſſionibus Chriſti, & confundere, & erubeſce, ſi adhuc tam fatua es, vt illæ in ſpem te erigant, & exhilarent, cum ſuſpicari neſcias hominem, præſertim nobilem, fidem non ſeruaturum; & in Chriſti Dei, & hominis promiſſionibus, ita te geris, vt non depellas omnem mærorem à corde tuo, ſed ita in tua puſillanimitate permanes, ac ſi ex illis nihil boni certo expectare, & percipere poſſis. Quid eſt hoc, ſoror mea? tam prauè adhuc de Deo ſenties, vt nec illi iuranti, & tot beneficia ante, & poſt iuramentum facienti credas, quæ homini, nihil etiam ante tibi exibenti, tam citò facilè credis? Imò quod mireris magis: nonne magnum æſtimas beneficium, quod re vera maximum eſt, ſi quando legis alicui ex Sanctis puta, Catherinæ Seneñ. Hyacinto, ſeu alijs, reuelatum fuiſſe omnia illis Deum conceſſurum, quæcumque peterent, dum ea tamen quæ plerumque hominibus reuelantur, non adeò certa ſint, vt dubitari de ijs non liceat: conteſtante tibi Ioanne Euangeliſta, cuius teſtimonium de fide eſt, quod verum ſit, conteſtante tibi Eccleſia, quæ fallere, & falli non poteſt, Ieſum Chriſtum ore ſuo promiſiſſe, & iuraſſe daturum Patrem nobis, quæcumque in nomine ipſius

petere-

peteremus: beneficium hoc tam diuinum, in tam maiori certitudinis gradu, tibi collatum non ſuſcipis, non admiraris; in illo ſpem non erigis; ſed quodammodo potius negligis, & contemnis? Quare hoc, niſi quia modicum adhuc lumen in te eſt, & modica fides? Agnoſco, & ploro, ſoror mea, miſeriam tuam; terrena hæc inhabitatio non ſinit te percipere quæ Dei ſunt: prona, & curua in terram vix Cœlum reſpicis, & in te anguſta, in Deo te dilatare neſcis; & ideò promiſſum hoc mente non penetrans; non petis, vel malè petis, & in petitionibus tuis allucinaris: petis plerumque ea, de quibus te ſollicitam eſſe non oportet, & quæ tibi cum pecoribus, & beſtijs communia ſunt, nec ad bonum finem petis: quæ verò ad meliorem vitam pertinent, nec petis, nec concupiſcis. Sume experimentum ab ijs, quorum Deus venter non eſt, nec finis interitus, & vide quomodo Chriſti promiſſionibus innixi omnia poſſunt, & quomodo venti, & mare, & quæ in Cœlo ſunt obediunt illis. Omnia in nomine Chriſti potuerunt efficere Sancti Dei, quæ ipſe Chriſtus effecit, & illis etiam maiora potuiſſent iuxta verbum, quod prædixerat Chriſtus; perlege ipſorum hiſtorias. Tu in culpa, ſoror mea, ſi non accipis; tu inanis, & mendax es, non Chriſti promiſſio. Sed adhuc obſtrepis, & obijcis, quod multa ſæpe petis, quæ te meliorem facere poſſent, & quæ ad ſalutem conducunt, nec ea tamen petendo obtinere potes. Scias anima mea, nihil tam difficile dignoſci poſſe, quàm acceſſus, & receſſus à nobis beneficiorum Dei: ſi benè petiſti, ſecura eſto, aut enim iam habuiſti, aut habebis in tempore ſuo; non enim eſt noſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate: crede mihi non ceſſes petere, quærere, pulſare, quia fidelis Deus in omnibus verbis ſuis. Cùm ignoras quid agere debeas, hoc vnum ſemper habes reſidui, & hoc ſatis tibi eſt, imò hoc totum eſt, vt oculos tuos in Cœlum dirigas, & illum ſolum, & ſemper petas, qui fecit omnia; nihil eo inuenies carius, nihil melius: ipſum igitur pete, qui fecit, & nihil vult magis dare, quàm ſe; ſi aliquid inueneris melius, pete: ſed ſi aliud petieritis, iniuriam facis illi, & damnum tibi, præponendo illi, quod fecit, cum vult ſeipſum tibi dare, qui fecit. Exulta aliquando igitur, & iubila in hoc tanto promiſſo, ſoror mea, & concine mecum.

Bene-

BEnedictus Dominus Deus Israel, qui magnam fecit promissionem plebi suæ.

Et erexit cornu salutis nobis, in Nomine Iesu Sancto suo.

Sicut loquutus est ad fratres suos, qui à sæculo sunt parentes nostri.

Nomen, quod reportauit ab inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum seruis suis, & memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum, quod iurauit vadens ad Patrem suum, daturum se nobis.

Vt gaudio pleni de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi.

In sanctitate, & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.

Et tu nomen, oleum effusum vocaberis, portaberis coram gentibus, & Regibus, & filijs Israel.

Ad dandam scientiam salutis credentibus in te, in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiæ Christi nostri, in quibus confortauit nos rediens in altum.

Inuocaberis ab his, qui in tenebris, & in vmbra mortis sedent, & diriges pedes nostros in viam pacis.

DEvs fidelis, qui per Vnigenitum Filium tuum fidelibus tuis omnis salutaris petitionis effectum in Nomine Sancto suo promisisti, concede mihi indigno famulo tuo in nomine eiusdem Vnigeniti tui, eundem Iesum Christum Filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

THESAV-

THESAVRVS VII.

Christus nobis datus, & donatus.

O Soror mea, si cum tam magna fiducia, ad Dei Thronum accedere potes, vt reddat, quæ promisit; quantò magis fiducialiter agere potes cum ipso, vt reddat, quod non solùm promisit; sed etiam quod semel tradidit, & donauit? Si hoc ego dicerem tibi, soror mea, scilicet, Deum omnia sua desiderabilia tibi iam donasse, fortasse mēdacem me diceres, vel certè dubitares: sed quid si veritatis præconem Apostolum Paulum testem producam; nonne illi credes? Audi igitur verba illius. Qui proprio filio suo non pepercit; sed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non & cum ipso omnia nobis donauit? O Paule quid dicis? Omnia bona donauit cum ipso? Omnia bona? Præter omnia bona, nihil est: quæcunque enim fecit Deus, bona sunt, siue quæ in Cœlis, siue quæ in Terris; quæcunque etiam possibilia sunt, & non sunt, etiam bona eo modo sunt; ipsum primum increatum ens bonum est: omne igitur hoc donatū est, & donatum est cum ipso, videlicet proprio Aeterni Patris Filio? nonne hic filius, Deus de Deo est, omnium Dominus, & Creator, qui cum Patre, & Spiritu Sancto, vnum habet esse, vnum viuere, & à quibus diuidi, & separari non potest? Donauit nobis? iam opus perfectum, & consummatum dicis, & hoc opus, dominij translatio est in nos; nam donatione dominia acquiruntur. Quid dicis Paule? omnia bona in quocunque modo possibilia, siue creata, siue increata, ipse Dei Filius, ipse Deus, ipsa Beata Trinitas donata homini est? Scio, inquit Paulus, quia non mentior: iterum dico: omnia bona cum filio nobis donauit; & ideò sæpius in Epistolis meis repeto. Omnia vestra sunt, si quod dico, probando dico, & ratione confirmo; quare non creditis? Traditio filij facta nobis, & pro nobis, nonne tibi manifestè constat cum natus, & datus nobis, factus obediens est nobis? passus ab homine, tanquam à Domino, venundari, iudicari, crucifigi? Omnia verò bona in filio hoc contineri nonne ex hoc certum est, quia hic idem filius, Deus est? Magna sunt,

quæ dicis Paule; sed vera sunt: quod si ita est (parce Domine, si ita audacter loquor; quod veritatis præco docet, hoc Deus docet) non satis fuit immensæ charitati tuæ, qua dilexisti hominem, habere illum seruum, filium, & amicum; nisi etiam super te quasi Dominum eundem constitueres? O vere Deus, Deus meus: Ergò ò Domine Pater Dei mei, ita me ab initio dilexisti, vt conderes me, non solùm ad imaginem, & similitudinem tuam; & pro me Cœlum, & Terram, & omne, quod in eis est, creares, Dominum, & Regem in Paradiso ante lapsum me collocares, vt etiam volueris post lapsum, ad maius imperium me sublimare, & principem me constituere, non solùm super omnia opera manuum tuarum, sed quodammodo super ipsum Vnigenitum Filium tuum, quando illum homini donasti, vt pariter cum illo omnia homini bona aduenirent, atque ita non solùm oues, & boues, volucres Cœli, & pisces maris, sed ipsum etiam effectorem, & Creatorem omnium poneres sub pedibus meis? Parce Domine, si ita loquor, dùm video te Christum meum lauantem pedes meos, & manus illas, rerum omnium effectrices, meis pedibus subijcientem. O altitudo adinuentionum immensę charitatis Dei, qui expertus, & cognoscens, quomodo omnia præter ipsum filium suum, homini donando, inutilis, & inanis prorsus ipsa se manifestabat donatio, & in perniciem ipsius recipientis conuertebatur, modum adinuenit ineffabilem, quo vtiliter potiri rebus omnibus creatis cùm ipso Creatore possit creatura. Nisi enim ipse rerum Creator esset meus; nonne falso, & ementitio nomine, quidquid meum dicerem, appellarem? Non enim creaturæ esse non possunt Creatoris, & cum ipsa creatura sit quid alterius, quid potest habere suum, si nō habeat suum ipsum Deum, & Dominum Creatorem? Præterea nonne audiuimus, & vidimus quàm malè per inordinatum amorem rationabilis creatura vsa sit muneribus, quibus ab initio fuit decorata? Gratias igitur Deo, qui tale donum dedit hominibus, in quo omne donum contineretur, & in cuius amore nunquam homo posset esse nimius, imò in cuius sola dilectione ex toto corde, & ex totis viribus vera salus, vita, & beatitudo consisteret. Sic, soror mea, Regina magna nimis iam effecta, amplius noli mærere, non habet ampliùs Deus in immensitate sua, quàm tu in latitudine Regni tui; omnia desiderabilia eius data sunt

tibi, omnia illius tua sunt. Vis videre quando in possessione filij Regis, & Regni illius venisti? quando Rex iste tuus venerit tibi? Tunc profectò hoc fuit, quando Filius Dei, appellare se cœpit filius hominis, & patriam potestatem agnouit, & ipsi subditus esse voluit. Nolo, soror mea, te consideres in generatione illa praua, & adultera, quæ tantum Regẽ sibi donatum non recepit, nec cognouit, imò contumelijs affectum occidit; cui ante peccatrici se subijcere voluit, & quæcunque indigna ab illa perpessus est, meliùs tamen illi fuisset, si nunquam potestas hæc, & imperium ei desuper in hunc Regem datum fuisset: ò quàm malè sumpsit possessionem illius Regis generatio ista? Considera te primò in Maria Matre eius, in cuius Vtero Sanctissimo ab hoc filio Regis, caro nostra contacta est Angelico teste præsente ac verò præcedente consensu, & in signum veræ, legitimæque traditæ possessionis per portam illam clausam homo Deus ingressus, & egressus est. Considera te etiam in Petro, qui etsi quasi ignarus quid facere vellet Iesus, dum pedes lauare illi contendebat, tale obsequium renuebat, admonitus tamen ab eo, & coactus, se lauari permisit, & pedem suum super manus Iesu imposuit, vt qui adimplere legem venerat, ex lege etiam noster fieret, ex ea videlicet lege, quam Deus promulgauerat, dicens. Locus quem calcauerit pes vester, vester erit. Considera te, in Maria Magdalena, quæ statim, vt cognouit, & accurrit ad Christum tanquam ad rem suam, non veretur alienam domum, non habitantium superbiam, tenet illum manibus, irrigat lachrymis, lauat, tergit, ac colligit ex illo, tanquam ex prædio suo, quos optat, fructus salutis, pacis, ac remissionis peccatorum. His, & similibus actibus, si cuiuscumque rei dominium, & possessio probatur, quomodo ampliùs dubitabis Christum esse tuum? Et si tuus est Christus, quid non est tuum? & si Christus est tuus, quomodo Christus seipsum tibi negare poterit? Et si seipsum negare non potest, quid tibi negare potest? Vide quomodo huic cogitationi innixus Paulus nihil omnino timebat. Si Deus, inquit, pro nobis, quis contra nos? Adeò in possessione Christi sui gloriosus erat, vt neque tribulatio, neque angustia; non fames, non nuditas, non pericula, non persecutio, non gladius illi curam ingereret; in his omnibus superare se iactabat propter eum, qui sic dilexit nos. Dauid ipse Rex nondum pos-

sessionem cœperat huius Christi sui, & tamen canebat confidenter, non timebo mala, quoniam tu mecum es. Et tu soror mea, quare modo timebis mala, quæ potes dicere de Christo tuo non solùm, quod tecum est; sed quod tuus est? Age igitur, & confidenter concine. Diligam te Domine fortitudo mea, firmamentum meum, refugium meum, liberator meus, adiutor meus, misericordia mea, Deus meus. Si Deus tuus possessus, te beat in Patria, cur non te modò satiat in via? dices fortè, quia ab hoc Regno deijci potes, dum es in via: audi Paulum iterum: Quis me, inquit, separabit à charitate Christi? certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque alia creatura poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu. Itaque nulla te creatura ab hac possessione deijcere potest, nisi tu te ipsam deijcere velis; & ne hoc ipsum aliquando velis, postula ab eo, qui tuus est, & cuius est operari in nobis, & velle & perficere: qui enim seipsum negare non potest, multò minus negabit tibi bonam voluntatem, imò dabit Pater Cœlestis spiritum bonum petentibus se.

THESAVRVS VIII.

Reliquiæ micarum, & fragmentorum; seu bona, quæ Deo supersunt.

SI nos, cum simus mali, nouimus bona data dare filijs nostris, ita vt si petierint panem, non demus pro pane lapidem, nec pro ouo scorpionem, nec pro pisce serpentem; nunquid, soror mea, Pater tuus Cœlestis negabit tibi, si petas, non dico panem, sed micas cadentes de mensa illius, quæ etiam canibus dari solent? præsertim cum per promissionem, & per donationem, vt iam vidisti, omnia illius tua sint? Veni igitur nunc mecum, paupercula veni, & ducam te ad nouos fontes diuitiarum, ad thesauros scilicet Chananeæ, ad quos ipsis etiam canibus patet accessus. Exi de finibus humanæ conditionis tuæ, & tanquam catella famelica, disce latrare sub mensa Domini Dei tui, clama in toto corde tuo, vt misereatur tui; si tacet; multò magis clama,

si ar-

si arguit, si increpat, si ingratam te dicit, si canem appellat; multò magis clama, & canem te affirmando, dic Domino tuo; Etiam Domine canis ego sum; sed & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa Domini sui. Accedo modo ego ad te, Domine, non vt iterum mihi præbeas maiora ea dona, & gratiarum munera, quibus male vsus sum; scilicet non peto, vt pro me, iterum filium tuum mittas in Mundum, & emas mihi panem cœlestem pretio magno; quæcunque tua sunt, salua tibi esse cupio: sed solùm peto micas, quæ de mensa tua cadunt, & fragmenta, quæ supersunt, ne pereant; habent ad ista ius quicunque pauperes, & mendici, quinimò & catelli ipsi. Nonne tu, Domine, præcepisti mihi, vt darem, quæ mihi supersunt, pauperibus? Ecce mendicus, & pauper ego sum, quantum tibi supersit, tu solùm vides, qui te solum intelligis, infinitum certè illud est; cur igitur, & tu non facies similiter? At ego quidem si facio eleemosynam de ijs, quę supersunt mihi, illud, quod erogo, amplius non habeo: tu verò Domine, Deus meus, postquam multum tribueris mihi de substantijs tuis, nihil ideo minus habebis. Ego si quem dimisero ieiunum, non ideò, qui dimissus est, ab alio non saturabitur: sed tu, Domine, si me ieiunum dimittas, deficiam in via, necesse est; non enim est alius præter te, Domine, qui possit me saturare. O Domine, si me seruum nequam in ijs, quibus ego abundo, ita instituis, vt etiam ex ijs, quæ sunt de Mammona iniquitatis erogando pauperibus tuis amicos mihi conciliem, & faciam; quantò magis tu, qui summè bonus es, de superfluis tuis aliquas micas pauperculo mihi erogando, facere me debes amicum tibi, vt te possim recipere in tabernaculo meo: sicut enim delitiæ meæ sunt, esse cum Deo meo, ita, & delitias tuas esse dixisti esse cum filijs hominum. Memento Domine quàm durum iudicium fecisti cum diuite illo, qui micas pauperi Lazaro negauit, vt nec aquæ gutta arentes illius fauces refrigerari permiseris. Nunquid Domine, qui alios parturire facis, non ipse parturies? Quomodo iustitia tua permanebit in sæculum sæculi, nisi etiam tu dispergas, & des pauperibus? De quo enim primum, obsecro dicebat Propheta versiculum illum: Dispersit dedit pauperibus? Num de Sancto Laurentio? Num de Paulino? Num de tot alijs, qui non modo superflua, sed omnem substantiam domus suę, & seipsos pro dilectione

paupe-

pauperum profuderunt? Certè isti, potentes in alios dispergere non fuissent, nisi tu prior ipse talem gratiam, & tantam, in illos dispersisses, & nisi idem tu, Domine, talem vsum diuitiarum de Cœlo in Terram descendens prius instituisses, didicissent. Quid enim vetus, quid carnalis homo nouerat, nisi sua retinere, aliena rapere, si posset; concupiscere si non posset? Quomodo igitur nunc poteris, ita continere in ira tua miseriaordias tuas, vt de superfluis tuis, nec micas necessitati meæ velis concedere? Quid enim sunt, nisi micę respectu illius immensæ mensæ tuæ, ea munera omnia, quibus ego indigeo ad beatitudinem meam? Igitur si bonus es tu Domine, sicut optimus es, in bonitate tua doce me iustificationes tuas: nisi enim benignè facias in bona voluntate tua Domine, nunquam ædificabuntur muri Ierusalem. O soror mea, si ita rogas Dominum tuum, credis quod non dabit? Si in terra positus, quando cum hominibus conuersabatur, adeò illi curæ fuit, ne fragmenta eduliorum, quæ supererant mensis, quas ipse parabat, perirent, vt à discipulis colligi illa iuberet, & in sportis reponi; nonne, quæ supersunt in ipsius Cœlesti Mensa, pretiosiora multò sunt? Quomodo igitur cum ipse satur omninò sit in æternitatę sua, non dimittet reliquias suas paruulis suis petentibus illas? Vnica tantùm mica, ò Domine, indiget anima mea; vnica mica, vnico verbo, vnico fiat, necessitati meæ subuenire potes: verbum negabis, qui etiam verbera pro me sustinuisti? Si tu es, qui dixisti. Si quis sitit veniat ad me, & bibat. Si tu idem es, qui mihi dixisti: Si scirem donum Dei, & scirem quisnam ipse sis, qui mihi hoc dixisti, futurum, vt à te peterem, & te daturum, quod peterem. Ecce nunc scio quantum sit pretij in micis tuis, & illas esurio, & sitio, & peto eas à te, quem fideliter cognosco Dominum meum, & Deum meum; teneris igitur, ex ore tuo te iudicans, illas mihi dare. Parce, si intro in iudicium cum Deo meo; non ago, nisi ex ea lege, quam ipsę sanxisti, quam ipsę me docuisti: ne alioquin auderem deterius quid cogitare de te, quàm de homine. Quis ex nobis, recumbens ad cœnam magnam, importunè oblatranti famelico, vel etiam cani, saltem propter importunitatem, frustulũ non proijceret? Nequam ego sim, inimicus sim, canis sim, micas iterum, atque iterum peto: cuius, quæso, sunt voces illę: Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; si sitit, potum da

illi:

illi; ita enim carbones ignis congeres super caput eius. O me beatum si micas propter importunitatem sic accipiendo, ignis tui carbonibus desolatorijs totus operirer! Sed adhuc, Domine, non respondes, ostium nō aperis, intus manes cum pueris tuis; electis tuis, in cubiculo tuo, surgere non vis? Pulsa adhuc, soror mea, perseuera clamando, ipsis pueris, sanctis eius, aures obtunde; ipsi, crede mihi, pro te accurrēt ad Dominum Deum tuum, & rogantes dicent: Dimitte eā, Domine, quia clamat post nos, fac bonitatem cum illa, etiam hæc vna est ex ouibus, quæ perierunt; vult, & petit adiuuari, non vult sumere panem filiorum, catellam se dicit, tantum de micis, quæ cadunt de Mensa Domini sui cupit saturari. Cadent tandem de ore suo, crede mihi soror mea, prætiosæ illæ micæ: fiat sicut vis; commendabit fidem tuam, & ex illa hora salua fies.

THESAVRVS IX.

Christus egenus.

VErùm si fortè vereris, soror mea, ne fides tua ad Cananeæ fidem pertingat, aut ne clamans raucæ fiant fauces tuæ, deficiantque oculi tui, dum speras in Deum tuum: ostendam tibi aliam viam etiam multò meliorem, & tutiorem, per quam ambules, ad has easdem micas colligendas plenas thesauris. Educas de specu Bethlemitico verum illum pauperem, qui, cùm esset diues, pro nobis egenus factus est, vt nos sua inopia ditaremur: hunc statue ante faciem Dei, ante fores magni illius Regis, onustum omnibus tuis indigentijs, omnibus tuis miserijs repletum. O soror mea, ò vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte, si est pauper similis, sicut iste pauper meus: hospes est, & peregrinus, inter vincula, & carceres percussus, & vulneratus, liuor in maxillis eius; à planta pedis vsque ad verticem capitis non est in eo sanitas, aspectus hominis in eo non est opprobrium hominum, & abiectio plebis; nouissimus virorum, vermis, & non homo; quotquot iniquitates sunt, fuerunt, & erunt, impositę sunt super humeros eius, & omnium

delicta

delicta in se portat: stat ad ostium, pulsat, eleuat oculos, in Cœlum suspicit, ingemiscit, lacrymatur. In hoc modo paupere, soror mea, volo vt te consideres, nam membrum illius es, & manet ipse in te, & tu in illo; nec modo duo estis pauperes, sed vnus pauper: non ego te decipio; vis videre quomodo iste pauper est in te, & tu in illo? Esuriui, inquit, & dedisti mihi manducare, sitiui, & dedisti mihi bibere. O pauper Bethlemitice, si memini hæc dicturus es ijs, qui te nunquam in carne esurientem, aut sitientem viderunt: sed ideo ea facta tibi esse dicis, quia vni ex minimis pauperibus (inter quos & tu numeraris soror mea) ea facta sunt; ergo benè intelligis, quomodo ille in te est. Vis modò videre quomodo, & tu es in illo? rursus ipsum audi, Longè à salute mea verba delictorum meorum. Certè sanctè pauper quis vnquã arguere te potuit de peccato? Non tu profectò sed ego deliqui, & deliquisse tamen videri vis, cum ais: priùs, quàm humiliarer, ego deliqui: & delictorum tuorum in tribulatione recordaris, dicens; Longè à salute mea verba delictorum meorum: quare hoc? nisi quia nos, qui sumus peccatores, in te manemus, & nos in te portare volens, etiam peccata nostra ipse portasti, & pro nobis doluisti? Quod si obijcias, soror mea, quod idem Dominus aliquando dixit futurum, vt semper pauperes haberemus nobiscum; fore autem vt illum non semper haberemus: aduertere debes, quod hæc ille loquutus est, cum pro Maria aduocatum agebat. Effuderat hæc vnguentum pisticum prætiosum super pedes eius; murmurabat auarus proditor, tanquam sollicitus de egenis; increpat illum Iesus, tanquam ignarum, quid ageret illa mulier, quæ dum obsequium illud non capiti præbebat, sed pedibus; videlicet Christo non tanquam capiti vniuersorum visibiliter nobiscum semper permansuro; optimè egenorum omnium, & pauperum hæc mulier causam agebat; nam inter pauperes, qui in pedibus Christi designantur, semper Christum eramus habituri: hoc si aduertisset proditor, cognouisset quantum Maria de egenis cogitasset. Obsequium igitur illud tanquam pauperibus sibi factum suscepit; in quibus, licet corpore absens, nobiscum erat semper remansurus. Sed vide manifestiùs quomodo post discessum eius ex hoc Mundo ad Patrem, semper tamen in pauperibus nobiscum permanserit. Si discipulos suos pauperes Saulus persequitur;

ſequitur; ipſe clamat; Quid me perſequeris? Si Ambiano pauperi Martinus veſtem tradit; Chriſtus illam gerit. Si conuiuium Gregorius pauperibus parat; inter ipſos conuiuas Chriſtus conſpicitur. Quid amplius dubitabis, ſoror mea, quin pauper iſte Bethlemiticus in te etiam paupere, & egena adhuc hodie perſeueret? Nulla hic dubietas, omnis tua paupertas, omnis tua indigentia, omnis tua egeſtas, neceſſitas ipſius eſt. Vtique igitur dicito illi hanc ſimilitudinem: Medice, cura te ipſum: in me egena, te ipſum etiam nunc egenum conſidera: & exurge Domine, & iudica cauſã tuam: clama tu ipſe pro te ipſo apud Patrem tuum; & videamus ſi pater filio micas deneget, qui ipſis inimicis filium donauit: quidquid mihi negatur in filio clamanti, filio ipſi negatur; membrum illius ego ſum, pes illius; quidquid mihi datur, ipſi datur, dum ipſe pro me rogat, dum pro me impetrat. Quid facies Pater? poteriſne diu ſuſtinere, vt hic filius tuus dilectus micas eſuriat, qui, vt tuam faceret voluntatem, ipſum etiam ſanguinem, & vitam ipſam profudit? Memento Domine Pater, Æterne Deus quid mecum egeris quando pes eram, & membrum primi Adam: antequam de luto, & de fouea, & de carcere educeres me; clamaſti tu prior ad illum in tot miſerias culpa ſua prolapſum, clamaſti; Adam vbi es? de deceptore, & de fraude interrogaſti, cauſam ipſe cognouiſti; peccatum ita damnaſti, vt tamen peccator multò locupletior fieret. En modò ſecundus Adam pro me membro ſuo pauper & miſerrimmò & maledictum & peccatum factus; innocens tamen, & impollutus, clamat ad Patrem. Pater transfer mala mea, egeſtatem meam à me. Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me? In manus tuas commẽdo ſpiritum meum; & clamat clamore valido, & non iudicabis illum, & non diſcernes cauſam eius, & eſuriem illius nec micis ſaturabis? Igitur filius tuus, pauper meus, dicet ad te; Dum egeſtas, & miſeria, & ærumna, & peccatum ſuper dorſum Adam fuerunt, adeò commiſertus es pauperis, vt ad eum ſubleuandum, ſublimandum, & locupletandum me filium tuum è Cœlo in terram deſcendere, & in terra Crucis patibulum ſubire feceris; & nunc, poſtquam omnia iſta mala venerunt ſuper me, & mea facta ſunt, ita continebis in ira miſericordiam tuam, & pietatis viſcera claudes: vt ad me ex illis eruendum, nec micas velis mittere in terram?

F Heu

Heu frustrà in me suscepi causam primi pauperis, & in me transtuli omnem illum miseriæ cumulum, si ita in me deinde confirmari debuit ira tua, vt quæ super me fabricauerunt peccatores, grauia, & importabilia, nec digito tuo, à me filio tuo, amouere non cures? Seruire me fecisti pro Adam omnibus mandatis tuis vsque ad mortem, & sic ab omnibus miserijs, & tribulationibus eduxi illum; tu mandatorum tuorum poteris sic obliuisci, vt mihi pauperi cupienti saturari de micis, micas non tradas? Quid erat, quod præmonstrares me agnum, qui tolleret peccata Mundi, & omnem miseriam, quæ peccatum consequitur; si tantum peccatum de Adam in me transtuli, & super dorsum meum adhuc viuit egestas? Extendisse potiùs videberis mundi miseriam, non sustulisse: cœpisti ædificare magnis sumptibus: cur parcis micis, vt opus consumes, & perficias? Si misericordiam cum Adam non fecisses, & in pœnis, quas ipse promeruerat dereliquisses, ecquid Iustitiæ tuæ, quid Maiestati tuæ deperibat? Homo erat, de luto erat, peccator erat: at si ego, vnigenitus filius tuus, pauper in miserijs subsisto, qui innocens, & Dei filius sum, nonne Deitati quodammodò iniuriam facies; nonne dicent gentes, Adam dilexit, filium odio habuit? O pauper Bethlemitice quàm benè agis causam pedum tuorum? video quàm sis memor obsequij, quod pia illa peccatrix exhibuit pedibus tuis. Quid facies Pater? quem audire nos Prophetis testibus iussisti, hunc tu modò non audies? Auertere ne poteris oculos tuos à filio dilecto tuo, qui bene tibi in omnibus complacuit? Tu, cui derelictus est pauper, huic pauperi poteris non esse adiutor? At si audis, si respicis, si adiuuas, istæ sunt micæ, quas tantopere nos pauperes peccatores expetimus, istæ sunt, quibus indigent pedes filij tui dilectissimi: in istis lætabitur, & satiabitur, & ditabitur paupercula soror mea, per istas sana, & salua erit anima mea. O mea in Adam fœlix egestas: sed multò in Christo fœlicior, per quam nihil habens, omnia possideo! Nunc intelliges, soror mea, quare beata dicaris, si esurias, si lugeas, si maledicaris, si persecutionem patiaris: omnia ista in te pauper tuus Christus patitur, & ipse clamat, & Dominus exaudit illum; nec solum micas tibi impetrat, sed gaudium plenum, saturitatis abundantiam, mercedem copiosam, regnum Cœlorum. Sis modo fidelis tu soror mea, & vt pes Christi,

Chri-

Christo semper adhære, Christo te coniunge, Christum sustine, Christum porta in corpore tuo, Christum glorifica; empta enim es à Christo pretio magno, vt sic concorporea Christo effecta, ipse postea dirigat pedem suum in viam pacis.

THESAVRVS X.

Dei Misericordia.

DVxi te ad plures thesaurorum fontes, soror mea, & ne ex itinere quandoque fatigeris, sedere te modò faciam super iucundissimum fontem, vbi omnibus curis remotis, quoties placuerit, in pace dormire possis, & requiescere. Quid erit mihi præmij, si fontem hunc indicauero tibi? Ecce, fons iste patens nimis, & immensus, diuinæ misericordiæ fons est: ad eum ascende mecum, & ad murmur illud inundantium aquarum, fac consopiri sensus tuos, & inhabita diluuium illud ex hoc nunc & vsque in sæculum. O fons in vertice fontium: miserationes enim eius super omnia opera eius: fons, ex quo egrediuntur, & reuertuntur, fluunt, refluunt omnes aquæ, & semper redundat: fons Iacob omnibus expositus, ad quem, qui non accedit, inexcusabilis est omnis homo, siue fidelis, siue infidelis: natura enim ipsa, & ratio eorum, quæ facta sunt, illum annunciant, indicant, & demonstrant; fons, cujus aquæ quò plus potantur, plus sitiuntur, quas siue sitias, siue bibas semper in ijs absconditam dulcedinem experiris: fons, ex quo, cùm non esses, soror mea processisti, & de quo, cùm sis, viuis ipsa, & domus tua tota: fons, ex quo, quidquid in Aeternitate tibi promissum est, & quidquid expectas beatæ spei, tibi hauriendum est totum. Recordabor Domine misericordiæ tuæ solius, & non confundar in æternum. O quàm bonum est soror mea, nos hic esse: Deus misericors, quid timebo? Deus miserator, quid non sperabo? Non enim sicut miseretur homo, & misereris, Deus meus: neque sicut miserationes hominum, ita miserationes tuæ sunt. Miseretur quidem homo, sed non semper commodat, quia non semper habet; & quod bonum alteri

cupit, præstare semper alteri non potest. Verùm tu Deus meus, cùm simul sis misericors, & omnipotens, bonum, quod nobis misericors cupis, etiam nobis miserator tribuis: subest enim tibi, cùm velis, posse, & in voluntate tua Domine, vniuersa sunt posita, & non est, qui possit resistere voluntati tuæ; & licet tibi, quod vis facere. Tu igitur solus, Deus meus, beatus ille es, qui semper misereris, & semper commodas. Sed quo magis gaudeas, soror mea, scire debes; quod ratio, seu affectus ille miserendi in Deo passio aliqua, vel qualitas non est, quæ in hominum animis modò laudatur, modò desideratur, modò adest, modò abest: sed est ipsa eadem natura eius, ipsa Deitas. Deus meus, misericordia mea, inquit S. Dauid: sicut enim Deus charitas est, ita etiam misericordia est; & qui nimia charitate dilexit nos, oportet etiam, vt nimia misericordia misereatur nostri: & sicut Deus semper, & vbique Deus est, ita semper, & vbique charitas est, & misericordia est, vnde non aliqua à nobis occasione sumpta, neque à nobis motæ, sed sponte sua fluunt aquæ miserationum suarum, quæ irrigant, & fæcundant, & ornant omnia opera manuum eius, itaut nulla vi perennis illarum cursus impediri, vel retardari possit, quin ferantur super Cœlum, & terram, & ad ipsius etiam inferni inferioris declinia descendant: fluunt manè, & diluculo nos præueniendo; Repleti sumus mane misericordia tua; Deus meus misericordia tua præueniet me; fluunt in meridie, fluunt vespere, fluunt quotidiè, fluunt vbique, omnia bona in nos operando; & misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Quare si fortè vereris turpitudinem tuam, soror mea, nec audes adire iustum iudicem pro obtinenda corona iustitiæ, pro qua necesse est, bonum certamen certasse, cursum consumasse, Fidem seruasse: accessum semper habes ad Patrem misericordiarum, vt faciat tecum misericordiam suam, vt coronet te in misericordia, & miserationibus: sufficit enim exponas illi pro merito miseriam tuam, necessitatem tuam, & roges ipsum, vt misereatur tui; non enim aliud meritum prærequiritur ad id, quod tribuitur misericorditer, neque aliud exigitur pretium, neque alia merces; gratis datur, absque vlla commutatione datur, quod per misericordiam datur: velle tantùm tibi pro merito satis est, vt medicus iste tuus misericors, Christus tuus IESVS sanet in te omnes infirmi-

tates

tates tuas. Audi vocem ipsius dicentis; Vis sanus fieri? Quid tibi vis faciam? Quasi dicat: parata est, in promptu est misericordia mea, vis vt miserear tui? Ecquis est miser ille, tam miser, qui sibi nolit fieri misericordiam, qui nolit dicere miserere mei Deus, miserere mei? O thesaurus misericordiæ Dei vnico verbo comparabilis! Miserere mei: breue verbum, quo clementiæ pelagus continetur; nam vbi misericordia, ibi sunt omnia bona. Quomodo non exardescis, soror mea, in meditatione, tam boni Domini tui, Dei tui? non auro, non argento, non pretiosis muneribus, non multa eloquentia, non pluribus argumentis opus habes, vt ad misericordiam, & lenitatem inflectas Deum tuum; non multum est tibi cogitandum quomodo, aut quid loquaris, vt ad benefaciendum tibi Deum inclines. Reges terræ, & omnes Principes, & Iudices terræ his artibus ad clementiam alliciendi sunt; Deus tuus diuitias, & munera sua posuit in potestate volentis, petentis, tantum de his habere potest quilibet, quantum petit, quantum vult: ipsam voluntatem affer, ipsum desiderium, ipsam sitim, & senties statim impetum fluminis illius, qui lætificat Ciuitatem Dei. Sitis ipsa pretium totum est, quo venalis est aqua cœlestis: audi non me, sed ipsum Deum non aliud pretium exigentem. Omnes sitientes, inquit, venite ad aquas; venite, & emite absque argento, & absque vlla commutatione vinum, & lac. Non sic ignis comburit syluam, quàm citò Dei bonitas consumit omnem indigentiam, & miseriam, & nequitiam nostram, si accedimus, & approximamus ad illum. Vis sanus fieri? sanus factus es. Vis mundari, mundatus es; esuris, & sitis iustitiam, beatus es. Deum desideras, Deum sitis ex toto corde; Deum iam habuisti: desiderium enim supponit amorem, nec quisquam posset Deum diligere, si eum, quem diligit, non haberet. Nihil omnino intercedit inter petitionem Dei misericordiæ, & consequutionem illius: accedis ad eum, & illuminaris; aperis os tuum, & implet illud: Denique non post inuocationem, sed cùm inuocarem, exaudiuit me Deus iustitiæ meæ; neque statim post tribulationem, sed in tribulatione dilatasti mihi. Certè vitæ æternæ verba sunt ista. Quid modo vereris, soror mea, vel multitudinem, vel magnitudinem, vel turpitudinem peccatorum tuorum? Illorum est certè aliquis reperiri numerus, & finis aliquis; sed mise-

rationum eius non est numerus, & misericordiæ eius non est finis. Etiamsi omnia totius Mundi peccata, vel mille vicibus quotidiè perpetrasses, minor semper eris cunctis miserationibus Dei tui: nonne quasi Cete venter eius absorbens in se abyssos? Nonne quasi leo, qui quo maiorem conspicit prædam, eò alacriùs ad eam capiendam assurgit: quare hoc? nisi quia præstabilis est super omni malitia Deus noster: & non de nostro, sed de suo & benignus, & misericors, & optimus est; amor verus est, & virtus perfecta, quæ alterius impulsu non indiget, sed sibi ipsi causa est, & origo amandi, & diligendi, & benefaciendi: amat, & diligit, & benefacit, quia amare, & diligere, & benefacere vult; & sicut diuinus iste amor infinitus est, ita infinitè inclinat, & propendit ad amandum, & sese communicandum. Sed quomodo extra se infinitè communicari vnquam poterit diuinus iste amor? Erit igitur terminum aliquem, & limitem semper ponere, quo se actu creaturis ille communicet: sed propensioni, & pronitati, & cupiditati illius ad se communicandum quis modus, aut terminus constituetur? Sola, & vnica est æterna illa, & interna communicatio, Deus meus, quæ replet & satiat in bonis desiderium tuum, cùm de te ipso in te ipso delitijs tuis pasceris, cum Pater Filio, Pater & Filius Spiritui Sancto eandem essentiam, eandem substantiam, eandem diuinitatem, omne idem bonum communicant: sed quodcunque extra te bonum promanat, licèt multiplex, licèt valdè magnum sit, minus tamen semper erit, & infinitè minus, quàm sit propensio, & desiderium tuum ad benefaciendum, & miserandum. Vnde, soror mea, priùs in ore tuo deficere potest sitis aquarum Dei, quàm deficere possit in visceribus Dei sitis eas elargiendi tibi; & ideò ipse est, qui clamat: Omnes sitientes venite ad aquas. O peccator, quicunque sis, quã sollicitus, quàm facilis, quàm, quàm audax accederes ad has aquas, si semel cogitares ab eo illas tibi offerri, qui ad benefaciendum tibi in desiderio animæ tuę infinitè excedit vota tua? Peccasti peccatum grande nimis Iuda quando tradidisti proditor Magistrum tuum, Christum tuum argento vendidisti; sed multo grauiùs peccasti quando veniam desperando, Dei tui viscera inuasisti, & misericordiam illius vulnerasti, & vno eodemque laqueo, & spiritui tuo, & misericordiæ Dei viam intercludere cogitasti: tu solus in te crudelis,

lis,

lis, & immitis fuisti, dum voluisti obumbrare misericordiam Dei, & abscondere te à calore bonitatis eius, cuius influxu, etsi in perniciem tuam carere voluisti: prohibere tamen non potuisti, quin ad alios benignos immensæ pietatis effectus, etiam malitia tua deseruieret: mauult siquidem diuina misericordia de malis bona facere, quàm nulla esse permittere. Totus dulcis, totus suauis, totus benignus est Deus noster, totum se sponte nobis tradit, & de Deo tantum habere possumus, quantum volumus, & tamen (ò mens cæca hominum, & curuata vsque in finem) tanquam quid Deo meliu s inuenerint homines, in ijs spem suam ponunt, & ea sequuntur, quæ cum vehementer concupierint, & postquam multum in his laborauerint, & lassati fuerint, auxilij, & consolationis quidquam non habent. Itàne obliuiscimur Dei? Sed tu, ò soror mea, imitare Regem illum, cuius anima, cum ita anxiaretur, vt consolari omninò renueret; nec haberet in tota latitudine regni sui, & in abundantia tanta rerum omnium vndè subleuaret miseriam, & leniret dolorem suum, tantummodò memor fuit Dei, & delectatus est. O Dauid Sancte, tam magna illa afflictio, tanta turbatio, amaritudo tanta, tam citò dissipata est? Memor fui Dei, & delectatus sum, inquis? Non prius auxiliares manus expectas non pharmaca experiris? & quam vnquam ægritudinem sola medici expulit recordatio? Sed omnem ipse admirationem tollis, quando in recordatione Dei tui misericordiam illius ante oculos tuos fuisse dicis: & ideo meminisse Dei non potuisti, quin simul etiam misericordiæ ipsius memor fueris, quam abscindere in finem, & cuius obliuisci non posse meditabaris: à facie autem miserantis Dei tribulationes omnes fugerunt. Viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ, & timuerunt, & turbatæ sunt abyssi. O facilem, & parabilem medicinam, quæ non solùm animi mœstitiam sedat, sed etiam delectationem parit! quid mirum si Sanctus hic Psaltes misericordias Domini in æternum cantabat? Sed vide modò mulierem sapientem, vt etiam ab illa exemplum sumas: vndique ma is circundabatur, nec erat, qui adiuuaret: videbat se in portis tribulationum, præssura flammæ circumdabat illam, altitudine ventris inferi terrebatur, irruebant in eam pariter lingua coinquinata, verba mendacij, Rex iniquus, & lingua iniusta: sic obsessa respiciens erat in adiutorium hominum,

minum, & non erat: ecquid reliqui habes ô mulier, vt à tot periculis eruas, & liberes te? Memorata sum, inquis, misericordiæ tuæ Domine, & operationis tuæ, quæ à seculo sunt. Ecquænam est operatio ista Dei, quæ à seculo est? quoniam, inquis, eruis sustinentes te: huius igitur operationis meminisse, fuit salus tua ô mulier? hæc fuit oratio, quam exauditam dixisti; ideo liberata es, & confessa es Domino tuo Regi, & laudem illi dixisti, & nomini eius benedixisti? Ita est soror mea, cum ignoramus quid agere debeamus, hoc vnum habemus semper residui, vt oculos nostros dirigamus ad Deum, cuius cor, cuius viscera, ita amore languent, vt in vno oculorum nostrorum, & in vno colli crine vulnerentur. Ita est, soror mea, inuocatio Dei, non solum dimidium facti est, sed est ipsum totum: propè enim est omnibus inuocantibus eum, omnibus inuocantibus eum in veritate: inuocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero: delectare in Domino, & dabit tibi petitiones, non solùm oris, sed cordis tui: ipse enim idem Pater est misericordiarum, & Deus totius consolationis, suauis & mitis, & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus eum: denique in omnibus vijs tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos. Hinc est soror mea, quod mirari non debes, si vides cætera animalia munita à Deo, & armata, aut celeri pedum cursu, aut vnguibus, aut velocibus pennis, aut dentibus, aut cornibus: hominem verò his omnibus destitutum: qui enim in se infirmior cæteris animantibus, in Deo fortior est omnibus. Siquidem optimo consilio misericordia, & sapientia Dei ita hominem disposuit, vt ipsemet Deus esset omnis virtus illius: & vt eum sibi tanto arctiùs deuinciret, tantòque ipse magis ad amorem Dei sui inflammaretur, quantò magis indigere se Deo conspiceret, & in ipso tantummodo salutem suam esse cognosceret. Hinc S. Dauid: Quid enim mihi est in Cœlo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in ęternum. Hinc Paulus: Omnia possum in eo, qui me confortat: qui tamen ex se nihil esse fatebatur. Hinc Franciscus: Deus meus, & omnia. Hinc Deus ipse, & Mater, & nutritius factus Ephraim vsque ad senectam, & canos. Ego, inquit, feci, & ego feram, ego portabo, ego sanabo. Ideò soror mea, sint oculi tui semper ad Dominum, quoniam ipse euellet de laqueo pedes tuos: prouideas Dominum in conspectu

spectu

spectu tuo semper, quoniam à dextris est tibi ne commouearis: quod si vides iniquos, & iniustos, in miserijs peccatorum quandoque subsistere scias, quia non est Deus in conspectu eorum; ideò inquinatæ sunt viæ illorum in omni tempore: Dixerunt insipientes in corde suo, non est Deus; ideò corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in vijs suis. Tu verò soror mea, obliuiscaris potiùs dexteræ tuæ, quàm obliuioni tradas miserationes Domini, & priùs adhæreat lingua tua faucibus tuis, quàm non memineris misericordiæ illius; semper laus eius sit in ore tuo, cuius misericordias in æternum cantabis, & cum electis omnibus confiteberis, dicens, misericordiæ Domini, quia non sumus consumpti, quia non defecerunt miserationes eius.

THESAVRVS XI.

Cor Dei paratum adhuc duriora pati, si opus esset, pro nostra salute.

POstquàm sedisti ad fontem diuinæ misericordiæ, soror mea, & ibi recreata es, & iucundata; surgamus nunc, & ambulemus in fortitudine aquarum istarum, ad perscrutandos semper nouos fontes, qui vndequaque abundanter ex illo vno primo fonte scaturiunt, auro, & pretiosis margaritis omnes referti. Multa & innumerabilia fecisti tu nobis Domine, & quidem mirabilia, ex quibus, si est intelligens, aut requirens Deum, potest te cognoscendo ingentes in se deriuare diuitias, & opes immensas. Sed aperitur nunc mihi fons iucundissimus ex ijs, quæ abscondita sunt in te; ex cogitationibus scilicet tuis, in quibus non est, qui similis sit tibi. Hi etenim etiam fluctus, hæc etiam excelsa tua ita super me pertranseunt, & abluunt, & fæcundant me, vt si quid in me habeam quod retribuam tibi pro omnibus, quæ tribuisti mihi; pro ijs, quæ retribuis mihi in cogitationibus tuis, quid in me erit, quod retribuam tibi? Nescio Domine, & mea hæret mens dum cogito, an magis tibi debeam pro magnalibus ijs, quæ fecisti animæ meæ, an pro ijsdem, & ijs etiam maioribus, quæ facere, & perpeti paratus es, si

opus esset, pro salute animæ meæ. Certè apud te Domine, res ipsæ, & vota rerum ipsa, facta, & certa faciendi voluntas, eadem in statera appenduntur, & idem illorum pondus censetur: sic & impijs æterna manet pœna pro peccatis, quia æterna in eis manet peccandi voluntas; & quia superbia eorum ascendit semper ad te, ideo semper puniuntur à te: & è contra iustis æterna manent præmia meritorum, quia apud te iustitia eorum quam concupierunt in æternum, manet in sæculum sæculi. Sic etiam mihi Domine liceat metere, & fructus colligere ex ijs, quæ non seminasti, sed in mente tua, & præparatione cordis tui aliquod tamen esse habent; ita vt in horrea diuitiarum mearum, inter thesauros meos possim recondere, non solum quidquid mihi operibus, & laboribus tuis promeruisti, sed etiam quidquid adhuc paratus es facere, & pati pro eadem salute animæ meæ, si opus esset: maneat enim hæc lex inter me, & te Domine Iesu, vt voluntas pro facto reputetur. Quod si quæsieris, soror mea, vnde hæc tanta benefaciendi tibi in Deo appareat voluntas, vt quæ semel fecit, & passus est, iterū facere, & pati paratus sit pro tua salute, iniuriam magnam facis Deo tuo: in homine quidem quæri hoc posset, qui bonus desinere esse potest; in Deo non potest: Deus noster idem heri, & hodie, & semper; & nunc etiamsi homines mali sint, non tamen fuerunt meliores, qui præcesserunt eos; neque enim propter iustitias eorum, sed propter nimiam charitatem suam, saluos illos fecit Deus; quæ cum sit semper eadem, & indeficiens, & immutabilis, nihil minus nūc faceret pro salute hominum eo, quod semel fecit, si quod semel fecit, modò non sufficeret. Ergò, inquis soror mea, si oporteret, iterum Filius Dei non abhorreret Virginis vterum, non labores, non tot opprobria, non flagella, non Crucem? Ita est soror mea; immò audi, & exardesce in dilectione Dei tui. Non solum Christus Filius Dei, sed & Pater ipse, & Spiritus Sanctus adeò diligunt te, & salutem tuam, vt quælibet persona parata sit ex eiusdem indiuisæ charitatis impetu corpus adaptare sibi, & eadem pro te pati, quæ semel Filius passus est. Non capis pusilla mea supereminentem hanc charitatem, & ideò non capis dignitatem tuam, & diuitias tuas, O in me diligendo, & in me iuuando semper pro me fælix Trinitatis Vnitas! Collige hinc, & pro te mete quidquid Aeternus Pater, quidquid Spiritus Sanctus simul

cum

cum filio facerent, si id opus esse cognoscerent, pro salute tua; siquidem etiamsi cognoscerent adhuc oportere quamlibet personam pati, & ita nos intrare in gloriam suam, adhuc pro nobis pati non dubitaren: Cum igitur pati amplius non oporteat, cùm abundantiùs redemptionem acceperimus; sed tantùm adiuuandi ij sint, pro quibus Christus semel passus est, quomodo fieri potest, vt deneget illis Deus auxilium suum, pro quibus paratus est iterum profundere sanguinem suum? Sed ne maiestate tantæ charitatis opprimaris, aspice singulariter, & attentiùs Christum tuum, quantum sitiat etiam nunc salutem tuam: sitiuit illam quamdiu in carne vixit, & dum moreretur, sitiendo se ex hoc Mundo discedere fassus est; nec potuerunt aquæ multæ extinguere charitatem illam æternam, qua diligebat te, neque flumina potuerunt extinguere illam, & quamuis dederit tibi omnem substantiam domus suæ, quasi nihil despexit eam. Sitis adhuc in Cælo Iesus Saluator meus, & quasi ignorans, quæ in diebus carnis tuæ acciderint tibi, In Hierusalem, Romam, & in omnem Ciuitatem, & locum, iterum vadis crucifigi paratus pro nobis, si opus esset. Ipse hoc nobis indicasti quando Petro apparuisti Crucem baiulans, dum ille ab Vrbe, & à Cruce fugeret, vt scilicet quod ore tuo de hac siti tua iterum pro nobis patiendi ipsi contestabaris, ipse deinde Romam rediens morte sua similiter per Crucem vti tuus Vicarius toti contestaretur Ecclesiæ. Hoc idem nobis demonstrasti, quando apparuisti B. Carpo indignabundo, & frementi contra quosdam peccatores, qui ad pœnitentiam conuerti nolebant: dum enim eos videret B. Carpus delabi in horrificum quendam terræ hiatum, & ab illo ipsos absorberi, ac flammis inde manantibus deuorari cuperet, sic illum affatus es: Carpe feri me; paratus enim sum pro salute hominum iterum mortem tolerare, mihique hoc pergratum est, vt homines peccare desinant. Sed absit ò bone Iesu, vt iterum pro me inter opprobria exprobrantium tibi videam te, & inter flagella, & vulnera, & Crucem: millies ego mallem mori, quàm videre mala Dei mei. Sanasti me semel hoc pretio magno, dulcis Samaritane, quando appropriasti mihi, & alligasti vulnera mea, soluẽdo peccata mea; & infudisti oleum, & vinum, effundendo de latere tuo aquam, & sanguinem; curam etiam mei stabulario, scilicet Ecclesiæ pastoribus,

G 2 com-

commisisti, & duos denarios proferens, doctrinam videlicet & sacramenta: satis hæc sunt, ista denuò non postulo: sed quando supererogare ipse iam cupis in hac tua iterum pro me patiendi promptitudine, & voluntate, quæ non minoris meriti est, ac valoris, quàm ipsa passio; quando ita vis, pete à Patre tuo, vt reddat tibi etiam pro ea salutem meam. Hoc est, quod modò peto, quod spero; non est agendum ampliùs flagellis, non verberibus, non Cruce: dic tantùm modo vnicum verbum, & sanabitur anima mea: eris ne tardus ad vnicum verbum pro salute mea, pro qua paratus es modò etiam ad mortem? Verùm neque opus est verbis, hæc enim ipsa bonæ tuæ voluntatis promptitudo, hoc ipsum desiderium, hæc sitis, quæ manet semper in conspectu Dei Patris tui, ipsum interpellat, vt reddat sibi mercedem suam; neque enim æquum, & iustum est, vt irremunerata maneat bona voluntas filij, quando desiderium pauperum seruorum suorum exaudiuit Dominus, & præparationem cordis eorum audiuit auris illius. Veni igitur, soror mea, veni nunc in hortum hunc tuum, in hortum passionis sic concupitæ a Christo tuo, vt comedas fructus pomorum suorum: quam dulces erunt gutturi tuo fructus isti, in quibus solus sapor, & dulcedo charitatis, & amoris experitur: Iste nunc sit hortus tuus: inuitat quidem etiam te dilectus tuus ad hortum alterum, ad hortum Gethsemani; sed in ipsa ianua statim inuenies myrrham, quam tu peccando plantasti, & ipse patiendo messuit: heu, quantum est ibi quod doleas, & plangas, antequam mel comedas in eo, & vinum,& lac bibas: heu qualem eum video, dum ibi pro me passum eum recogito: heu fuge dilecte mi; cincinnos illos sanguine madentes, vepres illos, foramina illa horrent nunc oculi mei. Sed cùm te eundem ipsum recogito etiam nunc amore languentem, & cupientem pro me mori, veni, veni dilecte mi, quia in lectulo gloriæ tuæ hac charitate vulneratum lætus te aspicio, in reclinatorio illo aureo, inter columnas argenteas, stipatus, & circumdatus à fortissimis Israel in diademate, quo coronatus es in die lætitiæ cordis tui. Mirabile, sed dolorosum fuit ditari semel à paupere egeno, & patiente Christo; sed à Rege nunc Gloriæ Christo adhuc sic pati cupiẽte locupletari, quid soror mea facilius, quid fælicius, quid suauius? qui tibi non petenti dedit egenus vitam per suum sanguinem, quàm facilis

lis dabit nunc tibi petenti, quidquid opus habes ad tuam salutem, quam tibi in Regno iam suo per vnicum verbum, per vnicum velle præstare potest? Imò si etiam nunc, cum sit Rex Gloriæ, adhuc pro te ponere animam suam paratus est; quid ab eo petere potes, quod minus non sit dilecta anima sua? Multa sunt, fateor, peccata mea, & iniquitates meæ, quibus iram tuam merui ò Pater: sed si aspicis ad hanc voluntatem, & promptitudinem Christi tui, quæ manet in æternum, quomodo non donabis illi pro mercede sua quidquid minus est anima sua? Deus judicium tuum Regi da, & exalta hanc bonam voluntatem eius, sicut exaltasti mortem ipsius: & quomodo exaltabis eam, nisi propterea etiam des illi omnem potestatem omnia mihi præstandi, quæcunque opus habeo, siue in Cœlo, siue in Terra? Ecce, soror mea, vidisti quàm diues semper esse possis, si habitas in hac bona voluntate Christi tui: ò si ex Regibus Terræ haberes adeò diligentem te, vt scirent omnes, paratum esse vitam quotidiè pro te effundere; quantas opes breui reconderes? quos diuitiarum cumulos congregares? quos thesauros possideres? Regem Regum Dominum sic ad mortem pro te paratum fastidis, & dimitti manus inanis, quàm esurire diuitias illius, quas si tantùm esurias, saturaris? Si septies, si septuagies septies dissipasti peccando bona tua, patrimonium tuum; Quare non statim accurris ad genua, ad vulnera Christi tui adeò diligentis te? Non est minorata pecunia fideiussoris tui, nec illius mutata voluntas: in quacunque hora ingemueris, statim reperies in eo, & per eum omnia bona tua, diuitias tuas, etiam cum fœnore, cui enim plus dimittitur, plus diligit. O sanguis Christi sanguis meus, prætium perenne salutis meæ, semper in latere illo pro me manens, semel pro me effusum, & iterum pro me semper effundi paratum; quæ purpura, quæ corona adeò beare me potest, sicut ipse me beas? Salue ò Crux adeò à Magistro, & Redemptore meo Christo Iesu adhuc sic concupita, fac per te me recipiat, qui semel in te moriens me redemit.

THE-

THESAVRVS XII.

Deus Pater.

ABysſus abyſſum inuocat, theſaurus theſaurum oſtendit in voce cataractarum miſericordiæ Dei. Pater oſtendit diuitias in Filio, & Filius in Patre: ecce nunc Filius dicit ad te, ſoror mea, ſi diuitem te cognoſcere vis, ſi opulentam, ſi nullius indigentem, ſi beatam; dic etiam tu Patri meo, qui in Cœlis eſt; Pater meus es tu. O vox vocum omnium ſuauiſſima, plena dulcedinis, & amoris, plena iucunditatis, & lætitiæ; vox in ſe continens vitam meam, ſalutem, & gloriam meam: vox bonorum omnium pignus, fæderis, & pacis ſignum, æternitatis principium, diuinitatis delibatio! Tu ſis prima, tu ſis poſtrema in ore meo, in te exultent labia mea, & lingua mea laudem dicat tibi. Deus Pater meus! Quæ nobilitas, quæ dignitas, quæ excogitari poteſt excellentia maior? Deus Pater meus! quod haberi patrimonium maius, quod poſſideri peculium locupletius, quæ expectari hæreditas amplior poterit? Deus Pater meus? quæ cura magis affectuoſa, quæ magis ſollicita cuſtodia, quæ magis prouida gubernatio? Deus Pater meus? quæ charitas tam immenſa, quis amor tam arctus, quæ dilectio tam ignita? O ſoror mea, ſi per fidem Deum Patrem habere nos credimus in Cœlo, verè etiam credimus, quod dij ſumus, & filij Excelſi omnes: quam igitur timere poteſt paupertatem, & miſeriam in terra, qui habet quem inuocet in Celis Deum Patrem omnipotentem? Quid igitur mihi eſt in Cœlo, & à te quid volui ſuper terram? Deus Pater meus, & omnia: Deus cordis mei, eſt pars mea Deus in æternum. Crede mihi, ſi verè credis, Deum tibi eſſe Patrem ſalua facta es, ſoror mea: non enim ſine cauſa Philippus ſufficere nobis (dicebat ad Dominum) ſi tantùm Patrem oſtenderet nobis. Sed quomodo homo, tam humilis, tam abiectus, & tam vilis, Patrem ſe habere Deum vnquam crederet, niſi ipſe Dei Filius hoc docuiſſet, & nobis paruulis reuelaſſet? Quanta coniunctio, quanta vnitas, quanta ſimilitudo, quanta æqualitas intercedit inter Patrem, & Filium? Compone nunc Deum, & hominem;

nem; quæ distantia maior, quæ maior disparitas? Deus est, qui est; homo, nihil est: Deus immensus, æternus, optimus, beatus; homo terra, & cinis, in miserijs nutritus, in miserijs non subsistens, pronus ad malum, similis vanitati peccato obnoxius, mortis captiuus. Præterea quid magis filio familiare, quàm videre, & alloqui Patrem? De Deo autem dicitur, quod non videbit Deum homo, & viuet; & cum sit puluis, & cinis, vix audet loqui ad Dominum suum. Ita est soror mea; persuadere hoc homini humana ratio nunquam potuisset, nisi os Domini loquutus fuisset, & ipsa tota Trinitas contestata esset, audi testimonium Patris Filium Mariæ, verum Deum, & verum hominem, Filium suum appellantis Hic est Filius meus dilectus. Audi testimonium Filij admonentis, & præcipientis, vt cum oramus, ita Deum inuocemus. Pater noster, qui es in cœlis. De Spiritu Sancto, audi Paulum docentem, quod in ipso clamamus: Abba Pater, & quod testimonium reddit Spiritui nostro, quod sumus filij Dei. O magnum, ò admirabile arcanum, ò ineffabilis dignatio! Quodcumque nomen dixit rebus Adam, hoc nomen est eis: nonne multò magis quod nomen dixerit Deus hominibus, hoc nomen erit eis? Videte igitur qualem charitatem dedit nobis Deus, vt filij Dei nominemur, & simus? Et vt in tanta tuâ dignitate admirari, & dubitare omninò desinas, cogita non priùs te filium Dei appellatum, quàm ipsum Deum Filium hominis; & tunc specialiter cæpisse hominem Deum habere Patrem, cùm cæpit Filius Dei esse filium hominis, vt facta mirabiliora fidem adstruerent minoribus; & ex ijs, quæ in ipso facta vidimus, etiam nostra credere disceremus. Verum nobis præcipuè, soror mea, qui circa horam vndecimam venimus reseruata fuit hęc fælicitas; nec fecit taliter omni nationi, quibus iudicia sua non ita manifestauit Deus. Scrutare Scripturas, videbis frequenter, quod Dominus nomen est ei, zelotes, Deus terribilis, magnus in maiestate, faciens prodigia; videbis populum Israeliticum sub iugo duro, & penè intollerabili duram, & miserrimam seruire seruitutem. At postquàm venit plenitudo temporis, quando vilis, & captiuus seruus ad eam gloriam euehendus erat, vt contraheret nuptias cum Rege domino suo, ne deturparet, & ignominia afficeret Regiam sponsi maiestatem vilitas serui, cooperuit splendor Regis ignobilitatem serui;

& tunc

& tunc nomen, & titulos, & priuilegia, & iura filiation is,libertatis, & Regni in illo, ipse seruus vsurpauit. Tunc non sicut olim cum ancillæ filijs per Prophetas, sed tanquam cum filijs liberæ per filium suum loqui nobiscum dignatus est Deus, tunc ad nos venire, & mansionem nobiscum facere,& delectari nobiscum cœpit: tunc Patrem se nobis insinuans,& per similitudines, & parabolas iussit ampliùs non timere, etiamsi essemus pusillus grex, eò quod complacuit Patri nostro dare nobis Regnum. Hinc illæ voces, omnium bonorum nobis securitatem in hoc vno Patris nomine promittentes. Quis ex vobis, inquit, Patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Si ergo vos, cùm sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris, quantò magis Pater vester cœlestis de cœlo, dabit Spiritum bonum petentibus se? Hinc ne simus solliciti monet, quid manducabimus, aut quo operiemur: scit enim, inquit, Pater vester, quia his omnibus indigetis; respicite volatilia cœli quomodo non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea, & Pater vester cœlestis pascit illa; nonne vos pluris estis illis? Hunc Patrem nostrum cœlestem demonstrans nobis Pater ille, prodigum filium, qui dissipauerat omnem substantiam suam, in se reuersum, & Patris nomen inuocantem, Patris affectu suscipit, & erga eum partibus omnibus veri,& amãtissimi Patris cũ gaudio fungitur. Denique ostendens quod omnes alij Patres in comparatione Patris vnius cœlestis, neque nomine patris digni sunt. Nolite, inquit, vocare vobis patrem super terram; vnus est enim Pater vester, qui in cœlis est: omnis enim alia paternitas, quæ inuenitur siue in cœlo, siue in terra, ab hoc vno Patre luminum denominatur, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum descendit: Vnde sicut ipse sol, lux nostra magis est, quàm ipsæ stellæ,quæ luce lucent aliena, sic magis decet nos appellare patrem nostrum,hunc Patrem cœlestem, quàm quemlibet alium, qui sit super terram, cum omnes alij patres ab illo vno Patre participent, quod patres sint. Quid igitur vnquam boni, soror mea, à carnalibus parentibus petere, ac sperare potes, quæ pietatis officia postulare, quam prouidam curam expectare, quæ incrementa diuitiarum, & honoris, & quas voluptates & solatia consequi, vt non multò certiùs, multòque veriùs hæc eadem omnia, multòque ijs maiora sperare debeas à Patre

tuo

tuo cœleſti? Certè, etſi mater obliuiſcatur infantis vteri ſui, ille tui non obliuiſcetur. Homo pater ſæpè deficit in cura filiorum, vel propter inopiam, vel propter improbitatem, vel propter malitiam filiorum, vel propter ipſam rerum contingentiam: Deus Pater ſemper diues, ſemper omnipotens; ſemper amans, ſemper ſapiens, ſemper optimus, ſemper prouidus, cuius prouidentia in ſui diſpoſitione nunquam fallitur; dat eſſe, dat bene eſſe; dat formam, dat etiam conſequentiam ad formam, dat filiationem filiorum Dei, dat etiã & libertatem filiorum Dei, & honorem & hæreditatem, & omnia quæ conſequuntur tantam filiationem. Elegit Mariam in Matrem ſuam, conceſſit illi ea omnia, quæ tantam dignitatem conſequi decebat: elegit nos in filios; ergo nihil omninò nobis negabit, quod deceat filios Dei. Dilata, dilata, ſoror mea, cor tuum, quantum potes, O quàm ingens eſt domus Dei Patris tui, quantum honoris, quantum ſubſtantiæ in ea modò poſſides, & quanta ibi te manet hæredi as! Cui aliquando Angelorum dixit Deus, Filius meus es tu? Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus, & hanc ſpecialem filiationis excellentiam reuerentur in te, & ſeruiunt tibi. Omnia bona Patris noſtri cœleſtis noſtra ſunt quamdiu cum illo ſumus; ſicut Pater ille filij prodigi teſtatus eſt alteri filio, qui nunquam ab eo diſceſſerat; epulamur quotidie cum ipſo ſplendidè, dapes illas ſupernas panem cœleſtem, & ſuperſubſtantialem manducamus, poculo cruoris ſui recreamur, & confortamur, ſtola iuſtitiæ ſuæ induit nos, annulo fidei ſubarrat nos ad gloriam: & quàm bonum, & quàm glorioſum eſt ab hoc Patre nunquam diſcedere; certè illi ſoli adhærere omne bonum eſt. Si quis nos tangit, tangit pupillam oculi eius, ſi quis nos ſpernit, illum ſpernit, ſi iniuria afficimur ſibi vindictam reſeruat, ſi pericula imminent, ſub vmbra alarum ſuarum protegit nos, ſi labimur in via, ſupponit manum ſuam, ne collidamur, ſi ad latus impellimur, à dextris eſt nobis ne commoueamur, demum omnia oſſa noſtra ita cuſtodit vt vnum ex his non conteratur; ſed & capillum capitis noſtri non ſinit perire; Quæ mater, quæ nutrix ita cuſtodit puerum ſuum? Quidquid ab eo petimus tribuit, vel non tribuit ſecundùm quod nobis magis expedire iudicat; & ſi enim non ſemper exaudit ad voluntatem, exaudit ſemper ad vtilitatem. O fœlix conditio noſtra, ſoror mea, ſi cognoſcimus;

ſcimus; quandiu ſumus in hac domo Patris noſtri cœleſtis; omni bono in ea minui non poſſumus, in qua etiam ipſi mercenarij abundant panibus. O iterum iterumque fœlix Patria poteſtas à qua optabile eſt, vt nulla vmquam ætas eximat, nulla lex liberet, ſub qua quandiu viuimus, tamdiu non morimur, ſub qua nec impedimentum ſentitur ętatis, nec anguſtia peculij: Vtinam ſemper erga hunc Patrem ſim puer, & paruulus, & nunquam euadam vir, vt non euacuem ea quæ ſunt paruuli, immo ſemper magis fiam paruulus, quo magis euado vir. O Paule non ſentio modò contra te, nam quando iactabas te virum, in quo gloriabaris niſi in infirmitatibus tuis? hoc tuum erat adoleſcere non in fortitudine tua roborari, neque enim in fortitudine ſua roborabitur vir, ſed infirmum te magis & puſillum ſemper cogitare, adeo vt nec cogitare quidem aliquid ex te poſſe affirmares tanquam ex te, ſed omnem tuam ſufficientiam ex Deo, Aeterno Patre, & vero, eſſe prædicabas. Latum quidem, & amplum eſt nimis Regnum Cœlorum, ſed anguſtæ viæ illius ſunt, & non niſi paruuli incedunt, & intrant per eas; iſti ſunt enim, qui cogitatum ſuum iactantes in paternam prouidentiam Dominī ſui, & omnem ſollicitudinem ſuam proijciunt in eum, qui ambulant in ſimplicitate cordis, fratres diligunt, erubeſcunt in mendacijs, in periculis, & neceſſitatibus ad ſinum Patris confugiunt, & ſancti Nominis eius timorem pariter, & amorem ſtudent habere perpetuum. O Pater, Pater, ſis mihi tu ſemper in Patrem, & ego ſim tibi ſemper in filium. Fœlix filiatio per quam ſumus hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, per quam & venia delictorum, & largitio omnium bonorum tam facile obtinetur, per quam non vna, aut altera familia affinitate, & conſanguinitate mihi coniungitur, ſed quot quot verè fideles ſunt fratres mei ſunt, inter quos nullus eſt ignobilis, nullus deſpicabilis, ſed omnes Reges, & filij Regis, & eodem omnes gaudent honore. Etſi enim omnes homines æquales humana negat ambitio, fideles tamen omnes æquales, diuina probat dignatio: Quod enim primum prę ſtantiſſimum & maximum eſt, in omnibus idem eſt; ſiue Chriſti fidelis ligone fodiat terram, ſiue diademate cingat caput, æqualiter filij Dei ſunt, & Deum æqualiter Patrem omnes appellant: Igitur, ſoror mea, vnum tantum tibi curæ ſit ab hoc Patre nunquam diſcedere, & pone theſaurum

tuum

tuum in custodia mandatorum illius: quòd si forte deliqueris, & mandata illius prȩterieris, cogita quod adeò bonus est Deus tuus, vt filium etiam appellet suum, qui bona sua dissipauit cum meretricibus; & quamuis fornicata sis cum amatoribus multis, admonet te, inuitat, & rogat vt amodò voces eum, Pater meus es tu; O quanta tibi fiducia in hoc Nomine Patris? ò quam cito commouentur viscera eius ad misericordiam dum sic inuocatur à filio? quanto cum gaudio supra collum ad se reuersi filij recumbit, proferuntur ornamenta prima, mactatur vitulus saginatus, quia filius mortuus fuerat & reuixit, perierat, & inuentus est.

THESAVRVS XIII.

Christus frater.

SI forte, soror mea, Pater noster de cœlo propter occulta iudicia eius immittat famem super vniuersam terram, & ex omnibus thesauris tuis non reperias quid comedas; memento Ioseph fratris tui qui dominatur in vniuersa terra beatæ Hierusalem cum omni potestate & imperio, & habeat horrea multa, & plena, seruata fratribus suis pro tempore malo: frater quidem maior, quia primogenitus, sed etiam minor quando venit ad vitæ vesperam & exinaniuit, & minorauit se super omnes fratres. Frater & plusquam Ioseph à Patre suo dilectus, & plusquam Ioseph fratres suos diligens. Frater à fratribus suis deteriùs quidem acceptus & immitius, & duriùs habitus, humiliatus, & afflictus magis quàm Ioseph, sed non minus quàm Ioseph à Deo ad hæc tolleranda missus pro salute fratrum suorum. Et ideo sicut Ioseph cùm esset in gloria sua, propter scelera eorum non est oblitus fraternæ dilectionis, & nominis; Ego sum, inquit, Ioseph frater vester, quem vendidistis, ita Christus meus, Dominus meus, & Deus meus, post Resurrectionem suam recordatus est nominis sui; Ite, inquit, nuntiate fratribus meis, nec memoratus est nequitiȩ meȩ, vt non obliuisceretur, quod caro, & sanguis meus est. O Domine Iesu, si non solùm in vniuersa terra, sed & super omnes cœlos celebri ser-

mone in Aula Regis, quod frater meus sis, auditur, & vulgatum est; Quomodo tanta affinitate tibi fœderatus cùm sim, etiam in tempore malo non mihi propter te bene erit & in Cælo, & in Terra? Antequam fratribus agnoscendum se præbuisset Ioseph, potuit illos inhonoratos mittere, sollicitos habere, timore, & minis vexare; at postquam fratrem se manifestauit eis, gaudium factum est in vniuersa Aula Ioseph, omnis illis honor exhibitus, omnia bona Aegypti promissa, & ad ipsam medullam terræ comedendam sunt inuitati. Si hæc omnia in figura contingebant eis, ò quam læta esse debes, soror mea, quantum sperare debes à Christo Rege, qui palam te coram Deo, & Angelis, & hominibus fraternitatis titulo est dignatus? quam honorata incedes, quam tuta, quantis beneficijs exornata? neque enim sicut Mundus dat ita Rex noster, largitur inanes titulos, & verba sine re: si fratrem te dicit, verè frater es, & fraterni sanguinis iura, & decora omnia per eum possides; sed vt certior de conditione tua sis, nonne vidisti eum sugentem vbera matris tuæ? & audisti igitur eum tibi esse fratrem & vidisti; O si consentias anima mea habitare semper in vnum cum tam bono fratre & non dissentire illi in omnibus vijs tuis, & de pinguedine terræ, & de rore cæli habebis quantum concupiscis, hoc autem immensum bonum, quòd est habitare in vnum semper cum ipso, & non dissentire ipsi, sed potiùs toto corde illi semper adhærere, potes impetrare, & obtinere, si petis ab eodem hoc fratre tuo, qui dominatur non solum in omni terra Aegypti, sed etiam in corde tuo, habens in manu sua vertere illud quocumque voluerit, maiori facilitate quàm diuisiones aquarum. Si sapis igitur nulla tibi vnquam cum ipso iurgiorum causa esse poterit, habitabis communiter cum illo in abundantia pacis, quamuis possessio, & hæreditas sit magna nimis, & serui multi. Lubrica quidem res est inter nos concordia fratrum, quia fratres mali sumus, & defectiui omnes; quia idem in possidendo ius, & eadem substantia, & hæreditas quanto communior pluribus, eo minus à singulis participabilis: & si quandoque ipsorum fratrum mens bona est & recta, & consors voluntas, ex ijs, qui seruiunt, & famulantur dissidia, & odia frequenter gignuntur: quod rectè animaduertens Abraham, expertus, quod nec vniuersa terra fratres capiebat duos, ita vt habitarent com-

muniter,

muniter, videns quam turpe esset inter fratres dissidia, dixit ad Lot fratrem suum, ne quęso sit iurgium inter me, & te, & inter pastores meos, & pastores tuos, fratres enim sumus: Ecce vniuersa terra coram te est, recede à me obsecro, si ad sinistram ieris, ego dexteram tenebo, si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam. Sed tu, bone Iesu, frater dulcissime, non ita mecum agere potes; Ecce vniuersum Regnum tuum, vniuersa bona tua coram te sunt, sed in hoc Regno, in his bonis, nihil mihi iuris, nihil potestatis est nisi quæ mihi data est à te, & quamcumque partem mihi dabis, tua desinere esse non potest, & ideò puto dixisti Petro, non habebis partem mecum, quia sine te partem aliquam proponere illi non poteras. Præterea non potes hanc mihi legem dicere, vt si ego dexteram eligam, tu sinistram sis electurus, nam ad quamcunque partem sine te pergam semper ad sinistram pergam; nam tu semper ad dexteram sedes, & si etiam descendero in infernum, ades. Rixa etiam ex multitudine seruorum non est timenda, omnes enim serui, serui tui sunt, & vestiti sunt duplicibus, quorum quo maior est societas, eo maior fit substantia singulorum. Vide igitur, bone frater, si iurgia vitare volumus, si concorditer viuere, quomodo de diuisione bonorum agere inter nos non expedit, siquidem diuidendo non solum bene viuere, sed neque viuere omnino potero sic à te diuisus; & sic fraterna iura lædentur, nec læti concinere poterimus, quàm bonum, & quàm iucundum habitare fratres in vnum. Debemus igitur contrariam legem seruare, & habitare simul, ne sit iurgium inter me, & te, & numquam inuicem separari, sed tu in omnibus sis mecum oportet, & ego tibi in omnibus seruire debeo, & hoc ipsum quod est tibi rectè seruire, tu mihi præstare debes, quia tibi sine te placere non possum; debes inquam hoc mihi præstare, quia frater tuus sum habens necessitatem, vt hoc mihi præstes; & oro, & peto vt mihi hoc præstes. Nam si quis habuerit substantiam huius Mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, charitas Dei non est in illo. Quomodo tu Deus meus, qui es ipsa charitas habens substantiam non solum huius Mundi, sed cuius est totum quod est optimum, videns me fratrem tuum necessitatem hanc modò habere, claudere poteris à me viscera tu[a], qui etiam pro me ostendere adhuc potes patentia vulne[ra]

tua? Debes igitur, ò bone Iesu, super hanc egenam sororem meam, si eam adeò propinquam tibi agnoscis, tanquam alter Booz super supplicem Ruth pallium tuum extendere, virtutum tuarum illi participationem largiri, gratiæ, & iustitiæ ornamenta tribuere, protectionis scutum protendere; neque enim pallium istud tuum breue est, ita vt non possit, vt dixit Propheta tuus, operire duos; sed iustitia tua sicut montes Dei, & iustitia tua, iustitia in æternum. O si cooperiat te pallium istud quàm lætabunda progredieris? non timebis à frigoribos niuis, non æstum caloris noxij, non incursum inimicorum: non enim est aliud simile illi super omnem terram; operit enim pallium istud in nobis multitudinem peccatorum, operit in Deo nimium illum maiestatis splendorem ad quem non potest accedi. Istud sit pallium tuum, soror mea, tene semper illud, & nunquam dimittas; & si quandoque per socordiam vel nequitiam tuam permittis ab aduersario, qui circuit quærens quem deuoret, percuti te, & vulnerari, & pallio isto ex poliari, clama cito, & vade cum omni fiducia ad fratrem tuum, vt recuperet ab hoste tuo, ab hoste suo spolia sua; qui enim dixit tibi. Si videris nudum operi eum, & carnem tuam ne despexeris, multò magis ipse videns te nudam operiet, & carnem suam non despiciet; frater enim in angustijs comprobatur. Adiutor fortis tibi erit, crede mihi; est enim fratrum amator plusquam cæteri, & neminem deserit nisi priùs ipse deseratur. O bone Iesu discedat à me priùs spiritus meus, quàm ego discedam vnquam à te, si enim à te discessero quo ibo? iurgium mihi tecum nunquam sit, sed si quandoque peccauero in te, quod nunquam vellem. increpa me, & corripe me inter te, & me ipsum solum, vt & tu lucreris fratrem tuum, si enim mortui audiunt te, fac etiam me mortuum audire vocem tuam; numquid plusquam mortuus ego sum? Sed & si plusquam mortuus essem, & nihil essem, tu tamen vocas ea quæ non sunt; sicut ea quæ sunt. Seruentur ergo Domine Iesu inter nos iura fraternitatis, & non timebo mala; etiam si in infernum descendam, nam & si descendero in infernum ades. O quàm dulcis tecum in omni loco habitatio, quàm iucunda in hoc sæculo tecum peregrinatio, non enim habemus fratrem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum per omnia pro similitudine absque peccato, vnde debuit per omnia

fratri-

fratribus assimiliari, vt misericors fieret, & condolere posset ijs, qui ignorant, & errant, quoniam & ipse circumdatus est infirmitate. Sed vt vera sit & perfecta fraternitas, debes & tu etiam, soror mea, quantum potes assimiliari illi. Sit quidem ipse qui sustineat pondus diei, & æstus, qui Crucem ferat grauiorem, qui vulneribus & sanguine suo, viam tibi aperiat, tuum est sequi, seu potiùs currere post eum, qui tam fortiter, tam suauiter te trahit in odorem vnguentorum suorum. In hoc enim verè frater ipsius dignosceris: si quemadmodum ille petebat fieri non suam voluntatem, sed Patris sui, ita & tu semper fieri cupias & ores non tuam voluntatem, sed Patris tui, qui in cœlis est; hac enim vnica tessera veri fratres à falsis dignoscuntur à Christo, nam admonitus semel quæri se à matre & fratribus suis, & ipsemet interrogans quænam esset mater sua, & qui fratres sui, manu extensa discipulos suos ostendit dicens, illos esse & matrem, & fratres suos esse, & hoc ideò, inquit, quia quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in Cœlis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Hæc igitur manet recta regula bonæ fraternitatis, vt nullus fratrum sibi aliquid proprium esse, nec velit, nec dicat, sed sint illis omnia communia, commune ius, communis facultas, communis substantia, communes diuitię, & inter omnia vnica, & communis voluntas, quæ voluntas Patris sit. Hæc est quod debes semper orare, soror mea, si fratrem hunc diligis, vt fiat voluntas Patris tui sicut in Cœlo, & in terra, quo quid facilius, quid vtilius, quid præstantius, quid sanctius, quid iucundius, quid magis ad tuam beatitudinem necessarium optare potes? Siquidem ipsa diuina voluntas est, quę sola potest, & vult te deducere, & adducere in Regnum æternum, in Montem sanctum, & in dilecta tabernacula, ipse Deus vult, & rogat te vt tu etiam hoc ipsum velis, & petas ab ipso, vt gaudium ipsius in te sit, & gaudium tuum impleatur. O frater omnipotens, si in te cadit benedictio illa, esto Dominus fratrum tuorum, sis etiam Dominus voluntatum ipsorum dirigendo eas in beneplacito tuo, & ad te eas etiam rebelles propitius compellendo, ecce manibus tuis, potestati tuæ, voluntati tuæ tradit, & resignat nunc anima mea voluntatem suam, vt fiat in ea ab ea, & per eam quidquid tibi placuerit nunc & in æternum: si tu enim bone frater eam non redimis, homo non redimet,

nec

nec dabit Deo placationem suam. Seruiam ego tibi, dulcissime frater, omnibus diebus vitæ meæ in toto corde meo, quando tu pro bonitate tua, pro gloria tua, velle non potes, vt non seruiam tibi. Benedictio tua, frater meus primogenitus, non fuit maledictio mea, sed seruata pro me fuit etiam altera benedictio vt tibi fratri meo seruirem, & sic fruerer de rore Cœli, & de pinguedine terræ, noli igitur quæso permittere, vt iugum tuum aliquando excutiam de ceruicibus meis: Iugum enim hoc tuum suaue nimis est, & onus leue, te scilicet Iesum Dominum simul, & fratrem habere; si enim vt Dominus, decet te, imperare, certè vt frater decet etiam adiuuare. & si vt Dominus, iubere quid vis potes, libebit etiam tibi vt frater, dare mihi quidquid iusseris. Et si frater qui adiuuatur à fratre est quasi ciuitas firma, quàm fortis erit frater, qui adiuuatur à tali fratre, qui est Deus Omnipotens? O qualis thesaurus, soror mea, habere Deum & Dominum suum in Patrem, et fratrem suum!

THESAVRVS XIV.

Christus Amicus.

OLeum effusum super nos omne nomen tuum, Domine, & non est reperiri nomen, quod abundanter non repleat nos vnctione misericordiæ tuæ, pietatis, & consolationis tuæ. Sed inter omnia Nomina cum audio, Deus amicus meus, Christus Iesus amicus meus, olei illius effusio ita descendit super omnem oram vestimenti mei, vt illius pinguedine & copia liquefiat, & deficiat præ dulcedine pusilla anima mea. Nomen istud, vox ista, vox illa Turturis est, quæ dum in auribus fidelis animæ meæ auditur, ver iucundum, floridum, & perpetuum annuntiat; diffugiunt, & recedunt imbres, hyems tristitiæ, & malorum omnium pertransit; consurgit, & exoritur in te, soror mea, Nomen illud speciosum, quo vocaris etiam tu amica Dei tui, Deus vocatur dilectus tuus, & tu dilecta illius, vnde ad eam altitudinem eleuaris, vt cum in cæteris nominibus tanquam duæ res appareant homo, & Deus, siue appelles hominem filium, siue fratrem, siue seruum, siue creaturam ipsius Dei, in

in hoc vno Nomine tanquam eadem & vna res & persona, Deus, & homo repræsententur. Est enim amicus alter ego, est amicorum cor vnum, & anima vna, nec verus amor distinctionem, aut diuisionem admittit. O præclara effusio, ò admirabilis vnctio, quæ ita hominem cum Deo conglutinat! In odorem vnguentorum nominum aliorum gradiuntur, & ambulant; sed in odorem vnguenti Nominis istius adolescentulæ currant; diligunt te in omnibus nominibus, sed in isto nomine diligunt te nimis. Quid enim adolescentulæ dulciùs quàm amoris voces & delitiæ? Adolescentulus ego quidem eram, Domine, & contemptus, nec erat tibi nomen aliud per quod me traheres post te, nisi amicum meum tei & dixisses & fecisses. Quis enim amat quem non agnoscit? Aut quis palam & clarè cognoscit, quem non videt? Sed postquam hominem factum te mihi ostendisti, & visibiliter te Deum & amicum nobis præbuisti, visibiliter cum hominibus conuersando, & erga illos ostendendo maiorem illam charitatem, quæ potest haberi, vt animam suam ponat quis pro amicis suis; tunc amicus, & dilectus factus trahere tu nos cæpisti, & nos sequi te, & post te currere cæpimus. O ad quem thesaurum peruenisti nunc, soror mea, quæ & si multum peccatrix sis, non tamen prohiberis à participatione illius: nam & Lazarum fœtentem, & Iudam proditorem, & hominem non vestitum veste nuptiali, amicum vocauit, amicus iste tam bonus, qui nisi peccatores amasset, de cœlis ad terram non descendisset; nec recti, & iusti diligerent illum, nisi prior ille iniustos, & iniquos dilexisset. Ad te igitur vox ista pertinet, soror mea, etiamsi peccatrix sis, etiamsi Lazarus fœtidus, etiamsi Iudas proditor, etiamsi non vestita sis veste nuptiali, amicus tuus Christus est, & amicus fidelis, partes omnes, & numeros veri amici adimplens. Vtinam Iuda non obturasses aurem tuam ad vocem illam, qua vocatus es, amice, sensisses profectò vim vocis istius, & incantasset te, & rediisset cor tuum ad Sapientiam, & exiisset inde diabolus, & intrasset Iesus? Ferebat illa vox secum quidquid opus tibi erat ad resipiscendum, & resurgendum, ad saluandum: & sicut potens fuit ad restituendam vitam quatriduano Lazaro, iam quidem fœtenti, non tamen aures claudenti ad vocem vocantis amici, ita & tu eadem voce vocatus ad vitam salutis rediisses, nisi aures tuas obturasses. Tangit enim cor,

cum aures ingreditur amici vox, & ad contactum illius resurgit amor; & si hoc contingit in homine, quanto fortius in Deo, cuius amor in infinitum excedit omnem humanum amorem, cuius eloquium ignitum est vehementer, & sermo efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti? Quare hodie, si vocem hanc dulcissimam amici tui Iesu audieris, soror mea, noli obdurare cor tuum, sed inclina citò aurem tuam, iunge dexteram, iunge osculum, coniunge vocem, & dic amicus meus mihi Deus, & ego illi. Quæ amicitia, Dei amicitia fælicior? Quis fidelior, quis potentior, quis pulchrior, quis sapientior, quis sanctior, quis dulcior, quis amabilior amico tuo Iesu? Ecce dilectus tuus candidus, & rubicundus electus ex millibus. O quicunque de amico gloriamini, quicunque amicitiæ bonum vnquam gustastis, conferte, & videte si est amicus similis sicut est amicus meus? Et quod est nomen eius? Nomen eius, Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis. Ipse est, qui est. Et quæ potestas eius? Potestas eius, potestas æterna, potestas omnium sæculorum. Si igitur amicorum bona communia sunt, dum te Christus tuus amicam vocat, ò soror mea, nonne omnia bona sua tibi etiam debent esse communia? cumque bona ipsius immensa sint, infinita sint, æterna sint, incomprehensibilia sint, quod dubium esse potest, quin etiam te, quam dicit amicam, vocet etiam in societatem omnium bonorum istorum, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt? Rursum, ò dulcis amice, si mihi compati amicitiæ iure debes, & infirmitates meas mecum ferre, à quibus ego seiungi, homo cum sim terrenus, non possum, tu illis te coniungas necesse est. Hoc iam perfectè factum vides, soror mea, & hinc intellige quantùm est quod gaudeas, & quàm certa debes esse, quod dabit tibi Deus bona sua, qui non dedignatus est suscipere mala tua. Communia igitur omnia semper inter nos erunt, quando ita voluisti, ò bone Iesu, & quandiu sic erunt, bene omnia mihi erunt, nam non vidi amicum tuum derelictum, aut egentem pane, neque in delictis deseris illum, immo facis cum tentatione prouentum, & omnia illi præstas, vt cooperentur in bonum. Sed præterea inter amicos non solum res, sed & cogitationes & arcana, & occulta inuicem debent esse manifesta, & ecce Deus meus, amicus meus, tibi

ego reuelaui causam meam, & omnes vias meas præuidisti; & tu occulta Sapientiæ tuæ manifestasti mihi; & vt magis me tibi amicum demonstrares, non solum tua, sed & Patris tui omnia nota fecisti mihi. Quod si nullum, inter amicos frequentiùs, & dulcius, quàm de amore colloquium, ò suauissime Iesu, nonne omnia verba tua amore sunt plena? Quales sunt hymni tui omnes, nisi Cantica amoris, & dilectionis? ò quam dulcia faucibus meis eloquia tua, verè super mel ori meo. Sed & literas amatorias multas, & frequentes nuncios amoris habeo à te, quibus absentem consolaris me; nec ipsi desunt amatorij lusus, ludens scilicet tu in omni tẽpore, ludens in orbe terrarum, & delicię tuæ esse cum filijs hominum, cum quibus modò simultatem fingis, modo fugis, modò non vocatus accedis, modò inuocatus simulas non audire, modò oculis tuis auolare me facis, modò rapis, & trahis, modò mortificas, & viuificas, modò deducis ad inferos, modo reducis, modo te reperire nec in meridie possum, modo de nocte inuenio etiamsi non sit qui ostendat, modo in lectulo, modo in agro, modo per vicos, modo in Ciuitate sollicitum me tenes; modo in domo tua, in cubiculo genitricis tuæ, in hortis tuis delicijs me facis affluere, modo petis à me pasci, modo pascor à te, pauperem simul facis, & ditas, humilias, & subleuas, percutis, & sanas; nec est finis adinuentionum amoris, quibus amicitiam nutris, roboras, perficis, & omnis saporis, & suauitatis condimento perfundis. Quare, Domine, nisi quia & amicus es, & amor es, ò Deus meus, amor meus, ecquis vnquam amorem ipsum amicum habuit? O sors mea beata, cur non semper amore langueo? Num si amicus est amor ipse, non dabit semper amorem? non tecum semper erit amor, non possidebis semper amorem, si ipse amicus amor tuus erit? O qualem hic aperuimus thesaurum, soror mea. Si amicus ille tuus est fons amoris, immo ipse amor, quidquid delectabile, quidquid iucundum, quidquid suaue est in Cœlo, & in terra, pertinet ad te, eadem fœlicitate tu fælix, & beata es, qua fœlix, & beatus est amor tuus, amicus tuus, gaudere enim pertinet ad te de eodem immenso bono suo, & gloriari de eadem gloria sua, & intrare in gaudium amici tui, Dei tui, & hæc debet esse perpetua cogitatio tua, desiderium tuum, tota vita tua. Tunc ille sollicitus erit tui, tunc ipsi cura

erit de te, tunc ipse te enutriet, & quasi nutritius gestabit te in vlnis suis. O si semper gauderes in illo, gloriareris in illo, delectareris in illo, voluptuosa esses in illo, quàm certò experireris dari tibi omnes petitiones cordis tui? Nonne ipse pacto isto conuenit tecum, vt tu in omnibus vijs tuis cogitares illum, & ipse dirigeret gressus tuos? Vides igitur quomodo ad te pertineat gaudere, & gloriari in illo. ad ipsum autem sollicitum esse de te. Demum si maius, si certiùs veræ amicitiæ documentum esse non potest, quàm vt animam suam ponat quis pro amicis suis, nollem hic te, soror mea; delicijs amoris modo affluentem, ad luctum, & lachrymas euocare. Si Christus amicus tuus hoc fecit, & qualiter fecerit, tu bene scis. Sed quomodo esse potuerit, quod hoc fecerit, adhuc non scis. Vnum est enim hoc inter omnia intellectu difficillimum, & omni humano captu maius, via scilicet diuini amoris in Christo; Nulla est mensura qua tanti amoris sublimitas, longitudo, latitudo, & profundum contineri possit; supereminet omnia. Quis & quantus amicus, & pro quo amico animam suam posuit; & qualem animam? æstima hæc omnia si potes. Heu pudeat, soror mea, adhuc te animam pro illo non posuisse tuam; & vtinam adhuc suspirium vnum, seu lacrimulam pro illo posueris vnam! Sed amicus iste tuus, vide quantum illi debeas, & quantum te amauerit, etsi enim futurum sciret, vt nec suspirium, nec lacrimulam illi rependeres, sed potiùs redderes pro bono malum, & super dolorem vulnerum suorum esses etiam additura, volens tamen & libens pro te vitam erogauit: & quo magis obstupescas, & sublimiorem adhuc amoris gradum ascēdas, vt ipsa mors, quæ amicorum omnium consuetudinem tam amare diuidit, hanc tamen seruaret illæsam quæ inter te, & ipsum intercedit, potestatem quidem tradidit ipsi morti, vt corpus suum, & animam suam separare posset à se, sed non similiter, vt separare posset à te. Instituit enim pridie quam pateretur (ò admirabilis amoris adinuentio!) mysterium illud absconditum, quo tecum perpetuo semper esse posset, & eo intimiùs, & familiariùs, quo per tale Sacramentum magis illi concorporeus efficeris. O amice Iesu dulcissime, vt video; Amicus verus solus es tu, qui solus in amicum totus ita transfunderis, vt tu viuas in eo, & ille in te, & per te, & ex te. Verè indigens corde es, soror mea, si talem

amicum

amicum despicis, si amores alios quæris, si non quiescit in ipso omnis spes tua. Nam qui tam insolita, tam admirabilia, tam magna tribuit tibi, quomodo non dabit minora, quæ & solet Deus communiter concedere, nec adeò superant intellectum tuum? Qui amat iam tradit ei, quem amat amorem suum, ergo & cor suum, ergo & thesaurum suum; siquidem vbi est thesaurus noster, ibi est & cor nostrum, & plus est anima vbi amat, quam vbi animat. Si ergo ò bone Iesu, ita reputas hominem vt apponas erga cor tuum, ergo etiam appones thesauros tuos, vt inde possit extrahere quidquid sibi salutiferum, quidquid expediens ad æternam suam beatitudinem poterit vnquam desiderare. Et quia nihil magis salutiferum, nihil magis vtile, & necessarium est ad salutem, quàm vt te diligamus, qui ita prior dilexisti nos, fac Amice dulcissime, vt ex amore tuo erga nos extrahamus amorem nostrum erga te; neque enim extrahere possumus amorem hunc ex corde nostro, nisi de corde tuo priùs effundatur in cor nostrum. Amoris actus est bene velle, & benefacere amico, igitur si me amas, bone Iesu, imo quia me amas, velis etiam mihi oportet, & facias hoc bonum vt ego te amem; quod enim mihi bonum velle, vel facere potes, si hoc non facis? nam & si omnia alia habuero, charitatem autem tuam non habeam, nihil sum; certe negare mihi non potes amorem, dum te amicum mihi sic exhibes & profiteris; sancti igitur Nominis tui timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum, quia nunquam tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis: Tu dixisti nobis, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, vos amici mei estis si feceritis, quæ ego præcipio vobis, & ego dico tibi, Domine, si diligis me, sermonem meum serua, quo supplex peto, vt facias me facere voluntatem tuam, te in omnibus, & super omnia semper diligendo; Si amicus meus es, fac quæ ego non præcipio tibi, sed oro vt facias mihi, scilicet vt tibi soli adhæream, tibi soli seruiam in sanctitate, & iustitia coram te omnibus diebus vitæ meæ, probatio enim amoris exhibitio est operis, hoc igitur opus operando in me, probabis in me amorem tuum, & verum te amicum demonstrabis. Quod si verissimum est, & in æternum manet verbum illud tuum, omnis, qui petit accipit, & qui quærit, inuenit, & pulsanti aperietur, quomodo fieri potest, vt ille

quem

quem tu vocas amicum, petat, & non accipiat, quærat & non inueniat, pulset, & non aperiatur ei? præsertim cùm, tu adeò bonus sis, vt nos volueris etiam ipsis inimicis, & ijs qui nos oderunt benefacere, & orare pro persequentibus, & calumniantibus nos, & hoc ad imitationem tui, & Patris tui Cœlestis, qui Solem suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit super iniustos, & ingratos? Quomodo amicus meus dici potes, si non es modò paratus mihi petenti dare, quæ promisisti daturum ipsis etiam petentibus inimicis? Omnis enim qui petit accipit, omnis, siue iustus, siue peccator, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Domine. Dabis igitur non dubito quod tam amanter modò petij, sermones enim tui adstipulantur sibi omnes, sibique cohærent: nam idem ipse qui te dicis amicum, simul etiam promittis facere, quæcunque petierimus, & exemplo tuo ipse prior doces, vt & nos ita faciamus, si amici tui esse velimus, idem enim velle, & idem nolle, ea demum vera amicitia est.

THESAVRVS XV.

Christus in forma Serui.

COgitari potuit ab Aman (Soror mea) summus honor qui fieri posset viro, quem Rex honorare cuperet: Sed quanta fecit tibi Deus tuus exaltare cupiens caput tuum, nec cogitare tu vnquam potuisses, nec modo narrare aut eloqui vales. Vide quæso, & admirare quantum potes, quomodo ea omnia summi honoris insignia, quæ nequam ille Aman cogitauit, Deus tibi exhibuerit, & quanto etiam maiora addiderit, & disce tandem quanto minora sint, quæ sperare debes, & quę remanent in promissis. Ecce induit vestibus Regijs humanitatem tuam, naturam tuam cùm illam assumpsit in consortium Diuinitatis suæ, & titulis suæ Deitatis illustrauit: imposuit super caput illius Regium Diadema, quando homo Deus agnitus, & manifestatus est, & à Regibus adoratus. Super equum de sella Regis est impositus, quando idem homo Deus diuinitatis robore, ac virtute dela-

te delatus pertransibat benefaciendo, & sanando omnes, miracula, & signa patrando; & quod magis obstupescas de honore tuo, & amore suo, non vnus de principibus regijs tenet equum tuum, & seruus fit tibi, sed Rex ipse, ipse Deus fit seruus mancipij sui, & præco dignitatis, & exultationis illius, & in filio primogenito suo hominem tanquam Dominum, & Regem ostendens, in similitudinem serui se illum misisse clamat, & ipse Christus per plateas omnes, & vicos humano generi ministrum se venisse conclamat, & stans in medio nostrum tanquam minister, & seruus omnia obsequia, & officia seruitutis assumit, hominique ius & potestatem super ipsum Deum tribuit: Hinc clamor ille in vtraque Hierusalem, qui adhuc perseuerat, sic honoratur quem Deus voluerit honorare. O res admirabilis, quæ sola Deo teste credatur: O bone Iesu, tanto mihi carior, quanto pro me vilior factus es, in quod profundum humilitatis descendis? estne ostentio hæc dignitatis meæ, an bonitatis tuæ? quo enim minorem te exhibes in humanitate, eo maior appares in bonitate. Soror mea, Iesus cui omnia seruiunt, subditus fit tibi, seruit tibi; quomodo non omnia seruiunt tibi? quomodo tam bonus seruus, si dicas illi fac hoc, non faciet? quomodo qui adeo fuit fidelis in summis, poterit non esse fidelis in modicis? O serue bone, & fidelis, tu es omne gaudium Domini tui. Quam decorum, & gloriosum est videre Christum triumphantem, sed quàm proficuum, & lucrosum illum videre, & habere famulantem? O Maria, ò Ioseph dicite, cum eum subditum vobis videbatis, quale cor vestrum erat, quales diuitias, quæ gratiarum munera, quos fructus honoris, & honestatis ex tali famulatu recondebatis? Nam si Deo seruire regnare est, quid fuit imperare? O fœlix illa Domus, & cœlo maior in qua seruit Deus. Sed quia seruire parentibus non adeo magnum videri posset, vide eundem Iesum quomodo caput suum & Ioannis manibus, & Petri pedibus demittit. O Ioannes quis ex Regibus terræ tunc tibi par, dum sub manibus tuis Iesum habes, & è cælo audis, Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui? Filium appellat Deus, qui se seruum exhibet tibi, vt ipse seruus sanctitatis largitor, tu Sacramentorum administrator agnosceretis. Ecquis Episcopus subiectam tam speciosam ouem habet, à qua hauriat benedictionem & vitam vsque in sæculum?

lum? Tu verò Petre, qui famulantem pedibus tuis Redemtorem tuum vides, & audis, non habebis partem mecum; non agnouisti in hoc famulo tuo fælicitatem tuam? Stipendia promittit, & seruit, immo stipendia promittit vt seruiat, nec stipendia in aliquo modo, & mensura; sed absolutè secum ad partem te vocat, & vtique eorum quæ in cælis sunt, qui de hoc Mundo Regnum suum non esse confessus fuerat. Intellexisti sanè posteà quantum tibi gloriæ in hoc seruo iam inde tibi parabatur, & quem famulatum pedibus recusaueras, etiam vt capiti exhiberet, rogasti. Sed quod in immensum superbiam nostram confundit, qui exemplum obedientiæ in omnibus nobis esse voluit, & thesauros bonitatis suæ omnibus patere, non solùm modestos, & bonos, sed etiã nequissimos, & discolos Dominos pati voluit. Te Iudã proditorem appello, cum nequiorem te non habeam; non ignorasti Magistrum tuum seruum tuum se tibi exibuisse, quando illũ triginta argenteis, tanquam vile mancipium vendidisti: sed bene quantum te diligeret, nescisti, & diuitias amoris eius non perpendisti; si enim agnouisses & perpendisses, nec pro toto auro, nec pro toto mundo, tam bonum seruum tradidisses; & vt inexcusabilis esses, valoris sui, & erroris tui te admonuit, quando te amicum appellauit, nam si seruum propter te Deum factum tunc cogitasses, tam immensum amorem aspernari non potuisses. Quam duros, quam asperos, quam inhumanos, iniquos, & crudeles deinde Dominos habuerit vsque ad plagas, ad verbera, ad necem, nolo modo, soror mea, commemorare, ne traducaris à fontè dulcedinis & diuitiarum ad fontem amaritudinis, & lachrymarum. Disce quid sperare possis à tanta bonitate serui tui, quando genti peccatrici, populo stulto tam amanter, tam liberaliter, tam studiosè seruiuit; & pro immensis beneficijs tam dura reportauit. Intelligebat cogitationes eorum; quod prauum erat & distotum corrigebat, quod fractum erat consolidabat, languores, & ægritudines corporum sanabat, cæcis visum, surdis auribus auditum, vsum pedum claudis, pauperibus, & ignaris sapientiam, & doctrinam ministrabat, omnibus omnia fiebat vt omnes lucrifaceret. Qualis; & quantus erat hic seruus? peccata eorum dimittebat, dæmones expellebat, ventis, & mari imperabat, nec agnoscebant, nec gratis ipsum oculis aspiciebant. Si sitientes, si esurien-

esurientes illos videbat, de emendis panibus ipse solicitus erat, & sine labore & sine pretio ad satietatem, & panes, & pisces ministrabat eis. Sed quid moror, quando mortuos ipsos reuocabat ad vitam? Putas modò, soror mea, minus his diligat te? putasne quia adstantem illum, & præsentem tibi modò non vides, minora exhibeat famulatus obsequia? Quæ illis fecit pro omnibus fecit, immò ita pro omnibus fecit, ac si pro te sola fecisset, & si beati fuerunt oculi, qui viderunt quæ ipsi viderunt, certè beati etiam qui non viderunt, & crediderunt. Quod maius fuit seruitutis obsequium, quàm quando tam bonus seruus dilectam animam suam ministrauit in prætium? Nonne hoc omnibus præstitit, nonne omnes nos redempti tali ministerio sumus, et renati, et ad meliorem et præstantiorem vitam reuocati? in qua ne iterū relaberemur, fidelissimus seruus et prudens medicinam, et paradigma nobilissimum, et præstantissimum omnibus ministrauit, & reliquit, carnem scilicet suam in cibum, et sanguinem suum in potum. Tam dulce, et tam suaue fuit tibi, bone Iesu, seruire mihi vt cogitare, et sollicitus esse volueris quomodo seruire, et esse mecum in hoc famulatu possis vsque ad consumationem sæculi. Tam ingrata, tam excors, tam nequam, tu poteris esse, soror mea, vt durum tibi sit, et graue si paucos annos, vtinam ne paucas horas, seruias illi! quam industriam similem, quas similes adinuentiones moliris, quas cogitas cogitationes, vt referas ei, si non par pari, saltem totum quod potes pro modulo tuo, et ex gratia suam? vt facias, quod non solùm gratitudinis lex, sed ipsius naturæ tuæ conditio, et ratio ipsa postulat à te, vt scilicet homo seruiat Deo suo, Creatura Creatori suo. Arduum quidem et difficile et incredibile uidebatur, vt homini seruire posset Deus, quod tamen faciliter, et promptè præstitit Deus; præbuimus ei laborem, quì portat omnia verbo virtutis suæ absque vlla fatigatione, et seruire illum fecimus in peccatis nostris, cuius nutu vniuersa regitur creatura; nobis autem qui natura serui sumus, adeo laboriosum adhuc videri poterit seruire ei, qui naturaliter noster Dominus est, et tanta dignatione, et charitate pro nobis formam serui suscepit? Quid est hoc? nisi quia tu Domine Deus meus, seruire mihi potuisti sine me, ego autem seruire tibi sine te non possum. Sed tu, bone Iesu, quando iam statuisti inser-

uire mihi in hoc precor erga me impleas ministerium tuum; vt facias me fideliter seruire tibi, ad quid enim famulatus tuus proderit mihi, si me tibi famulantem non reddiderit? vt quid genua flectis ante pedes meos, si non inclinas aurem tuam ad preces meas, quibus peto, & oro vt facias me tuis semper obedire mandatis? Nonne hoc conducibile mihi est? nonne tota salus, totæ diuitiæ meæ, totum Regnum meũ in hoc situm est, vt tibi soli seruiam? Sed ecce quam infœlix quam miser sine te Dominus sim, qui neque sine te hoc ipsum petere possum, aut cogitare ex me. Quod quia verum est, ideò peto, vt des mihi etiam spiritum cogitandi, quæ recta sunt propitius, et agendi, & vt petenti postulata concedas, facias me quæ tibi sunt placita postulare. In hoc precor ostendas, quod sis in medio nostri sicut qui ministrat, et quod veneris non ministrari, sed ministrare; hoc est quod poscimus, vt ministres nobis, tibi scilicet semper nos ministrare; non enim quemlibet, cui tu ministraueris, sed solum si quis tibi ministrauerit, honorificabit eum Pater tuus, qui in Cælis est. Profectò obsequium illud exterius, quod vidi te præstare pedibus meis, innuit mihi obsequium interius, quod paratus es exhibere voluntati meæ, dum petit à te, seruire tibi, et in omnibus obtemperare. Dominicæ quippe carnis actus diuinitatis exemplum est, & inuisibilia tua, per ea, quæ sunt visibilia nobis demonstrasti. Ad quid enim tam profunde te ipsum humiliasses exterius, et pedibus meis te subiecisses, si voluntati meæ morem gerere promptus non esses, dum poscit adhęrere, et subijci voluntati tuę? Non es tu, Domine, ex illis falsis Prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Non venisti tu, Domine, ad nos in forma Serui, vt nobis deinde contradiceres, et recusares facere quod petimus, et quod nobis conuenit ad salutem; nihil autem nobis ad salutem vtilius, immò magis necessarium, quam vt tibi seruiamus. Et ideo credo, vt non te exhiberes alium in verbis, & alium in opere, vt tibimetipsi constares qui te dixisti venisse in hunc Mundum ministrare, et formam serui accepisti, etiam dixisti nobis quod fiet nobis quodcumque petierimus, et vt petamus gaudium plenum: fidelis igitur tibi ipse eris, modò ipsam fidem habeas. Sed noli mirari, soror mea, Iesum ministrum tuum aspiciens, dum enim ipsemet statuerat esse

cibum

cibum tuum, non decebat vt alius esset minister tuus. Quis sicut Dominus Deús noster qui in altis habitat, et humilia respicit in cœlo, et in terra? Ecce tam in cœlo, quàm in terra præcingit se, et facit seruos suos discumbere, et transiens ministrat illis. Mirabilia sunt opera tua Domine, et nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ, quæ sic te pro nobis ad infima demiserunt. Cæterum quam nimis fælix facta es soror mea, Deo tibi sic famulante? qui prospicit a longe vias tuas, et obseruat omnes semitas tuas, qui intelligit omnes necessitates tuas, qui videt omnes labores tuos, et omnes infirmitates tuas considerat, qui coronat te in misericordia, et miserationibus, qui replet in bonis desiderium tuum: crede illi domum tuam totam, crede illi cor tuum, trade illi custodiendam ciuitatem tuam, quam nisi custos iste custodierit, frustra vigilat omnis alius, qui custodit eam. Quàm benè, quàm opportunè, quàm prudenter, quàm suauiter peragit omnia? siue dormias, siue vigiles, semper tecum adest, et modò quidem præuenit te, modò comitatur, modò subsequitur: quocumque ieris, siue in terra, siue in mari via tua, semper adest dextera sua; in tribulationibus adiutor, in aduersitatibus refugium, et consolator, in periculis liberator. Et quo magis agnoscas ineffabilem charitatem suam, non solùm non erubescit seruorum officio fungi, sed adeò gloriatur in ministerio suo, vt in corpore suo patenter retinere voluerit stigmata fidelissimæ seruitutis suæ ostendenda coram Patre suo, et Angelis suis in Regno Cœlorum; quorum memoria vt renouaretur in terris, voluit vt in seruo suo Francisco impressa iterum conspicerentur, et venerarentur. O quam prudens mercator fuisti in negotiatione tua Francisce! Hodie enim, cùm hæc scribo festus dies tuus agitur, relicta mercatura, cui priùs deditus eras, cùm cognouisses istius thesauri valorem, qui absconditus est in Christo Iesu, formam serui præ se ferente, dedisti omnia bona tua immo etiam ipsum Patrem tuum, et comparasti illũ. O bone Deus, sanctus iste quam diues, quam potens, quam beatus negotiator euasit in negotiatione tam pretiosi thesauri! Inspice hodie funiculum hæreditatis eius quam præclarus sit, quam honoratus, quam desideratus à Principibus, et Regibus terræ, quomodo pro ipso ingentes sæculi hæreditates, et ipsa Regna dimittuntur: et ne ad antiquas

recurras historias, intuere modò quod ante oculos tuos habes egregium Estensis Ducis exemplum, qui omnibus sibi subiectis seruis, et subditis valere iussis; amplissima ditione, bonisque omnibus se abdicans, et quæ habuit, et quæ habere potuit, omnia arbitratus est stercora, vt Christum lucrifaceret, quem pro se formam serui suscepisse, et semetipsum exinanisse cognouerat. Gratias tibi, ò bone Iesu qui vt tantæ esses humilitatis exemplum carnem sumere, et Crucem subire voluisti, et cum esses primus et Summus Pontifex ex hominibus assumptus, et pro hominibus constitutus, primus etiam esse, et vocari voluisti seruus seruorum Dei, quod modò nomen omnis Ecclesia in vniuerso orbe adeo reueretur in Vicario tuo, qui illud à te hæreditauit, vt oculis etiam corporis, hic in terris cernere possimus, quam excelsæ fabricæ fundamentum etiam in terris sit humilitas, vtinam, et quod culmen attingat in Cælis coram Deo aliquando intueamur.

THESAVRVS XVI.

Christus Sponsus.

QVid ad nomen hoc Sponsi exhorruisti, soror mea? quid faciem auertis? quid fugam moliris? siste gradum, ad thesauros te duco, non ad carcerem; gaudia non cruciatus tibi promisi. Quid ploras? quid istæ lachrymæ in maxillis tuis? quare conturbata est anima tua? Heu, inquis, gemebunda, quomodo cum tot amatoribus depræhensa, non exhorream nomen ipsum sponsi? quomodo sustinere possum memoriam illius? Vox ista penetrabilior mihi fuit omni gladio ancipiti, pertransiuit cor meum, pœnam omni cruciatu maiorem inflixit; & penè me exanimauit. O quàm amara est fractæ fidei, & illusi amoris recordatio! Lætetur in hoc Sponsi nomine Mater Ecclesia, sine macula, sine ruga; lætetur etiam in eodem anima iusti, pulchra, et formosa; ego verò, quæ pedes meos coinquinaui, quæ ad alienos ingressa sum, vbi me abscondam à vultu iræ suæ, & à facie sua quo fugiam? Quid ais, quid agis, soror

mea?

mea? Quod doleas, quod plangas dolorem tuum, bene est; quod sponsam vocari abnuas, quod sponsi nomen te terreat, quod fugam cogitas, hoc insipienter & pessimè facis. Nullum tibi nomen, in quo spem maiorem concipere possis; nullum in quo magis fiducialiter inniti possis. Nigra es, deformis es, fornicatrix es; talis etiam eras quando semel placuisti ei, & in fide desponsauit te; formositatem, quam supra nigredinem tuam accepisti, de sponso accepisti; & quod in te primum sponsus amauit, ipse contulit: iræ filia eras, & ex millibus elegit, & prælegit te, & vocauit ad nuptias, introduxit te in cubiculum suum, in quo castè, & impollutè secum viueres; & aduerte quid Ianitori præcepit, vt si septies, si septuagies septies contingeret te peccare, non ideò ostium clauderet, & ab ingressu te arceret, sed in quacunque hora ingemuisses, aperiret. Quod modo oblita es sponsi tam immensæ, & æternæ charitatis? quid pactorum nuptialium? quid chirographi semel firmati non recordaris? Polluisti vestem candidam, fœdata es, lapsa es; opprobrium istud, & dedecus afficit quidem te, soror mea; sed tuum est, ò bone Iesu, videre ne vnquam sponsæ lapsus tangat, vel obumbret nomen tuum. Tu cognouisti figmentum illius, quando elegisti eam tibi in sponsam, nec horruisti ad vnitatem vnius carnis, & vnius corporis tecum illam adsciscere; & cùm istius compositi non solùm ipse pars maior & potior sis (vir enim caput est mulieris;) sed etiam naturæ alterius & præstantioris, diuinæ scilicet, & impeccabilis, si fortè pars altera infirmior, & fragilior corporis istius labatur, tuum est, ò bone Iesu, compati, tuum est erigere, tuum est sanare, nemo enim carnem suam odio habet, sed nutrit & fouet eam. Alioquin dicerent fortè gentes, maior fuit nequitia mulieris, quã bonitas viri, qui sponsam lapsam omnino deseruit, auferre opprobrium illius non curauit, requirere vlterius neglexit, nec eam admittere amplius ad thalamum, vel ad amplexus stabiliuit. Cur igitur, adeò exultasti in die desponsationis eius, quam tam citò, tam facilè repudiare & odio habere poteras, quàm facilè, & quàm citò poterat illa peccare? Sed absit, ò bone Sponse, vt opprobria exprobrantium mihi cadant vnquam super te. Non sunt viæ tuæ hominum, neque cogitationes tuæ cogitationes hominum. Oderint homines eos, qui peccant in ipsos, persequantur & occidant omnes;

qui

qui maculant gloriam ipsorum; infirmitas est hæc humana, non fortitudo; impotentia hæc est, non potentia, quæ nescit mundum facere de immundo conceptum semine, nec nouit educere lumen de tenebris. Sponsus verò tuus, soror mea, fortis,& potens, qui facit etiam cum tentatione prouentum, audi quid loquatur. Vulgò dicitur si dimiserit vir vxorem suam,& recedens ab eo duxerit virum alterum, nunquid reuertetur ad eam vltra, nunquid non polluta, & contaminata erit mulier illa? tu verò fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me, dicit Dominus, & ego suscipiam te. Vide si de repudio cogitat, si necem minatur, qui etiam primus vocat ad reditum, inuitat ad thorum? & vt maiorem dictis fidem adstruat,rationem reddere non grauatur,dicens: Reuertere auersatrix Israel, & non auertam faciem meam a vobis, quia sanctus Ego sum, & non irascar in perpetuum. Conuertimini filij reuertentes dicit Dominus, quia ego vir vester. Res nostra agitur non cum sponso homine, sed cum sponso Deo, qui sanctus, & sanctificans est, qui sponsæ pulchritudinem,& decorem non de nostro, sed de suo concupiuit, & quidquid vnquam sanctitatis, & bonitatis sponsa amisit discedendo ab illo, ad eundem redeundo de ijsdem thesauris benignus restituit,vndè prius etiam fuerat erogatum. Quod si Apostolus Paulus dixit, vt si quis frater vxorem habens infidelem, & hæc consentiat habitare cum illo, non dimittat illam; sanctificata est enim mulier infidelis per virum fidelem. Quomodò, ò bone Iesu, Sponsus meus, qui semel me tibi desponsasti per fidem in lauacro regenerationis, si consentio habitare tecum, etiamsi infidelis fuerim, & peccatrix, non dabis mihi vnde gloriari possis, sanctificatam esse sponsam infidelem per virum fidelem? Quantumuis igitur, soror mea, maculata sis, fœda sis, peccatrix sis, accede ad hunc thesaurum, voca Iesum virum tuum, non tam citò vocabis, quàm citò respondebit, ecce adsum; dic vt aspergat hyssopo fœditatem tuam, & statim super niuem dealbaberis, consentias tu habitare cum illo, ità vt non amplius peccatum diuidat inter te, & sponsum tuum, nec vlla mora, quin etiam ipse tecum habitare consentiat, & separationis malum experta, melius in posterum cognosces quàm bonum, & quã iucundum sit, sponsum & sponsam habitare in vnum: pulchritudinem pristinam recuperabis, & primos, & suauiores

etiam

etiam gustabis amores. Quid propter patrata peccata repudium times ab eo, qui propter peccatores factus est sponsus? Ipse est enim qui dilexit nos, cum adhuc peccatores essemus, ipse est ille Moyses, qui cum Aethyopissa despōsatus est; ipse est qui in primordio Natiuitatis suæ Gentilitatem elegit sibi in sponsam, quando accersiti per sydera cucurrerunt Magi ad Regales nuptias. Ipse est qui in se infirmitates, & languores omnes, & deformitatem sponsæ taliter suscepit, vt semel & iterum centies reddere illam sibi posset, & acceptabilem, & beneplacentem, & mundam, & formosam. Nos, nos sumus, qui repudium illi mittimus, dum ad ipsum redire negligimus; in sponsum iniurij & iniqui, non tam quia peccauimus, quàm quod post peccatum ab eo fugimus, & ad eum reuerti non curamus. Quodnam malum est hoc, soror mea? Sponsus contumeliam patitur à te, & vocat te, & accurrit ad te primus, & quia adeo bonus est, tu odis illum, & fugis ab illo? Non sic, soror mea, non sic, accusa peccatum tuum, detege turpitudinem tuàm, abominare iniquitatem tuam; quo te magis fœdam videbit, quo te magis dolentem, & contribulatam aspiciet, eo magis compatietur tibi & contribulabitur tecum, & eo auidius sollicitabitur ad amplexus, ad oscula, & reddet tibi lætitiam salutaris sui, & spiritu principali confirmabit te, est enim cupido, & voluptas ipsius te formosam, & pulchram valde intueri. O bone Iesu, ecquis vnquam talem inuenit virum? Igitur si in via immaculata tecum ambulo, & fidelis tecum perseuero, tu me facis tecum sedere, & solium gloriæ tecum teneo, & si in via offendo, & labitur in multis pes meus, dummodo reuertar ad te, pristina mihi seruas decora, & maiora etiam præparas ornamenta, & in bonum mihi conuertis etiam peccata mea, cui enim plus dimittis, plus diligis. O quam experta es dissimiles viros illos, ad quos diuertisti, soror mea? bona omnia tua in illos erogasti: mercedem dedisti amatoribus tuis, & nihil accepisti; fatigata es, & lassata, ambulando cum illis vias difficiles, denigrata es super carbones, si quando illis placuisti, nihil inuenisti in manibus eorum, & si fortè illos offendisti, oderunt te, & persequuti sunt te, & ad necem quæsierunt animam tuam, & in sanguine tuo lauare tantum nouerunt opprobria tua. Ecce sponsus tuus Iesus, etiam postquam tradidisti eum, requirit te mortuam ad vitam, & fœ-

dam

dam lauat in sanguine suo. Dicas, igitur aliquando, soror mea, vadã & reuertar ad virũ meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam nunc. Valeant omnes alij, & tu mihi solus, bone Iesu, sponsus sis, & quia recessi semel à te propter inopiam amoris mei erga te, quem non vt debui experiui; ecce cognoui & nunc quamuis peccatrix, attamen sponsa, peto à te ò bonitas incomprehensa, vt amoris tui copiam des mihi per præsentiam. Ecquis sponsus amari vehementer à sponsa non concupiuit? Quis nostrum, si in sua esset hoc potestate, non abundanter talem amorem sponsæ largiretur? sed tu solus sponsus es, qui Dominus es, & amoris tui in sponsam, & amoris illius erga te; imò tu es qui prior diligens illam, facis illam diligentem te. Tu nè igitur dicas, Sponse Iesu, præbe mihi fili prius cor tuum, quia bene nosti, quod non possum t bi præbere cor meum, nisi tu prior mihi præbeas cor tuum, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos; Dilectus meus mihi, & ego illi, non prius ego illi, sed ille mihi. Verùm; ò bone Iesu, si te mihi in sponsum tradidisti, & ita mihi sociatus es, vt matrimonij lege potestatem tui mihi tradideris sicut & ego tibi, quomodo negare poteris amorem tuum? Non enim te ipsum negare potes, quem negares, si negares amorem tuum, tu enim idem ipse amor es, & charitas es, & ideo si tecum vnum esse debeo, etiam cum amore tuo oportet vt vnum sim: si igitur præsentiæ tuæ copiam vti sponsus facere mihi teneris, quomodo non etiam teneris copiam mihi facere amoris tui? Vrge sponsa, quàm bonum thesaurum inuenisti? quàm iucunda est sponso amoris petitio, & quàm suauis obsecratio pro dilectione? Dic seriò quod vis manere cum ipso, & in ipso, audies statim & quod ipse tecum, & in te, in me manet inquit; & ego in eo; prior ille est in dilectione, sed vide quomodo non prior in mansione; dilexit te, in charitate perpetua non solum antequam ipsum diligeres, sed & ante quàm esses; sed non manet in te, nisi tu maneas in illo, & diligas illum, & ideo si tu deseris illum, ipse etiam deserit te, neminem tamen deserit, nisi prior ipse deseratur. Consentit enim ipse semper habitare, & manere nobiscum, si nos consentimus manere cum illo. Si manseritis in me, inquit, non si manserim ego in vobis: quasi diceret, quod ego velim manere in vobis, in conditionem, vel dubitationem non venit;

sed

sed id quod reddit dubiam, & incertam mansionem meam, oritur ex incostantia, & mutabilitate voluntatis vestræ: ego enim permanere vobiscum semper sum paratus, semper curo, semper sitio, & in siti mea curro post sponsam, voco, clamo, voces, & clamores ingemino, veni electa mea, veni sponsa mea, Reuertere, reuertere Sunamitis vsque quo dissolueris filia vaga? Verum est quod dicis; O bone sponse, dulcissime sponse, agnosco charitatem tuam nimiam erga sponsam tuam, ecquid enim tibi deperiret si mala sponsa male perderetur? Si fit repudium, nonne ipse remanes cum tota beatitudine tua, cum tota pulchritudine tua, cum tota substantia tua? illa est quæ relinquitur cum tota deformitate, cum omni opprobrio, cum extrema paupertate, & rerum omnium indigentia, in summa miseria; illa est, quæ in regionem longinquam abire cogitur post vestigia gregum ad pascendos hædos. Quare ergo tu tam ardenter curris post malitiam illius, dum ipsa non currit post bonitatem tuam? quare manere cum illa semper es paratus, quæ toties à te recessit, & reuocata redire neglexit, & recusauit? Quid est hoc? agnosco Domine quare hoc facis; modo non de vinea agitur, non de seruis, non de fratribus, non de filijs, sed de sponsa agitur, & cum Deo Sponso agitur, qui sicut noluit neque vitam, neque mortem, neque Angelos, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque altitudinem, neque profundum, neque creaturam aliam posse inter ipsum, & sponsam separationem facere, ita etiam facta separatione et ex culpa ipsius sponsæ, noluit quidquam impedire posse, quin iterum si velit possit secum vniri, & copulari arbitratus scilicet iniuriam coniugio fieri, si talis vnquam potestas daretur. Ab omni igitur huiusmodi potestate, ò sponsa, eruta es, & liberata, cum desponsata es per sanguinem sponsi. Vnica tantùm relicta tibi fuit in te potestas, tuæ scilicet ipsius voluntatis, quæ ideo relicta est, vt sponsa esse possis, non enim nisi inter eos, inter quos potestas & vsus est voluntatis, & quorum est par consensus, coniugium constare potest. Hoc igitur vnum curat sponsus, vt tua met voluntas ipsi non sit iniuriosa, & suauiter illam inuitat, allicit, & trahit ad se, ne alteri ipsa se sponte sua tradat; ideo enim à cuiuslibet alterius potestate illam exemit, vt totam haberet suam. Ergo, Domine, ego solus, mea sola voluntas, in causa esse

L potest,

potest, vt te Deum sponsum non habeam? Quid faciemus? si dicam ad te meam potius corrumpe voluntatem, hoc ipso sponsam esse desinam, cum amplius nec consensus, nec amor corrupta voluntate permanere possit; si mea voluntas viuit, heu, quantum periculum viuit? Sed ecce sponse, quid facias; viuat, non destruatur voluntas, sed non sit amplius mea, sed accipe tu eam, & ita perfice vt transeat in tuam; postquam enim ita contraximus, & consensimus vt cor nostrum, & caro nostra vnum sint, vna etiam debet esse voluntas amborum: mea quandoque mala esse potest, & ideo voluntas tua, quæ semper bona est, in meam transire non potest, nec decet, transeat igitur mea in tuam, & fiat voluntas tua, tam in terra, quæ ego sum, quàm in cœlo quod es tu. Tunc lætanter canere potero, & verè, viuo ego iam non ego, viuit vero in me sponsus meus Christus. Veni Sponse, veni dulcissime Iesu, veni, quia ecce iam sponsa tua posita est in voluntate tua.

THESAVRVS XVII.

Christus omnipotens Dominus.

QVia sæpe, soror mea, impingimus in hunc scopulum non bonæ, seu etiam prauæ voluntatis, difficile spem concipis & ad gaudia erigeris, sed oppressa amaritudine consternata iaces, & tristitia implet cor tuum. Inter eos enim te vides, qui oderunt disciplinam, & proiecerunt sermones Dei retrorsum, qui si vident furem, currunt cum eo, & cum adulteris portionem suam ponunt. Iniquitatem, inquis, si aspicio in corde meo, quomodo exaudiet Deus? Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum. Omnia ossa mea infirmata, & confracta, & dissipata sunt; languor, & hebetudo inuasit me, & iam vita mea appropinquans est in inferno deorsum. O soror mea, ne diffidas, hos etiam scopulos enauigabimus, est etiam thesaurus pro te. In profundis te vides, & tu de profundis clama: sed ad quem clamabis? vereris ad Patrem? non audes ad fratrem? hæsitas ad amicum; erubescis ad sponsum? certè non debes, quia vidisti, quam fiducialiter ad Patrem, quam sine timore ad fratrem, quam confidenter ad amicum, quam se-

curè ad sponsum potes accedere, clamare, & omnia quęcumque cupis ad salutem impetrare. Sed tamen cum ille idem qui est & Pater, & frater, & Amicus, & sponsus, idem sit & Dominus, non solum post cætera nomina currentem, hoc vnum Domini Nomen, non te retardet & terreat, sed in hoc potissimum nomine thesauriza tibi thesaurum magnum, vnguentum prætiosum, & effusum, cuius odore magis inciteris ad cursum, & cuius vnctione, à quacumque infirmitate detineris, salua, & libera esse possis. Igitur etiamsi in profundis sis, Soror mea, de profundis etiam ad Dominum clama, Dominum cogita, Dominum roga, dic cum Propheta, De profundis clamaui ad te, Domine, Domine exaudi vocē meam; quam citò videbis, quia etiam est apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio; & scies quia factus est Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Turris fortissima est nomen Domini, refugium altissimum, & omnis quicumque innocauerit nomen Domini saluus erit. Statim enim ac se prodit supereminens illa, & omnipotens potestas in hoc nomine Domini, quidquid opponitur illi, debile & infirmum est, vacuum, & inane, & nihil est. Nulla est proportio, nulla vis iniquitatis, ad resistendum omnipotenti Domino, in cuius voluntate vniuersa sunt posita; ipsum cor hominis quantumuis lapideum, quantumuis immundum; quantumuis rebelle, & obstinatum, ita est in manu Domini, vt sicut diuisiones aquarum, ad quodcumque voluerit vertat illud: Et ideo, soror mea, quamuis cognoscas habere te cor huiusmodi lapideum, scias tamē quia in manu illius est, qui potens est de lapidibus suscitare filios Abrahæ, & conuertere cor lapideum in cor carneum. Roga igitur, vt virgam virtutis suæ emittat Dominus ex Sion, & dominetur in medio inimicorum suorum: vt sicut est in manu eius cor tuum, ita in illud exerceat dominium suum, & ad quodcunque voluerit vertat illud, & in medio ipsius quantumuis inimici dominetur: dic illi, quod etiam si tu ipsa sis Domina cordis tui, ille tamen est Dominus Dominantium, & quòd dominium, quod accepisti ab illo super cor tuum, resignas totum in manus illius, & supremo, & primo dominio ipsius dominium tuum omnino subijcis, & æternum subiectum esse concupiscis & petis. Quamuis enim, si iniquitates obseruaueris Domine, Domine non sustinebo, quia

tamen apud te propitiatio est, propter legem tuam sustinui te Domine, & sustinebo. Lex enim tua, Domine, voluntas tua est, cui non est, qui possit resistere, cui licet facere quodcumque vult, cuius velle est posse; quæ nullam legem habet, & omnem facit legem, & ipsa sibi lex est. In ista igitur lege tua Domine, in voluntate tua, in verbo tuo, quo omnia potes, & omnia portas, poterit etiam sustineri quantumuis infirma, ac debilis voluntas mea, & poterit, quantumuis rebellis, ad te compelli. Sic enim instituisti nos per Ecclesiam Sponsam tuam, quæ tuo spiritu gubernatur, & regitur, vt deprecaremur te, dum Sacrosanctum Missæ Sacrificium offertur, dicendo, Oblatis quæsumus Domine placare muneribus, & ad te nostras, etiam rebelles compelle propitius voluntates. Certè id ad quod petendum nos ipse inuitas, quomodo poteris tu, idem exoratus, negare? Accede igitur secura, soror mea, ad Dominum tuum Omnipotentem, adiunge te viro illi leproso, & clama, Domine, si vis, potes me mundare: Praua hæc mea voluntas, Domine Iesu, etiam si rebellis tibi sit, nullam certè maiorem habet resistentiam respectu omnipotentię tuæ, quam haberet lepra illa, vtraque enim est quid finitum, & absque proportione, ad id quod infinitum est: extende igitur similiter manum tuam & tange leprosum cor meum, dicens, mundare, certè non dubito, quin statim mundum appareat; & dexteram tuam sic notam facies, cuius omnipotentia parcendo maximè, & miserando manifestatur. Et quanto lepra hęc meæ prauæ voluntatis peior est, & ex parte ipsius difficilior ad curandum, quam lepra corporis; tanto magis dexterę tuæ potentiam in ea sananda demonstrabis, qui eadem facilitate, languores corporis minores, & animæ maiores sanare potes, & soles. Nam & hoc ipsum nos docere, & credere voluisti quando claudum illum paraliticum sanasti, in testimonium, quod non minus operatorius est sermo tuus, si dicas, dimittuntur tibi peccata tua, quam si claudo imperes, surge, & ambula: Sicut enim omnia tibi ęquè possibilia, sic etiam omnia æquè facilia sunt. Quod si, bone Iesu, voluisti me mundare, cum oportuit te hoc facere in sanguine tuo, quomodo nunc, cum rogo vt per voluntatem tuam tantum liberes me, & sanes me, continebis in ore tuo illud, Volo, & non imperabis, ac dices, mundare? Reliquisti tu quidem, Domine, me in manu consilij mei, & apposuisti ante me bo-

num,

num, & malum, aquam, & ignem, vt præ foribus haberet voluntas mea quidquid vellet eligere: sed non ideo desij esse in manu consilij tui, & in potestate tua, vt non possis inclinare cor meum ad faciendas iustificationes tuas in omni tempore; ita durum sit mihi, cum volueris, contra stimulum calcitrare; quod si adeo ego seruus nequam sim, vt calcitrare etiam velim, tu Domine, qui fortior es, & potentior, impedias quæso me ne offendam te; liga manus meas, & pedes meos, constringe seruum nequam, vt Dominus illius Omnipotens, in compedibus, & in manicis ferreis, ne fortè insurgens præualeat aduersum te. Cur enim, Omnipotens Dominus non auertes à seruo, quod bonus Dominus adeo execraris in seruo? Tu Domine posuisti te in compedibus, in vinculis, pedes, & manus tuas non tantum ligasti, sed & clauibus confixisti, ne amplius egò te offenderem, quod non postulaui; & nunc rogans, & petens, vt non te amplius liges, nec affigas manus, & pedes tuos, sed potiùs vt extendas manus tuas, & brachia tua & exeras omnes vires tuas, & vtaris omnipotentia tua ad me ipsum ligandum, ad me configendum, ad me impediendum ne offendam te, fieri poterit vt non exaudiar, & relinquar ego seruus tuus à te, Domino meo, in manu, & captiuitate peccati mei, qui vt me seruum à peccato redimeres, te ipsum in seruitutem tradidisti? Non sum ego, Domine, dignus, vt seruias mihi, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea. Nam & ego homo sum, sub potestate constitutus, habens sub me milites, & dico huic vade & vadit, & seruo meo fac hoc, & facit. Dico oculo meo vt aspiciat, & aspicit, & linguæ meæ vt loquatur, & loquitur, & menti meæ vt cogitet, & cogitat, & voluntati meæ vt velit, & vult, si igitur serui isti domus meæ seruiunt, & obediunt mihi sic præcipienti, qui sum sub potestate tua constitutus, quanto magis seruient, & obedient supremo, & absoluto imperio tuo, si eo vti volueris? Nam ordinatione tua perseuerat dies, quoniam omnia seruiunt tibi. Et ego Domine non solùm consentio, sed & rogo, & obsecro, vt omnes isti serui mei, quos tradidisti mihi, cor meum, et corpus meum; sensus, potentiæ, et facultates meæ seruiant tibi semper potiùs quam mihi; vtere illis secundum beneplacitum tuum, Imperium tuum liberè super illas exerce, scio certè, quod si tu vis, plus tibi obedient, quam mihi; & hoc est quod ego cupio, volo,

obsecro,

obsecro, & obtestor, vt plus seruiant tibi, quam mihi, immo vt tibi soli seruiant, non mihi. Profectò pronior es tu Dominus meus, ad bonum promouendum, quam ad malum permittendum, & ideo pronior etiam ad concedendum propitius bonum, quod petitur, quam ad concedendum iratus, quod malè petitur, Si ergo in pœnam prauorum desideriorum, dimittis desiderantes mala secundum desideria cordis eorum, vt eant in adinuentionibus suis, sicut accidit in ijs, qui concupierūnt concupiscentiam in deserto, & tentauerunt te in cordibus suis, vt peterent escas animabus suis, desiderium enim eorum attulisti eis, nec sunt fraudati à desiderio suo. Num possibile erit, modo eos à te desiderio suo fraudari, quorum anima concupiscit, non quidem concupiscentiam illam Iudæorum in deserto, sed concupiscentiam illam Sanctorum, secundum cor tuum, qui concupiscunt desiderare iustificationes tuas in omni tempore? Nonne tu Domine, docuisti nos, quod concupiscentia sapientię dedùcit ad Regnum perpetuum, & quod prçoccupat sapientia eos, qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat; propter quod optauit Rex ille, & datus est illi sensus, & inuocauit, & venit in eum spiritus sapientiæ? Nonne tu, Domine, es ille Dominus, de quo dixit Propheta tuus, desiderium pauperum exaudiuit Dominus, præparationem cordis eorum audiuit auris tua? & tu ipse beatos appellasti, qui esuriunt, & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur? Quamuis igitur ego, Domine, iustitiam non feci, illam tamen esurio facere, & si vsque modo non seruaui, cupio saltem modo seruare mandata tua, ideo & tu & si non ex iusticia, saltem in æquitate tua viuificà me: Certè si mala hominis voluntas esset apud te incurabile. & insanabile malum, de cœlo ad terram ad to lendum illud non descendisses, nec præco tuus te proclamaret, Agnum Dei, qui tollit peccata mundi; nec te rogaret sponsa tua, et Mater nostra Ecclesia, vt nos ab ira, et odio, et omni mala voluntate liberates; nec tu promisisses, daturum Patrem tuum spiritum bonum petentibus se; quid est e im spiritus bonus, nisi bona voluntas? Ergo dabit Pater tuus bonam voluntatem petentibus se: ergo soror mea, si cupis habere bonam voluntatem, et à mala liberari, pete illam, et accipies non enim tam cito ad ipsum clamare incipies, quam cito ipse exaudiet te, nam eo ipso quod incipis desiderare, ac petere

bonam

bonam voluntatem, iam Deus incipit in te operari, tibique præbere bonam voluntatem, immo ideo clamas, quia ab illo præuenta, iam facta es volens bonum illud quod petis; et ecce antequam clament, ego exaudiam, dicit Dominus. Quod expertus Dauid confessus est, dum dixit, In die tribulationis meæ clamaui ad te, quia exaudisti me. Vide quomodo prius se exauditum esse, quam clamasse, fatetur; immo, ideo clamasse se dicit, quia iam fuerat exauditus; ex ipsius enim dandi voluntate procedit clamor noster, et omnis nostra voluntas, et desiderium accipiendi; ideo enim monet nos ad petendum, quia vult nobis petentibus donare quod poscimus: denique ipse est, qui postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus, hoc est postulare nos facit. Crescat igitur semper, soror mea, desiderium tuum, instantia tua, obsecratio tua, gemitus tui semper magis inualescant: ego enim (inquit ille) sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti dilata os tuum, et implebo illud. Nec est, soror mea, quod timeas adire Dominum Deum tuum Omnipotentem, eo quod iustus est Dominus, et iustitiam dilexit, tu verò inqua, et ad iniquitatem propensa; nam quanto magis iustus est, et iustitiam dilexit, tanto libentiùs eam tibi petenti communicabit. Nec etiam terreat te, quod pertinet ad iustum Dominum corripere seruum nequam, nam ad ipsum etiam pertinet, ac multo magis, eumdem corrigere. Tu verò, nolo petas, vt non corripiat te, sed vt corripiat, et corrigat simul, vt puniat quidem culpam in te, sed ita, vt auferat culpam à te, vt pœnam tibi reseruet, sed ita, vt à peccato præseruet; est enim Dominus Deus tuus misericors, et miserator, et iustus, oportet igitur vt erga te et misericordiam et iustitiam suam exerceat; et quidem cum ipsi proprium sit misereri semper, et parcere, plus concedat oportet misericordiæ quam iustitiæ, tamen dic Domino tuo, quod sufficit tibi vt vnum tantum concedat misericordiæ suę, et cætera omnia concedat iustitiæ suæ. Vt scilicet in hoc vno tantum exerceat misericordiam suam erga te, hoc est, in liberando te à peccatis; de cætero verò exerceat erga te in omnibus iustitiam suam, puniendo, affligendo, torquendo quantumcumque vult, quomodocumque vult, quandiu vult, dummodo ipsum

non

non offendas; Dic Domino tuo, quod pœnam pro peccatis in ipsum commissis, quantumcunque magnam non recusas, sed vnum tantum roga, ne in pœnam peccati permittat te amplius peccare, ne peccatum sit pœna peccati. Benè poterit Omnipotens, et misericors Dominus alijs innumeris pœnis contentus esse; quas infinita sua sapientia inuenire, et infinita sua potentia infligere mihi potest. Certè Dominus est, an non licet illi, quod vult facere? Misericordia hæc quam tu petis, non est contra iustitiam illius; non illam lædit, non deprimit, non minuit, immo etiam superexaltat illam, superexaltat enim misericordia iudicium. Cur igitur non concedet iustitia misericordiæ, id quod iustitiam ipsam superexaltat? Nam et si iustus est, qui non facit iniuriam, iustiorem tamen se ostendit, qui facit etiam misericordiam, apparet enim iustitia istius eo magis remota, et aliena ab iniustitia, quanto magis misericors est, et sic eleuatur, et exaltatur iustitia eius à misericordia eius. Cum igitur iustitia tua, Domine, sit sicut montes Dei, idest altissima, non potest profecto non esse fundata; nisi super altissimam misericordiam, quandoquidem misericordia tua est fundamentum, & radix iustitiæ tuæ. Denique, Domine, si cor meum lapideum est, verè etiam dignum, & iustum est, æquum & salutare, vt illi non neges quod lapidibus ipsis concedis, scilicet tuam semper facere voluntatem, & ideo si iam non sum dignus vocari non solum filius, sed neque seruus tuus, saltem fac me sicut vnum de lapidibus tuis, & doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.



THESAV-

THESAVRVS XVIII.

Christus legifer noster, & magister noster.

POne thesaurum tuum in præceptis Altissimi, inquit, tibi legifer tuus, soror mea. Quod puer Samuel vocatus à Domino Domino non responderet, sed accederet ad Heli, tanquam ipse non Dominus vocasset, ea nimirum causa fuit, quia tanquam puer nondum sciebat Dominum, nec reuelatus ei fuerat sermo Domini. Hoc idem in causa tibi esse vereor, soror mea, quare vocanti te Deo ad custodienda mandata sua, & faciendas iustificationes suas in æternum, non promptè respondeas, nec ad ipsius vocem festina accurras. Paruula enim es, & nondum assueta sermonibus illius, & vocem quidem Domini audis, sed tanquam vocem Dei non audis, & ipsius virtutem & significationem nondum percipis. Si igitur hodie nobis hoc præstet diuina gratia, vt audire tandem & intelligere incipiamus, quid loquatur in nobis Dominus Deus, ò qualem thesaurum inueniemus? sentiemus profectò quoniam loquetur pacem in plebem suam, & super Sanctos suos, & in eos, qui conuertuntur ad cor. Ideo enim inuitat peccatores, & præuaricantes redire ad cor, Redite, inquit, præuaricatores ad cor, quia in corde posuit locutorium suum, & loquitur ad cor Hierusalem, quæ ad pacem sunt Hierusalem; & quamuis nebula, niue, grandine, aut glacie vndique sit repletum, emittet verbum suum, & liquefaciet ea, flabit spiritus eius, & fluet aquæ. Ignorantiæ igitur tuæ tenebras, soror mea, radijs illius lucis modo illustra, quam Paulus Apostolus attulit, dum ignorantes nos admonuit, & docuit, ne arbitraremur homini diuinum esse simile. Deus enim, inquit, ipse, qui fecit mundum, & omnia, quæ in eo sunt, hic Cœli, & terræ cum sit Dominus, non in manufactis templis habitat, nec manibus hominum colitur indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam, & inspirationem & omnia; si igitur virtus, & interpretatio sermonis ex dignitate, & qualitate proferentis desumenda est,

& ipse sermo personam ostendit, & loquela ipsius manifestam illam facit, intellige aliquando, soror mea, quæcumque mandat tibi Deus magister & legifer tuus & quæcumque loquitur non ideò ea tibi præcipere & mandare tanquam ipse re aliqua indigeat à te, sed quia tu indiges iis omnibus, quæ præcipit tibi; quæ cum habere à te non possis, nisi accipias ab ipso (quid enim habes quod non accepisti?) quid aliud facit Deus tuus dum aliquid exigit à te, nisi indicare & significare tibi amanter totum id quod tu ab ipso exigere, & accipere debes? vt sic habeas vnde reddas, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. Sicut enim nemo dat, quod non habet, sic nemo habet, quod à Deo non accipiat. Ad ipsum enim tantummodo pertinet suprema illa perfectissima, & omnibus numeris absoluta Beatitudo, scilicet Beatius est magis dare, quam accipere, ipse siquidem solus est, qui taliter dat, vt non accipiat. Quo igitur plura, soror mea, quo maiora, quo difficiliora, quo perfectiora iubet, exigit, requirit, noli contristari, nec terreri, neve pusillanimis sis, immo eo te magis lætari, eo te maiorem spem concipere, eo magis cor tuum dilatare tunc oportet, nam tanto plura, tanto maiora, tanto præstantiora, ac sublimiora ab ipso tunc expectare, desiderare, petere, exigere, & accipere debes. Idem namque ipse legifer tuus, & Deus tuus, idem ipse est, à quo totum id est accipiendum, quod pro ipso totum est erogandum, & sermo illius potiùs te docet, quid pro te ipse Deus facere sit paratus, quam quid tu ipsa prior præstare Deo debeas. Quam benè, ò Domine, hanc sermonis tui interpretandi rationem ostendisti seruo tuo Abraham, qui etiam si fidelis, & gratus, & intimus tibi esset, linguam tamen tuam non nisi sero intellexit. Tolle, dixisti, filium tuum Vnigenitum, quem diligis Isaac, & vade in terram visionis, & offeres eum mihi in holocaustum super vnum montium quem monstrauero tibi. Quid primò & præcipuè intelligeres, ò Abraham, in verbis istis, bene demonstrasti, cum statim ad opus exijsti, & cum filio ad montem iter arripuisti, ligna super illum imposuisti, gladium, & ignem ipse tulisti, Altare ædificasti, filium colligasti, & super struem lignorum collocasti, manum denique extendisti, gladium arripuisti. Benè quidem hæc omnia, & fideliter perfecisti; sed nunquid aliquid Deo offerebas, quod tibi prius non contulerit Deus? Numquid aliquid pro eo facere

cere decreuisti, quod prior ille non decreuerit pro te facere? præuenerat iam ille cogitationibus suis antiquis, & fidelibus cogitationes tuas etiam fideles, sed posteriores, & ideo præcepit vt illi offerres filium tuum vnigenitum in holocaustum, non vt à te filium tolleret, sed vt tibi filium suum vnigenitum daret, non vt semen tuum extingueret, sed vt semen tuum multiplicaret sicut stellas cœli, & sicut arenam maris, quæ præ multitudine numerari non potest; vnde & exultasti vt videres diem illum, quo Deus missurus erat filium suum in terram visionis, in qua scilicet ab hominibus visus est,& cum hominibus conuersatus est, & pro hominibus oblatus est in holocaustum super vnum montium, quem monstrauit tibi; vidisti enim, & gauisus es. Vide igitur, soror mea, quomodo qui victimam ab Abraham exigebat, qualem victimam Abrahæ præparauerat, & sermo ille, qui humano more apprehensus, tam durus, tam austerus, tam difficilis videbatur, intellectus secundum conceptum, & intimum sensum Dei præcipientis, quam iustus, quam conueniens, quam dulcis, quam amabilis, quam salutaris, quam pretiosus, quam re vera fidelis, & omni acceptione dignus comperiebatur? Non insipienter agit nobiscum Deus noster, nec exigit, aut requirit à nobis maiora nobis, & impossibilia; si exigit, aut dedit aut dare vult, si requirit, non sibi sed tibi quærit; petit à te vt tu petas ab illo, postulat à te, quod vult, vt tu postules, & accipias ab ipso; repetit etiam quod dedit, vt iterum reddat multiplicatum & centuplicatum, sicut multiplicauit filios Abrahæ, filium repetendo quem dederat. Vide soror mea, quam bonum habeas legislatorem, quam æquum, quam mitem, quam beneuolum. Vide si poterat iugum magis suaue, & onus magis leue tibi imponere, quam vt ab ipso petas quidquid ille petit à te, non pro se, sed pro te? petit ille à nobis, & mandat mandata sua custodiri nimis, vt simus perfecti sicut Pater eius Cœlestis perfectus est, & ecce hoc ipsum præceptis salutaribus nos monet, vt ab ipso petamus ita deprecantes, fiat voluntas tua sicut in cœlo, & in terra: præcipit ille nobis dicens, declina à malo, & instituit nos orare dicentes, libera nos à malo. Denique iubet mandatum magnum in lege, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota mente tua, & ex omnibus viribus tuis,& hanc ipsam dilectionem,& charitatem,& gaudium plenum,& om-

nia bona, & quidquid orantes petimus, promittit se nobis daturum, dicens, quidquid orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet vobis, petite, & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum. O verè iugum suaue, quod tibi nobisque imponis, quo nos quidem teneri vis ad petendum, te verò ad dandum quod petimus! ò verè onus leue; quod ita nos portare vis, vt nos à te portari velis: dixisti enim per Prophetam; Audite me domus Iacob, & omne residuum domus Israel, qui portamini à meo vtero, qui gestamini à mea vulua. Vsque ad senectam ego ipse, & vsque ad canos ego portabo, & saluabo. Tu es qui omnia opera nostra operaris nobis. Tu es qui operaris in nobis & velle, & perficere; nec vllus vnquam fecit aliquid pro te, quod non fecerit per te. Quis enim prior dedit tibi, & retribuetur ei? Dum igitur audis, soror mea, à præceptore tuo, à legislatore tuo; Obserua fili mandata mea, esto perfectus, dilige inimicum tuum, percutienti te in vna maxilla præbe illi alteram, si oculus tuus scandalizat te erue eum, & proijce abs te, ne dicas durus est hic sermo, & quis poterit seruare illum? grandia postulat à te, vt discas ab ipso grandia postulare; magnam exigit perfectionem, & sanctitatem, quia magnam sanctitatem tibi donare paratus est. En tibi propositum exemplum in muliere Samaritana, quæ adhuc ignara, & non assueta Dominico sermoni, dum audit ab illo, mulier da mihi bibere; admiratur, & stupet dicens, Quomodo, tu Iudæus cum sis, poscis a me bibere, quæ sum mulier Samaritana? Ac si tu, soror mea, diceres Deo tuo, cum tibi aliquid boni imperat, quomodo tu Domine, qui de cœlo es, bonitatis, & iustitiæ aquas à me petis, quæ de hoc mundo sum, qui in maligno positus est? non coutuntur Iudæi Samaritanis, nec filij hominum mendaces, & iniqui, cum cœli incolis, & beatis spiritibus. O mulier si scires donum Dei & quis est, qui dicit, da mihi bibere (seu tibi, soror mea, fac bonum quod à te peto) tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam salientem in vitam æternam; dedisset inquam tibi bonitatem, & disciplinam & scientiam, & iustitiam illam quam à te petebat. Vide quomodo aquam petijt, vt aquam donaret; vide quomodo poscens bibere, & siti suæ consulit, & nostræ, suæ quidem, quia sitit donare, nostræ verò quia sitimus accipere, & ideo petentes dona ipsius, & sitim eius sedamus, & no-

stram.

ſtram. Sitis enim ipſius non ex vacuitate aut inopia humoris; ſed potiùs ex repletione, & ſuperabundantia procedit; ideo non per intus ſumptionem, ſed extramiſſionem ſedatur, ideo quærit non ex quo ſumat aquam, ſed quo aquam effundat. Sicut Nutrix, quæ multo lacte abundat, petit à puero, vt attrahat, vt ſugat, quia nimio lacte vbera eius ſunt plena. Ita Deus noſter, quia vbera ipſius turgida ſunt & lacte tumẽtia, ideo præcipit nobis pueris ſuis, arguit, obſecrat, increpat, vt ſemper oremus & nunquam deficiamus, vt ſemper hauriamus, vt os dilatemus, quia lacte miſericordiæ ſuæ illud vult adimplere. Hoc mulier illa cum cæpit intelligere, quam congruenter adiecit, Domine da mihi hanc aquam! Ita & tu, ſoror mea, dicas Deo tuo, dum petit à te aliquod bonum, Domine da mihi hoc bonum: continentiam iubes? da quod iubes, & iube quod vis. Iuſſit ſemel Dominus Diſcipulos ſuos, vt facerent homines diſcumbere, erant autem viri quaſi quinque millia, quid apponerent diſcipuli non habebant, præter quinque panes hordeaceos, & duos piſces; paruerunt illi & fecerunt homines diſcumbere, ſed quis ſatiauit eos, niſi tu idem Domine, qui diſcipulis tuis imperans vt darent turbis manducare, voluiſti vt haberent ipſi quod manducarent, & quod miniſtrarent turbis ad manducandum? Poſt Reſurrectionem tuam nonne quandoque diſcipulos interrogaſti, numquid pulmentarium haberent? interrogaſti ne ideo vt pulmentarium acciperes, an vt pulmentarium dares? exitus, quidnam petendo intenderes, comprobauit; in verbo tuo Domine laxata ſunt retia, & pulmentarium copioſum inuenerunt. Volebas gregem tuum Petro commendare, & dominium ſuper omnes oues gregis illi tradere, interrogaſti eum, Simon Ioannis diligis me plus his? quo reſpondente, Domine, tu noſti quia amo te, tunc ais illi, Paſce oues meas; O Domine ſi humano & vſitato more verba hæc intelligamus, non video ex hoc amore Petri erga te quam rectè inferas, Paſce oues meas. Nonne amabat te cum tecum paratus erat & in carcerem, & in mortem ire? Vide quid facias, vide ſi in hac Petri dilectione fundes Eccleſiam, quam ſtabile, quam firmum fundamentum ſit habitura? Sed perpende, ſoror mea, in verbis illis amorem Domini erga Petrum, perpende etiam ipſius Petri ſecuram ad Dominum reſponſionẽ: Domine tu noſti quia amo te; quaſi diceret; tu Domine, qui

amorem

amorem exigis & tribuis, bene nosti quia amo te. Vide igitur quomodo dilectionem illam magnam quam Dominus à Petro postulauerat ipse Dominus Petro communicauerit, quæ cum iam non amplius in Petri opinione de se præsumentis, sed in scientia Christi amorem largientis fundaretur, nunquam potuit amplius deficere, aut titubare. O quam benè fundata est domus Domini super hanc firmam Petram, non enim de suo habebat quod esset Petra, sed de verbo tuo Domine, quo dixisti, Ego autem dico tibi, quia tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: quid mirum si portæ inferi non præualebunt aduersus eam? Etenim, soror mea, Præceptor noster, & legifer Christus non est sicut Moyses, cuius lex ostendebat quidem quid faciendum esset, sed gratiam qua fieret, quod præcipiebatur non conferebat; sed lex Christi est lex gratiæ, quæ continet, & præstat gratiam, qua quidquid præcipitur compleatur. Hoc enim est testamentum quod disponam domui Israel; Post dies illos, dicit Dominus, dabo leges meas in mentem eorum, & in corde eorum superscribam eas. Et dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum, & spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam vt in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiatis, & operemini. Scribit igitur legifer noster legem suam, non in tabulis lapideis, sed in cordibus, ignem enim venit mittere in terram, & quid vult nisi vt accendatur ad hoc, vt illuminet, & inflammet? O quā verè, soror mea, mandatum quod præcipit tibi, præceptor tuus Christus, non supra te est, neque procul positum, nec in cœlo situm, vt debeas dicere, quis nostrum valet in cœlum ascendere, vt deferat illud ad nos, & audiamus, atque opere compleamus? neque trans mare positum: vt causeris & dicas, Quis ex nobis poterit transfretare mare, & illud ad nos vsque deferre, vt possimus audire, & facere quod præceptum est? sed iuxta te est sermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, vt facias illud. Vide, soror mea, quam grandem thesaurum quam propè habeas in ore tuo, & in corde tuo, & legem tuā in medio cordis mei, dicit Dauid. Ideo quotiescumque cor tuum, & os tuum aperies ad desiderandum, ad clamandum, ad petendum, inuenies statim ibi thesaurum tuum, vbi est & cor tuum: hinc S. Dauid, os meum aperui, inquit, & attraxi

spiri-

ſpiritum, quia mandata tua deſiderabam. Vide quomodo apertis theſauris ſuis cordis, & oris ſui ſtatim ſpiritum inuenerit? deſiderabat ille quidem facere mandata diuina (inquit Auguſtinus) ſed non erat vnde faceret infirmus fortia, paruulus magna. Aperuit os petendo, quærendo, pulſando, & attraxit ſpiritum. Aperuit os confitens quod per ſe ipſe non faceret, & attraxit vnde faceret mandatum ſanctum, iuſtum & bonum: Non enim qui ſpiritu ſuo agunt, ſed quotquot ſpiritu Dei aguntur, ij ſunt filij Dei; non quia ipſi nihil agunt, ſed ne nihil boni agant, à bono aguntur, vt agant. Quid dicis, ſoror mea, diffidere ne amplius poteris, ſi multa Deus à te exigat & grandia poſtulet? an non potiùs tunc gaudebis & dilatabitur cor tuum? O Domine Deus meus multiplica ſuper me, quæſo, verba tua, mandata tua, præcepta tua, legem pone mihi, Domine, viam iuſtificationum tuarum & exquiram eam ſemper, quo enim plura à me petieris, plura dabis, quo pauciora imperabis, eo pauperior apparebo in conſpectu tuo; magnum me eſſe vis? magna impera; ſtrenuum, & fortem me cupis? ardua, & difficilia præcipe, quid vnquam graue poteſt eſſe in præcepto, vbi eſt omnipotentia, & charitas nimia in imperante? fac me ſæpe Domine audire, fili, præbe mihi cor tuum, intelligam enim ſubito quod dum petis à me cor meum, vis mihi præbere cor tuum, niſi enim primus inclines cor tuum ad me, eleuare ego cor meum ad te minimè poſſum. Impera Domine vt ſanctus ſanctificetur adhuc, & iuſtus iuſtificetur adhuc, & ita diſcam maiorem ſemper iuſtitiam, & ſanctitatem à te ſemper expetere, exquirere, & ſperare, & obtinere. O ſoror mea, ſi hac ratione percipias, & intelligas ſermones Dei tui, quam facile, quam ſuaue tibi erit non ſolùm ipſi Deo, ſed etiam illi quicumque ſit, qui à Deo tibi præpoſitus ſit, obedire? omnis enim poteſtas à Deo eſt, & illis vt imperent, & tibi vt pareas. Abundas exemplis Sanctorum qui Magiſtrorum, & Præpoſitorum ſuorum loquela, & imperio roborati, eam facultatem, & eas vires experti ſunt in ſe, vt ipſam vicerint naturam: extinxerunt impetum ignis, obturauerunt ora leonum, effugerunt aciem gladij, conualuerunt in infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum, acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos. Loquere igitur, loquere Domine Ieſu, quia audit ſeruus tuus, verbo tuo formaſti

me,

me, & verbo tuo iustificabis me; loquutus es vt sim, loquere etiam ita vt iustus sim; scimus enim quoniam tu Domine, ipse es Deus, ipse facis nos, & non ipsi nos; Da mihi Domine intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo: Lex enim tua Domine immaculata, conuertens animas, testimonium Domini fidele, sapientiam præstans paruulis; iustitiæ tuæ rectæ, lætificantes corda, præceptum tuum lucidum illuminans oculos: Iudicia tua Domine vera, iustificata in semetipsa; desiderabilia super aurum & lapidem prætiosum multum & dulciora super mel, & fauum, etenim seruus tuus custodit ea, in custodiendis illis retributio multa. Qui enim legem custodiendam tribuis, non solùm gratiam retribuis, quia custoditur, sed etiam gratiam retribuis vnde custodiatur. Quid mirum si voce hac tua, adeo delectetur sponsa, vt petat iugiter, sonet vox tua in auribus meis? Vox enim Domini in virtute, Vox Domini in magnificentia, Vox Domini præparantis ceruos, parere faciens, & habitare sterilem in domo, matrem filiorum lætantem. Ideo diligam thesaurum istum mandatorum tuorum, super aurum & topazion, propterea ad omnia mandata tua dirigam me, & omnem viam iniquam odio habebo. Etenim cum sermones tui Domine, & doctrina tua, non solùm pertineant ad me, sed ad te, immò multo magis ad te, quam ad me, non est enim discipulus supra magistrum, neque tu ex ijs, qui dicunt, & non faciunt, prius enim cæpisti facere, quam docere: profectò non inueni thesaurum ditiorem, & magis copiosum, & pro omnibus meis necessitatibus opportunum magis, quam ipsa sit tua doctrina & disciplina. Sic enim, tu, Domine, docuisti me, noli vinci à malo, sed vince in bono malum; date, & dabitur vobis, si aufert quis tunicam, date ei & pallium, si quis angariauerit te mille passus, vade, cum eo alia mille, benefacite ijs qui oderunt vos, orate pro persequentibus, & calumniantibus vos. O quam bona doctrina, quam opportuna, quam sufficiens, & superabundans ad subleuandam omnem meam inopiam, & miseriam! Dicā, ergo ego tibi nunc Magistro meo, & conuertam ad te sermones tuos, malus ego sum? fateor, at tu noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Debitor tibi sum multorum talentorum? da, & dabitur tibi: peto tunicam, da mihi, & pallium: rogo vt in adiutorium meum intendas? & tu ad

adiuuan-

adiuuandum me festina, persequutus, & calumniatus te sum? ergo sis mihi mediator & aduocatus. Magisterium tuum imple, exurge in precepto, quod mandasti, memor esto verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti; hæc me consolata est in humilitate mea, quia eloquium tuum viuificauit me. Bonum mihi lex oris tui super millia auri, & argenti. Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, sed non vt lex tua. In via testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus diuitijs, in mandatis tuis exercebor, & considerabo vias tuas, in iustificationibus tuis meditabor, non obliuiscar sermones tuos.

THESAVRVS XIX.

Christus vnio hypostatica, seu Christus Deus, & homo.

SI consideret homo, soror mea, quid in se ipse sit, nihil est quod non timeat, si verò consideret, quid sit in Christo, & propter Christum, nihil est quod non speret. Si quam legem statuit mihi Dominus considerauero, à iudicijs illius timebo; si eandem sibi legem dixisse cognouero, ecce in verbum illius supersperabo, & ideo cognoui quia æquitas iudicia tua Domine, & dilexi mandata tua super aurum, & topazion, & ideo lex tua meditatio mea est die, ac nocte. Dic, soror mea, quoties audis leges illas, de non abscondenda pecunia Domini sui, de negotiando talento, ac reddendo illo cum fœnore, & vsuris, nonne contremiscis? nonne faciem iudicis, & Aduentum Domini conscientia expauescit? ecquis enim non formidet à facie illius, qui se adeò austerum Dominum iactauit, vt tollere statuerit quod non posuit, & metere quod non seminauit? Sed ò bone Iesu, qui legem nunquam vllam soluisti, sed perfectissimè omnes adimplesti, si teneri eadem lege etiam ipse consentis, & ita vis, propter me, quantam mihi in ea spem dedisti? nulla vnquam mihi lex gratior, nulla conducibilior. Permitte nunc me, seruum tuum, intrare in iudicium cum Domino meo, qui iustus cum sis, iusta etiam hac vice loquar ad te. Ineamus, bone

ne Iesu, quæso rationes simul inter nos, fiat computus de pecunia, quæ credita tibi fuit propter me, & eá quam ego recepi propter te, æstimentur ex vna parte quinque illa talenta, quæ tradidisti mihi, & ex altera talenta, quę tradita sunt tibi, conferantur decem mnas meæ cum mnas tuis, tunc de vsuris, & fœnore simul agamus. Certè cito, & facilè ad calculum reuocabuntur omnia, quæ mihi iam tradita sunt, & quæ mihi tradi postulo in futurum, & in perpetuum propter te; sed quæ iam tradita sunt & quæ in æternum possidebit humanitas tua sanctissima propter me, quis æstimare, quis numerare potest? & si horum omnium fœnus, & vsuras tu ipse voluisti ad me pertinere, qui ea omnia propter me suscepisti, ò quam prætiosus thesaurus, quam ingens, quam inexhauribilis in te vno mihi apertus est? Expendatur si potest vnicum illud talentum tuum, prætiosissimum illud donũ, quod est super omne dònum, Vnio illa, inquam, Hypostatica humanitati tuæ concessa, qua nihil maius, nihil præstantius, neque ipse præstare potes, qui omnia potes. O Talentum super omne talentum, sufficis tu mihi vnum, quod fuisti propter me vnum sicut pro omnibus erogatum: ex te solo interrogare modo cupio Dominum meum, qui propter me suscepit illud, an superlucratus mihi fuerit quidquam immensus valor, quidquid immensum pondus ipsius adæquare potest? Dic mihi quæ dona, quæ munera, quæ gratiarum vbertas ex vnico illo fonte defluxerunt in animam tuam sanctissimam, in corpus tuum immaculatum? Quod pro me cum illis bene negotiatus non sis, quis audeat dicere, cum de te scriptum sit, bene omnia fecit? Si bene pro me negotiatus es, quam magnum fœnus, quam magnas vsuras possum nunc, & semper exigere? Quid vnquam æquale postulare possum pro salute mea ab eo, qui tantum pro salute mea recepit? quid non certò sperare debeo à tam bono negotiatore mihi reddendum esse? quid mirum nunc si mihi dixit, vt peterem quæcunque vellem in nomine ipsius, & iurauerit se mihi omnia daturum; cum ipse tot, & tam eximia dona, mei causa suscepit? Vide Domine Iesu, & considera, quidnam prouenerit tibi, & quantum humanitas tua sanctissima ditata, & ornata ex eo solùm sit, quod tam mirabiliter vnita sit tuæ diuinę personæ. Non enim sicut cæteris per partes, sed omnis plenitudo gratiarum, omnia charismatum dona, omnia

pari-

pariter bona, simul cum illa sacratissima vnione in te confluxerunt. Hinc speciosus præ filijs hominum apparuisti, hinc te sponsa adeo adamauit, & pulchritudinem tuam in membris tuis omnibus adeò commendauit, hinc exultasti vt gigas ad currendam viam, hinc fortis, & potens in prælio, hinc Dominus virtutum apparuisti, peccatum, & mortem, & claustra inferni debellasti, & victor ad Patrem tandem ascendisti. Si igitur propter nos homines, & propter nostram salutem de cælo descendisti, & incarnatus es de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus es; partem lucri quam mihi, pro me factus homo lucratus es, ex vnico hoc talento, siue trigesimam, siue sexagesimam, siue centesimam, mihi reddi modo postulo. Si enim anima tua propter me ditata est tam magna gratia tam magna charitate, tam singulari sanctitate, tot tantisque virtutibus, tibi soli, qui eas recepisti comprehensibilibus, certè oportet etiam vt ex ista tam ampla bonorum omnium possessione retribuas mihi exigenti fructus, & prouentus non exiguos sanctitatis, charitatis, iustitiæ, & omnis perfectionis. Si enim tu adeo bonus es, vt etiam retribueris nobis bona pro malis, quid erit boni quod non deceat te nobis retribuere, pro omnibus bonis quæ propter nos homines tributa fuerunt animæ tuæ? Retribue igitur seruo tuo Domine, viuifica me, & custodiam sermones tuos.] O soror mea, desine iam mirari, si Christus tuus omne meritum, quod meruit factus homo in diebus carnis suæ in te contulit, & tibi donauit, siquidem propter te etiam factus est homo, propter te, inquam, Deus factus est homo, & homo factus est Deus, ac proinde propter te Christus est Deus homo. Desine mirari, si Iesus tuus se ipsum, & omnia secum bona tibi donauit, quandoquidem ipsi propter te donata sunt omnia: Hinc est, quod te inuitat vt petas, vt quæras, vt pulses, offerens omnia, promittens omnia absque pondere; & mensura quantum vis, quantum scis, vsque dum gaudium tuum plenum sit. Si igitur adeo commendat seruũ suum, qui ex quinque talentis alia quinque superlucratus est, quanto magis nos serui ipsius commendare in immensum debemus Dominum nostrum, qui ex talentis sibi traditis propter nos, acquisiuit nobis quantum possumus vnquam desiderare, aut petere, immò quod superat etiam omne nostrum votum, & desiderium? Accede tu semper, soror mea,

cum fiducia ad exigendos hos fructus suos, tibi debitos, ad exigendum hoc fœnus talentorum, quæ Christo Domino propter te donata sunt, nulla est hic in exigendo mora necessaria, nulla temporis dilatio in petendo, vt fructus maturescant, vt fœnus multiplicetur, & crescat: semper enim maiores fructus reperies, quos exigas, quantumcumque semper exegeris. Quod si non accedis, non petis, sponte culpa tua, inops eris, infælix eris. Certè puto hoc esse malum illud, quod vidit Sapiens sub sole, & quidem frequens apud homines; Vir cui dedit Deus diuitias, & substantiam, & honorem, & nihil deest animæ suæ ex omnibus quę desiderat: nec tribuit ei potestatem Deus vt comedat ex eo; quare? in causa aliud non est, nisi quia os suum non vult aperire; os meũ aperui, & attraxi spiritum, dicebat Dauid: & ipse Deus clamat, dilata os tuum, & implebo illud. Expergiscere igitur anima mea, excute torporem tuum, sis etiam tu austera in exigendo fœneratrix; fœneratores enim suos Deus iucundius intuetur non fœneratis. & quibus maximè debet, hos maximè diligit. Itaque si vis eum semper amicum habere, multorum constitue illum debitorem, multa semper in nomine Christi exigendo: Nec enim ita fœnerator debitores habens gaudet, sicut Deus creditores habens delectatur, & quibus quidem nihil debet, hos refugit; quibus verò debet, ad hos accurrit. Igitur omnia facias, soror mea, vt ipsum habeas semper debitorem. Absit enim, quod Iesus tuus, talentum suum vnquam otiosum & absconditum habeat, qui non est lucerna sub modio posita, sed super candelabrum, vt luceat omnibus, qui in domo sunt: ipse siquidem est lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum: quod si eum sui non receperunt, culpare ipsos oportet, qui magis tenebras dilexerunt, quam lucem. Tu verò, soror mea, semel illuminata, & inter Filios Dei translata, cognosce mecũ qualem Episcopum, & Pastorem habeamus; qui cum prætiosa quæque talenta pro nobis acceperit, & illa, & se totum pro nobis dedit, & totus in nostros vsus expensus est. Tibi enim profecit sapientia, & doctrina, non solùm ea quam ætate, & experientia acquisiuit, sed ea etiam quam de sinu Patris secum attulit; illa etenim aures tangebat & ista cor conterebat, & conuertebat; tibi gratia miraculorum, tibi prophetiæ munus, tibi discretio sermonum, tibi dimittendi

pecca-

peccata potestas, tibi quidquid hypostasis illa diuina humanitati illius elargita est diuitiarum, & gloriæ, tibi denique profuit quidquid bonus iste Pastor in toto cursu vitæ suæ, dum cathedram in terris tenebat, operatus est. Modò verò cum sit Pontifex in æternum & cathedram in cœlum transtulerit, quæ olim mihi in parentibus meis dedit, non dabit etiam nunc mihi ipsi petenti & exigenti? Non enim transeunte eo ex hoc mundo ad Patrem, transit etiam cursus fœnoris quod intercedit inter nos & illum. Nam si propter nos homines descendit de cœlis, propter nos etiam ascendit in cœlum, & sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis; vnde ratione etiam gloriæ istius, quam propter nos accepit, habemus etiam hoc amplius quod pro nobis exigamus. Sed habemus præterea quidquid & ipse pro nobis exigit, dum interpellat pro nobis in cœlo. Immo non solùm bonus iste Pastor pro nobis modo negotiatur in cœlo talentis sibi creditis, sed etiam Pastoribus alijs in terra sua talenta large partitur, vt etiam illi pro nobis simul cum ipso negotientur: de talento enim illius habent pastores alij quod nobis peccata remittant, gratiam conferant, augeant merita, & præmia æternæ vitæ. Agit etiam nunc humanitas illa sua sanctissima causam populi sui, generis sui, cuius non minus est amator, quam esset Regina illa Esther populi sui, quæ gaudere, & consolari non poterat de gloria, & salute animæ suæ, priusquam sceptrum illud aureum Regis inclinatum videret ad faciendam salutem cum gente sua. Vnde huius secreti particeps Ecclesia quotiescumque pro necessitatibus suis orat, & obsecrat Incarnationis sanctæ mysterium de thesauris suis profert quasi signum, & pignus certum, quæcumque petuntur beneficia obtinendi, cum in Incarnati Verbi specie, & pulchritudine, omnia speciosa sua restaurari, & reparari conspiciat. Videant igitur oculi tui, o bone Iesu, imperfectum meum, modo videant perfectum tuum, quod habes ad tollendum imperfectum meum, opus fac boni Pastoris, ministerium tuum imple, argue me, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina, vt accepto talento fructum referas salutis meæ, quæ commendata fuit in manus tuas. Non erit inanis operatio tua, negotiatio tua; tu enim idem ipse es, qui plantas, & qui irrigas, & qui incrementum das Deus: & exemplo tuo Pastores alios instruis, vt quemadmodum ipse facis,

facis, & ipsi faciant, dum vident ex accepta pecunia redemptam ouem, & humeris tuis impositam, ad patriam cum gaudio te referentem. Traxisti enim nos, Domine, ad te in funiculis Adam, in vinculis charitatis, dum per Incarnati Verbi mysterium, noua mentis nostræ oculis lux tuæ claritatis infulsit, traxisti nos Domine ad te, dum te conspeximus à terra pro nobis in Cruce exaltatum, conscidisse saccum tuum, & prætium nostrum effudisse, quod erat inclusum in ipso sacco, scilicet in ipsa humanitate tua. Etenim si in naturalibus ea ratio comperitur, vt res quælibet ad id, quod in eodem genere optimum, & primum est, naturaliter inclinet, & ad illud tanquam ad centrum feratur, veluti noster hic ignis impurus & mixtus ad ignem illum cœli purissimum, & impermixtum, cum humanitas illa tua, qua homo es, sit id quod primum, & optimum est inter ceteras humanitates per quas nos homines sumus, nonne & ipsa trahere nos debet post se in odorem vnguentorum suorum? O quam bono Episcopo commissa es anima mea? omnem sollicitudinem tuam in ipsum proijce, ipsi te totam custodiendam committe, ipsum totis viceribus dilige: omnia, quæ tibi expediunt ipse cognoscit, omnia vult, omnia potest, omnia facit; quid dubitas de salute tua, si petis illam de manibus eius, quibus commissa est, & in quibus descripta est, imo, & insculpta stilo ferreo, notisque purpureis, & indelebilibus consignata? Quam alacris, quam securus, quam frequens debet esse accessus tuus ad illum, in quo tibi præparatum vides, & pro te collocatum quidquid præsidij, quidquid diuitiarum, quidquid gratiarum, ad tuam omnimodam beatitudinem opus habes? Si vis, si accedis, si petas, tua sunt, & hoc est gaudium illius, vt velis, vt accedas, vt petas, admonet, inuitat, clamat, expectat, vt accipias, vt comedas, vt fruaris bonis, quæ congregauit tibi: quæ stultitia est expectare, vt compellat? Nonne tristitia magna afficeretur mercator, & negotiator ille, qui post peragratas longinquas regiones, post graues susceptos labores, post erogatas ingentes pecucias, domum cum prætiosissimis gemmis reuersus, adeò à ciuibus suis egenis, & pauperibus contemni illas videret, vt ad eas, vel dono accipiendas domum ipsius adire dedignarentur? Quid si negotiator ille nullius indigens, summa rerum abundantia, summis honori-

honoribus, & diuitijs affluens, Rex item & filius Regis, solùm ciuium suorum amore peregrè profectus, inopiam, & & ignominiam passus, opprobria insuper & vulnera, & mortis dolores expertus esset? quæ maior iniuria excogitari posset, quam similis contemptus ipsius, & rerum suarum, quas tam immenso àmore, & tanto prætio pro suis ciuibus acquisiuit? Quantum doleat de hoc neglectu Negotiator noster Iesus Christus, non auderem ego dicere, cum sine fletu, & lachrymis non possit audiri, sed quia ipsemet Iesus nobis hoc significauit, tacere illud nec possumus, nec debemus. Dum enim hæc scriberem tibi, soror mea, incidit dies festus Sanctæ Brigittæ, & dum Matutini Officij debitum persoluo, venio ad eum lectionis locum, in quo sanctæ huius fœminę gesta narrantur: lego quomodo decimo ætatis suæ anno (quanti momenti arcanum quam cito didicit?) cum quadam die de Passione Domini sermonem audijsset, nocte sequenti vidisse Iesum in Cruce, sanguine recenti perfusum, de passione sua ipsam alloquentem: qua existimante eum tunc temporis fuisse crucifixum, & interrogante, qui eum Cruci tam dirè affixisset, respondit Dominus (audi soròr mea) ab his hoc factum, qui contemnerent charitatem ipsius. Igitur, ò bone Iesu, si negligo venire ad te, vt salues me, crucifigo te? Quid hoc est? nisi quia charitatem illam tuam nimiam videor contemnere, quia sic dilexisti me, vt traderes temetipsum pro me, & vitæ tuæ præponeres salutem animæ meæ; Hinc est, quod odisse salutem animæ meæ, perinde sit ac odisse vitam tuam, siquidem odio habeo, & contemnò id, quod tu tanti æstimasti, tantumque dilexisti; vt prætuleris etiam vitæ tuæ, cuius prætium satis vnquam æstimari non potest. Hostis igitur animæ meæ, & in me ipsum crudelis, & inhumanus esse non possum, quin multo inhumanior, & crudelior sim aduersum te? Quid hic dicis, soror mea? Num si curæ tibi non est propter te in malis esse, & in inferno habitare non horret cor tuum; saltem non horrebis iterum crucifigere Deum tuum, Creatorem tuum, Redemptorem tuum, & ferre poteris, iterum illum aspicere recenti sanguine à te conspersum? Ecquis vnquam amicum interfecit, quia inuitauit ad cœnam, quia elargiri vult bona sua, quia dare vult hæreditatem suam? talis feritas à sæculo non est audita. O homo, non homo, si hoc cogitare poteris. Veniam

niam ad te, bone Iesu, veniam, exigam lucrum quod acquisiuit mihi dextera tua, effunde super me misericordias tuas, thesauros bonitatis tuæ, & flumina charitatis, & fac vt vbi superabundat delictum, ibi etiam superabundet & gratia. Dabo tibi hoc gaudium, vt cognoscat mundus quantum mihi tu Deus, & homo lucratus sis, & quantum diuitiarum mihi acquisiuerit humanitas tua. Confundere, soror mea, magis satagentem illum videns vt tribuat tibi, quam sollicita tu sis vt accipias ab illo. O verè me excordem, si non diligam te, bone Iesu, plusquam me, quando bonum meum, salutem meam, magis mihi cupis, quam ego ipse mihi, & iacturam tuam ducis, perditionem meam, damnum meum: & ideo dum ego cupio, dum peto, dum spero, dum oro, dum volo, à te sanus fieri, non potest esse quin etiam tu velis me saluum facere, qui plusquam ego, diligis salutem meam. O quam securus accedo ad eum, qui magis vult dare, quam ego accipere? O thesaurus absconditus à sapientibus, & prudentibus huius mundi, & reuelatus paruulis, & pauperibus, quibus datum est nosse mysterium Regni Dei tanquam eis, quorum etiam est regnum cælorum!

THESAVRVS XX.

Christus Iratus.

Sicut ab ijs, soror mea, qui natura inimici, & hostes tui sunt, quales sunt satan, mundus, & caro, timere, & cauere semper debes, etiamsi personam amici suscipiant, & blandientis præferant aspectum, iuxta Sapientis monitum; Ne credas inimico tuo in æternum: ita Christo tuo Domino, & Deo tuo, qui natura tibi amicus, & beneuolus est, fidere debes in æternum, etiam si offensi, indignantis, irati vindicis, percutientis, vulnerantis, & occidentis personam sumat. Siquidem meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudolenta oscula odientis. Et ideo quocumque modo in mente tua tibi repræsentetur Christus tuus, scito ipsum semper esse thesaurum tuum, salutare tuum, medicinam tuam, propitiationem tuam, spem tuam, vitam tuam; ita vt etiam si arripuerit

puerit

puerit ille gladium suum, in ipsa etiam occisione gladij dicas cum Sancto Iob, c.13. Etiā si occiderit me, in ipso sperabo, ipsum inuocabo, & in manus ipsius etiam me occidentis, spiritum meum commendabo. Omnia namque (inquit Augustinus) quæ laudabiliter timemus, laudabiliter declinemus; solus Deus taliter timendus est, vt ab ipso, non nisi ad ipsum fugiamus. Etenim Christus noster totus, & semper, & ab omnibus, & vbique & toto cordis desiderio desiderabilis, & quidquid operatur, quidquid disponit, siue bonum, siue malum, siue dulce, siue amarum, thesaurus noster est; nam & bonum facit, quia bonum est, & malum disponit seu permittit, vt cooperetur in maius bonum. Vnde & S. Iob admiratur quare non æquanimiter omnia de manu Domini suscipiamus. Si bona, inquit, suscepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus? Non enim ab eo, qui fons est totius beneficientiæ, potest aliud quam beneficium promanare: & calix quicumque, quem nobis mittet Pater, non potest is non esse salutaris. Et ideo, soror mea, in quocumque nomine Domini Dei tui semper inuenies adiutorium tuum: Quamuis enim in nomine aliquo per se sumpto, quasi in olla Prophetæ, mors videatur esse, nihilominus, dum nomen illud Deo tribuitur, de Deo enunciatur, de Deo dicitur, & prædicatur, ex tali coniunctione, quasi ex iniectione farinæ in olla, fit vt omnis à nomine illo amaritudo tollatur, & in saporem gratissimum, & suauissimum conuertatur. Nam quidquid cum immensa illa, & infinita charitate, quæ Deus ipse est, vnitur, copulatur seu cohæret, amorem sapit, charitatem sapit, spem conciliat, fiduciam gignit, appetitum excitat, desiderium accendit, ad inquirendum stimulat, ad petendum allicit, ad pulsandum impellit, & nobis prodest, nobis fauet, nobis patrocinatur, nobis aditum præbet, & ostium magnum aperit ad omnia quæcumque sunt desiderabilia, & delectabilia, & salutaria, & prætiosa in thesauris eius. Sicut enim totum, quod factum est, in ipso vita erat, sic etiam totum, quod vnquam dictum est de illo, vel dici potest, vita est, thesaurus est, & siue nomen illud, quod dicitur sit dilectionis, & clementiæ, siue terroris, & iræ, semper ostendit, & prætendit misericordiam suam scientibus ipsum; de quibus loquitur S. Dauid dicens, Sperent in te, qui nouerunt nomen tuum; & in alio Psalmo, Protegam eum, quoniam cognouit nomen meum:

non dicit, hoc vel illud nomen meum, sed absolutè, & indifferenter nomen meum, vt quodcumque nomen de Deo dicatur, si benè illud intelligatur, spem, & protectionem in eo reperiri demonstret. Dicatur igitur de Deo, & verè pronuncietur, quod sit iratus, sed quis nouit potestatem iræ tuæ? Ille profectò, qui nouit non posse te continere in ira tua misericordias tuas, sed ita in ipsa ira latere misericordiam intelligit, vt ex eadem ira procedat, & appareat sublimior, clarior, & magnificentior ipsa misericordia. Non enim ostendit Deus iram suam, nisi vt magis ostendat diuitias misericordiæ suæ; nam & ideo sustinet etiam ipsamet vasa iræ, apta in interitum, vt ostendat diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ. Vnde fit vt tunc præcipuè cum se ostendit iratum, tempus opportunissimum sit eius misericordiæ inuestigandæ, inquirendæ, cognoscendæ, inuocandæ, sperandæ, & obtinendæ. Vis videre quam benè S. Dauid, qui erat secundum cor Dei, nouit, patefecit, & assignauit hanc præcipuam temporis opportunitatem, quo spem nostram, & fiduciam in Deum erigere deberemus? Cum exarserit, inquit, in breui ira eius, beati omnes, qui confidunt in eo. Vide quomodo, dum exardescit in breui ira Dei, promittitur beatitudo confidentibus in eo? Solùm igitur in filios diffidentiæ venit, & exardescit in æternum ira Dei: in filijs autem tuis, Domine, quos facis bonæ spei, tantum in breui exardescit. Ad punctū, in modico dereliqui te, (inquit Isa. 54.) & in miserationibus magnis congregabo te, in momento indignationis abscondi faciem meā parumper à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui. Sed consideremus attentiùs, soror mea, meditemur, & inspiciamus, quales posuerit Deus tuus thesauros in ira sua. Consideremus nos, quia considerauit & Deus, & ad videndum thesauros istos non solùm amicos, & vicinos, sed etiam ipsum satan, communem inimicum conuocauit; Numquid considerasti seruum meum Iob? dixit Deus aliquando ad satan, in tempore maioris iræ, & furoris, quando percussit eū, & flagellauit in omnibus desiderabilibus suis; ò Domine non credam inimicum tuum ideo te conuocasse, vt voluptatem illi dares, & gauderet videre te Deum hominibus mala infligentem, & hominem à te Deo mala sustinentem. Scio enim cum aliquando vindictam sumere tibi placuisset de Sodoma, & Gomorra, auertisse te faciem tuam, & ab ipsis etiam homi-
nibus

nibus agnosci noluisse. Si nunc igitur cupis, & gestis vt veniat etiam inimicus tuus ad videndum id, quod facis cum seruo tuo; aliud profectò est, quod facis, quam malignitatem, & iram, et immissionem malorum per ipsum Angelum malum. Sed quid aliud hoc est? nisi quod aperire disposueras tunc temporis thesauros bonitatis, & patientiæ,& iustitiæ, et fidelitatis, omniumque virtutum, quas largè effuderas super Iob, et tunc temporis multo largiùs profundebas, ita vt ipsum conspicabilem, et admirabilem redderes etiam eidem satanæ inimico, vnde interrogasti, et veritatem extorquere, et innotescere voluisti etiam ex ore ipsius inimici, quo certiùs, et patentiùs foret, quod non esset alius similis illi super terram, qui non quidem æquè miserabilis esset, de quo satan gauisus fuisset, sed qui ita conseruaret legem Excelsi, de quo valde contristabatur, et angebatur inimicus. Igitur bone Deus, cum fecisti iram cum Iob seruo tuo, non aliud fecisti, quam ostendere thesauros misericordiæ, bonitatis, sapientiæ, et potentiæ tuæ, quos recon-deras in seruo tuo, et ideo in die malorum ipsius exultasti, nō immemor duplicium bonorum, et nouissimorum eius, quibus voluisti benedicere magis, quam principio illius. Adam ponis in Paradiso, nec Angelos vocas ad videndum, in quibus reperiretur delicijs,et diuitijs, paulominus ab ipsis Angelis minoratus, gloria, et honore coronatus, et constitutus super opera manuum tuarum. Iob ponis in sterquilinio, et ipsum etiam Angelum malum, et inimicum ad considerandā, et probandam virtutem serui tui euocas, et ipsum et vniuersa, quæ habebat in manibus inimici tui tradis, vt suis ipsemet manibus inimicus intexeret illi coronam gloriosiorem,et palmas insigniores multiplicaret. Nunquid ingressa es, soror mea, thesauros niuis, aut thesauros grandinis aspexisti, quæ præparauit Deus in tempus hostis, in diem pugnæ, et belli? Nonne vides quomodo dies, quos timebas, et tempus,quod formidabas, quam opportunum tibi sit,et benignum ad thesaurizandum? et quomodo Deus indignetur, et irascatur, vt magis benefaciat, et misereatur? Etenim cum statutum sit,vt omnia tempus habeant, et locum suum, quod tempus,quem locum dabimus misericordiæ magis opportunum, et propitium, quam vbi, et quando in maiori sumus miseria, et angustia? At quis poterit explicare, quæ miseria, quis cruciatus,

quæ angustia sit, Deum contra se iratum, non dico intueri; sed tantummodo suspicari? Certè Sanctus Iob, quamuis fortis, tantam pœnam sustinere non valens, in inferno se potiùs abscondi deprecabatur, dicens; Quis mihi det vt in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus in quo recorderis mei? Si igitur dies iræ, dies est calamitatis, & miseriæ: ergo etiam dies proprius, & opportunus erit exercendæ misericordiæ: & ideo ipsa ira est, quæ præparat locum, & tempus disponit miserationibus magis opportunum, & quodammodo Deum admonet, & excitat vt exurgens misereatur Sion, quia tempus miserendi eius, quia venit tempus. Vnde dicit, & Psaltes; In ira misericordiæ memor eris, & cum iratus fueris, misericordiæ recordaberis. Et hoc ideo accidit, quia cogitatio Dei nostri, non est sicut cogitatio hominis, qui nescit in ira mente concipere nisi vltionem, vindictam, vulnera, perditionem, & exterminium eorũ, qui oderunt se; At Deus noster, cui proprium est misereri semper, & parcere, & ita proprium vt vni illi primo, & principaliter per se, & semper conueniat, cum actus illos, & effectus ab ira manantes tanquam à natura sua alienos abhorreat, auersetur, & refugiat, ad beneficentiæ, & misericordię recordationem ab ipsamet ira mouetur, & iræ, & indignationi id solummodo concedit, quod deseruit ad magis illustrandam, & commendandam misericordiam suam, quam semper, & in omnibus manifestare intendit. Et ideo in Dei indignatione illud, quod facie apparet, ira est, sed quod foris ira videtur in executione, est salus, & vita in intentione. Quoniam ira in indignatione eius; inquit Psaltes, & vita in voluntate eius. Vnde quid mirum, si cum exarserit in breui ira eius, beati omnes, qui confidunt in eo? Ecce beatitudinem audis, vbi miseriam timebas. Si ita se res habet, ò bone Iesu, ne declines quæso in ira à seruo tuo, places mihi etiam sic iratus, bonus etiam es mihi, & propitius in indignatione tua: custodiam tantum linguam meam, & labia mea, ne stultum quid loquantur contra te Deum meum. Immo confitebor tibi, quoniam iratus es mihi, quandoquidem conuersus est furor tuus, & consolatus es me. Etenim placatum te mihi semper ego volo & cupio: verumtamen quia solet aliquando dormitare præ tædio anima mea, expedit vt etiam mihi quandoque ostendaris iratus, & configas

timore tuo carnes meas, & infirmitates meas multiplices, & me permittas maledici, persecutionẽ pati, blasphemari, colaphis cędi, esurire, sitire, expoliari, & tanquam purgamentum huius mundi fieri omnium peripsema, vt ita ab ira tua virtus mea in infirmitate perficiatur. Sic enim tribulatio patientiam, patientia probationem, probatio verò spem, quæ non confunditur, operatur. Proba, proba me, Domine, & tenta me, vt e renes meos, & cor meum, quia misericordia tua ante oculos meos est,et complacui in veritate tua:Irascere, Domine, irascere, sed non me derelinquas vsquequaque, neque vsque eò,vt permittas me irasci aut aliud quidquam facere quantumuis minimum contra te; immo, Domine, auge in ira tua amorem meum erga te, & auge quantum vis irã tuam contra me; non enim ego, Domine, timeo ab ira tua, nisi ab illa, quę permittit aliud quidquam amare præter te. Iterum dico: augeat, Domine, ira tua dolorem, sed augeat amor amorem: scio enim, & noui, ò bone Iesu, tormenta illa misericordiæ tuæ, quibus crucias, & amas: noui etiam illa, quibus crucias, et amaris: crucia ergo me Domine, sed ita vt diligaris à me, sed ita vt honorificeris à me: humilies me, sed ita vt exalteris à me: affligas me, castiga me, & flagella, sed ita vt laudem, & benedicam te etiam in camino ignis ardentis. Denique Domine, non solùm hic vre, hic seca, vt in æternum parcas, sed in æternum vre, in æternum seca, dummodo in æternum te amem, te glorificem; te confitear, te adorem,, te laudem, & superexaltem in sęcula sæculorum. Si in ira tua, Domine, misericordiæ memor es,si cum iratus fueris misericordiæ recordaberis: si non concinebis in ira tua misericordias tuas, ergo quantumcumque sis mihi iratus, ne contineas precor in ira tua hanc vnam misericordiam, neque obliuiscaris hoc vnum mihi beneficium exhibere, vt diligam te ex toto corde meo, & ex tota anima mea, & ex omnibus viribus meis; ascendit enim fumus in ira tua, & ignis à facie tua exardescit, & carbones succensi sunt ab eo: Sit ergo vnus ex his carbonibus cor meum, quod in ira tua succendatur igne charitatis tuæ. Et si pertinet ad iram vulnerare, vulnera, rogo,cor meum vulnere amoris tui; O Domine da mihi hunc amorem hanc charitatem, ò qualem vltionem faciet pro te amor ille; ò qualiter conteret cor meum, comminuet, comburet, liquefaciet, exinanibit illud & vindi-

ctam

etiam de eo quamcumque cupis, ipse sumet! Committas igitur illi, Domine vices tuas, dicunt enim, quod Reges beneficia per se ipsos conferre, pœnas verò per alios inferre debent. Ergo si alicui committendum est, Domine, vt pœnam mihi, quam mæreor, infligat; cui conuenientius commendare illam potes quam Amori? culpas enim, & offensas in eum, qui totus amor est, & charitas est, quis conuenientius punire potest, et debet, quam amor, et charitas erga eundem, qui offensus est? Vide Domine, quod etiam si armaueris vniuersam creaturam ad vltionem peccatorum meorum contra me, nulla vnquam vltio quæcumque cuiuscumque illa sit, placabit te, quam non reddat etiam amor meus erga te; neque ego peto, Domine Iesu, vt non armes vniuersam creaturam, & infinitas creaturas ad faciendam quamcumque vindictam culparum mearum, immo etiam id ipsum rogo, & obsecro, sed si vniuersam creaturam armare debes contra me, ergo debes etiam armare contra me amorem meum erga te: cur enim iste solus ex omnibus relinquêtur inermis, & non faciet ipse quoque vindictam suam? Quilibet alius vindex, ò bone Iesu, et dixi, et repeto, non poterit vnquam honorem tibi restituere quem ego abstuli peccando, nisi amor meus, et charitas erga te, neque vlla vnquam restitutio, aut satisfactio, quæ non sit charitatis, potest esse sufficiens ad tibi reddendum id totum, quod debeo. Etiamsi tu ipse me in æternum cruciare velis, nunquam tamen placabitur furor tuus contra me, nisi cruciet me amor meus erga te. Sacrificium enim Deo spiritus contribulatus, cor contritum, et humiliatum Deus non despicies. Eia Domine, tu qui iubes vt ita nos vlciscamur de inimicis nostris, vt illi benefaciamus, si esurierint, cibemus illos, si sitierint, potum demus ipsis, eia, Domine, modo esurio, sitio, et peto à te amoris poculum, et charitatis ferculum, ne deneges mihi; numquid peius quã inimicus ego sum? nã tu etiam ipsis inimicis negari ista à nobis nõ sustines. Reddes igitur reddes hoc vnicum bonũ pro omnibus malis, quæ retribui tibi, pro quibus si vis etiam mihi reddere cætera omnia mala non recuso, dummodo cum alijs omnibus malis hoc vnicum bonum mihi retribuatur. O soror mea, quam opportuna accidit deprecatio hæc in tempore hoc malorum, et dolorum! Heu quæ nunc facies Ecclesiæ tuæ Domine, et quales facti sunt dilecti tui Ecce! filij matris tuæ

pugnant

pugnant hodie contra te, inuaserunt extranei hæreditatem tuam, polluerunt tabernaculum sanctum tuum, pupilli facti sumus absque patre, & quasi in direptionem dati sumus. Vbique odia, vbique prælia, vbique sanguis effunditur, foris bella, et intus timores. Et talis est tribulatio, qualis nõ fuit ab initio. Signa in cælo vidimus, et terręmotus per loca audiuimus, et pestilentiæ vndique circumstant. Quousque Domine irasceris super populum tuum, quem prætioso sanguine redemisti? Irascere Domine, flagella, et percute, non refugimus pænam quamcumque magnam; sed cupimus, & petimus amoris etiam pęnam in cordibus nostris sustinere, qui nos dolere faciat, et conteri, et compungi, et omnem aliam pœnam acceptare, sufferre, et amare pro peccatis nostris. Irascere Domine, et percute, sed ita vt sanemur, & emendemus aliquando in melius, quæ vitia in pace contraximus, fac vt mores immutemus, & reddas nos tibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum, et ipsa Ecclesia tua decorem pristinum, et virtutem, et robur, et pulchritudinem tandem resumat: Verumtamen vt exardescat in breui ira tua, fac vt cita, et propera sit correctio, et emendatio nostra, non enim nos possumus in operibus nostris esse veloces nisi tu prior velox sis in operibus tuis. Iam vides miseriam nostram, et quod iam nihil residuum habemus, nisi hoc vnũ vt oculos nostros ad te dirigamus: ecce dirigimus illos ad te, dirige etiam tu oculos tuos ad nos, et vide afflictionem nostram, laborem, et dolorem considera, non vt manum tuã longè facias à nobis; sed vt tradas nos in manus tuas; non vt ipsam pænam, et afflictionem tollas, sed vt à pæna omnis culpa tollatur: hoc vnum, Domine videas, hoc vnum attendas, hoc vnum in pæna considera, vt nos ad te compellat, et non à te repellat. Sic ira tua, Domine, semper bonum nostrum operabitur, aut enim exaltabit iustum, aut medebitur peccatori; et quandoquidem non irasceris vnquam, nisi propter peccata nostra, etiam Domine precamur, et obsecramus, vt irascaris contra ipsa peccata nostra, vt illa disperdas, et dissipes, et euellas vt deficiant omnino, ita vt non sint, et non solum non dominentur amplius, sed neque nominentur in nobis. O vtinam Domine ira tua in peccatis nostris exardescat sicut ignis in spinis; ita vt ipsæ peccatorum spinæ comburantur, et consumantur! Consumetur enim nequi-
tia

tia peccatorum, et diriges iustum, scrutans corda, et renes Deus. Ne fiat, Domine misericordia illa tua super me, de qua dixisti misereamur impio, et non discet iustitiam. Talem misericordiam longè fac à me Domine, et oleum istud peccatoris non impinguet caput meum, quem enim diligis, castigas, et flagellas omnem filium, quem recipis; quis enim filius, quem non corripit Pater? Vt igitur sim filius, et non spurius, non sim præcor extra disciplinam, sed fac me in disciplina tua perseuerare, quæ et si in præsenti quidem, vt dicit Apostolus, videtur non esse gaudij, sed mæroris; postea tamen fructum pacatissimum exercitatis per eam reddit iustitiæ. Verùm dic nobis Paule, cur dicis, quod omnis disciplina in præsenti videtur non esse gaudij, sed mœroris, & non dicis absolutè, quod omnis disciplina sit in præsenti nō gaudij, sed mæroris? dum dicis videtur esse, non asseris esse. Arbitror ita te loquutum fuisse, vt nos doceres, quod ipse experientia magistra didiceras, nimirum disciplinam, flagella, correptionem Dei nostri in facie quidem, et ostensione tristem videri, et plenam doloris, intus verò plenam esse dulcedinis, et consolationis, immo esse thesaurum quendam, in quo Deus reseruat manna absconditum, habens omnem saporem, et condimentum suauitatis, et adeo abundans, vt non solùm sufficiens sit ad tollendam modicam illam speciem, quæ prima facie videtur esse amaritudinis, et mæroris, verùm etiam superabundet ad auferendam quamcumque tristitiam, et ad omnem præssuram subleuandā: Tu ipse ò Paule dicas, an mentiar. Benedictus, inquis, Deus, et Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, vt possimus et ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt, per exhortationem, qua exhortamur et ipsi à Deo. Bene Paule, sed confirma adhuc magis veritatem istam, quam asseris sic vniuersaliter, vt et nos confirmemur. Repletus sum, inquit, consolatione, superabundo gaudio; vbi Paule tantam superabundantiam inuenisti, vbi saturatus, vbi repletus? in omni, inquit, tribulatione nostra, nullam excipis tribulationem, in qua non inueneris repletionem istam, et superabundantiam consolationis? in omni, dicis, tribulatione nostra. Sed fortasse hoc te expertum asseris in te, quid nosti de alijs. Notum, inquit, facimus vobis fratres gratiam

Dei, quæ data est in Ecclesijs Macedoniæ, quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudij ipsorum fuit, et altissima paupertas eorum abundauit in diuitias simplicitatis eorum: sed & de se, & de alijs communiter loquens dicit: Sicut abundant passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra? Et Sanctus Dauid, qui etiam Dei flagella expertus erat, quid dicit? Virga tua, inquit, & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Et iterum, quantas ostendisti mihi tribulationes multas, & malas, & conuersus viuificasti me; & de abyssis terræ iterum reduxisti me; multiplicasti magnificentiam tuam, & conuersus consolatus es me. Vide quomodo tribulationes ostensas affirmet, sed re vera consolationem, & viuificationem se recepisse fateatur? O Domine, si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei, corripies me, & viuificabis me, ecce in pace amaritudo mea amarissima, ò dulcis amaritudo, quæ sic pacem conciliat. Verùm, benignissime Deus, & Pater Domini Nostri Iesu Christi, qui consolaris nos in omni tribulatione nostra, ne recuses mihi in omni tribulatione mea hanc vnicam consolationem concedere, vt scilicet impedias me, vt neque in minimis offendam te, sed totum me interius, & exterius tuæ subde voluntati, extra quam renuit omnino consolari anima mea. Quam enim mihi consolationem dare poteris, ò Domine in tribulatione mea, si hanc non concedis? Nolo Domine, nolo sine hac, & præter hanc consolationem vllam admittere; potius pascas me interim singultibus meis, refocilla me doloribus meis, & si non sum dignus facere voluntatem tuam cum consolatione mea, doce me facere voluntatem tuam absque vlla consolatione, immo etiam cum omni desolatione mea; velim ego, quod tu vis, & fiat de me quidquid vis, non pro voluptate, sed pro voluntate supplex accedo, & clamo, in hac tantummodo voce exaudi me; si enim virga tua, & baculus tuus etiã germinat voluptatem, quomodo non pariet voluntatem? Ne dubites, soror mea, virga Dei, & baculus Dei proferet tibi, et voluntatem, et voluptatem, quia tamen Deus non vult propter voluptatem, sed supra omnem voluptatem, & propter se ipsum tantummodo amari, ideo fingit laborem in præcepto, ideo fingit se longius ire, ideo visitat nos diluculo, & subito probat nos, ideo vado, inquit, & venio ad vos, & expedit vobis, vt ego vadam, ideo quandoque clamamus, & non exau-

dit, stamus, & non respicit nos, mutatur nobis in crudelē; & in duritia manus suæ aduersatur nobis, etsi enim sit semper dulcissimus, & nobis amicissimus, expedit tamen vt quandoque appareat iratus, & nobis quasi aduersarium se exhibeat; ne si Deo tantummodo confiteamur, cum benefecerit nobis, calumnietur, & irrideatur à diabolo nostra confessio, dicente, numquid Iob frustra timet Deum? nonne tu vallasti eum, & domum eius, vniuersamque substantiam per circuitum, operibus manum eius benedixisti; & possessio eius creuit in terra? Extendat igitur Deus paululum manum suam, & tangat nos, & cuncta quæ possidemus, & videatur si in faciem benedixerimus ei, vt ita manifestum fiat, tam nobis, quàm cæteris nationibus an Deum diligamus, an potius dona ipsius; Illa ostensio igitur iræ est probatio veri amoris, est veluti fornax, in qua aurum charitatis, & perficitur, et probatur: est schola quædam, in qua discitur, examinatur, excolitur, & ad humanum perfectionis gradum ascendit vera, & sincera Dei dilectio. Sicut enim commendat charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus secundum tempus, Christus pro nobis mortuus est. Ita & nos commendamus charitatem nostram erga Deum, quoniam adhuc cùm nobis aduersatur, irascitur; & indignatur, nihilominus ipsum diligimus, & pro amore ipsius mori parati sumus. Quamcumque igitur, ô bone Iesu, personam sumas, sub quacumque specie mihi repræsenteris, quamcumque faciem mihi exhibeas, immotus (precor) permaneat amor tuus erga me; gratis dilectus, & si non possum te gratis diligere, & absque vlla mercede, diligam te saltem gratis supra omnem mercedem, & propter nullam mercedem, sed erit magna nimis merces amoris, amor.

* * *



THESAV-

THESAVRVS XXI.

Communis inimicus Christi, & noster.

PAradisum quemdam thesaurorum, & diuitiarum ostendere me tibi fateris, soror mea; sed adhuc times, & angustiaris, quia leo est in via, qui circuit rugiens, quærens quem deuoret, insidiatur tibi die, ac nocte, & nunc quidem times à timore nocturno, modò à sagitta volante per diem, modò à negotio perambulante in tenebris, modò verò ab incursu, & dæmonio meridiano. Profectò non est irrationabilis tuus iste timor, soror mea, verè enim non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus Principes, & Potestates, & Rectores Mundi tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus, qui omnes inimici nostri armant vniuersam creaturam aduersus nos, & ita inflammant rotam natiuitatis nostræ, vt ea, quæ recta, & vera sunt, vix cogitare possimus. Draco iste quem formasti ad illudendum nobis Domine, adeo veternosus, adeo vafer, & fraudolentus, et callidus est, vt transfiguret etiam se in Angelum lucis, & strenuos, & fortissimos sæpe prosternat, & superet: absorbebit fluuium, & non mirabitur, & habet fiduciam, quod influat Iordanis in os eius; non est potestas super terram, quæ comparetur ei, qui factus est, vt nullum timeret, omne sublime videt, ipse est Rex super vniuersos filios superbiæ; ante faciem ergo potentiæ eius, & nequitię eius quis sustinebit? Euge, soror mea, ne diffidas, habemus enim non solùm vnde sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati seruiamus Deo nostro, in sanctitate, & iustitia coram ipso omnibus diebus nostris, sed quod magis admirandum est, & ad Deum benedicendum, & laudandum nos prouocare debet, habemus etiam erectum nobis à Deo nostro cornu salutis, non tantùm in domo Dauid pueri sui, sed in castris etiam inimicorum nostrorum, ita vt ipsimet hostes nostri, dum contra nos pugnare intendunt, pugnent pro nobis, & dum conantur bonis omnibus nos expoliare, thesauros magnos nobis thesaurizent, dum nos humiliant, exaltent, dum persequuntur, obsequantur, dum mortificant, viuificent, dum

percutiunt, roborent, dum certant, coronent. Vt verè cantare possimus semper, & debeamus, salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos. Vtinam, soror mea, quæ in Ecclesia quotidie auribus audis, etiam corde perciperes, & mente custodires: ò quantum in verbis ipsius supersperares, ab auditione mala non timeres, paratum cor tuū esset sperare in Domino, confirmaretur cor tuum, nec commoueretur donec despiceret inimicos suos. Sed quia ea, quibus aures assuescunt sæpe aures præteruolant, neque in cor hominis descendunt, hinc est, quod ager cordis nostri ab aqua illa cœlesti, & spirituali non irrigatur, non fœcundatur, non prosperatur, & ibi sæpe trepidamus timore, vbi non est timor, imo potiùs vbi spes, & fiducia nobis largè subministratur. Dic mihi, nonne quotidie clamas ad Deum, hostem repellas longius, hostemque nostrum comprime? nonne matrem Dei inuocas, vt tibi det virtutem contra hostes suos? Nunquid aliquando in his verbis perpendisti, quis iste hostis, & cui, & quod bellum, & quæ arma, & quæ potestas? Vtinam hoc fecisses, inuenisses profectò etiam in hoste tuo thesaurum tuum, & in ipsis armis inimicorum tuorum protectionem, & defensionem, & incrementum diuitiarum tuarum, & virtutū tuarum considerasses. Hinc erigeretur cor tuum, fiducia magna in Dominum Deum tuum, fortis in bello persisteres, & pugnares cum antiquo serpente, & Regnum æternum acciperes. Considera igitur, soror mea, aliquando hostis iste tuus, quis nam sit? videbis quantum non dicam detrimenti, sed adiumenti potes ex ipso percipere. Hostis tuus primò, & præcipuè hostis tuus non est, sed hostis est Dei, non tecum luctatur, & exercet odia sua crudeliora, cum Deo principaliter res illi est, & in te non te, sed ipsum Deum inuadere, & afficere iniuria adhuc conatur, cuius similitudinem semel malè concupiuit. Hostis igitur illius etiam præcipuus Deus est, tu miles Dei, Imperatorem, & Ducem habens ipsum Deum; pugnas, verum est, sed pro Deo pugnas, sed cum Deo pugnas, sed Deus pugnat in te, sed Deus pugnat pro te, imo pro se, imo pro vtroque vterque simul pugnatis. Sed quare Deus cum sit Dominus fortis, & potens, Dominus potens in prælio, quare inquam exposuit te pro se, quæ es infirma, & fragilis puluis, & cinis, contra hostem adeo potentem, & callidum? O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, quā incom-

incomprehensiblia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius; qui sedes super thronos, num indiges iumentis, vt ad bellum cum hoste procedas, & de hoste triumphes? Numnon est in manu tua, Domine, excellentiores, & præstantiores, & sapientiores, & potentiores Angelos, & spiritus creare, qui certent pro te, & prælientur prælia magna cum hoste superbo? Inuenietis, inquit, Asinã alligatã,& pullum cum ea: soluite, & adducite mihi; & si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet. O Domine, Asinam, & pullum eius? Isti ne sunt exercitus tui, equitatus tuus, militia tua, quadrigæ tuæ? cum his ad bellum progrederis? super his cogitas triumphare? Dicite, inquis, quia Dominus his opus habet; & ad quid Domine opus habes infirmis, & vilibus iumentis, qui habes ad nutum paratos semper fortissimorum, & robustissimorum militum exercitus innumerabiles? Sed disce vbi sit prudentia, vbi sit sapientia; his opus non habet contra superbum, & arrogantem inimicum tuum; infirmiora eligit iumenta, vt confundat fortia, & quæ stulta sunt mundi, vt confundat sapientes, & ignobilia mundi, & contemptibilia, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destruat: Ad hoc igitur opus habet, soror mea, Deus infirmitate tua, & paruitate tua, pusillitate tua, vilitate, & ignobilitate tua, vt per eam confundat superbiam, & arrogantiam illius, qui super astra cœli conscendere, & exaltare solium suum, & similem esse Altissimo præsumpserat, vt scilicet exprobret illi infirmitatem, & vilitatem suam, & neque homini se similem, & parem agnoscat, qui similem, & parem Deo esse appetebat. Immò nec hominem Deus in sexu tantummodo fortiori, & validiori opponere inimico huic suo dignatus est, vt ab ipso tanquam non adeo viribus dispari vinceretur, sed fragilioris, & infirmioris sexus mulierem elegit, inimicitias, inquit, ponam inter te, & mulierem, & semen tuum,& semen illius, & prænuncians qualis esset futurus exitùs belli, ipsa, inquit, conteret caput tuum,& tu insidiaberis calcaneo eius. O soror mea, poteratne Deus magis despicabilem nobis reddere & suum, & nostrum communem inimicum? Olim præliabaris Satan cum primoribus Angelis, & præliabaris prælia magna, & si non præualuisti, ad præualendum tamen fortis, & audax apparuisti, cum prælium magnum factum est in Cœlo cum Dracone, & Draco pugnabat, & Angeli eius, &

non

non præualuerunt, neque locus inuentus est eorum amplius in Cœlo. Modo cum mulieribus congrediendum tibi est, nec ad feriendam aliam corporis partem patentem habes, quam calcaneum ipsius, cum tamen illa ad conterendum habeat sibi datum, & expositum caput tuum. Quid est hoc, soror mea, nonne vides quomodo quanto es infirmior, & vilior, & dispar viribus, tanto es aptior, & magis idonea pugnæ cum hoste arrogante, quem Deus vult confundere, & deprimere, & vnde maiorem concipiebas timorem, quomodo maiorem inde fiduciam debes haurire? Quid enim auxilij, quid adiumenti sperare non debes à Deo contra hostẽ suum? Quam secura adiutorium ipsius implorare potes, pro quo in tanta infirmitate præliaris, & cuius causam agis? Audi quid Deus respondeat omnibus ad se confugientibus, & in ipsum sperantibus, dum bellant pro ipso aduersus quoscumq; inimicos eius, quantumuis innumeros, & potentes. Nolite, inquit, Parali. 20. timere, nec paueatis hanc multitudinẽ, non est enim vestra pugna, sed Dei. Non eritis vos qui dimicatis, sed tantummodo confidenter state, & videbitis auxilium Domini super vos. Credite in Domino Deo vestro, & securi eritis: credite Prophetis eius, & cuncta euenient prospera. Congreditur igitur, ipsemet Deus in hoc conflictu cum sæuissimo hoste, non quidem in sua maiestate, sed in nostra humilitate, obijciens ei nostram formam, nostramque naturam, vt inuentor mortis diabolus per ipsam, quam vicerat, vinceretur. Quod si huius prælij, Dux & Imperator Deus elegit te, soror mea, vti infirmam, & fragilem quam forti obijceret, & opponeret, nonne de præsidijs etiam cogitauit? certè non solùm ipsemet scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis eius sperabis, sed Angelis etiam suis mandauit de te in omnibus vijs tuis, in manibus portabunt te, ne vnquam offendas ad lapidem pedem tuum, super aspidem, & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem: cum enim capitis illi comminutionem, & contritionem Deus comminatus sit, quod semel per Mariam, inter mulieres benedictam præstitit, non patitur vt iterum nunc caput resumat, & eleuet contra nos, immo contra ipsummet Deum. Cum serpente, igitur, capite obtruncato præliaris, soror mea, qui tantùm calcaneo tuo insidiari potest, mentis verò, & voluntatis arx, salua tibi est, quam circuire quidem, & impugnare sibilando potest,

test, expugnare autem aut ingredi, aut mordere, minimè potest. O quam bonum certamen certas, quam gloriosum, quam iucundum, in quo quamdiu certas, tamdiu vincis, nec vincere desinis, nisi certare desinas, in quo non solùm occidi, sed nec vulnerari potes nisi ipsa velis, & vt hoc ipsum non velis præsto habes auxilium illius, qui inimicus est inimico tuo; tibi verò, & amicus, & frater, & Pater, & Sponsus, & nutricius, qui omnia quæcumque postulas ab eo pro tua salute tibi spopondit, & præstat, qui non ignarus imbecillitatis tuæ, cum hoste suo pro se te ad pugnam exponere non veretur, qui habet in potestate, & voluntate sua, & vires tuas, & vires hostis tui, qui militibus suis pro ipso certantibus semper adest, non solùm vt spectator, sed etiam tanquam adiutor, & bellator fortis, immo etiam tanquam præmium, & corona, & merces magna nimis suorum bellatorum. Dicas igitur fiducialiter, soror mea, Dominus protector vitæ meæ à quo trepidabo? si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum, si exurgat aduersum me prælium, in hoc ego sperabo. Potestas enim, & robur inimici tui ad impugnandum imperfectum est, finitum est, terminum habet: at firmitas tua, fortitudo tua, & virtus tua, quæ Deus ipse est, infinita est, omnipotens est, & ad resistendum, & ad impugnandum, & ad expugnandum. Hostis tuus, & si semper tentare velit, plerumque tamen non potest, & id tantum facit, quod ipsi facere permittit Dux noster, Rex noster, & Deus noster. Ideo liberum ingressum neque etiam in ipsos porcos quondam habere potuit, nisi petita, & obtenta licentia à Christo, Deo & homine, cuius nutu omnia reguntur, & moderantur; neque aliter in Bobilia, & ouilia Iobi, & ipsam Iobi personam rabiem suam exercere potuit, nisi iuxta modum, & tempus, quod ipsi à Deo concessum fuit, qui in omni conflictu, aut multum dat militibus suis, aut multum detrahit aduersario suo, honor enim Regis iudicium diligit. Quis autem Rex, iturus committere bellum aduersus alium Regem, non ministrat militibus suis meliora quæque, & validiora arma, & instrumenta, & aufert ab aduersario, dum potest, omnem munitionem, & omne præsidium, quod illi prodesse posset ad victoriam? Quod si Deus aliqua permittit arma inimico suo, & nostro, hoc ideo facit, vt dimicare possit, non vt vincere possit; vt victorias, & coronas cum ipso dimicando reportare possi-

possimus, non vt ipse de nostra morte lætetur, & triumphet. Dedit quidem tibi semper, soror mea, Christus Dux, & Rex tuus arma, & meliora, & fortiora, & dabit etiam plura quotiescumque opus erit, & ijs vti volueris; quinimmo, vt scires etiam quomodo illis vti deberes, ipse prior coram te ijsdem indutus est armis, & cùm eodem hoste in agone certauit, cum ad se accedere tentatorem permisit, vt videres, & disceres quã facilè, quam cito conatus, & ictus illius repellere posses, & superare. Non enim dedit illum nobis hostem Deus ad opprobrium nostrum, sed ad exercitium, & augmentum meriti, & coronæ propter gloriam ipsius Dei; propter gaudium bonorum Angelorum, & vt qui probati sunt, manifesti fiant in hominibus: spectaculum enim facti sumus Deo, & Angelis, & hominibus. Quin etiam sic disposuit diuina sapientia, vt ad nostram custodiam non solùm homines, & Angelos, sed ipsos etiam dœmones inimicos nostros haberemus. Nonne quandoque perpendisti quomodo Angelus satanæ custodiuit in Paulo thesaurum grandem humilitatis? Datùs est, inquit, mihi stimulus carnis meæ Angelus satanæ, qui me colaphizet, ne magnitudo reuelationum extollat me. Vide quomodo superbus hostis factus est custos humilitatis in milite Christi; vide quomodo impugnando propugnat, & perdere volens conseruat? Nihil igitur tibi timendum est, soror mea, ab hoste tuo, immo etiam multa bona, multasque diuitias velit nolit, tibi congregabit, conseruabit & multiplicabit, gratisq; tibi seruiet, qui te gratis odio habet, nec aliud stipendiũ tibi militando lucrabitur; nisi quod retorquendo iacula ipsius in ipsum sagittarium, conuertetur dolor eius in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descendet. Nonne membrũ diaboli fuit Herodes? at non legisti quomodo prophanus hostis nunquam beatis paruulis tantùm prodesse potuisset obsequio, quantùm profuit odio? sed ipsumet crudelem, & superbum inimicum nonne fefellit malignitas sua, dum iniustis odijs Iudæorum animos contra Christum studuit accendere, inferens supplicium Filio Dei, quod cunctis filijs hominum in remedium verteretur, fudit sanguinem iustum, qui reconciliando mundo, & prætium esset, & poculum? Suscepit Dominus, quod secundùm propositum suæ voluntatis elegit, admisit in se impias manus furentium, quæ dum proprio incumbunt sceleri, famulatæ sunt Redemptori. Dicas igitur

potiùs

potiùs dæmonem militem tuum, quam hostem tuum: & cæteris quidem militibus dantur stipendia à ducibus suis pro quibus militant: Dæmon autem non sibi, sed tibi pro te militando stipendium acquirit, en habes pro te lucrosum militem, quem contra te inimicum timebas. Quin etiam vide quomodo eundem etiam Magistrum habes; O quam multos casus docuit nos, declinare Magister ille impensis suis! ò nos verè fælices quos fecerunt aliena pericula cautos! Ab hoc magistro doceris, soror mea, altum non sapere, altiora te non quærere, fortiora te non scrutari; quæ tibi mandauit Deus illa semper cogitare, & in pluribus operibus eius non esse curiosam: non quasi ipse doctrinam istam seruauerit, immo quia seruare neglexit, & ex hoc neglectu cum esset omnium fæliciſſimus, factus est omnium miserrimus. Iniquitas illius doctrina tua est. Satan, & omnes Angeli eius sunt gentes illæ, quas Dominus dereliquit, vt erudiret in eis Israelem, & omnes, qui non nouerunt bella Chananæorum, vt postea discerent filij eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem præliandi. Sunt etiam ijdem malleatores, qui momentaneis, & leuibus ictibus, & percussionibus æternum nobis gloriæ pondus operantur in cælis. Sunt etiam carnifices viciniorisʼ hostis, & magis domestici quem habeamus, scilicet ipsius nostræ carnis. Iudicaui inquit, Paulus 1. Cor. 5. eũ qui sic operatus est, tradere hoiusmodi satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat in die Domini nostri Iesu Christi. Sunt nostri ventilatores, qui segregant à nobis paleam, mundant, & purgant frumentum. Ecce satanas (inquit Iesus Petro Lucæ 22.) expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum. Vide soror mea, quot ministeria præstant nobis inimici nostri, & quomodo ipsorummet armis, & instrumentis, & machinis vtitur Deus Rex noster, in bonum nostrum, in gloriam suam, & in ipsorum confusionem. Noli ipsa desinere voluntate tua, & sponte tua, miles esse Christi, noli castra mutare, hoc enim vnum est tantum, quod inimicus tuus obtinere à te insidiando nititur, hoc vnum est, quod tibi suadere conatur, vt mittas te deorsum, quia ipse mittere te non valet; hoc vnum hortatur, vt ipsamet de cruce descendas, quia de cruce te deturbare omnibus suis viribus minimè potest, immo nec lædere vel in modico valet, nisi te ipsam lædas. O bone Iesu ita ne possum ego in me, quod non potest inimicus meus

contra me? & cùm nulla vnquam cuiuscumque illa sit, vis, & potentia me à te diuellere possit, in me vno talis potestas contra me reperitur, qua separari possim à te, ita vt Crucis tuæ vexillum sponte deseram, & quod flens dico, inimicus fiam Crucis tuæ, adhærens hostibus, & signum illud salutis, quod signasti semel super me, & fronti meæ impressum in baptismate, ne violaret diabolo hosti meo districtè imperasti: hoc ego ipse signum, filius tuus, & seruus tuus, odio habeam, & liberè abijciam, in quo est salus, vita, & resurrectio mea? ò Domine potestatem hanc quæso auferas à me, sicut abstulisti ab hoste meo, nec mihi permittas vt possim contra me, quod ipsi inimico tuo, & meo aduersum me non concessisti: arma, quæ ab hoste meo in fauorem meum auferre voluisti, ne quæso mihi tradantur in damnum meum, & contemptum tuum: Abnegem ego potiùs me ipsum quam fiat tibi, mihique contrarius: prohibuisti inimico tuo, et meo ne me lædere possit, & non lædit, quantumuis lædere cupiat, & conetur, ego verò filius tuus, & filius ancillæ tuæ cupio, & peto prohiberi, & impediri à te ne possim lædere me, ita vt lædendo me, offendam te, & simul lædam honorem tuum, & gloriã tuam, quare non facies cum filio, quod fecisti cum hoste pro bono filij? sicut igitur ab omnibus alijs inimicis me liberasti dulcissime Iesu Redemptor, et Saluator meus, et liberator meus, libera etiam me à me ipso, quid enim mihi proderit, quod ab alijs hostibus me liberaueris, si etiam non me liberes à me ipso, ego enim ipse sum, qui hostis sum animæ meæ, & factus sum mihi ipsi, tibique contrarius, et inimicus? Ego, ego sum Domine, contra quem rogo vt pugnes, non iam curo de diabolo: Ego sum hostis quem peto vt persequaris; adiuua me Domine contra me ipsum, et pro te ipso, quoscumque alios hostes sperno, & contemno, me ipsum tantummodo timeo, non tam sollicitus ne quid contra me, sed ne quid contra te committam Dominum meum, et Deum meũ: O bone Iesu, vicisti propter me omnes aduersarios meos, cur me vnum aduersarium non superabis propter te, & propter me? O dulcissime Iesu propter nimiam charitatem tuam, qua dilexisti me, superasti te, et vicisti te ipsum, & te morti obtulisti, cur non superabis me, et vinces me, etiam occidendo me ipsum amore mei? Noli timere, soror mea, qui omnia se tibi petenti daturum promisit, et iurauit, quæ tuæ saluti

luti congruerent, non potest non etiam hoc concedere, quod est tuæ saluti maximè necessarium. Vincet te, qui fortior est te, non tamen vincet te sine te, vult enim te participem esse pugnæ, vt sis particeps coronæ, vult vt non solùm de alijs hostibus, sed etiam de te ipsa triumphum reportans coroneris, & quæ thesauros vndique habes vnde ditari possis, in te sit etiam vnde semper magis locupletari queas, vt ipsa etiam tibi thesaurus sis, teipsam vincendo, et superando, et vide, quam bene prouidit Deus tuus, vt etiam de tuo incrementum habere semper possis diuitiarum, quando de vitijs quoque, ac passionibus tuis gradum tibi construit quo possis ad maiora præmia peruenire: de vitijs enim nostris (inquit Augustinus) scalam nobis facimus, si vitia ipsa calcamus, eleuabunt nos, si fuerint infra nos. Iam video, et intelligo, ò Domine quare posueris me contrarium tibi, et factus sim mihimetipsi grauis, vt scilicet mihi ipsi vim faciendo, et mei ipsius persecutionē contra me tolerando propter iustitiam, et propter tui amorem, beatitudo mea semper magis augeatur: Siquidem Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum Cœlorum. Nunquam enim deesse potest tribulatio persecutionis, si nunquam desit obseruantia pietatis, omnes enim, qui volunt in Christo pie viuere, persecutionem patientur, caro siquidem concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem, vt verè militia sit vita hominis super terram. Voluisti igitur, inuictissime Imperator, et dulcissime tuorum militum amator Deus, voluisti, inquam, vt pugnando non solùm contra diabolum, & contra Mundum, sed etiam contra nos ipsos, acquiramus nobis ipsis de nobis triumphos, et trophæa, vt omnium præstantissimam fortitudinis laudem, et gloriam in æternum reportemus: quandoquidem melior est qui dominatur animo suo, expugnatore vrbium; Etenim pacem tuam, ò bone Iesu, quam nobis veniens in hunc Mundum attulisti, & discedens reliquisti, non quomodo Mundus dat nobis, dedisti; sed exuperat omnem sensum custodiens animas nostras, et intelligentias nostras; et quia custodit, ideo odit, qui enim odit animam suam in hoc Mundo in vitam æternam custodit eam, sicut è contra qui amat animam suam perdet eam; ò magna, et mira sententia, quemadmodum sit hominis in animam suam amor vt pereat, odium ne pereat. Si ma-

lè amaueris tunc odisti; si bene oderis tunc amasti: fœlices, qui oderunt custodiendo, ne perdant amando. Pax tua, Domine, non venit pacem mittere in terram, sed gladium; venit enim separare hominem aduersus patrem suum, & filiam aduersus matrem suam, & inimici hominis domestici eius, & qui perdiderit animam suam propter Deum, inueniet eam. O soror mea, quam lucrosa est militia ista super terram, quam gloriosa, quam speciosa quantum honoris, quantum decoris habeat, quis enarrabit? Numquam de militibus agitur, quin de stipendijs agatur, nec est certamen sine corona. In Castris huius sęculi milites contenti esse debent stipendijs suis, & caducą, & marcescibilis corona proponitur. At in castris Christi mei, & milites ad maiora semper præmia aspirare possunt, & debent, & immarcescibilis corona donatur: In stadio huius mundi, omnes quidem currunt, sed vnus vix accipit brauium, at in stadio Christi nullus non accepit brauiũ nisi qui ad brauiũ currere neglexerit. Omnis, qui in agone huius sæculi cõtendit, & si contendat quantũ potest, non omnis tamen victor semper existit: At in agone Ducis nostri, quantũ quisque contendit, tantum vincit, & coronatur: Ad mundi militiam non quilibet est idoneus, & aptus: A militia Christi nulla ætas excusat, nulla conditio eximit, nullum tempus excludit. Heu pudeat, soror mea, si vnquam huius militiæ te tædeat quæ Dei, & Christi militem te facit; cur potiùs, & prius attendis contra quem pugnas quam pro quo pugnas? In omnibus alijs nominibus decoratam te hactenus vidisti vnam habes propositam coronam glorię; in hoc vno militis nomine habes etiam coronam iustitiæ; si enim nullus præcessisset labor certaminis, quomodo dixisset Apostolus, in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ? O immensum, & inæstimabile Dei beneficium, quo fecit hominem militem, & hostem illi dedit, vt etiam tanquam quid sibi debitum, & suum arriperet Regnum Cœlorum! Hoc est, quod confundit diabolum, quod inimicum vrit, Regnum in quo ipse stare nequiuit, hominem iure sibi posse vindicare. Sed non solùm viriliter certare debes, & animosè, quia sub Christo Duce militas, & pro Christo militas, & æternam habes repromissionem, sed quia ipse Christus commilitonem tuum esse, & in stadio tecum esse, & collaborare non dedignatur, cumque tempus aduenerit pugnæ, non stabit tantummodo post parie-

tem

tem respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos, sed ipsemet Saluator ponetur in te murus, & antemurale, ita vt lædi ipsa non possis, nisi prior ille lædatur; abscondit te, in abscondito faciei suæ à conturbatione hominum, protegit te in tabernaculo suo à contradictione linguarum, ita vt nullus te tangere possit quin tangat pupillam oculi sui, & quamuis ipsum non videas, quotiescumque clamabis, dicet, ecce adsum; sic enim respondisse militibus suis legimus, cum grauiter, & immaniter tentarentur, & interrogarent, vbi eras, Domine? Quin, & adeò sollicitus ipsemet esse voluit Dux noster circa milites suos; vt vetuerit illos cogitare quomodo aut quid loquerentur, cum starent ante Reges, & Præsides, sed se daturum os, & sapientiam promiserit, cui non possent resistere omnes aduersarij ipsorum. Quotiescumque igitur, inimici tui sonuerunt, soror mea, & qui oderunt te, extulerunt caput, conuertere ad Christum commilitonem, & bellatorem fortem, qui est in abscondito, etsi non videtur, quem si viderent, & proponerent ante conspectum suum inimici tui, quamuis fortes non insurgerent in te, nec quærerent animam tuam. Quid amplius desiderare potes, soror mea? non adhuc intelliges quantum expediat, & quam honestum, quam lucrosum, quam gloriosum tibi sit militem esse, & hostem habere? Militans igitur Deo negotijs sæcularibus non impliceris, sicut monet Apostolus; tam habes in promptu victoriam, quam habes in promptu voluntatem, & si vinci non vis, vinci non potes: de corde tuo, de voluntate tua venenum sumunt armamenta hostis tui, qui causa quidem, & fomes est nostrorum malorum, sed tantùm turbare potest, aut fallere, quantum ipsi volumus, qui decrepito suggesta leoni armamēta damus. Si vincere vis, iam vicisti: sed quia velle hoc non est ipsius volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, ideo hoc etiam ab ipsius misericordia petere, sperare, expectare, & impetrare debes, qui omnia promisit, omnia potest, & omnia vult dare petentibus se. Si enim adeo libenter, adeo promptè exhiberet diabolus arma sua omnibus postulantibus illa contra Deum inimicum suum, numquid non libentiùs, non promptiùs aderit Deus militibus suis, ipsum inuocantibus contra diabolum hostem suum, & nostrum? Num diabolus erit magis paratus, & expeditus ad perdendum, quam Deus Saluator noster ad saluandum? certè quantumuis maximum

sit

ſit odium Satanæ contra nos, excedit in infinitum charitas Dei erga nos, quomodo ergo plus poterit odium Satanæ in malum noſtrum, quam charitas Dei in bonum noſtrum, imo in bonum ipſius Dei? Non enim peto adiuuari à te, Domine, niſi ad te ipſum amandum, laudandum, honorificandum, benedicendum, & ad me ipſum pro tuo amore deſpiciendum, deprimendum, conculcandum, tuæque voluntati omnino ſubijciendum.

THESAVRVS XXII.

Memoriale Dominicum.

SI quæ loquor ad te, ſoror mea, à me ipſo loquerer, cum ego homo ſim, ad credendum mihi, mens forſitan tua dubitaret; nec immeritò ſuſpicari poſſes me fortaſſe ex ijs eſſe, qui dicunt pax, pax, & non eſt pax, qui cum beatam te prædicant, tunc te decipiunt. Verè etenim dignum admiratione eſt, quomodo tot, tantaque bona, tam opulentæ diuitiæ, tot prætioſi theſauri, quos hactenus reſerauimus, ad eos pertineant, qui vallem incolunt lachrymarum, ſedent in tenebris, & in vmbra mortis, & terram perambulant deſertam, & inuiam, & inaquoſam. Sed ſi teſtimonia tua, Domine, mirabilia ſunt nimis, etiam credibilia facta ſunt nimis: Vnde nihil eſt, quod verearis, ſoror mea, tam læta, tam iucunda, tam proſpera, tam ſalutaria, tam fidelia verba, quæ auribus percipis, læto etiam, & fideli corde retinere; non eſt cur ab his induci timeas in præſumptionis laqueos, aut in temeritatis ſcopulos, aut in leuitatis, & vanitatis errorem, & falſitatem; ita vt inducant ſuper te maledictionem pro benedictione. In me ſit iſta maledictio, ſoror mea, ne dubites. Sermones quos loquutus ſum tibi, ſermones mei non ſunt, ſed tantum incerta, & occulta ſapientiæ Dei manifeſtaui tibi, ſicut loquutus ipſe eſt per os Sanctorum, qui à ſæculo ſunt Prophetarum eius, & nouiſſimè loquutus eſt nobis in filio. Nam, & ego homo ſum ex ijs, qui dicunt Domino ſuo, A a a, Domine Deus, ecce neſcio loqui, quia puer ego ſum: ſed benedictus Deus, qui ex ore infantium, & lactentium perfecit

laudem

laudem propter inimicos suos, vt destruat inimicum, & vltorem, & inuitat & conuocat pueros suos ad laudandum nomen sanctum suum, dicens, Laudate pueri Dominum laudate nomen Domini. Quia igitur, veluti pueri omnino vera loqui nesciebamus, ipsemet Deus, qui multifariam multisque modis olim loquutus est Patribus in Prophetis, nouissimè loquutus est nobis in Filio, & dedit verba sua in ore nostro per ipsummet Verbum suum incarnatum, & caro factum pro salute nostra, vt sciamus etiam si pueri simus, quid & quomodo loqui debeamus, & in sermonibus nostris fallere amplius, aut falli non possimus: Sit iterum nunc, & millies benedictus Dominus Deus noster, qui tantam fecit dignationem nobiscum pueris suis, qui cum de terra essemus, & non nisi terrena sapere, & loqui nouissemus, docuit tandem nobis canticum nouum, vt magna quæque, & prætiosa & cœlestia sint in sensibus, & intelligentijs, & in linguis omnium puerorum suorũ. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Sedes igitur, soror mea, verum est in vmbra mortis, sed illuminata per Deum, qui verbo suo dirigit pedes tuos in viam pacis, scilicet in viam hanc, quam demonstraui tibi ad thesaurizandum thesauros non deficientes in cœlo; manes verum est, in terra deserta, & inuia, & inaquosa, sed ipse sic in sancto verbo suo, & filio suo apparuit tibi, vt videre iam possis virtutem suam, & gloriam suam. Non ego, soror mea, non ego, sed ipse Deus cum semel in lauacro regenerationis fidem suscepimus, introduxit nos in terram fluentem lac, & mel, & fecit vt lex sua, & sermo suus semper essent in ore nostro, quãdo infantes nos & lactentes ad hunc modum orare monuit, & præcepit; Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Ecce nunc vides, soror mea, collectos in vnum omnes thesauros quos hactenus singillatim aspeximus, vide quomodo ipsemet Deus dignatus est tibi compilare omnes sermones suos, & ne sollicita sis, et turberis erga plurima, verbum breuiatum fecit Dominus super terrã, & Euangelicum Breuiarium ipse composuit. Accede igitur nunc, soror mea, et vide in hoc thesauro absconditos omnes the-

thesauros sapientiæ, et scientiæ Dei, ad hunc vnum te nunc volo, hic sinum tuum expande, hic omnem spem tuam erige, hic omne desiderium tuum extende, hic dilata cor tuum & viscera tua & concipe quidquid boni potes, seu non potes concipere. Nihil enim vspiam omnino boni est, quod in hoc breuiato sermone non contineatur. Est nobis oratio hæc manna absconditum de cœlo, paratum sine labore, omne delectamentum in se habens, & omnis saporis suauitatem. Hæc est, quæ dulcedinem tuam, Domine, quam in filios habes, ostendit, quæ deseruiens vniuscuiusque voluntati, ad quod quisque vult conuertitur. Verùm vt magis sentiamus manhuius suauitatem, soror mea, diuidamus illud minutatim; frangamus, & teramus, more filiorum Israel, & distincta, subtili, & profunda consideratione quidquid in ipso continetur saporis, atque dulcoris percipere studeamus. Perpende igitur, quam multa petas, qualia petas, à quo petas, quis docet, & præcepit vt petas, quomodo petas, & videbis quam sit prætiosus sermo Domini in diebus nostris, in quo iota vnum, aut vnus apex non reperitur, in quo cœlestis gratiæ & futuræ gloriæ nobis pignus non detur. Exordium illius si alta mente consideres, nonne in eo incipis è cælo agnoscere genus tuum, et Patrem, et fratres, et amicos, et Patriam, et domum, & hæreditatem te habere cœlestem? perge. nonne, dum petitur in ea, quod super omnia petendum est, et sanctificatio nominis Dei petitur, et consequenter sanctificatio tua, per quam debet nomen ipsius sanctificari? Quot deinde, et quæ regna petis? In hac quidem vita Regnum gratiæ, & misericordiæ ipsius super te; Regnum Gloriæ, & beatitudinis post præsentem vitam, et Regnum maiestatis ipsius post finem sæculorũ. Mox quæ tantum timebas malæ tuæ voluntatis damna, et pericula, nonne procul abigis à te, dum dicis, fiat voluntas tua, sicut in cœlo, et in terra? Voluntas scilicet quæ non potest non semper esse bona, & optima in omnibus mandatis, et iustificationibus tuis. Et quia etiam non volentes, multis, & carnis et spiritus necessitatibus subditi sumus, nonne sub vno panis nomine à Deo exigis, quidquid siue ad temporalem, siue ad perennem vitam in dies singulos tibi est necessarium? Et quia immunes à sordibus peccatorum, quicumque homines sumus, esse non possumus, nec infans cuius vnius diei vita sit super terram, quam congruè mundationem ab omni labe,

et con-

et condonationem, et veniam quorumcumque peccatorum, et erratorum, quæ in diem contra Nominis illius maiestatem committimus, postulamus? Quia verò proni semper ad malum, et fragiles, et infirmi sumus, et vita nostra tentatio est super terram, ideo nè in eam labamur, ne derelinquamur in cogitatu maligno, ne abeamus post concupiscentias nostras: sed fortes in bello perseueremus vsque in finem, ad præsidia diuinæ gratiæ confugimus, cuius solius dono corda nostra possunt stabiliri. Postremò redemptionem, et liberationem, non ab vno, aut altero, sed ab omni, et quocumque malo, et ab ipsorum malorum auctore, et capite diabolo postulamus. Quid dicis, soror mea? Potestne adhuc esse aliquid in desiderio tuo, quod non posuerit Dominus in memoriali suo? immo quomodo hæc potuissent esse in desiderio tuo, si prius ille non posuisset in memoriali suo? Nisi enim ore suo benedicto dictasset tibi, et fecisset memoriale hoc mirabilium suorum misericors, et miserator Dominus, quomodo vnquam ad tam multa, tam sublimia, tam cœlestia, tam diuina, tam excedentia nostram naturam, et nostra merita, desideranda, postulanda, speranda, et obtinenda affectu, et effectu ascendere potuisses? nonne præsumptionis notam, et arrogantiæ, et superbiæ, et temeritatis reprehensionem timuisses? Vnde in sacrosanctis mysterijs antequam ipsius populi nomine Dominicum hoc memoriale Sacerdos Deo porrigat, et pronuntiet, præmittit, et protestatur cuiusnam iussu, et qua fultus fiducia et auctoritate tantum audeat, et præsumat proferre sermonem, dicens; Præceptis Salutaribus moniti, et diuina institutione formati audemus dicere; Pater noster, &c.

O soror mea, non Angelus, non Propheta, non amicus, nō seruus, ipse idem Deus, qui bonorum omnium est largitor, et dator, ipsemet iubet, quod ista petas, et ab ipso petas, et isto modo petas, et dubitabis adhuc, quod nolit ea dare, quæ vult postulari, aut quod tibi non congruant, quæ suggerit tibi Deus ipse, vt petas, aut quod modo congruenti non postules, quod eo modo postulas sicut Pater tuus Cœlestis disposuit tibi? Vbi esset consilium, vbi prudentia, vbi scientia, et sapientia Dei tui?

Confitebor tibi Domine, quod in immensum debeo tibi pro innumerabilibus, quæ retribuisti mihi, sed nisi me ita lo-

qui docuisses, et ea ad quę se extendere vt poterat, vt debebat oratio mea non demonstrasses mihi, ibi fixa fuissent vota mea. & ibi adhæsisset cor meum, et lingua mea, vbi erat habitatio mea; & qui de terra eram, terrena solùm sapere, et loqui nouissem: non secus ac si Rex, infanti, et paruulo filio regnum donare cuperet, quod tamen etiam ab ipso paruulo cuperet desiderari, et postulari, nisi postulatio, et oratio illi suggereretur, non pro Regno, sed pro puerilibus, et ludricis exoraret, et fleret, immo neque ipsum Regnum sciret quid esset, aut quomodo pronuntiaret. Festũ agamus pusillus grex, quia complacuit Patri nostro dare nobis Regnum. Regnum quod non vidimus, quod ignorabamus, ad quod sola natura duce aspirare non poteramus, ad cuius diuitiarum honoris, et gloriæ splendorem oculi nostri tanquã vespertilionum erant ad solis lucem. Tantummodo aperire nos paruulos iussit os nostrum, et ipse adimpleuit illud petitionibus tam multis. tã magnis, tam pręciosis, tam salutaribus, tam excelsis, vt nihil vltra sit, quod peti possit, aut desiderari: Vt quid autem talia petendi auctor, et magister ipse fuisset, si idem ipse talia dare cum possit, dare tamen nollet etiam si peterentur? Sed quo minus de voluntate illius dubitare posses, vide quomodo, et qua ratione vult te petere, quidquid petere te docuit. Non sic, ò Domine, non sic quando tu ipse pro te ipso rogabas Patrem tuum; orasti enim tunc vt si possibile esset, si fieri posset, transferretur calix ille à te, sed quando me doces orare Patrem tuum, nullam ponis exceptionem, limitationem nullam, nullam conditionem, sed absolutè, non tacitè, non frigidè, non per verborum circuitus, et ambages, sed modò quodam imperatiuo potiùs quam optatiuo vis vt loquar ad te Dominum meum dicens, scilicet non per modum optantis, vellem Pater, vt sanctificaretur nomen tuum, vt adueniret Regnum tuum, vt fieret voluntas tua, vt dares nobis panem nostrum, vt dimitteres nobis debita nostra, vt nos non induceres in tentationem, vt nos à malo liberares: neque etiam modo deprecatiuo scilicet, Pater obsecramus te, vt ista nobis concedas; neque conditionaliter videlicet, Pater si possibile est, da nobis ista omnia, quæ petimus, sed vis vt omnino absolutè ista nobis à te fieri, et concedi postulemus, obediente nunc quoque te Deo voci hominis, sicut quondam obedisti voci Iosue, dum tibi loquens dixit; sol contra Gabaon,

ne

ne mouearis, et luna contra vallem Aialon: et quidem si adeo prompte obedisti voci hominis, antequam homo fieret Deus, quid mirum, quod te ita modo paratum exhibeas ad obediendum voci hominis, quem fecisti etiam Deum? o soror mea, num, si ab ijs, qui in potestate tua essent aliquid simile cuperes, alijs verborum formulis vtereris? Seruis nostris ita dicimus, fac hoc, et faciunt. Dicere etiam hodie Domino nostro possumus, fac hoc et faciet. Dicam Domine, et confidenter, et audacter dicam, quia ita me dicere, & monuisti, et præcepisti: et cum ita dixero, non timebo quin statim sis facturus, nam cum ea dico monitu, et iussu tuo, tu idem ipse es, qui dicis ea per os meum, dicere autem tuum, ò bone Deus, nonne est ipsum facere? ita sperare debes, soror mea, et quod ita sit, securam te, et indubiam de tanto bono tuo ipsa te reddit Ecclesia, immo Deus ipse per Ecclesiam sanctam suam; Non prius enim in arcano, et sacrosancto Missæ Mysterio postremam petitionem populus pronuntiat, cum Sacerdos personam Christi gerens, et repræsentans, ipsius nomine subiungit, et pronuntiat pretiosum illud, Amen. O pulchra, fælix, et expedita Dominici memorialis subscriptio, ecce quam cito in eo legis concupitum illud fiat, et concessum, et obtentum, quod petitur, et ita concessum, vt dubitandum non sit ne fiat, quod ille respondit vt fiat, cum vox illa, Amen, indubitate, firmiter, certo, in veritate, et quasi iureiurando confirmet, quidquid affirmat. O dulcis Dominica oratio, thesaurus mihi plenus, et indeficiens, primum mihi puero in labijs instillata, et postrema in ore senis futura, Vna tu mihi es pro omni scientia, et doctrina, et pro omnium librorum Bibliothæca! Vna tu mihi sufficis in via, et pro pane ad vescendum, et pro indumento ad cooperiendum, et pro auro ad diuitias, et pro omnibus delicijs ad voluptatem, et pro vnico, et præcipuo merito ad gloriam, tu portus, tu salus tu vita, tu cælestis doctrinæ schola es, in qua Deus est totum, quod addiscitur, via qua tenditur, totum, per quod ad summam veritatis notitiam peruenitur. O dulcissimum memoriale, Paradisus deliciarum, sanctarum mentium delectatio, et intimi gustus inexhausta dulcedo! Tu negotiatorum cælestium apotheca, in qua videlicet illarum mercium summa reconditur, quibus terræ viuentium possessio comparatur, fælix commercium, vbi terrenis cælestia, humanis diuina iun-

guntur; fœlix negotiatio, vbi pro limo æterna vita proponitur, ad quam emẽdam, quidquid requiritur etiam si multum sit, solùm sufficit, quod in te, & per te habetur. Aue, ò Dominica oratio, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter omnes orationes, & benedictus venter qui te portauit, & benedicta vbera vnde fluxisti, & benedictus magister, qui te nos docuit Iesus Christus Dominus noster. Tu placas Deũ, lætificas Angelos, redoles sanctitatem, penetras cœlos, postulata reportas, immutas homines, vires reparas, roboras mentem, cor illuminas, voluntatem inflammas, deuotionem paris, vnis animas Deo, deprecantem comples dulcedine, & te frequentantem delectabiliter facis cum Deo semper conuersari; ò Beatissima oratio, virtutum nutrix, vitiorum interemptrix, culpæ venia, peccatorum abolitio, interuentrix mundi, salus hominum, charitatis mater, iustitiæ regula, prudentiæ speculum, sanctitatis decus, scientiæ lumen, sapientiæ cellarium, domestica Dei, fiducia animæ, medicamentum pusillanimitatis, gaudium cordis, fida huius peregrinationis comes, mæstorum consolatio, impugnatorum impenetrabile scutum, secretorum Dei cognitrix, humilitatis norma, clauis fidei, pignus æternæ gloriæ, prælibatio futuræ fælicitatis, securitatis fons; Angelorum imitatrix, iustorum exultatio, pacis pelagus, dæmonum fugatrix, quiescentium refugium, conscientiæ ornamentum, additamentum gratiæ, amoris incentiuum, ianua cœli, petitionũm nuntia, auxiliatrix strenua, mediatrix præcipua, & cœlestium Sacramentorum optima reseratrix. In te nihil curuum, nihil sordidum, nihil mancum, nihil reperitur obscurum, sed tota pulchra es, & formosa, tota perfecta, & speciosa in delicijs tuis, & omnium donorũ fæcunda, semper hilarem, semper iucundum, semper diuitẽ, semper magnanimum, & beatum exhibes tui amatorẽ. Nunquam explicat organum vocis, quod tu sapis interiori gustu, & cordis medulla. Illi te nouerunt qui te diligunt, illi præconia tuæ laudis agnoscunt, qui te frequentant, qui te meditantur die, ac nocte, qui te in corde suo, & in ore suo deuotè semper custodiunt, & in tui amoris amplexibus fideliter requiescunt. Me etiam tuæ laudis imparem fateor, sed vnum pro certo scio, (ò memoriale benedictum) quod & indubitãter affirmo, quia quisquis in tui meditatione, & assidua corã Deo præsentatione, & oblatione perseuerabit, ipse quidem

te

te Deo offeret, sed tu offeres ipsi Deum. Ite nunc quicumque stulti,& tardi estis corde ad credendum omnibus, quæ loquutus est nobis Iesus, custodite atria principum, terite limina potentiorum, sæculi huius angustias inuicem patimini, quid petitis, à quibus petitis, quomodo petitis? Terrena, & peritura tantum petitis, quæ breui, & sine saturitate, & cum mille sollicitudinum aculeis, ac spinis possidebitis; ab homine caduco, mortali, mutabili, fallaci, & nihil habenti sub sole tutum; sed & cum labore multo petitis, impensis pluribus, repulsis frequentibus, molestissimis dilationibus, diuturnis expectationibus, & plerumque non prius accipitis, quod desideratis, cum acceptum relinquere compellimini. Ecce Deus noster accedit ipse ad fores nostras, intrat ipse cubiculum nostrum, vera, cœlestia, & permansura bona simul cum his caducis, & temporalibus, quantum expediunt, proponit, & offert cupiditati nostræ, & vt ea omnia facile, & sine labore, & quando oportet habeamus; tantum monet, vt ab eo petamus, & ne fortè petendo erremus in verbis, & modo, ipsemet instruit nos ore suo, & verba sua ponit in ore nostro & linguam nostram facit calamum suum quasi scribę nostri velociter scribentis, vt eructet cor nostrum verbum bonum, & dicamus Regi opera nostra. Filij hominum vsquequo graui corde? vt quid diligimus vanitatem, & quærimus mendacium? Vt quid potiùs mundi palatia sectamur, & cum sæculi Principibus sermocinatio nostra, in principibus confidimus, & in filijs hominum, in quibus non est salus, & Deum spernimus, & verba Dei non audimus, qui verba vitæ æternæ habet, desiderabilia super aurum, & lapidem prætiosum multum, & dulciora super mel, & fauum? Quid vltra potuit nobis facere, & non fecit? ò Domine vnde in nobis tanta vesania, & tenebrarum inundatio? dixisti semel ijs, qui verba tua non audiebant, ideo eos non audire, quia ex Deo non essent, sed nos, qui fideles sumus, qui ex semine incorrupto aquæ sancto Spiritu fœcundatæ renati sumus, quomodo ex Deo non sumus? Non igitur nobis accidit hæc calamitas, quia ex te non simus, sed quia etiamsi fideles,& credentes sumus, non tamen credimus propter quod & loquimur; Vereor enim ne aliquando malum hoc perpendens, soror mea sis dictura, Veh mihi quia tacui, Veh tibi quæ modo scis loqui, & loqui non vis, Veh tibi quæ ostium circum-

stantiæ

ſtantiæ labiorum tuorum Dominicis verbis claudis, & apertis verbis mendacij! vis loqui quæ tua ſunt, non quæ Dei ſunt. videris tibi iam facta vir, & non quæ à Deo paruula audiſti, loqui amplius ſtudes, ſed cogitationes, & adinuentiones tuas, & hominum illis præponis. ſed nunquid non audiſti, niſi efficiamini ſicut paruuli non intrabitis in Regnum Cœlorum? etiam cum facta fueris vir debes in ſtaturam puerorum redire, qui in ſimplicitate cordis vnicam Dominicam orationem ſciunt, & loquuntur. O Domine, qui tanta feciſti mihi, ſume ipſe, rogo cuſtodiam labiorum meorum. Tu, qui voluiſti me tam multa, & tam magna petere à te, permitte puero tuo, vt vnam adhuc petitionem addat ex ſe, & vnum hoc petam, & dicam, Domine labia mea aperies; nam ſi hoc egeris non erit amplius, quod deſideret anima mea, & os meum annuntiabit ſemper laudem tuam: Sed adhuc inſanis, ſoror mea, nonne hoc etiam petiſti cum ſanctificare nomen illius, cum Regnum ipſius aduenire, cum eius fieri voluntatem, cum te à malo liberari petiſti? Quando igitur, orationi Domini tui nihil addi poteſt. confide, ſpera, expecta, & ſuſtine in verbo eius, per quod omnia facta ſunt, & per quod omnia facienda ſunt. Gratias tibi Deo, qui nos ita loqui, & orare didiciſti, nomen tuum Domine, & memoriale tuum ſit in deſiderio animæ meæ die, ac nocte in æternum, & in ſæculum ſæculi.

THESAVRVS XXIII.

Exceſſus Diuinæ Pietatis.

VIdiſti iam ſatis, ſoror mea, quot fontibus ſcaturiat Saluator tuus, Deus tuus, è quibus cum gaudio poſſis haurire quaſcumque aquas, quoſcunque theſauros concupiſcis. Si progrediamur, ſi quæramus inueniemus adhuc nouos non minus vberes, & ſalubres, & diuites. Sed audio nunc obloquentem te mihi, & murmur tuum peruenit ad aures meas. Quid eſt, inquis, quod mihi fontes aperias, quod monſtres aquas, quod theſauros promittas, ſi res meæ in eo ſtatu ſunt, & in eam incidi paupertatem, vt non ſolùm meri-

meritis me vacuam omnino videam, sed nec boni desiderij quidquam reliqui habeam? Aruit tanquam testa virtus mea, & lingua mea adhæsit faucibus meis. adhæsit pauimento anima mea, & adeo humiliata est, & siluit à bonis, vt ipsum etiam concupiscere amiserit, nec sitis vlla in me est horum bonorum, & in quo hauriam non habeo. Magna est, ô soror, vt dicis paupertas tua, & adeo te derelictam doleo, sed non ideo velim vt desperes de Deo tuo, & recedas à Deo salutari tuo, hoc enim ipsi magis displiceret, tibique magis noceret, quam omne aliud malum tuum. Non igitur ideo discedas à fonte, immo sede ad fontem, vbi sedet & Christus daturus aquam salientem in vitam æternam non recedentibus à se. Scriptum est enim, non discedimus a te, viuificabis nos, & nomen tuum inuocabimus; & si modo tibi videtur, quod non possit ascendere in cor tuum quidquid expectare posses a Domino Deo tuo; scito, quod expectare debes ab illo hoc ipsum, quod in cor tuum non potest ascendere: siquidem scriptum est, oculus non vidit, auris non audiuit, nec in cor hominis ascendit, quę præparauit Deus expectantibus se. Diligit quidem Christus Iesus sororem, quæ habet vbera, sed diligit etiam sororem illam, quæ parua est, & vbera non habet. Ausculta vocem Ecclesiæ matris tuæ, quæ de magna hac necessitate, & paupertate, in qua modo reperiris, cum sponso agit, ipsum consulit, ipsum interrogat: Quid faciemus huic sorori tam paruæ, quæ vbera non habet, & meritis caret, & votis, in die quando pro nuptijs alloquenda erit? Si derelinquis illam sibi, ignorat se, ignorat te, sponsum nescit, nec concupiscit, quomodo poteris alloqui illam? sed ecce quomodo sponsus nihilominus non derelinquit, neque spernit te; vide quid respondeat sponsæ, & quomodo se maiorem ostendat omni indigentia tua, & dilectio sua excedat, & meritum, & desiderium tuum, si soror hæc, quæ vbera non habet, adeò, inquit, arida est, adeò inanimis, vt muro assimiletur, vt non solum bonum non concupiscat, sed nec desiderium concupiscendi in illa appareat; manum meam mittam ad murum istum, ædificabo ipse super eam lapidibus prætiosis, & argenteis, & sic ornabo, & instruam illam virtutibus, & donis ex alto, vt sit mihi speciosissimum, & fortissimum propugnaculum. Tunc videbis vbera sororis istius, quæ prius vbera non habebat, prominentia sicut turris, & mira-

beris,

beris, & lætaberis. Ecce, soror mea, quomodo adhærere Deo, etiam dum posita es in tam miserabili statu, semper tibi bonum est, & ponere semper in eo spem tuam, qui semper curat de te. Nonne vides quomodo tibi præsto est consilium eius, & auxilium eius, qui est adiutor in opportunitatibus, in tribulationibus, qui eruit sustinentes se, & abundantia pietatis suæ, & merita supplicum excedit, & vota? Nonne ex hac abundantia, ex hoc fonte inexhauribili pietatis eius, nostra merita, & nostra vota excedentis, expectare semper potes, & haurire etiam, quod non mereris, & quod orare, sicut oportet, ignoras? Nonne audis quomodo ipsemet ad expectandum cum omni patientia adiutorium suum te inuitat, inquiens, expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum? Sustinuit anima Dauid in verbo eius, sperauit anima ipsius in Domino, audi quid inde reportauerit? Expectans, inquit, expectaui Dominum, & intendit mihi; nam hoc ipsum, quod est non recedere à Deo, sustinere Deum, & expectare opem ipsius, est aliquo modo Deũ præcari, vnde & subiunxit Dauid, & exaudiuit præces meas, & eduxit me de lacu miseriæ, & luto fæcis: ipsius siquidem tam longanimis expectatio Dei præcatio gratissima fuit apud Deum: Sed quid miraris, si Deus accurrit ad eos, qui non recedunt ab ipso, qui etiam currit post eos, qui fugiunt ab ipso? immo, & occurrit, & succurrit ijs, qui currunt contra ipsum? Nonne paruulus erat Paulus, nonne absque bonis meritis, nonne absque bonis votis, immò nonne vota ipsius mala erant, & demerita multa? nonne murus erat contra Ecclesiam, & contra Iesum quem supra modum persequebatur? ò quam structuram super hoc paruulo erexit diuinę pietatis excessus? Murum dissipauit, disiecit, & prostrauit, fundamẽtum nouum posuit tam altum, quantum deinde culmen ædificij, & superimposita moles demonstrauit, lapides præciosos, & margaritas adiecit, & propugnaculum tam fortè Ecclesiæ firmatum est, & turris adeo excelsa, vt nomen Domini in cõspectu omnis populi manifestauerit, propugnauerit, & magnificauerit: Non credo, soror mea, maiora ijs concipere possis, & votis assequi, quæ Paulo acciderunt, & tamen si adhuc ea, & omnia conferas, & componas cum abundantia, & magnitudine diuinæ pietatis, quam paruum est, ò Paule, & quam modicum, quod accepisti? ideò & dicebas, sequor

autem,

autem, si quomodo comprahendam, in quo & comprahensus sum à Christo Iesu; quantumcumque enim comprahendebas, parum semper erat collatum, & comparatum magnitudini illius charitatis, quæ ab omni creatura incomprahensibilis est. Sed & tu, soror mea, dic mihi, si potes, quæ vota fuerunt tua, quæ merita, vt esses quando non eras? quæ præcesserunt bona tua opera, vel desideria, quando primum ad gratiam vocata es, cum adhuc tu vocare nescires, nec Patrē, nec Matrem? Sed & si quæ deinde bona opera fecisti, si quæ bona desideria vnquam habuisti; Certè nulla ista fuissent, si non ea præcessissent cogitationes bonæ; sed & primas ipsas cogitationes bonas, quibus alijs prioribus cogitationibus bonis, vel desiderijs, vel operibus promeruisti? certè nullis, siquidem illæ primæ fuerunt, sed si non ex meritis tuis, numforte ex viribus tuis, & ex te ipsa quasi ex te habuisti? Respondeat Paulus pro te, & dicat. Non quia idonei sumus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, scilicet ex abundantia diuinæ illius pietatis, quæ excedit, & præuenit non solùm omnia nostra bona opera, & desideria, sed ipsas etiam bonas cogitationes. Hoc est, quod nobis testatur ipsemet Deus dum dicit, inuentus sum à non quærentibus me, & palam apparui his, qui me non interrogabant. Ergo, soror mea, si quando fortasse ita male disposita es, vt nec opera, nec desideria, nec vllam in te cogitationem bonam recognoscas, recurre ad hunc thesaurum ad hunc excessum diuinæ pietatis, dicas Deo, vt gratia sua præueniat te in benedictionibus dulcedinis, & si quando ignorans errasti sicut ouis quæ perijt, clama tu ad Pastorem tuum, vt ipse requirat ouem suam sicut ille te docuit, qui dixit, erraui sicut ouis quę perijt, quære seruum tuum. Crede mihi quidquid mali metuit conscientia tua; quidquid boni non præsumit, nec meretur obtinere oratio tua, accedens ad hunc thesaurum, ad hunc excessum diuinæ pietatis, obtinebis, & semper inde tibi suppeditabitur quidquid ad euitandum quodlibet malum, vel ad consequendum quodlibet bonum erit expediens, & necessarium, & ideo petas audacter, ex huius thesauri diuitijs tibi donari, etiam quod oratio ipsa petere non audet, & quod meritum tuum excedit, & quod omne desiderium superat, & quod possibilitas tua obtinere non potest. Potens est enim Deus, inquit Apostolus, omnia fa-

cere superabundanter quæ petimus, aut intelligimus, secundum virtutem, quæ operatur in nobis. Ideo huius tam magni thesauri conscia Sancta Mater Ecclesia, indicat illum & manifestat filijs suis, sic eos in diuinis sacrificijs orare instruens: Omnipotens, & misericors Deus, qui abundantia pietatis tuæ, & merita supplicum excedis, & vota, effunde super nos misericordiam tuam, vt dimittas quæ conscientia metuit, & adijcias quod oratio non præsumit. Quod effunditur, copiosè datur, liberaliter datur, gratis datur, absque prætio, absque vlla commutatione, absque merito, omnibus accipere volentibus exhibetur. Nonne vides, si quandoque apud Principes terræ mos sit, vt statutis diebus, ad ostendendam munificentiam suam, in populum pecuniæ iacturam faciant, qui concursus fiat ad plateam, & ad fores ipsius, languentium, cæcorum, claudorum, aridorum? quomodo omnes Regijs liminibus appropinquent, palatium constipent, patienter expectent, & nemo sit qui ab effusione beneficium non præsumat? Cur igitur, soror mea, etiamsi te abiectam, languentem, & aridam sentias, spem depones, & ab atrijs Regis illius discedere cogitabis, qui non statutis diebus, sed quotidie, & momentis singulis profert de thesauris suis, & effundit super dignos, & indignos, super bonos & malos, super iustos, & ingratos? & stetit ille languens triginta & octo annos habens in infirmitate sua, multum temporis ad Probaticam piscinam, expectans adiutorium hominis, quo posset in commotas ab Angelo aquas descendere, & sanari, & qui sanabatur erat vnus: tibi graue erit, soror mea, etiam paucis diebus in domo Dei tui expectare, & prestolari cum silentio salutare tuum, cum non vnus tantum, sed vniuersi, qui ipsum expectant, non confundantur? Quis enim vnquam sperauit in illum, & confusus est? Quod si fortè aliquando ita ad nihilum redacta tibi videaris, & malis omnibus circumdata, vt ignores quid agere debeas, certè hoc vnum semper habes residui, vt oculos tuos dirigas ad eum, qui dat escam in tempore opportuno ipsis etiam oculis omnium, qui sperant in eum. Est enim Deus noster, Deus faciens bonum, & creans malum, & quod malum creas Deus bone? nisi quia etiam ex malo, quod ex se nihil boni est, creas quod bonum sit. Quando ergo nihil in te boni vides, quod Deo repræsentes vt perficiat, offer illi malum tuum, vt creet. Nonne

Dauid sic orantem audisti, cor mundum crea in me Deus? Quare rogat vt creet, nisi quia per peccatum ad nihilum redactum erat cor illius, sicut ipse fassus est dicens, quoniam inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt, & ego ad nihilum redactus sum, & nesciui? Nunquid aliud est quam nihilum malitia tua? Sed esto, sit ipso nihilo inferior, nunquam tamen adeo infra nihilum descendet, vt non semper remaneat intra excessum istum immensum, & infinitum diuinæ pietatis, & bonitatis Dei. Nam & si descenderis in profundum immensum quasi lapis, potens semper, & superpotens est diuina pietas de lapidibus ipsis suscitare filios Abrahæ, nec timendum est, ne forte offendat ad lapidem pedem suum. Considera quantum olim excesserit pietas ista meritum, & votum, & desiderium, & necessitatem tuam, & omnia peccata tua, quando propter te filius Dei exinaniuit semetipsum, & sicut aqua effusus est, & dispersa sunt omnia ossa eius, ô qualis, & quantus fuit excessus ille, quem compleuit in Hierusalem! certè quodcumque ab illo petere, vel desiderare, & sperare potes, quamuis excedat meritum tuum, nunquam excedet, sed nec adæquabit excessum bonitatis suæ, nec vnquam nimiæ Dei charitati qua dilexit nos, nostramque salutem, nimium esse poterit, quod ad nostram salutem desideratur, et postulatur. Sed caue, soror mea, ne expectatio ista tua, & præstolatio tua diuinæ pietatis, sit sicut illa, in qua consensit Ozias, qui statuit tradere ciuitatem Assyrijs, si intra quinque dies non venisset adiutorium Dei, nam talis expectatio, tentatio Dei est qua ad effundendam potius iram suam quam misericordiam Deus prouocatur. Sed adeò debes esse stabilis, & constans in expectando, vt quasi Iacob alter luctari cum Deo non desistas, nec dimittas eum donec benedixerit tibi. Quod si Deum expectando, & in ipsum sperando, omnia tibi succedant, & eueniant contra spem tuã, & contra expectationem tuam, non propterea deficiat spes tua, & expectatio tua, sed sis quasi Abraham fidelis, qui in spem contra spem credidit; dicasque cum eius filio Dauid, ego autem semper sperabo, & adijciam super omnem laudem tuam, vel cum S. Iob; etiam si occiderit me, sperabo in eum, & sic secura esto, quod suscipiet te secũdum eloquium suum, et viues, & non confundes te ab expectatione tua: Nam dilatio ista, & mora, quam facit sponsus, dum fingit se longius

ite, ac differt venire ad te, tibique concedere quod speras, quod expectas, quod concupiscis, quod exoras, non aliunde prouenit, quam ex isto thesauro, scilicet ex hoc excessu diuinæ pietatis, quæ maiora tibi vult donare quam petis, pretiosiora quam concupiscis, salubriora quam speras, præstantiora quam expectas. Distulit sanare Lazarum, quod magnum fuisset, & vtile, & admirandum, vt posset illum resuscitare, quod fuit malus, vtilius, & mirabilius. Distulit liberare filiam Cananeæ, quod vtique vtile ipsi erat, & optandum valdè, vt ipsius fidem redderet maiorem, & mirabiliorem, quod ei longè vtilius, & optabilius fuit. Dum igitur vides, soror mea, tibi non dari, quod postulas, non euenire, quod expectas, non concedi, quod desideras, non adesse, quod speras, noli turbari, noli contristari, noli tepescere in oratione tua, in expectatione tua, in spe tua, in desiderijs tuis, sed scito, quod tunc vult Deus excedere pietate sua vota, & desideria tua, spem, & expectationem tuam; ideo & tu in oratione tua, in fiducia tua, in votis tuis, in longanimitate tua, te ipsam semper excedas. Vult Deus, talentum quod nobis statim non reddit, nobis magis multiplicare, & fœnus nostrum maius efficere. Nam & similiter in mutuantibus hoc facientes videmus, fœneratores libentiùs fœnerantes, non statim pecuniam restituentibus. Qui namque statim totum reddit, vsuræ cursum interrumpit, qui verò diu retinet, maiorem facit & operatiorem. Itaque in hominibus quidem dilationē non æquè ferimus, immo & studemus vt vsura maior efficiatur: apud Deum verò, tam pusillanimiter nos gerimus, vt propter hoc torpeamus, & retrocedamus. Certè non sic agis tu nobiscum, o bone Iesu, dum tibi toties vocanti non respondemus, pulsanti non aperimus, inuitantem ad nuptias negligimus, & dum expandis ad nos tota die manus illas tuas tornatiles, plenas hyacintis, contradicimus tibi: Nam patienter agis, sustines, expectas, vt miserearis, & parcas nobis, aliquando veniam petentibus, non dico vsque septies, sed vsque septuagies septies. Quid est hoc Domine? nisi quod excessus pietatis tuæ superat omnem excessum malitiæ nostræ? verè vani sunt sensus hominis, mendaces filij hominum in stateris, moram, & expectationem sibi proficuam sustinere non possunt, noxiam verò, & perniciosam etiam affectant; Aegre ferimus, quod Deus differat nobis donare id quod dilatum

latum magis nobis accrescit; quod verò dilatum nobis decrescit, ipsi statim reddere recusamus. Scito igitur, soror mea, & hoc firmiter tene, conditionem, & naturam, & innatam pietatem Dei tui eam esse, vt dum ab ipso postulantur, desiderantur, sperantur & expectantur, quæ sunt vtilia ad salutem, ea semper concedat, vel neget, vel differat, vel alio modo disponat, prout magis ad nostram salutem cognoscit expedire, excedens semper, & merita supplicum, & vota.

THESAVRVS XXIV.

Beneficium Christi quodcumque.

SIcut, soror mea, nullus est (saltem inter fideles) qui Deum bonorum omnium largitorem non agnoscat, omnis enim lingua confitetur, ipse fecit nos, & non ipsi nos; ita scias nullum reperiri, qui non habeat ex beneficio ipsius quocumque, vnde non dico vnum, aut alterum, sed infinitos, & immensos thesauros possit acquirere. Quantumuis enim illud, quod ipsius dono accepimus, modicum sit, & exiguum, cum tamen, quidquid illud sit, à Deo datum sit, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit, hoc ipso, quod beneficium, & donum Dei est, habet ex ipsomet Deo, vnde possit augeri, perfici, & maiora semper incremēta suscipere. Qui autem administrat semen seminanti, inquit 2.Corin.c.9. Apostolus, & panē ad manducandū prestabit & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugū iustitiæ vestræ: vt in omnibus locupletati, abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo. Nisi magister tuus Christus dixisset tibi, soror mea, simile esse Regnum Cœlorum grano synapis non auderem te, conscium paruitatis, & modicitatis tuæ, & duo tantum fortasse minuta habentem ad tantam spem erigere, vt etiam ad regnum aspirares. Imò in operibus ipsius naturæ ostendit etiam ipse tibi Deus beneficentiam hanc suam, & ex ijs, quæ terrena sunt, te manuducit, ad concipienda, et credenda cœlestia, & ideo quod per te veritas ipsa diuina docet, humana

ratio

ratio persuadere non præsumat. Modicum igitur hoc, quod tibi videtur in te esse, duo videlicet ista minuta, vnicum illud talentum, duo tantum pisces, aut quinque panes, pugillus ille farinæ tantùm in hydria, & paululum olei in lecytho, denique quodcumque beneficium quantumuis minimum à Deo recepisti, recipis, vel vnquam receptura es, scito thesaurum magnum esse, & veluti semen quoddam, habens à Deo virtutem germinandi, & producendi semper noua, & maiora beneficia; ita vt in quolibet minimo dono Dei re vera cõtineatur virtualiter admirabilis quædam, & infinita beneficiorum series, & ipsum Regnum Cœlorum: Sunt namque Dei beneficia veluti funiculi taliter inuicem colligati, vt vnus post se alium trahat, in funiculis Adam, inquit Deus, trahã eos, in vinculis charitatis; funiculis istis Deus nos ad se trahit & ijsdem trahimus ad nos ipsum Deum cum quo simul & rapimus Regnum cœlorum. Sed quia funiculus nihil trahit, nihil rapit ad nos absque nostra opera aut violentia, vnde & scriptum est, Regnum Cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud; qua ratione, soror mea, debeas ex vno Dei beneficio aliud trahere; & ex vno Dei dono quasi ex semine quodam alia plura, & maiora dona colligere, ex eodem exemplo grani synapis addisce. Certè si arborem magnam ex aliquo paruo grano habere velles, primo illud non vt rem aliquam per se solam habendam custodires, sed semen illud esse sciens, statim curares terræ committere, mox vt olus ex illo tibi redderetur, à terra excolendo peteres; deinceps vt cresceret in fruticem, & ex frutice arborem fieri studeres; & cum iam in arborem formatum esset, adhuc exigeres a terra augmentum maius, & magnitudinem vlteriorem, donec à natura perscriptum finem pertingeret, & volucres cœli habitarent in ea. Vide quomodo te promoues, & transis in affectum cordis, & de voto in votum, de desiderio in desiderium semper magis cor tuum extenditur, & quomodo à natura semper vlteriora, & noua poscis beneficia, quousque benefacere illam tibi posse cognoscis? O anima mea, si ita ageres cum Deo tuo, vt post primam gratiam quæ est modicum illud semen Regni Cœlorum, nunquam cessares desiderare, & petere ab eodem ipsomet largitore, vt semper ea incrementa illi daret, quæ & ipsa nata est habere, & Deus illi dare semper potest: profectò sicut facultatis diuinæ nullus

est

est finis, ita beneficiorum, & donorum illius erga te nullus esset modus. Nam quo plura accipis à Deo, plura semper, & maiora potes accipere; exinanitur enim, vel minuitur quæcumque virtus naturalis quo plura præstat; at minui, & decrescere non potest vis illa, quæ diuina est, & infinita, semper enim integra, & eadem perseuerat; & quia per ea quæ nobis largitur, ad maiora semper, & perfectiora disponit, ideo cupiditas, vota, desideria, deprecationes instantiæ, inquisitiones, pulsationes, importunitates, violentiæ, clamores, luctæ, semper debent esse maiora, vt perfectiora illa, & maiora nobis largiatur. Quę quidem vis, & violentia in orando, quærendo, pulsando non ideo adhibenda est, quasi Deus sit terra deserta, & serotina, quæ reddat difficulter fructum suum; facilè enim in oculis eius est subito locupletare pauperem, sed quia nobis ipsis vis est adhibenda, vt semper perfectiora desideremus, quæramus, petamus: non illi, sed nobis violentia ista facienda est: non enim habet ille difficultatem in dando; sed nos in quærendo, ille fatigatur nunquam tribuēdo, sed nos in orando languescimus. Misericordia tua, & veritas tua semper susceperunt me, dixit Dauid, nunquam a facie sua eijcit nos Deus noster, nisi nos ipsi à facie eius nos subtrahamus. Vnde in ratione beneficiorum, soror mea, diuersa admodum ratio apparet, si cum Deo agatur, ac cum hominibus. Si homo tibi benefacit, iniquus, & ingratus videberis, si statim beneficium aliud poscas, non enim est hoc referre gratiam, sed beneficentiæ fontem exhaurire, quem omnino in homine exhauris, si ab eo semper petas. At non ita accidit cum Deo tuo, si enim benefecerit tibi, ingratus, & iniquus es, si beneficium alterum non statim petas, fons enim inexhauribilis est beneficentia illius, & quo minus de illa petis, minus de illa manifestas, & sic iniuriam illi facis, cum plura petendo, & accipiendo, commendare, & glorificare vbertatem illius semper magis possis. O si scires, soror mea, donum Dei, & quis est, qui benefacit tibi, quantum de beneficijs illius gauderes, quibus nos facit debitores, ne dicam an creditores, habita scilicet agnoscendi, & exigendi semper ex habitis, & potiora, & vlteriora? Inter homines enim hoc accidit, vt semper minores simus ad referendam gratiam, quo plura, & maiora beneficia acceperimus: sed diuina beneficia accipientem non opprimunt, immò subleuant,

& quo

& quo plura ab eo accipimus, & etiam ampliores gratias illi sẽper referre possumus, maiores semper gratias postulantes, vt illi grati simus,& expetitum ab eo gratitudinis obsequium exhibeamus. Non reuertetur, inquit Isa.c.55.ad me verbum vacuum, sed faciet quæcumque volui, & prosperabitur in his ad quæ misi illud. Loquutio Dei, & verba Dei sunt benefacta ipsius, quoniam ipse dixit, & facta sunt; ipse mandauit,& creata sunt: non vult igitur Deus, vt beneficium suum vacuũ reuertatur, sed vt prosperetur, & fœcundetur, quod tunc fit, quando vno accepto, ad accipiendum statim aliud ab eo, qui dat omnibus incrementum, reuertimur. Quamprimum igitur beneficium aliquod à Deo te accepisse senseris, soror mea, si grata esse vis, non reuertaris ad Deum gratias agendo pro eo tantum, quod dedit, sed etiam instando pro eo, quod tibi vlterius dare semper est paratus; & ideo semper debes,& gratias agere, & postulare, vult enim semper dare petenti. Audi quomodo hanc gratitudinis legem erga Deum, docuit nos Apostolus Paulus; Cum gratiarum actione, inquit, petitiones vestræ innotescant apud Deum. Ac si nos moneat de periculo accepti beneficij, si gratiarum actionem noua statim petitio non comitetur. In hominibus hoc accidit, vt accepta ab ipsis beneficia, absque nouo ipsorum beneficio conseruare possimus: non enim semper qui confert, idem ipse est, & qui conseruat; At beneficia Dei non possunt absque ipsius continuo, nouoque beneficio conseruari, & ideo omnis terra semper cantare debet Domino canticum nouum, idem enim est Dominus, qui contulit,& qui conseruat. Conseruatio autem quid est aliud nisi noua quędam, seu continuata collatio? Vnde qui noua à Deo accipere semper beneficia negligit, acceptis omnino priuari necesse est. Taliter si quidem decreuit Deus in nobis dona sua conseruare dum sumus in hoc corpore, & à Domino peregrinamur, vt in acceptis non sistamus, sed ad accipienda semper maiora, & potiora progrediamur, donec ipsummet datorem,& largitorem bonorum omnium perfectè possideamus. Quod si ingratus ille est, qui non reddit bonum pro bono, quam ingratitudinis notam incurret, qui cum possit gratus esse pro dono minori accepto, non dona maiora referendo, sed dona maiora iterum recipiendo, recusat rem adeo benefactori suo gratam, & sibi ipsi proficuam, & perutilem ab eodem ipso benefa-
ctore

ctore, & repetere, & recipere? Nonne mæretur, & acceptis spoliari, qui sic se opponit flumini beneficentiæ Dei, quod semper manare curat, & effundere satagit vberius, & vlterius aquas illas salientes in vitam æternam? Hinc est, soror mea, quod in illo flumine beneficiorum Dei sistere, dum sumus viatores, impossibile sit, vnde illud ortum est axioma, in via Dei non progredi, retrogredi est: omni enim habenti dabitur, & abundabit, ab eo autem qui non habet, & quod habet au feretur. Vide igitur quomodo dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam, quomodo vlterioris gratiæ inquisitio, ad maiorem semper gratiam aditum aperiat inquirentibus, & defectus inquisitionis ad maiorem semper defectum, & inopiam dormitantes perducat? Propter quod etiã dixit Propheta, quærite Dominum, & confirmamini, quærite faciem eius semper. Iustorum enim semita, quasi lux splendens procedit, & crescit vsque in supremum diem. Sollicitus, & anxius erat aliquando S. Dauid requirendo quid tandem retribueret Domino pro omnibus quæ retribuit sibi; audi quid excogitauerit: Calicem, inquit, salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Accipiam ait, & inuocabo? Hæccine est gratitudo, hæccine est retributio quam tandem inuenisti, & Domino retribuere cogitasti, pro omnibus quæ retribuit tibi, vt dum vnum accipis, inuocas, & depreceris pro alio? O quam bonum est tibi gratias agere, Deus meus, si gratias tibi agere est, à te gratias postulare. Verè dignum & iustum est, æquum, & salutare nos tibi semper, & vbique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus. Ita Domine, ita necesse est vt fiat, quando nihil esse potest in nobis quod referamus tibi, nisi quod tu prius contuleris nobis; sicut enim nullus est, qui prior tibi aliquid tribuere possit, sic neque etiam retribuere: sed ille verè gratus, & beatus est, qui retribuit tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis. Propterea & S. Dauid non dixit quid retribuam Domino pro omnibus quæ tribuit mihi, sed pro omnibus, quæ retribuit mihi, vt fateretur, & ostenderet, Deum non solum esse primum in tribuendo, sed etiam in retribuendo, & omnem nostram retributionem, esse retributionem ipsius Dei. Si igitur de tuo Domine, tibi debeo gratias agere, & referre, quid mirum si factus ex consensu tuo semper tibi gratior, & ad maiora percipienda magis dispositus, & idoneus,

neus, possum semper maiora, & petere. & recipere? O iterum atque iterum felix conditio nostra, soror meæ, si dona Dei cognoscamus. Vide matrem tuam Ecclesiam, quomodo huic innixa veritati, in omni gratiarum actione, in omni oratione semper nouas offerat petitiones, semper donis potioribus augeri requirat, & quæ semel diuina gustauit, sine fine percipere petat, & si temporalia accipit, disponi per hæc ad æterna deprecatur. Non dedignatur, nec fatigatur Deus petitionibus nostris, quæ beneficentiam ipsius semper commendant, & magnificant, imò adeò delectatur, & in ijs sibi bene complacet, vt non solùm postulata concedat, sed (quod valde mirandum est) etiam mercedem, præmium, gratiam, & gloriam peculiarem supplicibus suis reddat, pro eo quod ab ipso suppliciter exorarunt. A sæculo non est hoc inter homines auditum vt quis non solùm beneficia præstet, quæ ab ipso petuntur, sed etiam mercedem soluat supplicibus pro supplicatione: sed prætereà quasi ipsemet pauperior euadat, si ditari nos ipsius diuitijs non requiramus, indignatur, & cõqueritur: vidit Dominus, inquit Isaias cap. 59. & malum apparuit in oculis eius, quia non est iudicium, & vidit quia non est vir: & aporiatus est, quia non est qui occurrat. Vide quomodo qui ad Deum non properat efferentem diuitias suas, & thesauros suos quantum ex se est pauperẽ ipsummet faciat Deum. Hinc profluxerunt lachrymæ illę, & ille fletus Christi Domini super Hierusalem, eo quod non cognoueris tẽpus visitationis tuæ, & noluisti ipsi occurrere neque ipsum recipere, dum in propria venit, sed pertransijt benefaciendo, & sanando omnes oppressos à diabolo, & transiens per medium filiorum tuorum ibat: attamen cum non esset, qui inuocaret, qui consurgeret, & teneret illum, abscondit faciem suam à te: vnde relictæ sunt domus tuæ desertæ, non est relictus lapis super lapidem in te, & ad terram prostrata iaces tu, & filij tui. O bone Iesu potius beneficia, et dona tua longe facias à me, quam me permittas illa ignorare, & non cognoscere tempus visitationis meæ. Heu quo perduxit Iudæos ignorantia hęc beneficiorum Dei, et neglectus diuitiarum, bonitatis, et beneficentiæ eius. Signa quæ in vobis faciebat plurima, multa bona opera quæ ostendebat vobis quotidie videbatis, & quid fecistis? Concilium tandem collegistis aduersus Iesum, dicentes: Quid facimus, quia hic homo multa

signa

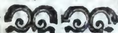
signa facit? Si dona Dei cognita habuissetis quid vos aliud facere oportebat, quam adhuc etiam ab eo maiora, & præstantiora petere, et sperare? Sed quia absconditus fuit ab oculis vestris modus hic thesaurizandi thesauros in cælis, videamus quid consuluistis. Ecce consilium inierunt, vt ipsum Iesum, ipsum Saluatorem, ipsum Largitorem, ipsum Benefactorem, dolo tenerent, et occiderent. Siccine grati estis, et gratiam rependitis? Si post tot beneficia hoc ipsum etiam ab eo petijssetis vt animam suam pro vobis poneret, profectò non defecissetis in perscrutationibus vestris, immò etiam expectare ab eo tam eximium beneficium fuisset illi gratias maximas referre, et confiteri infinitam beneficentiæ illius virtutem, et cognouissetis hoc ipsum esse, quod prior ipsemet pro vobis facere decreuerat, & coram vobis fecit, dum ante oculos vestros pro vobis, et à vobis se crucifigi passus est, ponens animam suam pro vestra salute, et iterum sumens illam, vt ad noua semper præstanda beneficia viueret in æternum: sed vos illum occidere, et cum vita etiam benefaciendi amplius facultatem illi adimere, & finem benefaciendi præstituere voluistis. Et tamen tanta ingratitudo veniam etiam inuenit apud mitissimum, et beneficum Dominum, quando veniam quæsiuistis; vt quicumque veniam non mæruit, non ipsius Domini semper paratam, et expositam clementiam, et benignitatem, sed propriam tantummodo causare posset perfidiam, et obstinatam malignitatem. Nam et ideo coram vobis veniam pro vobis deprecatus est, vt et vos ad deprecandum alliceret, et sciretis quia pro vobis etiam erat, et clamabat, qui à vobis occidebatur: sed videntes noluistis videre, et audientes intelligere noluistis. Non sic tu, soror mea, quæ semel illuminata Christum agnouisti; ipsum semper viuentem, et potentem, et volentem benefacere præ oculis semper habeas, caueasque ne quando à petitionibus, et oratione cessando, etiam tu videaris illum quodammodo occidere voluisse, et terminum imponere quem non transgrederetur. Vide quam inique tulerit quod nouem illi leprosi ad ipsum non redierint, vt agerent gratias, postquam mundati sunt, et quantum commendauerit vnum illum, qui gratias acturus redijt, et gratias agendo nouum beneficium accepit, et de salute sua securus effectus est. Nunquam vacui desiderijs, nunquam vacui suspirijs, petitionibus, obsecra-

tionibus, et gratiarum actionibus ante conspectum ipsius stare debemus, qui pleni sumus necessitatibus, miserijs, et angustijs, semper est, quod in nobis agat, et in nobis operetur sol iustitiæ Christus Deus noster, donec occurramus illi in virum perfectum, nec satiari possumus beneficijs ipsius, saturitas enim appetitum, appetitus autem non parit in illis saturitatem; sicut scriptum est, qui edunt me adhuc esurient, et qui bibunt me, adhuc sitient. Solus ille vnicus, qui noster est finis, appetitui nostro finem potest imponere, tunc enim solum Domine, satiabor cum apparuerit gloria tua. Interim semper oremus, semper petamus. O si in rebus humanis hæc ars Alchimica reperiretur, vt ex paruo quadrante accepto tot haberi possent nummi, quot ad magnos thesauros sufficere possent, quomodo filij tenebrarum solliciti, et prudentes essent, vt omnia rectè, et ritè seruarent quæcumque ars ista doceret, et præscriberet? Igitur de spiritualibus, et æternis, ars certa traditur, quomodo ex minimo quocumque semine beneficentiæ Dei, quod in nobis reperitur, acquiri possit magnus diuitiarum, et fælicitatis cumulus, modus, et ratio quæ prescribitur tam facilis, et in promptu est, quam facilè, et promptum est ipsum petere, et tamen quotusquisque est qui ad petendum expergiscatur? Nonne hominum maior pars est, si vera loquamur, sóror mea, qui Christum tuum tanquam malefactorem fugiunt, quam qui eum tanquam benefactorem sequantur? Vtinam in Christianis hoc verùm non sit. Potuisti, ò bone Iesu audire ab hominibus malefactorem te appellari, et sustinuisti, immò etiam tanquam malefactorem tradi passus es; sed quia nesciebant, quid facerent, excusare ipsemet apud Patrem eos voluisti, nam si cognouissent, nunquam Dominum Gloriæ crucifixissent. Nunc verò postquam Cœli, et Terra, et omnia quæ in eis sunt, te Benefactorem nostrum, et Redemptorem contestata sunt, et proclamarunt: quare saltem nos, qui de Christi fide gloriamur, non currimus ad te post odorem beneficiorum tuorum? das omnibus das quotidie, das affluenter, das libenter, das sapienter, das perseueranter, das patienter, das, et non improperas, et quia munera tua, seu potius te datorem munerum cognoscere, culpa nostra nolumus, deteriores ex ipsis muneribus euadimus, et cum ascensum ex illis ad te nobis disposueris, nos ad descensum contra te ijsdem ipsis muneribus abutimur.

O Domi-

O Domine Deus meus, benefactor meus, quando, quando me tot beneficijs vndique circumdatum hoc etiam vno constringes, & colligabis, vt non permittas me vlterius abuti beneficijs tuis? Quid enim proderit si alia omnia mihi concedas, vnum hoc si neges? Vide Domine, & considera quod omnia alia beneficia quæ à te accepi, vel à te sum accepturus, in malum meum conuertentur, nisi cum alijs simul etiam hoc mihi præstes, vt ipsis donis tuis non abutar. Quid enim mihi, Domine, proderit, quod natus sum, quod me conseruas, quod pro me de cœlis in terram descendisti, & sanguinem tuum pretiosum pro mea redemptione fudisti, quod tot inspirationibus, tot exemplis, tot adiumentis ad perfectionem excitasti; quid inquam, hæc omnia mihi proderunt, si adhuc te offendo, & tuis ipsis beneficijs insurgo contra te? Eia Domine adde hoc vnum beneficium innumeris alijs quæ mihi contulisti, & quotidie confers. Vnum adde, ne omnia pereant. Cui contulisti, & confers innumera, ne pigeat adhuc vnum conferre. Innumera contulisti non petenti, ne deneges vnum obsecranti. Expediens fuit Domine, vt tu vnus moretereris pro populo, ne tota gens periret, cur non expediēs erit vt vnum beneficium, non dico moriatur, sed conferatur, & viuat, ne tota multitudo, & series beneficiorum pereat? Dabis igitur, & hoc mihi Domine, dabis, nam & hoc inter cætera te daturum promisisti, quodcumque, inquis, orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet vobis. Eia Domine, accipere à te beneficium hoc, & peto, & credo, & oro, & confido, & quo non pertingit fides, & oratio mea, præcor vt suppleat abundantia illa pietatis tuæ, quæ merita supplicum excedit, & vota.

* * *



THESAV-

THESAVRVS XXV.

Christi Gloria.

SI in his thesauris quos quotidie ostendo tibi, soror mea, id quod ad quęrendum te mouet, quod te delectat, quod consideras, & magni facis, est bonum tuum, salus tua, requies, & commodum tuum, vereor ne inanis sit labor tuus, & ne assimileris sponsæ quæ in lectulo suo quærebat quem diligebat, & non inueniebat. Verè enim tenebræ sunt super te, si putas diligere te Deum tuum, & præclaræ huius dilectionis fructus colligere, si in bonis suis quæris quæ tua sunt, dormiens in lectulo amoris concupiscentiæ tuæ, & non quæris quæ illius sunt, & filij eius Iesu Christi. Surge & tu cum eadem sponsa, nec pigeat te paululum pertransire, relinquendo te ipsam; & statim inuenies quem diligit anima tua, & in ipso melius, & fructuosius, & iucundius reperies te, quam in te ipsa, & spernendo quæ tua sunt propter ipsum, multo magis thesaurizabis in ipso quæ tua sunt. In proximo est enim amor Dei illi, qui seipsum relinquit propter Deum, & statim sibimet ipsi moriens, incipit viuere in Deo vitam fæliciorem, & omnia sua, quæ propter Deum dimiserat, in Deo recipit centuplum multiplicata. Hic est amor, hæc est dilectio, quæ quanto minus mercenaria est, eò maiorem mercedem mæretur, hæc est, quæ te fortem; & animosam facere potest, cum hac semper quærens, semper inuenies, & si te oportuerit gloriari, hæc sola est, qua potes tantum in Domino gloriari. Scopus igitur tuus sit ipse Deus, oculi tui sint semper ad illum, nulla pars cordis tui non tendat ad gloriam Dei: ex toto corde tuo; ex tota mente tua quæras illam, sit vnicus finis tuus ille, qui solus non habet finem. Si hoc præstare satagis, gloriam suam Deus alteri non dabit, non timeas à facie infirmitatis tuæ, à facie inimicorum tuorum, à facie iræ indignationis suæ. Ipse adstat, & defensor, & custos, & zelator sui, ipse gloriam suam tuetur, ipse promouet, ipse commendat, O immensum, ineffabile, & super omnia beneficia beneficium excelsum, quando sic fecisti, & voluisti,

sti, Domine, vt iustificatio mea, bonum meum, esset honor, laus, & gloria tua! O quantum bonum tuum, quanta fælicitas tua, si agnoscis, soror mea, quanta consurgit hinc spes, & quam magna fiducia? Quando tibi absque vllo bono tuo, immo etiam cum malo tuo, cum perditione tua, honor & gloria Domini tui quærenda fuisset, nonne debuisses præeligere illam, & præponere cunctis diuitijs tuis? Nonne dilectio illius erga te, nonne maiestas illa diuina totum hoc, multoque magis meretur? Sed, ò bone Iesu, quid mihi reliquum est, quod pro te facere possim, si hoc ipsum facere pro te, est pro me facere, immo hoc solùm est pro me facere, facere pro te solo? Ecquid mihi tu amplius tribuere poteras, quam reponere gloriam tuam in bonis meis, & in salute peccatricis animæ meæ? Ecce dum Lazaro, & in Lazaro, peccatori vitam, & salutem vis tribuere, tunc dicis Marthæ, videbis gloriam Dei. Si lumen cæco restituis, hoc te agere prædicas, vt manifestentur opera Dei in illo. Itane indigentiæ nostræ, infirmitates nostræ, peccata nostra ad manifestationem gloriæ Dei possunt cooperari? En etiam Paulus, quam apertis verbis idem contestatur, omnes, inquit, peccauerunt, & egent gloria Dei. Quam bene hoc, Paule, dixisti, qui experimento id comprobasti, & confessus es, & non negasti, quando tam asseueranter dixisti, fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quia Christus Iesus venit in hunc Mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum: sed ideo misericordiam consequutus sum, vt in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui crediturì sunt illi in vitam æternam. Quam bene, Paule, hoc dicis, qui dum vas electionis factus, & prædicatus es, præcipuus thesaurus ad quem portandum fuisti tanquam vas electum, non fuit salus, & gloria tui ipsius, sed gloria ipsius Iesu Christi, qui in Paulo comprobabatur verè Saluator peccatorum, quod Nomen ipsum Iesus prænotabat. Vocatum quippe est nomen eius Iesus, ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum, & ideo gloria illius, qui vult nominari, & manifestari Saluator peccatorum, tunc demonstratur non inanis sed vera, quando peccatores liberat à seruitute peccati, & reuocat in libertatem Filiorum Dei. Hoc est, quod maximè commendat omnipotentiam, & charitatem Dei in nobis; hoc est nomen, quod est super omne nomen, scilicet nomen Ie-

su,

su, scilicet Saluator peccatorum. Hinc nos docet Ecclesia orare, & obsecrare, *Adiuua nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.* Et S. Dauid, qui orabat secundum cor Dei sic eum præcabatur; *propter nomẽ tuum Domine propitiaberis peccato meo, multum est enim.* Sed habemus de te ipso testimonium tuum Domine, qui lõgè ante dixisti per Isaiã Prophetã c. 48. *Propter nomen meum longè faciã furorem meum, & laude mea infrenabo te, ne intereas: Propter me, propter me, faciam, vt non blasphemer: & gloriam meam a teri non dabo.* Hinc est, quod tunc in cœlo gloria audita est, quando pax in terra audita fuit, tunc multitudo Angelorum gloriam cecinit in altissimis Deo, quando pax bonæ voluntatis allata fuit peccatoribus in terra: fuit quidem semper magnus Dominus, & laudabilis nimis in Ciuitate Dei nostri, in monte sancto eius, cum laudarent eum astra matutina, & benedicerent eum omnia opera eius, sed cum miserationes eius sint super omnia opera manuum eius, & iustificatio peccatoris sit super omnes miserationes eius, qui omnipotentiam suam parcendo maximè, & miserando manifestat, & cui proprium est misereri semper, & parcere, ideò tunc præcipuè cantatum est ab Angelis, Gloria in Excelsis Deo, quando Deus de Cœlo venit in hunc Mundum peccatores saluos facere; ideò non ignara mysterij huius, Sacrosancta Mater Ecclesia, dum gratias agit Deo, recolens tanti beneficii memoriam, Gratias agimus (inquit) tibi, propter magnam gloriam tuam; siquidem nobis miseris, & indignis, Deus benefaciendo gloriam suam nobis, & in nobis manifestauit. Ideo & Christus Dominus docuit nos simul, & immediatè orare, vt sanctificetur Nomen suum, & adueniret Regnum suum; sanctimonia enim, & magnificentia in sanctificatione eius; regnantesque cum Deo Deum magnificamus, & nomen ipsius sanctificantes, sanctificamur, & glorificantes ipsum, glorificamur, sicut ille dixit, glorificantes me, glorificabo eos. Igitur soror mea, si salus tua, bonum tuum, tota beatitudo tua in eo consistit, vt Deum tuum sanctifices, laudes, adores, diligas ex toto corde tuo, & in æternum eum glorifices; dum petis ab ipso salutem tuam, hoc est quod petis, vt ipsum scilicet laudes, diligas, & glorifices in æternum, ergo non aliud petis, quàm gloriam Dei, dum petis salutem

tuam?

tuam? Si autem petendo salutem tuam, petis gloriam Dei, quid facilius, quid certius sperari, & obtineri potest, & decet à Deo, quàm gloria sua? Num putas contemnet Deus gloriam suam? Num fortè indiget sapientia, num potentia, num bonitate, vt nesciat aut non possit, aut nolit adimplere desiderium tuum, & desiderium suum circa id quod simul est salus tua, & gloria sua? Vide igitur in quàm bono thesauro recondita est salus tua, fœlicitas tua, gloria, & honor tuus, scilicet in ipsomet thesauro in quo recondita est gloria Dei. In vno enim, & eodem Homine Iesu gloria Dei, & gloria hominis simul connectitur, & coniungitur: in vno, & eodem Homine, Deus ab homine, & homo ab ipso Deo glorificatur, ò verè lapis angularis, qui facis vtraque vnum, ò verus mediator Dei, & hominum, homo Christus Iesus! Omnia quæ fecisti nobis Domine in vero iudicio fecisti, quia peccauimus tibi, & mandatis tuis non obediuimus, sed da gloriam nomini tuo, & fac nobiscum secundùm misericordiam tuam. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam, canebat Dauid, verùm dum gloriam Dei petebat, non suam, in nomine ipsius inuenit & gloriam Dei, & suam, vnde & canebat, lætabimur in salutari tuo, & in nomine Domini Dei nostri magnificabimur. In vno; & eodem nomine Iesu, ad portam templi, quæ dicebatur speciosa, & claudus sanatus est, & Filius Dei glorificatus est. Hoc est nomen, & non est aliud nobis sub cœlo datum, in quo oporteat nos saluos fieri, ò quam bonus negotiator fuisti, Christe Iesu, & salutis meæ, & gloriæ tuæ! Dedit enim se Eleazarus hic noster, vt liberaret populum, & acquireret sibi nomen æternum. Hinc est, quod nunquam negatur, quidquid ad salutem in nomine isto postulatur, est enim Nomen hoc, & nobis salutiferum, & Deo gloriosum; est oleum effusum, & diffusum, attingens à fine vsque ad finem, fortiter, suauiterque disponens omnia. Sed vide soror mea, quamuis hoc verum sit, quod cum petis in isto nomine à Christo Domino salutem tuam, simul etiam petis gloriam suam, cum qua tam benè coniungitur, tamen vt quod iustum est, iustè custodias, & rectè petas, quod rectum est, vide ne petas gloriam suam propter salutem tuam, sed pete salutem tuam propter gloriam suam, ita vt totus amor tuus, totum desiderium tuum sit gloriæ ipsius, hanc tantum

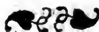
respicias, hanc intendas, tui penitus oblita, & non amplius mutentur in diuersa vultus tui, vnicus sit respectus tuus ad vnicum honorem, ad vnicam gloriam Domini tui, bonum sit tibi sic cum vno oculo in vitam, & gaudium intrare Domini tui. In hoc vno enim oculorum tuorum vulnerabis cor illius, auferes, prædaberis, & possidendo cor eius, possidebis thesaurum eius, thesaurum tuum. Nullus est tam diligens pro se negotiator, crede mihi, soror mea, quam qui se negligit propter Christum, nullus est pro se magis sollicitus, quam qui omnem sollicitudinem sui proijcit in Christum. Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia. Considera lilia agri, quomodo crescunt, non laborant neque nent, & Dominus sic vestit illa, vt nec Salomon in omni gloria sua coopertus sit, sicut vnum ex istis. Sic igitur satage soror mea; & caue ne vnquam dicas si negligens sum in petendo, in quærendo, in pulsando, in me tantùm peccabo, mihi nequam ero, mihi ipsi solummodò damnum inferam, siquidem non petens, non accipiam, non quærens, non inueniam, & non pulsanti, non aperietur. Nam quod facis in damnum tuum, & contra salutem tuam, id ipsum facis etiam contra gloriam, & contra honorem Dei ipsius, qui in nobis, & à nobis tunc glorificatur, dum exaudit petitiones cordis nostri, vndè & inuitat nos ad petendum, Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Disce tuam æstimare salutem non propter te, sed propter gloriam Dei, disce æstimare te, non ex te, sed ex Deo, et scias quod si cadis, si stas, Domino tuo stas, aut cadis, nemo enim sibi viuit, & nemo sibi moritur; vndè & S. Dauid compungebatur corde, dum peccato suo ipsum Deum se offendisse recogitabat, inquiens, tibi soli peccaui, & malum coram te feci. Disce sperare à Deo quidquid petis, et expedit saluti tuæ, quia hoc ipsum expedit gloriæ Dei: communis agitur causa; & ideo dic confidenter Deo tuo, exurge Domine, & iudica causam tuam; causa enim tua est, ò Domine saluare peccatores, siquidem, et propter hanc causam crucifixus es, & posuerunt, inquit Euangelista; causam ipsius scriptam, Iesus Nazarenus Rex Iudæorum; quia enim voluisti esse Iesus, id est Saluator peccatorum, ideo carnem sumere, & crucem subire voluisti: causam igitur tuam agis, dum saluas nos, et conuertitur salus nostra in gloriam tuam, & gloria tua redundat in salutem nostram, quod etiam

tu

tu ipse dixisti, inquiens, seruus meus es tu Israel, quia in te gloriabor. Accinge te igitur alacriter, et fortiter ad opus salutis tuæ, certa viriliter certamen virtutum, in agone contende, in stadio curre cum omni fiducia ad brauium supernæ remunerationis; quid trepidas? Currit tecum ipse Deus ad gloriam suam, dum tu curris ad salutem tuam. Nonne vides si fortè in stadio filius Regis, seu ipse Rex currat, seu in agone contendat, quomodo omnium vota, et communis fauor illum prosequatur? Omnis populus acclamat, et præsto sunt illi, quæcumque præsidia, et auxilia strenuum pugilem, seu cursorem reddere possunt? Circumspice teipsam, soror mea, in hoc spectaculo non minus ornatam, et præsidijs instructã, à Deo, Angelis, et hominibus, qui quanto vehementius Dei gloriam, laudem, et honorem exoptant, tanto magis timent mortem tuam, sciunt enim, quod mortui non laudabunt Dominum, neque omnes qui descendunt in infernum, sed nos, qui viuimus benedicimus Domino, et Nomini eius, non nobis ipsis damus gloriam; ponentes coronas nostras ante pedes Domini Dei nostri, reportantes nos quidem ex pugna, et victoria salutem, et pacem, soli autem Deo referentes gloriã, et honorem: quod certè non esset, nisi idem ipse Deus nobiscum pugnaret, et vinceret in nobis. Nam si Dominus gloriosè magnificatus est, ideo est, quia equum, et ascensorem proiecit in mare: non est gloria sine victoria, nec victoria sine certamine. Si Dauid contra Goliam in prælio non stetisset, et vicisset, populus pace recepta gloriam, et laudem etiam cum opprobrio Saul illi non dedisset. Ex hoc igitur quod gloria Dei est victoria nostra, intellige soror mea, fœlicitatem tuam, ipse pugnat in te: dixit enim Moysi, vos tacebitis, & Dominus pugnabit pro nobis; ipse tibi à dextris est, ne commouearis, ipse tibi auxiliator, immò ipse auxiliatur sibi, dum enim promouet bonum tuum, promouet et gloriam suam, et brachium, inquit, meum, auxiliatum est mihi. Noli iam amplius turbari, dicens, Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me: nam potes in hoc multo magis te consolari, dicens, tu autem Domine susceptor meus es, gloria mea et exaltans caput meum. Profectò si te ex te metiris, nihil est te infirmius; non est quod armentur inimici tui contra te; satisfacta es tu ipsa tibi metipsi grauis, tuoque metipsa pondere ad ima tendis, et ruis, quia terra es; et quia omnis caro fœnum,

citò exardescit ignis in te; et quia puluis es, folium, et stipula sicca, ideo à quolibet vento raperis; sed si innitaris Deo tuo, si illum induis, si cum illo graderis, quis te fortior? Certè et eris immaculata cum illo, et obseruabis te ab iniquitate tua; in illo eripieris à tentatione, et in Deo tuo transgredieris murum; tunc stabilis eris, et non timebis, requiesces, et non erit qui te exterreat, et cum putaueris te consumptam orieris vt Lucifer: nam etsi non ita tecum vnitus sit Christus Iesus, sicut est cum humanitate sua sanctissima, quam assumpsit; ita tamen vnum quid tecum est, sicut est vnum quid vitis cum palmite, caput cum membris, vnde sicut ex vnione illa arcana, et præstantissima tam immensa dona gratiæ, & gloriæ consequuta est humanitas illa Christi Domini, certè, et si non parem, eximiam tamen gratiam, et gloriam ex vnione ista Christi nobiscum consequimur. Communicat siquidem vitis palmitibus virtutem suam, et caput cæteris membris partitur influxum, et communis est inuicem omnibus gloria singulorum. Surge igitur, et illuminare, soror mea, quando venit lumen tuum, et gloria Domini super te orta est, propè magis, quàm super Angelos, quorum semē non apprehendit. Dic cum Paulo, libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi, virtus siquidem artificis eo magis commendatur, eo gloriosior apparet, quo infirmiori, ac rudiori vtitur instrumento ad perficienda opera præstantiora; vnde et ait idem Apostolus, quæ stulta sunt mundi elegit Deus, vt confundat fortia, et ignobilia mundi, et contemptibilia elegit Deus, et ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret; vt non glorietur omnis caro in conspectu eius, sed qui gloriatur in Domino glorietur.

* * *



THESAV-

THESAVRVS XXVI.

Christus Iudex.

AD vocem hanc Christi Iudicis ecce statim ambæ tibi tinniant aures, & contremiscunt omnia ossa tua, turbata es, soror mea, & loqui non potes: nihil tibi hoc nomine terribilius est à quo magis timeas, quam à iudicijs illius. Non locus hic, non tempus tibi videtur, quærendi thesauros, quando arescentibus hominibus præ timore, & expectatione, & ipsis cœlorum virtutibus se commouentibus ad montes confugere, & transmigrare properè monemur vt ipsi abscondant, & cooperiant nos. O soror mea, quoties dixi tibi, vt in quocumque nomine Christi tui semper speres, & confidas? Deus enim adiutor noster in æternum, responde timoribus istis tuis nocturnis, in Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ transmigra in montem sicut passer? quid putas? Christus tuus, soror mea, est magnum quoddam, & primum principium, in quo vno simul continentur plura, & magna principia, ex quibus multa iam præmisimus, supposuimus, & exposuimus, scilicet quod merita ipsius infinita, & merita Matris eius, & Sanctorum eius pro nobis sunt, promisit, & iurauit omnia se daturum, quæ in nomine suo peteremus, quod cum seipso omnia nobis donauit, quod illi superflua sunt ea omnia, quibus nos indigemus, quod est Pater noster, & frater & amicus, & sponsus, et quod venit nobis ministrare; et quid plura? Habemus etiam firmissimum, & infallibile fidei principium, & dogma quod propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: & Homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est, resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotētis. Quam bene igitur ex his præmissis, & antecedentibus, sequitur et istud consequens. Quod etiam propter nos homines, et propter nostram salutem, inde venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius Regni non erit finis?

Et

Et quemnam poteras, soror mea, libentiùs, securiùs, & fiducialiùs expectare iudicem, quam illum, qui se tibi priùs exhibet, et offert Saluatorem, Redemptorem, fratrem, amicum, Patrem, & omnia tibi pollicetur quæcumque petere volueris? O bone Iesu, sis mihi nunc Iesus, sis mihi nunc Saluator, sis mihi nunc Redemptor, Frater, Pater, Amicus, da mihi omnem sanctitatem, quam postulo, libera me ab omni peccato, et ab omni malo, quod peto, tunc ab auditione mala non timebo, sed auditui meo dabis gaudium, & lætitiam, et exultabunt ossa humiliata, quando exultabunt omnia ligna syluarum à facie Domini, quia venit, quoniam venit iudicare terram. O quantum gaudere nos oportet, dulcissime Iesu, quod tu sis constitutus à Deo Iudex noster, qui etiam factus es nobis à Deo sapientia, et iustitia, et sanctificatio, & redéptio? Si igitur tu Domine es iustitia mea, et sanctificatio mea, redemptio mea, iudica me Domine secundum iustitiam meam, et secundum innocentiam meam super me, quamuis enim, si intres in iudicio cum seruo tuo, Domine, non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens: si tamen seruus tuus intrat in iustitiam tuam cum te Domino suo, securus, & fiducialiter tibi dicere poterit: In te Domine speraui, non confundar in æternum, in iustitia tua libera me. Non sim ego ex illis de quibus scriptum est: Appone iniquitatem super iniquitatem eorum, & non intrent in iustitiam tuam, sed quoniam non cognoui literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor iustitiæ tuæ solius, sed & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam, cum confusi, & reueriti fuerint, qui quærunt mala mihi.

O quantum tibi debemus Pater noster, eo quod omne iudicium dederis Filio, cum tu Pater non iudices quemquam, siquidem ei dedisti iudicium nostrum facere, quem etiam fecisti iustitiam nostram, sanctificationem nostram, & redemptionem nostram, ò quàm benignè fecisti nobiscum, quando exaudisti voces serui tui Dauid dicentis: Deus iudicium tuum Regi da, & iustitiam tuam filio Regis, iudicare populum tuum in iustitia, et pauperes tuos in iudicio, siquidem orta est in diebus eius iustitia, et abundantia pacis; misericordia, et veritas obuiauerunt sibi; iustitia, & pax osculatæ sunt. Verè in hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, vt fiduciam habeamus in die iudicij, verè amputasti, ò bone Iesu

su

su opprobrijs tuis opprobrium nostrum, quod suspicati sumus, quia iudicia tua iucunda. Non solùm igitur soror mea, non est cur fugiamus à facie Christi Iudicis, sed etiam volo, vt faciem eius præoccupemus, et occurramus illi, dicentes, vocem meam audi secundùm misericordiam tuam Domine, et secundum iudicium tuum viuifica me; misericordiæ tuæ multæ Domine, secundùm iudicium tuum viuifica me. Iudica iudicium meum, et redime me, propter eloquium tuum viuifica me. Adeò enim superexaltauit misericordia Dei iudicium Dei, vt etiam in ipsius iudicio, fiduciam habere possimus. Vt autem fiduciam hanc in Christo Iudice facilius concipere possis, soror mea, noli cogitare Christum solummodo esse Iudicem mortuorum; tunc enim iustè formido illius terret peccatores, quando non amplius se Christus exhibet Iudicem, vt corripiat, emendet, à peccatis auertat, & ad bonum conuertat peccatores, sed solùm vt dignam pœnam retribuat, quam pro peccatis suis iustè merentur, iudicans tantummodò nos ex ijs, quæ fecimus nos; sed meminisse debes, soror mea, quod Christus Dominus in hoc mortuus est, & resurrexit, vt et viuorum, et mortuorum dominetur, & ipse est qui cõstitutus est à Deo Iudex viuorum, et mortuorũ. Itaque etiam nunc dum viuimus, exercet iudicium suum Iudex Christus, tam erga iustos, quàm erga peccatores. Verùm hoc est discrimen inter iudicium huius temporis, et futuri, quod in futuro iudicio post mortem, iudicabit tantùm Dominus ad hoc, vt tam iustis, quàm peccatoribus vtrisque reddat suorum stipendia meritorum. Nunc autem omnes, qui viuimus, siue iusti, siue peccatores, dum iudicamur, a Domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur. O quàm bonus, et suauis est Domine, spiritus tuus in omnibus! Ideòque eos, qui exerrant partibus, corripis: et de quibus peccant admones, et alloqueris, vt relicta malitia, credant in te Domine. Virtus enim tua iustitiæ initium est; & ob hoc quod omnium Dominus es, omnibus parcere facis. Tu autem dominator virtutis, cum tranquillitate iudicas, et cum magna reuerentia disponis nos: subest enim tibi cum volueris posse. Docuisti autem populum tuum per talia opera, quoniam oportet iustum esse, et humanum, et bonæ spei fecisti filios tuos, quoniam iudicans das locum in peccatis pœnitentiæ. Si enim inimicos seruorum tuorum, et debitos

morti

morti cum tanta cruciasti attentione, dans tempus, et locum, per quæ possint mutari à malitia, cum quanta diligentia iudicasti filios tuos, quorum parentibus iuramenta, et conuentiones dedisti bonarum promissionum? Cum ergo das nobis disciplinam, inimicos nostros multipliciter flagellas, vt bonitatem tuam cogitemus, iudicantes: et cùm de nobis iudicatur speremus misericordiam tuam. Ecce, soror mea, non ego, sed Spiritus Sanctus, qui loquutus est per Prophetas, descripsit tibi quàm bonum Iudicem nunc habes. Adeamus ergo cum fiducia non solùm ad Thronum gratię, sed etiam ad Thronum iustitiæ Iesu Christi Domini nostri, vt ex vtroque throno misericordiam consequamur, et gratiam in auxilio opportuno, quandoquidem misericordia, et veritas præcedũt faciem tuam, iustitia, et iudicium præparatio sedis tuæ. Si enim Deus pro nobis, quis erit Deus Iudex contra nos? Immò potiùs si Deus pro nobis, et Deus Iudex est, pro nobis Deus Iudex est. Etenim quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum nostrum? Ad tribunal igitur Christi nostri etiam Iudicis nostri accedamus, et recurramus. Crede mihi soror mea, non thesaurizabis tibi iram in die irę, sed inuenies etiam in hoc tribunali pro tuis omnibus indigentijs, et necessitatibus promptum, et paratum quidquid vnquam potes desiderare: Euge, bone Iesu, non solùm mihi in vitæ termino, sed etiam in via Iudex constitutus, nec tantùm in decernenda pœna, vel corona in die mortis mihi adfuturus, sed etiam nunc in ipso prælio, & in ipso certaminis labore, et periculo ad me tuendum, et custodiendum intentus, ne fortè supplanter, aut defrauder bonis inæstimabilibus, quos prætioso sanguine tuo mihi comparasti. Te nunc, viuens, interpello, cognosce nunc, et discerne causam meam, scito me nunc ante tribunal tuum, oro ipse, et peto, vt iudicium tuum de ore tuo, & de vultu tuo prodeat. Si tibi Domine Deus meus potestas data est, et imperium, vt reddas vnicuique secundum opera sua, & secundùm hanc legem debeas modo me iustè iudicare, non abnuo, non recuso, liber scriptus proferatur, in quo totum, quod meum est continetur, inuenies proculdubio in rem meam, et in censum meum adnotata, non solùm quæ ego feci, quæcumque tandem illa sint, sed etiam ea quæ tu Deus meus pro me fecisti, et pro me pertulisti in corpore tuo, et in anima tua labores, & dolores,

flagella.

flagella, & spinas, Crucem, et mortem: secundùm igitur hæc omnia Domine, quæ mihi donasti, et quorum me creditorem constituisti, non dico, noli me condemnare, neque noli me iudicare, sed insto, & peto, vt velis me iudicare, & retribuas mihi secundùm quod meruerunt mihi vita tua sanctissima, Passio amarissima, mors crudelissima; & secundum multitudinem meritorum tuorum, quæ iam fecisti mea, retribuas in sinum meum mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem; si enim eadem mensura qua mensi fuerimus, remetietur nobis, vide Domine, quàm bonam mensuram meritorum tibi offero propter quæ remetiaris mihi, omne bonum, quod à te peto; tu Domine, qui merita seruorum tuorum tam largè, profusèque remuneras, ne sis nobis meritorum tuorum parcus remunerator. Verùm si præterea in societatem operum, & meritorum Sanctissimæ Matris tuæ, & omnium Sanctorum tuorum me vocasti, & sacrorum omnium tuorum participem me fecisti, communionis huius, & societatis lucra, & emolumenta te æstimare æquum est iuste Iudex, & cuique ex socijs ea diuidere, & partem dare, quæcumque illa sit, præsertim petentibus, & exigentibus. Funes profectò cadent tibi in præclaris, soror mea, & hæreditas tua præclara erit tibi, & ditabit te, locupletabit, et satiabit te, cum quæcumque portio ea sit, portio tua Deus sit. Præterea, nonne spectat etiam ad iustum Iudicem, vt pacta seruentur, vt stetur promissis, ne fides publica lædatur, ne iusiurandum violetur? Recordare quæso à ò bone Iudex, quod tu idem ipse es, qui iurasti, non semel, sed pluries, & promulgasti daturum te mihi quidquid in nomine tuo à Patre tuo orando peterem, tantum igitur (si pati vim potes) compelle, & coge te ipsum ad mihi dandum, quantum peto, vt mihi des; etsi omnia à te peto secundum eadem ipsa verba, quæ tu ipse docuisti me, & in publicum memoriale redegisti, iustum omnino erit, vt omnia mihi postulata concedas: Sed procedamus in iudicio: nonne Iudicis etiam est conseruare, & manutenere ciues in possessione eorum, quæ semel iustè acceperunt, vel certè tradita illis, aut donata fuerunt? O bone Iesu, qui temetipsum mihi semel donasti, & tradidisti, & omnia bona tua pariter tecum dedisti; si partem iusti Iudicis & nomen sumis, quanto cum lucro meo, quanto cum bono meo, hoc facis? Quo-

modo enim teipsum, & omnia bona tua, mihi petenti,& volenti, negare iam potes, si mihi teipsum, & tua omnia tecum iam donasti mihi? Quomodo teipso spoliari me vnquam pati poteris, & bonis priuari meis, si potestas iudicij, apud teipsum est, præsertim cum is, qui impedire possessionem meam, vel deturbare, & repellere me de ea conatur, hostis sit, fur, & latro, qui mihi vim facit, molestias ingerit, & insidias tendit die, ac nocte? Sed non est postrema etiam Iudicis cura, vt ea quæ alteri vsui esse possunt, et alteri supersunt, non pereant, vt ius illud seruetur, quod vni prodest, & alteri non nocet, id omnino agatur; eia ô bone Iesu, ex abundantia, quæ est in turribus tuis, & vbertate, & superfluentia, quę est in domo Patris tui, iudica nunc, si æquum sit subleuare inopiam meam, & miseriam meam, & agere mecum quod mihi prodest, et tibi non nocet; immo quod prodest mihi, et prodest tibi, cùm indigentia mea, tui ipsius indigentia sit, qui concorporeus factus es mihi, vt quod mihi datur, tibi dari, & quod mihi negatur, tibi negari fatearis: quomodo non dico iustum, sed possibile erit, vt potiùs in teipsum sis quodammodo immisericors, quàm erga me iustus, æquus, & liberalis? Iudica etiam Domine si ex tot talentis, quæ propter me, et propter meam salutem accepisti; dum assumpta est humanitas tua, et vnita diuinę Personæ propter nos homines, et propter nostram salutem; iudica, Domine, si æquum est, vt modo pro fœnore reddas mihi pro salute mea, quidquid pro salute mea postulauero. Quod si iustus Iudex, primùm in domo sua bene præpositus esse debet, et iusta iudicare; Iudica nunc rogo, si sponsam bene deceat ornatam esse viro suo, si portio quæ filium contingit, ipsi petenti negari debeat, si seruus, qui in potestate est Domini sui, relinqui debeat in voluntate sua, etiamsi ipsemet petat, et oret Dominum suum, vt non relinquat; si domesticos, & amicos prohibere æquum sit, ne simul dulces cum Domino capiant cibos, & in eadem rerum omnium communione cum consensu viuant? Nec potes, ô bone Iesu, cum Iudex vniuersorum tu sis, militibus etiam tuis ius non dicere; et ecce ego infirmus nunc, et inermis à potenti, et forti hoste circumdatus, qui iniustè insurgit in me, vim patior, clamo, et ploro, vt vindices me, et protegas me ab hoc aduersario meo, qui propter te, odit me, et persequitur me, nunquid

nunquid non exaudies me? Memini, Domine, quod aliquando comparaueris te Iudici illi, qui non timebat Deum, neque homines, qui etsi durus aliquandiu sustinuit non inclinare aures suas viduæ clamanti, vt vindicaret se ab aduersario suo, tandem veritus, ne in nouissimo veniens Vidua illa sugillaret inclementiam & iniustitiam illius, statuit vindicare illam. O Domine, non ego vnquam sugillabo te, quia quæcumque facies mihi in vero, & recto iudicio facies; & tu verè Iudex ille es, qui non potes timere Deum, neque hominem; sed tamen verba, quæ tu dixisti in parabola illa, hæc eadem ego dicam. Audite, inquis, quid Iudex iniquitatis dicit; Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die, ac nocte, & patientiam habebit in illis? O bone Iudex, scio quod patientiam hanc non habebis, sed exurges in adiutorium mihi, & dabis mihi arma, & sagittas, vt non præualeat in causa tua inimicus meus aduersus me; sed potius confundatur in iudicio superbus, qui iniquitatem non cessat facere in me, & non confundar ego: paueat ille, & non paueam ego. Et si curant leges vt et domus, & agri, et vineæ farta tecta habeantur, & omnes ab illis arceantur iniuriæ, ò Iudex optime, vide atrium domus meæ; quomodo custodiatur ab hoste armato, qui immittit semper spiritus nequiores, vt totam domum destruat; & comburat: Vide agrum, quem tu ipse primum beneficijs tuis, valdè bono semine seminasti, quomodo malè germinet, & nihil ostendat præter zizania, tantum est malum quod inimicus homo fecit. Vide vineam hanc, quam plantauit dextera tua, & sæpè circumdedit, quomodo singularis ferus depastus est eam, et aper de sylua exterminauit illam? tot damna, iniurias, tot insultus non vindicabit aliquando brachium tuum, & dextera tua iudicium faciens? Et si iustus Iudex leges, quas condidit verbo, debet exemplo firmare, iam vidisti soror mea, quid debeat facere iustus Iudex in tempore peccatorum, et malorum tuorrum, nimirùm quod ipsemet Iudex lege sua sanciuit, & obseruari præcepit à nobis cum fratribus nostris peccantibus contra nos; vt scilicet non reddamus malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed insuper bene faciamus ijs, qui oderunt nos, & oremus pro persequentibus, et calumniantibus nos, & ipsis veniam petentibus, & pœnitentibus parcamus, & dimittamus, non dico vsque sep-

ties, sed vsque septuagies septies. Præterea optima, & potissima pars Iudicis est punire quidem, sed multò magis impedire delicta, cum ad hoc præsertim puniantur, vt impediantur; Ergo, ò iuste Iudex, exerce, rogo, erga me vtrumque officium tuum, punias oro, sed impedias exoro delicta mea. Pone nunc præcor voluntatem hanc meam in vinculis, & liga illam super lignum Crucis, sicut bonus Pater Abraham ligauit filium suum Isaac super ligna sacrificij; & bonus filius ligari se permisit, ne fortè insurgens præualeret aduersus Patrem; liga igitur ò bone Pater, & Iudex meus, manus meas, & pedes meos, ne quando & ego insurgens præualeam aduersus te, & irrideant me inimici mei. Vel si magis placet, in ipso etiam inferno protege me, & absconde me, dummodo eruas ex inferno inferiori (hoc est peccato) animam meam. Remoueatur offensa tua, & veniant supplicia tua. Iustus es Domine, & rectum semper iudicium tuum; hoc vnum tamen nollem Domine, vt bonum vnquam, & iustum tibi videretur & quantum possum toto corde, totisque visceribus suppliciter peto, ne vnquam bonum tibi videatur permittere me, vt velim aliquando offendere te. Quod si fortè propter occulta sapientiæ tuæ expedire iudicaueris non impedire voluntatem meam, ne possit velle malum, saltem quæso, ne bonum tibi videatur permittere, vt quod potest velle malum, illud agat. Infirmitatis meæ sit, quod possim malum velle, sed potestatis tuæ sit, ne vnquam velim; quandoquidem superat potestas tua omnem infirmitatem meam. Certè Domine tu, qui numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas, admirabili scientia tua cognoscis, & numerum, & grauitatem omnium peccatorum, quæ vnquam facere possem. Præcor Domine, corripe me, castiga me, ac si fecissem, ea tamen conditione, & lege, vt facere illa me nunquam permittas. Eia pijssime Domine, complaceat tibi, quæso, vt eripias me, & ne differas stabilire me, & confirmare me, ne amplius offendam te. O quam fœlix essem si ex nunc audire mærer, fiat tibi sicut vis, posthac non peccabis, non me amplius offendes. Certè auditui meo dares gaudium, & lætitiam, & exultarent ossa humiliata. Sed si adhuc expectandum mihi est, vt à te hoc recipiam, & adhuc culpa mea te sum offensurus, ò quam infœlix erit pro me hora illa, momentum illud! Vtinam placeret diuinæ pietati tuæ in æter-

Y nitatem

nitatem omnium tormentorum potius, quam in illud momentum me deuenire! Certè si tibi placet hoc mihi nunc concedere, nunc Domine fiat, acquiesco, consentio, immò rogo, peto, obsecro, obtestor, fiat Domine, fiat, dummodò te non offendam: præopto, preeligo subdi potius per totam æternitatem omnibus tormentis, quàm per vnicum momẽtum non subdi tuæ diuinæ voluntati. sed etsi tantum malum mihi acciderit (quod absit) neque sic desperabo, nec à iudicijs tuis declinabo, quia tu legem posuisti mihi, vt diligam etiam inimicum meum, & illi benefaciam, & secundùm hanc legem ad iudicium tuum confugiam, vt sanes animam meam, quia peccaui tibi, & pro malo, quod coram te feci, reddas mihi bonum, ab ipso malo me liberando, & conuertendo malum ipsum in bonum sicut potes, sicut scis, sicut vis; ne vnquam vincaris à malo, sed vincas in bono malum, sicut nos docuisti. O soror mea, sic pete, sic roga, sic insta. Denique iustus Iudex quotiescumque à reo debita, & condigna, & ad pondus offertur satisfactio, quiescere tunc debet, & placari ira eius; sic suspensus est Aman in patibulo, & quieuit ira Regis Assueri. O Domine nonne iustum iudicabis, vt placatus fias super omni malignitate, quàm ostendis te facturum super populo tuo, pro quo non Aman, sed ipse vnigenitus filius tuus suspensus est in patibulo, & factus est oblatio, & hostia super omne peccatum? Tu idem ipse vnigenite, qui in hoc mortuus es, & resurrexisti, vt Iudex fieres, si modò non es oblitus quæ facta tibi fuerunt in Hierusalem, vide nunc, considera, & iudica si æquum hoc, & iustum sit, vt in te quiescat ira tua contra nos, quæ sic in te exarsit pro nobis. Certè quid iudicet super hoc Ecclesia Sponsa tua, audio quotidie, dum sic multoties concinimus, Iudex crederis esse venturus: Te ergo quæsumus tuis famulis subueni, quos prætioso sanguine redemisti: ò illatio bona, dulcis, æqua, iusta & salutaris; si tam magno prætio sanguinis tui redemisti, ergo subueni; nam vt subuenires nobis famulis tuis, tam prætioso sanguine redemisti nos famulos tuos. In manus igitur tuas, Domine, commendo spiritum meum; redemisti me, Domine Deus veritatis. In manus tuas offero cor meum, redemisti illud, ergo subueni illi, quod redemisti, conuerte illud, & fac mecum omnino secundùm cor tuum. Nonne sic ipse petijsti à me, vt preberem

tibi

tibi cor meum? quod dignatus es petere, ne recuses accipere, & quod accipere dignaris, ne pigeat etiam retinere, & custodire, ne vnquam cadat è manibus tuis: nam etsi clauorum perforatæ sunt manus tuæ, foramina ista facta sunt, & retenta, vt recipiatur in eis cor meum, & requiescat; non autem vt inde diffluat, & cadat, & in præceps ruat. Nunquid enim, quæ passus es pro me, retinere potes contra me? fateor equidem, quod vulnera tua clamant contra me, quatenus inflicta à me, sed clamant pro me quatenus perpessa à te, sic enim, suauissime Domine, etiam quod contra me factum est à nobis, substinuisti, & retinere voluisti pro nobis; ideò ne respicias à quibus plagatus es, sed pro quibus vulneratus es, & si primum illud vindictam exigit, hoc tamen alterum multò magis misericordiam exposcit. Quod si fortè foramina ista petræ nolint omnino recipere cor meum, confugiam tandem ad cauernam maceriæ, in qua resides mitissimum, & amabilissimum cor tuum, vbi absorbebitur omnis malitia, & liquefiet omnis durities cordis mei. Voluisti enim aperiri lancea latus tuum, vt per illud accessum haberet cor meum ad cor tuum. Ingrediatur igitur anima mea in requiem suam, intret cor meum in cor Domini sui, fecisti enim nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescant in te. Ecce soror mea, iam vides, iudicia illa Christi tui, à quibus adeò timebas, quàm sit iucunda ijs, qui in illis rectè meditantur. Si hæc præcedant, postrema iudicia non formidabis. Non fugias modo à Christo Iudice dum viuis, & à verbis illius non trepidabis cum morieris. Sed adde, quod adhuc magis admirandum est, voluit etiam Iudex hic tuus, vti frater, & amicus tuus, tibi quoque communicare ipsam iudiciariam potestatem, ita vt fieri possis, si velis, Iudex cum ipso non solùm hominum, sed etiam Angelorum. Audi Apostolum dicentem: An nescitis quoniam sancti de hoc Mundo iudicabunt? Et si in vobis iudicabitur Mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis? Nescitis quoniam Angelos iudicabimus? Quantò magis sæcularia? & ipsemet Christus ait: Amen dico vobis, quod vos, qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius Hominis in sede Maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim Tribus Israel. Nemo autem putet (vt asserunt Sancti Patres) duodecim tantùm Apostolos, tunc esse iudi-

se iudicaturos, sicut nec duodecim solæ sunt Tribus Israel iudicandæ, alioquin Tribu Leui, quæ tertia decima est, iniudicata recedet; & Paulus, qui tertius-decimus est Apostolus iudicandi sorte priuabitur, cum ipse dicat. Nescitis quoniã Angelos iudicabimus, quantò magis sæcularia? Sciendum namque est omnes, qui ad exemplum Apostolorum sua reliquerunt omnia, & sequuti sunt Christum, iudices cum eo venturos, sicut etiam mortalium genus vniuersum est iudicandum. Quia enim duodenario sæpè numero solet in scripturis vniuersitas designari, per duodecim Sedes Apostolorum, omnium vniuersitas iudicantium, et per duodecim tribus Israel, vniuersitas eorum, qui iudicandi sunt, ostenditur. Vide igitur soror mea, quomodo verè Christus noster se ipsum nobis, & secum omnia donauit, & quomodo verum sit, quod qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & in Cœlum ascendit etiam propter nos, & propter nostram salutem, Inde venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos; Cuius Regni non erit finis.

THESAVRVS XXVII.

Donum Sancti Spiritus.

TVnc Tobias, & Pater, et Filius cogitare cœperunt de viro sancto, qui ipsum Tobiam filium comitatus fuerat in via, postquam ab illo diuitias, et salutem receperunt, & per septem dies cum gaudio epulati sunt. Accidit & nobis sic, soror mea, postquam tot thesauros explorauimus, postquam lumen recepimus, postquam de adoptione, & spe tantorum bonorum, per multos dies lætati sumus, tandem de Auctore, de Duce, de Magistro cogitare cæpimus: neque enim quæ diximus, à nobismet ipsis accepimus. Et ecce, repente de Cœlo, Spiritus Sanctus innotuit nobis, qui & Sacramentum Regis abscondere bonum, et opera Dei reuelare honorificum indicauit; & postquam docuit nos omnia, et suggessit nobis omnia, quæcumque diuitias, & beatitudinem nostram continent, tandem se ipsum nobis pro

thesau-

thesauro nostro reuelauit. O Sancte Spiritus, ecce soror mea & ego, ad sonitum vocis tuæ turbati sumus, & trementes cecidimus super terram in faciem nostram; parce si de te, qui primus, & principalis noster thesaurus es, tam serò loquimur, nam sine te non ambulauimus, tu duxisti, et reduxisti nos, & Dux, & Comes viæ fuisti, et non prius ostendisti te nobis. O Pater Pauperum, ò dator munerum, itane latere voluisti, dum nos filij tui pauperes, & egeni, diuitias, & munera, & thesauros laborantes, et dolentes quærebamus? Cur fecisti nobis? Nonne si te initio thesaurum nostrum agnouissemus, omnes thesauros habuissemus? Ecce in medio cordis nostri, templi tui, inuenimus modò te, & stantem, & sedentem, et docentem, et largientem. Sed credo sic fecisti, vt paulatim dignitatem, et magnitudinem tam sublimis thesauri ostenderes, et qui thesaurus, et thesaurarius es, thesaurus scilicet amoris, et thesaurarius amans, vt magis ignescerent corda nostra in flammam tui amoris, fecisti nos per speciem aliquam prius videre quàm multi, et quàm amabiles sint thesauri, quos recondis, et aperis. O soror mea, vtinam tanquam puluis, seu stipula sicca, semper esses ante faciem Spiritus Dei, vt acciperet, et conuolueret, et ferret te quocumque, quomodocumque beneplacitum est ei. Spiritus vbi vult spirat, et vocem eius audis, sed nescis vnde veniat, aut quo vadat. Nec dubium quin opportunè, & sapienter velit, et vadat, et inspiret, et loquatur, cum sciat ipse omnia tempora, & momenta, quæ Pater habet in sua potestate. O soror mea, quàm tibi latus hic panditur diuitiarum sinus? En cogita Deus tuus, qui solus est Deus, & Rex altissimus, potentissimus, ditissimus, sanctissimus, quantum ipse ex se & natura sua liberalis, magnificus, beneuolus, & misericors sit, quod toties tibi in alijs thesauris ostensum est. Cogita nunc præterea eum quem habet apud se thesaurarium, et eleemosynarium, et gratiarum præsulem, quàm similiter liberalis, quàm misericors, quàm beneuolus, et quàm amicus sit tibi, & quod omnia superat; cogita tandem, quod præsul iste, & dispensator gratiarum, & donorum, dono datus est tibi, et venit ad te; & tu suscepisti eum, & mansionem iam apud te fecit, cum fidelis facta es. Et nunc eloquere si potes felicitatem tuam, si potens modò es comprehendere dignitatem illius? O Sancte Spiritus, fac quæso ne errem, & ne in ser-

mone labar, dum de te loquor, valdè enim terret me quod in Euangelio lego: Si quis dixerit verbum contra Spiritum Sanctum non remittetur illi neque in hoc sæculo, neque in futuro. Et vereor ne contra te dicam, quidquid de Maiestate tanta tua minus dignè dixero. Tua igitur mihi spirituali opus est gratia, vt recta, & rectè eloquar; & tibi, soror mea, eadem opus est, vt rectè audias, & intelligas. O donum principale, à quo omne donum, & omne datum erat ab initio, & ante sæcula, antequam formaretur orbis, & vlla esset corporalis, siue rationalis, & spiritualis creatura, quæ illud susciperent. Donum quod immensi, & Aeterni Patris, & Filij donum est, & simul comparibus, & æqualibus alterutri donatoris honoribus decoratur. Donum quod cùm simul sit, & dicatur Dei pignus, & nobis à Deo donetur, tanquam pignus sui ipsius, & pro se ipso, qui est hæreditas nostra, & merces nostra (signati estis, inquit Apostolus, Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ) quid aliud datur intelligi, nisi quod ipse Deus sub nomine amoris, quod peculiariter tribuitur Spiritui Sancto, insinuatur nobis in voce, tanquam quid charius, & amabilius, & dulcius, & nobis magis salutare, quàm sub quocumque alio nomine, quandoquidem pignoris ratio, & nomen in terrenis, & humanis negotijs in eo consistit, vt æstimationem rei, pro qua ponitur excedat. Donum viuum, & verum, Dei viui, & veri, & Deus viuus, & verus, replens omnia vita, & virtute, vnde rectè fons viuus dicitur, ne quid sterile, & siccum cogites. Quod si fons viuus, ergo & aquam fundet viuam. Qui credit in me, inquit, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ; hoc autem dixit Saluator de Spiritu, quem accepturi erant credentes in ipsum: flumina quidem, non sensibilia, quę irrigant terram hanc spiniferam, & ligniferam, sed quæ animam abluunt, & illuminant, & fœcundant. Aqua, inquit Iesus, Samaritanæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam ęternam. O nouum aquæ genus, quæ viuit, & salit, & cùm qua, si ipsam dignè conseruas, etiam tu ipse salis, & ascendis in vitam æternam. Et tu videas, soror mea, in huius aquæ nomine diuitias tuas quando Saluatori tuo placuit spiritale hoc donum aquam nominare, considera quam benefica sit aqua vniuerso terrarum orbi. Nonne vides quomodo ex aqua potissimum, & herba, & arbores, & vni-

uersa animantia consistunt? Nonne eadem etiam est causa gemmarum, & auri, & de Cœlo descendens ipsa vna in se, vniusque speciei, multas tamen, & diuersas efficit species, fitque alba in lilijs, rubra in rosis, cærulea in hyacinthis, & in diuersis diuersimodè operatur? Quamuis enim vnius ipsa naturæ sit, efficit tamen species natura diuersas. Sic & Spiritus Sanctus cùm sit vnus, & idem, & indiuisibilis, & omnia repleat, vnicuique diuidit gratiam prout vult; & quemadmodum terra per se ipsam arida, aquis imbuta, flores varios, & speciosissimos germinat, sic & anima quamuis ex se ipsa sterilis, & arida sit, sicut terra sine aqua, si tamen perfundatur pluuia illa cœlesti, quam segregauit Deus hæreditati suæ, varios pulcherrimosque progenerat iustitiæ flores, cumq; ipsa sit vniformis, multiformes tamẽ ad Dei nutum virtutes operatur. Vnicuique enim, inquit Apostolus 1. Corin. 12. manifestatio Spiritus datur ad vtilitatem, alijs quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundum eumdem Spiritum, alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum in vno Spiritu, alij operatio virtutum, alij Prophætia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum; alij interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus, atque idem spiritus diuidens singulis prout vult. O quàm pulcher, ò quàm multiplex est ille fons viuus, hæc aqua viua in operationibus suis! Sed lumen etiam est, & dicitur spirituale hoc donum soror mea, lumen quod lumen lunę, & lumẽ solis septempliciter excedit; nam quemadmodum in tenebris si quis antea fuisset, solem deinceps extemplo videns aspectus corporis eius ita illuminatur, vt quæ antea non videbat, tunc perspiciat; sic etiam Spiritus Sanctus vbi donatur, ita homo illustratur, vt iam non solum vt homo, sed plusquã homo cernat: in terra quidem est corpus illius, sed anima cœlos contemplatur: ibi videt, vt vidit Isayas, Dominum sedentem super thronum excelsum, & eleuatum; Videt, vt vidit Ezechiel sedentem super Cherubim; Videt, vt vidit Daniel, myriades myriadum, & millia millium. Ecce quomodo exiguus homo cernit principium, & finem mundi, & medium temporum, & Regum successiones. Sed & Stephanus primus Martyrum, nonne vidit gloriam Dei, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei? Vidit siquidem non sua virtute, sed cùm esset plenus Spiritu Sancto, inquit Scriptura.

peura. O præclarum lumen, per quod quæ nunquam didicimus, tam citò, & tam clarè videmus, per quod etiam quæ ab alijs è longinquo fiunt, ipsi coram cognoscimus! Non adfuerat Petrus quando Ananias, & Saphira sua bona vendiderunt, sed benè adfuit Spiritus Sanctus, in quo vidit quid actum fuerit. Nec Eliseus adfuit Giezi quando curationem leprosi vendidit; neque Esaias adfuit, quod ante mille annos vidit Sion relictam sicut tentorium in vinea, & sicut tugurium cucumerariorum, tunc enim cum hoc Propheta dicebat, Ciuitas illa mercibus plena erat, & vario ornatu circumdata. Num non cernis soror mea, quomodo Spiritus Sanctus nos illuminet, & faciat videntes? Vis modo illum etiam cognoscere Paraclitum aduocatum, & consolatorem? O soror mea, quid profecisset nobis Christum promisisse nobis petentibus omnia daturum, si sanctum hunc nobis non dedisset Spiritum, qui excitaret nos, & efficeret vt petamus, & vt congruè petamus? Nos enim, quid oremus, sicut oportet, nescimus; sed ipse Christus adiuuat infirmitatem nostram, & postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Quot enim inutilia, quot noxia, quot importuna cupiditas nostra citra Spiritus Sancti gubernationem postularet? Nonne ipse vas electionis Paulus, si sua oratio exaudita fuisset, sibi proficuo carnis stimulo caruisset? Sed ipse Spiritus aliter pro ipso postulabat, nimirum vt virtus ipsius in infirmitate perficeretur. O soror mea, quoties nobis videntur contra vota nostra aliqua accidere, quæ tamen Spiritus Sancti votis ad nostrum profectum fæliciter obsecundant? Quis Paulo, cum Romam nauigaret, vt Euangelium prædicaret, & Regiam Vrbem institueret, non prosperum illi ventum, & facilem nauigationem postulasset? & tamen tunc quam periculosam, quàm difficilem, quàm molestam confecerit nauigationem quis ignorat? Iacta igitur cogitatum tuum in spiritum hunc, soror mea, & ipse diriget vota tua, & petitiones tuas, siue in prosperis sis, siue in aduersis: ipse enim est, qui orat pro nobis, & in nobis, sicut oportet apud Deum, qui solus scit quæ sunt in Deo, & qui cognoscit sensum Domini, & consiliarius illius est; præter illum autem, nemo est. Quod si petere, & orare quamuis tam facilè, tam proprium, & connaturale sit miseris, & pauperibus, citra Spiritus Sancti auxilium præstare non possumus, neque enim, Iesus, dicere, nisi in Spiritu

linguis eloqui, & vniuerso Mundo possent referare: Tunc demum bene omnia intellexerunt, quæcumque dicta, & mandata illis fuerant: Tunc vniuersum orbem docendo illustrarunt, & Christi fidem vbique persuaserunt, non in sublimitate sermonis, neque in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione Spiritus, & virtutis, pro vt Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Sed qui dixit, Effundam Spiritum meum super omnem carnem, non solùm Apostolos, non solùm ea tempora, non solùm Hierosolymam designauit, sed absque vlla discretione Iudæi, & Græci, Barbari, & Scythæ, serui, & liberi, pauperis, & diuitis, docti, & indocti vbique temporum differentia, siue præterita, siue præsentia, siue futura respicias, absque vlla locorum limitatione, siue in Vrbe, siue in agro, siue in foro, siue in castris dona sua, & charismata, omnibus, omni loco, & tempore pollicetur. Effusio quippe mensuram non patitur, nec amor, qui distributor est scit parce largiri. Hinc vides Ecclesiam Sancti Spiritus fœcundatam semper germinasse, & protulisse nouos palmites, & noua poma, & proferet, & germinabit vsque in finem. Immensus est hic campus, soror mea, nec possumus omnes flores sigillatim colligere. Vidisti Doctorem, vide modò qualis, & quantus datus tibi sit etiam adiutor, defensor, & protector, & Commilito, & Dux; & desine tandem à facie inimicorum tuorum trepidare; sed audi prius quomodo Spiritus Sanctus sit in nobis: Non custodit tantùm atrium nostrum, non versatur tantùm, & perambulat circa cardines cordis nostri, sed cadit, illabitur, & infunditur in ipsum cor nostrum. Nam sicut vnusquisque hominum in vtero matris adhuc clausus accipit licèt occultè animam, sic & omnis fidelis in ipso aluo Baptismi, priusquam de fonte surgat Spiritum Sanctum renascendo accipit, etiamsi Spiritus non videatur; neque enim minus est prouida diuina virtus, & præstabilis in regeneratione sacræ adoptionis, quàm sit in natiuitate carnis ad viuificanda membra ab homine sata, licèt sata sint ex delicto. Infunditur igitur & illabitur in nobis Spiritus ille, qui replet orbem terrarum; quæ proprietas solius Dei est, cum nulla creatura in aliam creaturam infundi, & illabi possit: solius enim hoc est diuinæ simplicissimæ, purissimæ & perfectissimæ virtutis, quæ sola sui operis penetratrix, occulta humani cordis ingreditur, & ideò de solo Deo legitur, qui

solus

corda hominum: Auctori tantùm debetur hoc quod est maximè rationi congruum, vt creaturi Creatoris capaces sint, sicut sunt vasa figuli sui, cua omninò se esse sentiunt. Tam intimus igitur, s, & coniunctus est nobis adiutor noster, quam ipsi nobis. & sicut incomprehensibiliter anima generatione cœpit viuificare corpus nostrum, ita atione baptismatis spiritalis hæc virtus viuificare & ornare cœpit animas nostras, & cùm essent nigræ k mortuæ propter peccatum, lucidæ, feruidæ per restitutæ sunt ad vitam. Quàm lenis, & suauis, placinansuetus est aduentus Spiritus istius, non solùm mò ingredimur in huius vitæ peregrinationem, sed um progredimur, & egredimur, æquè enim custodit um nostrum, progressum, & egressum nostrum: habet, & parentis viscera, & venit vt nos seruet, & sanet, & t, & adhortetur, & confortet, & arguat, & corrigat, & Aetur, & illuminet, & mundet, & roboret, & pacificet, lificet, & sanctificet, & glorificet; O quàm diuersus est entus Spiritus immundi, soror mea, si fortè in hominem edi aliquando ei permittatur. Venit tanquam sæuissimus is super ouem, paratus ad deuorandum, non solùm illum, quem ingreditur, sed quotquot illi adstant; deprauat linim, torquet labia, spumam pro verbis effundit, apertus ocu'us, & per eum anima non videt, gemit homo tremens te mortem miserrimus. Talis aduentus hostis, & inimici ostri, cùm Deus aliquando permittit, vt oculis carneis conpiciatur. At Sancti Spiritus aduentus, quia Patris, & fratris, & sponsi, & amici, & iusti Domini aduentus est, ideò am placidus, tam mansuetus, tam lenis, & benignus est, vt meritò de eo dicatur, du cis hospes animæ, dulce refrigerium. Nonne, quoties legis in Actibus Apostolorum. Cecidit Spiritus Sanctus super omnes, qui audiebant verbum, & cùm cœpissent loqui, cecidit Spiritus Sanctus super eos, sicut & in nos in initio; Nonne inquam tunc occurrit tibi Iacob, qui reperto Ioseph cecidit super collum eius, vel ille Pater, qui filium è longinqua regione redeuntem cernens, misericordia commotus est, & currens cecidit super collum eius: sic cadit super nos, & amplexatur nos Spiritus Sanctus, confirmat, & armat, & confortat nos contra omnes hostes nostros

morti cum tanta cruciasti attentione, dans tempus, et locum, per quæ possint mutari à malitia, cum quanta diligentia iudicasti filios tuos, quorum parentibus iuramenta, et conuentiones dedisti bonarum promissionum? Cum ergo das nobis disciplinam, inimicos nostros multipliciter flagellas, vt bonitatem tuam cogitemus, iudicantes: et cùm de nobis iudicatur speremus misericordiam tuam. Ecce, soror mea, non ego, sed Spiritus Sanctus, qui loquutus est per Prophetas, descripsit tibi quàm bonum Iudicem nunc habes. Adeamus ergo cum fiducia non solùm ad Thronum gratiæ, sed etiam ad Thronum iustitiæ Iesu Christi Domini nostri, vt ex vtroque throno misericordiam consequamur, et gratiam in auxilio opportuno, quandoquidem misericordia, et veritas præcedũt faciem tuam, iustitia, et iudicium præparatio sedis tuæ. Si enim Deus pro nobis, quis erit Deus Iudex contra nos? Immò potiùs si Deus pro nobis, et Deus Iudex est, pro nobis Deus Iudex est. Etenim quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum nostrum? Ad tribunal igitur Christi nostri etiam Iudicis nostri accedamus, et recurramus. Crede mihi soror mea, non thesaurizabis tibi iram in die iræ, sed inuenies etiam in hoc tribunali pro tuis omnibus indigentijs, et necessitatibus promptum, et paratum quidquid vnquam potes desiderare: Euge, bone Iesu, non solùm mihi in vitæ termino, sed etiam in via Iudex constitutus, nec tantùm in decernenda pœna, vel corona in die mortis mihi adfuturus, sed etiam nunc in ipso prælio, & in ipso certaminis labore, et periculo ad me tuendum, et custodiendum intentus, ne forte supplanter, aut defrauder bonis inæstimabilibus, quos pretioso sanguine tuo mihi comparasti. Te nunc, viuens, interpello, cognosce nunc, et discerne causam meam, scito me nunc ante tribunal tuum, oro ipse, et peto, vt iudicium tuum de ore tuo, & de vultu tuo prodeat. Si tibi Domine Deus meus potestas data est, et imperium, vt reddas vnicuique secundum opera sua, & secundum hanc legem debes modo me iustè iudicare, non abnuo, non recuso, liber scriptus proferatur, in quo totum, quod meum est continetur, inuenies proculdubio in rem meam, et in censum meum adnotata, non solùm quæ ego feci, quæcunque tandem illa sint, sed etiam ea quæ tu Deus meus pro me fecisti, et pro me pertulisti in corpore tuo, et in anima tua labores, & dolores, flagella,

..., & spinas, Crucem, et mortem: secundùm igitur
omnia, Domine, quæ mihi donasti, et quorum me credi-
constituisti, non dico, noli me condemnare, neque no-
iudicare, sed iusto, & peto, vt velis me iudicare, & re-
as mihi secundùm quod meruit mihi vita tua san-
mas, passio amarissima, mors crudelissima; & secundùm
ctitudinem meritorum tuorum, quæ iam fecisti mea, retri-
s in finem meum mensuram bonam, & confertam, &
agitatam, & supereffluentem; si enim eadem mensura qua
ensi fueris, remetietur nobis, vide Domine, quàm bo-
am mensuram meritorum tibi offero propter quæ remune-
taris mihi, omne bonum, quod à te peto; tu Domine, qui
merita seruorum tuorum tam largè, profusèque remuneras,
ne sis nobis meritorum tuorum operum parcus remunerator. Verum
si præterea in societatem omnium Sanctorum, & meritorum Sanctissimæ
Matris tuæ, & omnium tuorum participem me vocasti, & sa-
crorum omnium tuorum operum, & meritorum communio-
nis huius, & societatis lucra, & emolumenta te æstimare
æquum est iuste Iudex, quæcumque ex socijs ea diuidere, &
partem dare, quæcumque illa sit, præsertim petentibus, &
exigentibus. Funes profectò cadent tibi in præclaris, soror
mea, & hæreditas tua præclara erit tibi, & ditabit te, locu-
pletabit, et satiabit te, cum quæcumque portio ea sit, por-
tio tua Deus sit. Præterea, nonne spectat etiam ad iustum
Iudicem, vt pacta seruentur, vt stetur promissis, ne fides pu-
blica lædatur, ne iusiurandum violetur? Recordare quæso
ò bone Iudex, quod tu idem ipse es, qui iurasti, non semel,
sed pluries, & promulgasti daturum te mihi quidquid in
nomine tuo à Patre tuo orando peterem, tantum erigi curi
(si pati vim potes) compelle, & coge te ipsum ad mihi dan-
dum, quantum peto, vt mihi des; etsi omnia à te peto, & in
dum eadem ipsa verba, quæ tu ipse docuisti me, & in pu-
cum memoriale redegisti, iustum omnino erit, vt omnia mi-
hi postulata concedas: Sed procedamus in iudicio, & no-
iudicis etiam est conseruare, & manutenere ciues in posse-
ne eorum, quæ semel iustè acceperunt, vel certè tradi-
illis, aut donata fuerunt? O bone Iesu, qui temetipsum
hi semel donasti, & tradidisti, & omnia bona tua pariter
cum dedisti; si partem iusti Iudicis, & nomen sumis, quo
to cum lucro meo, quanto cum bono meo, hoc facis?
mod-

modo enim teipsum, & omnia bona tua, mihi petenti, & volenti, negare iam potes, si mihi teipsum, & tua omnia tecum iam donasti mihi? Quomodo teipso spoliari me vnquam pati poteris, & bonis priuari meis, si potestas iudicij, apud teipsum est, præsertim cum is, qui impedire possessionem meam, vel deturbare, & repellere me de ea conatur, hostis sit, fur, & latro, qui mihi vim facit, molestias ingerit, & insidias tendit die, ac nocte? Sed non est postrema etiam Iudicis cura, vt ea quæ alteri vsui esse possunt, et alteri supersunt, non pereant, vt ius illud seruetur, quod vni prodest, & alteri non nocet, id omnino agatur: eia ò bone Iesu, ex abundantia, quæ est in turribus tuis, & vbertate, & superfluentia, quę est in domo Patris tui, iudica nunc, si æquum sit subleuare inopiam meam, & miseriam meam, & agere mecum quod mihi prodest, et tibi non nocet; immo quod prodest mihi, et prodest tibi, cùm indigentia mea, tui ipsius indigentia sit, qui concorporeus factus es mihi, vt quod mihi datur, tibi dari, & quod mihi negatur, tibi negari fatearis: quomodo non dico iustum, sed possibile erit, vt potiùs In teipsum sis quodammodo immisericors, quàm erga me iustus, æquus, & liberalis? Iudica etiam Domine si ex tot talentis, quæ propter me, et propter meam salutem accepisti; dum assumpta est humanitas tua, et vnita diuinę Personæ propter nos homines, et propter nostram salutem; iudica, Domine, si æquum est, vt modo pro fænore reddas mihi pro salute mea, quidquid pro salute mea postulauero. Quod si iustus Iudex, primùm in domo sua bene præpositus esse debet, et iusta iudicare, Iudica nunc rogo, si sponsam bene deceat ornatam esse viro suo, si portio quæ filium contingit, ipsi petenti negari debeat, si seruus, qui in potestate est Domini sui, relinqui debeat in voluntate sua, etiamsi ipsemet petat, et oret Dominum suum, vt non relinquat; si domesticos, & amicos prohibere æquum sit, ne simul dulces cum Domino capiant cibos, & in eadem rerum omnium comunione cum consensu viuant? Nec potes, ò bone Iesu, cum Iudex vniuersorum tu sis, militibus etiam tuis ius non dicere; et ecce ego infirmus nunc, et inermis à potenti, et forti hoste circumdatus, qui iniustè insurgit in me, vim patior, clamo, et ploro, vt vindices me, et protegas me ab hoc aduersario meo, qui propter te, odit me, et persequitur me.

nunquid

nunquid non exaudies me? Memini, Domine, quod aliquando comparaueris te Iudici illi, qui non timebat Deum, neque homines, qui etsi durus aliquandiu sustinuit non inclinare aures suas viduæ clamanti, vt vindicaret se ab aduersario suo, tandem veritus, ne in nouissimo veniens Vidua illa sugillaret inclementiam & iniustitiam illius, statuit vindicare illam. O Domine, non ego vnquam sugillabo te, quia quæcumque facies mihi in vero, & recto iudicio facies; & tu verè Iudex illes, qui non potes timere Deum, neque hominem; sed tamen verba, quæ tu dixisti in parabola illa, hæc eadem ego dicam. Audite, inquis, quid Iudex iniquitatis dicit; Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die, ac nocte, & patientiam habebit in illis? O bone Iudex, scio quod patientiam hanc non habebis, sed exurges in adiutorium mihi, & dabis mihi arma, & sagittas, vt non præualeat inimicus meus aduersus me; sed potius confundatur in causa tua inimicus, qui iniquitatem non cessat facere in me, & in iudicio superbus, qui inquitur; & non confundar ego: paueat ille, & non patiar eam ego. Et si curant leges vt et domus, & agri, et vineæ sarta tecta habeantur, & omnes ab illis arceantur iniuriæ, ò Iudex optime, vide atrium domus meæ: quomodo custodiatur ab hoste armato, qui immittit semper spiritus nequiores, vt totam domum destruat; & comburat: Vide agrum, quem tu ipse primum beneficijs tuis, valdè bono semine seminasti, quomodo malè germinet, & nihil ostendat præter zizania, tantum est malum quod inimicus homo fecit. Vide vineam hanc, quam plantauit dextera tua, & sæpe circumdedit, quomodo singularis ferus depastus est eam, et aper de sylua exterminauit illam? tot damna, iniurias, tot insultus non vindicabit aliquando brachium tuum, & dextera tua iudicium faciens? Et si iustus Iudex leges, quas condidit verbo, debet exemplo firmare, iam vidisti soror mea, quid debeat facere iustus Iudex in tempore peccatorum, & malorum tuorum, nimirum quod ipsemet Iudex lege sanciuit, & obseruari præcepit à nobis cum fratribus nostris peccantibus contra nos; vt scilicet non reddamus malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed insuper benefaciamus ijs, qui oderunt nos, & oremus pro persequentibus, et calumniantibus nos; & ipsis veniam petentibus poenitentibus parcamus, & dimittamus, non dico vsque septies

ties, sed vsque septuagies septies. Præterea optima, & potissima pars Iudicis est punire quidem, sed multò magis impedire delicta, cum ad hoc præsertim puniantur, vt impediantur. Ergo, ò iuste Iudex, exerce, rogo, erga me vtrumque officium tuum, punias oro, sed impedias exoro delicta mea. Pone nunc precor voluntatem hanc meam in vinculis, & liga illam super lignum Crucis, sicut bonus Pater Abraham ligauit filium suum Isaac super ligna sacrificij; & bonus filius ligari se permisit, ne forte insurgens præualeret aduersus Patrem; liga igitur ò bone Pater, & Iudex meus, manus meas, & pedes meos, ne quando & ego insurgens præualeam aduersus te, & irrideant me inimici mei. Vel si magis placet, in ipso etiam inferno protege me, & absconde me, dummodo eruas ex inferno inferiori (hoc est peccato) animam meam. Remoueatur offensa tua, & veniant supplicia tua. Iustus es Domine, & rectum semper iudicium tuum, hoc vnum tamen nollem Domine, vt bonum vnquam, & iustum tibi videretur & quantum possum toto corde, totisque visceribus suppliciter peto, ne vnquam bonum tibi videatur permittere me, vt velim aliquando offendere te. Quod si fortè propter occulta sapientiæ tuæ expedire iudicaueris non impedire voluntatem meam, ne possit velle malum, saltem quæso, ne bonum tibi videatur permittere, vt quod potest velle malum, illud agat. Infirmitatis meæ sit, quod possim malum velle, sed potestatis tuæ sit, ne vnquam velim; quando quidem superat potestas tua omnem infirmitatem meam. Certè Domine tu, qui numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas, admirabili scientia tua cognoscis, & numerum, & grauitatem omnium peccatorum, quæ vnquam facere possem. Precor Domine, corripe me, castiga me, ac si fecissem, ea tamen conditione, & lege, vt facere illa me nunquam permittas. Eia pijssime Domine, complaceat tibi quæso, vt eripias me, & ne differas stabilire me, & confirmare me, ne amplius offendam te. O quam fœlix essem si ex nunc audire mereor, fiat tibi sicut vis, posthac non peccabis, non me amplius offendes. Certè auditui meo dares gaudium, & lætitiam, & exultarent ossa humiliata. Sed si adhuc expectandum mihi est, vt à te hoc recipiam, & adhuc culpa mea te sum offensurus, ò quam infœlix erit pro me hora illa, momentum illud! Vtinam placeret diuinæ pietati tuæ in æternitatem

Omnium tormentorum potius, quam ini...
...me deuenire! Certè si tibi placet hoc m...
...re, nunc Domine fiat, acquiesco, consentio...
...to, obsecro, obtestor, fiat Domine, fiat, ...
offendam: præopto, præeligo subdi potius p...
...tatem; omnibus tormentis, quàm per vnicu...
...n subdi tuæ diuinæ voluntati. Sed etsi ta...
...ibi acciderit (quod absit) neque sic despe...
...tuis declinabo: quia tu legem posuisti...
...inimicum meum, & illi bene faciam, ...
...legem ad iudicium tuum confugiam, qu...
meam, quia peccaui tibi, & pro malo me li...
reddas mihi bonum, ab ipso malo potes...
uertendo malum ipsum in bonum sicut p...
vis; ne vnquam vincaris à malo, sed vin...
alum, sicut nos docuisti. O soror mea, sic pe...
iusta. Denique iustus Iudex quotiescumque...
condigna, & ad pondus offertur satisfactio, ...
lebe, & placari ira eius; sic suspensus est A...
lo, & quieuit ira Regis Assueri. O Domine ...
iudicabis, vt placatus fias super omni malig...
ostendis te facturum super populo tuo, pro q...
sed ipse vnigenitus filius tuus suspensus est in...
ctus est oblatio, & hostia super omne peccat...
ipse vnigenite, qui in hoc mortuus es, & resurre...
dex fieres, si modò non es oblitus quæ facta tibi...
Hierusalem, vide nunc, considera, & iudica si æq...
iustum sit, vt in te quiescat ira tua contra nos, ho...
exarsit pro nobis. Certè quid iudicet super co...
Sponsa tua, audio quotidie, dum sic multoties...
Iudex crederis esse venturus: Te ergo quæsumus ...
lis subueni, quos prætioso sanguine redemisti: ô...
na, dulcis, æqua, iusta & salutaris; si tam magno...
guinis cui redemisti, ergo subueni; nam vt subuen...
famulis tuis, tam prætioso sanguine redemisti no...
tuos. In manus igitur tuas, Domine, commendo ...
meum, redemisti me, Domine Deus veritatis. ...
tuas offero cor meum, redemisti illud, ergo sub...
quod redemisti; conuerte illud, & fac mecum omni...
dum cor tuum. Nonne sic ipse petijsti à me, vt pr...

tibi cor meum? quod dignatus es petere, ne recuses accipere, & quod accipere dignaris, ne pigeat etiam retinere, & custodire, ne vnquam cadat è manibus tuis: nam etsi fissuris clauorum perforatæ sunt manus tuæ, foramina ista facta sunt, & retenta, vt recipiatur in eis cor meum, & requiescat; non autem vt inde diffluat, & cadat, & in præceps ruat. Nunquid enim, quæ passus es pro me, retinere potes contra me? fateor equidem, quod vulnera tua clamant contra me, quatenus inflicta à me, sed clamant pro me quatenus perpessa à te, sic enim, suauissime Domine, etiam quod contra me factum est à nobis, substinuisti, & retinere voluisti pro nobis; ideò ne respicias à quibus plagatus es, sed pro quibus vulneratus es, & si primum illud vindictam exigit, hoc tamen alterum multò magis misericordiam exposcit. Quod si fortè foramina ista petræ nolint omnino recipere cor meum, confugiam tandem ad cauernam maceriæ, in qua residet mitissimum, & amabilissimum cor tuum, vbi absorbebitur omnis malitia, & liquefiet omnis durities cordis mei. Voluisti enim aperiri lancea latus tuum, vt per illud accessum haberet cor meum ad cor tuum. Ingrediatur igitur anima mea in requiem suam, intret cor meum in cor Domini sui, fecisti enim nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescant in te. Ecce soror mea, iam vides, iudicia illa Christi tui, à quibus adeò timebas, quàm sint iucunda ijs, qui in illis rectè meditantur. Si hæc præcedant, postrema iudicia non formidabis. Non fugias modo à Christo Iudice dum viuis, & à verbis illius non trepidabis cum morieris. Sed adde, quod adhuc magis admirandum est, voluit etiam Iudex hic tuus, vti frater, & amicus tuus, tibi quoque communicare ipsam iudiciariam potestatem, ita vt fieri possis, si velis, Iudex cum ipso non solùm hominum, sed etiam Angelorum. Audi Apostolum dicentem: *An nescitis quoniam sancti de hoc Mundo iudicabunt? Et si in vobis iudicabitur Mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis? Nescitis quoniam Angelos iudicabimus? Quantò magis sæcularia?* & ipsemet Christus ait: *Amen dico vobis, quod vos, qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius Hominis in sede Maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim Tribus Israel.* Nemo autem putet (vt asserunt Sancti Patres) duodecim tantùm Apostolos, tunc esse iudi-

... iudi... turos, sicut nec duodecim solæ sunt Trib...
... dicat... alioquin Tribu Leui, quæ tertia decima...
... accedet; & Paulus, qui tertius-decimus est...
... si forte priuabitur, cum ipse dicat. Nescit...
... os iudicabimus, quantò magis sæcularia? S...
... e est omnes, qui ad exemplum Apostolorum...
... t omnia, & sequuti sunt Christum, iudic...
... os, sicut etiam mortalium genus vniuersum...
... n. Quia enim duodenario sæpè numero...
... s vniuersitas designari, per duodecim Se...
... n, omnium vniuersitas iudicantium, et per...
... Israel. vniuersitas eorum, qui iudicandi su...
... Vide igitur soror mea, quomodo verè Chri...
... m nobis. & secum omnia donauit, & quom...
... Quod qui propter nos homines, & propter n...
... descendit de Cœlis, & in Cœlum ascendit...
... s, & propter nostram salutem. Inde venturus...
... care viuos, & mortuos; Cuius Regni n...

THESAVRVS XX...

Donum Sancti Spiritus.

TVnc Tobias, & Pater, et Filius cogitare co...
viro sancto, qui ipsum Tobiam filium com...
rat in via, postquam ab illo diuitias, et sal...
perunt, & per septem dies cum gaudio epulati sunt...
& nobis sic, soror mea, postquam tot thesauros e...
mus, postquam lumen recepimus, postquam de acc...
& spe tantorum bonorum super multos dies lætati...
tandem de Auctore, de Duce, de Magistro cogita...
mus: neque enim quæ diximus, à nobilmet ipsis acce...
Et ecce, repente de Cœlo, Spiritus Sanctus innotui...
qui & Sacramentum Regis abscondere bonum, et...
Dei reuelare honorificum iudicauit; & postquam do...
omnia, et suggessit nobis omnia, quæcumque diui...
beatitudinem nostram continent, tandem se ipsum no...

thesauro nostro reuelauit. O Sancte Spiritus, ecce soror mea & ego, ad sonitum vocis tuæ turbati sumus, & trementes cecidimus super terram in faciem nostram: parce si de te, qui primus, & principalis noster thesaurus es, tam serò loquimur, nam sine te non ambulauimus, tu duxisti, et reduxisti nos, & Dux, & Comes viæ fuisti, et non prius ostendisti te nobis. O Pater Pauperum, ó dator munerum, itane latere voluisti, dum nos filij tui pauperes, & egeni, diuitias, & munera, & thesauros laborantes, et dolentes quærebamus? Cur fecisti nobis? Nonne si te initio thesaurum nostrum agnouissemus, omnes thesauros habuissemus? Ecce in medio cordis nostri, templi tui, inuenimus modò te, & stantem, & sedentem, et docentem, et largientem. Sed credo sic fecisti, vt paulatim dignitatem, et magnitudinem tam sublimis thesauri ostenderes, et qui thesaurus, et thesaurarius es, thesaurus scilicet amoris, et thesaurarius amans, vt magis ignescerent corda nostra in flammam tui amoris, fecisti nos per speciem aliquam prius videre quàm multi, et quàm amabiles sint thesauri, quos recondis, et aperis. O soror mea, vtinam tanquam puluis, seu stipula sicca, semper esses ante faciem Spiritus Dei, vt acciperet, et conuolueret, et ferret te quocumque, quomodocumque beneplacitum est ei. Spiritus vbi vult spirat, et vocem eius audis, sed nescis vnde veniat, aut quo vadat. Nec dubium quin opportunè, & sapienter velit, et vadat, et inspiret, et loquatur, cum sciat ipse omnia tempora, & momenta, quæ Pater habet in sua potestate. O soror mea, quàm tibi latus hic panditur diuitiarum sinus? En cogita Deus tuus, qui solus est Deus, & Rex altissimus, potentissimus, ditissimus, sanctissimus, quam ipse ex se & natura sua liberalis, magnificus, beneuolus, & misericors sit, quod toties tibi in alijs thesauris ostensum est. Cogita nunc præterea eum quem habet apud se thesaurarium, et eleemosynarium, et gratiarum præsulem, quàm similiter liberalis, quàm misericors, quàm beneuolus, et quàm amicus sit tibi, & quod omnia superat; cogita tandem, quod præsul iste, & dispensator gratiarum, & donorum dono datus est tibi, et venit ad te; & tu suscepisti eum, & mansionem iam apud te fecit, cum fidelis facta es. Et nunc eloquere si potes felicitatem tuam, si potens modò es comprehendere dignitatem illius? O Sancte Spiritus, fac quæso ne errem, & ne in ser-

mone

Euange... dum de te loquor, valdè enim terret me qu...
Sanctum ... lego: Si quis dixerit verbum contra Spi...
... non remittetur illi neque in hoc sæculo, neq...
... tua vereor ne contra te dicam, quidquid de M...
... gratia, minus dignè dixero. Tua igitur mihi sp...
... us est, vt recta, & rectè eloquar; & tibi, for...
... à quo omne donum, & intelligas. O d...
... sæcula, antequam formaretur orbis, & v...
... siue rationalis, & spiritualis creatura, ...
... renti. Donum quod immensi, & Aeterni Pat...
... m est, & simul comparibus, & æqualibus alte...
... honoribus decoratur. Donum quod cùm sit...
... ur Dei pignus, & nobis à Deo donetur, tam...
... sui ipsius, & pro se ipso, qui est hære... dicas...
... es nostra (signati estis, inquit Apostolus, ...
... onis Sancto, qui est pignus hæreditatis ...
... d datur intelligi, nisi quod ipse Deus sub ...
... d Filialiter tribuitur Spiritui Sancto, in ...
voce, tanquam quid charius, & amabilius, ...
nobis magis salutare, quàm sub quocumque ...
Quandoquidem pignoris ratio, & nomen in terr...
manis negotijs in eo consistit, vt æstimatione...
Ponitur excedat. Donum viuum, & verum, Dei vi...
& Deus viuus, & verus, replens omnia vita, & vi...
de rectè fons viuus dicitur, ne quid sterile, & sicc...
Quod si fons viuus, ergo & aquam fundet viuam. Vi...
in me, inquit, flumina de ventre eius fluent aquæ vi...
autem dixit Saluator de Spiritu, quem accepturi e...
dentes in ipsum: flumina quidem, non sensibilia, ...
gant terram hanc spiniferam, & ligniferam, sed quæ ...
abluunt, & illuminant, & fœcundant. Aqua, inqu...
Samaritanæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ vi...
tis in vitam æternam. O nouum aquæ genus, quæ ...
salit, & cùm quas si ipsam dignè conseruas, etiam tu i...
& ascendis in vitam æternam. Et tu videas, soror m...
huius aquæ nomine diuitias tuas quando. Saluatori ...
cuit spiritale hoc donum aquam nominare, consider...
benefica sit aqua vniuerso terrarum orbi. Nonne ...
quomodo ex aqua potissimum, & herba, & arbores ...

uersa animantia consistunt? Nonne eadem etiam est causa gemmarum, & auri, & de Cœlo descendens ipsa vna in se, vniusque speciei, multas tamen, & diuersas efficit species, sitque alba in lilijs, rubra in rosis, cærulea in hyacinthis, & in diuersis diuersimodè operatur? Quamuis enim vnius ipsa naturæ sit, efficit tamen species naturæ diuersas. Sic & Spiritus Sanctus cùm sit vnus, & idem, & indiuisibilis, & omnia repleat, vnicuique diuidit gratiam prout vult; & quemadmodum terra per se ipsam arida, aquis imbuta, flores varios, & speciosissimos germinat, sic & anima quamuis ex se ipsa sterilis, & arida sit, sicut terra sine aqua, si tamen perfundatur pluuia illa cœlesti, quam segregauit Deus hæreditati suæ, varios pulcherrimosque progenerat iustitiæ flores, cumq; ipsa sit vniformis, multiformes tamē ad Dei nutum virtutes operatur. Vnicuique enim, inquit Apostolus 1. Corin. 12. manifestatio Spiritus datur ad vtilitatem, alijs quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum, alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum in vno Spiritu, alij operatio virtutum, alij Prophætia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum; alij interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus, atque idem Spiritus diuidens singulis prout vult. O quàm pulcher, ò quàm multiplex est ille fons viuus, hæc aqua viua in operationibus suis! Sed lumen etiam est, & dicitur spirituale hoc donum soror mea, lumen quod lumen lunæ, & lumē solis septempliciter excedit; nam quemadmodum in tenebris si quis antea fuisset, solem deinceps extemplo videns aspectus corporis eius ita illuminatur, vt quæ antea non videbat, tunc perspiciat; sic etiam Spiritus Sanctus vbi donatur, ita homo illustratur, vt iam non solum vt homo, sed plusquā homo cernat: in terra quidem est corpus illius, sed anima cœlos contemplatur: ibi videt, vt vidit Isayas, Dominum sedentem super thronum excelsum, & eleuatum; Videt, vt vidit Ezechiel sedentem super Cherubim; Videt, vt vidit Daniel, myriades myriadum, & millia millium. Ecce quomodo exiguus homo cernit principium, & finem mundi, & medium temporum, & Regum successiones. Sed & Stephanus primus Martyrum, nonne vidit gloriam Dei, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei? Vidit siquidem non suā virtute, sed cùm esset plenus Spiritu Sancto, inquit Scriptura.

arum lumen, per quod quæ nunquam didi-
ò, & tam clarè videmus, per quod etiam quæ
in quo fiunt, ipsi coram cognoscimus! Non
us quando Ananias, & Saphira sua bona ven-
. benè adfuit Spiritus Sanctus, in quo vidit quid
. Nec Eliseus adfuit Gizi quando curationem
dit; neque Esaias adfuit, quod ante mille annos
elictam sicut tentorium in vinea, & sicut tugu-
erariorum, tunc enim cum hoc Propheta dice-
as illa mercibus plena erat, & vario ornatu circum-
m non cernis soror mea, quomodo Spiritus San-
lluminet, & faciat videntes? Vis modo illum etiam
re Paraclitum aduocatum, & consolatorem? O so-
. quid profecisset nobis Christum promisisse nobis pe-
s omnia daturum, si sanctum hunc nobis non dedis-
itum, qui excitaret nos, & efficeret vt petamus, & vt
ue petamus? Nos enim, quid oremus, sicut oportet,
mus: sed ipse Christus adiuuat infirmitatem nostram.
stulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Quot enim
illi, quot noxia, quot importuna cupiditas nostra citra
ritus Sancti gubernationem postularet? Nonne ipse vas
ctionis Paulus, si sua oratio exaudita fuisset, sibi proficuo
ernis stimulo caruisset? Sed ipse Spiritus aliter pro ipso po-
culabat, nimirum vt virtus ipsius in infirmitate perficeretur.
O soror mea, quoties nobis videntur contra vota nostra ali-
qua accidere, quæ tamen Spiritus Sancti votis ad nostrum
profectum fæliciter obsecundant? Quis Paulo, cum Romam
nauigaret, vt Euangelium prædicaret, & Regiam Vrbem in-
stitueret, non prosperum illi ventum, & facilem nauigatio-
nem postulasset? & tamen tunc quàm periculosam, quàm
difficilem, quàm molestam confecerit nauigationem, quis
ignorat? lacta igitur cogitatum tuum in spiritum hanc, so-
ror mea, & ipse diriget vota tua, & petitiones tuas, siue in
prosperis sis, siue in aduersis: ipse enim est, qui orat pro no-
bis, & in nobis, sicut oportet apud Deum, qui solus scit quæ
sunt in Deo, & qui cognoscit sensum Domini, & consiliarius
illius est; præter illum autem, nemo est. Quod si peccare, &
orare quamuis tam facilè, tam proprium, & connaturale sit
miseris, & pauperibus, citra Spiritus Sancti auxilium [illegible] sta-
re non possumus, neque enim, Iesus, dicere, nisi in Spiritu
Sancto

Sancto possumus, quomodo ardua, & difficilia sine ipso sperabimus, aut facere nos posse, aut pati? Sed dicas etiam soror mea, si Aduocatus hic noster vult nos ita iuuare in paruis, & facilioribus, quomodo non iuuabit in magnis, & difficilioribus? Vide si poterat Deus cuius meliorem, aut maiorem, aut efficaciorem tibi prouidere apud se Aduocatum, & curatorem negotiorum tuorum, quam ipsum hunc Spiritum Sanctum, amorem suum? O quanta est vis amoris ad persuadendum amanti quæcumque laboriosa, quæcumque difficilia, quæcumque ardua, quæcumque aspera, quæcumq; vilia, quæcumque stulta alias videri possunt, dummodo sint ei quem diligit proficua, & salutaria? Nihil iudicat, aut ad patiendum, aut ad ferendum difficile pro eo, quem amat. Et quisnam quæso fuit tam potens, & efficax Aduocatus pro nobis apud Deum, vt illi persuaserit mittere filium suum in similitudine carnis peccati pro nobis peccatoribus, & morti tradere crudelissimæ, nisi amor? Quis illum ligauit, quis spinis coronauit, quis flagellauit, quis fecit illum opprobriũ hominum, & abiectionem plebis, nisi Amor? O soror mea, quotiescumque indiges Dei auxilio, gratia, protectione, adiutorio, accurre ad hunc Aduocatum, ad hunc Thesaurarium, æquè & Thesaurum Diuini amoris, et videbis quàm citò, quã facilè, quam liberaliter, quàm superabundanter per ipsum, & cum ipso, & in ipso omnia bona impetrabis. Huic enim, tam bono, tam potenti, tamque sapienti Aduocato derelictus est pauper, & orphano ipse datus est adiutor. Etenim, soror mea, si amor Dei est Aduocatus pro nobis apud Deum, quis apud Deum instabit contra nos? O Amor Dei mei, Aduocatus meus, & Pater meus, Deus meus, & susceptor salutis meæ, te vno contentus sum, tu vnus mihi sufficis, te vnũ super omnia peto à te, & propter te obtinere, & possidere; ne vnquam mihi deneges temetipsum, qui pro omnibus meis indigentijs factus es mihi Adiutor, et Aduocatus; quandoquidem etiam tu nihil tribuis liberius, quàm te ipsum. Verùm non solùm Spiritus Sanctus est Aduocatus noster apud Deum; sed etiam est Aduocatus, & lingua ipsius Dei, qui loquitur in nobis, & docet nos omnia, et suggerit nobis omnia, et interiùs sua de omnia, quæcumque filius per æterna verba dixit nobis. Nisi enim charitas Dei vrgeret nos, suaderet, et persuaderet nobis quis diceret cum Paulo, quis nos

separabit

...aritate Christi? tribulatio, an angustia, an fa-
...as, an periculum, an persequutio, an gladius?
...drea, ò bona Crux diu desiderata, sollicitè ama-
...missione quæsita, & aliquando concupiscenti
...arata? Quis cum Ignatio: Vtinam fruar bestiis,
...unt præparatæ; ignis, Crux, bestiæ, confractio os-
...brorum diuisio, & totius corporis contritio, &
...a diaboli in me veniant, tantùm vt Christo fruar?
...c vnus Spiritus est, qui dum in graues, & multas
...ones incidimus, tunc nobis Regnum Cœlorum de-
& ostendit Paradisum deliciarum. Hic est, qui Mar-
...am contumelia, & ignominia pro Christo afficeren-
...m supplicia atque tormenta, morsque ipsa immine-
...ntus eos confortabat, & alloquebatur, dicens, Estote
...in bello, & pugnate cum antiquo serpente, & accipie-
...egnum æternum. Momentaneum hoc & leue tribu-
...nis nostræ, æternum gloriæ pondus operatur in Cœlis.
...tiam magister est, cuius ignitum eloquium vehementer,
...undus odit, & non capit, tanquam dura, & difficilia,
...facilè docet, & persuadet. Nonne sæpè legis, puel-
...am ad sponsi thalamum iam constitutam effugisse, Spiritu
Sancto de Virginitate eam sic docente? Nonne sæpè splen-
didus, & opulentus homo, arbitratus est diuitias, vt stercora,
vt Christum lucrifaceret, probè sic instructus à Spiritu San-
cto? Nonne iuuenis sæpè videns pulchritudinem, compressit
oculos, & ne amplius videret, aufugit? Tot fuerunt auaritiæ, &
cupiditates in Mundo, & tamen quam multi nihil eligunt
possidere? Qua de causa? nisi quia eorum animos, sic eru-
diuit Spiritus Sanctus? Quare soror mea, secura, & frequens
accede ad hanc Cathedram tam magni Magistri, cuius do-
ctrina, & scientia te sublimat, & non inflat, attollit, & non
extollit, nec in te naturalem aliquam aptitudinem, & facultatem
prærequirit, sed ipsamet, & captum, & intelligentiam, & na-
tiuum bonum, simul cum doctrina largitur. Ipsi Principes
terræ, Sancti Apostoli, nunquam magnum illud Mysterium
quod hora sexta in Cruce consummatum est, probè intellexis-
sent, neque ex eo profecissent, nisi post dies quinquaginta descen-
disset Magister hic, & Doctor egregius de Cœlis: à Deo
magnalia referret ipsorum cordibus sedens tam mira, varia
... vt ipsi quoque eadem magnalia ...uis

linguis eloqui, & vniuerso Mundo possent referare: Tunc demum bene omnia intellexerunt, quæcunque dicta, & mandata illis fuerant. Tunc vniuersum orbem docendo illustrarunt, & Christi fidem vbique persuaserunt, non in sublimitate sermonis, neque in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione Spiritus, & virtutis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Sed qui dixit, Effundam Spiritum meum super omnem carnem, non solùm Apostolos, non solùm ea tempora, non solùm Hierosolymam designauit, sed absque vlla discretione Iudæi, & Græci, Barbari, & Scythæ, serui, & liberi, pauperis, & diuitis, docti, & indocti vbique temporum differentia, siue præterita, siue præsentia, siue futura respicias, absque vlla locorum limitatione, siue in Vrbe, siue in agro, siue in foro, siue in castris dona sua, & charismata, omnibus, omni loco, & tempore pollicetur. Effusio quippe mensuram non patitur, nec amor, qui distributor est scit parce largiri. Hinc vides Ecclesiam Sancti Spiritus fœcundatam semper germinasse, & protulisse nouos palmites, & noua poma, & proferet, & germinabit vsque in finem. Immensus est hic campus, soror mea, nec possumus omnes flores sigillatim colligere. Vidisti Doctorem, vide modò qualis, & quantus datus tibi sit etiam adiutor, defensor, & protector, & Commilito, & Dux; & desine tandem à facie inimicorum tuorum trepidare; sed audi prius quomodo Spiritus Sanctus sit in nobis. Non custodit tantùm atrium nostrum, non versatur tantùm, & perambulat circa cardines cordis nostri, sed cadit, illabitur, & infunditur in ipsum cor nostrum. Nam sicut vnusquisque hominum in vtero matris adhuc clausus accipit licèt occultè animam, sic & omnis fidelis in ipso aluo Baptismi, priusquam de fonte surgat Spiritum Sanctum renascendo accipit, etiamsi Spiritus non videatur; neque enim minus est prouida diuina virtus, & præstabilis in regeneratione sacræ adoptionis, quàm fuit in natiuitate carnis ad viuificanda membra ab homine facta, licèt sata sint ex delicto. Infunditur igitur & illabitur in nobis Spiritus ille, qui replet orbem terrarum; quæ proprietas solius Dei est, cum nulla creatura in aliam creaturam infundi, & illabi possit: solius enim hoc est diuinæ simplicitatis, purissimæ, & perfectissimæ virtutis, quæ sola sui operis penetratrix, occulta humani cordis ingreditur, & ideò de solo Deo legitur, qui

solus

eda hominum: Auctori tantùm debetur hoc
quod est maximè rationi congruum, vt creatu-
Creatoris capaces sint, sicut sunt vasa figuli sui,
a omninò se esse sentiunt. Tam intimus igitur,
& coniunctus est nobis adiutor noster, quam
psi nobis. & sicut incomprehensibiliter anima
generatione cœpit viuificare corpus nostrum, ita
tione baptismatis spiritalis hæc virtus viuificar
ornare cœpit animas nostras, & cùm essent nigre
t mortuæ propter peccatum, lucidæ, feruidæ per
restitutæ sunt ad vitam. Quàm lenis, & suauis, placi-
mansuetus est aduentus Spiritus istius, non solùm
imo ingredimur in huius vitæ peregrinationem, sed
cum progredimur, & egredimur, æquè enim custodit
eum nostrum, progressum, & egressum nostrum: habet
s, & parentis viscera, & venit vt nos seruet, & sanet, &
at, & adhortetur, & confortet, & arguat, & corrigat, &
colatur, & illuminet, & mundet, & roboret, & pacificet,
uificet, & sanctificet, & glorificet; o quàm diuersus est
...us Spiritus immundi, soror mea, si forte in hominem
gredia iquando ei permittatur. Venit tanquam sæuissimus
pus super ouem, paratus ad deuorandum, non solùm illum,
in quem ingreditur, sed quotquot illi adstant; deprauat lin-
guam, torquet labia, spumam pro verbis effundit, apertus
est oculus, & pereum anima non videt, gemit homo tremens
ante mortem miserrimus. Talis aduentus hostis, & inimici
nostri, cùm Deus aliquando permittit, vt oculis carneis con-
spiciatur. At Sancti Spiritus aduentus, quia patris est, & fra-
tris, & sponsi, & amici, & iusti Domini aduentus est, ide...
tam placidus, tam mansuetus, tam lenis, & benignus est, ...
meritò de eo dicatur, dulcis hospes animæ, dulce refrig...
rium. Nonne, quoties legis in Actibus Apostolorum ...: Ce...
dit Spiritus Sanctus super omnes, qui audiebant verbum...
cùm cœpisset loqui, cecidit Spiritus Sanctus super eos, sicut...
& in nos in initio; Nonne iniquam, tunc occurrit ...
cob, qui reperto Ioseph cecidit super collum eius, ...
ter, qui filium è longinqua regione redeuntem cernens...
sericordia commotus est, & currens cecidit super ...
eius: sic cadit super nos, & amplexatur nos Spiritus...
confirmat, & armat, & confortat nos contra omnes...

nostros visibiles, & inuisibiles. Nonne Dæmoniacus, quem modò descripsimus qui nec ferreis vinculis detineri à multis potest, ab vno exorcizante solis verborum præcationibus, per eamque in illo est, Spiritus Sancti virtute continetur, & cogitur obtemperare? Sed & contra ipsa diaboli membra nobis fortissimum propugnaculum, & in omni lucta inuictissimum robur est Spiritus Sanctus. Aspice Virginem vnam Syracusanam quanta vi, quot machinis, de loco dimoueri eam conetur Tyrannus, & tamen solo Sancti Spiritus pondere fixa, ita immobilis permanet, vt nullus sit Sampson, nulla vis, quæ columnam hanc templi Dei non solùm conuellere, sed nec leuiter dimouere possit? frustra lupanaria, frustra gladij, frustra tormenta, seu quælibet aliæ machinæ adhibentur, vbi adest virtus Spiritus Sancti. Quando Sancti Martyres in apparenti igne positi erant, & habebant in cordibus suis diuinum, & cælestem hunc ignem ministrantem, & operantem, non solùm intra cogitationes ipsorum, sed etiam interdùm extra ipsos virtus illius exibat, & exteriorem ignem ita cohibebat, vt non solùm flamma ignis non eis noceret, sed nec odor ignis esset in eis. Quid mirùm igitur, soror mea, si tanta alacritate, tanto feruore, tam frequenter iterantur ab Ecclesia voces istæ, Veni Sancte Spiritus, Veni Sancte Spiritus? Nonne eadem nobis adest fœlicitas si veniat Sanctus Pater, si veniat Sanctus Filius, si tota veniat Beata Trinitas? Cur igitur Ecclesia, vt veniat, sic inuocat peculiariter Spiritum Sanctum? Quære hoc, soror mea, ab eodem Sancto Spiritu, qui Ecclesiam suam ita instruit, & docet. Certè, ò Sancte Spiritus, tu nunquam solus venis, & Filius venit, & Pater venit, quando tu venis, sed peculiare istud tui desiderium, & cupiditas, inde puto, exoritur, quia vox solius Amoris es. Dum Patrem, dum Filium cogito, & potestas, & dominium, & iudicium Maiestatis in mentem venit, dum Spiritum Sanctum cogito, solùm Amorem cogito, & cum Amore omnia mihi proficua, salutaria, & conducibilia concipio, sed neque ipsum Patrem, neque ipsum Filium, vt venirent inuocare possem, nisi per te, cùm nemo possit dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu Sancto. Veni igitur Sancte Spiritus, veni columba mea, pulchra, & formosa mea, veni portans Oliuæ ramum, vnctionis, reconciliationis, & fœderis signum. Veni & oleo, ac vnguento tuo pretioso sana omnia vulnera

omnes

...guores, & infirmitates, & omne malu...
...vetiti contractum est, Veni ad id, ad q...
...combure, ignem te præbe. Etenim...
te omnia in manibus, dedit etiam po...
nobis Spiritum Sanctum, sicut etiam
dum, & Filius datus est nobis; nam
charitatem, vt filium suum Vnigenitum dare
similitudinem, quæ dilexit nos Deus, F...
si nonne æquum carnis peccati; si igitur
& absque vllis est, vt per filium te
pro nobis, filius nostris meritis, Adu...
sunt, nonne dignum et omnia alia cum
& omnibus eius meritis, & iustum est, O
nobis Spiritus Sanctus? pro nobis patre
nobis; vt per ipsum nobis Nonne filius ipse
ipsemet filius. Ignem, daretur Spiritus
quid volo nisi vt accendatur, inquit, veni mitte
m; alium Paraclitum dabit & iterum. E...
gehennam, Spiritum veritatis, vobis, vt ma...
Spiritus Sanctus quem mittet & iterum, para...
promisit omnia nos accepturos, Pater in nomine
remus; nonne etiam promisit nos quæ in nomine
ritum Sanctum? si vos, inquit, cùm accepturos
data dare; filijs vestris, quantò magis sitis ma i,
bit Spiritum bonum petentibus se? Pater vester
Os meum aperui, inquit, & attraxi Vnde & San...
Spiritus iste; Cœlestis veluti aura spiritum, est
os aperiendo attrahitur, est Spiritus tenuis, quæ ta...
Dei, siquidem est amor Dei; Sanctus velut...
çor istud tam delicatum, in vno vulneratur autem,
crine colli eius. Verè dulcissime oculorum sponsæ,
Panem de Cœlo, sed etiam Deus, non solùm
stitisti populo tuo sine labore paratum de Cœlo spiri...
habentem, & omnis saporis, omne delectamen...
tuus bonus deducit nos in suauitatem. Etenim
amoris tui, amouit iam terram rectam, siquidem
locatus erat ante Paradisum flammeum illum gladium,
viam ligni vitæ, vt sicut voluptatis ad custodi...
ita etiam ignis, ingressum ignis ingressum Paradisi pro
vrendo non lædis, sed Paradisi aperiret. O igne...
salubriter comburis, & aufers

Z

peccatorum, & corda illuminas: Ignis, qui amoris ignem accendis, & dum Dei amantem hominem facis, hominem Deum facis, si enim terram amas, vt inquit Augustinus, terra es, si Deum amas, quid dicam tibi? Deus es. Quid potes, soror mea, audire sublimius? si enim charitas, qua diffusa in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, diligimus Deum, portio, & effectus illius charitatis est, qua Deus diligit nos; & hæc est eadem ipsa dilectio, qua Deus diligit se, cùm homines diligat propter se, non vides soror mea, quomodo charitas illa, infinitatem, immensitatem, & diuinitatem tangit? Vnde etiam consequitur, vt non solùm Deum, sed etiam quidquid ipse diligit, diligamus. Veni igitur Sancte Spiritus, et ne deneges te mihi immò ne deneges te tibi, tuisque gemitibus, & petitionibus, quando tu idem es, qui me facis petere, et desiderare Aduentum tuum. Exaudi voces tuas, gemitus tuos, et si totus amor es, quid tibi magis proprium, quam amare, & amando amorem communicare? Veni, & noli tu me contristare, tui non concedendo amorem, ne vnquam ego velim, nec possim te contristare aliquid amando præter te, nec propter te. Quid enim mihi maius malum contingere potest, quàm contristare te Spiritum meum? Prius derelinquat corpus meum anima mea, quàm discedas ab anima mea tu Spiritus meus. Pone te vt signaculum supra cor meum, sis sigillum non solùm hostibus meis, sed etiam mihimetipsi formidabile, ita vt violare, aut abijcere illud nunquam valeam, sine te nihil est in homine, nihil est innoxium, nihil est quietum, et pacatum. Nullus est ordo vbi in exercitu abest Dux, nec vlla in Choro consonantia vbi abest Chori Præfectus, qui temperet harmoniam. O si ego possem quod tu potes in me, ò qualem, et quantum Amoris tui in corde meo ignem accenderem? sed scio, et certò scio, quod in amando me non solùm æquas me, sed in infinitum excedis me, quomodo igitur non dabis vt amem te, non solum quantum peto, et desidero amare te, sed quantùm potes mihi dare, vt amem, et diligam te, nam etiam hoc peto nunc, et desidero, et totis visceribus requiro à te, te ipso Auctore, et Monitore, vt ita petam. Iterum dico, ò Sancte Spiritus, quantùm potes, tantùm da, quia tantùm cupio, tantùm oro, tantùm postulo te amare; Nonne Patrem rogauit Filius, vt nos vnum essemus, sicut ipse, et Pa-

ter

Ergo ò Sancte Spiritus, qui huius veritatis,
nin.ster, si perfectissimam debes operari vni-
a est, quæ in Patre, et Filio reperitur, perfe-
,iri debes amorem. Tantùm enim, quantùm
erfectionis in amore, tantùm etiam mihi dee-
ais in vnitate. Quod si fortè aliquid est in ore
.orde meo, quod tibi displiceat, tuum munus in
.xerceas. Vnde iterum, et iterum dico, laua quod
.n, riga quod est aridum, sana quod est saucium,
i est rigidum, foue quod est frigidum, rege quod
n, et omnibus meis peccatis indulgentiam, et ve-
gire, quandoquidem tu idem ipse remissio es om-
ccatorum; fiat pax in virtute tua, & abundantia
m tuorum in corde meo, vt reddam semper et vbi-
ictum perfectæ dilectionis, gaudij, pacis, patientiæ,
nitatis, bonitatis, longanimitatis, mansuetudinis, fidei,
:stiæ, continentiæ, et castitatis; fac me puras, et incor-
as conseruare primitias tuas, sque in diem consummatio-
ais, et iudicij, et qui nos modò in præsenti sæculo, in tot
omissis repositorum bonorum, quæ tanquam in speculo
ntemplamur, adeò lætificas, et consolaris, fac vt eadem
.uelata facie in Cœlo tandem aspicientes, et possidentes in
atre, et Filio, et Spiritu Sancto simus perfectè, et in æternum
lætantes. Amen.

THESAVRVS XXVIII.

Peccata nostra.

Vidisti iam soror mea, quot, et quantos thesauros habeas in Deo Patre, in Deo Filio, et in Deo Spiritu Sancto, nec non in omnibus amicis, et inimicis Dei. Sed quid dices modò, si etiam ostendam tibi domi tuæ de re tua, te habere vnde possis quàm maximos conflare thesauros? Quanta iucunditas est de suo etiam posse locupletari? Non multum te detineam, quære in domo tua, quod verè tuum sit, quod mutuo non acceperis, quod alteri, nec ipsi Deo debeatur, quod sola ipsa feceris, id dicas esse thesaurum

rum tuum. Turbaris, soror mea, hæsitas, video, et de me dubitas, neque enim aliud tibi occurrit in domo tua, quod verè tuum sit, nisi peccatum, et iniquitas tua: hanc autem pestem, et abominationem, inquis, qui fieri potest, vt thesaurum appellem? siste parum, nunquam te decepi, nec modò volo te decipere, soror mea, subleuare miseriam tuam volo, non illudere, et afflictionem augere. Non est opus vt ampliùs quæras, absque lucerna statim inuenisti thesaurum hunc in promptu tibi fuit; ipsa peccata tua, ipsa tua iniquitas, modò ijs vti scias, amplissimi thesauri loco tibi possunt deseruire, et ex ijs immensa tibi bona potes comparare. O Domine, audax ego sum nimis, sed ipse me audacem facis, quem meruerunt peccata nostra habere Redemptorem, et Saluatorem. Non enim thesaurus aliquis bonorum operum, quæ fecerimus nos, sed culpa nostra, et peccatum nostrum thesaurizauerunt, et dederunt te nobis suauissimum Redemptorem nostrum, cuius tanta est bonitas, vt non solùm bonum pro bono, sed etiam bona pro malis nobis retribueris. Vnde exclamat Sponsa tua stupens, et gaudens; ò fœlix culpa, quæ tantùm, ac talem meruit habere Redemptorem, ò verè necessarium Adæ peccatum, quod Christi morte deletum est! Si igitur nomen fœlicitatis, soror mea, si nomen meriti, si nomen necessitatis, potuit conuenire peccato; cur etiam non poterit competere nomen thesauri? Sed et tu ipse, ò bone Iesu, nonne ipsummet peccati auctorem, ipsummet peccatorem drachmæ nomine appellasti, et vt drachmam hanc quasi rem tibi prætiosam inuenires, accendisti lucernã, totam domum euerristi, et magno studio adinuenta, magnoque prætio comparata, conuocatis amicis, et vicinis, Congratulamini mihi (dixisti) quia inueni drachmam, quam perdideram? Tu, tu idem fuisti, qui peccatore in monumento cum Lazaro quatriduano iacente, cùm sororum naribus iam fœteret, et non fœteret tuis, aperiri monumentum iussisti, et in Lazaro non quid fætidum, aut sordidum, sed tantùm gloriam Dei conspici fecisti. Quando igitur peccatorem adeò diligis; vt dicant gentes: Ecce quomodo amabat eum; nonne dicendum est te habere etiam in peccatoribus thesauros absconditos? Et vnde charitatem illam tuam immensam, etiam erga peccatores, et inimicos commendare potes, si nullum haberes inimicum, et peccatorem? Vnde doceres nos exemplo

tuo,

tui, vt diligamus etiam inimicos; et benefa-
...i oderunt nos: si non essent boni, & mali, iusti,
...per quos plucres, & solem tuum oriri faceres?
, us iudicasti Domine, etiam ipsis inimicis, & pec-
benefacere, quàm peccatorem, & inimicum nullum
...tere: finis, vt appareat iniquitas, vt magis elucescat
Permittis, vt videatur in terris homo peccator, vt
...tis videatur homo Deus, & Deus homo pro ipso ho-
...catore. Districto siquidem iudicio, vt te, soror mea,
...regorius lib. 4. in Reg. c. 1. permittit Deus mala fieri,
...icorditer prouidet de his malis, quę per iudicium ir-
quæ bona facere disponat. Nam quæ maior culpa, quã
...a omnes morimur? Et quæ maior bonitas, quàm illa,
...uam à morte liberamur? Et quidem nisi Adam pecca-
Redemptorem nostrum carnem suscipere nostram non
...reret: non enim venit vocare iustos, sed peccatores ad
...nitentiam: si ergo pro peccatoribus venit, si peccata deeſ-
...t, eum venire non oporteret: sic peccata, ad quæ delen-
...veniſſe creditur, per iustitiam Dei permissa esse sentiuntur,
...um pro peccatoribus Deus homo nasciturus erat; & ex illo
...nalo, quo morituri erant, bonum quod malum illud vince-
...ret, omnipotens Deus sese facturum prouiderat. Cuius pro-
...fectò boni magnitudo, quis fidelis non videat, quàm mira-
...militer excellat? Magna quippe sunt mala, quæ per prima
...culpæ meritum patimur, sed quis electus nollet peiora per-
...peti, quàm tantùm Redemptorem non habere? Non mea, sed
Gregorij illius magni; verba sunt ista, soror mea. Verùm
...cum audis in thesauris poni etiam abyssos peccatorum, &
ingrederis thesauros istos niuis, & thesauros grandinis, ob-
...serua pedem tuum, ne illaquearis, & illecta tam suaui esca
huius vocis thesauri, capiaris hamo peccati, quod voci tam
dulci suppositum, & subiectum, aculeo suo lædit, & pungit
animam, quam capit dum capitur. Propterea vide, soror mea,
quomodo cautè ambules, ne ex hoc, quod tibi demonstra-
...tur thesaurizari multum posse, nostrorum etiam occasione
peccatorum, facilior, & promptior fias ad peccandum, aut
certè reddaris non adeò diligens, feruens, & fortis ad pu-
gnandum aduersus peccatum. Est enim tam grande malum,
quodcumque quantumuis minimum peccatum, vt quodcum-
que bonum, quantumuis maximum, inde sequi possit, com-
mitti

mitti nullo modo debeat; itaut etiamsi posset quis lethis prolatione mendacij vniuersum mundum lucrari, non dico tibi, sed Deo, & omnes simul animas damnatorum ex inferno liberare, nihilominus abstinere potius deberet ab illo mendacio, cum tanti boni iactura, quàm illud proferre, etiamsi tam inæstimabile lucrum inde consequeretur. Minimum enim peccatum, maius affert animæ peccanti detrimentum, quàm quodlibet aliud maximum malum. Quid autem prodest homini, si vniuersum Mundum lucretur, animę verò suæ detrimentum patiatur, aut quam commutationem dabit homo pro anima sua? sed etiamsi possibile fiat, vt in bonum ipsius etiam animæ peccantis peccatum conuertatur, & cooperetur, nullo modo faciendum est malum, vt veniat bonum. Non igitur ostenditur tibi, soror mea, & manifestatur thesaurus iste peccatorum, vt curras post ipsa peccata, vt diligas ea, vt pacem habeas cum illis; sic enim non solùm non erunt tibi thesauri, sed erunt latrones pessimi, qui etiam ablatis, si quos habes, thesauris expoliabunt te, & plagis impositis relinquent te semiuiuam, mortuam scilicet Deo, viuam autem Mundo: sed si fortè incideres, quod Deus auertat, in huiusmodi latrones pessimos, modus tibi demonstratur, quo fieri possit, vt tibi cooperentur in bonum, & occasione ipsorum requiras tibi thesauros magnos: scias igitur, soror mea, si fortè incidisti, aut quod absit, incideres in latronem hunc pessimum, reperiri veneficum quemdam, qui adeò sapienter incantat, vt vnde mors oritur, inde faciat vitam resurgere; qui callet adeò perfectè artem quandam Magiæ, seu Alchimiæ, vt sciat vertere malum in bonum; format lucem, & creat tenebras, facit pacem, & creat malum, scilicet faciens de malo bonum. Vos cogitastis de me malum (inquit Ioseph fratribus suis) sed Deus vertit illud in bonum. Præterea sapiens iste veneficus, non solùm habet scientiam, & artem eruendi bonum de malo, sed etiam adeò bonus ipse est, & potens, vt nullum malum esse permitteret, nisi posset, sciret, & vellet elicere inde maius bonum. Vlterius etiam adeò benignus, suauis, ac mitis est, & humilis corde, vt ipsis etiam inimicis suis, qui malum ipsi tentauerunt, sed reuera sibimet ipsis intulerunt, offert se, & paratum exhibet ad exercendam in ipsorum beneficium, & remedium, artem, & scientiam eruendi bonum de malo, & conuertendi malum ipsorum in bonum ipsorum.

Hinc

[Soro]r mea, quod si forte contingat (quod absit) vt [i]n grande malum, non animo deijciaris, nec de-[st]atim arripe opportunam illam occasionem, & veneficum istum sapientem; repræsenta illi, & ape-[ri ...]tuum, cum dolore tuo, dic illi, vt vertat illud in [bon]um, vt reddat tibi bonum pro malo, reuela illi viam [tuam] & spera in eo, & ipse faciet, et educet quasi lumen iu-[stitia]m tuam, & iudicium tuum tanquam meridiem. & dein-[de] subditus esto illi, & ora eum ne iterum offendas ad lapi-[dem] pedem tuum. Bonus ille veneficus incantans tam sapiē-[ter,] soror mea, non est alius, nisi Christus tuus, qui idem est Sponsus tuus, qui tibi [ami]cus tuus, frater tuus, Pater tuus, pro salute tua quæcumque [pro]misit, & iurauit omnia facere pro te animam suam. [...] peteris, qui dedit etiam Magister noster, qui nos discipulos suos, [I]pse idem est etiam Magister noster, qui nos discipulos suos, [h]anc scientiam docuit, vt non vincamur à malo, sed vinca-[m]us in bono malum, & exerceamus erga inimicos nostros eamdem artem, non reddendo malum pro malo, neque maledictum pro maledicto, sed insuper bene faciamus, & multiplicando beneficia, congeramus carbones ignis super caput eorum. Non est autem discipulus supra Magistrum, nec seruus maior domino suo; si autem videmus discipulos illius tam perfectè ab eo didicisse doctrinam hanc, vt erga suos inimicos, persecutores, & crudeles tyrannos, non solùm se beneuolos, mites, benignos, & ad ignoscendum paratos exhibuerint, sed etiam bona pro malis retribuerint; ita vt vitam ipsā pro illorum salute profuderint, quid iudicabimus de Magistro, à quo tam altam, & sublimem virtutem, & didicerunt, & acceperunt? Nonne charitas omnium discipulorum simul comparata cum charitate ipsius Christi tui, minorem proportionem habet, quam gutta aquæ cum aquis maris? Siquidem inter hæc, quamuis minima, aliqualis tamen proportio reperiretur, inter illa verò nulla omnino est proportio. Si igitur minima scintilla charitatis in homine infirmo adeò potens est, vt calorem suorum beneficiorum, ipsis etiam inimicis communicet, quid poterit, quo pertinget incendium illud immensum, & infinitum supereminētis charitatis Dei? Quare vt magis (soror mea) cognoscamus incomprehensibilē hanc Dei bonitatem; dicamus de Deo, cum aureo illo ore Chrysostomi hom. 18. sicut Christus dixit de nobis: dixit enim Christus

stus, diligite inimicos vestros, & post cætera addidit, si autē diligitis diligentes vos, quam mercedem habebitis? Nonne gentiles hoc faciunt? Nos ergo dicamus de Deo, si Deus tantùm iustos, & amicos suos exaudit, & adiuuat, quàm laudē bonitatis mæretur? Nonne & homines cum sint mali, amicos suos rogantes audiunt, & beneficia eis præstant? Vides ergo, quod Dominus, dicens, estote misericordes, sicut Pater vester cœlestis misericors est, qui Solem suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit super iniustos, & ingratos; bonitatem Dei voluit demonstrare, quia tam iustis, quàm peccatoribus parata est bonitas eius. Nec enim credibile est, vt opus bonitatis hominibus quidem iniungat in malis constitutis, ipse autem non faciat, cum sit summè bonus. Hinc est, quod cum nos inuitasset ad tam bonam negotiationem cum ipso, & ad percipiendos fructus bonitatis eius conuocasset, dicens; petite, & accipietis, quærite, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis, ne fortè aliqui peccatorum audientes dicerent, quod ista facere dignos hortatur, nos autem indigni, etsi petierimus, non accipiemus, & si quæsierimus non inueniemus, & si pulsauerimus, non aperietur nobis. Vides quomodo eamdem clausulam repetendo tam iustis, quàm peccatoribus misericordiam Dei commendat, dicens: Omnis enim, qui petit accipit, & qui quærit inuenit, & pulsanti aperietur; omnis, scilicet siue iustus, siue peccator, tantum petere non dubitet, quærere non negligat, pulsare non cesset, cum constet neminem sperni, nisi qui petere dubitauerit à Deo, quærere neglexerit, pulsare cessauerit. Hinc est, soror mea, quod Ecclesia Sancta in publicis supplicationibus, vt exaudiri à Deo mereamur, non vult vt obliuiscamur peccatores nos esse, immò hoc ipsum est, quod primò nos Deo repræsentare docet dicendo. Peccatores, te rogamus audi nos. & vt ab omni malo nos liberet, vult vt ipsum obsecremus per ipsammet Crucem, & Passionem, & mortem, quam nos ipsi eidem intulimus, à quo per ipsa petimus ab omni malo liberari. Considera etiam modo soror mea, Regem Dauid, quidnam exigat à Deo pro peccatis suis, quid sibi petat retribui pro eo, quod ipsi soli peccauerit, & malum fecerit coram illo. Vide quæso quomodo Deum conueniat. Vide quo iure agat cum illo. Vide quid producat pro parte sua, & quid exigat ex parte Dei? Producit siquidem pro parte sua nihil aliud, nisi pec-

cata

atem suam, & statim persolui sibi petit à Deo suam, nec ad quamlibet mensuram, sed men-igit, magnam, plenam, confertam, superef-agitatam, non alia lege, nisi quia peccatum & magnum, & ideo multitudinem miseratio-constitutus in maiori miseria, maiori etiam iu-Miserere, inquit, mei Deus secundùm ma-misericordiam tuam, & secundùm multitudinem mi-onum tuarum dele iniquitatem meam. Amplius laua b iniquitate mea, & à peccato meo munda me; Qua-Dauid petis tantam multitudinem, & magnitudinem tionum Dei, & candorem tantum, & pulchritudinem requiris? Quoniam, inquit, iniquitatem meam ego osco; & quid præterea in fauorem tuum producis? Et catum meum, inquit, contra me est semper; Tibi soli pec-, & malum coram te feci, & iterum ego dixi, Domine serere mei, sana animam meam, quia peccaui tibi. Ecce uomodo ex ipsis peccatis seruit fiduciam ad salutem. Consi-dera modò Magdalenam: Dic mihi mulier immunda, quo-modo cum tanta fiducia, cum tot peccatorum grauata etiam multitudine, accurris ad mundum Iesum, & capillis tuis il-lum tibi deuincis, & oscula illi tanquam sponso præbes? quo-nam iure hæc tua sponsalia cum illo modo contrahis, quæ ar-rha, quæ dos, quæ munera præcesserunt? Non aliud lego præ-cessisse, quam peccatum, quod merè tuum esset, nam quæ po-stea sequuta sunt; Saluatoris scilicet cognitio, & illius tan-quam Sponsi tui dilectio multa, & de peccatis tuis dolor, & lachrymæ ab ipsomet Sponso accepisti; ipse enim te per mi-sericordiam suam traxit intus, qui per mansuetudinē suscepit foris. Sed quid Paulus? quid nā recepit à Domino pro omni-bus peccatis suis? fidelis, inquit, 1. ad Thim. 1. sermo, & omni acceptione dignus, quia Christus Iesus venit in hunc Mundū peccatores saluos facere, quorum primus ego sum; sed quid inde ò Paule consequutus es? Sed ideo inquit, misericordiam consequutus sum: vt in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui credituri sunt illi, in vitam æternam. Sed & nos soror mea, nonne quia peccauimus nimis cogitatione, verbo, & opere, ideò præcamur Beatam Mariam semper Virginem, B. Michaelem Archangelum, B. Ioannem Baptistam, Sanctos Apostolos Petrum,

trum, & Paulum, & omnes Sanctos orare pro nobis ad Dominum Deum nostrum? Scio Domine, quod non delectaris in peccatis, & iniquitatem abominaris, quia tamen ad opus tuum exire desideras, & ad operationem tuam vsque ad vesperum, vt habeas materiam, circa quam mirabilius opereris, in aliquo prætio tibi est etiam lignum informe, & distortum,& quantum propensus es ad misericordiam, quę est opus tuum, tantum propensus es erga nos miserrimos peccatores; in his enim folijs, quæ vento rapiuntur, & in stipulis siccis ostendis cum gaudio potentiam tuam: Nonne hoc palam ostendisti nobis? trahit sua quemque voluptas; ramum viridem ostendis oui, & trahis illam; nucem puero ostendis, & allicis, speciem aliquam boni apprehendit homo, & trahitur. Deus meus, quid tibi vnquam boni ostensum fuit, quod te in hunc Mundum trahere posset, cum tu sis omnis bonitas, ipsa bonitas, & omnia bona in te contineas? Quid igitur te traxit de sinu Patris à Regalibus sedibus in stabulum vile inter iumenta? Homo ne iustus aliquis? Discite quidnam hoc fuerit;non veni,inquit vocare iustos,sed peccatores. Vnus ostensus est homo peccator, ad quem tu Deus, qui propensionis affectum alijs largiris, propensionem tantam habuisti, vt amoris pondere, quasi præsus inclinares cœlos, & descenderes; & dimittens oues nonaginta nouem in deserto,ad hanc vnam, quæ perierat, accurreres, ad hanc diuerteres, hanc reciperes, cum hac manducares, hanc imponeres tuis humeris, pro hac liberanda, spinas, & tribulos, & flagella pati, Crucis tormentum subire, & sanguinem, & vitam profundere non dubitares? Sic Deus nos dilexit peccatores: Quid igitur tibi videtur, soror mea? quam bene fecit, quod docuit Magister tuus? nonne reddit bonum pro malo? & quod bonum? scilicet,quo nullum poterat reddi maius? putasne modò oblitum illum esse doctrinæ suæ, & operationis suæ? Quare si hodie nulla bona tua habes, soror mea, quæ illi ostendas,& quibus illum allicias ad tibi benefaciendum, ostende illi mala tua, pro his illum exora, cum his negotiari non negligas apud eum, qui ipsorum occasione vt vult ostendi, etiam tibi benefacere paratus est; Et quia bonum nullum potest simul cum peccato copulari, & consistere, ideò hoc vnum bonum primo petas tibi retribui à Domino pro omnibus peccatis tuis, scilicet vt te ab ipsis peccatis liberet, lauet, mundet, & præser-

latis peccatis, abundantiùs, quàm petis, pos-
omnia tibi bona retribuere; sic recepit Hieru-
Domino Isa. 40. pro omnibus peccatis suis, quo-
ta est malitia eius, dimissa est iniquitas illius, &
gloria Domini, & vidit omnis caro salutare Dei.
fiducialiùs hanc liberationem à peccatis à Domi-
soror mea, hoc semper memineris, quod, ideò me-
peccata nostra aduentum filij Dei in hunc Mundum,
Verbum Dei caro fieret, scilicet vt nos à peccatis ipsis
aremur, & ideo vocatum est nomen eius Iesus, ipse enim
m faciet populum suum à peccatis eorum; Quid igitur
facili... à Christo Iesu impetrare potes, quàm
iùs, quid securiùs tibi concedendum descendit de Cœlis, &
propter quod tibi ... est, crucifixus, mortuus, & sepultus? Non igi-
o factus est, ... agnoscis, ideo timeas Medicum adi-
quia in te morbum agnoscis, ad medicum confugias, qui ad
immò ex hoc fiducialiùs ad medicum ... suo, & exultauit vt gi-
& propter te processit de thalamo suo, à summo Cœlo egressio eius, vt te
gas ad currendam viam, à summo Cœlo egressio ... liberaret; sciebat enim,
scilicet à morbo isto peccatorum liberaret; sed male haben-
quia non est opus bene habentibus Medico, qui vnde fiduciam
Medicum adeundi concipere debent, inde potiùs è contra
tibus. O stultitia peccatorum pessima, & quem formidant offensum
sumunt ansam ab ipso fugiendi, & quem ipsorum peccatorum non cō-
peccatis suis, Medicum habere ipsorum fugit nemine persequente.
fidunt! Hinc scriptum est, impius fugit nemine persequente.
Mirùm id quidem est, quod aliquis fugiat, dum nullus est,
qui persequitur; sed multo magis admirandum est, quod im-
pius fugiat non solùm nemine persequente, sed Deo ipso in-
uitante, & post ipsum currente, misericordiam offerente,
medicinam exhibente, & ab impietate, & iniquitate sua ip-
sum saluare cupiente, immò etiam promittente, & iurante
omnia se daturum quæcumque pro sua salute, & æterna fœ-
licitate, ab ipso petere non recusauerit. Quid igitur,
peccator ad Deum accedere expauescis, qui te ad sal-
uandum sequitur, & non times fugere eum, quem fugiendo
in tui perditionem velis, nolis inuenies? Terrent te fortè vo-
ces illæ, quas audis, iræ, furoris, vltionis, & vindictæ? Voces
istæ, Dei voces non sunt, sed benè voces ipsiusmet peccati
sunt, quandiu tu taces, & pro peccato tuo non clamas, nec
deprecaris. Quoniam tacui (inquit S. Dauid) inueterauerunt

runt ossa mea, dum clamarē tota die; Clamat enim peccatum nostrum contra nos semper, dum nos tacemus, & non clamamus pro illo. Vox, inquit, sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Statim enim peccatum ac patratum est, iudex idem in peccatorem constituitur, qui sententiam in illum promit, & vltricibus pœnis secundùm præsentem iustitiam illum addicit; sed si peccator reclamet, & ab illius sententia, & iudicio, ad Christi Saluatoris,& Redemptoris tribunal appellet, ò qualem vindictam, ò quam præclaram vltionem recipiet à Christo Iudice peccatorum suorum? Ecce, inquit Isaias, veniet Dominus vltionis, & quid faciet? adducet, inquit, retributionem; & quænam erit ista retributio? ipse veniet, & saluabit nos. Propitius fuisti eis, inquit Dauid; quomodo propitius? vlciscens in omnes adinuentiones eorum. Istæ sunt iræ, & nutus sponsi tui, ò soror mea, & vindictæ Deo dignæ. O semper mihi dilectus, & semper mihi Diligendus Deus meus, qui ex bono semine, quod ipse seminas in agro meo, fructus me facis bonos colligere, & ex malo etiam semine, quod ego ipse inimicus homo supersemino, fructus etiā bonos, & vtiles mihi retribuis? Iam intelligo quare non statim eradicetur superseminata zizania, quia tu scilicet cælestis agricola adeò bonus, & potens es, vt tua cultura, & arte colligas etiam ex zizanijs frumentum, & de spinis vuas, & de tribulis ficus: Tu tamen, soror mea, caue ne vnquam oculus tuus nequam sit, quia Dominus tuus bonus est, & ne occasionem dormitandi sumas, quia non dormitat, neque dormit, qui custodit Israel: quamuis enim nisi Dominus custodierit Ciuitatem, frustra vigilet, qui custodit eam, tamen verum etiam est, quod oportet nos quoque vigilare, & orare ne intremus in tentationem. Crede mihi, soror mea, neque orationes Sanctorum omnium, & Angelorum, neque orationes Beatissimæ Virginis Mariæ Genitricis Dei, neque præces, & supplicationes cum lachrymis, quas pro te obtulit ipsemet Filius Dei Redēptor tuus saluabunt te, nisi tu ipsa quoq; oraueris pro te. Mauult enim Deus (inquit Chrysostomus ho. 53. in c. 16. Matth.) nostrā, qui rei sumus, quàm aliorum pro nobis orationē. Nullus crede mihi ex tot thesauris, quos hactenus demonstraui tibi, nullus est inquam, qui tibi possit ad salutem sine oratione prodesse. Quid enim merita Christi infinita tibi proderunt, nisi deprecando per illa studeas impetrare, quæ tuæ

saluti

...Maria? Quid merita, & intercessio Mariæ; & ...orum adiuuabunt, si te per illa non postulaue-... ...ficia iuuabunt, si nihil salutiferum per ea a-... ...e studueris? Quid promissio Christi iurata, qua ...t ad dandum omnia, quæ petis? Quid eiusdem ...si quod tibi donatum est, & tuum est, non vis ac-... ...atio siquidem est veluti manus, qua recipiuntur a ...dona ipsius, & ipsamet Deum ad nos trahimus, dum nos ...mur ad Deum; sed quam vtilitatem, quem fructum per-... ...s ex eo, quod Christus Frater, Sponsus, Amicus, Pater, ...& Dominus sit, si media oratione, conuersatio tua ...illo non est, neque tu audis loquentem illum ad cor tuum, ...ille te loquentem ad cor suum? Verùm dic mihi nun-... aliquid tibi proficuum, aut bonum potest esse sine Deo? ...audis quod illi soli adhærere bonum est? at quomo-... potes Deo tuo adhærere sine adhæsione? si autem non po-... adhærere sine adhæsione, certè neque sine oratione. Ora-... enim est glutinum, est vnio mentis cum Deo; siquidem ...tio enim est eleuatio mentis in Deum, qui autem adhæret Domino vnus spiritus est: si igitur non oraueris, soror mea, ad nihi-lum tibi valebunt thesauri omnes, sed & ipsemet Deus, quã-uis bonus semper, & optimus sit, tibi tamen non est, nisi illi adhæreas; & coniungaris, & vniaris orando, sed quod magis præcauendum est, non solùm nisi oraueris, nihil tibi prode-runt omnes isti thesauri, sed insuper in maximum iudicium, & condemnationem conuertentur, & inde thesaurizabis tibi iram in die iræ, vnde potueras, & debueras thesaurizare tibi thesauros misericordiæ non deficientes in Cœlo. Quare vide ne in vacuum gratiam Dei recipias, ne desis gratiæ Dei, ne acceptis tot tantisque thesauris talentorum, à quo deinde terram, & abscondas pecuniam Domini tui, inutilem in te-audias verbum illud asperum, Eijcite seruum nebras exteriores, vbi erit fletus, & stridor dentium. Angeris, video, dum hæc audis, soror mea, peccatrix, animo conster-nata deijceris, tristitia implet cor tuum, & vnde, inquis, con-fidere, & sperare, & obtinere potero constantiam hanc; & perseuerantiam in orando? Non turbetur cor tuum, neque formidet, soror mea, nonne in thesauris tuis habes promis-sionem, & iuramentum Christi tui, quod omnia quæcumque in nomine ipsius petieris patrem, accipies? Pete igitur, & hoc,

hoc, vt te in oratione faciat constanter vsque in finẽ perseuerare; Nonne & hoc positum est à Christo tuo in memoriali suo, dum in eo dicitur, Libera nos à malo? & quodnam aliud malum maius esse potest, quàm separari à Deo suo, & ab eo recedere, negligendo orationem, per quam ad Deum accedimus, & cum eo vnimur? Quomodo igitur negabit petentibus, quod ipsemet, vt petatur, monet, & præcipit? Præterea nonne habes etiam in thesauris tuis donationem Christi tui, per quam & ipsemet Christus, & omnia cum Christo tibi donata sunt, & tua sunt? Si igitur Christus & omnia cum ipso per donationem, iam facta sunt tua, ergo etiam ipsum donum perseuerantiæ factum est tuum, negare autem tibi petenti, & postulanti, quod tuum est, quomodo potest ille ipse, qui fecit, vt tuum esset omne, quod peteres? Nonne ipse idem Christus tuus, Deus tuus, qui tibi dixit, & præcepit, vt peteres, & orares, dixit etiam, & præcepit, vt quidquid orando peteres, crederes te accepturam? Propterea dico vobis (inquit Christus) Omnia quæcumque orantes petitis, credite, & accipietis, & euenient vobis. Cur igitur, soror mea, non credes, quod tuus Magister Christus tam disertè tibi dicit, & præcipit, vt credas? At ipse dicit, vt quod orando petis, credas quod accipies, & eueniet tibi, ecquidnam est quod prôptiùs, & firmiùs credere debeamus, quàm id, quod nobis Deus ipse monet, & præcipit, vt credamus? Præcipit Deus, vt credamus, quod Filius Dei, Deus verus de Deo vero incarnatus est, & homo factus est propter nos homines, & propter nostram salutem, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et ita nos credimus, & obediendo ei, sic confitemur, subijcientes intellectum nostrum in obsequium Fidei. Idem ipse Deus præcipit nobis dicens: Omnia quæcumque orantes petitis credite, quia accipietis; & euenient vobis. Quare igitur, orantes, non credemus nos accepturos quæ petimus; aut credentes nos accepturos quæcumque orando petierimus, orare, & petere negligemus? Ecquid est quod te magis impellere, & compellere debeat ad aliquid agendum, quàm verbum, & visio ipsius Dei, præsertim in re tibi omnium iucundissima, saluberrima, & honorificentissima? At quid tibi poterat Deus præcipere iucundiùs, & salubriùs, honorificentiùs, quàm vt cum ipso conuersationem continuè haberes, ab ipso peteres gau-

dium

crederes quod tibi sit daturus quæcunque
O stulti nos, & tardi corde ad credendum
quæ loquuti sunt Prophetæ; sed stultiores, &
de ad credendum in omnibus, quæ nobis loqu-
non dico in Prophetis, sed in ipso filio suo vni-
ore suo benedicto nobis manifestare dignatus est?
cilius est credere, quod incarnatus est, & crucifixus
rtuus propter me, & propter meam salutem, quàm
re, quod etiam propter me, & propter meam salutem
mihi quidquid orando petiero, ipsomet mihi dicente,
am, & vt petendo credam me accepturum? Si quis ve-
indiget sapientia (inquit Iacobus Apostolus) postulet
o, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & da-
ei. Postulet autem in fide nihil hæsitans. Cum igitur
llis tuus dicat tibi, vt postulans nihil hæsites, cur postulans
sitabis? cur illi non obtemperabis in re vtilissima tibi, il-
que gratissima? Certè quantum consequi valet humana ra-
tio, quamuis omnia Deo facillima sint, difficilius tamen vi-
debatur quomodo posses pro salute peccatoris, tu Deus ve-
rus, Aeternique Patris Filius, Cruci affigi, & in ea occidi, &
mori, quàm quod pro salute peccatoris cùm Cruci affixus,
eidem salutem postulanti esses concessurus. Si illud primum
iam factum credis, fortior mea, nec dubitare præsumis quare,
& alterum hoc futurum etiam non credes, & gratis in mo-
damnum tuum ibi dubitare, vel hæsitare volueris, vbi n-
solùm non est ratio dubitandi, vel hæsitandi, sed vbi De-
se tibi dicit, vt non dubites, neque hæsites, sed vt cred-
accepturam, quidquid orando petieris? Eia igitur dul-
me Iesu, credo Domine, credo; adiuua incredulitatem meam,
si quæ fortè adhuc remanet, & in fide, quantum possum ma-
xima, modò orans peto à te quidquid vis, quidquid tibi pla-
cet, quidquid tu ipse in memoriali tuo docuisti me, vt pete-
rem, vt scilicet sanctificetur Nomen tuum, adueniat Regnum
tuum, fiat voluntas tua sicut in Cœlo, & in Terra, Panem no-
strum quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis debita
nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, & ne nos
inducas in tentationem, sed libera nos à malo. Dixi Domi-
ne quod meum erat, dic & tu modò quod tuum est, scilicet,
Amen, sic fiat, ita fiat. Sed tu iam hoc dixisti, bone Iesu,
quando me vt ista peterem docuisti. Igitur ... Domine, ecce
seruus

seruus tuus, ecce seruus tuus, & filius Ancillæ tuæ, fiat mihi secundùm verbum tuum; Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis, & Nomen Domini inuocabo, vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius, in atrijs Domus Domini, in medio tui Hierusalem. Tecum igitur sit semper in posterum, ò bone Iesu conuersatio mea, negotiatio mea, refectio mea, recreatio mea, requies mea, somnus meus, otium meum, actio mea, contemplatio mea, sessio mea, peregrinatio mea, labor meus, pausatio mea, respiratio mea, vita mea, portio mea tu sis, non solùm in terra viuentium, sed etiam in hac terra morientium, vt possim & ego dicere, mihi viuere Christus est, & mori lucrum.

THESAVRVS XXIX.

Oratio nostra.

Ecce, soror mea, iam vidisti quàm necessaria sit oratio nostra, quandoquidem vt ex Chrysostomo audisti, Mauult Deus nostram, qui rei sumus, quàm aliorum pro nobis orationem. Quàm bonus autem, & quàm iucundus sit thesaurus iste orationis, soror mea, nolo ex me audias, sed ex ore Sanctorum. Audi igitur filia, & inclina aurem tuã ad aurea verba S. Patris nostri Chrysostomi hom. 79. ad Popul. Antioch. Magnũ verè bonum, inquit, carissimi, est oratio; si enim virtute preditum hominẽ alloquens nõ parum ex eo capit vtilitatis, cui Deum alloqui donatum est, quot bonis fruetur? Qualiter ergo non absurdum fuerit iubere seruos nostros toto tẽpore nobis seruire, nos autẽ nec minimum tempus Deo dicare? Nõ nosti tu homo vtilia, & frequẽter damnosa petis, & periculosa; sed ille magis tuæ curam gerens salutis, non tuam intuetur petitionem, sed antequam petas, quid tibi conferat, prouidet. Nam si Patres licèt carnales, non omnino quæ petunt filijs præbent; non quod petentes aspernentur, sed quod eorum curam gerunt maiorem; multò magis Deus, qui plus omnibus nouit, quod nobis expediat, offeret. Cùm ergo defeceris orans, & non acceperis, cogita quoties pauperem audisti

tem, & non exaudisti, et indignatus ille non
umelijs affecit, et tu quidem hoc ex crudelita-
autem ex benignitate. Si ergo tu conseruum
elitatem non audiens te dignum accusari non
inum propter misericordiam non audientem ac-
go B. Dauid cùm esset Rex, & innumeris immer-
& vndique distractus, septies in die Dominum ro-
quam nos veniam habuerimus, et excusationem, tan-
habentes otij, nec ipsi continuè supplicantes, cum tan-
ucri capere debeamus? Impossibile enim, impossibile
minem congruo præcantem studio, Deoque continuò
cantem, vnquam peccare. Qui namque mentem suam
dit, & erexit animam, et in Cœlum se ipsum transtulit,
suum inuocauit Dominum, et suorum memoriam pec-
rum accepit, ad eum de eorum loquutus est dimissione,
propitium, et mitem Deum orauit fieri; ab ipsa in his ver-
sa mora, omnem deponit sæcularem curam, et eleuatur, et
humanis æstibus superior efficitur. Non enim ita fontes
aquarum hortos reddunt fertiliores, vt orationis planctus, et
lachrymarum fontes irrigant, et ad maximam excrescere fa-
ciunt altitudinem, et orantem coram Domino constituunt.
Hinc enim maximè fit vt exaudiatur. Quoniam si corpore
humi prostrato, et ore in cassum nugante, mens totam do-
mum, et forum circumeat, quomodo talis dicere poterit,
quod in conspectu Dei præcatus sit? Nam ille orat in conspe-
ctu Dei, qui totam colligit animam suam, et nihil habens
cum terra commune, in se ipsum transferens Cœlum, omnem
ex animo pellit humanam cogitationem. Sic enim depre-
cantem oportet orare, vt totam cogitationem suam colligēs,
cum animi dolore contendens Deum vocet, neque longos
extendat sermones, nec in longum orationem producat, sed
pauca, simpliciaque dicat verba; Non enim in verborum
multitudine, sed in mentis solertia positum est, vt exaudiatur:
oportet igitur orantem, neque longos extendere sermones, &
iugiter orare: Breues enim, et frequentes orationes fieri,
Christus, & Paulus præceperunt, paruis ex interuallis. Nam
si sermonem in longum extenderis, in negligentiam frequen-
ter lapsus, multam diabolo subrependi dederis facultatem, &
supplantandi, et abducendi cogitationem ab his, quæ dicun-
tur. Si verò continuas, & crebras orationes facis, totumque

tempus interpellas frequentia, facilè poteris modestiam exhibere, et ipsas orationes cum multa facies solertia. Neque nos excusemus, dicentes, quod non est facilè quempiam orare sæcularibus negotijs implicitum, nec propè se inuenientem oratorium. Nam vbicumque sis potes constituere altare tuum: Nihil enim locus prohibet: sed si mentem tantùm feruentem exhibeas, orationis perfectionem consummaueris; licet enim et forum petentem, & ambulantem per se prolixas facere orationes. Quid ergo debes, orans, dicere? Quod Cananæa, sic enim illa dicebat, miserere mei, filia mea malè dœmonio vexatur: ita dices & tu, Miserere mei, anima mea malè à dœmonio vexatur. Magnus enim dœmon peccatum. Dœmonium habens, misericordiam inuenit, odio peccans habetur. Miserere mei, breue verbum, & clæmentiæ pelagus continet, nam vbi misericordia, ibi sunt omnia bona: siue sis extra Ecclesiam, clama, dicens miserere mei, et si non mouens labia, sed mente clamás, nam et tacentes Deus exaudit: Non est quærēdus locus sed loci principium: Vbicumq; sis ora; Tēplum es, ne templum quæras, intra te Deus est, adhuc te loquente dicet, ecce adsum nondum orationē perfecisti, et medicinā obtinuisti, & hom. 24 in c.6. Mat. Nos ergo nos ipsi causa nostræ perditionis existimus, non enim instanter ad eum accedimus, non interpellamus assiduè, non rogamus, quemadmodum pro tanta dignum est causa orare; sed etsi eum adeamus aliquando ita facimus hoc, quasi non desideremus accipere, neque cum ea fide, qua congruit deprecantes, sed oscitantes prorsus, ac tota mente torpentes, ea quæ videmur postulare, negligimus. Et certè vult se à nobis exigi Deus: hæc enim illi vis grata est; nam si vehementiùs instare viderit exigentes, etiam illa, quæ non petimus largitur; Nunc autem liberalitatem suam differt, non quia præstare nolit, sed quia nostra illum delectat exactio. Et propterea tibi plura quoq; posuit exempla: nunc illius amici, qui noctu instabat petendo: nunc iudicis, neque Deum timentis, neque hominem omnino reuerentis; sed ipsis quoque operibus hoc idem ostendit, cùm scilicet Cananæam illam mulierem magno certè dono impletam remisit; in hac verò euidenter ostendit, quoniam Deus etiam illa quæ nobis parata non sunt, dare possit, si vehementiùs postulentur: inquit enim: non est bonum tollere panem filiorum, & dare canibus, et tamen dedit, quia vehementiùs

egit: Iudæis verò è contra monstrauit, quia illa quidem tribuit, quæ eis fuerant præparata: acceperunt, imò etiam propria perdiderunt, & quæsierunt, ne sua quidem acceperunt; illa violenter incubuit mendicare: etiam rem filiorum ... is: Tantùm quippè bonum est fides sedula, et de... perseuerans. Noli ergo dicere quia tibi sit inimi... Deus, teque omnino nolit audire, citò tibi respondebit, ... iduè illum, et (vt ita dicam) molestè interpellare non ... at propter sedulitatem ... etsi enim non ob amicitiam, importunitates, neque vl... efficiet, neque inimicitiarum impedimentum: Nec dicas, non sum ... patietur omninò impedimentum: Nec dicas, non sum ... audiri, & idcircò non oro, nam & Cananæa illa etiã ... nihilominus impetrauit. Nec dicas etiam mul... peccaui, et non possum ad me iratum vocare, non enim ... tuum Deus, sed solam internam considerat volun... iudicem non timentem Deum, neque homi... enim iudicem vidua inflexit, multo magis bonum iudi... erubescentem interpellatio assidua: etsi igitur non fueris ami... ... non videntur expostules, etsi ... inflectet interpellatio competere non videntur, longumque temporis ab ... ea, quæ tibi competere absumpseris, atque omnium prorsus ex... bona Patris luxuriosus absumpseris, atque conuenias, incipe ... eius facie abfueris, etsi deneger, atque conuenias, incipe tremus, et indignantem illum, iratumque redire, et accipies pro... tantummodò orare, atque ad ipsum redire, poenamque restin... fectò cuncta, et confestim omnem iram, non enim gues. sed ecce inquis oro, et nihil aliud sequitur: non enim ita postulasti quemadmodum illos legimus postulasse, Cana... næam dico, et Amicum noctu postulantem, et viduam iudici frequenter molestam, et filium, qui patris cuncta decoxerat; si enim orasses, proculdubio celeriter impetrasses: nam etsi à te accepit iniuriam, tamen Pater est, et si iratus est, tamen amantissimus filiorum est. Vtinam nos erga illum seruare-mus affectum, quemadmodum illius viscera nostra charitate flammescunt. Sed tantummodò occasionem Deus istius ignis requirit, etsi modicam scintillam ipse præbueris, ingen-tem omninò flammam beneficiorum eius in te accendes. Non enim quia iniuriam accepit irascitur, sed quia tu es au-ctor eius, per quam etiam velut ebrius despicis. Si enim nos, cum simus maligni, iniuriam accipientes à filijs, tantum pro illis dolemus, multo magis, qui nullam omninò sentit iniu-riam,

riam, pro eius tantùm damno, qui illam facere ausus est, irascetur. Nam si nos, qui secundùm naturam diligimus filios, satis tamen profectò illos diligimus, multò magis Deus diligit nos, qui diligit vltra naturam, sed etsi obliuiscatur, inquit, mulier infantem vteri sui, ego tamen non obliuiscar tui, dicit Dominus omnipotens. Accedamus itaque ad eum, atque dicamus, etiam Domine, nam & canes edunt de micis, quæ cadunt de mensa Domini sui. Accedamus, inquam, importunè, imò hoc nunquam est importunè accedere: sicut enim respirare importunè omninò nunquam est, ita etiam non quidem petere, sed non petere potiùs importunum est: sicut enim respirare hoc iugiter indigemus, ità etiam eo quod à Deo præstatur auxilio iugiter indigemus. Quod si voluerimus facilè illum ad nos poterimus inflectere, & hoc profectò declarans, & ostendens Propheta, Deum promptum semper esse ad beneficia largienda, dicebat; Quasi diluculum præparatus est egressus eius; et veniet quasi imber nobis temporaneus, et serotinus terræ. Quotiescumque enim venire, & ad illum volueris accedere expectatas ab illo esse præces nostras continuò sentiemus. Si verò nihil de redundante illo fonte bonitatis haurimus, noster est omnis culpa non fontis. Cum enim nos viderit non sicut oportet, orantes, dignissimè proculdubio beneficia sua continet, ne nos vtique desides faciat, non dignè inquirentibus largiendo. Si verò paululum in meliora mutemur, & vel tantulum quidem, vt nos saltem peccasse doleamus, suprà quam omnes fontes ebullit, et copiosius quam omne prorsus pelagus effunditur: quantoque amplius acceperis, tanto ille plus gaudet, & hoc ipso ad dandum plura consurget; diuitias enim suas, nostram esse ducit salutem, & ipsam dandi petentibus largitatem; quod certè dicebat Paulus inquiens, qui diues est in omnibus, qui inuocant illum: Non enim nisi quando non postulamus, irascitur, tunc etiam nos solùm, quando non poscimus auersatur, propterea & pauper factus est, vt nos sua inopia ditaremur, & illà omnia substinuit, vt nos ad petendum pleniùs incitaret. Nequaquam igitur desperemus, sed habentes tot occasiones salutis, spesque meliores, etiamsi quotidie peccemus, accedamus tamen rogantes, proque delictis assiduè veniam deprecemur. Sic enim & ad peccatum efficiemur absque dubio tardiores, & diabolum repellemus, & Dei in nobis misericordiam

prouo-

prouocabi...
cretorum c...
nestatis
lorum i...
pacis pe...
conscien...
scitis
meus
Qui m...
mino
rat, d...
vigil...
quat...
huma...
tibi
se, &

...s, & bona cōsequemur futura. Ha... igitur, soror mea, nō te pigeat au... ũ sic loquentē c. 18. de dis. & perf. m... re Deo affectat, quicumq; huius sæc... onē peragrare desiderat, qui spretis... æterni Conuiuij spirituales, ac supe... endere, ac degustare concupiscit, ... t, ad illam alacriter, & paratus ac... e in sensu cordis coram Domino a... quotidie perseueret. Est quippe o... nutrix, vitiorum interemptrix, cu... itio, interuentrix mundi, salus h... castitatis robur, iustitiæ regul... ctitatis decus, scientiæ lumen, sa... Dei, fiducia animæ, medicamen... dium cordis, fida huius peregrina... nsolatio, impugnatorum impene... Dei cognitrix, humilitatis norma... rævia, obedientiæ plenitudo, secu... nitatrix, iustorum exultatio, tempe... agus, dæmonum fugatrix, quiesce... æ ornamentum, additamentum g... porta cœli, petitionum nuncia, a... ia, & cælestium Sacrame... nihil sordidum, nihil curi... n, & cum tota sit pulchra, &... am per hilarem, semper iucu... at hoc, sacrosancta virtu... dicens. Venite ad me om... rationibus meis implemini... dulcis, & hæreditas mea sup... inueniet vitam, & haurie... Deo per orationis studium... enter custodire in verbis, i... affectionibus, ac immacu... o orationis tempore, pur... inationum Deo adstareq... torum receptibilis phātasm... nti vigilantia relinquitur, ... n desinit. Talia enim anim...

absque diuini timoris custodia cogitat, quæ ei cogitanda offeruntur, atque velut iumentum indomitum discurrit effrenis per deuia vitiorum. Proinde solerti industria quadamque virili intentione ab animo omnia ante orationem amouenda sunt, quæ orationis tempore ipsam possent coinquinare. Qui autem hoc agere negligit, nunquam mundo orabit corde, nisi fortè repente à superueniente gratia visitetur. Interdum enim consueuit diuina bonitas suos inopinatè, & sine vlla prorsus præparatione, aut dispositione interno illustrare splendore: siue vt iacentis animi torpentem excitet ignauiã, siue vt elationis, & propriæ æstimationis auferat materiam, siue vt pusillanimitatem, ac fragilitatem foueat, & erigat humanam. Caueat tamen Christi seruus, ne ob hanc Christi Domini degustatam dulcedinem, quasi propter donum securius effectus erga sui custodiam remissior sit, atque ad se disponendum tepidior. Turpiter enim ridiculum fieret spirituum immundorum, si hoc agere non formidaret. Debet itaque quisquis tanto esse solicitior ad benè viuendum, atque ad promerendum gratiam supernæ visitationis promptior, quãto cælestis infusionis amplius se participare cognouerit. Nam si Dei veneranda Maiestas, frigidam amoris eius, & segniter conuersantem visitare dignatur, quanto magis feruentem spiritu, & sollicitè quærentem peramplius afflabit gustu cœlestium deliciarum? Sed grata mens, & veræ charitatis iaculo vulnerata, nihil quod ad se pertinet, perficere negligit. Eadem virtutum exercitia, idem orationis studium peragit cum spiritualis lætitiæ penuriam patitur, sicut cum diuino calore repletur, licet id non eodem agat gustu. Sic namque sapientię erudita magisterio, quod maiorum donorum dignior efficitur post labores, & certamina. Hoc significare voluit Propheta cum diceret, secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuæ lætificauerunt animam meam. Paucorum verò est quod supra commemoratum est. Nam perfectæ charitatis notissimum argumẽtum est in aduersis fiduciam non amittere, & virtutes vniformiter semper operari, atque sub Dei disciplina eodem animo, eodemque vultu perseuerare. Negligentibus hoc impossibile videtur, amantibus verò nihil. Agat igitur Christi seruus, qui Deo vniri concupiscit, tam in præparatione orationis, quàm in cæteris quod suum est, vt Deo charus fiat; reliquum autem

totum

committat voluntati, quæ nullum
irremuneratum relinquit: hucusque
er tamen aduerte soror mea, quod
pro se, sed pro omnibus debet ora
ad fratres in Eremo ex Ambrosio
ueris solùm tuum meritum possides
aueris; omnes pro te rogabunt
in Eremo, orate, & nolite deficere
anibus latrare, ita propriùm est E
tio sancta columna est Sanctarum
duarum maritus, Angelorum cog
Monachorum corona, coniugata
te amat, beatior qui in te frequen
d beatior qui in te perseuerat.
lamate in Eremo, vlulate in hac
non quiescatis, clamate orando,
ó solùm voce, sed maximè mente,
ues in deserto cãtantes, & lauda
xim victoriæ spes oratio est, vt
de Cast. Con. cap. 6. & præcipua a
animã à visibilibus, replet illũ
cœlo, replet illũ claritate Dei, &
vtilius est in vita hominis, Diffusa
ad interiora consideranda minus
inde ne fœdetur, ne tenta
tiam fugiat, & ad remoti
suffragium. Audi igitur,
Quæ iam inuenisti tot the
scilicet consilium Christi
esse Regnum Cœlorum, the
qui inuenit homo abscon
vendit vniuersa quæ habe
etenim vita quasi in vi
ad patriam pergimus. Ma
quasi quidam latrunculio
qui thesaurum publicè por
soror mea, nisi vt renun
emamus non palatia, no
um, in quo latet abscondit
rum? Quis dabit tibi pen

bæ, & volabis, & requiesces, & læta cantabis, ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine, expectabam eum, qui saluum me fecit à pusillanimitate spiritus, & tempestate? Præcipita, Domine, & diuide linguas eorum, quoniam vidi iniquitatē, & contradictionem in ciuitate. O quanta est in ciuitate contradictio homini negotiatori quærenti non falsas, & terrenas, sed bonas, & cœlestes margaritas? ò quanta in vrbibus turbatio, & sollicitudo erga plurima, & inutilia, & quanta obliuio illius quod vnum est necessarium? est itaque eorum fuga commendabilis, qui humanas refugiunt conuersationes, ac remotè viuunt, solius conditoris sui illecti desiderio. Hi nãque declinant noxia, pericula præuident, delictorum causas deuitant, æterna desiderant. Deoque inseparabiliter adhærere concupiscunt: Hi solitudinis secreta perlustrant, vt Deo vacantes ab humanis conturbationibus diuina fiat protectione securi, quemadmodum Psaltes de ipsis Domino cecinit, dicens, abscondes eos in abscondito faciei tuæ à conturbatione hominum, proteges eos in tabernaculo tuo à contradictione linguarum; Quoties enim per mentis eleuationem contemplationi cœlestium intendunt, ab hominum conturbatione teguntur; cum verò per sui custodiam munditiæ cordis, & puritati conscientiæ inuigilant à linguarum fiunt contradictione securi. Huiusmodi sunt solitariorum spirituales delitiæ, eorum videlicet, qui mentis exercitatione absq; interuallo, & sine vlla fatigatione intendunt. Hi tam pro amore conditoris, quàm pro dilectione virtutis, omnem sollicitudinem in sui interioris hominis compositione disponunt, ne scilicet eorum tepescat spiritus, ne à veritatis limine deuient, ne inspirationi diuinæ negligant præbere consensum, ne in proximorum dilectione offendant, ne conscientia onerata peccatis spiritui commoueat bellum, ne vel in minimo lædant amabilē sponsam, charitatem. Sanè in istis, atque huiuscemodi studijs solitudo commendatur interior, quæ custodita fideliter, auget meritum, virtutes parit, nutrit gratiam, componit mentem, regit sensus, negotia ordinat, intentionem dirigit, fouet affectum, cumulat dona, coæquat Angelis, copulat Christo: Quid tibi videtur soror mea? nonne bonum est nos hic esse? sed sede paululum, & quandoq; Carmeli incolæ sumus, contēplare mecum adhuc attentiùs, & diutiùs qualis, & quantus sit absconditus thesaurus in agro isto sanctæ solitudinis.

THESAV-

Sancta solitudo.

[illegible]tudo Deodicata, quàm amabilis [illegible]
[illegible]enti desiderio concupita ab his, qu[illegible]
[illegible]que sibi ipsis delectabilem reddide[illegible]
[illegible]is es speculum, diuini amoris cust[illegible]
[illegible]magistra, tu scientiæ schola, test[illegible]
[illegible]tatis imago, accusatrix scelerum [illegible]
[illegible]tatis amatrix, innocentiæ decus [illegible]
[illegible]gnitrix, contemplationis præue[illegible]
[illegible]s, scala cœli, latitudo maxima, [illegible]
[illegible]tatis habitaculum, passionum spi[illegible]
[illegible]uigil mentis custodia, non dormi[illegible]
[illegible]omes, discretionis oculus, latens P[illegible]
[illegible]ons spei, cœlestis Sponsi receptacu[illegible]
[illegible]mediatrix. O quàm præclara sunt [illegible]
[illegible]cta! tuæ diuitiæ, laudabilis actio, [illegible] conuiuium, ac delicata [illegible]
[illegible]dijs illustraris, gaudio pe[illegible]
[illegible]ace repleris. Sinum quipp[illegible]
[illegible]cipis humiles mente, paci [illegible]
auidos, atque sapido pala[illegible]
[illegible], quod extra te perstrepu[illegible]
[illegible]diantur latrones, sæuit d[illegible]
[illegible]discurrunt, vt rapiant, & qu[illegible]
[illegible]ntur discordiæ, seminantur [illegible]
[illegible] Virtus, & æternæ felicitati[illegible]
[illegible]. In te autem pax m[illegible]
[illegible], ò amica mea, decora ta[illegible]
[illegible]cijs, plena venustate, & gra[illegible]
gaudio, iucunditate, & i[illegible]
& meritis. En sto ad ostiu[illegible]
ac lachrymans, vt aperiat[illegible]
[illegible]atissimis vt fruar amplexib[illegible]
suscipe ouem errantem, P[illegible]

[illegible] ctrix, [illegible] lestium [illegible] punctio [illegible] tranquilli[illegible] ptrix. P[illegible] dentiæ [illegible] cordis, [illegible] minum [illegible] tudo sa[illegible] num r[illegible] fiunt [illegible] facino[illegible] mansi[illegible] tio. [illegible] pace, [illegible] & sp[illegible] quon[illegible] diat[illegible] tis v[illegible]

scentem, reuertentem ad te, & se emendare volentem. Tu enim (ex Basil. de laud. Eremi) ô solitaria vita cælestis doctrinæ schola es, ac diuinarũ artiũ disciplina, in qua Deus est totum, quod addiscitur, via qua tenditur, totum, per quod ad summã veritatis notitiã peruenitur. O Eremus Paradisus deliciarũ sanctarũ mentis delectatio, & intimi gustus inexhausta dulcedo. Tu caminus ille Chaldaicus, vbi Sancti Pueri feruentis incendij vires orationibus reprimunt. Tu fornax, vbi superni Regis vasa formantur, tu negotiatorum cælestium apotheca, in qua videlicet illarum mercium summa reconditur, quibus terræ viuentium possessio comparatur. Fœlix commercium, vbi terrenis cœlestia, transitorijs mutantur æterna; fœlices, inquam, Nundinæ, vbi venalis ęterna vita proponitur, ad quam emendam, etiamsi minimum sit, solùm sufficit, quod habetur. Vbi breuis afflictio carnis emit Cœleste Conuiuium, & exiguæ lachrymæ risum apiunt sempiternum. O Cella spiritualis exercitij mirabilis officina tu das, vt homo mundo corde Deum conspiciat, qui suis obuolutus tenebris, Deum, & se ipsum ignorabat. Tu hominem ad suum facis redire principium, & de exilij deiectione ad antiquæ dignitatis reuocas celsitudinem. Tu facis, vt homo in arce mentis constitutus, cuncta sub se videat terrena defluere, semetipsum quoque in ipsa rerum labentium prospiciat decursione transire. O Cella sacræ militiæ tabernaculum, procinctus Triumphatoris exercitus, Castrum Dei, Turris Dauid, mille clypei pendent ex te, omnis armatura fortium. Tu campus diuini prælij, spiritualis arena certaminis, Angelorum spectaculum, palestra fortiter dimicantium luctatorum, vbi spiritus cum carne congreditur, & fortis ab infirmo superatur. Tu virens vallis in expeditione currentiũ, tu munitio fortium, tu præsidium nescientium cedere bellatorum. O Eremus mors vitiorum, fomes, & vita virtutum, te lex attollit, te prophetia miratur, & quicumque ad perfectionem peruenerunt, tuum cognouerunt præconium: Tu scala illa Iacob, quæ homines vehis ad cælum, & Angelos ad humanum deponis auxilium. Tu via aurea, certa, & compendiosa, quæ homines ducis ad patriam. Tu stadium, quo benè currentes prouehis ad coronam. O vita Eremitica, balneum animarum, mors criminum, purgatorium sordidorum. Tu mentium secreta purificas, squallores diluis scelerum, atq;

ad ange-

nitorem munditiæ facis animas peruenire. C[illegible]
conciliabulum Dei, & hominum, Compitum
corporum in carne degentium, & spirituum su[illegible]
ò siquidem superni ciues ad colloquia huma[illegible]
t, vbi non tam linguæ carnis verba concinnant
vocis fœcunda mentium arcana patescunt.
onscia est secreti consilij, quod habet cum [illegible]
s, Cella testis est quanto diuini amoris igne c[illegible]
rum perfectæ deuotionis instantia quis Dei [illegible]
Nouit quemadmodum mens hominis cęlest[illegible]
effunditur, & compunctionis fletuum, & lac[illegible]
Va[illegible]rium imbribus irrigatur. Cella est ins[illegible]
præciosi lapides expoliuntur, Ergastulum, [illegible]
nuntur lapides, quatenus in stru[illegible]ura cœle[illegible]
lo cudentis mallei sonitu postmodum dis[illegible]
inimicæ sepulturæ propemodum æmula, [illegible]
os suscipis, & per afflatum Sancti Spiritu[illegible]
re. Tu es ab huius vitæ turbida vexation[illegible]
stis viæ pandis introitum. Te portum [illegible]
niunt, qui naufragium mundani fluctus [illegible]
ias aspexerat cùm dicebat, bonum est p[illegible]
salutare Dei. Bonum viro cùm portauerit [illegible]
cia sua, sedebit solitarius, & tac[illegible]
Habitator etenim tuus eleuat [illegible]
anima, à mundi se actionibus [illegible]
contemplationis cœlestis deside[illegible]
quendo, Qui est super omnia con[illegible]
de superbit homo cum reliqua mu[illegible]
micos superbis. O Cella spirituale pro[illegible]
Tu odibis facis humiles, de crud[illegible]
tu ieiunio de desidiosis reddis indic[illegible]
perfectissimosæ linguæ frænum; Tunic[illegible]
tu facis, moribus, & vigiliarum nutrix [illegible]
homo sine cura custos. Tu purissima sin[illegible]
rum in æqualitate vanos quosque Christica[illegible]
bernaculum integer, atque rotundus, a[illegible]
[illegible]alitate diuersus. Tu nigra, [illegible]
in Cedar, sicut pelles Salom[illegible]
Tu sicut piscina in Esebon [illegible]
riuos aquarum, quæ lacte [illegible]

Cc 2

neglig[illegible]
ique e[illegible]
ium. &[illegible]
uenientiu[illegible]
e strepi[illegible]
bus De[illegible]
pli sine [illegible]
Cella O[illegible]
to mort[illegible]
reuiuis[illegible]
sed cæl[illegible]
tis inu[illegible]
Hierem[illegible]
silentio[illegible]
namq[illegible]
iracu[illegible]
uente[illegible]
gulu[illegible]
paci[illegible]
stria.
facis[illegible]
tu m[illegible]
cur[illegible]
cru[illegible]
col[illegible]

dent iuxta fluenta plenissima. Tu namque es speculum animarum, cujus contemplatione se mens humana perspicaciter intuens, quod minus est implet, quod superfluum reprimit, quod obliquum est, dirigit, quod deforme componit. Tu nuptialis es thalamus, in quo Sancti Spiritus annulus tribuitur, & Cælesti Sponso anima fœderatur. Adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuero te in principio lętitiæ meæ; hæc enim requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo, quoniam elegi eam. Quàm pulchra es amica mea, & quàm decora in delicijs tuis? Tu aureola aromatum, tu fons hortorum; tu malum punicum es odoris. O Eremus Mundi persequentis fælix refugium, laborantium quies, mœrentium consolatio, ab æstu sæculi refrigerium, peccandi repudium, reclusio corporum, libertas animarum. Te Dauid petijt cùm Mundi mala perferret, cum timidi, & tenebrosi cordis tædium sustineret. Ecce, inquit, elongaui fugiens, & mansi in solitudine. Et quid amplius memorem quandoquidem ipse Saluator in exordio suæ manifestationis inuisere, ac propria te dignatus est habitatione consecrare? Debitorem se tibi Mundus agnoscat, vnde prædicaturum, ac mirabilia facturum suscepisse te Deum non ignorat. O Eremus terribile malignis spiritibus habitaculũ, vbi Cellæ Monachorum, velut tentoria ordinata Castrorum quasi Turres Sion, & quasi propugnacula Hierusalem eriguntur aduersus Assyrios, & contra faciem Damasci, dum videlicet hic psallitur, hic oratur, in alia scribitur, in alijs verò varijs manuum operibus insudatur. O quàm speciosa tabernacula tua Iacob, & Tentoria tua Israel, vt valles nemorosæ, vt Horti iuxta fluuios irrigui, vt tabernacula, quæ fixit Dominus, quasi Cedri prope aquas! Et quid amplius de te dicam? O vita Heremitica, vita sancta, vita Angelica, vita benedicta, viuarium animarum, exedra gemmarum cælestiũ, curia cęlestium Senatorum. Nunquam explicat organum vocis, qood tu sapis interiori gustu, & cordis medulla. Illi te nouerunt, qui te diligunt: Illi præconia tuæ laudis agnoscunt, qui in tui amoris amplexibus fideliter requiescunt. Cæterùm qui se ignorant, quomodo preualent nosse te? Me etiam tuæ laudi imparem fateor, sed vnum pro certo scio (ò vita benedicta) quod & indubitanter affirmo, quia quisquis in amoris tui desiderio perseuerare studuerit, ipse quidem habitator est

tui,

inhabitator est Deus. Victor dæm
[c]elorum, exul Mundi hæres est Pa
tor est Christi, & qui nunc per eius
o cursu sine dubio ad eius gloriam
allo cordis egressus ad habitatio
n manufactæ, sed æternæ in cælis
beatitudo, in te pluit manna illuc
uum Deus nutrit in huius vitæ pe
cibat turbas, quæ ipsum sequunt
ietatem, sed etiam superabundant
piscunt; super montem tuum ex
scipulis suis gloriam suam, & e
inæ charitatis suæ; nec mirùm
iscipuli in hoc quoque suam e
imum ostendunt, cum relictis om
rentes, & abnegantes soli Deo va
per requirūt: Audi hoc soror mea,
cclesiæ Sanctæ Doctore D. Thoma
labor exterior operatur ad augme
, sed augmentum meriti respect u
principaliter in charitate, cuius q
xterior toleratus propter Christum,
ignum est, quod aliquis præterm
rtinent, soli diuinæ conte
& dilecta tabernacula solit
deficit anima mea in a
mea exultant in Deum v
inum, & turtur nidum sib
qui habitant in solitudine tu
laudabunt te. Beatus vir, e
nes in corde suo disposui e
quem posuit. Etenim be
de virtute in virtutem, vid
omine Deus virtutum exa
ercipe Deus Iacob. Proc
e in faciem Christi tui, qui
udinis tuæ super millia: el
, magis quàm habitare in ta
misericordiam, & veritate
iam dabit Dominus. No

eos, qui ambulant in solitudinis innocentia, beatus solitarius, qui sperat in te. Sed ecce video te, soror mea, tam ignitis eloquijs totam incensam, & flagrantem solitudinis amorem, tumultus ciuitatis, & conturbationem hominum fastidientem, syluas meditantem, montium, & vallium spatia discurrentem, arborum, fontium, & auium tantummodo comitatum ambientem, & cum iam tibi terra sordescat, liberum cœli prospectum concupiscis. Gaudeo soror mea, sic te oportet facere, & quantùm potes quantùm licet hoc est quod semper curare debes. Verùm si fortè diuinitùs impediaris, vt aliquando exteriorem corporis solitudinem adipisci non possis, aliam tibi modò solitudinem interiorem, & desertum locum ostendam, quem tibi nullus prohibere potest, in quo semper permanere, & viuere, & mori fœlicissime possis. Desertus iste locus, soror mea, non longè est à te quærendus, intra te ipsam inuenies, & quandocumque tuam ipsius in omnibus voluntatem deseris, desertum meliorem reperire non potes. O desertus hortorum omnium multiplicitate tu vnus feracior, & abundantior, & amœnior, & salubrior! ò quibus delicijs affluens ascendes de hoc deserto, soror mea, innixa super dilectum tuum. Vbi enim incipis non amplius inniti super voluntatem tuam, inde incipis ascendere innixa super dilectum tuum. Hæc est perfectissima omnium solitudo, in qua viuit quis remotissimus non solùm ab omnibus alijs rebus, sed etiam elongatus à semetipso, abnegans scilicet propter Christum non solùm omnia sua, sed etiam semetipsum. Nam fortasse (inquit Gregorius) laboriosum non est homini relinquere sua, sed valde laboriosum est relinquere semetipsum. Minus quippe est abnegare quod habet. Valde autem multum est abnegare quod est. Quod quidem tunc perfectissimè facimus cùm super nos obedientiæ iugum suscipimus, cuius virtutis, soror mea, non te pigeat etiam audire præconia. O fœlix obedientia, per quam homo sibi ipsi penitus moritur, vt multo fœlicius viuat Iesu Christo; per quam omnem nostram propriam voluntatem, & iudicium, nosque ipsos penitus deserimus, ad nihilum redigimus, & nescimus; per quam vt iumenta efficimur apud te, ò bone Iesu, & nos semper tecum sumus, & tu tenes manum dexteram nostram, & in voluntate tua deducis nos, & cum gloria suscipis nos. O quam bonam solitudinem, soror mea, quam secura

otia

otia facit t[illegible]i obedientia sancta, dum te à tu[illegible]
soluit, & lib[illegible]rat, vt Deo liberiùs vacare possis[illegible]
atque iterum [illegible] amabilis obedientiæ virtus! Tu[illegible]
cis electa [illegible] millibus, quæ vna cum sis, omne[illegible]
animo inse[illegible]is, insertasque custodis. Tu, vt a[illegible]
es schola S[illegible]luatoris, nobile genus martyrij, pa[illegible]
aperta [illegible]radisi, nauis ad cęlum transiens, [illegible]
[illegible]mma in merito, vicina Deo, prox[illegible]
[illegible]hi (inquit Thaulcerus) si in obed[illegible]
pera, [illegible]odlibet namque etiam vilissimum[illegible]
charactere [illegible]ra peractum obedientia, ratione[illegible]
cest. Non [illegible]llius, Deoque longè acceptiùs e[illegible]
rebus ma[illegible]libet etiam magna opera ex P[illegible]
minimis [illegible]ec aliquod in hac vita humili, [illegible]
quitur, [illegible]gniusque Deo omnipotenti sacr[illegible]
nes in p[illegible]ne beatum mercatorem illum di[illegible]
prætiosi[illegible]gnas opes lucratur? sed multo bea[illegible]
ille Do[illegible] operibus ex obedientia factis mer[illegible]
[illegible] Est obedientia sicut signum mone[illegible]
satio, [illegible]ærio habetur, & ea quidquid nece[illegible]
dormi[illegible]illimum sit sine vllo labore coemit[illegible]
obedi[illegible]r Gerson, ait, propterea censeri d[illegible]
summ[illegible]ud esse meliùs, & honestiùs, ill[illegible]
tem [illegible]bilius [illegible]ana, in qua obeditur vilis, ab[illegible]
vult. [illegible] stulta, quantumlibe[illegible]
lissim[illegible] Est, inquit Climacus, obe[illegible]
nil'o[illegible]cursus motus, spontanea n[illegible]
ad fa[illegible]rum periculum, immediat[illegible]
retri[illegible]is contemptio, tuta nauig[illegible]
nia, [illegible] Sed concludat Augustinus[illegible]
[illegible] valet, quam omnes virtute[illegible]
[illegible] virtus obedientiæ: Hæc si[illegible]
[illegible] voluntati omninò subijc[illegible]
[illegible]ta, consilia, & inspiration[illegible]
[illegible] Hęc æquanimiter suscipit[illegible]
[illegible] prospera, & aduersa, & incli[illegible]
[illegible]cationes Dei in æternum, [illegible]
[illegible] quia sic est voluntas Dei, [illegible]
[illegible] diligit, concupiscit, & to[illegible]

viribus conatur adimplere. Hæc est prætiosissima Margarita, ad quam comparandam vti debes, soror mea, omnibus thesauris, quos hactenus demonstraui tibi, hanc meritis Christi emere, hanc meritis, & intercessione Beatissimę Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum impetrare, hanc sacrosanctis Missæ Sacrificijs obtinere, hanc tibi dari ex vi promissionis Christi iuratæ, & ex titulo donationis ab eo, & cum eo iam factæ, hanc petere, vt tibi necessariam, Deo autem superabundantē; hanc tibi vt Christi membro, & propter suam infinitam misericordiam à Deo Patre largiri, hanc tibi donari à Christo tuo, vti à Fratre, Amico, Sponso, Domino, Præceptore, Iudice, vt ab eo, qui tibi venit in forma Serui ministrare, & propter te, & propter tuam salutem factus est homo Deus, hanc propter magnam gloriam suam, & ne cœtera omnia beneficia inania sint, immò ne in damnum tuum conuertantur, & ne à communi hoste irridearis, à Deo continuò postulare debes. Denique ad hanc obtinendam porrige ipsum Dominicum memoriale, in quo tibi repromissa est, confuge ad Patrem pauperum, & Datorem munerum Spiritum Sanctum, repręsenta mala tua; pro quibus tibi bonum hoc redatur ab eo, qui docet reddendum esse bonum pro malo, & si quomodo ores, sicut oportet, nescis, clama ad excessum diuinæ pietatis, quæ merita supplicum excedit, & vota, pete etiam orando ipsam in orando perseuerantiam, vt possis etiam perseueranter ab omni multiplicitate iam libera in pace in idipsum dormire, & requiescere. Vnum enim præcipuè, & super omnia cauendum est in oratione (de cuius thesauro, et si multa diximus, pauciora tamen semper dicta videbuntur) scilicet etiamsi per multum temporis omnia tibi eueniant contra id, quod petis, & speras, ne propterea petere, orare, & sperare desistas, immò tunc magis te orare, & maiora petere, & sperare, & instantius pulsare, te oportet: Hoc enim gratissimum Deo est, vt ostendit in Cananæa, & alijs exemplis, quæ vidisti, quibus nos docuit, nihil sibi iucundiùs, quam si tunc præcipuè, cum veluti surdus obturasse Deus aures suas, & non audire se præces nostras fingit, immò etiam nos reprehendit, exprobrat, repellit, & omninò contraria ijs, quæ desideramus disponit; nihilominùs ab ipso nō recedimus, sed vehementiùs instamus, clamamus, pulsamus non desistentes, nec deficientes in spe, & fiducia, quod dabit

etiamsi

etiamsi au... remus ipsum dicentem nobis ore s...
vult dare, ... multoties quod petimus nobis ...
ostendit in ... exemplo amici illius, cui quod plu...
tandem p... perseueranti pulsare concessit. Vnde ...
... Chrysologus ser. 39. super istam parabola...
dare vult, qui se inquietari taliter, & taliter p...
... necessitatis esse suæ, quod suæ est p...
quit Christ... quàm ipsam pulsanti gestiuit occurrere, ...
ad tempus ... ibi etiam collocauit ad ianuam; ò qu...
bus tuis ..., inquit Gregorius negant qualiter extorqu...
tit cibum ...tis est, non iudicium, quæ bonis vo...
test cessa... ...stomus; misericordiam reprobatio...
potest: ..., volens tentare constantiam suam ...
test à p... non recedas. Sicut enim fide...
tia Dei ..., donec impleat necessitatem qui verè ...
ad oran... ..., necessitas enim vrget, quia sin...
dum, n... ...ta & qui verè desiderat gratiam D...
petitio... ...tendo. sciens; quia saluus fieri no...
nec di... Immò plus etiam oportet, par...
At ips... ...dum, quamuis nihil impetraret, q...
Deum ...tamen est, orando. Deo enim vniri ...
sanat, ... quàm aliud quodcumque ...
oo Ch... ...orando possit obtinere. Id...
scis, t... ... repeto, ora, pete, pulsa, ...
sit vil... ... tua in Deum eleuatur, & ...
non a... ... ab homine. Hoc enim est discrim...
habe... ... Deum petens aliquo, & ora...
tibi ... nullo modo misericordi...
... sed cibus, & pauperem ...
... oratio, qua Deum potus pet...
... exquirimus, sitimus, cibat nos, ref...
... cælesti gaudio perfundit, vnd...
... Beati Mechtildi. Quando ...
... Ecce quantumcumq...
... vt est festuca eam homo ...
... verò quilibet voluntate ...
... quod si fortè ipsummet or...
...m, & difficultatem istam p...

pus experta fueris, non propter hoc, animo deijciaris, nec ab orando desistas, sed quomodo potueris, ita ora. Vtere tu circa orationem consilio S. Tobiæ circa eleemosynam. Quomodo potueris, inquit, ita esto misericors: si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Et dicas Deo tuo, vt etiam ipse quomodo potuerit ita misericors sit, quia cum multum illi sit, abundanter tribuet. Permittit autem Deus aliquando quandã impossibilitatem multo tépore dominari in homine (vt ait S. Vincentius Ferrerius de vita spiri.) vt homo discat humiliari, & non ex consuetudine quadam, sed ex toto corde Domino confiteatur, & dicat, omnia opera nostra operatus es nobis, & cum Psalmista, non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam: Quomodo enim poterit extolli de quocumque bono opere, qui non dicam centies, sed millies est expertus suam impossibilitatem tam in magnis, quàm in paucis, & se nihil omnino posse, nisi ille dederit, qui dixit sine me nihil potestis facere? Propterea soror mea, dum erudiris à Deo de infirmitate, & nihilitate tua, non desperes, neque diffidas de virtute, & bonitate sua. Bonum enim mihi dicit Dauid, quia humiliasti me, vt discam iustificationes tuas: Ecce enim veritatem dilexisti, incerta, & occulta sapientię tuæ manifestasti mihi. Diligit enim Deus veritatem, qui est ipsa veritas, & vult vt nos etiam illam agnoscamus, & diligamus. Non enim veritas Domini odium parit, sed amorem, ideò beati qui scrutantur testimonia eius, in toto corde exquirunt eum. Quid enim est, soror mea, quod magis te ad amorem inflammare possit, quàm dum seriò cogitas diuinam illam, & infallibilem veritatem adeò promptam, liberalem, & benignam ad largiendum tibi gratis innumerabilia, & ineffabilia dona, quæ vnquam potes ab ipso petere, aut desiderare? Hoc enim ipso, quod sic eum cogitas erga te benignum, & liberalem, nimio amoris feruore, te etiam ab ipso diligi recognosces. Ecquid enim hodie magis excitat ad amorem, quàm veraciter, & perfectè diligi, & amari? Hoc enim faciunt homines, quantumcumque crudeles, qui videlicet diligunt se amantes, quamquam erga suum Creatorem, instigante serpente antiquo, hoc negligunt adimplere. Cogita ergo, soror mea, quidquid velis, & inde Creatorem tuum, inuenies non modicam materiam

Accede ergo ad ipsum, & non fictè co tuo, quod ita simpliciter ipse it in Cœlo Empyreo, & recogita te nec dubites, quod quidquid non a tem animæ tuæ ab eo petieris, simp æ omnia sunt; certè maxima, incer enim non summè diliges illum, cu omnia tibi dare? Nonne amas m tæstat tibi? Nonne ergo super omni omnia, quæ possides, dedit tibi? C teditauit? Qui non solùm alia à it tibi ipsi? Si ergo te diligis, q te fecit, non diligis? Tu te des is destruere, & te amas; illum ve onstruxit, & restruxit, regula ic ergo Domino Deo tuo, Dom pus manuum tuarum, & mihi te es. Sed antequam procedas, hæ & accenderis præ nimio ardore se valeat continere, quin omnibus totum proijciat, & non per partes summum bonum Beatorum gloria, & diuitiæ ili in tantùm, ipsi homini pecca ipsum præ nimia charitate unque homo sit infirmus ipsum hoc modo se com & largiri, proculdubio poss vestrum sit plenum. Ne dum inquit Omnium possidere, cur nos quotidie afflig quærimus? si enim om habere, cur nitimur vitam is sollicitè, & auidè possider tibi boni fecimus, qui no tribuis tam libenter? Nih tamen sic nos intensè dilig tuas esse dicis? Quare res in tantùm diligis, vt li

nobis tribuas, quàm aliquid aliud, quod petatur: certè nec ego volo de cætero aliud possidere ex quo debita petitione habere valeo te Deum meum. Ornabo me monilibus, & introducam te in thalamum cordis mei,& de cœtero ibi tecum dulciter requiescam. Benè scio, quod nihil aliud ipse petis, nisi intrare ad cor meum, & iam diutiùs est, quod pulsas; doleo valde quod tanto carui bono, dicam igitur; O dulcissime Deus meus, scio pro certo & video manifestè, quod tu plus me diligis, quàm ego diligam memetipsum,quapropter de me amplius non curabo, sed solùm tuis delitijs perenniter inhærebo, & tu mei curam habeto, non enim tibi, & mihi intendere simul possum; & ideò permittam te intendere infirmitati meæ maximæ, vt ipsam subleues manu forti; & ego intendam tuę ineffabili bonitati, vt fœliciter sic delecter: Et quamuis ego tecum multum lucrer, & tu breuiter, nihil mecum, scio tamen, quod libentiùs mecum es,vt me promoueas, & conserues; quàm ego tecum sim, vt tua perfruar bonitate. Et vnde hoc, bone Domine? certè hoc est vt clarè video; quia ego meipsum summè odio habeo, sed tu me diligis supra modum. Si enim vellem, amantissime Domine, discurrere per singula signa tuæ ardentissimæ charitatis, sine dubio deficerem in narrando. Certè Domine Deus, etiamsi tu me simpliciter odisses, ego tamen ex quo tu es Deus meus & solus protector, & gubernator meus; & totum refugium meum supra omnes diligere te deberem: Quanto ergo magis hoc debeo, cùm tu me summè diligas, & tuis beneficijs sequaris me per deuia fugientem? Nam in tantum me diligis, vt te ipsum pro me videaris odisse, pati enim, & mori voluisti Creator pro creatura, Deus pro homine, Pater pro filio, Dominus pro seruo, Magister pro discipulo; innocens pro reo, & Sanctus pro peccatore, iustus pro iniusto, denique pius pro impio, & indigno. O Deus meus quid mihi amplius facere potuisti? Certè si tot, & tanta mihi fecisset vnus vilissimus Rusticus, ipsum toto affectu deberem diligere in æternum, & ego te non diligam Deus meus? Absit, certè enim non dico sanguinis effusio,quæ tota plena est charitate, sed solus tuus aspectus deberet me in tuo amore totaliter inebriare, quantò ergo magis tua grauissima passio, sic pænosa? Certè, & clarè video, quod me totum voluisti, dum mihi te totum sic amorosè, & dulcorosè totaliter tribuisti; & quis requi-

hoc de manu tua, Domine mi? C
m vilissima creatura? Certè nihil
itas, & immensa dilectio hoc egit
re me volebas, aliter certè, quàm
s redemisse, sed ideò sic me indign
ne in tuo amore amplius inflamm
cordis, ò dulcedo, & suauitas me
io pectoris, ò lux, & claritas ocul
is symphonia, ò hostia odorifera
atio fluxus sanguinis, ò amabiliss
lcissima osculatio pedum, ò suau
m, ò salutifera contrectatio cor
tio capitis, ò anima mea, ò vit
i, ò medulla ossium, vegetatio ca
o, intellectus inspiratio, ò tota
ultatio mea, suauitas, & iucundi
ium meum, iubilus, & risus meus
s mei, ò cur non sum totus in tu
iquid est in me, præter amorem?
qui, possidere, appetere, vel medi
aquecatus, & captus amore? Qui d
ecipit, & capit, quam amor? O
amor circumdat, & tamen ne
ur sic insensibilis maneo si
veritas me abstraxit, cur
oris, & Creatoris mei beni
lapide, siue ferro, ò cor iam n
amore? Nonne hoc dixit De
deum, & dabit cor carneum
carneum & tribuat lapide
diligentem immutatur. O
mortem non diligis tot
te offers tam sollicitè requi
noctuque lamentabiliter p
dulciter te petentem? ò la
insensibiles flere vberiùs
imus tantùm bonum sic d
num excellentissimum nob
oterit denegare, si hoc ab

toto corde cum instantia postulare? Certè non; de hoc enim te certificauit, sicut potuit, quia non denegabit, sed libentissimè tibi dabit. Si igitur obtinere ab eo volueris sine repulsa hoc excellens, vel etiam aliud quodcumque donum, ad ipsum reuerenter accedas, nec inde recedas, sed perenniter ibi quiescas rogando eum instantiùs, & deuotè, vt ad vomitum non permittat amplius te redire; si sic feceris soror mea, non dubito, quin ab eo lumine illustrata tuas miserias recognosces, & super omnia te odio habebis, diuinam experieris bonitatem, & omnia mundi velut stercora abhorrebis, Et sic tandem dignè, & me isto immenso amoris vinculo coniungeris inseparabiliter soli Deo, Eia igitur benignissime Domine, qui mihi pauperculo dum nihil haberem quod tibi offerrem ex meo preter peccata, gratis, & sponte tua obtulisti, & dedisti tot, tantosque thesauros quorum memoriam feci, & conscripsi, vt in thesauro cordis mei reponerem, nunc ex quo habeo tot thesauros meritorum, intercessionum, promissionum, donationum, micarum prætiosissimarum, misericordiarum, filiationis, fraternitatis, amicitiæ, coniugij, cum reliquis omnibus, quæ tu mihi largitus es, & ego nunc tibi offero, vt pro his omnibus retribuas mihi amorem tui, tu, qui me nec petentem, nec esurientem, nec merentem, impleuisti tot bonis, ne me dimittas inanem, & vacuum amore tuo, charitate tua, dum illam nunc esurio, sitio peto, & pro emendo auro isto ignito (quod à te emerem, tu ipse me suasisti) offero tibi prætium summum, & excedens, iura optima, quę tu ipse mihi dedisti. Ad quid enim valebunt mihi omnes isti thesauri, si ex eorum omnium valore thesaurum hunc amoris tui mihi non possum comparare? Sed, ò Domine Deus, quando hoc erit? Nam tantùm differre mors mihi intollerabilis est; sed etsi plus expectaueris, fortè deficiet cor meum. Nam anima mea Domine incipit iam languescere, & etiam quasi ad nihilum redigor, desiderans toto corde tuæ charitatis iaculo vulnerari. O Domine Deus meus, vbi quæso est sapientia tua? an fortè ignoras, quod melius est te habere creaturam vulneratam, quàm ad nihilum redactam? Ne ergo dulcissime Iesu tantùm differas me vulnerare, ne fortè multa dilatione amittas, quem tuo prætioso sanguine redemisti. Curre Domine, curre velociter, & cor meum vulnera festinanter, ne fortè de me nihil inuenias,

inuenias, si expectas. Heu heu Domine mi, quare me fecisti, si tibi capiti meo non sum coniunctus? aut si sum tecum coniunctus, cur non etiam sum tecum vulneratus? Pro me enim tu Domine vulneratus es, non pro te, & tu vulnera portas, & non ego. Hoc verò non est æquum, vel iustum. Absorbeat igitur, dulcissime Iesu mentem meam ignita, & melliflua vis amoris tui ab omnibus, quæ sub cœlo sunt, & amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es in Cruce mori. Amen.

* * *



EIVSDEM



EIVSDEM V. PATRIS FRATRIS
ALEXANDRI
A S. FRANCISCO.

SOLILOQVIA ANIMAE FIDELIS

AD IESVM CHRISTVM DVLCISSIMVM Redemptorem, & Agnum mitissimum, qui tollit peccata mundi, in quibus conqueritur quod tandiù differtur eius omnimoda, & perfecta ab omni culpa, & imperfectione sanatio, quam ardentissimè desiderat, & postulat.

HAEC Soliloquia, quæ continent quamdam paraphrasim Psalmi 12. scripsit, & composuit V. Pater Karanthoni vbi Magistrum Nouitiorum agebat anno 1619. antequam è Gallia Romam reuocaretur, occasione longę, & molesta infirmitatis, qua plurimis mensibus laborauit; summis desiderijs, lacbrymis, & suspirijs per decem, & octo Soliloquia petit ab omni vel minima, & leuissima culpa liberari, ac dulciter cum amabilissimo Redemptore, ac Deo suo conqueritur, cur adeo differat percupitam, & tam continuè, & perardenter expetitam Gratiam concedere; sibique per septem alia Soliloquia ex ore Christi Iesu respondet verba dulcedinis, & consolationis plena. Satis suauia sunt hęc Soliloquia, plurimumque ad deuotionem mouent, vt experientia ipsa probatum est, continentque pręcipuam petitionem, qua summa Charitas Deo eximiè placere studens, ac proinde magis quam ab inferno abhorrens à culpa, Deum amatum suum exorat, vt cœlestem innocentiam elargiatur.

SOLILOQVIVM PRIMVM.

VSquequo Domine Iesu Christe dulcissime Redemptor noster, qui venisti in hunc Mundum peccatores saluos facere, vsquequo Domine obliuisceris me in finem? Vsquequo auertis faciem tuam à me? Quam diù ponam consilia in anima mea, te non amplius offendendi consilia, quæ non possum stabilire, & ideo dolorem renouant in corde meo? Vsquequo exaltabitur inimicus meus scilicet peccatum super me? Respice, & exaudi me Domine Deus meus, illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte, ne amplius dissimulem perseuerans in culpis, & imperfectionibus meis vsque ad mortem, & tunc dicat inimicus meus, præualui aduersus eum, quem prius vita quàm culpa deseruit. Ne des Domine hanc lætitiam inimicis meis. Ecce enim qui tribulant me exultabunt, si aliqua peccati illecebra motus fuero. Ego autem speraui in infinita misericordia tua, & si nulla post hac amplius peccandi tentatione motum fuerit, exultabit cor meum, non in se ipso sibi attribuens victoriam, sed in te salutari suo, cui cantabo quoniam bona tribuisti mihi, & psallam nomini tuo Altissime. Eia igitur benignissime Domine, Accellera, spolia detrahere, festina prædari, ecce enim donec omnino tibi subiecta fiat, turbata est valdè anima mea, sed tu Domine vsquequò differs subiugare, vsquequò differs sanare? Ecce in conspectu boni Medici, & curare valentis assisto, vulnera detego, præces emitto, dolores augeo, lachrymas effundo, Cur ergo dissimulas, cum non minor sit tibi potentia quàm voluntas? Scio quidem quod ab oculis tuis meis excludor meritis, sed tamen minor sum cunctis miserationibus tuis. Si mihi indigno promisisti daturum te omne quod peterem, Cur mihi quamuis indigno negas, quod peto, ne te scilicet amplius offendam? Cur inquam indigno negas; quod indigno promisisti? At non negas, sed differs; sed hoc est quod peto Domine, ne differas me perfectè sanare ab omni culpa, & ne amplius te offendam, Tu autem te daturum omnia quæ peterem, promisisti. Si in nullo erga me vis esse misericors, cur omnia promittis? Si in aliquo, cur non in hoc, quod super omnia à te peto, & tu super omnia

à me

à me desideras? Si nunquam es concessurus hoc mihi, vt in nullo quamuis minimo, te offendam, cur non excepisti? Si aliquando, quare non modo?

SOLILOQVIVM II.

CErte Domine scio, & fateor, quia non es minus potens, & misericors ad præseruandum à peccatis futuris, quã ad ignoscendum præterita. Si igitur in quacumque horã ingemuerit peccator, omnium iniquitatum suarum præteritarum, quantumuis maximarum, ac plurimarum non recordaris, cur in quacumque hora ingemiscit peccator, & ad te clamat pro vitandis futuris peccatis, non statim etiam exauditur? Video tamen, & scio, quia multa mea durities est ad tibi resistendum, fortior tamen tu es ad vincendum, & tuã voluntas fortior mea; siquidem audiui Domine, & credo quia in voluntate tua vniuersa sunt posita, & non est qui possit resistere voluntati tuæ, & sicut diuisiones aquarum, ita cor Regis in manu tua, ad quodcumque volueris, vertes illud; scio quod facilè est in oculis tuis honestare pauperem; scio Domine quia quando vis, in vno momento ex Saulo Paulum facis, ex Persecutore Prædicatorem; si vis permittere me peccare, vt ostendas deinde in me misericordiam tuam à peccatis me extrahendo, & peccata ignoscendo, maiorem certè bonitatem ostendes me à peccatis præseruando. Non ne Domine existimabitur totum id mihi dimissum, quod non erit ex tua misericordia commissum? Si Domine vis permittere me peccare, vt cognoscam meam imbecillitatem, & miseriam, & mihi me manifestes, an non restat omnipotentiæ, & sapientiæ tuæ alia via, quã mihi memet ipsum ostendere possis, nisi peccare permittas? Non ne sufficit Domine, vt cognoscam mẽ talis esse naturæ, vt sine misericordia tua à peccato immunis esse non valeo? Si hoc sufficit, iam hoc cognosco. Fateor enim Domine, quod sine te nihil possum; Ne permittas mẽ amplius peccare, vt hoc cognoscam, & si hoc satis adhuc non intellexi, ad huc tibi Domine aliæ restant viæ, quibus me humiliare vsquequaque potes. Humillimam omnium fecisti matrem tuam, & tamen peccare non permisisti: Humilem tuũ Præcursorem tuum, & tamen ex vtero sanctum, & innocentẽ tu fecisti: Humiles sunt quos in gratia confirmas, & tamen peccare non sinis.

SOLILOQVIVM III.

AT non mæreor, nec mæreri possum tantam gratiam, at Domine non peto illam, vt mihi debitam, sed vt aliquid quod mihi supra omne meritum meum ex tua infinita misericordia cōcedere potes, superexaltat enim misericordia iudicium. Non mærebar Domine, vt me creares, & tamen creasti; non mærui vt me conseruares, & tamen conseruas; non mærui Domine, vt pro me de Cælis in terram descenderes; et tamen descendisti; Non mærui Domine, vt pro me tot labores, tot iniurias, mortem denique crudelissimam sustineres, & tamen sustinuisti. Qui igitur inimico tuo, qui non mærebatur, nisi infernum, tot tantaque beneficia, non solum supra omne meritum ipsius, sed contra id, quod meritus erat ex tua benignitate contulisti, cur hoc vnum illi negas, vt scilicet perfectum amicum facias, etiamsi hoc non mæreatur? Heu Domine si vis, non est quod te impediat, Dominus es, licet tibi facere quod vis. Velis Domine velis & fiat. Et quis est Domine, qui possit tibi dicere cur ita facis?

SOLILOQVIVM IV.

DOmine si vis potes me mundare. Tu dixisti Domine, & facta sunt, mandasti, & creata sunt: Et quis accusabit aduersus electos tuos? Si tu iustificas, & quis est qui condemnet? Si tu pro nobis, quis contra nos? At pertinet ad suauem dispositionem vniuersi, vt aliquas ex ijs creaturis, quæ peccare possunt, peccare sinas, at præcor ne sim ego ex illis, sunt aliæ infinitæ in tua potentia; Neque tu vis vt petam à te adscribi in numerum earum quæ te offendunt, vel sunt offensuræ; sed potius tu docuisti me petere à te, ne me inducas in tentationem; Et Sponsa tua Ecclesia Sancta, quæ regitur Spiritu tuo, orare nos instruit, vt dies nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, & in electorum tuorum iubeas grege numerari, non autem in grege reproborum. Quod si quamuis hanc gratiam mærere non possum, tamen vt illam mihi tribuas, aliquid saltem à me vis

exigere.

exigere. Et quid Domine pau pertas mea habet; vel habere potest, quod tibi tribuat, nisi prius illud à te accipiat? Quis prior Domine dedit tibi, & retribuetur ei? Si vis à me aliquid exigere, da mihi Domine illud, & tibi reddam. Si quid ad impetrandam tantam gratiam mihi patiendum est, si cruces, si labores, si tormenta, si ignominiæ, si persecutiones, si mortes, si omnes inferni pęnæ sustinendæ sunt, veniant Domine, veniant obsecro ex tunc omnia ista super me ad tempus, vel in sempiternum, si tibi placuerit, dummodò Domine te non offendam; Quidquid Domine omnipotentia tua facere potest, vt patiar, pati volo, & acquiesco, & eligo, & rogo, dummodo non permittas vt te offendam. Fac Domine de me quidquid tibi placuerit nunc & in æternum dummodo à tua sanctissima voluntate me nunquam separari permittas, quod non possum à mea obtinere, nisi prius illi donetur à tua.

SOLILOQVIVM V.

DEnique Domine si omnino statuisti non mihi hanc gratiam concedere nisi pro meritis, etiam Domine audacter offeram merita, offeram pręteum, quod recusare non potes. Et si enim ego illam non mæreor, labores tui, & tormenta, quæ pro me sustinuisti, pro me etiam illam mæruerunt. Et si ego non mærui, mæruit pro me sanguis tuus, en clamat ad te de terra. Vide Domine si prætium, quod offero, æquiualet gratiæ, quam peto, vtinam Domine appenderetur vtrumque in statera, longè enim excederet prætium, quod offero, gratiam quam peto. Si igitur tu dixisti quod eadem mensura, qua mensi fuerimus remetietur nobis. En Domine offero tibi mensuram bonam confertam, coagitatam, supereffluentem, vitam scilicet tuam sanctissimam, Passionem amarissimam, Mortem crudelissimam, quam pro me sustinuisti. Retribue igitur seruo tuo, viuifica me, & custodiam sermones tuos. Certè Domine benignitas tua, & bonitas tua in infinitum excedit bonitatem, & benignitatem, quam vlli vnquã creaturæ contulisti, Et profectò vt ego malus sim, si tamen ita esset in mea potestate sicut est in tua sanctos facere peccatores, & in sanctitate eos confirmare, & stabilire, certè nulli peccatori talem gratiam à me petenti denegarem; si ergo nos

cum

cum simus mali, nouimus bona data dare proximis nostris cur non multo magis tu Pater noster Cœlestis dabis spiritum bonum petentibus te? Non ne tu Domine præcepisti nobis in Scriptura sacra, quod si esurierit inimicus noster, cibemus illum, si sitierit, potum demus illi? En Domine ante te inimicus tuus, qui toties te offendit, & restitit voluntati tuæ, Ecce Domine coram te stat esuriens ex gratia tua facere post hac in æternum voluntatem tuam, ciba illum: sitit perfectissimè adimplere omnia mandata tua, potum da illi. Exuriens accedo, ne recedam impastus, cucurri in siti, prætium obtuli sanguinem tuum prætiosissimum, quem pro me effudisti, vt pro sanguine detur mihi aqua viua saliens in vitam æternam. Ne cogites igitur prætium meum repellere, & ne deneges aquam pro sanguine tu, qui ipsum sanguinem dedisti nostræ salutis prætium.

SOLILOQVIVM VI.

NE sis Domine minus misericors nunc rediuiuus, quam fuisti mortuus, si quidem mortuus percutienti lancea latus tuum inimico tuo sanguinem, & aquam fudisti, quibus illi sanitatem quam non petebat restituisti; Quomodo Domine fons iste saluberrimus detinet modo apertus aquas, quas clausus cohibere non potuit? At nemini tu quidem denegas aquas, qui das omnibus affluenter, & non improperas, & pluis super bonos, & malos, sed qui vult eas perseueranter recipere, debet & perseueranter petere; Qui vult iugiter spiritum attrahere, debet & iugiter os aperire, oportet namque semper orare, & numquam deficere. Benè Domine, sed nos quid oremus sicut oportet nescimus, spiritus autem tuus postulans pro nobis gemitibus inenarrabilibus faciat Domine quæso, me semper postulare, quod à te accipere semper indigeo. Si ad hoc vt à te continuè recipiam optatissimam hanc gratiam, qua te non offendam, continuè petendum mihi est, fac me Domine semper petere, fac me semper, sicut oportet, orare. Ego enim nec inuocare dulcissimum, & salutiferum nomen tuum Iesu, nisi in Spiritu Sancto possum; Tibi autem facillimum est, sicut & omne aliud donum, ita & hoc mihi præstare. Ne igitur mihi Domine ita facilè deneges,

ges, quod mihi tam facilè concedere potes, tu qui etiam tam difficilia, & intollerabilia pro me sustinuisti. Et quid enim Domine tibi minus erit, postquam totum, quod à te peto, mihi concesseris? Vide Domine quod nihil de tuis diuitijs minuendo, paupertatem meam subleuare potes. Quamuis etiam si vt ego ditarer, te pauperem fieri oporteret, neq; sic diffiderem à te impetrare diuitias, quas peto, qui iam semel pro me, cum esses diues, egenus factus es, vt inopia tua ego ditescerem. Eia igitur suauissime Domine, ne mihi diuitias deneges, quas mihi inopia tua, & sudore iam comparasti. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum illas recipere, desiderat illas, exquirit illas, nec enim alias à te diuitias peto nisi vt custodiam mandata tua, quæ dilexi super aurum, & topazion: Dentur Domine alijs, quibus malueris consolationes, honores, & alia quæcumque bona, detur alij sermo sapientiæ alij gratia sanitatum, alij operatio virtutum, alij Prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum, alij interpretatio sermonum. Portio mea Domine dixi custodire legem tuam. Quid enim si alia mihi dona concedas, & hoc mihi deneges? Quid mihi alia prodesse possunt, Vnum hoc si negatur?

SOLILOQVIVM VII.

Vide Domine, & considera, quod omnia alia beneficia, quæ à te accepi, vel à te sum accepturus, in malum meum conuertentur, nisi cum alijs simul etiam hoc mihi præstes, quod est custodire legem tuam. Quid enim mihi proderit Domine, quod natus sum, quod mè conseruas, quod pro me de Cœlis in terram descendisti, & sanguinem tuum prætiosum pro mea redemptione fudisti, quod Ecclesiæ filium fecisti, quod è Mundo, è medio Babilonis euocasti, & in domum sanctam scilicet Religionem introduxisti, quod tot inspirationibus, tot exemplis, tot monitionibus me ad perfectionem excitasti? Quid inquam hæc omnia mihi proderunt, si nunquam cessem te offendere? fac igitur Domine ne te offendam, adde hoc vnum beneficium innumeris alijs, quæ mihi contulisti. Vnum adde, ne tam multa pereant, cui contulisti innumera, ne pigeat adhuc vnum conferre: Innumera contu-

contulisti non petenti, ne deneges vnum obsecranti: expediens fuit Domine, vt tu vnus morereris pro populo, ne tota gens periret, cur non expediens erit, vt ei adhuc vnum beneficium addas, ne tota multitudo beneficiorum pereat? Certè melius illi erat, si natus non fuisset homo ille, qui te tradidit. Et Ecclesia Sancta tua nos docet, quod nihil nobis nasci profuit, nisi redimi profuisset. Et quæ vtilitas Domine in sanguine meo dum descendo in corruptionem? Nunquid confitebitur tibi puluis aut annunciabit veritatem tuam? Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua, & iustitia tua in terra obliuionis? Et quid vtilitatis tibi proueniet permittendo me pro mea libertate in peccata labi? fortè quia me puniendo ostendes in me iustitiam tuam? sed quid tibi Domine vtilitatis affert ista ostensio? nullam tu de manu nostra accipere vtilitatem, vel detrimentum potes: At vtilis erit electis tuis; sustines enim in multa patientia vasa iræ apta in interitum, vt ostendas diuitias gloriæ tuæ in vasa misericordiæ, quæ ostensio, & in electorum tuorum lætitiam & in tuam cedit honorem ac gloriam. Lætabitur enim iustus cum viderit vindictam, & Sancti tui benedicent te, gloriam Regni tui dicent, & potentiam tuam loquentur.

SOLILOQVIVM VIII.

IVstus es tu Domine verumtamen iusta loquar ad te: Nunquid illum patietur bonitas tua esse vas iræ, qui perseuerãter pièque confugiet ad benignitatem tuam? Non ne tu Domine suauis es, mitis, & multæ misæricordię omnibus inuocantibus te? Non ne omnis quicumque inuocauerit nomen tuum saluus erit? Verum est Domine quod sicut figulus potes facere de luto tuo vas in honorem, potes & in contumeliam, nec possum tibi dicere cur ita facis? Sed non potest sustinere bonitas tua vas esse contumeliæ, & iræ, quem facit perseueranter postulare misericordiam tuam. Propè enim es tu Domine omnibus inuocantibus te, omnibus inuocantibus te in veritate. Veniat igitur quæso Domine, veniat petitio mea, veniat ne amplius si placet differas implere desiderium meũ, iam nimis multum est Domine, ex quo te offendo, sufficiat tandiù meam impleuisse voluntatem, fac me iam tibi soli adhærere

hærere, tibi semper obsequi. Vt quid enim viuo Domine si tibi non seruio? Perdit quod viuit, qui te Deum non diligit dicebat seruus tuus Augustinus. Heu mihi Domine quandiu perdidi quod vixi? Tædet iam animam meam vitæ meæ nec cupit amplius viuere, si adhuc amplius te est offensura, sed tu suauissime Iesu dans tempus acceptabile, & pœnitens cor tribue, conuertat vt benignitas, quem longa sustētat pietas: si non tandiu petij gratiam istam, quandiu postulari meretur, suppleat Domine infinita misericordia tua, quod non satis adhuc promæretur petitio mea.

SOLILOQVIVM IX.

EN igitur benignissime Domine resigno in manus tuas quidquid à te habeo, corpus meum, singula membra, sensus internos, & externos, memoriam, intellectum, & omnes facultates meas; Vtere illis nunc, & semper ad tuum beneplacitum, in manu tua sunt de illis disponere, sicut tibi placuerit, totum ius, quod mihi super eas concessisti, tibi ipsi renuntio: si requiris Domine consensum meum, sum planè contentus, vt nulla ex facultatibus corporis, vel animæ meæ obediat amplius voluntati meæ, sed tuæ, & ita si quando vides Domine, quod voluntas mea vult illas applicare ad ea, quæ non sunt secundum cor tuum, vel renuit applicare ad ea, quæ sunt voluntatis tuæ, non solùm acquiesco, & consentio, sed etiam rogo, vt non respicias quid placeat, vel non placeat voluntati meæ, sed applica tu eas omnes ad omnia, quæ vis, & retrahe à quibuscumque vis sicut potes infinita virtute tua, vt in nullo omninò seruiant voluntati meæ, quod possit displicere voluntati tuæ. Sit igitur hoc Domine iam stabilitum inter nos in æternum. Suscipe quæso sub directione, & dominio tuo, omnia hæc, quæ prius mihi largita est bonitas tua, & in quibus nullam reperies contradictionē, quidquid de illis egeris, non enim habeant velle vel nolle; sed vt bene noui, non est hoc tibi satis, vis enim vna cum alijs potentijs, & facultatibus corporis, & animæ meæ, etiam ipsa tibi subdatur voluntas mea; Non sufficit enim, vt cætera omnia tibi subijciat, & tradat, quæ tu prius illi tradidisti, & subiecisti, sed quod præsertim requiris est, vt & ipsamet tibi pœnitus subdatur, & subijciatur.

SOLILOQVIVM X.

EN igitur Domine offero tibi & ipsam voluntatem meam, & in manus omnipotentiæ tuæ, voluntatis tuæ illam penitus trado & resigno. Fac Domine ex illa, & in illa, & per illam, & circa illam quidquid facere potes & vis, nunc & in æternum, sit iucundum, vel molestum, dulce, vel amarum, dummodo gratia tua subditam illam teneas voluntati tuæ, & nullo vnquam momento ab ea separari permittas. Quamuis enim nisi efficacis gratiæ tuæ auxilio roboretur, iugum tuum, & si suaue à se excutiet, eo tamen roboratam, scio Domine & certus sum penitus se tibi dedituram, & subdituram. Huiusmodi auxilium à te humiliter Domine toto cordis mei desiderio peto, & exquiro à te, qui nihil te negaturum promisisti ex his, quæ nobis non solùm necessaria, sed etiam vtilia forent ad salutem, à te qui excedis abundantia pietatis tuæ & merita supplicum & vota sicut nos docet Ecclesia Sancta Sponsa tua. En supplex desidero, & si non mereor à te impetrare tantam gratiam, quâ nunquam in posterum te offendam. Excedat igitur Domine Iesu abundantia pietatis tuę desiderium meum, sicut excedit meritum. Corripe me Domine & castiga nunc, & per totam æternitatem, quam grauiter tibi placuerit pro peccatis meis præteritis, quibus irritaui iram tuam, in hoc vno tantùm præcor, vt sis erga me misericors, vt ita peccata mea, quæ iam feci punias, vt amplius peccare non sinas; quod factum est, infectum fieri non potest, displicet mihi quod peccaui, peto veniam de culpa, pœnam quantumuis grauem non recuso, vnum tantùm peto ne scilicet peccatum sit pœna peccati. Certè Domine tu qui numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas, admirabili scientia tua cognoscis, & numerum, & grauitatem omnium peccatorum quæ vnquam essem facturus. Præcor Domine castiga me quantum pro illis omnibus castigare mœrerer, si iam actu illam commisissem, sed ne quæso in ea me prolabi permittas.

SOLILO-

SOLILOQVIVM XI.

SEd video Domine, & fateor, quod adhuc hoc totum, quod tibi proponit ex tua inspiratione fragilitas mea, non est tale, quod possit à te promereri, quod peto, vel cogere te valeat ad dandum quod exquiro. Quid faciam igitur dulcissime Domine? video puteum altissimum gratiarum tuarum; Video abyssum misericordiarum tuarum, & in ea video contineri gratiam, & misericordiam, quam sitit, & anhelat anima mea. Puteus quidem altus est, sed in quo hauriam non habeo, nec est vlla spes hauriendi, nisi tu misericorditer velis illam mihi donare. Non est Domine, non est, qui possit complere desiderium meum nisi tu Deus meus. Tu solus Domine, si vis, potes me mundare & quare non mundabis, qui pro me mundabo balneum mihi ex sanguine tuo iam præparasti? Vt quid enim effundere te ipsum, sicut aquam pro me sanando, & nolle mihi sanitatem tribuere volenti accipere, imo petenti, & obsecranti ex gratia tua? Certè non potest hoc sentire de bonitate tua anima mea: Voluisti Domine aliquando sanitatem reddere homini triginta & octo annos habenti in infirmitate sua: Petijsti tantum, an vellet sanus fieri, & statim sanus factus est homo ille acceptās beneficium, quod offerebas: si solùm acceptans sanitatem, sanus factus est, cur non erit petens & exquirens? Certè audire mihi videor dulcissimam vocem tuam de cœlo dicentem etiam mihi similia verba. Vis sanus fieri? Vis vt tibi dem tantam gratiam, qua non amplius in posterum me offendas? Vis vt te præseruem ab omni peccato? Cui suauissimæ voci respondens dico, Domine tu scis, quod verè volo, velis & tu concedere, & statim sanus fiet seruus tuus, iam nimium multos annos habens in infirmitate sua, & in accepta sanitate ex tua misericordia semper perseuerabit. Et si ego Domine volo, & consentio accipere à te hoc beneficium, vt scilicet facias, vt in posterum amplius te non offendam, quomodo potest esse, vt tu nolis hoc mihi dare? Nonne Domine tu diligis plus me, quam ego diligo me ipsum? Si igitur vt parum me diligam, saltem tantùm me diligo, vt velim à te hoc donum recipere, tu non me tantùm diliges, vt illud mihi velis donare?

SOLILOQVIVM XII.

CErtè plus amoris requiritur ad patiendum quam ad agēdum aliquid pro Amico. Qui igitur tantum amasti seruum tuum, vt pro eo non dubitaueris manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum, cur eundem non tantum amabis, vt pro eo vnum quod petit, & tibi placet facere nolis? Immo quem etiam nunc ita amas, vt si pro eo à peccatis liberando necesse foret iterum te crucifigi, iterum paratus esses Crucem subire, cur igitur non facies sine labore, quod paratus es facere cum tanto dolore? Nec enim est quod te impediat, si velis Domine me liberare, non dæmones, non Mundus, non caro, non vita, & malæ habitudines, sed nec ipsa libertas, quam concessisti voluntati meæ, quæ tam abundanti auxilio gratiæ tuæ adiuuari potest, vt nunquam peccato consentiat, quamuis culpa sua dum sufficienter à te adiuuatur, corruat, & pereat; Perditio enim mea ex me, in te tantummodo salus mea, & si habes in me vnde damnare potes, habes in te vnde saluare soles, quia apud te propitiatio est, & copiosa apud te redemptio. Non enim solùm venisti in hunc Mundū vocare, sed & saluos facere peccatores, peccatores inquam, scilicet, quibus iam dederas posse, & tamen nolebant facere voluntatem tuam, ad hos inquam venisti, vt quibus dederas posse, dares & velle. Poterant Apostoli te non relicto non fugere, si non defuissent gratiæ tuæ, Poterat & Petrus te non negare, quod non fecerunt; Iidem tamen repleti Spiritu Sancto loquebantur cum fiducia verbum tuum, & ibant gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliam pati. Emitte Domine spiritum tuum, & creabuntur, & renouabis faciem terræ. Scio enim quod quāuis cor meum lapideum sit, tu potens es de lapidibus suscitare filios Abrahæ. Nec rem peto, quæ non sit conformis appetitui tuo, cui proprium est misereri semper, & parcere, & qui quæris in omnibus rebus gloriam tuam. Non enim mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui descendunt in infernum, sed nos, qui viuimus benedicimus Domino ex hoc nunc, & vsq; in sæculum. Ergo Domine saluū me fac, & psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Dñi.

SOLILO-

SOLILOQVIVM XIII.

CAeterum suauissime, benignissime, iustissime, & sapientissime Domine hæc omnia coram te,& ad te loqui ausa est afflicta nimis anima mea, non proprio amore ducta, nec aliquid habens, quod de te conquæratur, à quo maximum beneficium etiam reputat omni momento accipere,quod in infernum non detruditur, sed præceptis salutaribus monita, & diuina institutione formata. Scit enim, quod quamuis te offendat, adeo tamen bonus es, vt gratissimum tibi sit, quod etiam inimici tui postulent à te misericordiam tuam,& amicitiam tuam, imò & tu ipse eos ad hoc inuitas, & docuisti nos peccatores miserrimos petere à te, vt dimittas nobis debita nostra & ne sinas amplius cadere in tentationem, sed liberes ab omni malo. Quamuis igitur in alijs rebus tibi obediens non sum, saltem in hoc tibi obtemperare volo, scilicet in continua quadam petitione, vt me obedientem tibi per omnia facias, & doceas me facere voluntatem tuam, vt si in cæteris tibi displiceo, saltem in hoc aliquatenus placeam, & per hoc quod tibi placet, & gratum est obtineam liberari ab eo quod tibi displicet, & ingratum est. Neque enim aliud promittere possum de infirma valde voluntate mea, nisi quod illi perficere præstabit infinita potentia, & misericordia tua; sed quæso pijssime Domine, vide si nullum sit inconueniens in hoc, quod non amplius differas mihi tam desideratam gratiam concedere. Quam fœlix enim essem si ex nunc audire mererer, fiat tibi sicut vis, non amplius peccabis; Certè auditui meo dares gaudium, & lætitiam, & exultarent ossa humiliata. Sed si adhuc expectandum mihi est, vt à te recipiā quod peto, & adhuc culpa mea te sum offensurus, ò quam infelix erit pro me hora illa, momentum illud in quo id fiet! Vtinam placeret diuinæ pietati tuę in æternum omnium tormentorum potius, quàm in illud momentum me deuenire. Certè si tibi placet hoc mihi concedere, ex nunc Domine acquiesco & assentior. Præopto enim magis subdi per totā æternitatem omnibus tormentis, quàm vno momento seruū esse peccati: sed si hoc mihi acciderit, neq; sic desperabo, sicut Apostolus tuus dilectus nos docuit; & si peccauerimus aduocatū habemus apud Patrē te iuste, & mitissime Iesu Christe.

SOLILO-

SOLILOQVIVM XIV.

ET quamuis sit mihi grauissimum, & acerbissimum te vel leuiter offendere, consolabor tamen de bonis, quæ infinita sapientia, & prouidentia tua etiam ex peccatis nostris deducere nouit. Tu enim adeo bonus es, vt nullum malum permittas, nisi vt indè elicias aliquod maius bonum, & mauis de malis bona facere, quæ mala nulla esse permittere. Tu enim Deus noster suauis, & verus es, patiens, & in misericordia disponens omnia. Etiam si peccauerimus, tui sumus, scientes magnitudinem tuam, & si non peccauerimus, scimus quoniam apud te sumus computati. Nosse enim te consummata iustitia est, & scire iustitiam, & virtutem tuam radix est immortalitatis. Nemo enim nostrum sibi viuit, & nemo sibi moritur, siue enim viuimus, tibi Domine viuimus, siue morimur, tibi morimur, siue ergo morimur, siue viuimus, tui sumus, omnia propter te metipsum operatus, impium quoq; in diem malum. Ecce igitur submitto me Domine ordinationi tuæ, da mihi quidquid volueris, & fac mecum secundũ gratissimam voluntatem tuam; da quod iubes, & iube quod vis, aut potius da quod vis, & iube quod vis, fiatq; in omnibus voluntas tua sicut in cœlo, & in terra. Neq. peterem gratiam, quam peto, nisi certus essem te velle vt peterem; neque intẽdo in hoc vllo pacto satisfacere voluntati meę, sed voluntati tuæ. Ità & te deprecor Domine ne exaudias in hoc volũtatem meam postulantem, sed voluntatem tuam facientem me postulare: non propter me, sed propter te metipsum fac Domine; vt quid enim facis postulare, quod non vis donare? oportet igitur vt dones, quod facis vt postuletur, fidelis es enim, qui non dicam aliquid minus te, sed te ipsum negare non potes; & sic credere oportet accedentem ad te, quia es, & inquirentibus te remunerator sis; Quod si Pater tuus tibi ipsi filio suo non pepercit, sed pro omnibus nobis tradidit te, quomodo non & tecum omnia nobis donauit? Tu enim dulcissime Iesu, tu es Puer, qui natus es nobis, & filius, qui datus es nobis, tu es Deus Deus noster.

SOLILOQVIVM XV.

SI igitur suauissime Domine tu te fecisti meum, consequenter etiam & voluntatem tuã fecisti meam, voluntas enim tua est tua essentia, si autem voluntas tua mea est, ergo oportet, vt quod ego volo, & tu velis; sed ego vo'o, vt me ab omni peccato liberum conserues, ergo & tu idem velis oportet, qui ex misericordia tua te metipsum mihi donando factus es meus. Faciam igitur vt spero in posterum ô Domine ex gratia tua voluntatem tuam in æternum. Nec enim credere omnino possum, quod velis esse meus, & quod velis hoc mihi negare. Confitebor igitur tibi in sæculum, quia fecisti te meũ, & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu Sanctorum tuorum. Cur iterum non credam, quod tu ipse vis, vt ego credam? Et quæ nam maior ratio reperiri potest ad credendum aliquid quam velle te vt id credamus? At tu vis, vt credamus nos accepturos omnia, quę orantes petierimus; Tu enim dixisti, omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient nobis. Quare igitur non credam? Si enim credo, quod es Deus cum Patre, & Spiritu Sancto, quod factus es homo propter nostram salutem, quod es, post verba consecrationis, sub speciebus panis, & vini, quia tu præcepisti vt id crederemus: Cur cum iubes etiam, vt credamus nos accepturos, quæ petimus orantes ad hoc, vt quæ petimus eueniant nobis, cur inquam non etiam & hoc credã, redigens in captiuitatem intellectum meum in obsequium tuum? Tu enim vis, vt si quis nostrum indiget sapientia, postulet à te, qui das omnibus affluenter, & non improperas, & dabitur ei; Vis autem vt postu et in fide nihil hæsitans. Cum igitur velis, vt nihil hæsitem, cur dubitabo? Cur tibi non obtemperabo in re tibi gratissima, mihique vtilissima? si vis vt petam à te sapientiam, & vis vt petens credam me accepturum, cur non petam, & petens non credam me consecuturum? Certè ego sum miserrimus peccator, & tamen credo, quod pro me à peccatis liberando sanguinem fudisti, & Crucem subijsti, cur igitur quamuis sim miserrimus peccator, non etiam credam quod mihi petenti concedes, vt à peccato sim semper liber, & ab omni perturbatione securus temetipso præci-

præcipiente, vt hoc petam, & vt peteras credam me accepturum? Certè quantum consequi valet humana ratio, quamuis omnia tibi facillima sint, tamen ex natura rei difficilius videbatur, quod pro salute peccatoris te Deum verum, Æternique Patris Filium Cruci affigi fineres, quam quod pro salute peccatoris iam Cruci affixus eidem salutem postulanti esses concessurus. Qui igitur primum factum iam certo scio futurum & aliud quomodo dubitabo?

SOLILOQVIVM XVI.

PRofectò si certò scirem, quod tu, qui es ad dexteram Patris, qui etiam interpellas pro nobis peteres aliquid pro mea salute à Patre tuo, non ne etiam certus omnino essem me illud obtenturum, sicut certum etiam est, quod Pater tuus nihil tibi negabit? ergo confidere etiam debeo me consecuturum, pro salute mea à Patre tuo in nomine tuo, quod peto; Dum enim peto in nomine tuo, non sum ego principaliter, qui peto, sed tu, qui per me petis. Tu enim benignissime Domine hanc mihi potestatem inter alia immensa, & innumera beneficia concessisti, vt nominé tuo possem petere, quæ ad salutem meam spectant, à Patre tuo, dixisti enim. Amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrē in nomine meo, dabit vobis: Quis igitur restat amplius dubitandi locus; an sim accepturus id, quod vis, vt petam à Patre tuo nomine tuo? O Iesu nomen dulce, nomen super omne nomen amandum, & venerandum! Beatus vir, cuius est nomen tuum Domine spes eius, & non respexit in vanitates, & insanias falsas. Hoc est, credo, nomen illud, de quo Propheta tuus dicebat, Domine nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio animæ. Hoc est nomen, in quo omne genu flectitur cœlestium, terrestrium, & infernorum. Hoc est nomen de quo tu ipse dixisti In nomine meo dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, serpentes tollent, et si mortiferum quid bibent, non eis nocebit; super ægros manus imponent & bene habebunt. Dum igitur ex liberalitate, & benignitate tua, vti mihi licet nomine isto in petitionibus meis, num tanto nomine munitum, & subscriptum memoriale vacuum remittetur? Et si Pater tuus dabit nobis si quid illum peterimus

nomine tuo, num si quid à te ipso postulemus in eodem nomine tuo fortè negabis? non ne tu et Pater tuus vnum estis? Adiuua igitur nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos,& propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

SOLILOQVIVM XVII,

O Iesu esto mihi Iesus propter nomen tuum Iesu; sic enim vocatum est nomen tuum, quia saluum facis populum tuum à peccatis eorum. Igitur propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo, multum est enim. Cur enim Domine non tollis à me, quod adeo tibi displicet in me? Si tanto odio prosequeris peccatum, vt propter illud destruendum tam dira tormenta pati volueris, Ecce Domine in tua potestate est facere, ne amplius peccem. Fac igitur Domine cum seruo tuo secundùm misericordiam tuam,& iustificationes tuas doce me. Considera Domine quantum iam impendisti, quam magnum prætium iam soluisti, vt à peccato me redimeres. Respice labores, respice opprobria,respice flagella, respice Crucem quam pati iam voluisti; non restat nisi vt vnicum adhuc verbum dicas; Tantùm enim dic verbo, & sanabitur anima mea. Num vnicum adhuc verbum pro amore meo non dices, qui amore mei tam multa iam fecisti, & sustinuisti? An fortè pœnitet te Domine, quod pro me factus sis homo, quod triginta tres annos pro mea salute laborauer is, quod denique te ipsum pro mea reconciliatione in ara Crucis hostiam obtuleris Deo Patri? Profectò iurauit Dominus, & non pœnitebit eum, tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech. Exerce igitur Domine munus tuum, fac id, propter quod in hunc Mundum venisti. Si te in Crucē adegit desiderium me tibi reconciliandi; Fiat Domine pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis. Ne quæso sit amplius iurgium inter te, & me; Fratres enim sumus, ecce in manibus tuis est impedire iniurias omnes, quas tibi facere possum: Cur non tueris Domine honorem tuum?Cur non impedit infinita virtus tua, quod fit contra voluntatem tuam? si me inuito præstare hoc tibi nō placet, non sum ego iā inuitus ex gratia tua,imò propter hoc ad te clamo, ad te suspiro, hoc est totum desiderium meū,vt impedias me,ne offendā te.

SOLILOQVIVM XVIII.

CErtè Domine qui te offendit, offendit & Patrem tuum; negabis igitur mihi auxilium tuum efficacissimũ, quod peto ad euitandas iniurias Patris tui? Totum enim auxilium, quod mihi ad hoc præstare potes, totum Domine à te peto: non enim precor adiuuari à te ad faciendam voluntatem meã, sed solùm ad custodiendas iustificationes tuas, & vt inclines cor meum in testimonia tua, & non in auaritiam, ecce enim concupiui, & si non adimpleui mandata tua, ideo & tu in æquitate tua, & si non ex iustitia viuifica me; Pronior enim es tu Domine ad miserendum, quam ad puniendum; si ergo in pœnam prauorum desideriorum dimittis desiderantes mala secundùm desideria cordis eorum, vt eant in adinuentionibus suis, sicut accidit ijs, qui concupierunt concupiscentiã in deserto, & tentauerunt te in inaquoso, desiderium enim eorum attulisti eis, nec sunt fraudati à desiderio suo: Num credibile est eos à te desiderio suo fraudandos, quorum anima concupiscit, non quidem concupiscentiam in deserto, sed cõcupiscit desiderare iustificationes tuas in omni tempore? Nonne Domine in scripturis tuis docuisti nos, quod concupiscẽtia sapientiæ deducit ad Regnum perpetuum, & quod præoccupat sapientia eos, qui se concupiscunt, vt illis se prior ostẽdat, propter quod optauit Rex ille, & datus est illi sensus, & inuocauit & venit in eum spiritus sapientiæ? Certè de te loquebatur Propheta ille, quem inuenisti secundum cor tuum, cum dicebat, desiderium Pauperum exaudiuit Dominus præparationes cordis eorum audiuit auris tua. Et tu ipse Beatos appellasti, qui exuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Quamuis igitur Domine non facio iustitiam exurio tamen & concupisco illam, scio enim eam esse cibum illum, de quo tu dixisti, cibus meus est, vt faciam voluntatẽ Patris mei, qui in Cœlis est: Hunc ergo panem peto à te Domine, tu autem nunquid pro pane lapidem dabis mihi filio tuo? Non ne promisisti ablaturum te à nobis cor lapideum, & daturum cor carneum? Ecce Domine offero ad te cor meũ, & offero illud in manibus tuis, conuerte illud, immuta illud, & fac omnino secundum cor tuum, quando quidem tu ipse petij-

petijsti à me filio tuo, vt præberem cor meum tibi, quamuis igitur prauum sit ne recuses accipere, quod non dubitasti petere, sed eadem benignitate, qua illud petijsti, eadem quæso accipias, & retineas, ne sinas vnquam præcor pijssime Domine cadere illud de manibus tuis. Cadere enim è manibus tuis, quo potest, nisi in infernum? Quod si perforatæ sunt clauibus manus tuæ, non sunt foramina ista, per quæ cadat, & pereat, sed in quibus requiescat, & viuat anima mea. Nunquid enim, quæ passus es pro me esse possunt contra me? Fateor equidem quod vulnera tua clamant contra me, quatenus inflicta à me, sed clamant pro me quatenus perpessa à te. Tu enim suauissime Domine etiam quod contra te factum est à nobis, sustinuisti pro nobis, ideò ne respicias à quibus plagatus es, sed pro quibus vulneratus es. Et si primum illud vindictam exigit, hoc tamen alterum multo magis misericordiam exposcit; Quod si foramina petræ nolunt omnino recipere cor meum, confugiam tandem ad cauernam maceriæ, in qua residet mitissimum, & amabilissimum cor tuum, vbi absorbebitur omnis malitia eius, & liquefiet omnis durities eius. Voluisti enim aperiri lancea latus tuum, vt per illud accessum haberet cor meum ad cor tuum; ecce igitur intra cor tuum Domine repono cor meum. Fecisti enim illud Domine propter te, & inquietum est omnino, donec requiescat in te.



RESPONSIO.

I.

VSQVEQVO obliuiscar te, petis à me filia carissima. Nunquid obliuisci potest mulier Infantem suum, vt non misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te stilo ferreo clauorum, & atramento sanguinis mei; Verùm quid est, quod adeò differtur desiderium tuum, & petitio tua non dum exauditur? Hoc est, quod te anxiam facit, hoc est, quod affligit cor tuum: Et quamuis non dubites de mea fidelitate, & bonitate, miraris tamen, quod cum promisserim omnia me tibi daturum, quæ postulares, cur non te statim ab omni imperfectione, & culpâ omnino liberam reddam, atque conseruem, cum toties à me statim id tibi concedi postulaueris: Præsertim cum audieris promissionem meam intelligi (sicut verè intelligitur) non solû de omnibus necessarijs ad salutem, & de talibus sit petitio tua, sed etiam vtilibus. Vtile quidem est, filia, ad salutem non peccare, necessarium non mori in peccato: Hoc secundùm non potes conqueri, quod non concesserim: præseruaui enim te vsque nunc à morte peccatorum pessima, & sperare debes, quod præseruabo. Sed petis etiam viuere absque omni vel leuissima culpa, & hoc vtile est ad salutem, cur igitur non concedo etiam hoc?

II.

PRomisi equidem etiam vtilia ad salutem, verùm an ignoras, quod scio infinita sapientia mea etiam ex peccatis tuis, quæ tibi sunt vtilia ad salutem deducere? An ignoras, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum his, qui secundùm propositum vocati sunt sancti, omnia inquam etiam ipsa peccata? Non ne peccatum Adæ cessit in bonum generis humani, dum ex eo occasionem sumpsi assumendi vestram naturam, & vniendi illam ad meam personam diuinam,

uinam, vt vos à peccato redimerem atque saluarem? Vnde Sponsa mea Ecclesia Sancto meo Spiritu edocta fælicem culpam vocat, quæ me talem ac tantum habere meruit Redemptorem, & necessarium Adæ peccatum, quod mea morte delendum fuit.

III.

MAlum quidem cogitauerunt de Iosepho fratres illius vendentes eum, ego autem verti illud in bonum etiam ipsorum fratrum; Malum intendebant latrones illi, qui ad Monasterium accesserunt, vt furarentur, ego verò in bonum verti, arripiens inde occasionem conuersionis ipsorum. Quod tamen negligentiorem neminem reddere debet ad euitanda peccata, omni conatu & diligentia. Non enim sunt facienda mala vt veniant bona: Quamuis adeò bonus sim, vt non permittam illa, nisi propter maius bonum, & plerumque accidit ex culpa ipsiusmet peccatoris, vt non semper cedat hoc in bonũ ipsius, sed conuertatur dolor eius in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descendit: Neque tunc frustratur intentio mea, qua nullum malum permitto nisi propter maius bonum, siquidem tunc verto peccatum illud in bonum aliorum. Peccatores autem quorum iniquitas non conuertitur in bonum ipsorum ij sunt, qui non confugiunt ad me, qui non orant me, vt à peccatis illos liberem, ac præsertim, qui volunt in suis pecatis perseuerare, nec student gratiam meã, qua tentationes superare possunt, instantibus præcibus impetrare. Tu autem filia, quamuis aliquando ex fragilitate cadas, ne cesses tamen, vt facis, me perseueranter orare, ne cadas. Quamuis enim nunquam peccare debeas, tamen etsi peccaueris Aduocatum habes apud Patrem tuum, & Patrem meum, me ipsum fratrem tuum, & Sponsum dulcissimum, & ideò ne desistas petere, ne desistas pulsare, ne desistas clamare. Si enim perseueraueris in oratione, videbis quomodo omnia cooperabuntur in bonum tuum, & quomodo verissimum est, quod orantibus me omnia, quæ sunt illis vtilia ad salutem, concedo cum sciam facere, vt etiam eorum peccata cooperentur ad vtilitatem ipsorum &c.

IV. Ve-

IV.

VErum times tu quidem ne fortè si diù protraham adimplere petitionem tuam, à petendo deficias, priusquam quod petis adueniat. Habes tu quidem, filia, vnde timere potes, quia habes vnde deficere soles. At non ne qui feci, vt postulares, facere potero, vt perseueranter postules? Quod si possum hoc facere, & tu vt id faciam rogas, sperare firmissimè debes, me hoc tibi non negaturum, qui omnia promisi petẽtibus me daturum. Non ne quidquid expedit pro salute tua, sperare debes ab infinita bonitate mea? Confide igitur filia, quod vel statim concedam, quod postulas, vel quod faciam te perseueranter postulare donec satis disposita sis ad recipiendam gloriam, ad quam te misericorditer præordinaui. Ideò enim non impleo statim os tuum, quia velim te fame perire, sed quia non satis adhuc dilatatum est ad capiendum manna absconditum, quod præparaui tibi. Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, dilata os tuum, & implebo illud, angustum nimis adhuc est cor tuum præ magnitudine gloriæ, qua illud replere vult misericordia mea; Cor enim, quod maiori gaudio implendum est maiori charitate dilatandum est: Maiora præmia maiores etiam labores exigunt. Qui enim parce seminat, parce & metet. Sed cur non vnico momento dispono cor tuum, vt fiat capax gaudij Domini sui? Omnia mihi quidem (ò filia) possibilia sunt; At non ego facio omne quod fieri potest, sed quod fieri decet, secundùm quod videtur altitudini diuitiarum sapientiæ, & scientiæ meæ, quæ attingit à fine vsque ad finem fortiter, suauiterque disponens omnia. Possem equidem vnico momento ad eum charitatis gradum te eleuare, quem præmij magnitudo requirit, ad quod te elegi, & statim te beatam reddere. Verùm oportet, vt electi mei non solùm ament me, sed etiam pro amore meo, & plura bona operentur, & multa mala patiantur.

V.

ET si enim charitas omnium virtutum sit præstantissima, & in qua mihi præ cæteris bene complacco, cęteras tamẽ

virtutes

virtutes non negligo, scilicet Fidem, Spem, Mansuetudinem, Patientiam, quibus omnibus decet me à vobis coli, & honorari, vosque à me pro ipsarum cultu cœlestibus præmijs remunerari. Et si enim essentialis gaudij magnitudo, quod in mea visione consistit, ad mensuram charitatis, qua diligunt me Electi mei reddenda sit, sunt tamen alia etiam plura accidentalia gaudia in Paradiso, quæ superant omnia huius Mundi delectamentum, quibus ij specialiter exultabunt, qui speciales quasdam virtutes dum viuerent pro mei amore exercuerunt, quomodo autem eas exercere quis posset, nisi aliquandiù in Mundo, vbi earum materia, & occasiones adsunt detineretur? Quomodo exerceri fides potest nisi vbi res non apparent? Quomodo spes, nisi vbi non adhuc habetur, quod desideratur? Quomodo Patientia, nisi inter aduersa? Quomodo Mansuetudo nisi inter iniurias? Quæ omnia è Paradiso procul omnino absunt, ideò amicos meos in Mundo detineo vsque ad præfinitum tempus, vt possint me, sicut debent multiplici virtutum exercitio colere, & glorificare, sibique multiplices coronas comparare. Sustine igitur filia carissima sustentationes Dei, coniungere Deo, & sustine, vt crescat in nouissimo vita tua, omne quod tibi applicitum fuerit, accipe, & in dolore sustine, & in humilitate tua patiẽtiam habe, quoniam in igne probatur aurum, & argentum, Homines verò receptibiles in cammino humiliationis.

VI.

MOdicum pro me laborabis, & inuenies tibi multam requiem, nec graue tibi videri debet, quod breuissimã feci vitam, in qua patieris pro me, & æternam illam, in qua delectaberis in me. Mea enim ineffabilis, & immensa bonitas etiam hoc prouidit, vt laborum quidem tempus, & agonis non extenderem, nec longum facerem, sed breue, & momentaneum, vt in ista breui, & exigua vita agones essent, & labores; in illa verò, quæ æterna est, coronæ, & præmia meritorum, vt labores quidem citò finirentur, meritorum verò præmia sine fine durarent; Certè si è contrario statuissem, vt per aliquod tempus gauderetis, & postea per æternitatem pro amore meo labores sustineretis, adhuc vobiscum misericorditer egissem aliquod tempus concedens, in quo non exigerem

vt pro

vt pro me aliquid pateremini: Quam magna igitur fuit dulcedo cordis mei, dum statui, vt solùm per paucos annos pro meo honore aduersa sustineatis, & in æternum vita beatissima in meo mecum Regno viuatis? habebis tu quidem filia, satis longam vitam, in qua gaudeas de me, & requiescas in me; Pati autem pro me nec semper poteris, nec diù poteris: habebis annos æternos, quibus cœlesti gloria perfruaris, annos autem, quibus maiorem gloriam mereri possis, non semper habebis.

VII.

PRofectò si electis meis conquæri de me aliqua causa liceret, potius accusare me deberent, eo quod tam breue fecerim tempus pro me patiendi. Verùm quam rari sunt, qui me tam feruenter diligunt, vt nimis breue tempus omne putent, quo patiuntur propter me? Ex his quidem paucis fuit dilectus meus Bernardus, cui omnis labor quem pro me diù patienter sustinuit, labor videbatur vnius horæ, vel si quid amplius præ amore nesciebat. Signũ profectò est parui amoris, parum pro me posse pati. Non ne Iacob seruiuit pro Rachel septem annis, & videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine? Crede, filia, tantùm me amas, quantùm pro me pati potes. At non recusas tu quidem multum pati, nec diù pati, sed solùm amorem petis, quo pro me patiaris. Rem certè meliorem postulare non potes, nec à te met ipsa talem petitionem fecisti, sed spiritus meus hoc à te postulare fecit; ideò confide, quod & accipies. Patieris igitur, & pro amore meo patieris, non quidem quantum desideras, neque quandiù desideras, quæ petijsti à me etiam in æternum pati pro me, dummodo faciam ne me offendas, sed quantum placuerit, & quandiù placuerit bonitati meæ, quia non finit electos meos diù pro me affligi, & tribulari, sed ad punctum in modico derelinquo eos, & in miserationibus magnis congrego eos, in momento indignationis abscondo faciem meam parumper ab eis, & in misericordia sempiterna misereor eorum Ego Dominus Redemptor ipsorum.

SEquentia Soliloquia composuit Romæ V. Pater anno 1629. paulo ante mortem, cum vndique interius, & exterius, morbis, tentationibus ariditatibus, ac singulariter intensissimis desiderijs Deum videndi, ac proinde longa eius expectatione fractus, angeretur, & vrgeretur, & Sanctorum Patrū more aliquam amori suo parans medicinam interiores pœnas, & Cruces cum Deo suo colloquens exprimit. Non minus, ac præcedentia eximium Ven. Serui Dei Spiritum, heroicas virtutes, & summam sanctitatem hæc indicant Soliloquia, cum in eis suam vitam affectusque depinxerit; Lectio & pia meditatio omnibus prodesse potest, sed præcipuè eis, qui in aduersitatibus, & ariditatibus versantur, vt contra eas sumant robur, nec earum molestijs cædant, sed inde fideliores Deo, fortiores ad bellum, vnde & gloriosiores ad multiplices triumphos euadant.



Amabilissimo, & vnico bono meo Altissimæ Maiestatis Deo gloriam, & salutem.

AFflicta, & angustiata est anima mea vehementer ob frequentes passiones, & tentationes, quis medebitur mei? nunquid ferreus, aut æneus factus sum? dolores ingeminauerunt, & animam meam incuruauerunt, omnes meas potentias debilitantes; timor, & tremor venerunt super me, & vndique mortis metus circumdedit me, clamans, raucæ factæ sunt fauces meæ, & præ tristitia tabescit anima mea; plorans plorabo per noctem, & oculi mei fontem lachrymarum dabunt: ingeminati sunt dolores mei super afflictiones multas animæ meæ. Quomodo pertransit iuuentus mea, quam in peccatis, & sceleribus consumpsi, ecce nūc dies mortis, quibus tanquam ab inimico angustior, requiem non habet anima mea prę multitudine irruentium afflictionum. Quomodo non disrumpuntur præcordia mea, & viscera mea tàm diù perdurant? Ad te conuertor vita vitæ meæ: ò pulchritudo, & mens incommutabilis, quamdiù patieris animā meam sitibundam à te vagari, & longè à facie tua alienam

obiecta contemplari? Nulli cedo, nihil volo nisi te, tu sis mea pax, meum refugium, mea tranquillitas, & vltimus meus finis & beatitudo. Angustię cedant, & si cedere nolunt, illis non cedo, sed inuictus permaneo, expectans aduentum Dei mei, quem diligo, quem volo; Pars inferior non tentet perturbare meam intentionem, quia etiamsi non sentio sensibilē affectum erga meum Dominum; tamen me illi per superioris partis rationem & visum totum trado, & dedico. Occurrant in meum auxilium omnes Angeli Dei, & omnes Sancti, quos spero post hanc miseram vitam, visurum, & cum illis in æternum regnaturum. Gaudeo de vestra fælicitate Ciues Cœlestes, quia translati estis de morte ad vitam, iam tristitijs omnibus superatis, & victis, fruimini pace vera, & perpetua; in eodem cursu, & afflictione fuistis, qua nunc sum ego, & sicut vos per patientiam possedistis animas vestras, sic ego spero per vestrum auxilium me superaturum omnia impedimenta, & contraria meæ salutis. Affligebatur anima mea in multis erumnis, cum assentiri nollet, & libens virtutū operibus iam in statu desperationis, & abyssu tristitiæ immergebatur præ nimio pondere, & duritia cordis mei: Sed Deus, qui eripuit me de alijs afflictionibus, liberet me de hac nimia molestia. Tandem disponat de me, & quiescant hic molestiæ meæ, vt vitam veram, & perfectam ingrediar: Iam prope mortem insto, & pulsans clamo, vt veniat ad me cœleste remedium. Quid aliud volo, nisi quod tu Deus vis, immò sub pœna priuationis tuæ amicitiæ iubes, idest, vt omnes ad altissimam perfectionem, & tui imitationem perueniant? Quid ergo ego miser aliud volo nisi hoc, quod nisi tu voluisses, neque ausissem vnquam hanc tam altam perfectionem cogitare, nunquid desiderare? Sed tu siquidem hoc iubes, & remedia apta dedisti, sicut est tuus Vnigenitus Filius, & alia infinita munera, & dona, non retardes me amplius, sed introduc me in hunc perfectionis montem; voca animam meam ad te, vt te solum amet, & contempletur, non me eijciat a facie tua Amabilissime, & Dilectissime mea indignitas, & vilitas mea, sed superabundet misericordia tua super omnes iniquitates, & scelera mea: multum quidem peccaui: sed meam culpam agnosco, & nollem me vnquam peccasse. Scio certè quod tu ad peccatores vocandos, vt pœnitentiam agant descendisti, sicut tu dixisti; Non veni vocare Iustos, sed peccatores:

tores: ecce vnus peccator hic, voca illum, voca me quærentē te, vt possim amicitia tua, & societate in æternum frui. Voca me miserabilem præ nimia tui absentia, & elongatione ab anima mea, factum tabidum, & præ tristitia & doloribus cōsumptum: oculi illi benignissimi respiciant super tentatum & afflictum, & die, ac nocte gementem, & lachrymabundum ad fontem aquæ viuæ, & ad veram gloriam quæ tu es. Redeat in me lux illa clarissima vultus tui, & illuminet latebras, & tenebras mentis meæ, veniat, & moretur, quia anima mea præ tui amore, & desiderio deficit, & quasi dolens gemit, & deperit. Vidisti pænas quas te quærendo sustineo? non quod illæ sint dignæ tuæ retributionis. Sed saltem vt misericordia illarum motus adiuues me ad ampliora, & grandiora pro te facienda. Quid ergo anima animæ meæ, & intimus amor cordis mei, qui vulnerasti cor meum sagitta ignita, & impatientiam generante vltra à me fugis, & declinas amicitiam meam? Non elongeris à me, non deuies ab aspectu meo, aspiciant me oculi illi clarissimi, qui languere, & deperire faciūt animas à te intuitas; iam iam est tempus, impatiens facta est anima mea, quia præter te nullum alium amatorem quærit, non affligas amplius cor meum, quia concupisco te, & propter te sum paratus quæcumque facere. Iube Domine, & da vires vt exequar tua mandata, vt possim glorificare supra modum te dilectum, & amatum meum. Iam lassus, & fatigatus finem faciam; non tamen in amore tuo deficere volo; Tu da augmentum, & complementum, vt possim in tua voluntate persistens tandem in tua gloria manere, vt melius clarè facie ad faciem videre, & contemplari possim te, ò amate, & dilecte cordis mei.



Summæ, & infinitæ bonitati: Deo meo gloriam, & honorem infinitum.

PLorans plorabo per totam vitam meam, & lachrymæ multæ in maxillis meis quæ iam per nimiam tristitiā, & dolorē aridæ, & macilentes factæ sunt, quæro iā pridem, & non mereor, propter mea delicta intueri faciem illam amœnissimam, in qua omnes Angeli, & creaturæ rationales requiescunt; præ multitudine dolorum, & afflictionum mearum detineor, ne totaliter in te transformer, tu enim vis corda pura, & pacifica per partem rationalem, & potentias animæ: sed miser ego, qui quoties ad hoc qu[illegible]ærendum laboro, toties repulsam patior, & innumeris doloribus, & afflictionibus crucior? Quomodo ad te ò desiderarissime, & amabilissime amor cordis mei perueniam; non effugias faciem meam, & cor meum iam præ tua amore tabidum, & dolens factum; vidisti in quot[illegible], & in quibus fui olim propter te ærumnis, & calamitatibus; quot persecutiones, & dolores sustinuerim propter te, nullam ab illis quærendo liberationem, vel subtractionem, vt me de illis iactem, sed vt coram te, qui omnia benè ponderas, & cognoscis offeram tanquam signum modicum mei amoris erga te: amor enim tuus meam animam vulnerauit, quæ propter te afflictam, & dolentem amarissimis cruciatibus internis, & externis dolorosissimis, & crudelis, in te ardēter quiscere desiderans, & nunc rationis imhiensis hi[illegible] actibus, & motibus fertur ad te: O lumen clarissimum mentis meæ est nè possibile quod tam diù elongeris, & fugias me? nonne sum paratus facere quidquid tu iubes, & vis, nonne tibi dedi possessū, & aditum patentissimum ad animam meam? transfigas, & confodias potentias meas igniris iaculis & sagittis amoris tui, vt vrere, & flammescere non desinant vsque ad vltimum exitum halitus mei, immò vsque ad totam æternitatem. ò amantissime, & dulcissime Creator meus, in quo nam ostendes tuam beneuolentiam, nisi in miserendo, & condonando peccata mea, propter quæ iram merui? Tu solito more sicut me olim visites, & osculo pacis tuæ amplectaris, & osculeris sicut quando olim me vocasti

casti, faciebas,quibus amplexibus, quasi ebrius, & amens factus currebam post gressus, & vestigia tua. Dolores mei nullam requiem inueniunt nisi in te Deus meus; nullas admittam propter te consolationes, quia nullam paritatem in illis inuenio, sicut olim in tuis inueniebam, propter quas quasi extra me factus res arduas, & talibus conditionibus implicatas aggrediebar, quas nunc cogitare & ponderare tremo, & conturbor præ nimia afflictione & dolore interioris mei, iam præ angustijs deficientis. Clamo ad te, & suspiro, non me derelinquas, sed amœnam faciem tuam, quam propter peccata deserui, mihi concedas, & ne mihi deneges, sed hilarem, & beneuolam mihi demonstres, vt in posterum per totam vitam meam, immò per totam æternitatem tibi seruire, & sicuti desidero ego, & tu desideras, famulari, & intenso amore prosequi valeam. Amen.

Potentissimæ Maiestati Dei mei gloriam, & honorem dicit.

EX nimia, & durissima passione cor meum languet, quanto magis videor in via Domini incidere, eo longius abeo; quis requiem dabit animæ meæ in tantis amaritudinibus, & quis medebitur mei? Voce mea clamabo, & faucibus meis iam pœnè præ clamore exhaustis, implorabo diuinam illam faciem, vt per meas deprecationes, saltem in me miserabilem oculos illos benignissimos vertat. Effundam in conspectu illo tremendissimo orationem meam, & inualidas lachrymas meas, quatenus & penosissimam tribulationem meam effundendo ex visceribus meis cognoscere valeat; Nam propter defectum spiritus mei iam languendo consumor. Nonne tu cognouisti perfectè intricatas, & plenis doloribus repletas semitas meas? vt quid Domine permittis, vt via hac deliciosissima meæ vocationis, in qua à principio meæ pueritiæ tibi promisi non solùm deambulare, sed cum gratia tua constantissimè & perseueranter currere, vt quid inquam Domine permisisti, vt inimici mei absconderent laqueum mihi, laqueum ignitum, & indissolubile, qualem nullus est sufficiens, nisi tu illum disrumperes? considerabam toties ad dexteram consolationum tuarum, quas tu aliquando

do à me subtrahebas, & oculis intensissimis videbam si valerē illas recuperare, vt hac mediante possem amicitiam tuam in immensum augere, sed heu me! miser & infelicissimus, & afflictus peccator, cur lachrymis non dissoluor? cur lactatus vberibus dulcedinis tuæ, vt maiorem dolorem sentirem in eorum priuatione? cur nutritus croceis deliciarum tuarum, vt in eorum recordationem magis torquerer? cur inquam vitæ meæ non hic terminando finis sit tot meis anxietatibus? ecce dum considerabam ad dexteram non erat, qui cognosceret me; vbi tot amici mei Deus meus, qui anteà fautores erant mihi? Vbi sunt tui amplexus, quibus me tenerrime amplectebaris, & in delitijs conseruabas? amici mei, & proximi mei aduersum me steterunt, & deliciæ tuæ quæ iuxta me erant de longe steterunt, & caro mea, & creaturæ multæ, & inimici mei, quæ quærebant animam meam aduersum me appropinquarunt, animam meam vulnerantes, & stantem me in miserijs ligauerunt, & vim multam in me fecerunt, qui quærebant animam meam afflictissimam. Iam debilis in spiritu factus sum, Deus meus, fuga in qua inimicos meos euitando fugiebam, perijt, quia non valeo cum tanto feruore præ paucitate virtutis meæ eis resistere, & tamen cum in tali statu tam afflicto, & lamentabili sim, nullus inuenitur, qui animam meam afflictam, & desolatam, ab inimicis conculcatam, & ab omnibus amicis derelictam quærat. Tu Domine vidisti annos, quibus sustinui mala, & afflictiones perpessus sum, in quibus nullum aditum animæ meæ inimicis meis aperui, nunc autem clamo ad te corde contrito, & vulneribus sauciato, & in pænosissimis doloribus, & afflictionibus penè obruto, vt non me deseras in tot meis persecutionibus, & in manibus quærentium animam meam. Tu enim es spes mea, & portio mea quam expecto post hanc miseram vitam in terra viuentium me possessurum; inde nunc obsecro te amor cordis mei & delitiæ spiritus mei ad lamentabiles deprecationes meas, quia iam sum sufficienter humiliatus propter frequentem irruentiam inimicorum meorum, iam totus sum prosternatus non valens eorum impetum sustinere sine tua gratia, nimis enim me humiliauerunt & compedibus suis ligauerunt, libera me ò facies dilectissima, & decor pulcherrimus animæ meæ, propter quem cor meum liquescit, & perit, libera me inquam à persequentibus me, quia confortati

sunt

sunt super me afflictum, & gemebundum propter frequentes victorias ex me reportatas; Educ amor, & desiderium animæ meæ deduc inquam de custodia tenebrosissima, & carcere crudelissimo, in quo me creatura vinctum tenet; Educ animam meam iam prę doloribus, & pressuris pene consumptam, vt possim nomini tuo cōfiteri, sed quia video quod Sancti, & iusti, qui me in lucta hac acerba respiciunt luctantem, expectant vt victoriam reportem, & tandem expectant desiderando, vt post adeptum de meis inimicis triumphum, tu qui es portio mea, & retributio laborum meorum, retribuas mihi visionem illam æternam, in qua faciē tuam amœnissimā, & serenissimam contempler, quæ animam meam adhuc in hac vita stantem deperire facit propter intensum desiderium, & multiplicia suspiria quæ effundo præ desiderio eam videndi, ad quam tuæ Maiestati placeat me etsi indignum propter merita tamen tua introducere. Amen.

Altissimo, & amabilissimo Deo reuerentiam, & honorem.

ANnus amaritudinis, & plenus doloribus inest animæ meæ, derelictus sum pauper; & orphanus in lamentabilibus miserijs, & erumnis. Quærebam diù quem diligit anima mea, sed potentiæ meæ propter transitoria rapiuntur, vt pisces reti, totaliter perij cum inimici mei modum in afflictionibus meis videantur excedere, ecce durus & æneus redactus in percussionibus mundi, & carnis sum contritus; nonne silui, nonne quieui? & venit tamen super me indignatio omnipotentis; Expectaui diù sed iterum expecto donec veniat immutatio dexterę Altissimi super me miserandum, & afflictum peccatorem. Multiplicitas rerum turbabat animam meam, et in decore illarum laqueis irretita trahebatur: vt non valerem reprimere, quod dolorem affert, & mortem inducit; sed quid miser faciam? iam desperatus peribo? nequaquam, sed ad illam beneuolentissimam, & suauissimam Dei mei faciem oculos figam, & plorans inuocabo, ne me in afflictionibus, & erumnis meis velit derelinquere. O anima cordis mei, & decor Angelorum, & pulchritudo omnium creaturarum, tu qui venisti animas, & corda inimicorum

tuo-

tuorū deuincire ignito iaculo amoris tui. Me vt video propter meam ingratitudinem vis deserere, signa absentiæ tuæ à corde meo hoc mihi indicant, ac mea demerita, & peccata conscientiam meam stimulant. Sed ne despicias sanguinem tuū, & voluntatem tuam, qua me redemisti, & à faucibus dæmonum liberasti; ego vocem tuam secutus sum vsque ad vitam hanc rigidissimam, & austeram, in qua viuo; solùm vt mœrerer tui amoris, & societatis particeps fieri, quare nūc quod ligatus votis, & strictus ligaminibus me deseris, & relinquis? putasne forsan quod plus amem alias creaturas quam te? hoc tibi concedo si ad meam fragilitatem respicis, sed si aspicis portionem superioris rationis meæ, quę à te reformata, & instaurata fuit, videbis quod omnia arbitratus sum vt stercora, vt te Deum meum, & fortè animæ meæ lucrī facere. Si tu dicis, quod propter varias tētationes quas sustineo me derelinquere vis. Quid ego ô virtus cordis mei, & delitiæ animæ meæ Deus meus debeo facere, est ne in potestate mea hoc reprimere, ne inimici mei accedant ad me, & non me tentent? Tu vides in quot laboribus, & afflictionibus cordis, & intensis angustijs moror propter hoc vt scilicet possim me liberare a manibus inimicorum meorum. Sed vitare vnam possum, omnes autem nequeo; si tu amor meus dicis quod ita expedit animæ meæ, vt videlicet priuer te ad tempus vt sciam esse fortis, & pugnare contra ariditatem, & te experire velle vtrum in afflictionibus, & prosperitatibus æqualiter te diligam; in hoc amantissime Deus meus me resigno, fiat voluntas tua, & ne taliter elongeris à me, quod detrimentum in anima mea patiar. Tu scis paucitatem meæ virtutis, & debilitatem mentis, non est necesse multum me tentare; quia facilè sine particulari tua gratia succumbo, & inimicis meis manus victas trado. Multa alia restant dolorosissimæ, & afflictæ animæ meæ tibi significare in amaritudine cordis, sed tu ea melius scis quā ego. Peto ergo humiliter veniam de omnibus meis offensis, & sceleribus, quibus meam ingratitudinē ostendi, & tuam benignitatem irritaui, & subtractionem multorum bonorum spiritualium demerui, & peto vt non me deseras, sed meæ fragilitati compatiaris, sicut te scio esse verum Patrem meum, & Redemptorem meum, & amantissimum amicum æternum, qui bonum meum plusquam ego procuras, & promoues; fac ergo gloria, & nobilitas animæ

mæ meæ, vt signa conspiciam istius tuæ in me clementiæ, & misericordiæ, sicut tu per superiores, & spirituales patres meos mihi significasti multoties, scilicet te me intense & velle vehementer diligere, & plusquam ego salutem, & profectum meum spiritualem quærere: nunc autem vt sis certus ò amor meus, & delitiæ cordis mei, quod non inaniter scripsi, & Maiestatem tuam petiui supplex, cum hac mea litera, vt non me deseras in meis afflictionibus, & doloribus internis, & externis & vt habeas aliquod signum, & promissum animæ meæ, supra hoc tibi pro certo promitto, me vsque ad vltimum spiritum vitæ meæ tibi famulaturum, & nunquam propter dolores, & afflictiones, & inimicos tam internos, quàm externos permissurum cum gratia tua me à te remoueri, sed in expectatione Diuinæ Maiestatis tuæ expectaturum, quantum, & quando tibi placuerit, ad cor meum, & animam meam redire. Promitto etiam me serio velle intendere profectui spirituali, & satisfactioni voluntatis tuæ dum gratia tua qua confortari, & sustentari possim non subtrahatur, quam spero propter tuam bonitatem mihi etiamsi indigno non subtrahendam. Multa alia propono, quæ tu melius vides in corde meo, quæ nunc ne multum sim longus coram Maiestate tua desero finem faciens.

Altissimo, & semper laudabilissimo Deo.

Timet anima mea præ nimia tristitia; derelictus sum orphanus, & pupillus, tenebræ factæ sunt super cor meum propter duritiem, & strictam seruitutem, afflicti cordis mei dum vmbra mortis inuasit animam meam. Quid dicam, aut quid faciam miser, vbi fugiam? de vultu tuo prodeat iustitia in anima mea, intret in conspectu tuo oratio mea, tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine exquiram. Anni mei in gemitibus vertuntur, & dolor meus renouatur, semper tristis facta est anima mea super afflictiones cordis mei, præoccupauerunt me laquei mortis, cum consisterent mala coram me, vulnerauerunt me, & inspexerunt me, & super vulnera mea dolorem addiderunt, in fremitu conculcauerunt me, & in sagittis fulgurantis hastæ eorum deiecerunt me, diuiserunt sibi partes, &

potentias meas, & super mentem meam fortem dederunt, conticuerunt senes, & non fuit, qui responderet eis. Pupillus factus sum absque patre, anima mea quasi vidua. Plorans plorabo per noctem, & lachrymæ meæ in maxillis meis, non est, qui consoletur me ex omnibus caris meis. Omnes amici mei dereliquerunt me, & facti sunt mihi inimici. Ego qui nutriebar in croceis delitiarum Dei, amplexatus sum stercora delectationum mundi; Venio ad te ò vita vitę meæ, clamans & petens adiutorium tuum, raucæ factæ sunt fauces meæ dum spero in Deum meum. Humiliauerunt in compedibus animam meam, & vita mea inferno appropinquat. Sitio ad te Deus meus, extollo ad te manus meas, lingua mea adhæsit faucibus meis, & in tentationibus relegatus sum. Quomodo conuersa es in amaritudinem anima mea? expectaui vt facerés vuas, & fecisti labruscas. Deus propter te sustinuit Crucem, & proposito sibi gaudio sustinuit eam. Imponam finem lachrymis gemebundis, & exsicabuntur fluuij cordis mei. Vt quid Domine repellis orationem meam, & despicis deprecationem meam? ne me abicias à facie tua; cum consistat peccator aduersum me; finem imponam verbo oris mei, & circumstantias dabo linguæ meæ.

Lamentatio dolorosa animæ afflictæ.

IN infinitis miserijs, & innumeris molestijs ego sum positus, non sufficit Domine, quòd lingua labar, sicut vna hora ante fuit, sed vanitate repletus, cogitationibus superbiæ, & vanagloriæ agitor, & quod peius est sexus adhuc non notus torquet, & quasi deuincit animam meam, vnde tot dolores, & præssuræ cordis mei? numquid Domine virtutem meam non nosti? anima cordis mei quid vis? forsitan vis vt elonger à te? hoc nunquam faciam, immò cum tua gratia, quam mihi satis abundè promisisti, & per experientiam quotidie sentio, volo contra omnes inimicos meos visibiles, & inuisibiles pugnare, & si vires dederis eos prosternere, & deuincire, & pedibus meis conculcare, vt tu possis anima mea, & virtus, & desiderium præcordiorum meorum, beatitudo, & refrigerium meum dicere animæ meæ afflictæ, & desolatæ, & præ tristitia, & mœstitia gementi, Veni de libano

bano, veni dilecta mea coronaberis, quia qui sufferet tentationem recipiet coronam vitæ, quam repromisi ego diligentibus me. Sed heu me, miser dum ad te respicio, & tua gratia fulcitus omnes inimici mei, & sexus maximè ignotus, à quo diù noctuque intentissimè vexor, & crucior, cedunt, & mihi subditi dicunt, nos vicisti, lætare quia habitus victoriæ es consecutus, sed de repente in occasione positus sentio me ardere, & quasi sitibunda Cerua ad aquas, sic anima mea ad has vanitates trahi, vt vulnera infixa, & sanguinolenta mederi, & curari possit; nunquid anima mea afflicta, & miserabilis satiari poteris illis quæ à tuo Domino, & Factore prohibentur? nequaquam, potius mori debes, & ab hac luce separari, quàm quidpiam contra Deum tuum, Dominum, & Dilectum, plena & libera, aduertentique voluntate perficias; si tu sentis vulnera, si tu tentaris, non ad blandimenta ista transitoria, respicias: Vide, & considera potius finem omnium rerum, & videbis in hac vita fætorem, & putredinem, & in alia confusionem iudicium, & tandem condemnationem. Considera ad quid venisti, tum omnia, & mundum reliquisti, non vt iterum modo ab vna vanitate illectus, iterum amorem antiquum in illa reassumas, sed sicut Philosophus, & Sapiens in Schola Iesu Christi proficiens, & consumatus in breui ad æternam, & immarcescibilem coronam peruenire possis, vbi omnia cessabunt aduersa, & molesta, & quæ modo cordi tuo sunt pænosa, tunc coronam dupplicatam augebunt, & confirmabunt, ad quam gloriam placeat tibi meo Domino, & Principi Serenissimo animæ meæ me introducere, vt possim meo vltimo fine, & beatitudine perfrui, & satiari in sempiternum. Amen.

Altissimo, & tremendissimo Deo.

DOmine Deus meus tu vides afflictionem serui tui anima mea in ærumnis est posita, & cor meum conturbatum est intra me. Sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum, Dominus dedit, Dominus abstulit, vita mea inferno appropinquauit, & in angustijs depræhenderunt me, terrores mortis conturbant animam meam, dolores inferni conuersi sunt in me præoc-

cupauerunt me laquei mortis, in ignem deiectus sum ex vtero, pupillus factus sum absque patre, anima mea quasi vidua sub omni ligno frondoso prosternitur ipsa illecta, & abstracta à concupiscentijs suis. Plorans plorabo per noctem, & lachrymæ meæ in maxillis meis, cum non inueniatur consolatio bona; ecce iam sedeo totus plenus dolore, qui ante lætus, & sanus commorabar;nunquam dimittam te vita vitalis, anima animæ meæ, & cordis mei, tu domineris potestati meæ, tu mitigabis omnes meas potentias; cor meum exultat in te Deus meus,cum spem futuræ gloriæ tu reuelas. Prostratus iaceo; tu de luto eripies, vt non infigar in vanitatibus multis. Exaudi Domine orationem meam, qua clamo ad te expectans gratiam tuam.

Oratio lamentabilis.

EXaudi Domine, quia vides afflictiones, & dolores, in quibus miserabilis versor, & ex hoc die, quo facta est mutatio, quam tu ab æterno præuidisti, dico, & volo me tuum famulum tibi tradere, & ex corde diligere, quantum attinet ad illas literas, & voluntatem meam, quam tua Maiestas scit, & quam ego puto à te oriri; etenim propter gloriam tuam, & in bonum meum resultare, nunc me resigno, fiat voluntas tua, etsi non possum aliter facere, faciat Maiestas tua de me, & meis rebus animæ, & corporis, [cæterisque rebus quidquid tibi placet, quantum ad vanitatis tentationes, & affectum vanum creaturarum. Similiter dico nolendo, neque assentiendo cuiquam creaturę, quæ me à te abstrahere, & separare possit; solùm desidero tibi famulari, te intentissimè amare, & vsque ad finem vitæ in sancta vocatione Religionis, & Sanctæ Matris Ecclesiæ] gremio mori, hoc totum protestor, & volo, & etiamsi nunc tenter, & videar cadere in tentationibus, tamen volo, [& dico nunc me illud facere non ex imperio voluntatis rationalis], & partis superioris, sed passione excæcatus, & ignorantia offuscatus, & tandem omnia quæ tibi displicere, & contraria etiam videbo ex nunc dico quod omnia respuo, & retracto, tanquam meo vltimo fini, & beatitudini contraria, & solùm volo, te quæro in omnibus, te intendo intentissimè, te ardentissime dili-

diligo, te vsque ad mortem diligere, & cor meum præbere volo, vt tu illud iaculo ignito ferias, quemadmodum Beatæ meæ Matris Theresiæ vulnerasti, vt in vinculo amoris, & vnionis tecum vniar per gratiam in hac vita, & in alia per gloriam, quam reddes mihi Dominus in illa die.

Oratio ad contritionem excutiendam.

DOmine Iesu Christe animarum nostrarum amator ardentissime, qui præ nimia bonitate tua non vis mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur, & viuat: doleo ex intimo corde meo quod te Deum meum, atque benignissimum Redemptorem, cui omnia peccata vehementer displicent, offenderim; qui me vsque adeò dilexisti, vt pro me seruo vilissimo, sanguinem tuum prætiosum fundere, & mortem acerbissimam subire dignatus sis; ò bonitas infinita Deus meus, vtinam te nunquam offendissem, qui infinite bonus es, & super omnia cordis mei desiderabilia amabilis, ignosce bone Iesu, ignosce misericordiam petenti; miserere peccatoris, pro quo apud Patrem tuum vox sanguinis tui interpellat, ignosco etiam pro tui amore, mi suauissime Domine, omnibus qui me vnquam offenderunt, firmiterque statuo vniuersa deinceps peccata fugere, & ea quæ contra immensam bonitatem tuam peccaui, in amaritudine animæ meæ confiteri, ac te Deus meus propter temetipsum super omnia amare; ò dulcissime Domine Iesu Christe da mihi hanc gratiam. Amen.

IESVS MARIA IOSEPH

Amen Amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis; petite, & accipietis vt gaudium vestrum sit plenum.

AGnosce ò homo quod nihil est, quod ad amorem Dei tui tantum te inflammet sicut tam liberalis, tam magnifica promissio, qua se tibi obstrinxit pridiè quam pro te moreretur, & pateretur ipse Dominus Deus tuus. Hoc enim ipso, quod sic eum cogitas tam promptum, curialem, liberalem, & benignum ad largiendum tibi gratis innumerabilia, & ineffabilia dona, ab ipso te nimio amoris feruore diligi recognosces. Ecquid enim hodie magis excitat ad amorem, quam veraciter, & perfectè diligi, & amari? Hoc enim faciunt homines quantumcumque crudeles, qui videlicet diligunt se amantes, quamquam erga suum Creatorem instigante serpente antiquo hoc negligunt adimplere.

Cogita ergo ò homo quidquid velis, & inde Creatorem tuum inuenies non modicam materiam diligendi. Accede ergo ad ipsum per hunc modum. Debes enim non fictè, sed veraciter cogitare de Deo tuo, quod ita simpliciter ipse est vbi tu es, sicut ipse est in Cœlo Empyreo, & recogita te non tuum, sed suum esse. Nec dubites, quod quidquid non ad damnum, sed ad salutem animæ tuæ ab eo petieris simpliciter impetrabis: Hæc omnia sunt certè maxima incentiua amoris. Quomodo ergo non diligis summè illum, cuius es & paratus est etiam omnia tibi dare? Nonne amas multum illum, qui aliquid præstat tibi? Nonne ergo super omnia illum debes diligere feruenter, qui omnia, quæ possides dedit tibi? qui tot & tantis beneficijs te ditauit? Qui non solum alia à se, vel à te, sed se, & te tribuit tibi ipsi? si ergo te diligis quomodo ergo ipsum, qui te fecit non diligis? tu te destruxisti, & adhuc non desinis destruere, & te amas; illum vero, qui te fecit, & refecit, construxit, & restruxit, regulat, & conseruat non amas? Dic ergo Domino Deo tuo. Domine

ge Creatura tua sum, & opus manuum tuarum, & mihi te in teipsum negare non potes. Sed antequam procedas hæc vt quæ dixisti meditare, & accenderis nimio ardore amoris. Quis enim amplius se valeat continere, quin omnibus oblitus in Deum suum se totum proijciat, non per partes, cum ipse Deus, qui est summum bonum gloria, & delitiæ Angelorum, vita & præmium Beatorum, ipsi homini peccatori misero infirmo, & corruptibili, in tantum, vt eius miseriam nemo possit exprimere, semet ipsum sua nimia charitate non valeat denegare? & quantumcumque homo sit infirmus, & peccator, si tamen toto posse ad ipsum se conuerterit, & ipsum constanter petierit, ipsum proculdubio possidebit; hæc ipse nos desiderat petere, & largiri dum inquit petite, & accipietis vt gaudium vestrum sit plenum. Nescio igitur quid amplius laboremus, cur nos quotidie affligamus, cum Creatorem omnium possidere valeamus. Quid ergo amplius quærimus? si enim omne bonum possumus sic de leui habere, cur nitimur vitam istam plenam cunctis miserijs tam sollicitè, & auidè possidere? O Domine Deus meus quid tibi bene fecimus, qui nobis indignis te summum bonum tribuis tam libenter? Nihil tibi confert si te habeamus, & tamen sic nos intentè diligis, quod te esse nobiscum delitias tuas dicis. Quare amantissime Domine nos peccatores in tantum diligis, vt libentius te ipsum nobis tribuas, quam aliquid aliud quod petatur? Et certè nec ego volo de cætero aliud possidere ex quo debita petitione habere valeo Deum meum. Ornabo me monilibus, & introducam ipsum in thalamum cordis mei, & de cætero ibi secum dulciter requiescam. Bene scio quod nihil aliud petit nisi intrare ad cor meum, desiderat, & iam diu est quod pulsauit, doleo valde quod tanto carui bono, dicam igitur ei. O dulcissime Deus meus scio pro certo, & video manifestè quod tu plus me diligis, quam ego diligam me met ipsum, qua propter de me amplius non curabo, sed solis tuis delitijs inhærebo, & tu mei curam habeto, non enim tibi, & mihi intendere simul possum, & ideo permittam te intendere infirmitati meæ maximæ vt ipsam subleues manu forti, & ego intendam tuæ ineffabili bonitati, vt fęliciter sic delecter, & quamuis ego tecum multum lucrer, & tu breuiter nihil mecum, scio tamen quod libentiùs mecum es, vt me promoueas, & conserues, quam te-

cum

cum sim vt tua perfruar bonitate. Et vnde hoc bone Domine? Certè hoc est vt clarè vides, quia ego me ipsum summe odio, sed tu me diligis supra modum. Si enim vellem Amantissime Domine discurrere per singula signa tuæ ardentissimæ charitatis sine dubio deficerem in narrando.

Certè Domine Deus meus etiam si tu me simpliciter odisses, ego tamen, ex quo tu es Deus meus, & solus protector, & gubernator meus, & totum refugium meum supra omnes diligere te deberem. Quanti ergo magis hoc debeo cum tu summè diligas, & tuis beneficijs sequaris me per deuia fugientem? Nam in tantum me diligis, vt te ipsum pro me videaris odire.

Pati enim, & mori voluisti Creator pro creatura, Deus pro homine, Pater pro filio, Dominus pro seruo, Magister pro discipulo, Innocens pro Deo, Sanctus pro peccatore, Iustus pro iniusto; Denique pius pro impio, & indigno. O Deus meus quid mihi amplius facere debuisti, aut dic quid mihi amplius facere potuisti? Certè si tot, & tanta mihi fecisset vnus vilissimus rusticus, ipsum toto affectu deberem diligere in æternum, et ego te non diligam Deus meus? absit; Certè enim non dico sanguinis effusio, quę tota plena est charitate, sed solus tuus aspectus deberet me in tuo amore totaliter inebriare, quanto ergo magis tua grauissima passio sic pœnosa? Certè, et clarè video quod me talem voluisti dum mihi te totum sic amorosè, & dulcorosè totaliter tribuisti: et quis requirebat hoc de manu tua Domine mi? cur tibi tanta cura fuit de tam vilissima creatura? Certè nihil aliud nisi tua nimia bonitas, et immensa dilectio hoc egit. Nam si omnino redimere me volebas aliter certè, quam per mortem tuam me poteras redemisse, sed ideo sic me indignum redimere voluisti, vt me in tuo amore amplius inflammares. O Amor & desiderium cordis, ò dulcedo, et suauitas mentis, ò ardor, et inflammatio pectoris, ò lux, et charitas oculorum, ò Aurium delectabilis symphonia, ò hostia odorifera Dei Patris; ò melliflua gustatio fluxus sanguinis, ò amantissima palpatio lateris; ò dulcissima osculatio pedum, ò suauissima amplexatio brachiorũ, ò salutifera cõtrectatio corporis, ò Reuerenda inclinatio capitis, ò anima mea, ò vita mea, ò viscera cordis mei, ò medulla ossium, vegetatio carnium, organorum significatio, intellectus inspiratio, ò tota, et totalis delectatio

ctatio

flatio, et exultatio mea, suauitas, et iucunditas mea, solatium, et tripudium meum, iubilus, et risus meus, gaudium, et lætitia cordis mei, ò cur non sum totus in tuo amore conuersus? quare aliquid est in me nisi amor? quomodo possum aliud loqui, possidere, appetere, vel meditari? cur non sum illaqueatus, et captus amore? quid iucundius, quid plus vel strictius illaqueat, et capit, quam amor? O Deus meus vndique me tuus amor circumdat, et tamen nescio quid sit amor, heu heu mihi cur sic insensibilis maneo sine causa, cur vanitas, plusquam veritas me abstraxit, cur Creaturæ iniquitas plusquam Saluatoris, et Creatoris mei benignitas me allicit! ò cor durius lapide siue ferro, ò cor non iam cor, cur non accenderis ex amore? Nam lapis calore soluitur, & aes igne liquescit, et tu ad præsentiā tam feruentis, et tanti caloris immutabile perseueras? Nonne dixit Deus, quod auferret à nobis cor lapideum, et daret carneum? vtique dixit; sed vtinam è conuerso auferat carneum, et tribuat lapideum, ex quo lapideum citius quam carneum immutatur. O cor durissimum, cur sic fotiter te diligentem non diligis toto posse? O crudelissimum cor cur mortem diligis, plusquam vitam? ò cor non cor cur non te offers tam sollicitè te quærenti? Cur non aperis ad te die noctuque lamentabiliter pulsanti; cur in te non recipis tam dulciter te petentem? ò lapides et saxa, et cæteræ creaturæ insensibiles flete vberius vesaniam mei cordis. Et tamen tu bene Domine cor istud tam durum, tam immane, et crudele tam dulciter, tam enixè rogas, et inuitas vt petat à te gaudium plenum, et vis vt petendo speret se à te totum hoc accepturum, et petenti, et speranti promittis, et iuras te totum concessurum: Iussisti enim vt petamus gaudium plenum, et vt petentes speremus, quia accipiemus promittendo, et iurando quod petentibus, et sperantibus fiet nobis, quod petimus, et speramus. Dixisti enim quia oportet nos semper orare, et quod quidquid orantes petimus credamus, quod accipiemus, et fiet nobis. Ad te igitur Domine clamabo, et ad te Deum meum deprecabor vt facias cor meum tuo diuino amore sic feruere, vt te tantum diligat quantum potes, et vis ab illo diligi, vt nullus in eo adulterini amoris pateat locus; quo modo enim poterit fieri vt impleatur gaudio cor meum, si non impletur amore tuo? tu autem promisisti gaudium plenum. Eia igitur benignissime,

et fidelissime Domine sta promissis tuis. Dixisti enim multo magis daturum te spiritum bonum petentibus te, quam Pater aliquis daret panem petenti filio; spiritus autem bonus non est nisi ille, qui te tantum diligit, quantum ab illo diligi vis. Cur igitur, ô homo ista assequi sic tardamus, quare negligimus tantum bonum sic de facili obtinere? Nunquid hoc bonum excellentissimum nobis largitor omnium bonorum poterit denegare, si hoc ab eo voluerimus toto corde cum instantia postulare? Certè non, de hoc enim te certificauit, et iurauit, quia non denegabit, sed liberissime tibi dabit. Si igitur obtinere ab eo volueris sine repulsa hoc excellens, vel aliud quantumcumque donum, ad ipsum reuerenter concedas, nec inde recedas, sed perenniter ibi quietus rogando eum instantius, et deuotè, vt ad vomitum non permittat amplius te redire, et si sic feceris non dubito quin ab eo suo lumine illustratus tuas miserias recognosces, et super omnia te odio habebis, Diuinam experieris bonitatē, et omnia Mundi velut stercora abhorrebis, et sic tandem dignè, et merito immensi amoris vinculo coniungeris inseparabiliter soli Deo, quod ipse nobis concedat qui per cuncta sæcula regnat Amē.

Sed ô Domine Deus meus quando hoc erit? Nā tantum differre mors mihi intolerabilis est, sed et si plus expectaueris fortè desiderio liquefiam, et sic postmodum in liquido vulnera amoris tui imprimi non valebunt. Nam anima mea Domine incipit iam languescere, etiam quasi ad nihilum redigor desiderans toto corde tuæ claritatis iaculo vulnerari.

O Domine mi vbi est quęso sapientia tua? an fortè ignoras quod melius est te habere creaturam vulneratam, quam ad nihilum redactam? Non ergo dulcissime Deus meus me tantum differas vulnerare, ne fortè multa dilatione amittas, quē tuo prætiosissimo sanguine redemisti. Curre Domine, curre velociter, & cor meum vulnera festinanter ne forte de me nihil inuenias si expectas; sed heu mihi miserrimo, quàm vilissimus factus sum, quia tu qui etiam inimicos diligis, videris me penitus odisse? Nunquid plusquam inimicus sum ego? Nam vt inimicos vulnerares sagittis acutis amoris tui voluisti te totaliter vulnerari. Sagittæ enim tuæ acutæ in corda inimicorum Regis, & ideo populi tui sub te cadent, ego autem miser iam quasi deficio, & simpliciter de me non videris curare: Heu heu Domine mi quare me fecisti si non debeo

tibi

tibi capiti meo esse coniunctus, aut si sum tecum coniunctus cur non tecum vulneratus? pro me enim tu Domine vulneratus es non pro te, & tu vulnera portas non ego. Hoc vere non est æquum vel iustum. Ergo benignissime Iesu vulnera me tecum; Nolo enim Domine nec possum viuere sine vulnere, cum te vndique videam pro me vulneratum. O Domine mi dulcissime vel ego sum inimicus tuus vel amicus tuus, si inimicus oportet vt mihi petenti à te omnia, quæ ad meam æternam salutem spectant libentissime concedas, si quidem tu iussisti vt diligamus inimicos nostros, & benefaciamus ijs qui oderunt nos, & vt omni petenti nos tribuamus, & ei qui vult auferre tunicam demus & pallium, & hoc vt simus perfecti sicut & Pater noster Cœlestis qui tecum vnum est in substantia perfectus est, qui solem suum oriri facit super bonos, & malos, & pluit super iniustos, & ingratos, quia fidelis es, & promittis, quia quidquid orantes petimus accipiemus, & ne excluderes inimicos, dummodo salutaria peterent, subiungis, omnis enim, qui petit accipit. Ergo quantumuis peccator, & inimicus oportet vt me exaudias. Si autem sum amicus oportet etiam vt omnia mihi ad salutem æternam spectantia petenti plusquam libentissime concedas, qui enim hæc inimico à te petenti libentissime promittis, & concedis, quomodo non plusquam libentissime portabis amico? Amicorum enim sunt omnia communia, Amicorum est idem velle idem nolle, dum igitur volo à te, quæ mihi sunt ad salutem æternam proficua, & vtilia, quomodo tu poteris, ea mihi nolle dare, & cōcedere? Igitur quãuis nesciam vtrum odio an amore dignus sim, hoc vnum tamen certo scio, quod ad te recurrens ad te clamans pro ijs quæ ad meam æternam salutem spectant non potero non exaudiri à tua infinita bonitate, & clementia, & fidelitate, quoniam tu Domine suauis, & mitis & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus te, quomodo enim in te speranti deerit Maiestas Tua, qui tam studiosè mones, vt in te speremus?

Sequens Oratio collocari debebat in fine Manualis Pauperum. Sed casu tūc prætermissa, ne pereat cum Soliloquijs eam ponimus.

ORATIO AD BEATISSIMAM VIRGINEM MARIAM DE THESAVRIS.





DOMINA mea Sancta Maria, cuius Partus diem hodie celebramus, ecce omnes Thesauri, & gratiarum fontes, quos vsque modò aperuimus, & aperiri possunt, sunt fructus ventris tui. Accurrimus ad te tanquam paruuli ad Matrem, cum multis repertis diuitijs, & gemmis, quibus bene vti, & frui ignoramus. Quæsumus vt tu offeras omnia hæc Deo filio tuo, quem modò habes reclinatum in Præsepio, vt per te ea accipiat, & ad gloriam suam, & vtilitatem nostram benè disponat. Eia ergo Aduocata nostra, antequam admoueas illum ad vbera sic affare, sic
1. *Christi merita.* roga. O dulcissime Iesu, cui & in his angustijs patet æternitas, & præsens est meritum totius vitæ, & passionis tuę, ecce isti peccatores in sæculo petunt diuitias ex solo valore vnius lachrymulæ tuæ quam pro ipsis effudisti.

2. *Merita Mariæ.* Orant vt maternitas mea, qua non tu Deus, sed ipsi peccatores indigebant, pro ipsis intercedat.

3. *Merita & intercessio Beatorū.* Petunt vt Angelorum, & Beatorum omnium vota, & voces exaudias, qui pacem in terra peccatoribus conclamant.

Et sicut

Et sicut tu bone Iesu peccatoribus associari voluisti, & ipsorum miseriam induere, & non solùm partem quamcumque, sed copiosam, & superabundantem pœnarum illis debitarum in te suscepisti, ita per te associati Sanctorum omnium meritis, & iustis operibus expoliuntur. 4. *Merita, & intercessio iustorum omnium.*

Vident quàm acceptabile sit hoc sacrificiũ, quod & hic nũc Sacerdos meus seruus offert Aeterno Patri pro peccatis totius Mundi, & offerent iugiter Sacerdotes alij in Ecclesia, vsq; in finẽ Mundi, & iugem fructũ illius requirunt. 5. *Christus Sacerdos, et Hostia.*

Orant vt memineris iuramenti tui ad vniuersam Ecclesiam, quando promisisti Patrem tuum daturum quidquid petierimus in nomine tuo. 6. *Christi promissio.*

Et quia temetipsum semel donasti illis, & omnia alia tecum, petunt modò sibi exhiberi, quod sibi iam donatum est, & suum est. 7. *Christi donatio.*

Exigunt pauperes in hoc Mundo à te diuite in misericordia quæ tibi superfluunt, quæ tu ipse dari pauperibus præcepisti. 8. *Christi mica.*

Immò quia ijs, quibus indigent, ipsi membra tua, tu ipse indiges, hoc rogant, vt erga temetipsum misericors sis. 9. *Christus egenus.*

Misericordiam ab eo petunt, quia natura sua misericors est, & miserator. 10. *Christus misericors.*

Et qui misericordiam postulant filij sunt eiusdem Patris misericordiarum, & totius consolationis. 11. *Christus Pater.*

Minora petunt à te Sancte Puer, quàm ea quæ tu illis dare paratus es, si opotteret, & cum iterum has angustias pati pro illis, & crucem subire paratus sis, si pro salute ipsorum opus esset, vnico tuo suspirio, vnico verbo contenti sunt. 12. *Christus paratus iterum crucifigi.*

Ex quo genui te, fratres tui sunt, iurgium inter te, & ipsos non sit. 13. *Christus frater.*

Amici tui sunt, ambulent tecum cum consensu, vt 14. *Christus*

vnum

amicus. vnum velle, vnum nolle, cor vnum, & anima vna.

15. *Christus in forma serui.* In forma serui te exhibes, ministerium tuum imple, dicunt vt facias illos facere voluntatem tuam, fac quod tibi dicunt.

16. *Christus Sponsus.* Sponsus, præbe Sponsæ cupienti amorem, & dilectionem tui sicut potes, & scis, & vis.

Dominus es, impera, & fac voluntatem bonam, quia etiam illius Dominus es.

17. *Christus Dominus.* Iudex es, fac iudicium, vt retribuas illis dum viuunt iustitiam & sanctificationem, quam tot nominibus exigunt à te, qui factus es illis iustitia, & sanctificatio, & sapientia, & redemptio.

18. *Christus Iudex.*

19. *Christus legifer.* Legisfer es, da quod iubes, & iube quod vis.

Et si etiam vindex, & iratus aliquando fueris, rogant vt non declines in ira à seruis tuis, qui sperant, & expectant etiam in ira tua misericordiam tuam.

20. *Christus iratus.*

21. *Christus Deus, & homo.* Pastorem bonum te agnoscunt, & quæ talenta, & quãta bona acceperit humanitas tua, ex illa ineffabili, & diuina vnione bene cognoscunt; ideo petunt vt pro ipsis eroges, quod pro ipsis accepisti; talis ac tantus Pontifex, & Episcopus non saluabis oues tuas?

22. *Christi gloria.* Et quia salus ipsorum est gloria tua, rogant vt velis, & procures gloriam tuam.

23. *Christi beneficia.* Expedit vt vnum perseuerantiæ donum, & beneficium addas, ne tota series, & multitudo beneficiorum pereat.

24. *Christi hostis.* Et ne quando gaudeant super illos inimici; & hostes ipsorum, qui etiam hostes, & inimici tui sunt, & qui te in ipsis persequuntur.

25. *Christi memoriale.* Quod ipsi petunt, tu ipse ore tuo monuisti, & præcepisti, vt peterent, & eo modo petunt, quem in oratione tua, & memoriali tuo præcepisti.

26. *Spiritus Sancti donum.* Qui concæptus es de Spiritu Sancto exaudi petitiones eius, qui postulat pro ipsis gemitibus inenarrabilibus.

De suo

De suo tantùm quod offerant tibi peccatores præter peccata sua nihil habent, cum istis nolunt fugere à facie tua, quandoquidem reddis etiam pro malo bonum, & ad hoc venisti, vt saluum faceres populum tuum à peccatis eorum, vnde & vocatum est nomen tuum Iesus. 27. *Peccata nostra.*

Tam bonus es, ò amabilissime Iesu, vt abundantia pietatis tuæ, & merita supplicum excedas, & vota, ideo æquum est, vt non solùm dimittas, quæ ipsorum conscientia metuit, sed adijcias etiam quod ipsorum oratio non præsumit. 28. *Excessus diuinæ pietatis*

Petunt semper orare, & nunquam deficere, non potes votis minora dare, qui vota supplicum excedis, & merita. 29. *Oratio nostra.*

Et dum illis nihil est in Cælo, & à te nihil volunt super terram præter te, quid restat nisi vt tu sis Deus cordis eorum, & pars ipsorum in æternum? 30. *Sancta solitudo*

O quam patiens, & quàm benignus est filius tuus paruulus Iesus Sancta Maria? quam dulcia faucibus eius sunt suspiria, & præces peccatorum? certè super mel, & lac ori eius. Cibus eius, & potus est nostra salus, cucurrit siquidē in siti salutis nostræ. Dic igitur illi, O Maria, si sitit, veniat ad me, & bibat, & extinguat sitim suam, salutem impertiendo. Sitit ille saluare, & ego sitio saluari; sitit ille saluare à peccatis, & ego à peccatis saluari sitio; sitit ille donare, & ego sitio accipere; sitit ille donare seipsum, & ego ipsum solum sitio possidere nunc, & in perpetuum, & in sæcula sæculorum. Amen, Amen, Amen.

ISAGO-

ISAGOGEN
AD
ORATIONEM MENTALEM.



Præcipua Venerabilis Patris Alexandri à Sancto Francisco diligentia, vt in eius Vita notaui, præcipuus labor, & studium in educandis Tyronibus Carmelitis Discalceatis in eo versabatur, vt Nouitios suos artem bene Orandi doceret, & in Iesu Christi Scholam introduceret, quo sub Magistro, quam citissimè omnium virtutum scientiam ediscerent. Licet alias pluries, in tradendis præceptis de Oratione totus fuerit, singulariter tamen anno 1628. ante suæ vitæ terminum suis Fratribus in exhortationibus domesticis Nouitiatus per plures menses monita, & documenta bene orandi dictauit. Hæc quidam discipulus suæ salutis cupidus breuiter notabat; etiam apposita die mensis, qua habita fuit exhortatio ac doctrina tradita; & quia plurimum professoribus Orationis mentalis prodesse possunt, ea placuit sparsim posita colligere, digerere, ordinare, & in vnum corpus, ac formam debitam componere, nec non sub nomine ISAGOGEN ad Orationem Mentalem inter cætera tanti Serui Dei opera euulgare.

CA-

CAPVT PRIMVM.

De necessitate Orationis mentalis, eiusque partibus.

Qvia plura de necessitate, & vtilitate Orationis inferius dicenda sunt, dum agetur de vltima eius parte, quæ Petitio dicitur, in qua tota completur, & consumatur Ars hæc Artium perfectissima orandi, ideo breuiter in hoc capite innuentur principia, ex quibus Tyronibus Discalceatis appareat necessitas Orationis; Est igitur eis necessaria ex triplici capite; primo quia Christi fideles sunt; secundo quia Religiosi, tertio quia Carmelitæ Discalceati.

Est primò Oratio omnibus Christi fidelibus necessaria ad salutem, nam ad consequendam æternam beatitudinem, pro qua nati, & renati sunt, tenentur custodire Legem Domini, & in prçceptis eius ambulare, siquidem scriptum est, *Si vis ad vitam ingredi serua mandata*; Medium autem omnino necessarium pro huiusmodi obseruantia, est Oratio, nam ea mediante obtinetur Gratia Dei, sine qua mandata impleri non possunt,

Ex quo Secundo apparet necessitas, quā habent Orationis Religiosi, tenentur enim ex vi proprij status tēdere ad perfectionem, nec sola obseruare præcepta, sed & consilia Euangelica, ac proinde magis indigent diuina Gratia, pro qua obtinenda speciali iure studio Orationis adstringuntur.

Tertiò tandem propriùs Carmelitas Discalceatos vrget necessitas Orationis, quia Instituti eorum finis, ac potior pars est Contemplatio, atque ex Regulæ præscripto non tam Marthæ ministerijs, quam Mariæ otio deputantur, vt die, ac nocte iugiter in orationibus vigilent, & in lege Domini meditentur; ita vt grauiter peccaret Carmelita Discalceatus, qui studium Orationis mentalis penitus negligeret, cum suæ vocationi non responderet, nec præcipuo Instituti proprij fini attenderet.

Non sic autem necessaria est Oratio, vt medium ad fugienda peccata, & ad obtinendam vnionem cum Deo, in qua tota nostra fælicitas, beatitudo, ac perfectio consistit, sed

est & vnio tam cognitionis, quam affectus cum Deo, quare aliquo modo sibi immediatè opposita videntur (Oratio, & peccatum; illa etenim est eleuatio mentis in Deum, hoc Apostasia, siue auersio mentis à Deo, & ideo ferè eadem apparet necessitas non peccandi, & orandi.

Cum igitur adeo necessarium sit studium Orationis, & maximè Carmelitis Discalceatis, vt in eo proficiamus, totis viribus enitendum: adeoque non erit abs re Orationis partes addiscere, explicare, & quid vnaquæque exigat, vt fructuosè fiat, aperire; quod Deo dante sequentibus capitibus dabimus.

Sunt autem Orationis mentalis sex partes, vt communius sentiunt Patres spirituales, videlicet, Præparatio, Lectio, Meditatio, Gratiarum actio, Oblatio, & Petitio.

CAPVT II.

De Prima parte Orationis, quæ est Præparatio.

PRæparatio ad Orationem mentalem est duplex, altera remota, altera proxima, scilicet illa mediatè, hæc immediatè disponit animum ad orandum, ipsiusque Orationis tempus præcedit.

Remota ergo præparatio consistit in cura, & diligentia, qua homo præcaueat omnes occasiones, quæ valeant retrahere eius mentem ab Oratione, ac eiusdem fructum impedire; Ideo non sibi vendicat, nec tempus, nec locum particularem, sed omni tempore, & in omni loco fieri potest, & debet.

Sex sunt autem, quæ vt distrahere mentem, eamque inutilibus cogitationibus implicare possunt, sic fugienda, & cauenda sunt *Primum*, sunt peccata, hæc enim auertunt animam à Deo, & ideo indisponunt ad Orationem, quæ est eleuatio mentis, & vnio cum Deo. *Secundum*, sunt affectus inordinati, quibus ad vana distrahitur cor, & sunt quatuor præcipui, Amor Creaturarum, Timor, Gaudium, & Tristitia. *Tertium*, est incuria, negligentia, & parua custodia sensuum externorum, & internorum, vt videndi, audiendi, loquendi, & sciendi non necessaria. *Quartum*, est multiplici-

tis negotiorum, vel operum externorum, nam pluribus intentus minor est ad singula sensus, & variis occupationibus animus distractus difficiliter se ad se ipsum colligit, nec valet vacare internæ quieti pro exequutione multorum operum sollicitus, & inquietus, ideo Spiritus Sanctus nos hortatur dicens, *Ne sint in multis actus tui*; Hoc autem debet intelligi quantum per obedientiam licet, & permittitur. *Quintum*, est nimia applicatio mentis ad externa opera licet bona, dum taliter illis *animus attendit, vt non relinquat* locũ eleuationi mentis in Deũ. Igitur Orationis, & salutis suæ amans, adhibeat curam, *ita exterius occupari*, vt in ipso met opere valeat mentem ad Deum eleuare, eique per superiorem animi partem vniri. *Sextum* tandem est assumptio voluntaria alicuius operis alias Sancti, & boni ex proprio genio, & arbitrio absque Superioris obedientia, semper enim tale opus sine obedientia assumptum pungit animum, & causat distractionem, ac proinde tempore Orationis inquietat, mentemque molestat.

Præparatio proxima est illa, vt dictum est, quæ immediatè præmittitur tempori Orationis, & apud Carmelitas Discalceatos pro Vespertina Orationis hora tribuitur huiusmodi præparationi dato tabellarum signo quarta horæ pars; licet autem pro matutina non sit tempus assignatum, solet tamen fieri vel ante cubitum in domibus studiorum, vel post matutinum recitatum media nocte. In tribus consistit hæc præparatio, scilicet primo considerando personam, ad quam acceditur, & cum qua agendum est, Deus scilicet Optimus Maximus; secundo considerando personam, quæ accedit, & nos sumus; tertio id quod in Oratione tractari debet, negotium, quod apud Deum intendimus expedire.

Circa Deum, cum quo in Oratione agendum est, duo sunt ponderanda, infinita videlicet illius Maiestatis magnitudo, & eiusdem Bonitatis immensitas. Circa personam nostram alia duo considerare debemus, idest nostram summam vilitatem, & miseriam, & nostram malitiam, ac indignitatem, ex hac duplici consideratione, & comparatione Dei, & nostri, conabimur sequentes affectus in nostro corde excitare; *Primum* maximam reuerentiam erga supremam illam Maiestatem, quam Angeli venerantur, & ante cuius conspectum Seraphim contremiscunt; *Secundum* amorem intensissimum,

 & fer-

& feruidissimum erga infinitam, & ineffabilem bonitatem Dei, qui adeo bonus fuit, vt etiam nos peccatores, inimicos, iniurios rebellesque dilexerit, ac dederit filium suum pro nobis. *Tertium* maximam fiduciam ab eo quodcumque bonum nostræ saluti necessarium obtinendi, cum æterna sua Charitate adeo nos amauerit non solum sine meritis, sed cum tot demeritis; A Deo autem tam bono, & tam nostri amante nihil est, quod sperare non debeamus. *Quartum*, profundam humilitatem, depressionemque animi erubescendo, & confundendo nos ipsos pro dignatione tanta, & tam eximii amoris ostentione, erga seruum nequam, indignum, ingratum, impium, & scelestum. *Quintum* denique intensissimum odium peccatorum, quibus offendimus diuinam bonitatē, nobis adeo beneficam, et eiusdem Maiestatem irritauimus; actusque veræ contritionis elicere.

Circa id quod agere, & tractare in Oratione debemus; sciendū est non alium esse, vel debere esse finē nostræ Orationis præter perfectam, et omnimodam conformitatem voluntatis nostræ cum voluntate diuina, siquidem in hac vnione, et conformitate tota nostra consumatur perfectio; Igitur ante Orationem sedatè, et in particulari considerandum est, in quo nostra voluntas præcipuè discordat, dissentitque à diuina voluntate, seu in quo maiorem patitur repugnantiam, experitur difficultatem, sentitque se pertinacius oppugnari, & hoc cognito, debet vnusquisque statuere velle in posterum consentire, & conformari cum voluntate Dei, atque ad eam conformitatem obtinendam omnibus viribus niti per exercitium virtutis oppositæ vitio illi seu passioni, ex qua oritur repugnantia, seu defectus in exequutione diuinæ voluntatis; nec vnquam in Oratione cessare, quousque sit vitium illud superatum, sedata passio, & acquisita virtus nobis necessaria ad absolutam, & perfectam conformitatem cum Dei voluntate, implorato ad hoc etiam medijs intercessionibus Sanctorum diuino præsidio, & sic cum tali præparatione, & determinatione alacri animo, & spei pleno ad Orationem accedere.

CAPVT III.

De aliquibus defectibus, qui circa Præparationem committuntur.

PLures solent committi deffectus circa præparationem ad Orationem, quibus impeditur ne ex tam sancto exercitio debitam percipiamus vtilitatem, ideo placuit eos breuiter adnotare, vt caueantur.

Primus, et præcipuus defectus est minor existimatio, et appretiatio quam par sit, exercitii Orationis, hinc enim est, vt iuxta eius merita non tractetur, & quod vel faciliter prætermittatur, vel cum tepiditate, et distractione peragatur: vt ergo hunc scopulum effugiamus, magnus, & eximius conceptus Orationis, eiusq; necessitatis efformandus est; pro quo primo iuuabit consideratio personæ cum qua in Oratione agendum est; secundò conditionis nostræ, quæ subiacet innumerabilibus miseriis, ac vndique inimicorum nostrorũ laqueis irretitur; tertio præcepti Christi *Oportet semper orare*, quarto prohibitionis à Deo factæ Populo Israelitico, ne licet abundaret, plus mannæ colligeret, quam quæ pro cibo vnius diei sufficeret, et contra hanc prohibitionem collecta putrescebat: sic etiam Dominus gratias quas nobis benignè largiri disponit, non simul, sed paulatim diebus singulis elargitur, vt sicut semper eius misericordia indigemus, sic et indigentiam nostram agnoscamus, et ad eum per singulos dies accedamus.

Quia tamen totum negotium benè, et fructuosè orandi ab hac existimatione dependet, ad eam acquirendam plura alia motiua induci possunt, et quia magni interest, vltra iam dicta alia innuemus. *Primo* igitur, quis posset considerare, quod forte hora illa Orationis erit vltima, quæ sibi de salute æterna cum Deo tractanda concedatur. *Secundo*, quod licet non sit vltima, ab ea nihilominus negotium saluationis pendeat, cum forte Deus decreuerit in illa hora Orationis nobiscum vti sua misericordia, et in ea nobis concedere talem gratiam, vt ex cordè ad ipsum conuertamur, et de die

in diem proficientes ad excelsissimum sanctitatis gradum ascendamus. *Tertio* quòd nullus vnquam vel Nuncius, vel Consiliarius Principis, siue Rex, aut Imperator maioris ponderis negotia tractauit eo, quod nos in Oratione cum Deo acturi sumus. *Quarto* quod negotium peragendum est maximum quod habeamus præ manibus, et pro quo viuimus super terram. *Quinto* quod Deus Cœlum, terramque condidit, & conseruat, vt nos specialiter ei in Orationis exercitio seruiamus, vnde curandum est ne tantum opus ex nostra negligentia suo fine frustretur. *Sexto* quod in rebus naturalibus nulla vacat à munere, et officio, ad quod condita est, ita ignis semper calefacit, sol semper lucet, mouentur indefectibiliter Cœli, cum ergo nos specialiter à Deo ad Orationem vocemur, cur ministerium proprium negligemus? *Octauo* ponderentur labores continui, sollicitudines, vigiliæ cœterorum hominum in ijs artibus, et negotijs, quibus pro temporalibus, et caducis bonis se addixerunt, qua sedulitate, et intentione se in eis occupent, cum ergo sit magis nostrũ studium, et ars Orationis, quam Medici mederi, et Pictoris pingere, cur in eam omnem nostram intentionem non dirigemus? *Nono* tandem, plurimis alijs rationibus prætermissis aduerte, quam deceat mentem Deo sacratam vt circa ipsum perpetuò applicetur, saltem per horam tota eidem incumbat, vt inde sibi pro reliquo diei tempore necessaria prouideat; vel quam deceat filium grauissimis negotijs à Patre ... lissimo occupatum, vt ei de eisdem qualibet die rationem reddat, nouaque recipiat siue mandata, siue instructiones, & si alius finis cessaret, saltem ob mutuam consolationem, & vt videat an Pater aliquid de nouo requirat.

Alter defectus, qui in præparatione committitur, est falsa quædam præsumptio, seu cogitatio, qua ad Orationem accedimus, quasi cum Principe terreno acturi, qui paru... inclinatus, vel auersus à nobis benefaciendo, nostro labore ... deri deberet, vt petita præstet beneficia; ita in animum in... mus agendum pluribus, vt nostris obsecrationibus incl... mus Dei cor, vt postulata concedat. Equidem talis op... extremum, ac perniciosum continet errorem; non enim ... nostram expectat orationem, vt cœlestibus donis ditet, ... & Orationem ipse largiatur, qua illum exoremus; hinc ... tias agebat Sanctus David, dum ait, *Benedi*...

Deus meus, qui non amouit orationem meam, & misericordiam suam à me. Hinc & S. Hierothæus teste Diuino Dyonisio cap. 4. de diuinis nominibus asserebat, Deum esse omnibus præsentissimum, non autem omnes Deo; tunc verò nos ei præsẽtes reddi, dum orare incipimus; & licet nobis videamur ipsum medijs orationibus ad nos trahere, vt conferat gratiã suam, è contra tamen potius accidere, cum ipsi ad Deum accedamus, & disponamur gratiæ recipiendæ; Insuper comparat Orationem aureæ catenæ, quæ à Deo vsque in terram descendit, aitque cum nos studemus per eam Deum ad nos inclinare, ad eum nos ascendere, aptarique beneficijs, quæ iam nobis liberaliter elargiri statuerat, nõ aliter ac si quis esset in Naui fune scopulo alligata, & niteretur ad se scopulum trahere, vtique falleretur, nec scopulum loco moueret, sed è contra Nauis ad scopulum accederet. Modus igitur congruus, & optima præparatio accedendi ad Orationem, sit animus firmus, quo statuamus nos velle deponere nostram malitiam, & tepiditatem, vt simus gratiæ necessariæ pro nostra salute capaces, non quasi debeamus vt dictũ est, Deo persuadere, vt gratiam donet. Hoc monito & custodietur humilitas, & fouebitur fiducia in Deo, tolleturque vana præsumptio in nostris orationibus, disponemurque ad beneficia diuina recipienda, quorum negatio vtique non infinitæ Dei bonitati, sed nostræ indispositioni debet imputari.

Tertius defectus in præparatione, & admodum frequens est, accedere ad eam vt plurimum non cum debita rectitudine intentionis, non quia habeatur mala, sed quia talis accessus est, vel ex consuetudine, vel ex necessitate, vel ad obtinenda bona temporalia, vel vt cœteris bonis operibus addatur & exercitium Orationis, qui quartus finis licet sit præcedentibus melior, non tamen optimus, cum rectitudo intentionis in Oratione illum sibi debet statuere finem, pro quo principaliter instituta à Deo est, non pro quo minus principaliter, & secundario. Finis ergo principalis in institutione Orationis est Dei gloria, eiusque voluntatis adimpletio, minus principalis est gratiarum necessariarum impetratio vt optimè docet Cœlestis noster Magister Christus in Oratione Dominica, quæ incipit Pater noster, qui es in Cœlis sanctificetur nomen tuum &c. & alibi nos hortatus est, primum quærite Regnum Dei, & iustitiam eius, & cætera omnia adijcientur vobis

bis, nobis scilicet inhibens, ne solliciti essemus pro petitione rerum temporalium, sed solum studeremus eius gloriæ, bonisque æternis. Et hæc recta, ac pura intentio non solum debet præcedere, sed & comitari Orationem, vt quid maximè necessarium vt inde copiosos fructus eruamus.

Quartus defectus in præparatione accidit, cum ex diaboli operatione, ac industria hæremus suspensi circa determinationem materiæ, quæ meditationi deseruiat, sic inutiliter plurimum consumitur temporis, quo varij virtutum actus poterant fieri, & recipi fortè à Deo Illustrationes sanctæ; Imò quod peius est, hæc indeliberatio non solum gignit tepiditatem, extinguitque feruorem spiritus, sed etiã potens est totum fructum Orationis quandoque impedire. Ideo optimum est consilium habere semper, & modum determinatum procedendi, materiamque particularem vel Vitæ Christi Domini, vel alicuius Nouissimi, vel alterius veritatis, vt eo tempore, quo non suppetit alia meditatio, vtiliter occupemur.

Tandem solet esse defectus in præparatione, quia non vt decet sentimus de infinita Dei bonitate, ac proinde ad ipsum non vt ad Patrem peramanter, sed timidè vt ad Iudicem accedimus, at è contra agendum est, & licet onusti peccatis, & super arenam maris culparum rei, adhuc tamen in diuina bonitate fidentes humiles quidem, ac contriti, debemus dilatare cor, & fiducia maxima ad Deum tanquam ad dulcissimum, et amabilissimum Parentem confugere.

Iuuat etiam pro Orationis præparatione externa corporis compositio, quo enim hæc maior fuerit, eo collectior, & feruentior erit Oratio, sicut è contra rarò externè incompositus deuotè tempus Orationis transiget
& hoc quam sit vltra omnem dubitatio-
nem verùm suam quisque con-
sultat experientiam.



CAP. VI.

CAPVT IV.

De Lectione secunda Parte Orationis.

Lectio secunda pars Orationis maioris momenti est, quam quod prima fronte appareat, vel ab aliquibus æstimetur; solet enim Deus Optimus Maximus specialiter, & copiosis gratiæ suę auxilijs etiam supernaturali modo cũ ea concurrere, illuminando subito intellectum, & manifestando eidem taliter veritates æternas, vt efficaciter moueatur voluntas, trahaturque non minus suauiter, quam potenter ad fugiendum malum, & bonum prosequendum. Ita legimus concurrisse Deum cum S. Antonio Abate, qui audiens ex lectione Euangelica verba illa, *Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da Pauperibus, ac veniens sequere me*, adeo supernaturali lumine fuit illustratus, vt statim exarserit in desiderium Christianę perfectionis, & quæ audierat opere complens, omnia vendiderit, elargitus fuerit Pauperibus, sæculoque vale dicto sequutus sit in voluntaria Paupertate, & nuditate Dominum Redemptorem. Eandem efficaciam sacræ lectionis in se ipso expertus est D. Augustinus Ecclesiæ Catholicæ lumen, cum enim praua consuetudine obstrictus se adhuc expedire nõ posset à sensus sui vinculis, vt praua exuta nouam in Christo vitã incoharet, ac proinde de die in diẽ conuersionem differret impotens ob maximam repugnantiam, quam ex parte inferiori patiebatur abdicare à se totaliter carnis voluptates, cum quadam die in horto anxius secum conflictaretur caroque, ac spiritus inuicem decertarent, audiuit è Cœlo hanc vocem, *Tolle, & lege; tolle, & lege*. Cœlesti igitur Præcepto obtemperans accepit librum noui Testamenti, & illum aperiens incidit in sententiam Apostoli Pauli, *Non in commessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitijs, sed induimini Dominum Iesum Christum*. Vix verba hæc legerat, & tanta diuinæ lucis abundantia fuit præuentus, vt statim nulla mora interposita dimiserit omnia & se Iesu Christo totũ tradiderit; Lectio etiam sacra ex terreni Principis militia in Celestis Nu-

minis Castra Sanctum Ignatium de Loiola tra *nstulit*, *ducem*-que noui exercitus Catholici contra fidei hostes eximium constituit; Et similium exemplorum abundant historiæ Sacræ, cum innumeros media lectione piorum librorum Spiritus Sanctus ad meliorem frugem reduxerit, & ad perfectionem animauerit.

Magni igitur facienda est lectio, nullaque dies prætereunda, absque eo quod saltem aliquid parum legatur de libro aliquo pio, & spirituali. Vt autem lectio euadat vtilis, & proficua, *Primò* debemus orare Deum, vt dignetur per eam nostræ mentis tenebras illustrare, & affectum accendere; *Secundò* debet quis taliter ad lectionem accedere, seu eo animo, vt Deum ipsum sibi in ea loquentem audiat, ac proinde non tam attendat ad auctorem, qui librum composuit, quam ad Spiritum Sanctum, qui per os illius dignatus est loqui, ac aliquam veritatem ingerere; *Tertiò* lectio debet esse sedata, & cum pausa, non velox, & quasi currendo, quæ leguntur; *Quartò* adhibenda est attentio, deuotio, & ponderatio eorum, quæ leguntur; *Quintò* tandem cauenda est *prolixitas*, & curiositas in lectione, non enim quis attendere debet lectioni spirituali, vt pascat naturale desiderium, seu vanitatem addiscendi, sed vt illuminetur à Deo; & ad amorem virtutis alliciatur; Deus autem adhuc breuissima lectione vtrumque præstare valet, & docere intellectum, & voluntatem efficaciter mouere, eo magis quod hæc non mouetur ex eo quod intellectus sciat, sed ex eo quod actualiter consideret. Igitur lectio debet esse moderata, & breuis, ac tanta, quanta sufficit, vt erudiatur intellectus circa cognitionem alicuius veritatis, & voluntas ad eandem accendatur.



CAPVT V.

Quid ſit meditatio eiuſque finis:

MEditatio tertia Orationis mentalis pars tertiam intellectus noſtri operationem, qui dicitur diſcurſus, ſibi vendicat, poteſtq; deſcribi quod ſit ſpeculatio, ſeu conſideratio attenta, & ponderata intellectus practici circa inquiſitionem alicuius veritatis, in ordine ad mouendum appetitum vel circa bonum proſequendum, vel malum fugiendum. Dicitur ſpeculatio, vel conſideratio, quia vel intellectus verſatur circa rem cognoſcendam in ſe ipſa, vel in aliqua ſimilitudine, & imagine illius, vt quando ex conſideratione mortis corporalis percipitur turpitudo, & malitia peccati, quæ eſt mors animæ, ac proinde morti corporis ſimilis; dicitur attenta, quia non debet admittere mentis euagationem, ſeu diſtractionem, & conſiderata, quia non debet fieri perfunctoriè, & ſuperficialiter, ſed ſedatè, & benè penetrando veritates neceſſarias; additur intellectus practici, quia talis ſpeculatio non debet ſiſtere in cognitione, ſeu in delectatione, quam intellectus ex ea percipit, ſicut accidit in ſcientijs ſpeculatiuis, quarum finis eſt nuda, & ſimplex ſpeculatio veritatis, ſed meditatio Orationis debet dirigi ad operationem alterius potentiæ ab intellectu, & innuitur in ſequentibus particulis, nam inquiſitio veritatis, quæ eſt proceſſus à veritate cognita ad cognitionem ignotæ, ordinari debet ad affectum voluntatis permouendum circa bonum, quod eſt ſimpliciter tale nempe morale, & virtutis, quo medio non ſecundum quid, & diminutiuè, ſed abſolutè dicitur quis Homo bonus, & ad fugiendum malum oppoſitum quo homo redditur abſolutè, & ſimpliciter malus. Ad quatuor autem poſſunt reduci fines, quos ſibi proponere valet meditatio. Primus eſt vt Deus à nobis laudetur, & glorificetur, nam conſiderando magnitudinem, & admirabilitatem operum eius, ſicut in nobis augetur de eius Maieſtate notitia, ſic augeri debet, & deſiderium ipſum laudandi, benedicendi, & glorificandi. Secundus finis eſt, vt totus noſter affectus in Creatoris noſtri, & Redemptoris accendatur amorem, quod

vtique obtinetur ex eiusdem summæ bonitatis, sapientiæ, amabilitatis, & pietatis agnitione. Tertius finis est vt feruenter, & perseueranter oremus, nam cognita per meditationem nostra imbecillitate, & infirmitate vt potè insufficientes à nobis consequi bona illa, quorum desiderio exardescimus, sollicitamur vt clamore valido clamemus ad Deum per Orationem, vt præstet auxilia diuina; sic meditatio sine Oratione, seu petitione est infructuosa, & sterilis; & Oratio sine meditatione est arida, & sicca, & hi fines sunt ipsi meditationi intrinseci; Quartus est extrinsecus, scilicet emendatio propriæ vitæ, & morum in operibus virtutum, secundum vniuscuiusque statum, & conditionem.

Terminus meditationis est contemplatio, nam per discursum inuenta iam veritate, & affectu voluntatis moto, debet sistere, & quiescere intellectus non amplius discurrendo in contemplatione illius veritatis, quoadusq; durat feruor voluntatis nostræ motæ & persuasæ; tepescente autem tali feruore iterum per discursum voluntas est inflammanda, quoadusq; in nostra meditatione, vt aiebat S. Dauid exardescat ignis, & amor efficax boni amplectendi, & mali fugiendi, nec solum in communi, sed descendendo ad bonum particulare, vel malum determinatum, iuxta materiam meditationis habitæ.

CAPVT VI.

Materia meditationis multiplex.

GEneraliter loquendo duplex est materia meditationis, altera sensibilis, altera spiritualis; sensibilis est de illis rebus quæ cadunt sub sensu, vt est mors, varietas rerum mundanarum, humanitas Christi Domini, eiusque actiones, passio, mors, & similia; spiritualis est illa quæ non cadit sub sensu, vt scilicet turpitudo peccati, pulchritudo virtutis, Gloria æterna, Dei bonitas, Amor, cætera attributa, & perfectiones, & similia, quæ licet à nobis apprehendantur ad modum rerum corporalium, & per varias similitudines, seu imagines sensibilium, certè

non sunt sensibiles, nec cadere possunt sub experientia nostrorum sensuum.

Aduertendum autem est, quod si quis incipiat meditationem circa aliquam rem sensibilem, & corporalem, non est necesse, vt toto tempore Orationis in eadem persistat, imò vt illa meditatio sit fructuosior; & melior debet è visibilibus ad inuisibilia, è corporabilibus ad spiritualia, à materialibus, & his, quæ cadunt sub sensu, ad ea quæ non cadunt, gradum facere. Sit exemplum. Meditatur quis aliquem actum Vitę, vel Passionis Christi Domini; puta vel Circumcisionem, vel flagellationem, vel spineam coronam, aut Crucem, non vtique in dolore sensibili, quem tunc Redemptor noster patiebatur, totam debet terminare meditationem, sed inde ascendere ad spiritualia, scilicet ad multitudinem pietatis, & amoris Dei, qui pro suis Creaturis, & adeo ingratis tam indigna, & atrocia dignatus est pati; vel ad turpitudinem peccati, pro quo delendo Filius Dei tot tormenta debuit subire; siue ad nostram ingratitudinem, qui tanto amori non respondemus, nec vel verbum duriusculum, vel ferculum minus sapidum ferre pro illius amore possumus, qui pro nobis mortuus est. Hoc ergo pacto vtilissima, & optima erit meditatio; nam inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, & dum visibiliter Deum cognoscimus, per hunc in inuisibilium amorem rapimur, vnde Christus Dominus de se fatebatur; *Ego sum Ostium*; idest per meam humanitatem patet ingressus, & aperitur via ad internam diuinitatem, *per me si quis introierit saluabitur, et ingredietur, & egredietur, & Pasqua inueniet*, idest ingredietur per meditationem rerum corporalium, & egredietur ab ipsis rebus corporalibus, & Pasqua inueniet rerum spiritualium; vnde bene dicit Ambrosius, *Actus humanitatis Diuinitatis exemplum est*.

Rursus circa meditationis materiam possunt tria considerari, scilicet Persona, Verba, & Actiones. Potissimæ autem personæ, quæ Orationi interesse debent, sunt Deus, & ille, qui orat, & super has duas personas, quasi super bases, & columnas totum consurgit ædificium spirituale meditationis, & Orationis, vt scilicet de Deo optimè sentiamus; concipiamusque maximam fiduciam, de nobis totaliter diffidamus, quæ vtique duo petebat Augustinus cum dicebat, *no-*

uerim

uerim te, nouerim me. Quam autem in Deo si[illegible] *fidendum*, & amabilissimas conditiones Dei nostri scilicet Omnipotentiā, promptitudinem, facilitatem, & voluntatem omnia nobis concedendi si ipsum oremus, & petamus, sicut & ex aduerso quam sit misera nostra conditio, infirma, & d[illegible] se impotens ad omne bonum nisi adiuuetur à Deo, inferius dum agetur de petitione melius explicabitur.

Post considerationem personarum sequitur consideratio verborum; Licet autem in tota Sacra Scriptura loquutus sit Spiritus Sanctus, adeoque contineat diuinam Sapientiam, & habeat efficaciam ad illuminandum nostrum intellectum, & inflammandum affectum, inest tamen specialissima Gratia in verbis Christi Domini: verba etenim vitæ æternæ proferebat, & eius eloquium vehementer ignitum, vnde [illegible] super cætera efficaciam sortiuntur ad profectum animarum. Tria autem singulariter debemus colligere ex verbis Christi Magistri nostri; *Primum* cognitionem ipsius, ex abundantia siquidem cordis os loquitur, & præcipuè per verba externa apparebat internus eius animus, & affectus erga nos [illegible]; *Quare* omni certitudine tenendum vera esse, quæ de se ipso erga nos affirmauit, vt dum testatus est se venisse vt vitam habeamus, & abundantius habeamus. dum se nobis obtulit in Patrem, in Fratrem, Pastorem, Medicum &c. *Secundum*, quod debemus colligere est vt videamus quales nos deceat esse, vt tanto amori respondeamus, & quam firmum voluntatis propositum concipere ei in omnibus placendi per fugam eorum, quæ ipse odit, & amorem bonorum, quæ eidem placent. *Tertium* colligendum ex verbis Christi est, vt contra fallaciā, vel sensus nostri, vel vanos hominum errores illud de rebus iudicium efformemus, quod ille docuit, præualeatque eius sententia omnibus vel affectibus, vel rationibus in oppositū; vt scilicet credamus verè in se esse diuitias spinas, licet [illegible] repugnante sensu videantur potius Rosæ, & delitiæ, quia sic [illegible] veritatis Magister, qui nec falli, nec fallere potest, dixit, [illegible] de reliquis.

Post verba in meditatione veniunt considerandæ actio[illegible] Christi; In omnibus autem eius actibus, & passionibus [illegible] præcipuè agenda sunt; primum vt ex illa actione venia[illegible] in cognitionem quis fuerit animus, affectus, charitas, b[illegible]nignitas, & amabilissima voluntatis Christi inclinatio erga nos [illegible]

nos, nam si ex verbis, multo magis ex operibus, quæ plus ponderis habent, id possumus colligere; secundum vt in illa actione specialis aliqua virtus, in qua illum immitemur innotescat, vt Mansuetudo, Humilitas, Patientia, &c. Ne autem vnquam in actionibus Christi, vel aliorum Sanctorum desit materia meditandi, dabit latissimam materiam consideratio circumstantiarum, quæ sunt septem, & clauduntur illo versiculo,

Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando, per quis designatur persona agens, seu patiens, eius dignitas, maiestas potentia, vel è cõtra; per quid substantia rei; per Vbi locus in quo tale peragitur opus; quibus auxilijs, instrumenta, seu media, quibus res cõpletur; Cur finis propter quem fit, vt Deus passus est vt nos saluaret, & eriperet à seruitute peccati; quomodo, modus, scilicet infinitus amor beneuolentiæ, quam Deus tribuit, vel egit nobiscum, vel pro nobis passus est; per Quando idest tempus, quo scilicet nos minus digni eramus, & potius eius indignationem prouocabamus.

CAPVT VII.

De distractione in meditatione, eiusque causis, & remedijs.

IN meditatione maximè cauenda est distractio, & euagatio mentis, ne in opere, quo plurimum merendum foret, demereamur, & loco perfectionis ad quam acquirendam dirigitur, nouis imperfectionibus implicemur, Deo non placentes, sed displicentes. Ideo summa diligentia nitendũ, ne tempore meditationis mens ad alia siue negotia, siue cogitationes vanas, & inutiles diuagetur, alioque se diuertat, sed omnibus alijs curis repositis, vni tunc attendat materiæ meditandæ, & qui per plurimas diligentias hanc recollectionem comparauerit, sciat se non parum profecisse; Vt autem nitatur ad huiusmodi cordis collectionẽ, attendat, & ponderet illud siue consilium, siue præceptum Spiritus Sancti per Psalmistam, *Declina à malo, & fac bonum*, vbi prius, & vti quid magis præcipuum imponitur declinatio à malo, & fuga ab im-

ab imperfectionibus, quam prosequutio bo[illegible]; nam quoticúmque nos in nostris operibus non ponimus obicem culpæ, Deus sua infinita bonitate se ipsum communic[illegible]at; quod monitum est notandum pro omnibus alijs actioni[illegible]bus pijs, & ex Obedientia, seu Regulę pręscripto iniunctis, vt in officio diuino, Disciplina &c. vt scilicet primò, & [illegible]nte omnia in illis caueamus committere imperfectionem, & ne demereamur saltem, si mereri ex nostra infirmitate no[illegible]n possumus, quia autem faciliter irrepit per distractionē volu[illegible]ntariā in meditatione culpa, & demeritum, ideo summoper[illegible] studendum quantum in nobis est ab his abstinere; quod vt [illegible]acilius consequamur operæ prætium erit & cognoscere cau[illegible]s distractionum, & ea quæ ad collectionem mentis iuuare p[illegible]ssunt.

Ex tribus capitibus redditur meditatio diffici[illegible]s, & oriuntur distractiones. *Primum caput* est instabilitas [illegible]nostri cordis, quod difficile diu persistit, ac perseuerat cum debita attentione in pijs, ac sanctis cogitationibus; *Secu[illegible]dum caput* est naturalis conditio, & modus noster intelligen[illegible] in hac vita per dependentiam à phantasmatibus ministerio *sensuum* acceptis; hinc siquidem oriuntur distractiones m[illegible]ultiplices, dum faciliter in mentem redeunt, quæ vidimus, a[illegible]diuimus, gustati sumus &c. *Tertium caput* est Dœmon noster hostis infensissimus, qui omnibus machinis nititur nos in [illegible]ione turbare, sicut enim ab ea sibi maximum damnum tim[illegible], sic in ea singulariter nos impugnat, & molestat, ne fruct[illegible]m debitum salutis percipiamus, quod vnicuique propria co[illegible]nstat experientia.

Sed non desunt auxilia, quibus adiuuetur ac redd[illegible]tur facilis meditatio, nec non in ea attentio comparetur. E[illegible] contra primam difficultatem *primo* nos armat Gratia Dei, [illegible] vnde aiebat Apostolus *Optimum est gratia stabilire cor*; [illegible]edetur enim nostræ infirmitati, & nostram instabilitatem co[illegible]rmat, & Diuina hæc Gratia in meditatione, & per me[illegible]tationem acquiritur, moueturque Dei benignitas, vt ea [illegible] nobis largiatur. *Secundo* iuuat multiplex fructus, & v[illegible] quæ ex ipsa meditatione percipitur, nam primo asse[illegible] omnia ęmolumenta, quæ assequuti fuissemus ex præs[illegible]rali, & conuersatione Christi Domini nobiscum dege[illegible]is in terris, licet enim modo sit in Cœlo, potens [illegible] auxiliari sua sacra Mysteria in terris meditanti[illegible]

licitas est posse in hoc mundo conuersari familiariter cum Domino in Cælis. *Secundo* quia vnimur Deo, & incohatiuè fruimur de nostra beatitudine, qua perfectè gaudent Beati in Patria; vnde si quidam Philosophi totam suam fælicitatem posuerunt in contemplatione naturalis veritatis, qua inuenta cætera despiciebant, quanto maior fælicitas inerit in meditatione bonorum gratiæ, & veritatum supernaturalium; ac proinde in ea laborandum, & gaudendum erit Religioso? *Tertio redditur* facilis meditatio, ex dulcissima conditione Christi Domini, qui tantæ est bonitatis, vt licet in meditatione mente diuagemur, demus distractionibus locum, & ante eum assistamus non cum debita deuotione, nihilominus gratam habeat nostram huiusmodi assistentiam, eique magis placeat, nos ipsi quocumq; modo appropinquare, quam si totaliter ab eo elongaremur, & recederemus, quoniam suauis, & mitis est, ac multæ misericordiæ omnibus inuocantibus eum. *Quarto est* optimum remedium contra distractiones tum præparatio remota, vt scilicet caueamus curiosa, & nociua, claudamusq; viam sensuum phantasmatibus importunis, tum lectio quæ debet meditationem præcedere, qua præparatur materia meditationis, impeditque ne laboremus, & diuertamur ad inquirendum id, quod oporteat meditari; In hoc autem aduertendum est, quod licet regulariter debeamus meditari circa materiam præparatã, si tamen Deus aliud suggerat, quo moueatur affectus, relicta materia præparata debemus sequi motionem Dei, & sinere nos trahi, quo ipse voluerit. *Quinto* ad consequendam in meditatione mentis recollectionem plurimum prodest, vt quantum possibile est meditatio fiat in præsentia Dei. Igitur qui vult meditari debet se sistere ante faciem, & conspectum Dei, modo vel imaginario, vel intellectuali, & sic continuare, prosequi, & terminare meditationem; quod vtique non solum exequendum est dum versamur circa ipsum Deum, vt eius bonitatem, immensitatem &c. vel contemplando Christum Dominum siue in Præsepio, siue in Cruce, sed etiam dum de alijs rebus meditamur; & circa huiusmodi præsentiam Dei magna diligentia est adhibenda, vt cum ea incipiat, & perficiatur nostra Oratio, licet cum suauitate, & discreta applicatione ne ex ea lædatur caput, ex tali enim læsione impeditur finis intentus & fructus Orationis. Sed hic inquiri potest

test an hæc Dei præsentia debeat esse eadem, quam quisque singulis diebus sibi statuit perpetuò contemplandam iuxta angelicum morem, quem edocentur Carmelitæ Discalceati, vel alia diuersa sit efformanda. *Respondetur* quod meditatio potest esse de Christo Domino, eiusque actionibus, & passionibus, vel de alijs rebus, & veritatibus, vt de morte, de turpitudine peccati, de vanitate sæculi, de miserijs nostræ vitæ, & timoribus; si ergo meditatio sit de Christo, tunc præsentia Dei debet efformari iuxta qualitatem mysterij, quod meditamur, & ideo si mane pro præsentia Dei assumptus est Puer Deus in Præsepio, velimus autem meditari eius flagellationem vel crucifixionem, tunc debet mutari præsentia Dei, & relicta matutina pueri Iesu, efformare nouam flagellationis, vel Crucifixionis; si autem meditatio sit de alijs rebus poterit continuari præsentia Dei ordinarie assumpta pro illo die. Optimum autem consilium est, vt incipiatur Oratio cum Præsentia Dei imaginaria, & ex illa gradum facere ad intellectualem; sicut vt quis facilius se in præsentia Dei statuat, ne imaginatio multum vagetur, seu laboret cum detrimento capitis, poterit sibi Deum repræsentare, vel circa se, vel ante se, vel intra se ipsum. *Tandem* reddunt facilem meditationem, & amplitudo materiæ, quæ in consideratione circumstantiarum superiori capite enumeratarum pascit, & docet intellectum, & quod eius perfectio non in multa speculatione, nec in varijs subtilitatibus ex parte intellectus, sicut nec ex parte voluntatis in deuotione sensibili, & lacrymis sita est, sed in cognitione practica veritatis, & in determinatione efficaci placendi Deo, eiusque sequendi voluntatem; sed de hoc capite sequenti.



CAPVT VIII.

De motione affectus habenda per meditationem.

CVm vt diximus meditatio sit operatio intellectus practici non debet sistere in cognitione veritatis, sed debet secum trahere etiam affectum, vt agnitam veritatem prosequamur. Duplex autem affectus noster, sensibilis alter, alter rationalis; licet sit bonus primus, melior tamen est secundus, neque si hic adsit, multum debemus de primo curare, totus enim fructus Orationis est, vt voluntas se efficaciter determinet ad fugiendum malum, & prosequendum bonum, quod vtique habetur ex affectu rationali, qui est absoluta & prompta determinatio voluntatis, licet absit sensibilis, qui in corde, & corpore sentitur; Imò maxima discretione,& mediocritate opus est in eliciendis affectibus, præcipuè sensibilibus, vt scilicet torporem & remissionem fugiamus, agendo nimis remisse, & vix mouendo nos ipsos in bonum, & etiam fugiamus nimium intentionem, & feruorem, quasi volentes per vim eos trahere, emungere, & perficere, ex quo solet damnum non mediocre corporali saluti prouenire. Appetitus ergo sensitiuus & partis inferioris mouetur ex apprehensione aliqua vel sensus interioris puta imaginatiuæ phantasiæ, & sensus communis &c. vel exterioris; rationalis verò siue partis superioris, & dicitur voluntas non mouetur nisi ex bono, & malo, quod per rationem, & intellectum proponitur; sic motio appetitus sensitiui vt dictum est non fit nisi cum aliqua immutatione corporis, in quo est; at motio voluntatis nullam secundum se affert mutationem corporalem cum non sit in potentia organica, sed spirituali: Licet autem secundum propriam naturam appetitus inferior non versetur nisi circa sensibilia, & voluntas nisi circa spiritualia, tamen ex mutua connexione, & dependentia, quam inter se dicunt istæ duæ potentiæ aliquando motus appetitus sensitiui mouetur ad spiritualia ex impulsu appetitus rationalis, & è contra appetitus rationalis mouetur ad sensibilia ex impulsu appetitus sensitiui.

Sic ergo isti duo affectus, & appetitus possunt se habere ad inuicem in triplici differentia; *Primo* quando id quod vult appetitus sensitiuus, amplectitur etiam rationalis illi condescendens, & est malum signum, vt fuit in Adamo, cum comedit de ligno vetito; *Secundo* quando appetitus sensitiuus concordat cum rationali, prosequiturque quod huic placet, quod fęliciter contingebat Dauidi cum dicebat, *Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum*. Tertio quādo ad inuicem discrepant, & per oppositum gradiuntur; sicut experiebatur in se ipso Apostolus Paulus *sentio* dicens *aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meę*; Et satis frequens est hæc pugna cum appetitus sensitiuus non obediat rationali ad nutum, & dispotico modo vt reliqua membra corporis, sed politicè vt pote qui habet propriam formam, à qua mouetur. Licet autem aliquando reluctetur *rationi*, & validissimè, ac pertinaciter eam impugnet, non tamen debet voluntas cedere, ad eiusque partes transire, sed magis contra illius impetum roborari, nam tunc *primo exercetur* mortificatio, Secundo augetur meritum, *Tertio tandem* consuetudine pugnandi, & vincendi, sibi appetitus rationalis perfectè subijcit sensibilem, acquiritque supra eundem absolutum dominium, & potestatem.

Appetitus sensitiuus diuiditur in concupiscibilem, & irascibilem, ille in hepate, hic in corde sedem habet; ille bonum absolutè consideratum, malumque oppositum respicit, hic sub ratione ardui, & difficilis, & vndecim passiones appetitus sensitiui numerantur, sex in concupiscibili, quinque in irascibili; In illa sunt amor in bonum præconceptum, desiderium seu concupiscentia de bono absenti, & gaudium, seu delectatio de bono præsenti, & possesso. Sic est etiam odium de malo concæpto, fuga vel abominatio à malo non adhuc præsente, & tristitia de malo præsenti. In irascibili autem sunt spes in bonum arduum; Audacia aduersus malū arduum; Desperatio de bono arduo; Timor de malo arduo, & Ira contra malum arduum. Harum autem passionū [illegible]ram, & proprietates optimè explicat Ven. Pater N. Ioan[illegible] Iesu Maria in suo libro de Instructione Nouitiorum, & apud eundem possunt videri, & considerari. Solum est a[illegible]tendum nostros affectus, & passiones de se nec [illegible] malas, nec inferre virtutem, nec vitium, sed e[illegible]

cum proxima capacitate, vt euadant bonæ vel malę, si enim eis benè vtemur, erunt bonæ, si è contra malæ, sic amare absolutè nec bonum nec malum, at amare Deum bonum est, vitium verò malum, sic lætari de bono spirituali proximi bonum, tristari malum, & ita de cæteris affectibus, qui secundum conditionem proprij obiecti, vel secundum quod concordant, vel discordant a ratione sunt boni, vel mali, & ideo vndecim his passionibus tanquam armis debemus vti, & inire prælium contra vitia & dœmonem.

Vt autem melius ipsis vti sciamus operæ prætium videtur agnoscere causas nostrorum affectuum, & passionum, quæ decem numerantur. *Prima* est Deus, tanquam vniuersalis Motor, & prima ac præcipua causa vniuscuiusq; rei, at licet sit causa totius entitatis non tamen malitiæ, & deformitatis, quæ aliquando in nostris affectibus reperitur, & consistit in priuatione rectitudinis debitæ inesse actui; cum à summa bonitate, & sapientia malum, & defectuosum esse non possit. *Secunda causa* assignantur Angeli prout valent mouere sensus nostros tam internos, quam externos, excitare humores, repræsentare obiecta, & proponere diuersa phantasmata. *Tertia causa* eadem ratione & modo agnoscuntur dęmones hi quidem vt noceant, sicut Angeli boni, vt prosint. *Quarta causa* sunt Cœli prout medio motu, lumine & alijs qualitatibus agunt in hæc inferiora, influunt in corpora, alterantq; eorum complexionem, & dispositionem. *Quinta causa* sunt primę quatuor qualitates nempe Calor, Frigus, Humiditas, & siccitas, quibus componuntur organa sensuum, & sic ad eorum actiones alterantur, & mouentur, secundum prædominium vniuscuiusque qualitatis. *Sexta causa*, est cõplexio particularis singulorum, nam ex eius diuersitate oriuntur in hominibus diuersæ inclinationes, genia, passiones, & affectus, vt in frigidis malenconia, & tristitia, in calidis ira, & lætitia &c. *Septima causa* est imaginatio ipsa, prout enim quis pollet magna vi illius, facilè mouetur ad aliquem affectum. *Octaua causa* est meditatio, consideratio, ponderatio, vel speculatio circa varias res, nam ex cogitatione, seu propositione obiecti sequitur motus conformis in appetitu, sic meditando beneficia [illegible] excitatur gratitudo, & amor Dei, considerando mala inferni, & [illegible] peccati, exurgit odium, & fuga in idem peccatum &c. *Nona*

causa

causa sunt habitus contracti, & acquisiti ex actibus antecedentibus, inclinatur enim appetitus in ipsorum obiecta, & sicut ex illis redditur operatio delectabilis, ita & facilis, & firma; vnde qui induxit habitum loquendi malè de suo proximo, faciliter in detractionem, & in verba læsiua charitatis exit, & sic de cœteris. *Vltima causa* sunt ipsimet affectus, & passiones, ad inuicem enim se iuuant, & fouent, sic amor Dei pater est odii, & fugæ à peccato, amor Mundi parit timorem eum relinquendi, & similia.

Licet autem tot sint causæ nostrorum affectuum, nulla autem potest cogere nostram voluntatem ad malum; importunitatem passionum sentire non est in nostra potestate, & adeo adhuc nobis reluctantibus inest, at consentire, & dissentire ab eis adeo est in nostra potestate, vt nulla vis creata valeat nobis nocere, nisi ipsi nobis per malum consensum noceamus. Ita affectus isti relicti sunt nobis ad agonem, & coronam, non ad perditionem, & mortem, & ab illis in nos multiplex fructus, & vtilitas profluit. Sex præcipuè emolumenta à nostris affectibus, & passionibus facilè est deducere. *Primum emolumentum*, seu fructus est habitus virtutis si circa obiectū rationis versetur, sicut erit habitus malus, si in vitium noster affectus propendat. *Secundum* quod est causa bonorum operum, quæ media eius motione, seu inclinatione peraguntur, & è contra in operibus malis. *Tertiū*, quia ex intentione nostrorum affectuum augetur meritum, vt v.g. si quis magna intensione percuperet plurimas eleæmosynas facere pro Dei amore, siue exercere alia opera misericordiæ, spiritualia, & corporalia, sed aliquo impedimento inuoluntario prohiberetur exequutioni mandare huiusmodi desideria, apud Deum meretur, ac si opere impleset, nam Deus animum, & voluntatem respicit, ideoque congruè satis Sanctus Leo Papa affirmauit, *Quod non est paruus census, vbi est magnus affectus*; ideo hac arte, & excitando in nobis vehementia desideria magna agendi pro Deo, adhuc in cella manentes possumus plura lucrari; sed quia contraria nata sunt versari circa idem, valet etiam affectus ad augendum demeritum, & sæpius etiam circa malum voluntas pro facto reputatur. *Quartum* est quod affectus adiuuat meditationem, & vicem eidem rependit, vt sicut ab ea oritur, sic eam fouet, vt reddatur firmior, attentior &c. *Quintum* quia Oratio ex intenso affectu

affectu Deo oblata faciliter exauditur, non sic autem, quæ remissè, & tepido animo fit; Deus enim intuetur cor. *Vltimum* quod nos affectus trahit in naturam, & conditionem rei, circa quam versatur, inest siquidem ipsi vis quædam transformatiua amantis in rem amatam, & personatiua amantis similitudine rei amatæ, vnde aiebat Augustinus, *si terram diligis, terra es, si Cælum diligis, Cęlum eris.* Sic maximè cauendum est ne diligamus vanitates, & mendacia, ne & ipsi reddamur similes ijs, quę diliximus, sed ad superiora nostrum amorem referamus, & præcipuè ad Deum, vt perfici, & deificari possimus.

Totus ergo fructus nostræ meditationis consistet, vt sciamus moderari affectus, ac in bonum nostrum vertamus insultus nostrorum hostium, & ipsam rebellionē, & repugnantiā partis inferioris. Vt autem hunc fructum, circa quem Vita spiritualis adæquatè versatur, percipere possimus, sunt sex documenta præcipuè notanda, & exequenda. *Primum documentum sit* ne quæratur in meditatione dulcedo, & quædam sensibilis teneritudo in his affectibus, sed sufficiat oranti obtinere substantiam, & soliditatem illorum, vt si meditatio sit de Passione Domini, & non possit haberi compassio circa dolorem Christi, satis sit obtinere detestationem peccatorum, quę causa fuerunt eius passionis, & mortis. *Secundum documentum* dum arida meditatio est circa vnum affectum, licet hic non excitetur, possumus elicere plures actus virtutis ad talem affectum spectantis, & ideo oportet habere, & sibi parare collectionem, & thesaurum plurium actuum virtutum, vt contritionis, spei, fidei, charitatis &c. vt sint in *promptu, & quasi* in numerata pecunia, vt eis vti possimus, *vbi necessitas exigit. Tertium documentum,* non debet taliter meditans se tradere vni affectui, quin alteri relinquatur *locus, & præcipuè* cum etiam oppositi affectus sunt boni, sed media via procedere, vt scilicet in affectu spei relinquatur locus timori, ne ex nimia confidentia, quis cadat in præsumptionem &c. *Quartum documentum,* circa elicentiam affectuum in meditatione adhibenda est diligentia, vt illi potissimum excitentur, quibus vnusquisque potissimum indiget vel ad aliquam virtutem comparandam, vel ad aliquod vitium eradicandum. *Quintum documentum* exigit, vt affectus, qui excitantur in meditatione circa opera virtutum exercen-

exercenda extra tempus meditationis, suo tempore reducantur in actum vt sic ex affectibus internis, & operatione externa virtus acquiratur, & conualescat. *Tandem vltimum documentum* sit, ne affectus excitet in generali virtutum, sed descendat in particularia, & velit seruire Deo specialiter scilicet in Obedientia, mansuetudine, humilitate &c.

CAPVT IX.

De Ariditate, quæ solet adesse in meditatione, & quomodo quis in ea se gerere debeat.

Solet plerumque euenire, & ex pluribus ac diuersis causis, imò ex ipsa corporis complexione, vt post multam meditationem, pluresque dies Orationis, (fortè, & menses, & annos) nullatenus moueatur voluntas, sed eandē semper patiatur difficultatem & repugnantiam ad superandam aliquam tentationem, & vt se vincat siue in materia Obedientiæ, siue Humilitatis, Charitatis, &c. adeoque maneat affectus aridus, siccus, & cum tædio ad ipsam Orationem. Sanè licet prima facie videatur oppositum, tamen hoc tempus aptissimum est Orationi, quæ ex tali ariditate dimitti non debet; imò potius maiori, & feruentiori studio frequentari. Ad vincendam autem talem ariditatem tria potissimum agere debemus, *Primum est* firmissimum propositum non relinquendi Orationem, nec ab ea vnquam cessādi ob difficultatē, aut deposituros spem consequendi virtutē qua indigemus, & continuandi exercitium Orationis, alioquin desperando, & animum deponendo fieret primò iniuria Deo, minus dignè sentiendo de eius potentia, & bonitate, quasi vel nollet, vel non posset nos adiuuare; Secundo intermitteretur diligentia necessaria pro cōsequutione talis virtutis, quia nemo ad impossibile nititur; Tertio tandem tolleretur ab Oratione maxima eius perfectio, qualis est perseuerantia vt sit apud Deum impetratoria cœlestis gratię. *Secundum*, quod in ariditate quis debet agere est, cōfundere, & humiliare seipsum, agnoscendo propriam miseriam, & insuffi-

insufficientiam ad omne bonum, & aptitudinem ad omne
malum. Se coram Deo fateatur peccatorem, & dignissime
pro suis peccatis puniri, reddique omni bono indignum, &
de se totaliter diffidat. *Tertium tandem* ex diffidentia sui cō-
surgere debet in spem diuinæ bonitatis, quæ vtpote infinita
superat, & in infinitum excedit omnem nostram malitiā, & sic
agendum est intensis actibus spei, ac sæpe sæpius sunt reno-
uandi. Hęc spes secundo potest desumi ex meritis infinitis
Christi Domini, & tertio ex promissis toties nobis factis,
iuratis, & acceptatis à nobis, & sic quasi vim ipsi Deo in-
ferre. Si tamen adhuc nō moueatur voluntas, nec valeat diffi-
cultatē quam patitur superare, ne quis tristetur, & turbetur;
sit enim certus gratius obsequium præstare Deo in tolerātia
prædictæ difficultatis, quam si illam, gratiam obtinendo, su-
peraret:

Vt autem quis facilius valeat contra ariditatem pugnare
cum post multas ratiocinationes, discursus, & meditationē
nullo modo moueatur voluntas ad fugiendum malum, vel
bonum amplectendum, poterit quis exercere subsequentes
actus, qui ex se satis sunt efficaces ad emolliendam volun-
tatem. *Primus actus* sit agnoscere, & confiteri coram Deo
propriam obligationem, & debitum habendi illam virtutē,
superandi talem difficultatem, & ad id ex sua parte se teneri.
Secundus actus erit cōstituere se culpabilem, & reum peccati,
dignumque supplicio ex eo quod adhuc illam virtutem non
comparauerit, & ex suo defectu difficultatem, quam in bono
patitur, non superauerit. *Tertius actus* sit concipere maiorem
dolorem, quem valeat de tali culpa, & negligentia in acqui-
sitione prædictæ virtutis. *Quartus* excitare in se desideriū
ardens mediante Diuino auxilio illam consequendi, imò à
Deo instanter petere vt huiusmodi desiderium augeat, & cō-
firmet. *Quintus* elicere actum humilitatis, quo se ob com-
missa delicta agnoscat, & fateatur indignum diuina gratia,
& auxilio. *Sextus* firmiter proponere adhibere omnem co-
natum, & diligentiam possibilem quantum in se est, vt superet
illam difficultatem, & virtutem acquirat, ac si à nullo sibi
esset auxilium ad hunc finem sperandum. *Septimus* est Ora-
tio cum lachrymis, suspirijs, postulando à Deo auxilium,
nullus enim alius est à quo possit obtineri, & nisi ipse ædifi-
cauerit Domum, in vanum laborauerunt, qui ædificant eam.

[illegible] promissione à Christo [illegible], & à nobis acceptata [illegible] concedendi omnia ad salutem necessaria, & stantibus meritis infinitis Christi Domini, & prætio superabundante pro nobis soluto in ara Crucis pro quacumq; re à nobis impetrãda, & cum tali fiducia debemus astare ante Deũ, qui tandem dabit spiritum bonum petentibus se; imò hac fiducia quasi vulneratur cor eius, vt Christus Dominus reuelauit S. Gertrudæ asserens, quod illud Canticorum, *Vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum*, intelligitur de vulnere Orationis factæ maxima fiducia in Deo.

Tandem aduertendum est, quod si quis vel ex infirmitate, vel ex corporis indispositione, vel ex alio capite se minus idoneum agnoscit meditationi, tunc temporis loco illius poterit vti lectione prolixiore, & deinde gradum facere ad alias partes orationis, hoc est ad gratiarum actionem, oblationem, & petitionem.

CAPVT X.

De Gratiarum actione, ac multiplici diuinorum beneficiorum genere.

POst meditationem sequitur Gratiarum Actio, quarta Orationis pars, & est prima inter affectiuas, non tamen adeo huic ordini aliquis debet esse addictus, vt si se sentiat moueri magis ad oblationem, & petitionem, non debeat motum Spiritus Sancti sequi, siquidem non minus est grata Deo oblatio, & petitio, quam gratiarum actio, imo ex summa beneficentia Dei, ac voluntante nobis benefaciendi, quædam species est actionis gratiarum ipsa Petio; Igitur sinat se ab impulsu Spiritus Sancti duci licet regulariter post meditationem ponenda sit Gratiarum Actio.

Omnia autem beneficia Dei de quibus reddere Gratias possu-

possumus ad tria septenaria non incongruè reducuntur. Prima duo sep[t]enaria beneficia vniuersalia, & communia tam Creationis, quàm Redemptionis continent, tertium vero beneficia particularia vnicuique à Deo benignè, & liberaliter collata; *Beneficia primi septenarii Creationis* sunt sequentia; Primum Creatio Angelorum in nostram vtilitatem; Secundum Prædestinatio, & glorificatio Sanctorum facta in nostrũ auxilium, societatem, & fauorem. Tertium creatio Cœlorum, Planetarum, Stellarum in nostrum beneficium. Quartum creatio elementorum in nostram vtilitatem. Quintum creatio plantarum, herbarum, florum, & similium in nostrũ commodum. Sextum creatio Animalium ad nostrum vsum. Septimum Creatio aliorum hominum in nostrum seruitium, solatium, societatem, & beneficium. *Secundum Septinarium* in quo habentur beneficia generalia Redemptionis offert nobis hæc septem beneficia; Primum æternum desiderium Dei saluandi nos, & vocandi ab æternitate in consortium Regni sui; & diuitiarum suarum. *Secundum* Incarnatio Filij Dei ad eundem effectum. *Tertium* acerbissima Christi Domini Passio & mors propter nos homines, & propter nostram salutem. *Quartum*. Doctrina diuina, & exempla omnium virtutum, quæ nobis nobiscum viuendo Redemptor noster tradidit, & reliquit. *Quintum* Sacramẽta pro nobis instituta. *Sextum* Gratia Dei necessaria ad nostram iustificationem, & ad exercitium bonorum operum; Septimum Gloria æternæ beatitudinis promissa. *Tertium Septenarium* beneficiorum particularium continet sequentia. Primum est natum esse, & viuere filium Sanctæ Matris Ecclesiæ, item se participem esse fructus Redemptionis Christi, sine vllo nostro merito à quo tot millia [in]fidelium noscuntur exclusi. Secundum Talenta accepta [t]um animi, tum corporis; Tertiũ multitudo, & continuitas bon[ar]um inspirationum, & sanctarũ vocationũ, quibus à Deo per[p]etuò ad meliorem frugem, & ad viam virtutis vnusquisque vocatur; Quartum multiplicitas occasionum omni tempore, & loco bene operandi data. Quintũ bona opera gratia, & fauore Dei facta. Sextum exemptio à multis malis, à quibus quilibet cognoscit se per Dei misericordiam, & fauorem fuisse liberatum. Septimum misericordia Dei occulta, qua nos ab infinitis propemodum malis, & peccatis nobis ipsis ignotis eripuit, & cum iuxta nostra me-

rita iustissimè potuerit proijcere in profundum inferni, non tamen fecit longam inter nos ad pœnitentiam expectans.

Certè ex multitudine tot beneficiorum apertissimè appa-
ret quam latus campus nobis offeratur gratitudinis, & amo-
ris exhibendi erga tantum benefactorem. Nec solum ponde-
randa est substantia, sed etiam circumstantiæ beneficiorum,
quæ plurimum valent sicut ad augendum beneficium, sic ad
excitandum affectum; imò in quolibet beneficio possunt
formari quasi septem stimuli, quibus vrgeatur noster ani-
mus, vt acceptis gratijs sicut par est, correspondeat; Tres
erunt ex parte beneficij, duo ex parte Dantis, & duo alii ex
parte Recipientis beneficium. *Primò* ex parte beneficij de-
bet considerari eius excellentia, & magnitudo, non enim
enumerata beneficia Dei sunt parui momenti, sed grandia,
& maxima, vt patet discurrenti tam per generalia, quam per
particularia. *Secundò* vtilitas & profectus, qui nobis proue-
nit ex talibus beneficijs, sunt enim pura beneficia, & nobis
tantum vtilia non Deo. *Tertiò* frequentia, renouatio, & ite-
ratio tot, & talium beneficiorum, quæ nobis tot vicibus, &
tanta patientia contulit Deus. *Ex parte illius*, qui confert
beneficium duo consideranda sunt. *Primum* Maiestas, Di-
gnitas, & excellentia ipsius infinita, quæ exuperat omnem
nostrum sensum, & capacitatem; nam si apud nos
magni fit beneficium collatum à Rege plebeio, & vili perso-
næ, licet sit minimum & in se parui momenti, quanti facien-
dum est maximum beneficium nobis à Deo nostro collatũ?
quam rationabiliter hinc canebat Dauid, & stupebat, dicens,
Quid est homo, quod memores eius? Secundò ponderandus est
Amor, & affectus, quo beneficium contulit, est siquidem
infinitus, cum sit ipsemet amor, quo dilixit seipsum & seipsũ
tradidit nobis; *Tandem* ex parte accipientis etiam duo pon-
derari debent; *Primum* quam sit vilis, abiecta, & miserabi-
lis ista persona, ac nullius valoris, ac dignitatis, minoremq;
proportionem, seu longiorem inferioritatem dicens ad Deũ
suum, quam dicat formica, vel canis mortuus & fætens respe-
ctu Regis, *Secundum* demeritum ipsius siquidem toties ar-
ma sumpsit contra Deum suum, eiusque beneficijs in sui
Creatoris se armauit iniuriam, ita vt soli pœnæ sit digna,
ac in baratrum tartareum recludi.

CA-

CAPVT XI.

De duplici affectu, qui exerceri potest in gratiarum actione.

CVm Gratiarum actio, quæ dicitur quarta pars Ora-
tionis non tam in consideratione, numeratione, &
& ponderatione beneficiorum Dei, eorumque circũ-
stantiarum consistat, quam in affectu gratitudinis, & amoris
erga Deum tot bonorum largitorem, debemus aduertere,
quod duplex potest esse iste affectus, alter concupiscentiæ,
alter amicitiæ, siue spei, & charitatis, primus non impro-
bandus, vtpote bonus, secundus melior, & ideo ad eum to-
tis viribus enitendum. Tunc est affectus concupiscentiæ,
cum respicimus diuina beneficia, vt sunt bonum nostrum, ac
in nostram vtilitatem redundant, siue sit corporis, siue ani-
mę, siue pro bonis temporalibus, siue pro æternis, & ex hoc
nostro emolumento vt tali mouemur ad agendas Deo bene-
factori Gratias. Secundus affectus, qui dicitur charitatis su-
blimiori sub quadam ratione respicit & considerat beneficia
diuina tam vniuersalia, quam particularia, naturæ, & gratię,
scilicet in quantum redundant in Dei maiorem gloriam, &
honorem, & ex eis nobis collatis magis elucet & emicat in-
finita bonitas, benignitas, pietas, omnipotentia, ac cætera
perfectiones, & attributa nostri Creatoris, & sic magis exal-
tabitur eius nomen, & magis apud omnes laudabiliter con-
noscetur; quã vti- gloriam, & honorẽ Dei debemus præpo-
nere cuicumque nostræ vtilitati, commodo, & exaltationi,
et magis lætemur de bonis nobis collatis, quia seruient glo-
rificationi Dei, a si nobis non essent vllo modo vtilia, & si-
cut canit Ecclesi , agamus Domino Deo nostro gratias
propter magnam gloriam suam. Tum etiam quia collata
beneficia redund t in honorem, & gloriam Christi, eiusque
humanitatis, cum ex illis magis, & ad plures extendantur
merita & efficacia operum, Passionis, et mortis ipsius.
Hic ergo affectus perfectissimus est, et proprius amoris ami-
citię, seu charitatis, quę iuxta Apostolum *non quærit quę
sua*

sua sunt; Fundatur autem in verbis Christi Domini, qui sicut reputat facta sibi ea bona, et beneficia, quæ amore, et intuitu ipsius nostris proximis conferimus, vnde aiebat, quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis, ita è contra bona nobis facta, & ab eo collata in nos beneficia non debemus reputare tam bona nostra, quam ipsius, & potius ipsi vel propter ipsum quam nobis facta, vt scilicet redundent in gloriam, & honorem illius præscindendo ab omni nostro emolumento, & vtilitate.

Vt autem meritum gratiarum actionis augeatur, & amplectatur etiam aliam partem, & materiam secundariam charitatis, scilicet nostros proximos, possumus ad ipsos illam extendere; gaudendo, & gratias agendo non solum quia ex illis beneficijs laudandus est Deus, sed quia etiam proximus adiuuandus, & promouendus ad æternam salutẽ, magis inflammandus in amorem Conditoris, eruendus a potestate peccati, & diaboli, ac in Regnum Cœleste assumẽdus; quæ omnia bona, & similia proximorum in Dei gloriã vltimatè referri possunt. Nec solum pro dilatatione huius affectus gratitudinis, & amoris debemus considerare proximũ nostrum in communi, & genus humanum in vniuersali, sed descendere ad personas particulares; scilicet in beneficijs Creationis, & Redemptionis gaudere de anima, & humanitate sacratissima Christi Domini, quod ei Deus contulerit vnionem hypostaticam, & in consortium diuinitatis assumpserit, ex quo innumera, & ineffabilia dona in eam deriuarunt ab ipso suæ creationis, & assumptionis instanti; quod constituerit Christum caput omnium hominum, & Angelorum, & in nomine eius flectant genua tam quæ in Cœlis, & in terris, quam quæ in inferno sunt, cum similibus priuilegijs, & prærogatiuis. Idem possumus agere circa Beatissimam Virginem, quod electa sit in Matrem Filij Dei, ab originali peccato, & ab omni personali præseruata, repleta diuinis muneribus, & virtutibus, supra omnes Angelos electa, constituta Vniuersi Regina, Aduocata peccatorum, spes pereuntium, solatium miserorum & c. Idem circa Sanctos agendum, Deoque gratias agere quod destinauerit Sanctum Ioannem Baptistam in suum Præcursorem, quod in ventre sanctificauerit, voluerit ab eo baptizari, proprioque ore laudauerit; quod constituerit Sanctum Petrum in Principem

cipem Apostolorum, sui Vicarium in terris, Pastorem, & Pontificem in Ecclesia, ac morte Crucis decorauerit, Sanctumque Paulum mirabiliter euocauerit, & dederit suo Populo in Doctorem, & Magistrum, & sic de cæteris, non solum loquendo de hominibus, sed etiam de Angelis tam in vniuersali, quam in particulari, qui fuerunt à Deo locupletati immensis thesauris, & donis tam in ordine naturæ, quam gratiæ.

De Oblatione quinta, parte Orationis.

CAPVT XII.

PArum iuuat beneficia Dei commemorasse, & ponderasse, & inde charitatis, & gratitudinis affectum excitasse si in simplici affectu sistamus, non enim omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, testatur Christus, intrabit in Regnum Cœlorum, sed qui fecerit voluntatem patris mei, & probatio dilectionis exhibitio est operis. Vt ergo hi affectus ex commemoratione beneficiorum probentur veri, non sint steriles, sed fœcundi, Et eis motus omni modo & via nitatur, & quærat quo pacto tanto benefactori correspondeat pro tot beneficijs acceptis, & illi non solum res suas, facultates suas, sed honorem, sanguinem, vitam, libertatem, & se ipsum totum offerens dicat, quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Vnde merito post gratiarum actiones sequitur quinta pars Orationis, quæ dicitur Oblatio, quia in ea non solum verbis, & folijs, sed opere, & fructib[illegible] s vices pro acceptis gratijs rependere studemus. Quis ta[illegible] tunc temporis non occurrrit occasio opera exhibendi, c[illegible]en debent adesse desideria, & proposita in executionem oppor[illegible]tunitatis futuræ, & sic statuere vitam nostram renouare, a[illegible]ssumere nouum feruorem in seruitio Dei, conformare propr[illegible]iam voluntatem ad diuinam, & cum voluntate superioris, quæ Creatoris nostri beneplacita nobis indicat, renouare nuncupata iam vota in professione solemni, ac proposita bona alias facta, nouaque addere iuxta occurrentem necessitatem, vt superandi aliquam tentationem, qualis quis

quis eo tempore vrgetur, patiendi aliquid, quod imminet tolerandum, exercendi se in aliqua virtute &c. & acriter in hoc instare, & media efficaci voluntatis determinatione, quasi sibi vim inferre. Imo si in meditatione non fuit mota voluntas, saltem adhibeatur diligentia vt in præsenti moueatur, expendendo per intellectum debitum, quod instat retribuendi aliquid Deo, & dicendo sibi, quomodo non patieris hoc vel illud scilicet minimam aliquam persecutionem, verbum asperum, breuem infirmitatem, &c. vel non vinces te ipsum in illa minima repugnantia, quam experiris cũ tuo superiore, vel fratre, vel in obseruantia regulari &c. in retributionem tot beneficiorum, & pro amore illius, qui tibi tanta contulit bona, vt meminisse potest per septenaria discurrendo superius posita?

Quia tamen quidquid facere, vel pati potest homo propter Deum nullo modo valet vel pro minima parte cuiuslibet beneficij accepti satisfacere, vt sua oblatio aliquem valorem apud diuinam Maiestatem sortiatur, debet recurrere ad merita Christi, offerendo scilicet nostra bona opera cogitationes, & verba, cum verbis, cogitationibus, & operibus Christi Domini; licet enim & hæc sint beneficia ipsius maxima erga nos, quia tamen sunt facta propter nos, & propter nostram salutem, summa benignitate, & pietate constituit nos Christus Dominus suorum meritorum, & operum Dominos, & Creditores, vt quasi nostra valeamus ea Deo Patri offerre, & eorum intuitu non solum præteritis beneficis gratos nos exhibere, sed noua petere, & obtinere. Possumus etiam nostras oblationes offerre in vnione meritorum Beatissimæ semper Virginis, & Genitricis Dei Mariæ, Sanctorum Angelorum, ac Beatorum, nec non seruorum Dei, qui in terris degunt, cum per charitatem, qua nos in vnum corpus, cuius est caput Christus, quasi diuersa membra compaginamur, reddantur omnium electorum bona communia. His autem omnibus expletis, & peractis, ne quis putet se Deo pro suo debito satisfecisse, imò sciat se nouam contrahere obligationem, cum & sua gratia actio, & oblatio tam meritorum Christi, & Sanctorum, quam sui ipsius, sit nouum beneficium, ex nobis enim quasi ex nobis sine eius gratia nec aliquid boni possumus cogitare, vnde ex ipsa nostra oblatione nouo scilicet beneficio magis & magis in nobis

bis ipsis humiliari, & annichilari debemus;

Licet vero Deus vtpote se ipso beatissimus, & perfectissimus bonorum nostrorum non egeat, & de hac sua fælicitate summe debeamus gaudere, eique gratulari, egent tamen vt inquit Augustinus in terra membra eius, quæ sunt nostri proximi, quibus beneficia collata ille reputat quasi sibi facta, ideo in retributionem beneficiorum Dei debemus exhibere proximis nostris omnia opera charitatis possibilia, vt est scilicet inseruire illis, prouidere, compati, orare pro illis, sufferre eorum molestias, omniaque opera misericordiæ tam corporalia, quam spiritualia secundum quod possumus, nosterque status permittit, præstare. Itaque vnusquisque apud se dicat, & statuat, quia Deus mihi seruo nequam adeo liberaliter prouidit, inseruiuit, compassus est in infirmitatibus meis, solatus est in afflictionibus, toties vocauit me, & renuentem expectauit, vt cumularet suis bonis, nec illi similia rependere possum, quia non eget, exhibebo proximis meis, in quibus se illa recipere protestatur, & amore ipsius, vt ei placeam, maiori affectu, quo potero faciã hæc omnia proximis meis; & ita re ipsa opertur vt maxima alacritate, & animi promptitudine, deposita mæstitia prædicta obsequia præstentur; siquidem etsi Deo ex eis nihil accrescat propriæ fælicitatis, & beatitudinis, non ideo contemnenda, aut negligenda sunt, eo ipso quod ille ea à nobis requirit, & sibi grata testetur, debemus enim ei in omnibus placere, suamque facere voluntatem, in quo tota nostra perfectio consistit.

CAPVT XIII.

De bonis propositis, quæ in oblatione fiunt, & de eorum renouatione, ac obseruantia.

PLurimi pro spirituali profectu facienda sunt proposita, quæ fiunt in oblatione, & ideo operæ prætium est ea melius considerare, & quo pacto debitè fiant, & obseruentur, ostendere, causasque quæ ab eorum obseruantia deturbant, inuestigare, vt in eis debitam Deo exhibeamus fidelitatem, fructumque salutis percupitum percipiamus. Est ergo propositum, determinatio, & deliberatio voluntatis aliquod siue exterius, siue interius opus exercendi ad Dei gloriam in cultu alicuius virtutis, vel extirpatione alicuius vitij. Tria singulariter debet, qui proponit, curare, vt propositum intentum finem consequatur, ac operi mandetur. *Primum* vt sibi persuadeat opus, quod exequendum proponit non solum esse absolutè, sed etiam sibi moraliter possibile, & factibile, media Dei gratia, & auxilio; solet enim inimicus noster diabolus contrarium suadere, vt frangatur animus, desistatq; à volitione boni cuius consequutio si non impossibilis, difficillima tamen appareat, & iudicetur. Igitur quisque certissimè teneat quamlibet rem, licet alias difficilem, sibi facilem futuram, & exequutioni mandandam ex diuino auxilio. *Secundum* vt adhibeat, & statuat adhibere quantum est ex parte sua cum diuino auxilio omnem sollicitudinem, diligentiam, studium, & laborem necessarium ad propositum exequendum, & difficultates, & tenationes in oppositum superandas, si enim quis tantum proponat, inde obliuiscatur boni propositi, & se torpori ac pigritiæ det, quid mirum si propositum non obseruetur? *Tertium* quia sine Deo nihil potest, vt velit à Deo petere auxilium per continuam Orationem, quæ est medium efficacissimum ad auxilium impetrandum; Si ergo sine auxilio impossibilis nobis est victoria passionis, vel vitii, vel difficultatis insurgentis contra perfectionem, & auxilium non obtinetur

netur à Deo nisi per Orationem, necesse est de primo ad vltimum vt perpetuò, & incessanter oret Deum pro tali auxilio efficaci, cum quo omnia potest, sicut poterat Apostolus, qui dicebat, omnia possum in eo, qui me confortat, & quædam anima deuota, Deoque fidelis solebat asserere ex fiducia, quam conceperat in Deo suo, Deus, & ego sumus Omnipotentes, & ego cum Deo sum Omnipotens.

Plurimæ autem solent esse causæ, quare à bonis propositis deficiamus, nec operi mandemus, quæ implenda concæpimus. *Prima* est aliqua occasio nobis inuoluntaria, quam euitare non possumus, quia scilicet ex obedientia, & voluntate superioris occupamur, puta in aliquo officio, & ministerio exteriori, in quo admodum difficile fit ob varia accidentia quæ occurrunt, seruare v.g. patientiā, qua indigemus, & proposuimus obseruare; & in tali casu deficere à bono proposito minus culpabile est; debetque proponens ad Deū clamare, vt in occasionibus deficiendi sibi assistat, & adiuuet, habetque quoddam speciale ius vt liberetur à culpis, cum ex diuina voluntate, non sponte sua versetur in illis occasionibus, ex quibus prouocatur ad impatientiam, proindeque facilius impetrabit diuinum auxilium si illud petat, ac proinde non turbetur nec ex suo casu affligatur vel inquietetur, sed speret in Domino, qui omnia in suum bonum, & profectum vertet, ac tandem eum à prædicta imperfectione, & vitio liberabit. *Secunda causa est* occasio voluntaria, scilicet quam possumus vitare, & non vitamus; & ex hac deficere in bonis propositis grauior est culpa, quia non ex infirmitate, sed ex voluntate procedit, vnde sicut in sua causa multum participat de voluntario, ita & de malitia, vt est scilicet *quando bona pro*posita franguntur ex nimia euagatione *extra Cellam tam* intra, quam extra domum, ex immode*stia & curiositate* oculorum, ex superflua loquacitate ex *inobseruantia re*gulari prætermittendo scilicet aliquem actū Communitatis, vel pigrè, & tardè ad eum accedendo, ex nimio affectu erga Creaturas, ex amicitijs particularibus, ex sollicita anxietate circa temporalia, & corporalia in cibo, potu, vestitu, & similibus occasionibus, quibus bona proposita faciliter euanescunt, & tunc tenemur tales causas, vtpote in nostra manu positas, tollere. *Tertia* solet esse dæmon, qui data opera præbet nobis occasionem lapsus, vt inde

sumat arma validiora nos impugnādi per demissionem animi, & desperationem, cum enim toties relapsi fuerimus in eandem culpam contra bona proposita sæpius facta, nititur nobis persuadere melius esse incæptū opus relinquere quasi impossibile, quæ certè pessima, & periculosissima tentatio est. Sed eisdem armis, & motiuis quibus impetimur, contra nostrum hostem præliandum est, & ex illis confirmandus est animus in spem certiorem tandem ex auxilio diuino obtinendi supra nos ipsos, & nostras passiones victoriam, & cum magna fiducia diuinæ misericordiæ etiāsi millies qualibet die ab aliquo proposito defecerimus, statim illud post culpā cōmissam debemus renouare, vt si scilicet quis proposuit sufferre patienter aliquā aduersitatem, & tamen pluries, & pluries in impatientiam, adhuc singulis horis prolabitur, doleat de culpa commissa, humiliet se, & sperando in diuina misericordia maiorem diligentiam in posterum statuat adhibere; habeatque pro omnium vtilissimo, & maximè necessario monimento pro vita spirituali, vt nunquam se tradat victum aduersario, nec animum deponat comparandi virtutem, cuius studio se semel addixit. *Quarta causa* est multiplicitas propositorum, nam quo plura, eo difficilius exequutioni mandantur, cum robur animi distrahatur; Igitur sint pauca, & ea quibus quilibet magis indiget ad perfectionem comparandam. *Quinta causa* est instabilitas nostri cordis circa cultum virtutis, nam scilicet proponimus hodie per hebdomadam currentem, vel mensem incumbere alicui virtuti cōparandæ, et cras mutato animo, et proposito aliam assumimus, et sic nullam acquirimus, sed mutando proposita absq; vllo negotio franguntur. Maneat ergo stabilis voluntas, non cessare ab inquisitione virtutis propositæ, donec ea perfectè acquisita fuerit; ex cuius acquisitione, cū sint ad inuicem cōnexæ, ad cæteras virtutes facilius aditus aperietur. *Sexta causa* est debilitas in proponendo, sicut enim proposita remisse formantur, sic facilè dilabuntur, et quod plenè nolumus, ex qualibet occasione mutamus; Proposita ergo bona vt firmentur in animo, nec statim arescant, sed fructus operum parturiant, debent maxima intentione, et deliberatione perfici cum voluntate nunquam ab eis recedendi ob quamlibet difficultatem, quæ posset occurrere, licet etiam pro illorum obseruantia effundendus esset sanguis, et vita danda;

danda; Sanè p[illegible]oposita sic facta non adeo facilè euanescunt. *Septima causa* est permissio diuina, Deus enim aliquando in pœnam nim[illegible]iæ confidentiæ, quam in nobis ipsis, ac viribus proprijs habemus, subtrahit auxilia sua, et permittit nos cadere, et deficere à propositis bonis, licet enim videamur nobis sperare in Domino, et in eius gratia, adhuc tamen occulta quadam præsumptione nobis adhęremus, ac nostris diligentijs, et laboribus fidimus, et quasi ea nostra ignauia, et negligentia ab ipsis defecerimus, proponimus in posterũ maiorem cautelam adhibere, ac vigilantiam supra nos ipsos, ex quibus diligentijs victoriam difficultatum, et tentationum tacitè speramus, vt non sit mirum si Deus permittat in eosdem defectus relabi. Debet igitur homo totaliter de sua industria, et labore desperare, sed totam confidentiam in Deo ponere, qui suo auxilio dare potest, et dabit ne cadat, vt sicut à Deo totaliter depẽdet in esse, sic et pendeat in operari, de eius siquidem munere venit vt sibi fideliter, et laudabiliter seruiatur. Itaque quo citius homo cognoscet suam infirmitatem, insufficientiam ad bonum quodlibet, et nihileitatem, ac omnem proinde spem suam in Deo collocabit eo citius in bonis propositis solidabitur, et ad perfectionem perueniet. *Tandem octaua, & potissima* causa deficiendi a bonis propositis est, quod ea sæpius non renouamus, quasi enim contra cursum fluminis nitimur, cum ad virtutem tendimus, vnde si progredi cupimus, semper vis est in oppositũ cursum adhibenda, quod præcipuè præstatur per renouationes propositorum, cum sic in eis firmemur, et stabiliamur. Sic non solum postquam aliquis lapsus est in culpam contra pro-posita stabilita debet illa renouare, vt superius diximus, sed præcipuè ijs loc[illegible]s, tempore, et occasionibus, in quibus incit periculum def[illegible]cien[illegible]i, contra quod non melius armabimur, quam iteru[illegible] stabiliendo bona proposita. Impossibile autem est reffer[illegible] omnes vtilitates, quæ à tali propositorum renouatione si[illegible]e ante, siue post commissam culpam, proueniunt; nam p[illegible]rno auertit nos à voluntate, et proposito non operandi bo[illegible]um, et separat nos ab obstinatione perseuerandi in malo, qui est status omnium pessimus, & cauetur per renouationem bonorum propositorum. *Secundo* iuuat plurimum Religiosum vt satisfaciat propriæ obligationi procedendi scilicet semper, vel tendendi ad perfectionem.

Tertio

Tertio disponit ad obtinendam veniam culparum, quæ non remittuntur nisi per retractationem cum proposito emendationis. *Quarto* præcauet in posterum ne cadat, vel sint lapsus adeo faciles, et frequentes, cum anima per renouationem propositorum assumat nouum robur, et impetret à Deo auxilia opportuna. *Quinto* auget, et multiplicat meritum gratiæ, et gloriæ. *Sexto* est causa, vt Deum glorificemus, nam anima quæ sæpe sæpius cadit, et semper resurgit renouando sua proposita, maximam ostendit in Deo fiduciã, et se optime de eiusdem omnipotentia, et misericordia sentire. *Tandē septimo* dat victoriam super tentationes, et difficultates contrarias, nam his renouationibus assuescit anima se ipsam vincere, vnde perseuerando palmam consequetur. Et per hanc viam iuxta suauem suam prouidentiam ducit Deus ordinariè seruos suos, vt scilicet medijs lapsibus, et relapsibus veniant in experimentalem, et practicam cognitionem propriæ impotētiæ, miseriæ, et nihileitatis, et à se non habere nisi peccatum, vt in Deo solo spem suam ponant. Sic Christus Dominus egit cum dilectissima Sponsa sua Sancta Matre nostra Theresia, quam per viginti annos labi permisit in diuersas imperfectiones, et tandem plenè de propria infirmitate consciam auxilijs gratiæ suæ efficacissimis ab illis exemit, redditque de se ipsa gloriosissimè triumphantem.

Ad obseruationes etiam propositionum valde vtile, et ab experientia probatum consilium sit, et monimentum, vt scilicet quis non ad plures dies, et annos sua extendat proposita, sed ad breue tempus, statuendo scilicet magno animo incumbere exercitio alicuius virtutis per vnum, vel duos dies; sic statuat quis hodie non deficere in præsentia Dei, vel silentio, vel patientia, obedientia, et similibus, et totis viribus inuigilare, vt pro illa die exequutioni mandentur bona proposita, non enim cum auxilijs ordinarijs Dei hoc nimis videtur difficile. Transacto primo die cum obseruantia boni propositi, mane sequentis pro eodem renouetur, et stabiliatur, quo prosperè succedente cur non renouabitur tertia, et quarta die, vt similiter inuigilet super custodiam emissi propositi? Certè licet prima fronte fortè non appareat, indicibilis sanè est, vt experientia docuit, fructus, et profectus ex praxi sic procedendi, ita vt si in viridi obseruantia

uantia

uantia quis e[illegible]issi propositi, et animo determinato, et forti per 15. vel 20. dies perseueret, faciliter assequatur, et contrahat habitum virtutis, vitiumque oppositum expugnet.

CAPVT XIV.

De Petitione sexta parte Orationis.

IN præsenti negotio Orationis primas sibi vendicat partes Petitio, quæ licet ponatur vltima in exequutione, est tamen prima in intentione, ad quam cæteræ partes ordinantur, et præmissæ sunt, et ex qua totus ferè pendet Orationis nostræ fructus, et profectus. Itaque etsi aliæ partes rectè fiant, non tamen petitio, parum emolumenti spiritualis expectari potest, sola autem petitio rectè fiat, et orans finem suum consequetur, quid enim nobis vel affectus per meditationem in gratiarum actione excitati proderunt, vel bona proposita in oblatione facta, si sint infæcunda, arescant, et exequutioni non mandentur? Casus Petri Apostoli nos hanc veritatem doceat, hic feruens Christi Discipulus in Cæna Dominica motus zelo in proditorem, et amore in Magistrum, ò quam grandia, quam multa in ostensionem suæ charitatis, et fidelitatis proposuit? An non audacter protestatus est, *& si omnes scandalizati fuerint, sed non ego? Et si oportuerit me mori tecum non te negabo?* Quid autem? Ab *his promissis* infœliciter defecit, et ad ancillulæ vocem periurius *Magistrum*, et *Dominum* suum negauit, parumque profuit ei Oratio, et oblatio, quia defuit petitio, qua à Deo *obtineret gratiam* non deficiendi, sed in bono proposito perseuerandi. Maneat ergo firmum, ac stabile, quod ad vltimam hanc partem Orationis perfectè agendam, omnes debeamus vires colligere, et omnem diligentiam adhibere, cum ab ea pendeat nostra salus, perfectio, et omne bonum. Certè non possum satis mirari, quod cum ex vna parte sit Deus noster benignissimus, infinitæ bonitatis, charitatis, et misericordiæ, nec non omnipotens ad omne bonum præstandum, et malum auertendum, et paratissimus ex sua benignissima

gnissima voluntate ineffabilis propensionis erga nos ad nobis benefaciendum; et ex alia parte, cum nos simus mendici, miserabiles, vndique circumdati periculis, angustijs oppressi, in medijs tentationibus positi, ad bonum omne inhabiles, ad malum quodcumque procliues, incerti de nostra æterna salute, et de omnibus his malis possit, et Deus velit nos liberare, si ad ipsum confugimus, et auxilium petimus, his nihilominus non obstantibus, tam pauci sint qui ad illum vero, et toto corde accedant, et vt oportet diuinam implorent pietatem, vt mirandum non sit, si etiam pauci reperiantur, qui ad perfectionem perueniant, ascendantque montem excelsum sanctitatis, in quo iuge conuiuium. Quia igitur tota Orationis nostræ summa in Peticione consistit, et in ea explicanda, et roboranda præcipuus noster labor præsentis tractatus versetur, quod sequentibus capitibus præstabimus.

CAPVT XV.

A Deo cum fiducia petendum; & afferuntur aliqua motiua pro tali fiducia habenda.

Prima, et præcipua conditio nostræ Peticionis, vt rectè fiat, et assequatur, quod petit, est fiducia, vt ille, qui petit, non dubitet, non titubet, non hæsitet de Deo suo, sic nos docet S. Iacobus Apostolus: *postulet autem*, inquit, *in fide nihil hæsitans*, hoc est, sit certus, et firmissimè credat Deum, et posse, et velle tribuere, quæ postulamus, et nobis ad salutem necessaria esse noscuntur.

Et quod Deus possit tribuere nobis bona, et mala auertere, facilius sibi homo persuadet, nec est qui Deum credat, et hanc apertissimam veritatem etiam lumine naturæ notam, audeat negare; difficilius est eadem certitudine credere, quod et velit, et in hoc tota nostra hæsitat fides, spes titubat, dubitat, et turbatur fiducia, at equidem irrationabiliter, cum innumeris pœnè rationibus, argumentis, motiuis conuincamur de bona diuina voluntate erga nos, et dispositione irreuocabili,

uocabili, siue inuariabili dandi quæ petierimus. Sanè nunquam deesset materia, si omnia prædicta motiua, & argumenta vellemus percurrere, efficaciora seligemus, vt tandem aliquando firmissimè credamus Deum nobis orantibus velle bona sua dare.

Primo se offert, (& nescio an possit inueniri motiuum efficacius ad perfectam fiduciam habendam) testimonium ipsius Dei, dum toties nobis in sacra Scriptura præcipit vt credamus accepturos quidquid ad salutem necessarium postulabimus. Quidquid orantes petitis, dicit Verbum Patris, & veritas Christus, credite, quia accipietis, & fiet vobis; Vnde ergo potest adesse titubatio, vel hæsitatio, si qui non mentitur, districtè imperat firmiter tenere, nos accepturos, quod petimus? Quia Deus dixit se esse Trinum in personis, & vnum in substantia firmissimè credo, & absque vlla hæsitatione, sic quod filius Dei assumpsit carnem humanam, quod pro me mortuus est, quod sub speciebus sacramentalibus est verum eius corpus, & sanguis, quia ipse dixit, credo; idem iussit dixitque, vt credam me accepturum quidquid ad salutem pertinens petiero, cur negabo omnimodam fidem, & de eius voluntate titubare potero? Certè nulla est ratio dubitandi, & quidquid in contrarium suggerat Dæmon hostis falsitatis, & mendacij contra hanc apertissimam veritatem præualere non debet. Hinc non immerito supra cæteras culpas hac diffidentia Deus noster offenditur, vt magis displicuerit Christo Domino desperatio Iudæ de consequenda venia, quam eiusdem sagrilega, & indigna proditio; quomodo enim non reputabitur iniuria illata primæ veritati, vel in leue & leuissimum dubium vocare, quod illa tam expressè toties, & tanta assecuratione testata est? Credamus igitur, & omni certitudine teneamus Deum velle nobis postulantibus elargiri bona sua, & eo maiori feruore debemus vti ad excitandam in nobis hanc firmissimam fidem, quo minori pretio comparanda est, non enim vt in vigilijs, ieiunijs, remissione iniuriarum & similibus inest multum molestiæ difficultatis & laboris in ea, nec exigitur vis multa corporis, varia instrumenta, sed solo animo, & summa suauitate peragitur; tum etiam quia cum certissima, & tutissima regula omnium nostrarum actionum sit voluntas Dei, cum

qua debet nostra conformari, vt sit sancta, & perfecta, & illa à nobis exigat, vt credamus, & firmissimè teneamus accepturos quod petimus; omnis adhibenda est diligentia vt ei in hoc placeamus. Si quis autem in se talem fidem, & fiduciam non experitur, eam à Deo petat, & dicat, credo Domine, adiuua incredulitatem meam, quoniam omnia possibilia sunt credenti.

Vt autem firmius roboretur fides, & orans sentiat de Deo, eiusque bonitate, sicut decet, in quo conceptu præcipuè fundatur nostrarum Orationum efficacia, debent supponi, seu duo considerari; *primum*, quod id quod Deus vult, in æternitate vult, nec ille mutatur vt homo, & de hac veritate nota etiam lumine naturæ nulla potest esse titubatio, vnde nec in ea immorandum; *secundum* posse in diuina voluntate considerari quasi triplicem affectum, vel propensionem erga nos, in ordine ad materiam præsentem. *Primus affectus* est quod summopere delectatur, & complacet in eo, quod ad ipsum confugimus, eiusdemque semper imploramus auxilium, ac quantum fieri potest nunquam à postulatione alicuius beneficij desistamus; *sine intermissione orantes*, inquit, & docet Apostolus, quod & innumeris alijs locis sacræ Scripturæ patet, ita vt gratius seruitium præstemus illi petendo, quam nos offerendo, & gratias agendo, & postulando, quam vt velit nos credere, & habere fiduciam accepturos quod petimus ad salutem necessarium, vt supra diximus, & pluries ipsemet in sacra Scriptura testatus est. *Secundus affectus* est determinatio certa, & indubitabilis ipsius diuinæ voluntatis tribuendi nobis petentibus necessaria ad salutem, tempore, & loco congruenti, vel quando magis ipsimet saluti nostræ expediet. *Tertius affectus* Quæ etiam voluntas & determinatio, satis, & pluribus locis in sacra Scriptura manet expressa, vt quando Christus dixit *quidquid orantes petitis credite, quia accipietis, & fiet vobis; faciam vobis, dabit vobis, dabit spiritum bonum petentibus se*, & alibi, cum ergo sit talis eius promissio non potest de hac veritate dubitari, Cœlum enim & terra transibunt, verba autem illius non præteribunt. Quam autem summæ eius, & infinitæ bonitati huiusmodi congruat voluntas, nemo est, qui non videat, inest siquidem ei maior, & intensior inclinatio ad dandum, & benefacien-

dum

dum nobis, quam insit nobis ad petendum, & recipiendum, vnde bene inquit Augustinus *non tam hortaretur, vt peteremus, nisi dare vellet; erubescat humana pigritia, plus vult ille dare, quam nos accipere, plus vult ille misereri, quam nos à miseria liberari*. Ratio est euidens & apertissima, nam voluntas ex parte nostra petendi à Deo sua dona oritur ex propria nostra miseria, paupertate, aut indigentia, quæ finita, & limitata est; propensio autem, inclinatio, & voluntas ex parte Dei tribuendi necessaria ad salutem, & & elargiendi bona sua, oritur ex infinita bonitate, & misericordia ipsius; finiti autē ad infinitum nulla est proportio, ac proinde incomparabiliter maior, & grandior est propensio in Deo ad dandum, quam in nobis ad recipiendum; Sic quod nostra indigentia diuinis non repleatur muneribus defectus est noster, non Dei, qui vel non petimus, vel non petimus vt oportet. Neque hæc benignissima Dei voluntas solum fertur erga iustos & Sanctos, sed æterno, fixo, & irreuocabili decreto etiam circa peccatores, vt scilicet quãuis homo perpetrasset innumera delicta; & per singula momenta eius Maiestatem offendisset iniquior Iuda, tamen sit sibi gratissimum, quod ad se confugiat, veniam petat, & speret consequuturum gratiam, quam certo præstabit, *&* *exaltabitur Deus parcens eis*, vt testatur Isaias. O vtinam sæpius homines hanc veritatem in Oratione vt par est ponderarent? Quam facile in eis ex cognitione tam immensæ bonitatis, & quod Deus noster sit adeo benignæ conditionis, tantoque amore nos diligat, excitaretur diuinæ charitatis flamma, qua in eius dilectionem perpetuam accenderentur? Amor amorem exigit, & nisi ille nos in immensum amaret, non flagraret huiusmodi desiderio vt ab ipso petamus, & omne bonum speremus.

Ex hac veritate euidenter cognita apparet qua dispositione vt superius notatum est debet quis ad Deum in oratione accedere; non enim debet orans sibi persuadere, se acturum cum Deo ac cum homine, qui indigeat persuasionibus, motiuis, precibus vt moueatur ad aliquid elargiendum vtpote facturus contra vel genium vel propositum iam præconceptum, nam Deus ex parte sua paratissimus, & cupidissimus est dandi; igitur obsecrationibus, & perpetuis petitionibus se ipsũ debet orãs disponere ad bona reci-

 pienda,

pienda, siquidem iuxta dispositionem medijs desiderijs inductam implebitur cælestibus bonis.

Ex hac etiam veritate bene percepta eluditur calliditas nostri aduersarij, qua sæpissimè insidiatur nobis, & retrahere ab oratione sagacissimè studet; Cum enim quandoque ex nostra vel malitia in aliquam prolabimur culpam, figurat nobis Deum tanquam nobis offensum, & iratum, nec exaudiet qui non recipiet nos, sed a facie sua repellet, & continens in ira sua misericordias suas; vt sic de eius bonitate diffidamus, nec curemus saltem pro eo tempore ad ipsum amplius confugere veniam petere, & auxilium implorare. Pessima tentatio, & nisi vincatur, magnam minatur ruinam. Igitur non debemus animo cadere, sed maxima alacritate & confidentia assumere scutum fidei iuxta Apostoli monitum aientis, *cui resistite fortes in fide*, considerando scilicet, quod sicut est de fide Deum esse Trinum & vnum sic est de fide, quod quotiescumque inuocabo Deum in meis necessitatibus, tribulationibus, & miserijs, ac eius sperabo auxilium, non frustrabor spe mea, sed mihi ipse propitius erit inquit per prophetam *in die tribulationis, inuoca me, eruam te, & honorificabis me*, quod & innumeris alijs locis protestatus est; manetque ab æternitate hoc decretū fixum & irreuocabile; vnde sicut illi gratissimū est, vt ad eū redeam adhuc post commissa multa peccata, ita se reputat offensum si ad ipsum post scelera commissa non confugiā; Igitur si multis alijs modis in eum iniurij fuimus, saltem in hoc non displiceamus illi, ac nunquam desinamus ad eum recurrere, ab eo veniam, & auxilium petere, ac omne bonum sperare. Quando Dæmones latrant, *& multi dicunt, non est salus ipsi in Deo eius*, & nos respondeamus, *Tu autem Domine susceptor meus es*. Et quia multum interest ad profectum spiritualem contra arma & impugnationes Dæmonis hac fiducia stabilire cor, talemque existimationem habere de bonitate Dei, quod scilicet recipiet nos quam libenter adhuc post peccatum, & postquam instabiles in bono à propositis defecimus, vltra dicta possumus nostrum intellectum ad sic credendum firmissimè etiam vti argumento à minori ad maius; fuerunt & de facto sunt aliqui iusti adeo benignitate, & charitate insignes, vt libentissimè dimittant iniurias, & recipiant humaniter

maniter offensores, orentque, vt fecit D. Stephanus, pro suis persequutoribus, & tamen vix stillulam habent aquarum immensarum charitatis quibus abundat infinitum Pelagus Amoris Dei; quomodo ergo non erit in infinitum propensior Deus ad recipiendum offensores suos, cum sit bonitas per essentiam, & infinita misericordia? Quomodo non erit magis incomparabiliter ipsius proprium benefacere inimicis suis, & recipere illos, qui eum oderunt? Hoc est argumentum, quo nititur Christus Dominus nostram expugnare infidelitatem, cum ait, *Si vos cum estis mali nostis bona data dare filijs vestris, quanto magis Pater vester cęlestis dabit spiritum bonum petentibus se?* Idest si vos minima charitate, & virtute præditi, quia satis exiguum perfectionis Dei vestri participatis ex hac qualicunque participatione erga filios vestros vos beneficos ostenditis, quid credendum erit facturum erga filios suos Patrem cælestem, qui est abyssus, & fons totius bonitatis? Si hoc stillula, quid mare? Et auget vim verbum illud *data* idest à Deo vobis donata, quibus, dum ea alijs partimini, & communicatis, vos priuamini, Deus, qui diues est in misericordia non euacuatur donando bonis suis, imò semper efficitur magis diues in omnes, qui inuocant illum, quanto pronior erit ad miserandum pauperis, qui ad eum properat inuocans eiusdem misericordiam? Quod validissimè confirmatur ex præcepto Christi Domini multa nobis præcipientis vt inimicis faciamus, vt scilicet illos diligamus, oremus pro ipsis, & eisdem beneficia impendamus, *Si quis te angariauerit mille passus*, inquit Christus, *vade cum eo duo millia, si vult auferre pallium da illi & tunicam, &c.* Totumque hoc præcipit, vt moribus referamus cælestem Patrem, eiusque bonitatem imitemur, vt sitis ait filij Patris vestri, qui in Cælis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos, & iniustos, tandemque subdit; estote ergo perfecti sicut Pater vester cœlestis perfectus est; Si ergo hæc à nobis pro sui imitatione Deus magister noster exigit, quid ipse faciet, ad cuius exemplũ imitãdum prouocamur? An claudet aures suas petitionibus, & à facie sua proiciet nos? Non equidem; sed dabi spiritum bonum petentibus se, vt tribuendo nobis quæ petimus euadamus & nos perfecti, sicut ipse vult.

Summa

Summa ergo præsentis capitis sit Dei proprium esse mi-
sereri semper, & parcere, non minus, imò magis, quam
sit descendere lapidis, ascendere ignis, est enim Deus no-
ster charitas, & bonitas immensa, vnde nisi ex nostra par-
te ponatur obex, & impedimentum infallibiliter ditabit
nos bonis suis. Et si aliquis quærat quodnam sit tale im-
pedimentum, quo diuina influentia sistatur, dum semper
effluit, ne in nos descendat; asseuerantur respondeo, quia
bona diuina non curamus, non magni facimus, non de-
sideramus, non petimus; Sic æstimando, desiderando, pe-
tendo tolletur obex, imo disponemur ad receptionem
cælestium donorum, ac per consequens infallibiliter con-
sequemur.

CAPVT XVI.

Noua afferuntur motiua pro fiducia habenda in petitione.

SI diuina bonitas cor nostrum confirmat, vt fiduciam habeamus in Domino Deo nostro, vt superiori capite ostendimus, non minoris est efficaciæ pro eodem effectu Incarnatio, Passio, & mors filij Dei. Et primo se offert contemplandum, seu perpendendum argumentum allatum ab Apostolo Paulo, ad stabiliendam firmissimam confidentiam, habendi à Deo omnia bona ad salutem necessaria; Sic autem ratiocinatur Doctor Gentium, *Si proprio filio suo non pepercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo cum ipso non omnia bona nobis donauit?* Itaque donatio filij Dei facta nobis, siquidem propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, habet secum annexam donationē omnium aliorum bonorum, nec est possibile concipere, negaturum Deum minima dona & inferioris generis qui maximum, & omnium supremum tam liberaliter elargitus est. Secundo notandum est Verbum, quo vsus est Apostolus *donauit* præteriti temporis, facta autem semel donatione, & acceptata redditur irreuocabilis; hoc autem accidit inter Deum, & nos; itaque

itaque solum remanet, vt petamus nobis dari quod vi prædictæ donationis factum est nostrum, vnde nec vlla potest remanere dubietas, quin simus nostra recepturi.

Nec solum filius Dei à Patre donatus est nobis, & cum ipso omnia, sed etiam dilectissimus Saluator noster plurima in nostrum bonum dignatus est pati. Itaque licet potuerit alijs infinitis modis, & suauioribus, nostram curare salutem, siquidem quilibet eius actus vtpote dignificatus à persona diuina, erat infiniti valoris, ac proinde sufficientissimus pro redemptione generis humani, vt tamen ardentissimum erga nos suum amorem ostenderet, voluit tã dura, & indigna tolerare, & in Cruce penosissimè mori; Certè difficilius est Principi ac Regi pro vilissimo mancipio alaphas & iniurias, & tandem mortem ferre, quam in eius commodum nonnullos nummos aureos, vel aliquid simile erogare; si ergo Vnigenitus Altissimi ex summo amore, quo nos dilexit tam dira passus est, quomodo poterit negare bona quædam, quibus nulla difficultate valet nos ditare, imo cum suo gaudio, exultatione, & gloria?

Addendum quod per mortem Christi Domini fuit satisfactum ex toto rigore diuinæ Iustitiæ, & solutum pretium adæquatum pro nostra redemptione, & salute, vnde *datur* nobis speciale ius ad hæreditatem cælestem, & ad omnia bona, quibus ad eam acquirendam indigemus, ac proinde oblato hoc pretio impossibile erit negari ea nobis à Deo, ad quod vtique firmissimè credendum sic hortatur ratiocinando Apostolus, *cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius, quanto magis nunc salui erimus ab ira per ipsum?* Quasi diceret, si quando adhuc non erat apud Deum solutum pretium prætiosissimi sanguinis filij sui pro nostris peccatis tribuit nobis Pater cælestis filium suum, quid negare poterit petentibus bona sua soluto iam tanto pretio? Hinc merito Spiritu Sancto edocta, clamat Sancta Mater Ecclesia, *Te ergo quæsumus tuis famulis subueni, quos prætioso sanguine redemisti*; & videtur esse sensus; soluto pretio sui sanguinis, ergo possumus te orare, & fiducialiter petere, vt de iure nobis subuenias. Quod motiuum magis confirmatur, & vrgetur; Nam eius merita, vt diximus, sunt infiniti valoris, nec tamen fuerunt in ipso remunerata, siquidem tota gloria quam habuit

buit tam in anima, quam in corpore, debebatur ei alio titulo connaturalitatis non mercedis ratione vnionis Hypostaticæ; Quibus ergo ipse non indigebat, ea omnia merita vitæ passionis, & mortis nobis donauit, vt creditores constituti possimus cũ fiducia adire Tribunal diuinæ Iustitiæ, & ab ea exigere mercedem, & præmium debitum totlaborum, pęnarum, tormentorum, ignominiarum lacrymarum, sudorum sanguinis, & mortis, quæ pro nobis pertulit, & vt ita dicam, cum simus vnum corpus cum illo, in nostrum censum contulit, & profectum. Quis igitur cum offerat pretium infiniti valoris pro re parui momenti trepidet adhuc non accepturum quod poscit?
Tandem debemus cogitare, quod omnia bona, & dona naturalia, & supernaturalia, quibus anima, & humanitas sacratissima Christi Domini abbundat, data sunt Christo causa nostri, scilicet vt nostram salutem curaret, constituitq; eũ Pater ad hunc finẽ caput hominum, & Angelorũ ideo scriptum est, filius datus est nobis, idest pro nobis, causa nostri. Cum ergo ex hac causa tot, & tam excellentia bona deriuauerint in humanitatem Christi, quis non videat quam magna confidentia possimus ad Christum Dominum accedere, vt nobis indigentibus subueniat, cum ad hunc finem nostræ salutis fuerit immensis thesauris diuinitatis ditatus? Hinc est quod Christus Dominus in terris ardentissima siti nostræ salutis æstuabat, vt aliquando diceret, baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor &c.? Hæc sitis salutis nostræ eum in Cruce crucibiat, dum dixit, sitio. Cum igitur & eiusdem modo sit voluntatis & desiderij, siquidem Christus heri, & hodie, & in sæcula, non negabit postulantibus, & petentibus bona sua, & necessaria ad nostram salutem.
Vltra autem merita Christi concurrunt ad roborandam nostram fiduciam, etiam merita Beatissimæ semperq; Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum, quorum communionem participamus, de quibus vberius agemus, cũ in vnum caput varia capitalia colligemus, quibus vti possumus apud Deum in Oratione ad diuina beneficia impetranda.

CAPVT

CAPVT XVII.

Semper à Deo petendum, vel apud Deum mendicandum.

CVm igitur ex vna parte habeamus infinitam bonitatem Dei, promissionem eiusdem infallibilem largiendi omnia, quæ necessaria ad salutem petierimus, cum meritis Christi, quibus ad eadem obtinenda conceditur nobis ius, & titulus iustitiæ, & ex alia parte capaces æternæ beatitudinis, & miseriæ versemur perpetuo inter innumeros hostes, ac pericula à quibus sola diuina potentia eripere, & saluare nos potest, quid hinc sequitur, & remanet ex parte nostra nisi continuò per totam vitam instare, & clamare apud Deum vt auxilium suum elargiri dignetur, gratiamque conferre, qua à tot laqueis, & malis liberemur? Sic ergo optimum exercitium totius vitæ spiritualis erit ars mendicandi apud Deum, vt scilicet more pauperum terrenorum per totum peregrinationis nostræ tempus tanquam mendici præsentemur conspectui Dei, & Domini nostri, & ad ianuam eius pietatis incessanter perseueremus, vel petendo aliquid, vel ostendendo nostram miseriam, & indigentiam, vel gratias agendo vel offerendo, vel suas miserationes magnificando, vel tandem continuè clamando vt succurrat, eripiat, defendat, adiuuet & thesauros suos conferat, omneque tempus ab alijs occupationibus vacuum in similibus petitionibus impendamus? Quando verò vel ex naturæ necessitatibus impedimur, vt cum quietem, & somnum capimus, vel ab obedientia exterioribus, & talibus ministerijs implicamur, vt non valeamus clamare ad Deum, tunc vel in principio protestari debemus velle illi operi incumbere absq; præiudicio aliquid impetrandi à diuina liberalitate, ipsumque opus loco clamoris, & obsecrationis ponere, vel tunc temporis substituere loco nostri Angelum nostrum custodem Sanctosque Patronos, ac præcipuè Beatissimam Virginem, & suppliciter eos exorare, vt fungantur officio nostro pro nobis tunc quærendo, petendo, & pulsando pro nobis ad fores

diuinæ Misericordiæ & impetrando ab ea bona nobis necessaria, ne vel vnum decurrat momentum, vel instans temporis quod à nostris petitionibus vacet, vt sic etiam perfectè impleamus consilium nobis à Christo datum, *sine intermissione orate*, & illud Apostoli, oportet semper orare, & nunquam deficere. O quam fælix esse, & quam cito diues euadere posset, qui bene hanc artem apud Deũ sẽper mendicãdi addisceret? Certè plurimi beati per eam ad culmen perfectionis peruenerunt, & vt experientia docuit, beati sunt qui eius exercitio se totaliter addixerunt.

Sed aliquis posset obijcere contra hanc artẽ perpetuo apud Deum mendicandi, non esse adeo consonam & perfectam, nã videtur in ea exerceri amor concupiscentiæ & proprius, cum respiciat & intendat suam vtilitatem, & commoditatem, nempe liberationem à malis, & omnis boni repletionem: Cum igitur charitas & amor amicitiæ incomparabiliter excedat amorem concupiscentiæ, & spem, magis cogruum, & aptũ exercitiũ iudicandũ erit alia spiritualis occupatio, in qua exerceatur actus Charitatis, & puritas intentionis solã Dei gloriam quærendo, meditando, & intendendo, vel se offerendo Deo paratum pro eius dilectione omne malum, pœnam, & miseriam subire. At hæc obiectio superiori doctrinæ, & arti traditæ mendicandi semper non officit; respondetur enim petitionem nostram si rectè fiat, & petendo ea, quæ Deus vult vt petamus, esse actum dilectionis perfectæ Charitatis, & sic esse opus perfectissimum in quo die ac nocte occupemur. Tunc autem petitio rectè fit primò, quando petimus à Deo vt tribuat bona sua nobis, nosque à malis eripiat, quatenus hæc liberatio, ac ditatio nostri solum refertur ad gloriam, honorem, & exaltationem ipsius Dei, qui in nostris bonis honoratur & exaltatur; & ideo quasi in illis obliuiscimur nostri, nec ea respicimus vt bona nostra, sed Dei, non vt exaltationem nostram, sed illius. Secundo potest esse perfecta petitio, si à malis omnibus liberari, & omni bono repleri petimus, vt Deo gratum faciamus, solatiumque vt ita dicam afferamus; ipse siquidem iam nobis voluntatem, & desiderium suum aperuit, se multum scilicet à nobis laudari, magnificari, & exhiberi sibi acceptissimam seruitutem, si ad ipsum perpetuo recurramus, eiusque imploremus auxilium, ac beneficia postulemus. Igitur si ex hac inten-

intentione mendicabimus perpetuo apud ipsum, sicut cum eius voluntate perfectissimè conformabimur, sic & in opere perfectissimo amorem nostrum erga ipsum exercebimus. Si autem contingat aliquam petitionem non adeo rectè fieri, siue non ex hac pura intentione, poterit tamē esse dispositio ad perfectam charitatem, seu ad petitionem perfectā, vt si postulemus liberari à malis, vincere nostra vitia, passiones, & tentationes, virtutes comparare & similia, quatenus talia habentes magis habilitemur, & disponamur diuino seruitio, ac promptius, perfectius, facilius, perseuerantius Creatoris nostri exequamur voluntatem; quæ vtique directio non solum petitionem, sed & omnia alia opera nostra potest admodum eleuare, & Deo reddere grata, & sic vtendo bonis suis ad vtilitatem, & voluptatem nostram scilicet cibo, potu, somno, &c. cum hac intentione vt habiliores, & aptiores reddamur ad inseruiendum Deo, erit vtique actus si non perfectæ Charitatis, saltem dispositiuus ad perfectam. Igitur sit responsionis ad præmissam obiectionem summa, quod petitio ritè, & pura intentione facta, est actus, & exercitium perfectæ Charitatis, vel saltem ad eam disponit.

CAPVT XVIII.

Ars mendicandi apud Deum est nobilissima.

HOmo gloriosū animal naturali instinctu abhorret, & refugit ab his, quæ vilitatem, & abiectionem redolent. Hinc quia inter nos in hac parte malè audit mendicitas, satis grauis est vero ingenuo, ita vt Villicus ille iniquitatis in Euangelio apertè fateretur, mendicare erubesco. Ne ergo fallaci hac apparentia, & nominis similitudine decipiat nos dæmon, animumque auertat ab arte pulcherrima, & sanctissima perpetuò apud Deum mendicandi, eius dignitas, & ingenuitas breuiter à nobis est aperienda, & explicanda.

Primò ergo falsum est absolutè hanc artem mendicandi in Mundo esse vilem, & abiectam, licet falsò talem de ea homines habeant opinionem. Etsi enim ante aduentum filij

Dei in carne talis fuerit, certè postquam hic hanc artem exercuit, siquidem dum esset diues, propter nos egenus factus est, & de seipso testatur, ego mendicus sum, & pauper: indicibilem medicitas comparauit nobilitatem; sufficit enim, vt aliqua ars tanquam propria à Principe & Rege exerceatur, vt inde sumat splendorem, & honorem. Secundo sunt duo genera bonorum, quibus potest mendicitas incedere scilicet vilia, transitoria, temporalia, caduca, & aeterna, cœlestia spiritualia, & diuina; Sit ergo vile & abiectum mendicare prima, non sic autem secunda. Sicut etiam apud homines sibi procurare supremas dignitates Cardinalatus scilicet, summi Pontificatus, inuestituram Regni, & similia non reputatur ars vilis, sed honorifica, imò propria Principum, & hæroũ, & ratio est, quia res procuratæ sunt maxima bona, & grandia; Nulla autem nec in dignitate, nec in pretio est comparabilitas inter diuitias, & munera licet primariã huius sæculi, & bona spiritualia & æterna, ac proinde hæc sibi procurare, & mendicare apud Deum erit ars maximè sublimis, digna, & honorifica. Tertio] sublimitas alicuius exercitij præcipuè desumitur ex fine, ideo mendicitas ex necessitate vilis est apud homines, at ex voluntate propter Deum, præfertur vt patet in Apostolica, & Euangelica, regnis, & coronis; nec ea in Catholica Religione datur quid sublimius, & honorabilius; Sic igitur mendicare propter Deum est res altissima & nobilissima; At nos quando petimus à Deo ea, quæ Deus vult, vt ab illo petamus, scilicet liberationem ab omni peccato, & passionum, acquisitionem virtutum, Victoriam vitiorum, &c. ea petimus propter ipsum Deum; *Primò* quia petimus vt Deus magis honorificetur, & glorificetur; *Secundò* vt nos habiliores reddamur ad eius obsequia. *Tertiò* vt ipsi rem gratam faciamus quia sæpius suam voluntatem indicauit, vt ab eo continuò aliquid postulemus; *Quartò* quia petendo ea, quæ Deus vult nos habere; perinde est, ac si quæramus eius bona propria idest gloriam, honorem, & laudem; Deus vero eodem amore, quo diligit se, diligit nos, nec separat, sed vnit gloriæ suæ nostram vtilitatem, vnde hanc reputat suũ bonũ, & sic ex omnibus his motiuis propter ipsum mendicamus; ergo ars hæc ex tali fine mendicandi non solum non erit vilis, & abiecta, sed perhonorifica, & gloriosissima.

Adden-

Addendum est vt magis ingenuitas huius exercitij appareat, quod modus iste mendicandi apud Deum non est difficilis,& laboriosus, nec expositus periculis, iniurijs, & opprobrijs sicut est mendicare apud homines; nam fit sola cogitatione præsentando nos ipsos, nostrasque miserias ac necessitates Deo, quem semper, vbique præsentem, & intra nos ipsos habemus, à quo, cum nos ipse ad petendum inuitet; repulsam non patiemur, proindeque alacriores & promptiores debemus reddi ad exercendam hanc artem artium omnium nobilissimam.

CAPVT XIX.

Ars mendicandi apud Deum est omnium vtilissima.

QVia animus humanus suæ studet vtilitati; maximè ab hac mouetur, vnde vt efficacius amplectatur vnusquisq; artẽ propositã mendicãdi, sciat illi inesse non solũ nobilitatẽ, sed & vtilitatẽ; Qui ergo solum suis rebus incumbit, qui nihil cogitat præter seipsũ ac ex amore proprio non quærit nisi quæ sua sunt, artem hanc addiscat, ac sequatur, & exerceat, sic enim facillimè omnibus bonis per eã ditescet, propterea enim Christus nos docuit, *orate vt gaudiũ vestrũ sit plenum.* Vt autem eius vtilitas melius percipiatur aduertendum est maximam intercedere differentiam inter pauperes, qui mendicant apud homines, & pauperes qui mendicant apud Deũ; qui apud homines mendicant bona temporalia satis se obtinuisse putant, si impetrent id, quod petunt, vt eorum indigentia repleatur, hinc qui decem aureis indigebat, si ea obtineat, vtique totum impetrasse arbitratur; qui apud Principem pro dignitate aliqua supplicat, ea sibi data, satis quod desiderabat comparasse lætatur, itaque partes benefactorem omnes explesse putat, vnde ei non manet obstrictus pro beneficio obtento, perpetuamque fatetur obligationem. Aliter autem euenit mendicantibus spiritualia & æterna apud Deum, nã non solum impetrat quod petebat, sed etiam ei plurima alia bona tribuuntur, & maiora illis quæ postulabat, insuper cen-

setur

setur petitio seruitium exhibitum Deo, vnde hic licet bene-
factor (ò ineffabilis, & inaudita Creatoris nostri liberalitas!)
ipse obstrictus, & obligatus remanet ei, cui beneficium con-
tulit; Hanc veritatem plenius exemplis videamus; Petit quis
à Deo, vt eum à tentatione aliqua eripiat, & ne permittat
in culpam aliquam cadere, impetrat per orationem benefi-
cium quod petebat, liberatur à tentatione & ab illa culpa,
& insuper Deus tribuit ipsi plures gradus Gratiæ sanctifican-
tis in hac vita, cui in futura respondebunt totidem gloriæ,
& visionis beatificæ. Quare, ex quo merito, & seruitio tan-
tum bonum? Quia ad Deum confugit & eius auxilium po-
stulauit. Quis vnquam similia inter homines audiuit? O
amabilis nimis conditio & natura Dei nostri! Similiter quis
incidit in peccatum veniale, postulat in oratione sibi remit-
ti, nec enim solū exauditur in deletione venialis maculæ, sed
augetur gratia, & per consequens ius ad vitam æternam, &
copiosiorem gloriam, non nisi quia ad Deum confugit, &
veniam deprecatus est, & quasi Deus insigni beneficio, seu
seruitio obligetur, addit ad petitionem noua pro ipsa petio-
ne dona, vt non immeritò nos ad orandum & petendum in-
ducens, *inuoca me inquit in die tribulationis, eruam te, & ho-
norificabis me*.

Et hinc apparet infinita bonitas, & admirabilis sapientia
Dei, cur nolit sciri à nobis, an obtinuerimus vel non, præte-
ritæ vitæ delictorum indulgentiam, & gratiam, simus conse-
quuti; an impetremus de facto ea quæ ad salutem necessaria
petimus, & maximè perseuerantiam; hac siquidem igno-
rantia cogit nos vt continuo, & semper ea petamus, & ma-
gis habilitemur ad eius dona, & beneficia, maioremque
gratiam consequamur, & consequenter gloriam vberiorem;
Et licet mereri apud Deum conueniat etiam alijs virtutibus,
quibus vtitur Charitas, tamen peculiariter conuenit Ora-
tioni, & petitioni, nam in ea exercentur primo omnes actus
virtutum Theologicarum, fidei, spei, Charitatis, secundo
actus plurium aliarum virtutum moralium, vt Religionis,
& cultus diuini, humilitatis, propriæ cognitionis, obedien-
tiæ, & specialiter illius virtutis pro cuius consequutione in-
statur apud Deum, & ideo ratione harum omnium virtutum
quæ concurrunt, lucrosissima ars, & negotium vtilissimum
est Oratio, & petitio, vnde, & nullum momentum deberet

nobis

nobis transire feriatum à mendicando apud Deum; sed vt summè nobis proficuum sine vlla interruptione (vt mendicos decet) perpetuo supplicare.

CAPVT XX.

Mendicare apud Deum est Ars omnium necessarijssima.

LIcet omnis vtilitas moueat, nulla tamen efficacior, quam quæ extremæ prouidet necessitati, & sine qua impossibile nobis est vel esse, vel bene esse. Huiusmodi est vtilitas, quam ab Oratione, seu à mendicatione apud Deum participamus, cum sine bonis per Orationem impetrandis non possit à nobis æterna salus obtineri. Et facili negotio hæc veritas, seu extrema necessitas orationis persuadetur, nam certissimum est inter necessaria ad æternam salutem præcipuum locum tenere donum perseuerantiæ in gratia sanctificante vsque ad finem vitæ. Hoc autem donum ex quo totum pendet negotium æternitatis, vt communis fert sententia tam Patrum, quam scholasticorum, imo & fuit definitum in Concilio Tridentino sess. 6. de iustificatione, non potest cadere sub merito; ita licet quis pluribus & pluribus annis inseruiat Deo in paupertate, humilitate, & obedientia voluntaria, pascat se lacrymis, & ieiunio, perpetuis flagellis maceret corpus, & carnem catenis & cilicijs propter Deum affligat, distribuat in cibos pauperum facultates suas laboret pro gloria Dei, & pro eius honore ac animarum salute sudores, & sanguinem effundat, adhuc his omnibus bonis operibus non valet sibi mereri perseuerantiam vsque ad mortem, in qua vnicè salus sua consistit, quod vtique piè consideranti admodum formidabile videri debet. At licet non cadat perseuerantia sub merito, complacuit tamen diuinæ bonitati, vt caderet sub impetratione, vnde dixit S. Augustinus; *sunt non nulla quæ Deus dare decreuit etiam non orantibus, vt est initium fidei, & sunt alia, quæ non nisi orantibus præparauit, sicut perseuerantia in Gratia vsque ad finem vitæ.* Quod ergo omnia bona opera licet maxima non possunt

possunt obtinere per modum meriti, consequitur Oratio; & petitio per modum impetrationis, imo sola oratione, sic Deo decernente, consequi potest. Hinc S. Augustinus loquens de aduentu Spiritus Sancti super Apostolos dixit, *non venit nisi vocatus, & rogatus*; & alibi de Ecclesiasticis dogmatibus cap. 56. facit tres sequentes propositiones 1. *nullum credimus ad salutem nisi Deo inuitante venire; 2. nullum inuitatum salutem suam nisi Deo auxiliante operari. 3. nullum nisi orantem auxilium promereri*; igitur de primo ad vltimum nullum nisi orantem salutem consequi ordinariè posse.

Licet autem explicata necessitas sit omnium maxima vt pote decernens de negotio æternitatis, ac proinde sola sufficeret, vt nunquam à petendo, & mendicando cessaremus, non desunt aliæ necessitates, & propriæ status Religiosi, quæ ad idem exercitium inducunt. Non quia sæculum reliquimus, etiam omnes tentationes effugimus; & in Claustro nos manet pugna, eaque terribilis siquidem quasi triplicato agmine irruunt in nos potentissimi aduersarij. Mouet hinc castra varijs suggestionibus Dæmon, hinc propria caro inordinatis appetitibus, passionibus, & affectibus impetit; illinc Mundus suis fallacijs, & præteritarum vanitatum memoria impugnat, sic vndique inimicis circumdamur, vt non sit mirum si in tot occasionibus proficiendi in virtute, quibus status religiosus abundat, parum proficimus, ac semper in imperfectiones labimur, nec malos habitus semel contractos vnquam exuimus. Quid agere debeamus, si tot malis liberari cupimus, docet nos Iosaphat Rex II. Paralipomenon cap. 20. Et hic Princeps se à tribus exercitibus hostium circumuentum doluit, nec quomodo euaderet inueniens, *timore perterritus totum se contulit ad rogandum Dominum*, & inter alia Domino dicebat, *In nobis quidem non est tanta fortitudo, vt possimus huic multitudini resistere, quæ irruit super nos; sed cum ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, vt oculos nostros dirigamus ad te &c.* Nec spe sua frustratus est pius Rex, nam postquam se contulit totum ad rogandum Dominum irruit Spiritus Domini super Leuitam, qui dixit eis; *Hæc dicit Dominus, nolite timere, nec paueatis hanc multitudinem, non enim est pugna*

vestra, sed Dei, non eritis vos, qui dimicabitis; sed tantummodo confidentes state, & videbitis auxilium Dei super vos; Credite in Domino Deo vestro, & securi eritis, credite Prophetis eius, & cuncta euenient prospera; Exitusque verba probauit; sicut Leuita loquutus fuerat, sic euenit feliciter Iosaphat; Ergo ad rem nostram, tot inimicis circumdati non habentes in nobis vires, & virtutem ad resistendum, nulla remanet spes victoriæ, nisi in eo, quod oculos nostros eleuemus ad Dominum, & nos totos ad petendum conferamus, & quia omnia in figura contingebant illis, & ad nostram doctrinam scripta sunt, docet nos euentus Iosaphat, quod tunc solum perfectam palmam de nostris imperfectionibus, vitijs, & hostibus, consequemur, cum in Deo solo confidentes, ad eius petendum auxilium confugerimus, sine quo auxilio impossibile erit à tot hostibus non vinci.

Augetur vis huius necessitatis, quia non sufficit Religioso profecisse in virtutibus nisi in earum exercitijs perseueret vsque in finem, & semper magis, ac magis in eis proficiat, nam in earum acquisitione dum viuimus, nunquam datur terminus, nec est possibile seruire Deo tali perfectione, qua ipse non sit maior semper dignus. Itaque qui nõ curaret vlterius progredi sibi in mediocritate virtutũ satisfaciens, similis illi esset de quo dicitur Ecclesiastæ, Stultus complicat manus suas, & comedit carnes suas dicens, melior est pugillus cum requie, quam plena vtraque manus cum labore; nam & is comedit carnes suas idest paulatim consumitur, cum longe maiora à nobis Deus requirat, ideo inquit Sanctus Gregorius, qui maius bonum sibi proposuit, minus bonum fecit sibi illicitum, quia nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, est aptus Regno Dei. Non igitur in via Domini dum viuitur datur status, & terminus, vt quis putet se comprehendisse, sed qui sanctus est, sanctificetur adhuc, & qui iustus est iustificetur adhuc. Hinc plurimi sancti maximo semper in timore viuebant, quia licet viderent se multum Dei gratia in virtutibus profecisse, tamen agnoscebant multum sibi adhuc deesse, et incomparabiliter plus itineris ad perfectionem remanere. Quare magis timendum est de illis Religiosis, qui licet per 30. vel 40.

annos virtuosè in Religione vixerint, tamen putant se
totum perfecisse, nec curant vlterius progredi, quam de
Nouitio, qui cum feruore incipit, & semper studet vlterius
progredi, siquidem illa persuasio non progrediendi vlterius
duas præcipuè causas habet, scilicet vel maximam sui præ-
sumptionem, & superbiam, vel maximam vecordiam,
negligentiam, & pigritiam, & sic multi pereunt. Si igitur
incumbit nobis obligatio proficiendi in virtute per singu-
los dies, imò horas, quis est hic, qui semper contra pro-
priam inclinationem nitatur, & de die in diem ad altio-
rem gradum perfectionis ascendat? Quis viuet securus?
Certe ita est, in maximo versamur etiam Religiosi peri-
culo salutis nostræ, & ideo hoc solum residui habemus, vt
oculos nostros dirigamus ad Deum, & continuè oremus,
vt licet indignos non derelinquat, sed perpetuis foueat
præsidijs, quibus à malis imminentibus eruamur, ipsum
totis visceribus, toto corde, tota anima diligamus, & ea
quæ illi sunt placita semper faciamus. Debet proinde
quisque, quotiescumque potuerit tẽpus ab alijs occupationi-
bus furari, hoc agere vt tanquam pauper se Deo suo sistat,
proponat miserias, & necessitates, poscat auxilium, ne in
tot periculis, inter tot hostes internos, & externos pereat
agitur enim de summa rerum, idest de fælicitate, vel
miseria æterna, nec aliud residui habemus ad spem nostrã,
ad nostrum subsidium, quam vt oculos nostros dirigamus
ad Deum, qui à tot malis & potest, & vult supplicantes si-
bi eripere.

Videtur hanc necessitatem bene agendi negotium
Orationis, & exercendi artem mendicandi apud Deum
satis expressisse Ecclesiastes capite 6. cum inter alias no-
stras miserias, hanc specialiter, & singulariter deplorat.
*Est inquit, & aliud malum, & quidem frequens apud homi-
nes; Vir cui dedit Deus diuitias, & substantiam, & hono-
res, & nihil deest animæ suæ ex omnibus, quæ desiderat, nec
tribuit ei potestatem,* (alii legunt voluntatem) *Deus vt co-
medat ex eo, sed homo extraneus vorabit illud, & hoc va-
nitas, & miseria magna est.* Latet sub his verbis grande
mysterium, & altiora, quam quæ prima facie littera sonet,
insinuare nobis Spiritus Sanctus intendit; eo magis quod
melius, & vtilius videtur ad vitam æternam non vti sub-
stantia,

ſtantia, & diuitiis ſæcularibus, ſed ea propter Deum relinquere, & Euangelicam Paupertatem ſequi. Videntur ergo hæc verba intelligenda de bonis ſpiritualibus, quibus maximè homo abundat, & tamen ſua ignauia, & negligentia neſcit eis vti, (quæ vtique ineſplicabilis miſeria eſt. Et vt euidentius appareat, exemplificemus propoſitam veritatem; Non ne maxima miſeria eſt, nos habere infinita Chriſti merita, nobis ab eo dono data, vt ditemur, & repleamur ad ſatietatem per ea bonis cœleſtibus, & tamen anima noſtra fame perit, quia neſcit illis vti, & negotiari? Non ne eſt maxima miſeria nos habere promiſſionem infallibilem Chriſti Domini obtinendi, quæ petierimus neceſſaria ad ſalutem, & tamen diſcedimus ab Oratione vacui ſine impetratione alicuius boni? Non ne eſt maxima miſeria habere Deum noſtrum tam bonæ conditionis tantæ miſericordiæ, & pietatis, ac ſemper paratiſſimum communicādi nobis ſua bona, ita vt abundantia pietatis ſuæ & merita ſupplicum excedat, & vota, & tamen nos licet per ſingulos dies duabus horis ante eius conſpectum ſtemus, nihilominus ſemper pauperiores inuenimur? Non ne maxima miſeria eſt habere adeo opportunā commoditatem agendi continuo cum Rege Regum, locupletiſſimo, liberaliſſimo, amantiſſimo, cupidiſſimo tribuendi nobis theſauros ſuos inæſtimabiles, & tamen nunquam à noſtra euadimus mendicitate? Sanè maxima hæc eſt miſeria, & tam grande malū non aliunde oritur, niſi quia vel neſcimus, vel nolumus, vel negligimus negotiari cum Deo noſtro ſicut oportet; vnde homo extraneus vorabit omnia, quia toto illo tempore, quo cum Deo in Oratione agimus, mente vagamur vel per cogitationes inutiles, & ſæculares, vel per dæmonum ſuggeſtiones, & ſic homo extraneus rapit, & nobis deuorat tempus illud prætioſiſſimum acquirendis diuitijs cœleſtibus liberaliter à Chriſto Domino nobis conceſſum, & in tanta abundantia diuinorum bonorum, vnde alij citiſſimè diteſcunt, nos pauperiores euadimus. O ſi Carmelitæ Diſcalceati benè impenderent tempus duarum horarum Orationis quotidianæ, quos profectus in virtute facerent? Quam breui culmen perfectionis attingerent? Quam faciliter finem ſanctitatis in renunciatione ſæculi ſibi præfixum conſequerentur? Vna eſt Oratio, vna eſt ars apud Deum mendicandi,

dicandi, quæ nos fælices, & diuites efficere poterit, sine qua semper erimus miseri, sēper innumeris inuoluti imperfectionibus, varijs obnoxij passionibus; Huic ergo arti insudemus, huic totis viribus incumbamus; Sit nostrum studium, perpetuumque ministerium meditari in lege Domini die, ac nocte, nunquam alio diuertere oculos nostros, sed perpetuo orare ad Dominum, eiusque auxilium, & protectionem implorare, vt saluet nos, & eripiat ab inimicis nostris.

CAPVT XXI.

Varij modi vtiles exercendi Artem mendicandi in Oratione.

Liceat pauperes cœlestes imitari terrenos, & ab his etiam Artem mendicandi addiscere, siquidem teste ipsa Veritate Christo Domino, prudentiores sunt in generatione sua filij sæculi huius filijs lucis. Et certè pauperes terreni habent, exercentque prudentiam mirabilem in emendicandis eleemosynis, norunt tempus petendi, & efficacius impetrandi, sic artem, & modos mouendi affectus, & licet nunquam Rhetoricæ studerint, plurimum tamen vel natura ipsa magistra, vel necessitate edocti sciunt animos diuitum inclinare, vt desiderata, & petita concedant, quam, vel similem diligentiam si adhiberent Pauperes Euangelici in Oratione breuissimè omnibus diuinis bonis replerentur. Quis ex se ipso poterit pro suo profectu considerare adinuentiones pauperum terrenorum, vt eorum mores sanctius, & vtilius in oratione referat, ne enim nimium in præsenti materia diuagemur, & extendamur, pauca in exemplum pro cæteris proponemus.

Solent ergo primo pauperes mundani obseruare varias Anni solemnitates, loca, & tempora, quibus solet adesse magna Populi frequentia, & deuotio concurrentium pronior ad miserendum, & elargiendum eleemosynas. Opportunum facis exemplum pro mendicantibus apud Deum, vt in

in proprium commodum vtantur festiuitatibus Christi Domini, & Sanctorum, quas Ecclesia veneratur, siquidem in eis abundantius solito solet effluere fons diuinæ misericordiæ. Et quidem si Principes sæculi huius diebus suis natalitijs, vel coronationis, vel assumptionis ad Principatum dilatant beneficentiam suam, & maiori liberalitate, vel effundunt pecunias, vel conferunt beneficia, vel subscribunt supplicibus libellis, vel à captiuitate, et carcere liberant, nefas sanè erit suspicari Deum nostrum, qui diues est in misericordia, esse minus liberalem diebus festiuis suis, vel Sanctorum suorum; Imò & ipsi Sancti talibus diebus speciali quodam iure tenentur ad intercedendum pro nobis, quare omni studio elaborandum ne illa dies transeat sine abundantia speciali diuinæ Gratiæ, & donorum cœlestium, vt possimus in terris collætari cum Sanctis in Cœlis degentibus.

Secundo pauperes mendicantes, quando Ciuitas aliqua est magna, & per vnam diem nequeunt eã percurrere solent in partes, ac regiones diuidere, & inde vnicuiq; suum proprium diem decernere, vt sic nullus ex benefactoribus relinquatur, à quibus possunt, vel solent, vel sperant eleemosynam accipere; Et hos imitari debemus, cum tum ex occupationibus vitæ huius mortalis, tum ex multitudine benefactorum, & magnitudine Cœlestis Ciuitatis Hierusalem non valemus eos omnes vna die adire, & tam spatiosam beatitudinis terram perlustrare. Ergo eam in plures regiones diuidamus, & singulis diebus cuiuscumque hebdomadæ vnam partem visitemus petentes à fælicibus illis habitatoribus munera necessaria, & eleemosynas competentes pro vita æterna consequenda. Die Lunæ mendicare poterimus apud Sanctos Angelos, qui sunt in tres Hierarchias diuisi, & singulæ Hierarchiæ in tres Choros; Infima Hierarchia continet Angelos, Archangelos, Virtutes; Media Potestates, Principatus, & Dominationes; Suprema, Thronos, Cherubim, atque Seraphim. Die Martis mendicabimus apud Patriarchas, Prophetas, & Sanctos veteris Testamenti, & specialiter apud eos, quorum vita et Iustitia magis nobis innotescit. Die Mercurij mendicabimus apud Apostolos, & Discipulos Domini, qui primitias spiritus habuerunt. Die Iouis mendicabimus apud copiosissimum

nume-

numerosissimum, & gloriosissimum exercitum Sanctorum Martyrum. Die Veneris apud Sanctos Monachos, Confessores, & Anachoretas. Die Sabathi apud Sanctas Virgines, & omnes alias Sanctas Mulieres. Die Dominica apud omnes simul; aduertendum autem, quod cum Beatissima Virgo Maria sit supra omnes mitissima, clementissima, potentissima, Mater misericordiæ, peccatorum Aduocata, & cunctorum Sanctorum Regina apud eam quotidie debemus mendicare, & hæc si fideliter, & perseueranter præstabimus absque dubio breui bonis cœlestibus abbundabimus.

Tertio Pauperes, & mendicantes, qui se minus aptos vident ad petendam eleemosynam, vt pote rudioris linguæ minusque facundæ, assumunt socium magis idoneum, & eloquentem, quo medio valeant à fidelibus desiderata extorquere. Idem agamus & nos; cognoscentes non habere modum agendi cum Deo, nec callere artem apud ipsum mendicandi sicut oportet, associemur cum aliquo magis idoneo, qui nos ducat ad Deum, & pro nobis petat sicut par est, necessaria ad salutem; Nec deest socius aptus, & fidelis Angelus noster Custos à Deo ad hunc finem nobis misericorditer datus; hunc obsecremur, vt nomine nostro instet apud Altissimum pro beneficijs spiritualibus, quibus indigemus, & impetret desideratas gratias, siquidē optimè nouit hanc artem, & validissimè agere valet causam nostrã. Possumus ad eumdem effectum assumere alios etiam Sanctos, præcipuè nostros aduocatos, & in eorum solemnitatibus.

Quarto solent etiam pauperes ad inclinandam facilius voluntatem Principum, eorum commendare, & magnificare liberalitatem magnificentiam, pietatem &c. Iuuat & simile exequi cum Deo nostro, vt laudemus eius Omnipotentiam, extollamus quantum possumus infinitam bonitatem, clementiam in condonando, liberalitatem in tribuendo, misericordiam in subleuando, amorem in benefaciendo omnibus, & è contra deprimamus nos ipsos, exageremus nostras miserias, infirmitates, necessitates, turpitudinem, infamiam fætorem, quatenus nullo modo in nobis ipsis fidentes, totam spem, & fiduciam nostræ salutis in eius auxilio collocemus; quo sanè modo orandi, vt potè frequen-

frequentissimo apud antiquos Iustos plenæ sunt sacræ Paginæ.

Quinto solent etiam pauperes præoccupare, & præuenire gratiarum actionibus ipsam gratiam, quam desiderant, & licet non sit adeo frequens hic modus apud homines, est tamen aptissimus apud Deum. Sic antequam ab eo aliquod beneficium petamus, debemus gratias agere, ac si iam beneficium contulisset, cum certitudine, ac tali fiducia debeamus accedere impetrandi, quod petimus, ac si fuisset impetratum. Docuit nos hanc artem, vel modum Christus Dominus in resurrectione Lazari, quando dixit, *Pater gratias ago tibi, quoniam audisti me, ego autem sciebam, quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat &c.* Edocet, & in Psalmis nos hunc modum sæpissimè S. Dauid, vt cum ait *clamaui, quoniam exaudisti me &c.*

Sexto. Obstinatio, et importunitas propria est pauperũ, nec quia repulsam patiantur, à petitione, & expositione propriæ miseriæ cessant. Constanti; ac firmo animo, & negotium Orationis tractandum est, nec licet videamur pati pluries repulsam, discedendum; imò debemus apud Deum protestari non recessuros ab Oratione, nisi gratia obtenta, nisi forte alio ab obediẽtia vocemur. Hac certe arte mulier illa Cananæa in Euãgelio fæliciter expugnauit cor Redemptoris, beneficiumque, quod filiæ petebat, impetrauit. Eadẽ S. Mater nostra Theresia fatetur se superasse omnes difficultates, & ad perfectionem peruenisse, cum antea parum proficeret, & faciliter à bonis propositis recederet; Sed cum quasi vim Deo quadam die fecisset, obtestata se ab eo loco, quo orans iacebat, non recessuram sine victrice gratia, qua obstacula, & seipsam superaret, de repente mutata est, noua repletam se sensit virtute, & ex tunc sine offensione fæliciſſimè viam perfectionis cucurrit.

CAPVT

CAPVT XXII.

Multiplex Capitale pro exercentibus Artem mendicandi apud Deum.

LIcet Mendicantes pauperes agris, vineis, pecunia, cæterisque bonis indigeant, copiosam tamen supellectilem, & non exiguũ capitale se habere putant, si motiua, rationes atq; argumenta habeant, quibus velut armis triumphent de animis hominum, omniaque obtineant, quæ petunt. Hæc omnem reliquam supplet indigentiam, vna est pro cæteris diuitijs, cum sibi ex ea cuncta desiderata, & necessaria suppeditentur. Vel dicemus, & redit in eumdem scopum, & finem nostrum, aliquando vti Mendicantes hac arte, vt si forte quid prætiosum inuenerint, quod fore Principi gratum autumant, illud eidem liberaliter offerunt, nec aliquod exigunt prætium, vt inde etiam magis excitetur Principis liberalitas ad eorum subleuandam paupertatem. O quantis abbundant pauperes spirituales, vt negotium suæ mendicationis cum Deo fœliciter peragant? Quot suppetunt, vt ita dicam capitalia, quibus nihil habentes omnia possideant, & veluti prætiosissimas gemmas Deo offerant, eiusdem beneuolentiam inclinaturi? Fælices pauperes, quorum in censum in capitale omnia cedunt bona, Deus ipse! Sed videamus, & breuiter ea expendamus.

Primum Capitale sunt omnia merita Vitæ Sãctissimæ Passionis acerbissimæ, mortis pænolissimę Christi Domini, quæ in persona Christi non receperunt cõdignam mercedẽ, cum omnia supernaturalia bona ipse habuerit titulo connaturalitatis ex vnione hypostatica, nobisq; fuerunt donata, vt eorũ virtute possemus nobis petere remunerationem pro ipsis, vt nostris, & ad nostram salutem operatis; vnde non debemus dimitti vacui tantum prætium offerentes, & tot tantaque merita infinitis præmijs digna repræsentantes. *Secundum* sunt merita, & gloria Beatissimæ Virginis Marię, quæ de Terra in Cœlum translata est, & super omnes Choros

Choros Angelorum exaltata, vt fiducialiter causam nostram ageret apud Deum, sicut confitetur Ecclesia in Oratione secreta, quæ dicitur in Missa in peruigilio Assumptionis eiusdem, *Quam idcirco de præsenti sæculo transtulisti, vt apud te pro nostris peccatis fiducialiter intercederet.* Nec dubium quin & Deo sint gratissima merita suæ Matris, & oblatio omnium laborum, quos ipsa perpessa est in eius cura, & educatione, & quin ipsamet Virgo propter peccatores ad excellentissimam dignitatem Matris Dei euecta toto corde nostra negotia non promoueat, & non sit propensissima ad nobis succurrendum, & intercedendũ pro nobis. *Tertium* sunt omnia merita, & gloria omnium Beatorum tam ex Angelis, quam ex hominibus, qui cum Deo regnant, & regnabunt in perpetuas æternitates, nec dubium, quod si Regina Cœlorum, vt pro nobis peroret apud Filium fuit exaltata, & cæteri Electi, ac Principes Empyrei eidem fini deseruiant, atque vt sint nostri Patroni, Aduocati, & Defensores, Deo in beata gloria assistant. *Quartum* Omnia merita cunctorum operum bonorum, Orationum, Vigiliarum, pænarum, vel cuiuscunque actus interni, vel externi, à quolibet iusto, quolibet tempore in terra, & peregrinatione hac exerciti, & quæ per sæcula subsequentia in Ecclesia militante exercebuntur operationes sanctæ, & meritoriæ, non enim ab horum omnium participatione possumus excludi, vnde & valemus eis vti cum Deo ad nostram vtilitatem, & profectum. *Quintum* sunt tot Missæ, & Sacrificia, quæ quotidie Deo per totum Orbem offeruntur, cuncti enim fideles de eis participant, cum pro omnibus offerantur, tam viuis, quam defunctis, in quibus repræsentatur Passio, & mors Christi Domini, quæ fuit infiniti valoris, & meriti, ac proinde inexauribilis quantumcumque de ea, & per eam accipiatur, & ad plures eiusdem efficacia diffundatur. *Sextum* est promissio iure iurãdo firmata à Christo Domino nobis facta cõcedendi omnia, quæ in eius nomine peterentur. *Septimũ* est donatio facta nobis à Patre Aeterno de Filio suo Dilectissimo, & Vnigenito, & cũ eo de omnibus alijs bonis, vt refert Apostolus, his terminis, *Qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo & cum ipso non omnia nobis donauit?* Cum ergo negare iure

non possit, quod semel donatum, & acceptatum fuit, sequitur euidenter, quod nihil poterit Deus negare, cum nihil petamus, quod ex vi prædictæ donationis nostrum non sit. *Octauum* omnia bona, quæ Deo superfluunt, micæ, quæ ex Cœlesti Conuiuio cadunt, quo Diuinæ Personæ in se ipsis pascuntur, & satiantur, debetur enim pauperibus, quod non est necessarium Domino, iuxta illud monitum, *quod superest date pauperibus*, imo & catuli quoddam ius habent ad micas de mensa dominorum suorum cadentes iuxta illud, *nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum*. Christus etiam Iesus maximam egit curam de his micis ne perirent, vnde præcepit Apostolis *Colligite, quæ superauerunt fragmenta ne pereant*. Cum ergo Deus non indigeat bonis illis, quibus nos pro nostra salute indigemus, *bonorum enim*, vt aiebat Dauid, *non indiges*, ius habemus ad ea petenda, ne pereant, & vt nobis Deus donet, quæ sibi superfluunt. *Nonum* Omnia bona quibus Deus indiget; Licet enim in se, & in propria natura nullius egeat, tamen vt inquit Apostolus *Cum esset diues pro nobis egenus factus est*, nostras necessitates suas reputans quod multipliciter Dominus noster Iesus Christus expressit, vt quando dixit, *Dicite quia Dominus his opus habet*; *& quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*. Hinc ergo possumus iure auctoritatẽ Personæ Christi exhibere, cum petimus ad nostram salutem necessaria, siquidem ea necessitas ipsum met Christum tangit, & sibi reputat concessum, vel negatum, quod nobis vel conceditur, vel negatur; at certè non decet Christum à Patre, cuius honorem semper quæsiuit, in suis necessitatibus pati repulsam. *Decimum* sunt ipsa nostra peccata, & demerita: amabilissimæ etenim conditionis est Deus noster, vt reddat pro malo bonum, si enim hoc exigit ille à nobis, qui sumus mali, ne scilicet iniurijs iniurias compensemus, sed inimicos diligamus, & eis benefaciamus, *Vt sitis, inquit filij Patris vestri*; quomodo cum Inimicis suis, & peccatoribus non misericorditer aget Pater Cælestis, qui est ipsa bonitas, & misericordia? Hac de causa rogabat Propheta Dominum, *Sana animam meam; quia peccaui tibi*; & alibi *miserere mei Domine, quoniam infirmus sum, & qui a tibi soli peccaui, & malum coram te feci*. Et apud Isaiam habetur *recepit de manu Domini duplicia*

plicia pro omnibus peccatis suis; Et sæpissimè in sacra Scriptura afferuntur pro Capitali, et motiuo, vt nos Deus adiuuet, nostra ipsa peccata; nam vbi maior est miseria, ibi magis misericordia prouocatur ad miserendum, si ergo non possumus bona opera, & nostra merita Deo exhibere, afferamus in conspectum eius nostras miserias, & peccata pro motiuo, vt nostri misereatur, sicut etiam solent pauperes ostendere plagas, & infirmitates suas, easque efferunt, vt capitale pro eleemosynis comparandis, & Deo cum Psalmista dicamus, *Propitiaberis peccato meo multum est enim*. *Vndecimum* bonitas, & misericordia infinita Dei, quæ incomparabiliter excedit omnem nostram malitiam, & infirmitatem, & ex se dicit infinitam propensionem elargiendi quidquid ad salutem opportunum ab eo postulatur; Sic non indiget ipse aliquo extrinseco, vt moueatur ad benefaciendum, sed diues est in omnes, qui inuocant, & sperant in illum, ob suam solam pietatem, & misericordiam, sicut dixit optimè Dauid, *Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Hierusalem*, & apud Isaiam legitur ex ore ipsius Dei *Propter nomen meum longe faciam furorem meum, & laude mea infrænabo te, ne intereas, propter me, propter me faciam, vt non blasphemer, & gloriam meam alteri non dabo*. *Duodecimum*. Cor Iesu paratissimum adhuc pro nostra salute duriora pati; siue omnes pœnæ tormenta, Cruces, & mortes, quas ille libentissimè toleraret, si adhuc essent necessariæ vt nos saluaremur; quod desiderium vlteriora patiendi expressit Redemptor noster in Cruce dum dixit *Sitio*, & dum Beato Carpo, vt refert D. Dionysius Areopagita, *Manu extensa feri me, percute me inquit paratus etenim sum iterum pro salute hominum pati*; Igitur tã desiderio, quam omnibus istis pœnis, possumus in nostrum commodum vti, easque offerre Deo Patri, & in mercedem exigere nostram salutem. *Decimumtertium* relatio Paternitatis, & filiationis, quæ inter nos, & Deum intercedit, si enim vt inquit Christus, *Quis ex vobis Patrem panem petit, numquid lapidem dabit illi? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filijs vestris, quanto magis Pater vester Cœlestis dabit spiritum bonum petentibus se? Decimumquartum* Relatio, & vinculum fraternitatis inter Christum, & nos; lex etenim bonæ fraternitatis exigit, vt nemo Fra-

trum sibi aliquid proprium esse dicat, sed sint omnia communia; Si ergo factus est noster Frater Christus, & communionẽ fecit bonorum suorũ,& sic eripiet nos à malis nostris. *Decimum quintum*, Vinculum amicitiæ, quod quãtum est ex parte Christi nunquam dissoluitur, ita vt vel ipsum proditorem Iudam tam dulci titulo appellauerit, *Amice ad quid venisti*, cum autem proprium sit amicorum, *idem velle, & idem nolle, & amicorum omnia communia*: vtique si nobis se Christus amicum exhibet, debet omnia concedere, quæ postulamus, & desideramus. *Decimum sextum*, Vinculum, & relatio seruitutis, quam nobiscum Redemptor noster contraxit, licet enim natura Dominus, ex amore nihilominus exinaniuit semetipsum formã Serui accipiens, & de se ipso testatur, *Non veni ministrari, sed ministrare, ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat*, vnde & seruorum ministerium erga suos Discipulos voluit exercere, eorum pedes lauando,& passus est vendi,& emi ab hominibus tanquam eorum mancipium. Quomodo autem qui maiestatem suam inclinauit pedibus pauperum, non inclinabit suas aures ad eorum preces? *Decimum Septimum*, Vnio hypostatica cum cæteris ineffabilibus donis concessis humanitati Christi, nam cum hæc omnia receperit causa nostri, erit nullo modo dubitandũ, quin ipsa Sanctissima Humanitas facillimè exaudiet nos supplicantes pro bonis æternis, & hoc capitali vtitur Sancta Mater Ecclesia cum à Christo petit *Per Sanctam Incarnationem tuam libera nos Domine*. *Decimum octauum* Gloria externa Christi indiuisibiliter connexa cum nostra salute, non enim laudatur, glorificatur, & amatur Deus nisi ab ijs, qui saluantur; *Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes, qui descendunt in infernum; sed nos qui viuimus, benedicimus Domino*. Igitur salus nostra est Gloria Christi, & illam petentes,hanc petimus, vnde inquit Apostolus, *Omnes peccauerunt, & egent gloria Dei*. *Decimumnonum*. Beneficia omnia, quæ à Deo recepimus, & perpetuò ab eodem participamus; sunt enim omnia ista quasi capitalia ad postulanda, & obtinenda maiora, quibus per antecedentia disponimur, & sine quibus illa conseruari non possunt. Et idem Dominus pro gratitudine gratiarum quas in dies recipimus, vult vt instemus pro nouis, sicut

optime

optimè cognouit Sanctus Dauid cum dicebat; *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini Inuocabo*; Quasi diceret, gratum me Deo pro beneficijs, quæ confert, probabo noua semper petendo. Et Sanctus Paulus admonet nos, *Vt cum gratiarum actione petitiones nostræ innotescant apud Deum*. Qui enim Sanctus est, debet amplius sanctificari. *Vigesimum*. Totum illud bonum, quod à nobis exigit Deus, cum enim nihil illi dare possimus, nisi prius ab eo acceperimus, *Quis enim prior dedit illi, & retribuetur ei?* Eo ipso, quod Deus aliquid à nobis postulat, habemus ius ad idem ab eo petendum, sicut ipse docuit Mulierem Samaritanam; *Si scires donum Dei, & quis est, &c. qui dicit tibi da mihi bibere, forsitan ab eo petijsses &c.* Quasi diceret, si tu me intellexisses, ex petitione mea animum sumpsisses, vt aquam à me peteres, quam libentissimè dedissem. Igitur dum imponit nobis amorem suum, patientiam, vel humilitatem, hortatur nos ad ea bona petenda, cum ea nisi ab ipso habere non possimus.

Vltra autem prædicta Capitalia possumus adhibere plurima alia motiua, eaque Deo offerre, vt nos exaudiat. 1. quia sic glorificabit proprium nomen; 2. quia faciet iuxta suam inclinationem, & conditionem. 3. quia voluntas eius est sanctificatio nostra. 4. quia facillimè potest nos bonis suis ditare, & à malis eripere. 5. quia omnium supremus Dominus est. 6. quia quanto maiora, & plura dabit, eo plenior, & ditior erit. 7. quia nullus est præter ipsum à quo possumus auxilium sperare. 8. quia alijs plurimis se placabilem, & beneficum ostendit. 9. quia sibi faciet, quod nobis tribuet. 10. quia eum, si saluabimur, in perpetuas æternitates amabimus, & laudabimus. 11 quia eum in inferno non poterimus diligere. 12. quia nihil sine ipso possumus. 13. quia alias frustra tot tormenta, & Crucem passus erit. 14. quia plurimis, & potentibus hostibus vndique impetimur. 15. quia si permittit cadere, parcere debebit, alioquin vbi apparebunt misericordiæ eius? 16. quia nulla vtilitas in sanguine nostro, nec in commodum suum nostrum malum, & culpa redundat. 17. quia maiori dilectione nos amat, quam ipsi à nobis diligamur 18. quia & inimicis suis benefacit. 19. quia eius

eius totaliter sumus. 20. quia totus noster est, totus nobis datus, & in nostros vsus expensus. 21. quia ipse nobis omne bonum meruit. 22. vt Zelet honorem, & gloriam Aeterni Patris. 23. quia ab ipso de facto inspiramur, vt postulemus salutem. 24. quia multas gratias nobis concessit peccantibus, & non petentibus. 25. quia est Aduocatus noster in Cælis apud Patrem, & interpellat pro nobis. 26. quia dum degebat in terris vltro offerebat salutem, & quærebat, qui eam vellet, & sic Paralitico inquit, vis sanus fieri? & alibi, si quis sitit, veniat ad me, & bibat. 27. quia in Sacramento Altaris se ipsum donauit nobis, qui toto Orbe prætiosior est. 28. quia plus nostram salutem, quam propriam humanitatem amauit, hāc enim cruciatibus, opprobrijs, & morti pro nobis exposuit. 29. quia suas delicias, et gaudia in habitatione, & dulci communicatione animarum nostrarum posuit, *Deliciæ enim meæ inquit, esse cum filijs hominum,* & alibi *vt habeant gaudium meum impletum in se met ipsis.*

CAPVT XXIII.

Magna à Deo petenda sunt.

APud homines, quia sunt parū propensi ad largiendū, & benefaciendum, & quia quæ alijs donant, sibi detrahunt, solet reddere faciliorem consequutionem rei, quæ à paupere petitur, si sit res vilis, minoris præcij, & parui momenti. Non sic apud Deum, qui diues est in misericordia, qui est fons inexhaustus omnium bonorum, de cuius aquis eo plus semper accipiendum remanet, quo plus accipitur, qui infinitam dicit inclinationem sicut & bonitatem communicandi se, & sua bona, & elargiendo ditescit, non minoratur, quare cum sit oppositæ conditionis ab hominibus nescit cum eo negotiari, parumque nouit eius naturam, qui pro rebus exigui ponderis supplicat. Magna imo maxima à Deo petenda sunt, & quo maiora postulantur, eo redditur facilior consequutio, & illi magis

placet

placet Oratio; Nec à bonis petendis ipse met Deus excludendus, imo quia est ipse primum, & maximum bonum, & omne bonum, ante omnia alia bona, & super omnia alia bona, & si necesse sit, prætermissis cæteris alijs bonis, Deus est petendus; & qui neglecto eo se ad postulandas nugas, vel res minoris momenti diuertit, vtique dignitati, maiestati, & granditati tanti doni, & infinitæ beneuolentiæ, quæ illud parata est concedere, iniuriam facit. Hoc optimè nouerat S. Augustinus, qui dicebat; *Amat omnino te Deus, ergo quodcumque petieris dabit tibi; dilata cor tuum, exerce tuam auaritiam, considera quis est, qui tibi promittit*. Deus ergo est, qui promittit se omnia daturum, quæ cor nostrum desiderat, & bene nouerat, quod nihil præter se ipsum nostri poterat cordis desideria explere, siquidem vnicum bonū est, ad quod nati sumus, quod consequenter nos satiat, & sic se ipsum daturum se iure iurando obstrinxit; Deum ergo ipsum petamus, nam petendo desiderabimus, desiderando amabimus, amando possidebimus, & sic subscripta erit, & statim exaudita Oratio nostra. Deum ipsum in orationibus nostris continuo petamus, nam cum eo in nos venient omnia pariter bona, cum eo mansuetudo, humilitas, castitas, obedientia, & cæteræ virtutes ad ipsum pertinentes. Ipsum petamus, vt subito exaudiatur Oratio nostra, nam se ipsum negare non potest.

Verum quia ipse non se negat, sed nos possumus illum à nobis nostris peccatis expellere, & quia in loco tentationum versamur, vndique circumdati infirmitatibus, inimicis, malis habitibus, inclinationibus inordinatis, vt sine eius gratia impossibile sit non cadere, non vinci, non labi in crimina, sit potissima Oratio nostra, vt Deus sua misericordia nos præueniat, comitetur, & subsequatur, nec vnquam cessemus ad eum clamare ne permittat nos cadere; Vt autem hæc oratio, & obsecratio sit efficacior; cum homines peccare soleant ex duplici motiuo vel cupiditatis erga aliquod bonum apparens, vel timoris à cuius mali imminentis si non peccent, debemus in Oratione renuntiare cuicunque bono, & voluptati, quam peccando consequi possemus, immo renuntiare ipsi met nostræ libertati, vt Deus nobiscum vtatur sua omnipotentia inferendo etiam vim nostræ libertati, & impediendo voluntatem eamque

detinendo

detinendo ne labatur in crimen, & similiter proponamus quamcumque pœnam, & laborem subire potius, quam peccare. Et vt hic actus sit magis Deo gratus, & meritorius, debet purgari intentio, & protestari, non hoc nos petere, vt fugiamus supplicia, quæ culpam comitantur, sed ne Deum nostrum super omnia dilectum offendamus, & ideo paratissimos nos esse, si ipsi ita placet, ferre omnem illam pœnam, quæ nostris delictis deberetur, à quibus nos sua misericordia dignatur eripere. Et ne propter nostrã indignitatẽ, ingratitudinem, & præterita peccata ab hac gratia excludamur, debemus eam petere propter infinitam suam charitatem, & misericordiam, propter infallibilem sui promissionem, & propter infinita merita Christi Domini, nec ab hac petitione vnquam die, vel nocte cessare.

Doctrinæ hoc capite traditæ, quod à Deo scilicet magna, & maxima petenda sunt, idoneam nobis se exhibet Magistram Sancta Mater Ecclesia, cælesti Spiritu edocta, & diuina Sapientia plena, siquidem in omnibus Orationibus, Collectis, tam Diuini Officij, quam Sacrosancti Sacrificij Missæ, semper à Deo maxima petit; scilicet vel remissionem peccatorum, vel liberationem à periculis, quæ imminent, vel immunitatem ab omnibus malis, vel vitam æternam, & similia; vnde eam sequi, & imitari nos decet, & tempus prætiosissimum Orationis, & agendi cum Deo, non leuibus occupare, sed cælestia, grandia, & æterna in eo negotiari.

* * *



CA-

CAPVT XXIV.

Non est differenda Oratio.

SIcut Deus O. M. ex veneno creat antidotum; & ex malis bona facit, sic è conuerso Dæmon ex medicinis educit venena, vertit cælestia pharmaca in perniciem; Hinc est, quod ex benignissima voluntate Dei semper parata nobis beneficia necessaria ad salutem concedere, ac ex promissione infallibili ea elargiendi si requirantur, solet proponere, & suadere vt differatur vel post dies, menses, annos vel vsque ad finem vitæ Oratio, siquidem semper certi sumus obtenturos, quod desideramus: Sanè versipellis est suggestio ista, plurimumq; damni afferens, ni penitus repellatur importunus Tentator. Apparet *primo* falsitas suggestionis, quia cuiuscumque nostræ actionis finis debet esse gloria, & Dei honor, exequi illius diuinam voluntatem, eique perfectè placere; Certi autem sumus, quod ipsi rem gratissimam facimus, ipsum honoramus, glorificamus, & colimus, si ad eius misericordiam confugimus, deque nostris necessitatibus, & auxilijs efficacibus tractemus, ita vt hortatus nos fuerit ad nunquam interruptam petitionem, *Sine intermissione orate*. Cur ergo toto illo tempore intermedio nolumus Deo nostro gratificari, & placere, sed inutiliter dictum tempus consumere? *Secundo* apparet falsitas suggestionis, quia cum Oratio sit opus meritorium, & per eam quis valeat semper magis apud Deum ditari, & lucrari bona spiritualia, gratiæ, & glorię, manifesta stultitia est tempus inutiliter perdere, & tot ac tantas occasiones lucri prætermittere. *Tertio* apparet falsitas suggestionis, quia nemo est certus de tempore futuro, nec crastinam diem Deus promittit licet promittat crastina die pænitentes recepturum; at sit dies crastina, tempus futurum certum, satis incertum est an tunc temporis aliquis sit habiturus dispositionem congruã ad orandum, vt oportet, & per consequens ad impetrandum; an non

quilibet in se expertus est, quot in Oratione subiaceat distractionibus, euagationibus mentis, vt vix valeat ad Deum mentem eleuare? Itaque qui promisit daturum petenti omnia necessaria ad salutem, non promisit daturum dispositiones quandocumque homo voluerit, cum ea, dum gratiosè offerebatur, vti noluit, *quia fronte capillata, post hæc occasio calua*. Non est ergo vnquam differenda Oratio, sed sine intermissione facienda.

Sed vt in funiculis Adam ad perpetuò orandum trahatur cor nostrum, suauissimum funem, & validissimum non triplicem tantum, sed septumplicem elaboremus, siue catenulam septem anulis intextam componamus, qua animus ad orationem fortiter, & dulciter alliciatur, & vt ita dicã captiuetur; 1. in continua nos necessitate versari itineris conficiendi vel ad gloriam, vel ad pœnam æternam, versus Cœlum, vel infernum, benè vel malè agendi, placendi, vel displicẽdi Deo. 2. carere ex nobis viribus ad consequendum primum, & secundum fugiendum. 3. esse in Dei potestate, cõferre nobis auxilia efficacissima, quibus infallibiliter primũ consequamur, & secundum deuitemus 4. extare irreuocabile Dei decretum iure iurando firmatum; concedendi dicta auxilia, si in nomine Iesu Christi fuerint petita; quidquid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis. 5. placere Deo, quod ab ipso talia beneficia, seu auxilia petantur, ita vt ipse met roget nos, cogat, & præceptis compellat ad petendum. 6. incertam rem esse ac dubiam an ille sit auxilia daturus nisi petantur, imò esse rem certissimam nisi petantur, non ea saltem cum perseuerantia largiturum. 7. in ipso solo esse potestatem ea conferendi.

Non enim est aliud nomen sub cœlo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri; & non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus noster.



CA-

CAPVT XXV.

Contra aliam tentationem Dæmonis inducentis diffidentiam in Oratione.

Totum hoc Caput est V. Patris ad verbum, in latinum tamen versum.

QVia Dæmon videt nos præ manibus habere remediũ adeo facile, sicut est Oratio, quo possimus eius insidias declinare, & à manibus erui, varijs artibus, & totis viribus nititur nos à sancto hoc exercitio auocare, & eo sicut conuenit non vti, vnde conueniens erit eius aperire fallacias. Solet ergo hostis noster assumere officium paraphrastes, & interpretis S. Scripturæ, & studet interius suggerere aliquos sensus, & explicationes fini suo idoneas, vt non percipiamus vim verborum Sacræ Scripturæ, vel falsò intelligamus, & ita perseueremus in tenebris ignorantiæ, sicut cum hæreticis & egit, & agit, quos detinet in suis met erroribus deceptos, & captiuos Sacra ipsa Scriptura. Quando autem in apertam heresim inducere non valet, saltem effundit tenebras in intellectu, vt non consideremus, vel attingamus veritatem rerum reuelatarum nobis per fidem diuinam, quæ vtiqsi considerarentur, & penetrarentur, vt oportet, efficacissimę forent pro conuersione cuiuslibet duri, & lapidei cordis. Sit exẽplum. Audimus adeo magnam promissionem Christi Domini *Amen amen dico vobis, quidquid orantes petitis, credite, quia accipietis, & fiet vobis*. Adest inde Dæmon glossator, & interpres; Hoc dixit Dominus noster Apostolis suis, & Discipulis, non debet pro omnibus accipi, seu credi esse dictum Vniuersis; Si respondemus, Sanctos Patres asserere neminemlicet maximum peccatoré ab ea excludi dummodo petat necessaria ad salutem propriã; ille iterum obijcit, sit hoc verũ, tamen tot requiruntur conditiones ad hoc vt petitio fiat sicut oportet, & decet, ac obtineatur à Deo, quod petitur, spectans ad salutem, vt vano labore consumaris in petendo; non ne siquidem vides quoties postulasti, pulsasti, & tamen per singulos dies magis semper obnoxius viuis imperfectionibus? Solet etiam hæc ten-

tatio ab amore proprio foueri, & augeri qui cũ naturaliter fugiat laborẽ, & fastidium, faciliter etiam suadetur, ne assumat molestiam illam, & paruam defatigationem, quam in se experitur dum ad interiora se colligit, & auocat ab alijs cogitationibus, vt Deo vniatur, & eiusdem petat auxilium.

Ex hoc ergo conueniens erit, vt videamus quas conditiones requirat nostra Petitio, vt talis sit, quæ mereatur à Deo infallibiliter accipere, quod postulamus, experiemur enim non esse tot, nec tam difficiles conditiones, ex quibus animo cadamus in eleuatione nostri cordis ad Deum, & in exigendo ab eo gratiam; & auxilium sicut promisit.

Igitur supposito diuino auxilio, sine quo nec Iesum nominare valemus. S. Thomas 2. 2. quæst. 83. art. 15. quatuor ponit conditiones, quæ si simul concurrant, infallibiliter impetrabimus, quod petimus. *Prima conditio est*, vt id quod petimus, pro nobis petamus, non quia non debeamus, & possimus etiam orare, & exorare pro alijs, sed quia non est ita infallibile vt impetremus, siquidem alter pro quo petimus, ex eo quod ipse pro se nec desideret, nec petat talem gratiam à Deo, poterit esse inidoneus, & incapax qui recipiat, quod Deus promisit, nam Deus postulãti concedere, & dare promisit *Omnis enim, qui petit accipit, & qui quærit inuenit &c.* Quando autem pro nobis petimus, & à Deo gratiam aliquam desideramus, iam ex parte nostra, vnam quã Deus pro suorum munerum elargitione conditionem requirit, habemus, scilicet vt petatur, quare si aliæ tres conditiones, quas inferius subdam, non desint, infallibiliter obtinebimus, quod petimus. Ecce quam facilis est prima conditio, dum aliquis pro se orat. *Secunda conditio est*, petere res conducentes, & conuenientes saluti animæ, vt enim dicebat gloriosus Pater S. Augustinus, *Non petitur in nomine Saluatoris, quidquid petitur contra salutẽ*. Quis autem non videt, quam facilis sit præsens conditio? Quis enim adeo demens, vt velit à Deo petere id quod non conuenit, vel officit propriæ saluti? *Tertia conditio est*; piè petere, per quam innotescit nobis qualis debeat esse intentio illius, qui petit, vt docet Caietanus loco citato, sicut per præcedentem explicabatur, qualis debeat esse res, quæ petitur. Igitur non solum petitio nostra debet esse de re bona, & saluti nostræ conuenienti, sed & bona debet esse

inten-

intentio, & finis, ad quem dirigitur, scilicet non nostra gloria, & nostra vtilitas, sed diuinæ expletio voluntatis; posset etenim dari casus, vt quis bonum peteret, sed ex fine inordinato, v. g. si quis à Tiranno cruciaretur, vt fidem negaret, & martyr ad ferenda tormenta vires à Deo postularet ex vana gloria, & vt magni fieret ab hominibus; hæc petitio licet de re bona, tamen quia procederet ex illo fine vitiato, certissimum est, quod exaudiri non mereretur; sed si res, quæ petitur, sit bona, & conueniēs nostræ saluti, & ex pia, & recta intētione fiat, infallibiliter obtinebitur, concurrentibus alijs conditionibus, quas explicamus. Ecce nec tertia conditio, quam Deus requirit, adeò difficilis est, vt ab ea terreamur, & recedamus à petendo; quod etenim cor adeo durum dari poterit, vt velit à Deo petere conuenientia propriæ saluti, vt eisdem Deum offendat, & non potius vt eiusdem satisfaciat sanctissimæ voluntati? *Quarta conditio est* perseuerantia. Hæc intelligitur exigi ad impetrandum infallibiliter necessaria ad salutem pro tempore futuro; quibus autē de præsenti indigemus, firmissimè debemus credere Deum de præsenti daturum, *Cum sit adiutor in opportunitatibus, in tribulatione*; Quo tamen in futurum indigebimus non est infallibile nos consequuturos, si prætermittimus in posterum petere; licet & fieri possit, vt pro Oratione hodierna nos Deus cras à peccando custodiat, quamuis cras hoc petere non cogitemus; sed hoc vt dictum est, non est certum, & infallibile. Deus enim promisit dare petenti, aperire pulsanti, vnde euenire posset, vt prætermissa ex nostra parte Oratione, prætermitteret Deus dare, & si pulsare prætermittimus, ipse ostium claudat.

Ad excludendam etiam tentationem diffidentiæ, seu ad confidentiam augendam aduertendum est, non esse necessarium ad petendum à Deo, vt conuenit, & ad impetrandū infallibiliter aliquod donum, quod absoluta certitudine omnem formidinem excludente, credam, & mihi persuadeam, promittamque me impetraturum; euenire siquidem potest me sicut oportet petere, & tamē timeam an re vera sit talis mea petitio, & per consequens timeā, anfim impetraturus quod postulo; sicut è contra aliquis posset sibi certo suadere, & promittere, se aliquam gratiam consequuturum,

& tamen

& tamen non consequatur; talis enim fiducia sine speciali reuelatione bona non est. Sufficit ergo, vt ego ex mea parte meliori modo quo possim, vel cognoscam debere fieri, vt auxilium, & donum quod posco obtineatur; studeā petere, an autē talis fuerit vel non fuerit petitio, debet illud Apostoli responderi, *Sed neque me ipsum iudico; qui autem iudicat me Dominus est. Et nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificans sum.* Idem dicitur de actu contritionis, ad quem debemus conari; vtrum autem post conatum fuerit verus actus contritionis, sciri certo à nobis non potest sine speciali reuelatione, sicut nec sciri nos esse in Gratia, vt docet Concil. Trid. sess. 6. cap. 9. ibique optimè hanc doctrinam declarat. Vt ergo concludamus, quid ex parte nostra agendum sit; primum est, credere fide certissima, & sine timore, Deum posse concedere, quod postulo, & est saluti conueniens; tum esse infinitè misericordiæ, & ardentissimo amore desiderare, necessaria ad salutem largiri, imo promisisse largiri, si peterem vt oportet, tum etiam mutuare, & donare mihi suæ Sanctissimæ Passionis, & mortis merita, vt in eorum virtute peterem; secundum vero cum hac fide viua certissima, & inuiolabili conari petere gratiam, quam desidero. Si autem certitudo haberi non potest, an petitio facta fuerit, sicut oportet, necesse est, vt conformemus voluntatem nostram cum voluntate Dei, qui non vult nos habere hanc certitudinem, vt totaliter proiciamus nos in brachia suæ sanctissimæ, & paternæ Prouidentiæ, & nolimus plus scire, quam ipsi placeat, *Non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.* Magnam nobis exhibet Dominus misericordiam, & beneficium, quod cum simus adeo viles, concesserit medium tam facile, & suaue, quo valeamus ab eo obtinere, & sperare omne bonum, sicut est Oratio, & omne bonum ab eo petendo.

CAPVT

CAPVT VLTIMVM.

Quædam adnotantur pro exercitio Orationis vtilissima.

PRimum quod in hoc capite se offert, ad hoc vt optimè nostra procedat Oratio, est, vt ante omnia orans in ipsa Oratione cognoscat defectus, errores, imper- tionem, inaduertentiam, euagationem mentis, paruam tentionem, & indebitum modum procedendi cum Deo Oratione, aliaque peccata venialia, quæ fortè dum orat mmittit, ratione quorum debet se agnoscere non solum dignum, qui exaudiatur, sed qui permittatur assistere nte conspectum tantæ Maiestatis, quam dum pro præteritis placare eique satisfacere debet, nouis irritat imperpectionibus, & ad iracundiam prouocat; Sic ergo homo compungatur, humilietur, & vt omni diuino beneficio indignus infinitam benignitatem Dei roget, ne iuxta sua merita, & indignitatem secum agat, sed secundum immensam pietatem, & dignationem, in quam sperat, & confidit, quæ sicut excessit malitiam suam, dum in cœno grauium peccatorum voluebatur, sic nunc superet indignitatem suam dum imperfectè orat, dicendo cum Ecclesia; *Preces meæ non sunt dignæ, sed tu bonus fac benigne*; Hic sanè modus tractandi cum Deo in Oratione vtilissimus est, & aptissimus ad mouendam diuinam benignitatem, vt nostris succurrat necessitatibus.

Non sic autem est intelligenda hæc doctrina, vt solum figatur oculus mentis, & nostræ considerationis in nostris defectibus, distractionibus, & imperfectionibus, sed debemus secernere, & recognoscere, quod est nostrũ & quod est Dei, & suum cuique proprium tribuere. Nostrum vt dictum est, sunt distractiones, euagationes, culpæ. Deuotio autem, attentio, reuerentia, illuminationes, sensus, & affectus boni, sunt Dei, & sicut Dei sunt, sic currit obligatio recognitionis ab eodem, & ipsum laudandi, cum ex nobis, vt oportet orare nesciamus, & non simus sufficientes aliquid boni

boni cogitare ex nobis, quasi ex nobis. Equidem magni momenti est pro spirituali profectu, vt non solum sentiamus à Deo esse gratiam, pro qua in Oratione instamus, sed & humiliter fateamur, & agnoscamus, ex speciali gratia congruam Orationem, qua peteretur, & impetraretur fuisse concessam; ne fortè falsò superbiamus ex nostra diligentia, & peritia in orando deuenisse impetrationes beneficiorum, esset enim maxima præsumptio, quæ sicut redderet indignos, sic & expoliaret obtentis. Ex nobis non habemus nisi malum, modus autem scitè orandi inter præcipua bona numeratur; Dei ergo est, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum est; per consequens ipse laudandus, & solus vt auctor, siue donator glorificandus.

Quia tamen propter nostras imperfectiones sæpe accidit nos tempore Orationis inueniri admodũ diffusos distractos, & mente vagos, nec posse cor ad Deum eleuare eique in Oratione vniri, vt tanto malo aliquod afferatur remedium, & ne tẽpus adeo prætiosum inutiliter consumatur, optimum, & perutile consilium est, quando mentaliter non possumus, vocaliter orare, sed submissa voce, ac si nobiscũ loqueremur; qui ergo in tali distractione, & inhabilitate recollectionis internę reperitur, expleat voce omnes partes Orationis, meditationẽ gratiarum actionem, oblationẽ, & petitionem, exprimatq; verbis externis internos sensus, veritates, & actus diuersarum virtutum, prout opportunitas exigit; sic enim facilius se colliget, & attentius orabit, formando partes orationis in se, ac si legeret eas in aliquo libro, & sic assuescat facere, quod in se est, vt attentè oret, & vniatur cum Deo suo, interimque offerat quod potest Deo, qui eius bonam prospiciens voluntatem, tandem donum conferet perfectæ Orationis. Commendat hunc modum se agendi tempore distractionum, & euagationum mentis, multorum experientia fælicissima, qui tali medio multum in hoc sancto exercitio profecerunt, & Dei gratia tandem de se ipsis multiplices retulerunt coronas. Et hoc idem indicauit Christus Dominus Dilectissimæ Sponsæ suæ Sanctæ Geltrudi; Cum enim aliquando Christus Dominus alloquens Sponsam suam conquereretur de hominibus, qui negligerent adeo facile medium consequendi suam æter-

nam salutem, quale est ad ipsum cum fiducia recurrere; respondit ei S. Geltrudis, quomodo possunt homines habere fiduciam hanc, nisi tu illis des, cum sit donum tuum; Cui Christus Dominus; saltem homines fiduciam habere facerent, quod possunt verbis rogando, agendo, & tractando mecum suas necessitates, & salutem, si mente id nequeunt explere; quod responsum ad rem nostram valde notandum est.

Tandem in fine Orationis debemus gratias agere Domino Deo nostro pro audientia, quam exhibuit, & tolerantia, qua vsus est nobiscum, veniamque postulare pro defectibus commissis. Vltimo antequam à loco Orationis discedamus debemus facere, & erumpere in expresṡiones amoris, gratitudinis, reuerentiæ, & humilitatis, & intensiori affectu, quo possumus, sicut mos est inter amicos dum ab inuicem separantur; sic enim anima multum accenditur erga Deum, ac faciliter poterit calorem in Oratione concæptum conseruare, cui quidem omnis est adhibenda, & impendenda diligentia, vt verum præcipuumque fructum ex Oratione nostra percipiamus.



IN ORATIONEM DOMINICALEM EXPOSITIO.



QVO affectu V. Pater Alexander Orationem Dominicam, sic dictam, quia eam nos Dominus noster Iesus Christus docuit, coluerit, dilexerit, & pro thesauro incomparabili, ac prætiosissimo habuerit, satis indicant, quæ in eius laudem idem V. Pater scripsit in suo Pauperum Manuale Thesauro 22. qui inscribitur Memoriale Dominicum; Benè dictum, de Dilecto nunquam satis, sic iste deuotus Dei seruus in dilectissimam Orationem eloquentior, ac ex amore facundior, omnes ingenij sui vires in ea commendanda exercet, & affectui, ac genio proprio seruiens totus est in eius præconijs. O dulcis Dominica Oratio, *inter cætera exclamat*; Thesaurus mihi plenus, & indeficiens, primum mihi puero in labijs instillata,& postrema in ore senis futura; Vna tu mihi es pro omni scientia, & doctrina, pro omnium librorum bibliotheca. Vna tu mihi sufficis in via,& pro pane ad vescendum, & pro indumento ad cooperiendum; & pro auro ad diuitias, & pro omnibus delicijs ad voluptatem, & pro vnico,& præcipuo merito ad gloriam. Tu es portus, tu salus, tu vita, tu cælestis doctrinæ scolaes, in qua Deus est totum, quod addiscitur, via qua tenditur, totum per quod ad summam veritatis notitiam peruenitur. O dulcissimum memoriale; tu Paradisus deliciarum, sanctarum mentium delectatio, & intimi gustus inhæxausta dulcedo. Tu negotiorum cœlestium apotheca, in qua videlicet illarum mercium summa reconditur, quibus terræ viuentium possessio comparatur, fælix commercium,

mercium, vbi terrenis cælestia, humanis diuina iunguntur; fælix negotiatio, vbi pro lucro æterna vita proponitur, ad quam emendam quidquid requiritur etiamsi multum sit solum sufficit quod per te, & in te habetur. Aue ò Dominica Oratio, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter omnes Orationes, & benedictus venter, qui te portauit, & benedicta vbera vnde fluxisti, & benedictus Magister qui te nos docuit, Iesus Christus Dominus noster. Tu placas Deum, lætificas Angelos, redoles Sanctis, penetras Cælos, postulata reportas, terres Dæmones, aduersarios superas immutas homines, vires reparas, roboras mentem, cor illuminas, voluntatem inflammas, deuotionem paris, vnis animam Deo, depræcantem comples dulcedine, & te frequentantem delectabiliter facis semper cum Deo conuersari. O Beatissima Otatio, virtutum nutrix vitiorum interemptrix, culpæ venia, peccatorum abolitio, interuentrix Mundi, salus hominum, charitatis mater, Iustitiæ regula, prudentiæ speculum, sanctitatis decus, scientiæ lumen, sapientiæ cellarium, domestica Dei, fiducia animæ medicamentum pusillanimitatis, gaudium cordis, fida huius peregrinationis comes, mæstorum consolatio, impugnatorum impenetrabile scutum, secretorum Dei cognitio, humilitatis norma, clauis fidei, pignus æternæ Gloriæ, prælibatio futuræ fælicitatis, securitatis fons, Angelorum imitatrix iustorum exultatio, pacis pelagus, Dæmonum fugatrix quiescentium refugium, conscientiæ ornamentum, additamentum gratiæ, Amoris incentiuum, Ianua Cæli, petitionum nuntia, auxiliatrix strenua, mediatrix præcipua, & Cœlestium Sacramentorum optima reseratrix. In te nihil curuum, nihil sordidum, nihil mancum, nihil reperitur obscurum, sed tota pulchra es & formosa, tota perfecta, & speciosa in delicijs tuis, & omnium donorum fæcunda, semper hilarem, semper iucundum, semper diuitem, semper magnanimum, & beatum exhibes tui amatorem. Nunquam explicat organum vocis, quod tu sapis interiori gustu, & cordis medulla. Illi te nouerunt, qui te diligunt, illi præconia tuæ laudis agnoscunt, qui te frequentant, qui in te meditantur die, ac nocte, qui te in corde suo, & in ore suo deuotè semper custodiunt, & in tui amoris amplexibus fæliciter re-

quiescunt. Me etiam tuæ laudis imparem fateor, sed vnum pro certo scio (ò memoriale benedictum) quod & indubitanter affirmo, quia quis quis in tui meditatione, & in tui assidua coram Deo præsentatione, & oblatione perseuerabit, ipse quidem te Deo offeret, sed tu offeres ipsi Deum &c.

Hæc ex abundantia cordis loquutus est, & eructauit Ven. Pater in Orationis Dominicæ laudes, & quia amor subtiles, & speciosissimas de amata re ingerit, & suggerit speculationes, & arcana eiusdem amanti pandit, ac reuelat, non immeritò in interiora suauissimi huius memorialis introductus Pater Alexander occulta Sapientiæ Dei agnouit, in cellam vinariam cælestis amoris admissus inebriatus est Charitate, vt inde egressus eius dulcedinem cęteris participaret. Hinc plurimum commendatam expositionem in Orationem Dominicam composuit, quam dum diligentissimè quęro, vt communi bono publicarem, inuenire non potui; Incidit solum in meas manus cuiusdam Nouitij eiusdem Ven. Patris, vt supra dixi in Tractatu de Oratione quoddam compendium, quo singulis diebus, summam exortationum sui Magistri adnotabat; & quia pluribus hic exortationibus explicuit Orationem Dominicalem, sic summariè eiusdem sensus arcanos adnotatos habeo, quos colligere, & in tractatulum redigere operæ pratium duxi, ne saltem eiusdem doctrina careamus.



CAPVT PRIMVM.

In Oratione Dominica tota scientia Orationis mentalis includitur, sed pro his, qui eam deuotè recitant.

PLura agendo de Oratione Mentali, & de modo in ea procedendi eiusque partibus dicta sunt, vtilitati tamen omnium fidelium sapientissimus Magister, & Dominus noster Iesus Christus consulens in compendium, & summarium redegit, cum Ecclesiam suam docuit orare illa dulcissima, ac planè arcana Oratione, quæ ex tanto auctore Dominicalis dicta est, scilicet *Pater noster, qui es in Cælis, sanctificetur nomen tuum; Adueniat Regnum tuũ, fiat voluntas tua sicut in Cælo, & in Terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie; & dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris; Et ne nos inducas in tentationẽ; sed libera nos à malo. Amen.* Admiranda sanè, & suo digna Magistro Oratio, in qua colligitur quidquid ad Dei gloriam, nostramque absolutissimam perfectionem desiderari poterat, & adunantur omnia præcepta, & modi scitè orandi, vt qui eam vt par est didicerit, scientiam habeat vocis, & impetrandi cuncta optabilia à Deo; Licet autem adeo sublimis sit, tamen assiduitate vilescit, & quia quotidie præ manibus habemus, parui eam facimus, nec debita deuotione,& admiratione colimus. Vt ergo fructosè à nobis dicatur, non ore tenus, & solis labijs, ac præproperè & inconsideratè, sed sedatè, & cum profunda attentione eius verba, & petitiones pronuntiare, & recitare debemus. Quod vtique patet in primo eius verbo; *Pater noster*, quo nihil dulcius, nihil amabilius, nihil iucundius, suauius, gloriosius excogitari potest; quo etenim magis ascendere poterant desideria nostra, vota nostra, nostra ambitio, quam habere Deum Omnipotentem, Cæli, Terręque Creatorem in nostrum Patrẽ? Nihilominus nisi attentè consideretur hæc summa digni-

tas parum vel nihil verbum adeo dulce nos monet, nec inducit, & promouet in nobis illam confidentiam, quam Deus requirit pro dispositione ad impetranda postulata, & necessaria ad salutem; vt scilicet recurramus ad ipsum eadem fiducia, qua filius in suis necessitatibus ad Patrem pro opportuno auxilio recurrit; eo ipso equidem, quod cogitamus nos Patrem adire, dilatatur nostrum cor, accenduntur noua desideria, concipitur noua spes obtinendi, & omnes exercentur conditiones pro congrua oratione necessariæ. Idem est de cæteris verbis, & petitionibus, ac proinde operæ prætium erit, & proficuus labor orationis Dominicæ Sacramenta aperire, & eius sensum exponere.

CAPVT II.

Explicatur primum verbum Pater, & de fiducia in Deum ex illo concipienda.

QVia præcipuum medium ad obtinenda diuina beneficia est fiducia in Deum, & spes firma impetrandi ab eius bonitate postulata, dignatus est Magister noster Christus hoc tanto bono, & inæstimabili thesauro nos in primo verbo suæ orationis implere, quippe qui summè amans nostri, summè etiam cupiebat nos in nostris petitionibus exaudiri; nec efficacius hoc exequi poterat, quam in principio orationis exhibendo Deum, qui orari debet, in Patrem. *Pater*. Valeat argumentum à simili; imò à minori ad maius. Nullus titulus aptior in humanis ad ingerendam confidentiam recipiendi ab aliquo licet offenso necessaria ad benè esse, quam considerando in eo rationem Paternitatis, quod scilicet dederit esse. Certus obtinendi bona desiderata, & veniam delicti commissi accedit Pater ad Filium, quia Pater est, nec potest abijcere, & contemnere quem genuit; Licet iratus, placabitur, filio reconciliabitur, nec à suis bonis excludet. Nulla autem est comparabilitas inter Patrem Cælestem, & terrenum, ac per consequens, si tantam vim habet ad generandam fiduciam in corde filij consideratio Patris terreni, quam non debebit ingerere consideratio Patris Cælestis?

Nec

Nec desunt plures, & grauissimæ rationes, quæ euidenter ostendant, hunc incomparabilem excessum Patris nostri Cælestis, *Prima ratio*, quam S. Ioannes Chrysostomus expendit, quia filius in humanis sæpissimè Patrem damnificat, vel in substantijs, & in diuitijs eas prodigendo, vel iniurijs, etiam in sua met persona male eam tractando; tanta est autem vis amoris paterni, vt si filius incidat in periculum vitæ, vel aliquod grauissimum malum plus doleat Pater de tali malo filij, quam de damno sibi ab eo illato, commoueanturque super eum sua viscera, vt si valeat a malo illo eripiat. Deo autem per peccatum nullum malum, vel nocumentum realiter inferimus, non enim subiacet nostris excessibus, nec eius summa beatitudo potest in aliquo vel exiguo minorari, quanto ergo fiducialius pænitens peccator ad eum debet accedere, in eiusque bonitate confidere, quod parcet filio, à quo in nullo damnificatus est? Videtur hæc ratio efficacissima, & aptissima ad confirmandum cor nostrum in fiducia bonitatis Patris nostri Cælestis. *Secunda ratio* quia totius fundamentum fiduciæ in Filio erga Patrem, est generatio, qua esse à Patre accepit, & hanc considerans iure optimo sibi omnia à Patre filius promittit. At hæc ratio incomparabiliter magis valet ad concipiendam fiduciam in Patre Cælesti; primò quia Deus solus creauit animam filij, quæ est nobilior, excellentior, ac potior pars illius; Secundo quia adhuc respectu effectus qui generationi Patris terreni correspondet, primas partes sibi vendicat Deus, siquidem illa est causa secunda, & particularis, ac minus principalis; at hic est vniuersalis, prima, & principalis, in cuius virtute etiã agit Pater humanus, ac proinde maior fiducia cõcipienda est de Deo, à quo est totum, quod sumus, quam de Patre terreno. *Tertia ratio*, quia Pater terrenus semel tantum concurrit ad generationem filij, quando scilicet prima vice suum ei communicauit esse; non sic Pater Cælestis, sed sicut continuò nos conseruat, ita & producit; cum conseruatio sit continuata productio, ac proinde si accepisse semel à Patre terreno esse tantam nobis erga ipsum ingerit confidentiam, multo maiorem debet ingerere toties, & semper idem esse à Patre Cælesti recipere. *Quarta ratio*, quia amor Matris tenerior, & viuacior solet esse erga filium, quam Patris, magis enim

enim pro eo laborauit, tum quia per nouem menses plurimis incommodis eum suo vtero gestauit, cum summo dolore peperit, tum quia proprio lacte nutriuit; Licet ergo Patris officium erga nos Deus exerceat, ad sui tamen amoris energiam explicandam affectum suum Matris comparat dilectioni, imò eam excedere demonstrat dicens: *Nunquid potest Mater obliuisci infantis vteri sui? etsi illa oblita fuerit, ego autem non obliuiscar tui*. Nec immeritò, fuimus enim filij doloris eius, ac maximis laboribus, doloribus, sanguine, vitaque sua, vitam nobis comparauit, & proprijs carnibus pascit, ac suauissimo sanguine inebriat, quod sanè de nulla matre legitur, imò oppositum, cum multæ ad effugiendam mortem sibi ex filiorum carnibus alimenta pararint; ex quo nemo est, qui non videat quanto maiorẽ fiduciam teneamur habere in Deo Patre nostro, quam in Patre, vel in matre terrena. *Quinta ratio* quia Pater terrenus inuoluntariè genuit filium, id est non præuidens, nec sciens quis, vel qualis futurus esset, & ideo dum ab eo contemnitur, vel eum perditam conspicit viuere vitã in perniciem domus, & dedecus familiæ, pænitet, & dolet eum genuisse, & si tot mala prænosset, prælegisset eo carere, stirpemque arescere; At Pater noster Cælestis præuidit ingratitudinem nostram vidit mala, quæ facturi sumus, & quomodo eius donis in viam iniuriam armabimur, & tamen licet sic malos, & pessimos præuisos voluntariè genuit nos verbo veritatis, nec nostra scelera impedimento fuerunt, quo minus plurimis beneficijs flueret in nos fons suæ benignissimæ bonitatis: quæ ratio benè expensa, sicut apertissimè ostendit multitudinem diuinæ Pietatis, sic efficacissima est ad generandam in nobis intensissimam confidentiã erga eandem. *Sexta ratio* quia si Pater terrenus habens filium malum, potestatem haberet eum ad meliorem frugem reducendi, nullum dubium esse potest, quin statim faceret, eo magis si id filius peteret, & apud eum instaret pro muatione suę vitæ, & pro impetratione bonitatis. Quis ergo vnquam poterit vel leuiter hæsitare, cum in manu Patris nostri Cælestis sit cor nostrum, & nostra voluntas non obtenturos ab ipso salutem animæ, emendationem vitæ, si ab eo ipsã petimus? *Si vos cum sitis mali* inquit Magister noster, & veritas Christus, *nostis bona data dare filijs*

vestris

vestris, quanto magis Pater vester Cœlestis dabit spiritum bonum petentibus se?

Sic ergo duritia, ingratitudo, & mala dispositio cordis nostri sola esse potest in causa, si minorem fiduciam habeamus ad Dominum Deum nostrum; ipse dulcissimo hoc nomine *Patris* inuitat, & allicit nos, vt misereatur nostri, *Omnis enim, qui petit accipit*; *Omnis* non solum Iustus, idest filius obediens, & Patri per omnia placens, sed etiam iniustus, idest filius inobediens, qui Patris disciplinam non patitur. Licet ergo peccatores accedamus, tamen cũ ille pluat super iustos, & iniustos, & Solem suum oriri faciat super bonos, & malos, debemus petere illum Solem, & pluuiam, quam super peccatores spargit, quales nos sumus, nec diffidere, licet multiplicibus delictis, & peccatis nos esse obnoxios sentiamus, præstabilis enim est super malitia Pater noster Cœlestis.

Et hanc eius benignissimam voluntatem in filios malos satis nobis declarat casus Adæ. Hic in summo honore a Deo conditus, totius Orbis Princeps constitutus, non minus naturalibus donis, quam diuinis ditatus muneribus, ingratissimus contra adeo insignem Benefactorem surrexit, excussit è collo suo leuissimum iugum præcepti de non edendo de ligno scientiæ boni, & mali, & pro nihilo habuit Deum suum contemnere; Nec hic peruersitas ipsius terminatur; Non enim post commissum delictum statim doluit, sed in iniqua voluntate perseuerans, sicut nec culpam suam agnoscebat, sic nec sollicitus erat veniam petiturus ad Deum pœnitens redire. Quid è contra Deus? Licet offensus, prior ad Adam venit, non sicut merita huius exigebant in æternum perditurus, non spirans iras, & furorem, non conterens montes ante faciem suam, sed ineffabili benignitate, & mansuetudine eum quærit, & vocat, & vocando ad resipiscendum inuitat, nec tam puniturus, quam emendaturus, ac grauitatem peccati eius animo ingesturus maledicit terræ in opere suo dicens, *Spinas, & tribulos germinabit tibi*. Non tamen resipiscit Adam, delictum suum non agnoscit, non veniam postulat, imò addens peccatum peccato, quasi reum propriæ iniquitatis insimulat Deum, in ipsumque refundit patratum scelus, dicens, *Mulier quam dedisti mihi, dedit mihi de ligno, & comedi,*

Quasi ipse Creator præstiterit occasionem delinquendi, & per consequens fuerit delicti causa, & auctor. Quis nisi factū crederet? Non indignatur tamen, nec exuit beneuolentiam suam Deus, sed maiora tunc ei cogitat, ac promittit conferre beneficia, siquidem loco vindictæ parat remedium proprijs manibus elaborans tunicas pelliceas eius cooperit nuditatem, & maledixit serpenti dicens, *Ipsa conteret caput tuum* alludens ad Beatissimam Virginem; quasi consolaretur Adam, & Euam vt fiduciam haberent, nec desperarent, cum ad illud peccatum delendum venturus esset in mortali carne ipse Deus. Vnde tanta benignitas, patientia mansuetudo, & dilectio Dei erga Adam peccatorem? Non aliunde certè, nisi quia Deus Pater erat, & paternum exhibebat affectum. Sed quid in Adam immoramur? Quisque ad se ipsum oculos mentis conuertat, quoties Deum grauissimè offendit, ac in suum Creatorem iniurius Diuinam Maiestatem contempsit? Si iuxta propria merita retribuendum fuisset nobis, vtique consumpti periissemus; & tamen Deus tot tantaque contulit ingratis beneficia. Cur hoc? Quia Pater est.

CAPVT III.

Explicatur secundum Verbum Noster, *& de fiducia quam ingerit.*

SI nomen Patris ineffabili nos repleuit fiducia, & amore, non minoris est efficaciæ, quod sequitur *noster*, additque calcaria, quibus nostræ excitentur voluntates, vt ad eum curramus, eumque super omnia diligamus. Triplici autem ratione noster dicitur Deus, & quælibet flammea est ad incendenda corda nostra diuinæ charitatis igne. *Prima ratio* quare Deus dicatur noster, est donatio, quam de se ipso fecit nobis; non enim satis fuit eius amori, vt esset noster Pater generatione, siue creatione communicando nobis esse, sed voluit esse noster specialissimo hoc titulo, quia se nobis liberaliter dedit, & donauit.

uit. Sicut si aliquis Pater humanus ex nimia dilectione erga suum filium, non solum ei cederet facultates, & bona omnia, quibus frueretur, sed se ipsum traderet filio possidendum; vtique hic filius posset illi dicere tu es meus, non solum generatione, quatenus esse quod habeo, à te recepi, & tua in me est substantia, sed etiam ex donatione facta, & ideo speciali quodam iure, & maiori confidentia posset ad Patrem recurrere tanquam ad Personam specialius suam, ac proinde magis ei obstrinctam, & debitricem, vt subueniret in necessitatibus, vt iustæ satisfaceret voluntati. Simili modo nobiscum egit Deus noster, & qui Pater erat dando esse quo viuimus, voluit esse noster ex dono sui ipsius, donando enim Vnigenitum suum, & se ipsum donauit, cū Christus dicat, *Ego, & Pater vnum sumus*. *Secunda ratio* quare dicatur noster est ex vnione fraternitatis, quam cum Christo Domino eius filio naturali dicimus. Hæc autem fraternitatis vnio tanta est, vt nostræ necessitates reputentur ipsius Christi Domini, qui non solum dignatus est appellare Apostolos, & Discipulos fratres suos, sed etiam inquit, quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis, & in iudicio vniuersali dicturus est Electis, venite Benedicti Patris mei, percipite regnum, quia esuriui, & dedistis mihi manducare, &c. sic indigens in nostris necessitatibus, & miserijs. Hinc autem quis non videt quo amore valeamus, & debeamus ad Deum recurrere, & qua fiducia auxilia desiderata obtinendi repræsentare illi nostras calamitates, & indigentias, quibus frater noster Iesus Christus verus Deus de Deo vero communicat? Dicitur ergo Pater noster, quia est communis & Christi Domini, & nostri. *Tertia ratio*, quare dicatur noster, est ex communione omnium fidelium tam in Cælis, quam in terris degentium; est enim omnium Pater, & dicendo noster, & non meus augetur indicibiliter spes, quod petitiones nostræ exaudientur, cum omnes simul dicimus, & oramus, Pater noster; Licet etenim loco separati viuamus, tamen in Deo omniū, cum oramus, orationes vniuntur, vnde si Oratio mea fuerit minus Deo accepta, acceptabilior reddetur ex oratione tot Sanctorum, qui simul mecum orant, & dicunt Pater noster &c. Quod certè si benè perpenderetur magnam ingereret in Oratione lætitiā, & confidentiam, cum videamus

orationes nostras iuuari, & sociari orationibus omnium Sanctorum, quibus communicamus.

CAPVT IV.

Promouetur magis fiducia ex Verbis sequentibus Qui es in Cœlis.

SEquitur *qui es in Cælis*, & ostenditur locus, in quo Pater noster debet conueniri, vt ab eo petamus, & præteritorum indulgentiam, & ad nostram salutem necessaria, & ex huius loci designatione corroboratur plurimum nostra spes, & certitudo postulata impetrandi. Deus certè per suam immensitatem vbique est, imò per intimum illapsum non solum non abest ab vnoquoque nostrum, sed intimè adest, & vt ita dicam vnitur; quæ ergo necessitas ascendendi in Cælum, vt Patrem hunc inuocaremus, qui sic nobis est proximus? Licet tamen Deus vbique sit, non ideo vbique eadem operatur, nec æqualiter diuina eius attributa ostenduntur; Sic dicitur specialiter esse in Cœlo, quia inibi explicatur eius Gloria, bonitas, & pietas, & quia in Cælo singulariter effundit flumina suæ benignitatis, cum homines, & Angelos in eo assumat ad consortium propriæ fęlicitatis, reddatque ab omni malo immunes, & in æternum beatos. Sicut ergo in terris dantur apud nos quędam loca, quæ vel ob eorum sanctitatem, vt sunt Ecclesiæ Deo dicatæ, vel ob maiestatem, & reuerentiã Personæ incolentis, vt sunt Principum palatia, quæ confugientibus reis immunitatem concedunt, ita vt in eis non possint à ministris Iustitiæ capi, vel puniri, quia siquidẽ non rigori iustitiæ, sed benignitati misericordiæ apta noscuntur; Sic Deus noster suam habet domum, & palatium, in quo cum amicis suis fæliciter viuit, & epulatur, & sunt Cæli, in quibus non iustitia, sed misericordia exercetur, ac sicut ab eis exulat dolor, et gemitus, sic & rigor, & punitio. Ita ergo Pater noster conuenitur in Cælis, in loco, vbi regnat Pietas, vbi sola dominatur benignitas, imperat misericordia; vnde licet rei,

rei, et multarum culparum conscij, adhuc tamen fiducialiter accedere possumus, & obtenturos sperare, quæcunq; iusta, et saluti æternæ congruentia petierimus; siquidem omne donum de sursum est, vbi non iustitia, sed misericordia principatur, sic omnis, qui petit accipit, & qui quærit inuenit, & pulsanti aperietur.

CAPVT V.

Explicatur prima Petitio Sanctificetur Nomen tuum.

ET hæc verba, quæ primam petitionem continent plena sunt fiduciæ, & spei, nosque perfectissimam artē orandi edocent, vt quasi non possit non concedere Deus, quæ nostro bono congrua petierimus. Sapientissimus noster Magister instruit nos quomodo in ipso principio Patris nostri Cælestis captemus beneuolentiam, seu dicamus quibus armis cor eius vulneremus, vel quasi incantationibus captiuemus vt postulata nequeat denegare, nouit enim Dei conditionem, qui vtpote summè bonus, omnia propter se operatur, ac proinde nihil magis zelat, quam sui nominis gloriam; ad hanc Creaturas condidit, hanc vt tributum debitum exigit, & de hac protestatur, *honorem meum nemini dabo*; Igitur Christus Dominus monet nos vt ante omnia pro hac diuini nominis gloria apud Deum supplicemus, & instemus; & ita nostra intentio in subsequentibus petitionibus, quæ nostram vtilitatem concernere videntur, purificetur scilicet *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie; dimitte nobis debita nostra; & ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo*; Præmissa enim petitione de glorificatione, & sanctificatione nominis Dei cæteræ ad hanc & propter hanc diriguntur, quatenus non nisi propter gloriam sui nominis bona nobis vtilia, nec desiderare, nec petere velimus; Ex quo videtur, quod rogando Deum, vt propter honorem sui nominis quem adeo zelat, aliquid concedat, inducatur ipsi quædam necessi-

tas

tas concedendi, de quo supplicatur. Itaque hoc est [pri]mum præceptum nobis in orãdo à Christo Domino [tradi]tum, vt in nostris orationibus intentionem purificem[us, vt] finis primarius petendi sit, vt sanctificetur nomen De[i in] nobis, & in omnibus, idest vt magnificetur, & exal[tetur] nomen illius.

Additur vis pro concipienda fiducia in Deum, si c[onsi]deremus quod petimus, *Sanctificetur nomen tuum*. Nec dub[ium,] quin Deus sit infinitè Sanctus, vnde Angeli ei incessabiliter in Cælo canunt *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, & ipse præcepit nobis, vt simus Sancti, sicut ipse Sanctus est. Sanctitas autem consistit, vt non solum benefiat amicis, & dignis, sed etiam inimicis, & indignis, nec solum tribuat vnicuique quod suum est, scilicet, quòd ei ex mera iustitia debetur, nam & homines communiter hoc faciunt, sed etiam vt superabundanter tribuat; vnde ille vir sanctior, & perfectior existimatur, qui plura superogationis opera expleuerit. At in infinitum diuina sanctitas nostram licet maximam excellit, ac in infinitum magis propendit vt benefaciat etiam indignis, merita siquidem supplicum excedit, & vota in abundantia pietatis suæ Deus noster, vt liberaliter dimittat, quæ conscientia metuit, & adijciat, quod oratio non præsumit. Igitur magna cum fiducia habendi omnia quibus indigemus, possumus ad eum accedere dicendo, cum sit infinitè Sanctus, vt suum nomen sanctificetur, quod vtique maximè in salute peccatoris, in benefaciendo indignis sanctificatur, manifestatur, & amatur.

Rursus notandum est, quod Nomen Dei sanctificatur cum à Creatura intellectuali cognoscitur, & amatur, ac proinde cum petimus nomen Dei sanctificari, petimus in nobis glorificari per amorem tam nostrum, quam omnium aliarum Creaturarum; At tota nostra salus in cognitione, & amore Dei sita est, ac per consequens connectitur [st]rictissimo nexu cum Dei gloria, & sanctificatione, ita dum pro hac supplicamus, pro illa humiliter instamus; Ideo autem primariò, & directè fiunt petitiones, quæ immediatè concernunt gloriam Dei, non quæ explicitè p[ro]spiciunt nostram vtilitatem, quia Deus in se ipso, & eiusdem gloria est finis ad quem nostra salus ordinatur. Nec quomodocumque modo oramus vt sanctificetur nomen Dei, hoc est à nobis

à nobis cognoscatur, & ametur sed perfectissimo modo, qui sit possibilis, & quomodo eum Beati cognoscunt, & diligunt in Patria, vnde iuxta sensum S. Ioannis Chrysostomi, particula illa apposita tertiæ petitioni Sicut in Cœlo, & in terra debet subintelligi, & in prima, & in secunda petitione, vt scilicet sanctificetur nomen Dei, & adueniat Regnum Dei sicut in Cælo, & in terra, & sic etiam eiusdem fiat voluntas.

Tandem non caret mysterio, quare potius Christus Dominus pro glorificatione Cœlestis Patris, ac per consequens animarum nostrarum profectu fecerit mentionem sanctitatis, quam alterius perfectionis Dei propriæ. Non deerant plurima diuina attributa, quæ magnitudinē Creatoris indicarent, vt immensitas, omnipotentia, sapientia, &c. ea tamen tacet, sola producitur in medium sanctitas, qua Deus à nobis glorificetur; Ratio in promptu est, quia gloria Dei, vt diximus in salute nostra consistit, quam vtiq; Deus imitando consequimur; Deum autem imitari in sanctitate, & bonitate non in Omnipotentia &c. decebat; ideo quo magis quis per bona opera Deum imitatur, eo magis Deum laudat, & glorificat, cum omnis sanctitas creata sit quædam participatio, & deriuatio sanctitatis increatæ Dei; Hinc est quod Beatissima Virgo Maria singulariter super omnes puras Creaturas, iure potuit ob suam excellentissimam sanctitatem, & ineffabilem puritatem canere, & dicere, *Magnificat anima mea Dominum*, scilicet per sanctitatem animæ meæ cognoscitur, exaltatur, magnificatur, & sanctificatur Deus meus. Hinc est etiam quod silentio præteritis cæteris diuinis perfectionibus singulariter & vnicè de sanctitate Deo Seraphim plaudunt dicentes, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, & ipsemet potius quam in alio nomine in hoc laudari vult, vt eius Spiritu edocta canit Ecclesia, *Benedictus Deus in donis suis, & Sanctus in operibus suis*, vt videlicet sic magis inflammemur ad imitandam, & exprimendam in nobis eius sanctitatem, & adimpleamus quod Christus Dominus mandauit nobis, dicens, *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.* Quantam autem dilectionem erga Deum Patrem adeo bonum, nobisque beneficum, concipere debeamus, dum videmus

adeo

adeo strictu nexu colligasse gloriam suam, & salutem nostram, vt hanc eodem zelo, quo illam zelet, nec exaltetur, & glorificetur nisi in nostra exaltatione, glorificatione, & sanctitate, quis est tam caecus, qui non cernat, tam durus corde, qui non sentiat? O ineffabilis beneuolentia, cognitu dignissima, cuius per omnium virtutum exercitia, & omnia per Charitatem ardentissimam, à nobis quaeritur honor, & gloria, & vt eam magis laudare, glorificare, & exaltare valeamus, magis etiam ac magis studeamus nos ipsos sanctificare, vt sic sicut decet nomen Dei sanctificetur.

CAPVT VI.

Explicatur secunda Petitio Adueniat Regnum tuum.

ET in hac secunda Petitione Deo rem sibi gratissimam postulamus siquidem regnandi omnibus inest auiditas, imo talis apud homines, vt non defuerit, qui diceret, *Si violandum est ius, regnandi gratia, violandum est: caeteris rebus pietatem colas.* Si autem hominibus, qui natura serui nascuntur adeo placet Regnum; cui ex natura regnare conuenit, & essentialiter Rex est, omniumque saeculorum, an in Regno proprio dominari non erit acceptissimum? Ita & eius orando beneuolentiam captamus, & fiduciam semper maiorem concipimus obtinendi, quae petimus, non enim poterit negare, quod ipse ardentissimè cupit, vt fiat. Petimus ergo vt veniat regnum suum, hoc est, vt ipse sicut est Dominus nostri sic super nos regnet, suamque exerceat iurisdictionem, & dominium, nec quocunque modo, sed perfectissimo scilicet vt superius ex Chrysostomo notatum est, sicut in Coelo, & in terra.

Vt autem perfectio Regni Dei, pro qua in secunda hac petitione postulamus perfectius innotescat, sciendum est, quod tripliciter Deus regnat super suas Creaturas, scilicet per

per naturam, per gratiam, & per Gloriam. Primum Regnum est commune omnibus Creaturis tam animatis, quam inanimatis, intellectiuis, & non intellectiuis, super omnes enim vtpote solus conditor absolutissima potestate principatur Deus, & in eis, ac de eis potest disponere quomodocumque suæ voluntati placuerit, & nemo dicere ei potest, cur ita facis? Secundum Regnum extenditur solum super Creaturas intellectuales, in quibus est tanquam obiectum cognitum & amatum, easque per gratiam suam speciali modo inhabitat, dirigit, regit, ac gubernat; verũ licet eis dominetur absoluto dominio, & per propriam earum voluntatem sibi tradito, non tamen est vndequaque perfectum, siquidem & Iusti sæpius labuntur, & saltem leuiter peccant, ac diuina transgrediuntur mandata, vnde aliquam in eis partem sibi nititur licet imperfectè, & secundum quid habere vel Dæmon, vel Mundus, vel Amor, proprius. Tertium Regnum per Gloriam, in quo in Cœlis super Beatos principatur, perfectissimum, & totale est, solus enim regnat Deus in anima, in potentiis, in operibus Sanctorum, qui fælicissimè propria infirmitate exuti induerunt gloriam, & Maiestatem Dei sui, ipsique simillimi redditi sunt, videntes eum non per speciem, & in enygmate, sed facie ad faciem sicuti est in se ipso. Huic perfectissimo regno suspiramus, ad hoc diriguntur vota, & desideria nostra, hoc enixè postulamus, vt excluso à nobis quolibet alio Dominante, solus in nobis imperet Deus, nec nostra membra, sensus, potentiæ, facultates, Spiritus, Vita, Anima alterius legi parere nouerint nisi Dei, quod vtique Ecclesia Sancta quotidie in Officio Diuino ad primam nos expresse petere docet, monet, & præcipit dum in vltima Oratione sic Deum præcatur, *Dirigere, & sanctificare, regere, & gubernare dignare Domine Deus Rex Cœli, & Terræ hodie corda, & corpora nostra, sensus, sermones, & actus nostros in lege tua, & in operibus mandatorum tuorum, vt hic, & in æternum te auxiliante salui; & liberi esse mereamur Saluator Mundi &c.*

Non tamen, quia sic super nos petimus aduenire Regnum Dei, vt nihil in nobis sit, cui non perfectissimè dominetur, obliuiscimur nostræ vtilitatis, & profectus. Infinita Christi Magistri, ac admirabilis Sapientia vtrunque vnica peti-

 tione

tione complexa est, dum etenim pro perfecto Regno Dei instamus, vtique implicitè, & secreto pro nostra salute supplicamus, quæ non nisi in prædicto Regno inuenitur. Quousque Deus totaliter non regnat in nobis, nunquam in nobis ipsis pace fruimur, sed inter inquietudines, & turbationes miseram viuimus vitam; imo hæc est præcipua miseria, qua in hoc exilio laboramus, quod cum Dæmon, Mundus, & Caro conentur semper habere aliquam partem super nos, continuo inquietent nos bellis, varijsque passionibus, & desiderijs exagitent, vt non immerito cor impij quasi mare feruens, quod nunquam quiescit, prædicauerit Propheta; statim autem vt cor humanum perfectè subditur Deo, fit in eo tranquillitas magna, sedantur tempestates, quiescunt fluctus, ridet serenitas, & vndique floret Pax & gaudium; Sicut ergo antiqui Patres vnicè desiderabant aduentum Filij Dei, & omnes eorum Orationes pro eodem instabant vt iure Christus dici posset *Desideratus cunctis Gentibus* sic præsentes Iusti toti sunt vt obtineant, & veniat super eos Regnum eiusdem Filij Dei, in quo vt diximus mirabili nexu Diuina Sapientia, & suam Gloriam, & nostrum vltimum finem adeoque perfectam fælicitatem, & salutem copulauit.



CA-

CAPVT VII.

Explicatur Tertia Petitio Fiat Voluntas tua sicut in Coelo, & in Terra.

DVabus petitionibus superioribus diuini Nominis gloriam, Regnique extensionem postulauimus; sed quia sapientissimus, & benignissimus Conditor gloriam suam cum nostra vtilitate sociauit, nec vult ab inuicem separari, docet nos in tertia petitione orare pro remedijs necessarijs ad salutem consequendam, quæ in Regno Dei, & in glorificatione, ac sanctificatione nominis eiusdem splendet, & emicat. Hæc autem media vnicè necessaria sunt adimpletio præceptorum, & diuinæ voluntatis exequutio vnde petimus *Fiat voluntas tua sicut in Cælo, & in Terra*. Sanè non mediocrem, imò immensam lætitiam, & consolationem apta est nostris cordibus hæc tertia petitio ingerere, qua Deus voluit nos ab eo requirere, vt dignetur operari in nobis perfectissimam conformitatem cum sua voluntate; si enim impossibile est salutem æternam consequi sine perfecta obseruantia mandatorum Dei, sine adimpletione diuinæ voluntatis; quæ non nisi a Deo haberi potest, & ex alia parte ipse met nos instruat, & hortetur vt eam petamus; quis igitur hæsitare poterit non accepturum? Vtique si negare vellet, non exigeret supplicari. Dum itaque imperat vt postulemus, dabit;& nos fiducialiter ei dicamus, *Fiat voluntas tua* idest peto Domine vt me facias adimplere voluntatem tuam, seruare mandata tua, tuisque obsequi præceptis, quo vnico medio nomen tuum sanctificabo, adueniet in me Regnum tuum, & salutem meam consequar.

Hinc euidenter apparet eo maiorem in nos beneuolentiã Deum ostendere, & maiora conferre beneficia, ac proinde nos eidem strictiori iure ac debito obstrictos, quo ad altiorem perfectionem nos misericorditer vocat. Nam vt humilis licet, generosus tamen loquebatur Augustinus, *Da Domine quod iubes, & iube quod vis*, nemo potest, nec

Zz 2 debet

debet de sua infirmitate diffidere, quamuis maximum sit, arduum, & sublime, quod præcipitur, si vna cum præcepto ad eius impletionem dantur efficacissimæ vires ab Omnipotente. Deus autem promisit se omnia petentibus ad salutem necessaria daturum, præcipit vt petamus suæ in nobis voluntatis exequutionē, si ergo eius voluntas maiora à nobis requirit, maiora dabit, quibus, & ad meliora patranda firmabimur, & abundantius cœlestibus donis, ac auxilijs ditabimur, quo sanctiores euadamus. Sic ergo quisque animetur ad grandia, certus, quod quamlibet perfectionē, quam Deus à nobis requirat, debet ipse præstare; quid pusillanimis hæres? Terret sublimitas sanctitatis, cui ex statu quem semel elegisti, adstringeris? An non audis Deum dicentem, pete vt faciam te facere voluntatem meam, vt gratiam conferam, qua diuinis pareas præceptis, auxilia validissima, & vires efficacissimas præstem, quibus Euāgelica exequaris consilia? Quid plura desideras? Pete, & accipies, perfectionem, quam Deus requirit, ipse præstabit, & cum Deum adiutorem habeas, implere animo, hæroica concipe proposita, & altissimum sanctitatis gradum præfigas ascendere.

Si autem omnes decet ex diuino adiutorio ad magna aspirare, maximè decet Carmelitas Excalceatos Seraphicæ Virginis Teresiæ filios vt tantam Matrem imitentur. Hæc humanæ infirmitatis oblita Spiritu Sancto plena satis arduum votum emisit efficiendi semper quidquid vel conformius diuinæ voluntati, vel perfectius esse, & in maiorem Dei gloriam redundare intelligeret. Vt autem tam sublimis voti perfectius adimpletionem, & sine scrupulis assequeretur, aliud emisit nō minus difficile, dependēdi scilicet semper in omnibus suis actionibus à suorum superiorum voluntate, vt sine hac nihil vnquam efficeret, adeoq; per eā sibi notum fieret, quid diuinæ voluntati cōformius, & diuinæ gloriæ aptius foret. Et vt certius in hac re adeo graui Prælati procederent, Deusque dignaretur illis copiosius ad Teresiam dirigendam lumen communicare, tertium votum vouit, manifestandi videlicet ipsis Prælatis maiori claritate, qua posset, sui cordis intima consilia, & sensus; Hanc quam gloriosissima Virgo Teresia excelsissimam perfectionem quærendi in omnibus maiorem Dei gloriam, voto iurauit,

uit, conuenit sanè Discalceatos saltem firmo proposito statuere, & ad eam assequendam eisdem medijs vti, hoc est deliberato animo proponere nihil sine obedientia operari, ab eaque pendere, vt nobis pateat, quid gloriæ Dei magis conducat, ac tandem determinare omni sinceritate, veritate, & claritate eidem interiora sua aperire. Nemo verbis valet explicare quam sit proficuum pro vita spirituali, & spirituali profectu huiusmodi monimentum, pro quo potest legi caput primum, & decimum libri fundationum S. Matris Teresiæ, in quibus hæc doctrina traditur, quam ne degeneres filij reputemur, nobis ediscere Carmelitis Discalceatis, & opere exercere incumbit.

CAPVT VIII.

Explicatur modus quo debeat fieri Diuina Voluntas.

QVia pondus, & meritum bonorum operum potius metiendum ex modo, quā ex substantia rei, nec nos tam saluent verba, quā aduerbia, ideſt non tam exequi, sed benè exequi pia exercitia, non vtcumq; à Deo petimus vt in nobis eius fiat, & adimpleatur voluntas, sed addimus modum, & perfectissimum *Sicut in Cælo, & in Terra*; Hęc autem perfectio potest specialiter in tribus consistere; *Primo* in Cælo diuina Charitas cum summa sit, & totaliter dominetur, foras expellit seruilem timorem, vnde ex sincero affectu, & amore filiali omnia à Beatis peraguntur; idem in nobis petimus compleri, vt diuinæ voluntati obtemperemus ex solo motiuo dilectionis, nec ad eam sequendam moueamur vt serui timore pœnæ, sed vt filij ex affectu erga Patrem Cœlestem, & amore virtutis. *Secundo* in Cælo in exequutione diuinæ voluntatis mirabilis splendet Ordo, siquidem vt docent Ecclesiæ Patres, Angeli, ad quorum consortium homines admittuntur in plures Hierarchias diuiduntur, inestque inter eos debita, & sapientissima subordinatio, ita vt superiores purgent, & il-

luminent

lūminent inferiores; Sic pulcherrima politiā dum Deus
vel ſuam voluntatem manifeſtare, vel aliquod vult in Ec-
cleſiam triumphantem vel militantem bonum effundere,
prius notificat, & communicat Seraphim, qui ſunt ſupremi
Principes Cęleſtis exercitus, per Seraphim deriuatur di-
uina influentia ad Cherubim, qui illis immediatè ſucce-
dunt, per hos ad Thronos, & ſic vſque ad Angelos infimi
Chori, & per hos, qui humanæ cuſtodiæ deputantur, ad ho-
mines. Igitur eodem modo ſcilicet cum dependentia ad
noſtros ſuperiores debet à nobis impleri diuina voluntas,
vt nulla ſit noſtra actio, vel opus, quod à regula obedien-
tiæ non dirigatur; Sic Eccleſia militans triumphanti re-
ſpondebit, & huius in ſe referet formam, & imaginem, &
ſicut ex tali ordine ſumma oritur in Cælo pax, tranquilli-
tas, gaudium, & pulchritudo ſeu armonia, & conſonantia,
ita erit & in terra, quod vt perfectiſsimè, & ad ſimilitudinē
cæleſtium fiat, non ſolum debet in actibus exterioribus ob-
ſeruari, ſed etiam in motibus internis intellectus, & volun-
tatis, quantū ſit poſsibile; Et hæc eſt via plana, & tuta, ſine
offendiculo, & timore erroris, per quam qui abnegantes
proprium iudicium, & ſemetipſos ambularunt, citiſsimè
ad perfectionis culmen peruenerunt, qui autem è contra,
per viam propriæ voluntatis, & iudicij gradiuntur, licet
ipſis videatur recta, nouiſsima tamen eius deducunt ad
mortem, & perditionem. *Tertio* quia in Calo obtinetur
perfecta traſformatio Spiritus creati cum increato, & di-
uino, ideo fælices in Patria viuunt iam non ipſi, ſed Deus
in eis, & omnis eorum voluntas eſt ad diuinam volunta-
tem implendam. Hanc in noſtris operibus puritatem in-
tentionis deſideramus, & petimus dum dicimus *Fiat vo-
luntas tua ſicut in Cælo, & in Terra*. Ita vt ſola regula nor-
ma, cuiuſcumque noſtræ actionis ſiue internæ, ſiue externæ,
ſit adimpletio diuinæ voluntatis, & ad eam vnicè diriga-
mus quidquid facimus, vel omittimus, quatenus opus fa-
ciamus, vel omittamus propter Deum, & eius beneplacitū;
V.g. ſi eundem eſt in Chorum, dicatur Domino, ibo vt
tuam adimpleam voluntatem; ſi ieiunandum, offeratur ab-
ſtinentia ad exequendum beneplacitum Dei, ſic in cæteris
bonis operibus, nec ſolum in exercitijs virtutum, ſed in
actionibus neceſſarijs pro conſeruatione vitæ ſicut eſt man-

ducare,

ducare, bibere, dormire, &c. quæ omnia semper dirigi debent vt fiat voluntas Dei, quia Deus vult; similiter in omissionibus, occurrit occasio aspiciendi rem vanam audiendi curiosa, loquendi inutilia, &c. dicatur Deo, propter te Deus meus non aspiciam, non audiam, non loquar, &c. vt tuæ diuinæ satisfaciam voluntati, vt tibi rem gratam exhibeã. Indicibile est quam facile, & breui tempore summa acquiratur perfectio per hanc artem; Tria autem principaliter inde nascuntur bona, *Primum* est augmentum meriti, ex hac enim directione opera, & omissiones alias bonæ, recipiunt quandam nouam dignitatem, & valorem supra naturalem, & propriam honestatem conuenientem vniquique vel ex obiecto immediato, vel ex materia, & cum perfectio hęc superaddita desumatur ab ipso vltimo fine, est superioris ordinis, & per consequens incomparabiliter extollit meritum actionis. *Secundum bonum* est fortitudo quædam, & vis noua, quam ab actuali directione in Deũ, eiusque voluntatem anima participat ad superandam quãcumque difficultatem, quæ operi virtutis exequendo se opponeret; Repletur etiam cor quadam lætitia spirituali, & inde promptius alacrius, & intensius, ac firmius operatur. *Tertium bonum* est insignis victoria supra nostras passiones, & præcipuè supra nostrum amorem proprium, qui perpetuò insidiatur profectui Spiritus, eo enim ipso, quod assuescimus non respicere in exercitijs virtutum nostram vtilitatem, & commodum, sed solum gloriam Dei, & eius voluntatem, paulatim anima se ipsam exuit, ac sui ipsius obliuiscitur, ac per consequens tota est in cultu Dei, & non ipsa in se sed Deus in illa viuit, quæ est quædam imago æternæ fælicitatis.



CAPVT IX.

Explicatur quarta Petitio Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Congruè postquam tribus petitionibus præcedentibus orauimus pro gloria Dei, & in hac pro nostra salute, auxilijsque necessarijs ad eam consequendam, docet nos Christus in quarta petere pro nostris corporibus, & pro sustentatione vitæ temporalis alimoniam dicendo Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Notandus est autem in primis ordo, quo corporis necessitatibus prouidere debeamus; licet enim dum viuimus in corpore, & huic sit prouidendum de sibi ad conseruationem opportunis, non tamen secundum intentionem primariam, vt in eius seruitio sistatur, sed per secundariam intentionem, & in ordine ad aliud, nempe pro bono animæ vt seruiamus Deo, cum anima non sit propter corpus, sed corpus propter animam; Itaque dum petimus panem nostrum, eo fine petendus est, vt sanctificetur nomen Dei, vt adueniat Regnum ipsius super nos, vt eius fiat voluntas, & ita iuxta monitum Magistri nostri Christi primum quærimus Regnum Dei, ad Deum, suumque honorem omnia referendo; deinde petimus instanter panem quatenus nostra substentatio vtilis, vel necessaria est, vt glorificetur, & sanctificetur Deus in nobis. Sub nomine autem panis omnia necessaria ad temporalem vitam intelliguntur, dicimus *nostrum* idest, qui sit satis pro necessitate, cui subiacemus, non superfluum, nam quod nobis superest, debetur pauperibus, qui sibi illum iure propriæ mendicitatis vindicant. addimus *da nobis*, vt scilicet Deus det, à quo omne nostrum bonum tam temporale, quam spirituale, quique omnia creat, conseruat, regit, fouet, & viuificat; *hodie* autem ponitur, vt à nobis omnis diei crastinæ tollatur sollicitudo, vtpote incerti an simus victuri; vel secundo ponitur *hodie*, vt scilicet

vt scilicet perpetuam nobis præberet occasionem recurrendi ad Deum Patrem nostrum, agendi quotidie cum ipso, & hinc ex eius infinita bonitate participandi maiora bona, & excellentiora beneficia.

Non tamen his verbis solam corporalem refectionem quærimus, animæ etiam alendæ incumbimus cum oramus *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*. Animæ autem præcipuus cibus, quo crescit roboratur, & pinguescit, est Verbum Dei, nam iuxta Christi Domini doctrinam *Non in solo pane viuit homo, sed de omni verbo, quod procedit ex ore Dei*, & Oratio. Sanè eosdem omnes effectus, quos panis sensibilis communicat corpori, participat menti, & Spiritui Oratio; alit enim eum, nutrit, augmentat, delectat, & lætificat; vnde iure merito Propheta hoc pane confirmatus gaudens canebat, *memor fui Dei, & delectatus sum*. Sicut panis cæterorũ ciborum est quoddam condimentum, vt sine eo edi non valeant, & licet cæteri cibi fastidium sæpe & nauseam ex longo vsu pariant, nunquam tamen panis; ita & Oratio omnium virtutum, & cuiuslibet alterius spiritualis exercitij condimentum; cum omnia per orationem, & cum oratione, vt interiori palato sapiant peragi debeant, nec vnquam rectè facta tædio est. Tandem panis communis cibus est Pauperum & diuitum, subditorum, & Principum, nobilitatis, & plebis, nec quis sine eo viuere valet; Communis alimonia est & Oratio, ea omnes indigent, tam perfecti, quam imperfecti, tam sæcu lares, quam Religiosi, tam peccatores, quam Iusti, tam incumbentes vitæ actiuæ, quam contemplatiuę, nec possibile est diu sine illa viuere vita spirituali, & in virtutibus proficere, vt merito ex eius defectu doleret Propheta; *Percussus sum vt fænum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum*, idest orationem.

Intelligitur etiam requisitus à nobis sub nomine panis ipse met Deus, vnica vita, & sustentatio, ac viuificatio nostra, in quo omne nostrum bonum, alimonia, gaudium, & sine quo nihil est homo; specialius autem petitur Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, in quo ministratur nobis Deus ipse in nostrum cibum paratus; Et hic à nobis sumptus animam mirabiliter alit, eique non minus prodest, quam cibus, & panis materialis corpori;

Hoc tamen plus habet, quia panis vsualis noster nisi realiter sumatur non proficit, nec nutrit, aut reparat vires, aliosque effectus sibi congruos parit, at Eucharisticus Panis etiamsi solo desiderio, & spiritualiter tantum manducetur, adhuc nutrit animamque impinguat,& cælestibus replet bonis licet non in ea copia, & abundantia si spiritualiter, & sacramentaliter acciperetur. O si tale esset desiderium temporalium bonorum, vt ex ipso solo ditaremur, & ab ipsa met fame satiaremur! Quam fælices,quam beatos se homines putarent! Quantum humana cupiditas suos dilataret affectus! Si enim modo dum angit, cruciat, nec paupertatem tollit, sed auget, adhuc placet, & transitoria auidissimè esurimus, quid si esuries esset satietas, & ad eius mensuram daretur repletio? Deus bone! In rebus spiritualibus desiderio pleni sumus, appetitus ipse edendi saturem reddit,& vt Christi bona gustemus,sufficit vt Christum esuriamus. Si Deum concupisces, habes, possides,& cum infinitus ipse sit, & in infinitum communicabilis rationali Creaturæ, iuxta votum vnius cuiusque se illi communicat; qui plus amat, plus desiderat, plus possidet; vnde Christus Dominus suo amori præmium paratum,Deum ipsum testabatur dicens, *Si quis diligit me, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud Deum faciemus.* Summa certè fælicitas vt tantum quis possit de Deo suo habere, quantum vult, nec alius finis possidendi positus agnoscatur, quam quis sibi quisque in suis votis,& cupiditate possidendi præfixerit.

Nec iuxta præsentem intelligentiã spiritualem vacat mysterio, quòd Eucharisticus Panis dicatur noster,& non Dei, *Panem nostrum quotidianum &c.* Est etenim vere noster, quia nobis donatus, & causa nostri Filius Dei factus est homo; propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, vt canit Ecclesia, & per consequens iure donationis petimus in Eucharistia Panem nostrum idest nobis donatum. Tandem sapientissimè hæc quarta Petitio posita est in medio Orationis Dominicæ, vt scilicet tres Petitiones antecedant, & tres subsequantur, quia in hoc Pane scilicet Verbo Incarnato, & Eucharistiæ Venerabili Sacramento dat nobis Deus prætium æquiua-

lens imò superabundans ad obtinenda tam bona, quæ in primis tribus petitionibus postulamus, quam ad auertenda mala, quibus in sequentibus vt liberemur, instamus; Christus enim Dominus nostra Redemptio, & propitiatio pro peccatis nostris est, prætium nostræ salutis, per quem & ab omni malo eruimur, & omni bono ditamur.

CAPVT X.

Cur Deus requirat à nobis vt pro nostris peccatis satisfaciamus.

ANtequam quintam petitionem, in qua remissionem nostrorum peccatorum quærimus, explicemus, dubij, quod animum pulsat, præmittere placuit solutionem. Certissimum est & vltra omnem controuersiam, Christum Dominum suo sanguine, passione, & morte satisfecisse pro nostris peccatis diuinę Iustitiæ non solum ad sufficientiam, sed etiam ad superabundantiam; *Copiosa enim apud eum Redemptio, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris*; Sic etiam meritus nobis est gratiam, & consequenter æternam gloriam; sic superflua videtur nostra pænitentia, nostra satisfactio per opera pænalia, & cæterarum virtutum; quid ergo illam exigit Deus? Cur tam copiosis, & abbundantibus meritis, & satisfactionē infinita Vnigeniti filij sui dilectissimi non satisfit, vt requirat à nobis sibi satisfieri? Sanè dubium multos sui amantes, & inimicos Crucis Christi conuicit, vt sequerentur desideria carnis, & irent in adinuentionibus suis; sed absit hoc à fidei Catholicę filio, & singulariter à Carmelita Discalceato, qui imposita sibi Cruce tendit post vestigia Redemptoris, & cum Paulo adimplet quæ desunt in carne sua passionibus Christi; multæ siquidem sunt causæ, quæ hanc nostram cooperationem, & satisfationem petere videntur; *Prima* præcipua; & dogmatica, quia licet Christus quantum est ex sua parte obtulerit Deo Patri non solum æquiualens, sed etiam

superabundans prætium pro nostra salute, pro remissione tam culpæ, quam pœnæ peccatis debitæ, pro consequutione æternæ gloriæ, non tamen prodest nobis, nisi applicetur, quæ vtique applicatio fit medijs Sacramentis Baptismi, Pænitentiæ, Eucharistiæ, &c. secundum dispositionem eadem Sacramenta recipientis; & quia hæc dispositio non solet esse perfecta, & adæquata, siquidem non ex toto corde homo conuertitur ad Deum suum post peccatum, nec eadem affectus intensione, qua respexit, & se conuertit ad bonum commutabile per peccatum, inde est, quod non sit capax recipiendi fructum adæquatum, & totalem passionis Christi, sed solum partem, iuxta suam dispositionē, & ideo indiget propria satisfactione vt ei tam quoad pœnam, tam quoad culpam peccatum remittatur. Certè si aliquis ex toto conatu cordis sui ad Deum per dilectionem vel contritionem perfectam conuerteretur, vt fecit Sancta Maria Magdalena mereretur cum ipsa audire dimittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum, & per vnicum actum applicaretur ipsi meritum satisfactionis Christi, vt alia non indigeret. Ex quo conari debemus maiori feruore, quo possumus vt ad Sacrosancta Sacramēta accedamus, vt sic reddamur capaces abbundantioris fructus passionis Christi Domini. *Secunda ratio* cur Deus etiam exigat satisfactionem nostram, est nostra vtilitas, & profectus, vt scilicet per actus fidei, spei, pænitentiæ, & aliarū virtutum charitate informatos post conuersionem magis, & magis ditemur augmentis gratiæ, & per consequens gloriæ, nam actus, qui præcedunt iustificationem licet ad eam disponant, non tamen aliquid merentur in ordine ad vitam æternam, cum sint informes, & sine gratia; è contra vero opera iustificationem subsequentia habent meritum de condigno ad augmentum gratiæ, & gloriæ. *Tertia causa* vt per exercitia pænitentiæ, & cęterarum virtutum impetremus à Deo, quæ mereri non possumus, & præcipuè donum perseuerantiæ vsque in finem, quod non cadit sub merito, adeoque vt illud consequamur licet Christus nobis meruerit, sola nobis restat per orationem, & alia bona opera impetratio. *Quarta causa* vt in nobis referamus formam, & similitudinem Iesu Christi, oportet enim, vt docebat Apostolus conformes fieri imagini filii sui, vt sit ipse

ipse Primogenitus in multis fratribus, vnde sicut Christus Dominus fuit per omnia probatus & tentatus, & oportuit illum pati, vt sic intraret in gloriam suam, ita decet & nos tentari, probari, laborare, & pati vt eandem gloriam consequamur. *Quinta causa* est honos, & consolatio nostra, quatenus exhibitione operis possumus, & acceptis beneficijs gratitudinem, & tantæ bonitati dilectionem exhibere. Amor equidem probatur periculis, & non nisi inter pœnas, & angustias vera emicat Charitas; sic cum tot tantasque gratias à diuina benignitate receperimus an non summi gaudij plenum erit vocari ex auxilio Dei cooperatores, & actores Gloriæ, & honoris Dei? Itaque maius nobis pietas suauissimi Redemptoris præstitit beneficium exigendo etiam nostram satisfactionem, & cooperationem, ac per consequens causas ex sua gratia, & meritis nostræ salutis, quam si ab omni nos onere exemisset. Ac proinde iustum, & dignum est quantum licet operibus pœnitentiæ, superogationis, & satisfactioni incumbere.

CAPVT XI.

Explicatur quinta Petitio Dimitte nobis debita nostra sicut dimittimus debitoribus nostris.

CVm iam in superioribus petitionibus postulatum sit omne bonum tam ad salutem animæ, quam corporis idemnitatem pertinens, quia perfecta fælicitas requirit etiam omni malo carere, vt vndequaque perfectum libellum supplicem Deo Patri offerre nos Christus Dominus doceat, libertatem, & exemptionem à cunctis malis præteritis præsentibus, & futuris petere in sequentibus hortatur, & monet. Et primum pro quo postulatur, est, vt nostra debita, quæ peccando contraximus dignetur nobis benignitas Cælestis Patris indulgere. Ex præcipuis anxietatibus quibus corda Seruorum Dei in hac vita præmuntur forte primum locum obtinet dubitatio, an anteactæ

vitæ

vitæ fuerint sibi dimissa peccata, an eos ad veram amicitiam Deus assumpserit, & secundum præsentem statum, sint digni amore vel odio. Sciunt se deliquisse, & ex propriæ actionis merito secundum Dei iustitiam ad æternum ignem debuisse destinari; an autem per sequentem pænitentiam fuerit deletum, & rescissum Chirographum damnationis, dubium sanè, & incertum; Hinc sollicitudines, angustiæ, & penè dixerim mortales agoniæ, quæ satis miseram, & molestam ducere vitam cogunt; Sed Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Vere Pater amantissimus, qui non ferens suorum filiorum angustias, sed eorum pænis condolens prouidit in hac petitione quinta tanti mali leuamen, & afflictis corde dulcissimam consolationem; Licet enim noluerit ad augendum in dies nostrum meritum, & vt in eius seruitio promptiores, & humiliores redderemur, noluerit inquam nobis fidei diuinæ de peccatorum remissione certitudinem impertiri, talem tamen dignatus est concedere, quæ & sufficeret ad tollendam omnem importunam, & noxiam sollicitudinem, & qua maior post fidem haberi, vel moraliter desiderari non possit. Nec est difficile hanc veritatem ostendere, si consideremus quis sit, qui nos docet, vt Deo dicamus, dimitte nobis debita nostra; Est enim ipse met Deus, qui non solum monet, sed vrget, & orat, vt hanc indulgentiam ab eius pietate paterna requiramus, ipse in nostrum os ponit, dimitte; vnde non solum ostendit sibi gratissimam fore huiusmodi petitionem, vt & Christus S. Geltrudi reuelauit, maximè sibi fore acceptum si supplicaret pro condonatione peccatorum aliorum; sed etiam manifestè demonstrat se esse paratissimum, imo quod vult, & optat dimittere nobis debita nostra indulgentiamque preteritarum culparum elargiri, & per consequens satis certi esse possumus de impetratione veniæ, si eam ex vero corde petierimus. Secundo firmatur prædicta certitudo, quia hoc grauissimum negotium remissionis peccatorũ positum videtur in nostris manibus, & potestate, siquidem datur mensura, & regula, secundum quam debeat fieri debitorum nostrorum condonatio, scilicet sicut nos nostris debitoribus dimittimus. Si ergo iniurias, & molestias

passi

passi, tamen ex animo parcimus offensoribus certissimi de venia consequenda ad tribunal diuinæ misericordiæ accedimus, nec vllum potest suboriri dubium non obtenturum remissionem, qui remisit, nec ad Dei amicitiam resumendum, qui in pristinum dilectionis affectum restituit proximum suum. Et certe perfectio huiusmodi condonandi iniurias infinitè perfectius reperitur in Deo, quam in hominibus, siquidem ille est omnis virtutis pelagus immensum, à quo vix guttulas in eius comparatione Creaturæ participant; Cum ergo nos licet mali, & nullius sanctitatis, nihilominus inimicis nostris parcimus, iniuriarũ ab eis receptarum obliuiscimur, & bona pro malis reddimus, sane videbimur male de Deo nostro sentire, si iuxta id quod nostris aduersarijs fecimus, eb eo petamus vt nobiscũ agat, & hæsitare poterimus an sit dimissurus nostra delicta, & bona pro nostris malis redditurus. Igitur spe, & fiducia pleni clamemus ad Patrem nostrum, dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, ne sit filius melior Patre, seruus Domino, riuulus Fonte, lucerna sole, Creatura Creatore. Si quis autem in remittendis iniurijs adhuc pateretur difficultatem, nec se superare in condonandis offensis posset, hac ipsa petitione ad benignitatem, & facilitatem erga proximos suos inducitur; admonetur muneris sui, vt qui optat sibi Deum placabilem, mitem se alijs exhibeat, & qui orat insufficiens debito centum millium talentorum, pauculos denarios promptè suo Debitori condonet; Sic diuina Sapientia, ac bonitas mirabili nexu nostra cum suis negotia sociauit, & inuicem nos, vt secum vniret, Charitate consociat. Igitur qui in remittendis iniurijs difficultatem experitur, debet etiam speciali hac intentione, vt ab eo tollatur, & concedatur facilitas, præsentem quintam petitionem sępius repetere. Tandem vt perfectissima esset consolatio seruorum suorum instituit Christus Dominus in sua Ecclesia Sacramentum Pænitentiæ, in quo vel ipsa corporis aure audirent sententiam absolutoriam de præteritis delictis. Cum enim Sacerdos in Tribunali huius Sacramenti fungatur vice Christi Domini, & eius loco sedeat, & iudicet, dum ipse authoritate sibi concessa pęnitenti dicit *Absoluo te ab omnibus peccatis tuis*, idem pronunciat & Christus, & eodem decreto

remanet

remanet ſolutū in Cœlis, quod in terris ſoluitur. Sicut ergo ſi pœnitens immediatè à Chriſto Domino audiret, abſoluo, ſic eadem verba ab ore Sacerdotis percipiendo confidere debet ſe coram Deo abſolutum, ſibi eſſe præterita peccata dimiſſa, redditam gratiæ habitualis ſtolam; pro qua ne amplius eam contaminet, & ne canis ad vomitum redeat, iuſtum eſt, vt viuat ſollicitus, vnde præſenti ſapientiſſimè ſequens adnectitur Petitio, *Ne nos inducas in tentationem.*

CAPVT XII.

Explicatur ſexta Petitio, Ne nos inducas in tentationem.

SI præteritorum delictorum memoria iuſtos torquet, neſcientes, an ſint odio, vel amore digni, vt in ſuperioribus vidimus; non minus imò magis eos angit, & præmit periculum ne in eadem, vel maiora labantur; Adeo enim ex ſe voluntas noſtra prona eſt ad malum, adeo debilis, & infirma ad bonum, vt ſi permitteretur dæmoni ſecundum ſuas vires, odiumque, quo genus humanum proſequitur, eam tentationibus impetere, nullum eſſet vel enormiſſimum ſcelus, in quod miſera non prolaberetur; hinc non eſt peccatum factum ab aliquo homine, quod ab altero cōmitti non valeat, niſi Dei omnipotēti auxilio, & gratia miſericordiſſimè præueniatur, & à caſu liberetur; quo vtique auxilio non ſolum in dies, ſed in ſingula quæque momenta indigemus. Vt autem miſericors Dominus moleſtiſſimæ dubitationi de remiſſione præteritorum peccatorum ſuperiori petitione prouidit, ſic verè Pater totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra, anguſtię ſeruorum ſuorum ex timore relabendi in culpas anteactæ vitæ, præſenti petitione ſolamen parat, cum docet nos vt oremus *Et ne nos inducas in tentationem*; ideſt ne permittas vſque adeo creſcere tentationem, & ea vehementer nos vrgeri, vt ei prębeamus

aſſenſum,

assensum, & nouis culpis, ac criminibus implicemur, ne permittas nos à tentatione vinci, & superari, vt iterum in tuas iniurias armemur. Sicut autem alias pluries ponderauimus; signum euidens est dum nos Deus ipse admonet vt petamus, & instemus apud eum pro auxilio necessario, gratiaque efficaci ad vincendas tentationes, quod ex sua parte paratissimus est, & efficaciter vult huiusmodi validissimum auxilium præstare, ac cum victoria, & profectu nostro à tentationibus eripere. Secundo corroboratur spes nostra, & molesta anxietas leuatur, quia eundem quem credimus largitorem veniæ de præteritis, credimus & præseruatorem à futuris culpis, nec enim ille minus pronus est ad condonanda commissa, quam ad præcauenda imminentia, & certe in humanis difficilius videtur primū, quam secundum; nec ipse perfectus Redemptor, & Liberator agnosceretur, nisi præstaret vtrunque; perfecti siquidem medici est mala, et infirmitates non solum expellere cum venerint, sed impedire ne veniant; Tandem vtrunque suis pænis, doloribus, passione, opprobrijs, & morte nobis meritus est Christus Dominus, siquidem sanguine suo pretiosissimo præparauit nobis præteritorum criminum remissionem, & perseuerantiam in bonis operibus, & immunitatem à culpa vsque ad finem vitæ, cum sola in Cælo coronetur perseuerantia; Sicut autem meritum remissionis nobis specialiter in Sacramento pœnitentiæ applicatur, sic præseruationis in augustissimo Sacramento Eucharistiæ, quare vt eius participes reddamur, ex nostra parte nō requiritur, nisi vt assiduis orationibus, & præcibus petamus, *Et ne nos inducas in tentationem*; qui enim pænitentibus promisit, & largitur veniam, promisit, & non negabit perseuerantiam perseueranter petentibus. Equidem excepta fidei certitudine, nihil certius credere vel sperare possumus, quam vtriusque huius summi mali præteriti, & futuri, accidentibus nostris postulationibus, libertatem, & ab vtroque timore quo cruciantur Iusti, leuamen; Fundatur hæc certitudo vel maximè in ipso Dominicæ Incarnationis mysterio quod in hoc Aduentu à Sancta Matre Ecclesia recolitur, & celebratur à nobis. Vt enim D. Thomas docet, & communiter loquuntur Sancti Patres fuit per se Christus prædestinatus Redemptor generis humani præstita eius Missionis

occasione à nostris culpis, nam nisi Adam peccasset, filius Dei non fuisset incarnatus; Dum ergo Anima Christi fuit primo creata, Verbo Dei vnita, & innumeris bonis locupletata, aliquo modo constituta est ex illis omnibus muneribus debitrix nostris culpis, licet enim tanquam à causa effectiua receperit omnia à diuina bonitate, misericordia, & omnipotentia, tamen saltem vt occasio nostræ culpæ concurrerunt, & meruerunt, vt ea reciperet, vnde potuit Ecclesia canere, O fælix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem. Si autem inter se comparentur, quæ ex occasione nostrorū peccatorum Christus habuit; & liberatio à culpis nostris præteritis, & futuris, nulla apparebit proportio, sed illa in infinitum illam excedent, cum Sacratissima illa Humanitas sit assumpta ad consortiū Diuinitatis, & ex communicatione Idiomatum ille Homo sit Deus infinitus, immensus, cum cæteris diuinis perfectionibus. Hinc orta est fames illa, & ardentissima sitis salutis nostræ, qua Christus Dominus æstuabat, hinc desiderium passionis, Crucis, pœnarum, & mortis ad nostram salutem procurandam, vnde & dicebat, *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor?* Totum enim, quod erat, nostræ saluti debere optimè nouerat; Hinc etiam illæ voces eiusdem dilectissimi nostri Redemptoris, non est opus valentibus Medicus, sed malè habentibus; misericordiam volo, & non sacrificium, non veni vocare Iustos, sed peccatores. Quis igitur hæc cogitans amplius valeat hæsitare, vel dubitare poterit, se à Christo Domino, & præteritarum veniam, & immunitatem à futuris culpis, si petat, non recepturum; eo magis cum ipse sit tam bonæ conditionis, vt non solum bonum pro bono, sed etiam pro malo reddat? Sane si adeo pauperes sumus, vt nihil boni ad offerendum habeamus, satis sit ipsa nostra peccata offerre, nec dubium quin Christus Dominus, innumeris diues ob peccata nostra thesauris, salutem impertiatur. Explicemus exemplo, & medici, quia se talem dicere, & exhibere dignatus est Saluator noster. Si aliquis Rex cupidus sanitatis alicuius serui sibi carissimi infirmi, medicum peritum vocaret, eique centum millia auri talenta daret, vt solueret ab ægritudine famulum, & pro medicina conficienda ad morbum expellendum, impendi deberet minima pecunia,

nia, v. g. vnum Iulium, an non libentissimè ad tam parandam vnum iulium medicus expenderet? Medicus institutus est animarum nostrarum Christus Dominus, & quis poterit vel mente concipere immensas diuitias, quibus pro hoc munere exequendo ditatus fuit? Deus factus est, constitutus Caput Angelorum, & hominum, totiusque Creaturæ Iudex, Dominus, & Rector; Vt sanitatem perfectam nobis impertiatur vnus sufficit suorum oculorum intuitus, vt patet in Matthæo Publicano, in Petro negante; an ergo non nefas erit, vel leuiter dubitare, dimissurum nos cum nostris infirmitatibus accedentes ad eum, & instanter petentes dimitte nobis debita nostra, & ne nos inducas in tentationem? Qui bibet itaque peccator vel maximus animum concipiat, fiducialiter recurrat ad Thronum gratiæ Christi, cum enim propter nos homines, & propter nostram salutem descenderit de Cœlis, incarnatus, & passus sit, negotium nostrorum peccatorum est proprium, & speciale ipsius, eique ex officio incumbit nostram salutem procurare, cum ob eandem à Deo tot bona receperit, propterea canebat Propheta, *Verumtamen oculis tuis considerabis, & retributionem peccatorum videbis, quoniam tu es Domine spes mea.*

Si quis verò licet per multos dies, menses, & annos postulauerit à Deo, ne permitteret eum in aliquos defectus cadere, & tamen semper infirmus in eosdem prolabitur, & à tentatione pro cuius Victoria instabat, superatur, non ideo debet vel nimis affligi, vel animo cadere, spemque deponere, nam sæpe Deus vt inquit Diuus Augustinus non exaudit ad voluntatem, vt exaudiat ad salutem, hoc est sæpe Deus denegat auxilium efficax ad superandam tentationem, permittitque relapsum in easdem imperfectiones pro maiori bono, & profectu seruorum suorum, vt scilicet magis humilientur, propriamque agnoscant miseriam, vt de se ipsis totaliter diffidentes, spem suam in diuino auxilio collocent, ac frequentius, & feruentius orent, petant, & ad diuinam pietatem currant; Interim tamen dum in hac vita manemus nunquam cessare debemus ab hac oratione, & ne nos inducas in tentationem, cum enim absolutè bonum sit omni vel leui peccato carere, debemus hanc gratiam, & im-

munitatem à qualibet minima culpa semper postulare, quo desiderio, & petitione non solum plurimæ impediuntur imperfectiones, abolentur præteritæ, sed etiam magis, ac magis mundatur cor, & diuinæ vnioni, ac charitati disponitur.

CAPVT VLTIMVM.

Explicatur Vltima Petitio. Sed libera nos à malo. Amen.

SI diuina Bonitas bonum pro malo reddit, scilicet cum nihil habeamus de nostro, quod illi offeramus, nisi peccata, illis retribuit pro præteritis remissionem, pro futuris præseruationem, quid immensis, & infinitis meritis Christi Domini non dabit? Et cum, pro nobis ille meritus sit, quid in eorum virtute nobis poterit denegare? Hinc Benignissimus Saluator quæcumque vel maxima sperare nos docens, in hac vltima Petitione admonet vt à Deo omnis boni plenitudinem postulemus; non enim potest esse negatio, & exclusio mali nisi per bonum, nec qualecumque vel limitatum bonum ipse nobis meruit, sed omne, sine restrictione, ac mensura. Petimus autem liberari à malo in communi, non determinando qualitatem, & conditionem huius mali, vt intelligeretur de omni malo tam pœnæ, quam culpæ, tam corporis, quam animæ, tam pertinentis ad vitam temporalem, & præsentem, quàm futuram, tam huius temporis, quam æternitatis, in quantum tale malum posset esse impeditiuum, vel diminutiuum nostræ salutis, & sic ex consequenti poscimus omne bonum, quatenus eidem saluti non aduersatur, & quia nescimus in particulari, quod malum vel bonum nobis sit proficuum, vel nociuum ad salutem obtinendam,

nendam, ideo totum Deo remittimus, vt sicuti ipsi visum fuerit expediens, sic faciat, digneturque nos in omnibus nostris actionibus dirigere iuxta suauissimum ordinem diuinæ suæ Sapientiæ, & Prouidentiæ, satisque nobis est, eum orare, vt nos ab omni malo liberet.

Petitionibus supradictis additur *Amen*. Adeo enim nos Deus cupit esse certos de impetratione Gratiæ, & cum tali fiducia vult nos ad ipsum accedere, vt vel in ipsa petitione statim supplicationibus nostris annuat, & libello nostro supplici fauorabiliter rescribat. Certe apud Principes terrenos non sic res agitur; apud se per longum tempus subditorum supplicationes detinent, eas examinant, considerant, & discutiunt, nec nisi cum difficultate signatas restituunt; At Deus noster vix audit nos ad se clamantes, & exaudit, vix recipit nostras petitiones, & quod petitur concedit, & nos exauditos ore ipso nostro vt fateamur præcipit, dum subdimus *Amen*, quod est rescriptum Gratiæ, & idem ac fiat. Signatur specialiter hoc mysterium vt aduertit Cathechismus Romanus inter Missarum Solemnia; Nam Sacerdos in Missa gerens personam Christi Domini Orationem Dominicalem recitat, vsque ad vltimam petitionem, quæ vel à ministro nomine Populi, vel à Choro subditur sed libera nos à malo, in qua vt diximus omnes supradictæ petitiones quasi clauduntur, quippe in ea per liberationem ab omni malo, concessionem omnis boni nobis conuenientis requirimus; Tunc Sacerdos ex persona eiusdem Christi; quam repræsentat, respondet submissa voce *Amen*, quod est gratiosa signatio nostri memorialis, & denotat fiat, concedatur; ita fit vt petitur. Dicitur autem illud Amen submissa voce, non propter incertitudinem impetrationis Gratiæ, sed propter obscuritatem fidei, in qua secundum statum præsentem tenemur ambulare; vnde eius tenebris inuoluuntur cætera mysteria nostræ Religionis, Gratia, Charitas &c. ita & benigna subscriptio nostræ Orationis.

Vnum tantum addendum, quod sicut Oratio Dominicalis compendium est totius Euangelicæ Doctrinæ, sic qui cuperet quasi compendium, & Breuiarium eiusdem

dem Orationis componere, petat diuinam misericordiam, vel dicendo cum Psalmista, Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam; vel fac mecum secundum misericordiam tuam, vt enim consideranti facilè apparere poterit, omnibus septem petitionibus superius explicatis vna postulatur Diuina Misericordia.

LAVS DEO.

